ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1904

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης εἶνε ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Κωνσταντίνου Χριστοφορίδου, ὅστις γεννηθεὶς ἐν Ἐλβασανίῳ τῆς Ἀλβανίας ἐν ἔτει 1827 ἀπέθανεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατὰ τὸ ἔτος 1895.

Ὁ λόγιος οὗτος ἀνὴρ μαθὼν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐν Ἰωαννίνοις καὶ περιελθὼν διαφόρους ξένας χώρας, ὅπου ἐπορίσθη ἱκανὴν ἐμπειρίαν καὶ μάθησιν ξένων μάλιστα γλωσσῶν, ἐτιμᾶτο καὶ ἀνεγνωρίζετο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ ὡς ὁ δοκιμώτατος ἐπιστήμων καὶ ἐρευνητὴς τῆς μητρικῆς αὐτῷ γλώσσης, εἰς ἣν μετέφρασε τὴν Καινὴν Διαθήκην καὶ ἐξέδωκε ζῶν διάφορα συγγράμματα, οἷον Ἀλφαβητάριον ἀλβανικὸν καὶ Γραμματικὴν τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης

Τὸ Λεξικὸν τοῦτο, φιλοπόνημα εἰκοσαετοῦς ἐργασίας καὶ ἀτρύτων μόχθων, καταλειφθὲν ὑπ' αὐτοῦ χειρόγραφον ἐκδίδεται νῦν τὸ πρῶτον ἀκριβῶς καὶ ἀπαραλλάκτως ὡς εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Παραδίδεται δὲ σήμερον εἰς τὸ φῶς οὐ μόνον ὡς χρέος ὀφειλόμενον πρὸς τὴν μνήμην καὶ τὴν φήμην τοῦ συγγραφέως, ὅστις φιλοτίμως ἐργαζόμενος ἐκόσμησε καὶ ἠγάπησε τὸ εὔελπι γένος αὐτοῦ καὶ τὴν πατρῴαν φωνήν, ἀλλὰ καὶ ὡς πολύτιμον παιδαγωγικὸν ὄργανον μέλλον νὰ διδάξῃ τὸν γενναῖον Ἀλβανικὸν λαὸν διὰ τοῦ πρακτικοῦ παραδείγματος καὶ τῆς ὁδηγίας τοῦ λογιωτάτου τῶν τέκνων του, ὅτι μόνον τῇ ἀρωγῇ, τῇ χειραγωγίᾳ

καὶ τῇ ἐμπνεύσει τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης θὰ δυνηθῇ οὗτος σὺν τῷ χρόνῳ νὰ συντάξῃ καὶ καταστήσῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ γλῶσσαν ἀληθῶς μητέρα ἰδεῶν, ἐξημερώσεως καὶ ἀνθρωπίνου λόγου καὶ πολιτισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 1904.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΤΜΗΜΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

('Αργ.)	=	'Αργυρόκαστρον.
(Αὐλ.)	=	Αὐλών.
(Βερατ.)	=	Βεράτιον.
(budi)	=	Budi (κώμη).
(bogdan)	=	Bogdan (κώμη).
(γ.)	=	γεγιστί, κατὰ τὴν γεγικὴν διάλεκτον.
(Δυρ.)	=	Δυρράχιον.
(Dιbρ.)	=	Δίβρα.
('Ελβασ.)	=	'Ελβασάνιον.
(Jακ.)	=	Διάκοβα.
(Καβ.)	=	Καβάϊα.
(Κορτ.)	=	Κοριτσά.
(Κολ.)	=	Κωλώνια (ἐπαρχία).
(Κουρβ.)	=	Κουρβελέσιον (διαμέρισμα Αὐλῶνος-Τεπελενίου).
(Κρουj.)	=	Κρόϊα.
(Λjαπ.)	=	Λιαπιστί, κατὰ τὴν Λιαπικὴν διάλεκτον.
(Μαλj.)	=	Μαλεσία (ἐπαρχία ὀρεινή).
(Ματ.)	=	Μαθία.
(Μιρd.)	=	Μιρδιτία.
(Μυζ.)	=	Μυζεκία.
(Περμ.)	=	Πρεμετή.
(Πιζρ.)	=	Πρεζρένη.

(ϱ.)	=	ϱῆμα.
(Σ)	=	Σκόδρα.
(τ.)	=	Τοσκιστί, κατὰ τὴν Τοσκικὴν διάλεκτον.
(Τεπελ.)	=	Τεπελένιον.
(Τουϱκ.)	=	Τουϱκιστί.
(Τσ̈αμ.)	=	Τσαμιστί, κατὰ τὴν τσαμικὴν διάλεκτον.
(Τυϱ.)	=	Τύϱαννα.
(Τετ.)	=	Τετόβα.
(ὑποκϱ.)	=	ὑποκοϱιστικόν.
(Ὕδϱ.)	=	Ὕδϱα.
(Χειμ.)	=	Χειμάϱα.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Α

α: σύνδεσμος διαζευκτικός·=ἢ α-α=ἢ-ἢ. Γjέργι βιέν σοτ α νέσε̱ρε̱= ὁ Γεώργιος ἔρχεται σήμερον ἢ αὔριον.

α-απὸ; α-απόρ.- σύνδεσμος ἐρωτηματικὸς ὅταν προηγῆται ἐρώτησις γενική: Κούρε̱ βιέν Γjέργι νγα φσάτι; σοτ απὸ νέσε̱ρε̱; Πότε ἔρχεται ὁ Γεώργιος ἀπὸ τὸ χωρίον, σήμερον ἢ αὔριον; σι ε do boύκε̱νε̱ τε̱ νγρόχε̱τε̱ ἀπό τε̱ φτόχε̱τε̱;

α: μόριον ἐρωτηματικόν: α dε̱γjόν σε τσ' θότε̱ αὔ;=ἀκούεις τί λέγει αὐτός;

αβίσ-ίτ-ιτ (γ.) ἴδ. αφρόj.

αβίτεμ (γ) ἴδ. αφρόνεμ-όχεμ.

αβλιμε̱νd-di (τ) πληθ. αβλιμε̱νdετε̱ ἴδε αβλιμέντ-di.

αβλιμε̱ντ-di πλ. αβλιμε̱νdετε̱, τὸ ἱστουργεῖον ὁ ὑφαντικὸς ἱστὸς κοινῶς ὁ ἐργαλειός, ἴδ. Βέγjε-τε̱.

άβουλ-ι (πληθ. ἄχρηστος) ἀτμός, ἀχνὸς ἀναθυμίασις. 2) πυρίαμα.

αβουλόνj-oj ῥημ. οὐδ. ἀτμίζω, ἐκπέμπω ἀτμόν, ἀναθυμίασιν. 2) πυριαω-ῶ.

αβουλόνεμ-όχεμ. παθ. τοῦ προηγ.

αβουλόυαρ-όρι (τ) πληθ. αβουλόρε̱τε̱=ἀτμιδώδης.

αβουλόυερ-όρι (γ).

αβουλοὺρ-όρι (συνηρ).

αβουλόρε-ja πληθ. αβουλόρε-τε̱=ἡ ἀτμιδώδης. *ι-ε-αβουλουέσιμ* (γ) ὁ-ἡ ἀτμιδώδης 2) πυρετώδης *ι-ε-αβουλούσιμ.* (συνηρ).

άβολα (Σ) προθ.=ἵνα, ὅπως, κοινῶς διὰ νά.

αβύσε̱-α πληθ. αβύσα-τε̱ [πα-búθε̱-α] ἄβυσσος ἴδ. παφούντιjε-jα.

(αγόj) αγόν (γ) τριπροσωπ. ρ. οὐδ.=διαφάσκει, διαυγάζει, κοιν. ξημερόνει, χαράζει [ἑλλ. αὐγή]. ἡ μετοχ. αγούεμ (γ) καὶ αγουμ

hagrép, scorpione

(συνηρ.)-τε̣ ἀγούεμ-ιτε̣ καὶ τε̣ αγουμ-ιτε̣ = ἡ αὐγή. ἴδ. γε̣δίν, σbαρδουλόν, σbαρθ dριτα.

αγουσΐ-α (Καβαjα) καταπληκτικὸς καιρός· *κοχ̓ ε ντσέτε̣·* *ζαγουσΐ-α* (τ). βαπ' ε μάδε κjε σφρῦν ας έρε̣ ας βερί.

αγρέπ-ι (Σ.)? = σκορπίος.

αγjε̣ρίμ-ι (τ) ἴδ. αγγε̣νίμ (γ).

αγjε̣ρόνj. (τ) = αγjνόj (γ.) νηστεύω.

αγjε̣ρούαρσϊμ (τ) ἴδ. αγjενούεσϊμ (γ).

αγjινέσε̣-α (γ) πληθ. ἀγjινέσατε̣ (= νηστεία.

αγjινίμ-ι (γ) πληθ. αγjινίμετε̣.

αγjινόj (γ) ρημ. οὐδ. νηστεύω.

αγjινούεσϊμ (γ) καὶ αγjινούσϊμ (συνηρ.) νηστικός, ἄσιτος.

αδουρέσε̣-α πλ. αδουρέσα-τε̣ = λάτρευμα, λατρεία.

αδουρίμ-ι ἀδουρίμε-τε̣ προσκύνημα προσκύνησις· ἴδ λjούτιjε-jα

αδουριμε̣τάρ-ι πλ. αδουριμταρε̣-τε̣ ἀρ. ἴδ. ἀδουρούεσ-ι

αδουριμτάρεjα πλ. αδουριμταρε-τε̣ θηλ. ἴδ. αδούρουεσ-jα

αδουρόνj-οj [Λατ. adoro] ρημ. ἐνεργ. λατρεύω, προσκυνῶ ἴδ. ρημ. λjούσ.

αδουρόνεμ-όχεμ παθητ. λατρεύομαι, ἴδ. λjούτεμ.

(ι-ε) *αδουρούαρσϊμ* (τ) ἴδ ι-ε ἀδουρούεσϊμ. (γ).

αδουρούεσ-ι (γ) πλ. αδουρούεσ-ε̣τε̣ = λάτρης, προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̣σ-ι-ε-jα.

(ι-ε) *αδουρούεσϊμ* (γ) καὶ ι-αδουρούσϊμ (συνηρ.) λατρευτὸς-ή.

αδουρούεσ-ι (γ) πληθ. αδουρούεσ-ετε̣ = λάτρης προσκυνητής.

αδουρούεσ-jα (γ) θηλ. ἴδ. λjούτε̣σ-ι-εjα.

άθε̣τε̣ καὶ άθτε̣ = ἐπιρ. = στυφῶς.

(ι-ε-τε̣)-*άθε̣τε̣* ἐπιθ. = στυφός-ή-όν, στυπτικός-ή-όν.

αθτίμ-ι πληθ. αθτίμε-τε̣· στύψις.

αθτόνj-οj ρημ. ἐνεργ. στύφω (ἐπὶ γεύσεως στυπτικῆς, δριμείας, ὀξείας).

αθτόχεμ-ονεμ παθ.

αΐ αντων. προσ.-γ. = αὐτὸς ἴδ. *αΰ*.

âj (γ) ρημ. ἐνεργ. πρήσκω, φουσκόνω τινά. καὶ ε̣j (τ) ἀορ. âjτα καὶ ε̣jτα (τ) μετοχ. âjτουνε (γ) καὶ ε̣jτουρε (τ). âχεμ (γ) καὶ ε̣χεμ (τ) ρημ. οὐδ. πρήσκομαι, φουσκόνομαι.

aj (Ἀργυροκ.) ἐπιφώνημα ἐπὶ πόνου· ζούρα γιούχενε aj = ἔπιασα τὴν γλῶσσαν μὲ τὰ δόντια, ἐδάγκασα τὴν γλῶσσαν, ζε *με άjε* ἢ σ̈τίε με άjε = καπσ̈όj (λαφύσσω).

ajκε-α (πληθ. αjκε-τε ἄχρηστος) πῖαρ, ἀφρόγαλα· καὶ *χάκε-α* (τ).

ajó = αὐτή, ἐκείνη· ἡ γενικὴ ἀσάj καὶ ασάjε (τ) καὶ *ασάjτα* καὶ ασάj-ναj (bogdan) αἰτ. ατε (γ) καὶ ατε (τ) ἀφαιρ. αυό ἢ ατυό, πλ. ον. ατό, γεν. ατύνε-βε (γ) καὶ α-τύρε-βε (τ) αἰτ. ατό, ἀφαιρ. αυοσ̈ ἢ ατυοσ̈.

ajρ-ι (bogdan) πλ. λείπει ὁ ἀήρ.

ακε ἄκλιτον ὁ δεῖνα, ὁ τάδε. ακε-τσίλι = ὁ δεῖνας ὁ τάδε ακε-τσίλjα = ἡ δεῖνα ἡ τάδε (κοινῶς). ακε-*κούσ* = ὁ δεῖνα ὁ τάδε ακε-*τσίου* (τ) = ακε-τσίλι *ακε-τσία* (τ) = ακε-τσίλjα *ακε-κjισ̈ι* = ὁ δεῖνα (ὑπονοεῖται ὁ διάβολος) *ακε-κου* = εἰς τὸ δεῖνα μέρος

âκθ-ι (Κρουjα) ἴδ. ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης κοινῶς βραχνιᾶς.

âκουλε-ι (πληθ. άκουj-τε ἄχρηστος) τὸ πεπηγὸς ὕδωρ, ὁ πάγος.

ακουλόνj-όj ῥημ. ἐν. παγόνω τινα (Budi).

ακουλόεμ-ονεμ ῥημ. οὐδ. παγόνω ἐγὼ ἐκ τοῦ ψύχους. (Budi).

ακσούα-οϊ ἢ οκσουα-οϊ = ὁ ἄξων ἴδ. bόστι.

ακσούε-οϊ (γ) πληθ. ακσόνj-τε καὶ ακσού-οϊ συνηρ.

ακjα (bogdan) ἐπιρ. τόσον ἴδ. κακjα *ακjε* (τ) καὶ άκjε. (τ) ἴδ. κα-κjε *ακjί* (γ) καὶ άκjι (γ.) ἴδ. κακjί *ακjε-χέρε* (T) καὶ ακjε χερα (τ) ἐπιρ. = ἐν ὅσῳ, ὅσον χρόνον, ακjε-χέρε καὶ ακjι χερα (γ) σα χάνγρα bούκε, αὐ ε χαρρίου, ἐν ὅσῳ, μόλις ἐγεύθην αὐτὸς ἔφθασεν. ἴδ. κάκjε χερε (τ) καὶ κάκjε χερε (γ).

αλjεμίσα-τε (bogdan) = ὄργανα τῆς μουσικῆς.

αλjεμίστρα-τε (γ.) γεωργικὰ ἐργαλεῖα.

αλjταρ-ι πλ. αλταρε-τε [λατ. Altar-is] = βωμός. 2) ἡ ἁγία τράπεζα, τὸ ἅγιον βῆμα.

αμε (γ.) μόριον. -αμε = *επ-με*, *με-επ* = δός μοι. *αμε-μουε* (budi) = *νεμ μούα,* δός μοι.

άμε-α (γ) πλ. αμα-τε (budi) = μήτηρ. καὶ *εμε-α* (τ) πλ. εμα-τε ἴδ. μομε-α (γ) καὶ μεμε-α (T). μομα (γ.) καὶ μεμα (τ) = ἡ μήτηρ μου. jοτ-άμε (γ) καὶ jοτ εμε (τ) ἡ μήτηρ σου. ε άμα (γ) καὶ ε εμα (τ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ αὐτῆς. Ονομ. jοτ-άμε (γ)

ἡ μήτηρ σου, γεν. σ'ατ άμε, αἰτ. τ'αμε̱νε̱, ἀφαιρ. σ'ατάμε (γ). πληθ. ὀνομ. Τ'ετ άμα, γεν. σ'ατ-άμαβε, αἰτ. τ'ετ άμα, ἀφαιρ. σ'ατ-άμαϊ̈ (γ) καὶ ὀνομ. jοτ' ε̱'με̱ (τ) γεν. σ' ατ ε̱'μα, αἰτ. τ' ετ-ε̱με̱ ἀφ. σ'ατ ε̱με̱. πλ. ὀνομ. (τ) τ'ετ-ε̱'μα, γεν. σ' ατ έμαβε αἰτ. τ' τε̱ έμα αφ. σ'ατ-έμασ. *ε αμα* (γ) ἡ μήτηρ αὐτοῦ (ἢ αὐτῆς) γεν. σ' άμε̱σε̱ αἰτ. τ' άμε̱νε̱ ἀφ. σ' ἄμε̱σε̱. πληθ. ὀνομ. τ' άματε̱ γεν. σ' άμαβετ, αἰτ. τ' άματε̱, αφαιρ. σ' άμαϊ̈ (γ) καὶ ὀνομ. (τ) ε̱ εμα γεν. σ' ε̱με̱σε̱ αἰτ. τ' ε̱με̱νε̱ αφ. σ' ε̱-με̱σε̱ πληθ. τ' ε̱ματε̱ γεν. τ' ε̱μαβετ αἰτ. τ' ε̱ματε̱ ἀφαιρ. σ' ε̱μαϊ̈.

αμβίσε̱-α (γ) πληθ. αμβίσα-τε̱ [ἴσως ἐκ τοῦ αμε̱-α] καὶ ἀνβίσε̱-α (Τυραν). (αμε̱-βίσε̱-jα) οἰκοδέσποινα οἰκοκυρά, οἰκονόμος.

άμbε̱λjε̱ (γ) γλυκερῶς ἐπιρ. ἀντιθ. ίδε̱τε̱-(τ) ε̱μβε̱λjε̱. *ι-ε-τε̱ αμ-bε̱λjε̱* (γ)=γλυκὺς-εῖα-ὺ [ἑλλην. Αἱμύλ-ος] *ι-ε-τε̱ ε̱μbε̱λjε̱* (τ) ἀντιθ. ι-ε-τε̱ ίδε̱τε̱. *τ' αμbε̱λj-τε̱*-οὐδ. (γ)=γάλα-κτος ἴδ. κjού-με̱ϊ̈τε̱-ι *τ' αμbε̱λjε̱-τε̱* (γ)=ἡ χολή. *τ' αμbε̱λjθ-ιτε̱* (Σ) τε̱ πλjαστε̱ τ' ἄμβε̱λjε̱τε̱! =νὰ σκασῃ ἡ χολή σου, νὰ σκάσῃς ἐπὶ κατάρας. *αμ-bε̱λjα-τε̱* (ελβασ.) οἱ κρόταφοι, τὰ μηλίγγια. 2) τὰ ἀρχίδια κατ' εὐφημισμόν.

αμbε̱λjτσόj (ελβασ.) ρημ. ἐνεργ.=γλυκαίνω ἀντ *ιθτοj*. Αμbε̱λjτσόj (Σ) καὶ *αμbε̱λjτόνj* (budi) καὶ αμbε̱λτόj (Τυραν.-βogdan) *ε̱μbε̱λjσονj* (τ).

αμbε̱λjσόχ̌εμ (ελβασ.) παθ. γλυκαίνομαι καὶ

αμbε̱λjτσόχ̌εμ (Σ)

αμbε̱λτόνεμ (budi) καὶ αμbε̱λjτόχ̌εμ (bugdan-Τυραν.) *ε̱μbε̱λjσόνεμ* (τ).

αμbε̱λjσίνε̱-α (γ) πλ. ινα-τε̱, γλύκισμα, γλυκύτης καὶ

αμbε̱λjτσίνε̱-α (Σ) *ε̱μbε̱λjτσίρε̱-α* (Τ)

άμε̱ζε̱-α πλ. αμε̱ζα-τε̱=ὀσμή, 2) πικρὰ γεῦσις. κjο μjάλτε̱ πάσε̱κα αμε̱ζε̱=αὐτὸ τὸ μέλι ἔχει ὀσμήν.

αμε̱σίμ-ι (bogdan)=αἰωνιότης. ι-ε-*αμε̱σούεμ* (Budi-bogdan) αἰώ-νιος, αἰωνία. *αμε̱σουεμε̱*=αἰωνία ζωὴ (ἡ λέξις ἄχρηστος παρ' ἡμῖν). ι-ε-αμεσούεϊ̈ιμ (bogdan) αἰώνιος, ἀτελεύτητος· (ἡ λέξις αὕτη ἄχρηστος παρ' ἡμῖν) ἴδ. ι-ε γjιθε̱ μότσιμ.

άμbλjε̱θ. (budi) ἐπιρ. ὑποκορ. ἴδ. αμbλjιε ἐπιρ.

άμουλε̱-ι (ἐλβασ. Τυραν.) πληθ. άμουj-τε̱=βρύον ὕδωρ καὶ *χ̌αμουλε̱-ι* (Τυραν.) ουjε̱ κjε̱ bουνὸν ἰδ. bουνίμ (γ), bουρίμ (τ) [αμε̱-α καὶ ἡ κατάληξις ουλε̱=ἡ μάννα τοῦ νεροῦ κοινῶς].

αμουλόj (Ελβασ.) ἴδ. αβουλόj

αμουλόχεμ (ελβ.) ἴδ. αβουλόχεμ. ζjάρρμι ου αμουλοῦ = ζjάρρι ου αβουλούα

αν-ι (γ). γεν. άνιτ αἰτ. άνινε πληθ. ένε-τε = ἀγγεῖον. *ανβισε-α* (Τυρακ) πληθ. α-τε ἴδ. αμβίσε-α.

ανγαρί-α πληθ. ανγαρί-τε [ἑλλην. ἀγγαρεία Λατιν. angaria] μαρρ ανγαρί = ἀγγαρεύω τινά, πουνόj ανγαρί, ἐργάζομαι ἄνευ πληρωμῆς.

ανγούστε ἐπιρ. = στενοχώρως ἴδ. νγούστε, ατσάρε ι-ε-τε ανγουστε = στενόχωρος στενὸς ἴδ. ι-ε-τε νγουστε.

ανγουστίμ-ι πλ. ανγουστίμε τε = στενότης, συστολή, στενοχωρία, συνθλιψις, συμπίεσις, ἴδ. νγουστίμ-ι καὶ *ατσαρίμ-ι*

ανγουστόνj καὶ ανγουστόj [λατ. angusto] = στενῶ συστέλλω, συμπιέζω, στενοχωρῶ ἴδ. νγουστόj.

ανγουστόχεμ καὶ -ονεμ ἴδ. *νγουστόχεμ*.

ανγjενόj (budi) ἴδ. *αγjενόj* (γ).

ανγjεστ (Τυραν.) ἴδ. *νγjεσ* (Τυραν.)

ανdάj ἐπιρ. = ὅθεν, διὰ τοῦτο, διὰ ταῦτα.

ανdαμενd-ι (Ἐλβασ. Τυραν.) ἐκστατικός = με μεντ ε πα μεντ.

ἄνdε-α = (γ) [ὁ πλ. ἄχρηστος] (ἑλλην. ἁνδάνω) θέλησις, βουλή, ὄρεξις, ενdε-α (τ.) με κ' âνdα (γ) καὶ με κ' ένdα (τ) [με κα άνdα] = ὀρέγομαι, ς' με κ' ανdα = δὲν θέλω· non mi piace· με-τε-ι κ' ἄνdα (γ) καὶ με-τε ι κ' ένdα (τ) ὀρέγομαι-σαι-ται.

ανdε-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος) - ὄρεξις· χἄνγρα πάκεζε σαλατε κjε τε με τσέλjετ' âνdα = ἔφαγον ὀλίγην σαλάταν διὰ νὰ ἀνοίξῃ ἡ ὄρεξίς μου.

ανdεj (γ) ἐπιρ. ἴδ. ατέj.

ανdερόνj (τ) ῥημ. ἐνεργ. ἴδ. αρόνj. ανdερόνεμ (τ) ἴδ. αρνόχεμ.

âνdερρε-α (γ) âνdερρα-τε (ἑλλην. ὄναρ) ὄνειρον καὶ ενdερρε-α (τ) πλ. ενdερρα-τε = ἐνύπνιον ὀπτασία· παροιμ. *âνdερρα κούαjö* = ἀνύπαρκτα πράγματα, ὅοχ âνdερρα = ρ. οὐδ. ὀνειρεύομαι.

άνdρε-α (τ) πλ. άνdρα-τα ἴδ. αρνε-α.

ανdῦ (budi) καὶ ανdυj (bndi) [ἐκ τοῦ πρej-ατύ] = ἀπ' αὐτοῦ ανdυj (Σ) ανdυ-τού-τιε (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς *μβας-ανdαj* ἴδ. μβασ κενdαj τιε. *ανdυ τούτιε* (budi) = εἰς τὸ ἑξῆς· κενdυ, κενdυj κενdυ

τού ιε = ανdυτσ(ελβασ.) = ώς καί· *ανdύτσ báρι σ' bĩν* = ώς καὶ ὁ χόρτος δὲν φυτρόνει.

άνε̱-α (γ) πλ. ένε̱-τε̱ ἀγγεῖον ἴδ. άν-ι καὶ ενε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱.

άνε̱-α πλ. ανε̱-τε̱ = μέρος, ἄκρα *μb' ατ-ανε̱* = ἐκεῖθεν *μb' κε̱τ' ανε̱* = ἐδῶθεν. *μβ' ατ-ανε̱-ε* μbε̱ κε̱τ' ανε̱ = ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τὰ δύο μέρη. *μβε̱ τσdο ανε̱* = παντοῦ. *ȷ̌α ανα κάλjινε̱*=βαΐζει τὸ ἄλογο. *ι μβα άνε̱νε̱ καλjιτ. νdιέρε̱ νd' άνε̱τ* (budi) = καθ' ὁλοκληρίαν. *ι μβα άνε̱ ατί νjερίου* = τὸν προστατεύει. *με ανε̱ τε̱ προφίτιτ* = διὰ (μέσου) τοῦ προφήτου. *με ανε ἰ' ατί* = μετὰ τοῦ κόμματος αὐτοῦ. *μβε̱ νjε̱ ανε̱* = κατὰ μέρος χωριστὰ - *λjι με ανε̱ τε̱ μενταφστα. τε̱ πα ανε̱-τε̱* (Σ) ἴδ. bρεκε̱τε̱ (τεπσὲ bρέκε̱τε̱ bâχ̌ενε̱ πα ανε̱.-κθέj *κρύε-τε̱* μbε̱ νjε̱ ανε̱ = ἀδιαφορῶ. *ε βούρα φέσινε̱ μbε̱ νj' ανε̱* = δὲν μὲ ἐννοιάζει, δὲν μὲ μέλει. *τε̱ κατε̱ρ ανε̱τ ε δεουτ'*=τὰ τετραπέρατα τῆς γῆς. *ανε̱ ε bόρε̱σε̱*=βόρειος. *αν' ε μjεσ - dίτε̱σε̱* - μεσημβρία. *αν' ε μεσ dίτε̱σε̱* (τ) *αν' ε ὅίο:ιτ*=νότιος.

άνε̱ζε̱ (γ) *αρρε̱ζε̱* (τ) πληθ. α-τε̱=κηφὴν σφήξ-κός.

ανε̱κόνj (budi) καὶ *ανε̱κόj* (γ) ρημ. ἀμεταβ. = καὶ *νε̱κόj* (γ)· καὶ *ρε̱κόj* (τ). = βογκάω - ῶ, στενάζω.

ανε̱κόχ̌εμ (γ). οὐδ. παραπονοῦμαι μεμψιμοιρῶ καὶ *νε̱κόχ̌εμ* (γ). *ρε̱κόχ̌εμ* (γ) *ρε̱κόνεμ* στενάζω.

ανε̱κίμ-ι (budi-bogdan Σ), πληθ. ἀνε̱κίμε-τε̱. καὶ *νε̱κίμ-ι* (γ) ρε̱κίμ. (τ) βόγκημα, 2) παράπονον, μεμψιμοιρία.

ανε̱κούεσ̈-ι (γ) μεμψίμοιρος, παραπονιάρης.

(ι-ε) *ανε̱κούεσ̈ιμ* (γ) μεμψίμοιρος, παραπονετικός - ή.

ανε̱μί-α ἴδ. στίελε - jα πληθ. ἀνε̱μί-τε.

ανε̱μίκ-ου (γ) [Λατ. inimicus] πλ. ανε̱μίκj-τε̱ καὶ αρμίκ-ου (τ) πλ. αρμίκj-τε ἐχθρὸς ἀντιθ. μικ-ου.

ανε̱μίκε-jα = ἐχθρὰ πλ. ἀνε̱μίκε-τε̱· καὶ αρμίκε-jα πληθ. αρμίκετε̱.

αρμικjε̱σί-α πλ. αρμικjε̱σί-τε̱· ἀντιθ. μικε̱σί-α. ἀνε̱μικjε̱σιόσ̈τ (γ) ἐπιρ.=ἐχθρικῶς, καὶ αρμικjε̱σίόσ̈τ (τ). ἀντίθ. μικjε̱σίόσ̈τ.

άνι (γ) προτακτικὸν μόριον κυρίως εἰς τὰ ᾄσματα. καὶ ένι (τ) - *ανί*(γ) μόριον=ἔστω, ἃς εἶναι· καὶ ανί (γ) (Bogdan) ἐπιρ. εἶτα ἔπειτα. *bâνι ατε̱ ανί bâανι εδε κε̱τε̱*=ἴδ. νjανί, πασανdάιj-ανιμâ (Καβάϊα).

ανκθ-ι (Σ) ἐφιάλτης, βραχνιᾶς. ακθ-ι (Κρουjα) καὶ μâκθ-ι (Τυραν.) μâνγθ-ι (Καβχία)=τε̱ ρâνdε̱τ' ε δέουτ (ἐλβασάν).

ανόj (Κόρτσα) ρ. οὐδ. = πρίρεμ, χα ἀνα.

απ-επ-επ, ἄπεμε ἔπνι ἄπενε. ρ. = δίδω καὶ

ἀπιvj (budi). Ὑποτακτ. τε *απ*, τε *αnτσ*, τε *ἄπε*. *Ναπ* (Σ). ἀορ. *δάσε δε-δα, δάμ, δάτε, δάνε, απ bέσε* = πιστοποιῶ, ζα *bέσε* = ἐμπιστεύομαι. σ' *με νεπ dορε* = δὲν μὲ συμφέρει.- *ε ἐπ λjίγjα* = συγχωρεῖται *απ ούδε* = ὑποχωρῶ.- *ἔπεμ πας τέjε* = ἀφοσιοῦμαι εἰς σέ. *με-τε-ι ἔπετε κάρτα* = προοδεύει εἰς τὰ γράμματα.— *σουφρ' ε θάνεσ ἔπετε* = ἡ βέργα τῆς κρανιᾶς κάμπτεται, ἐνδίδει. απ φιάλjε = ἀπαντῶ ἀπολογοῦμαι. απ σπίρτινε = ἐκψυχῶ, ψυχομαχῶ. απ πράπε = ἀποδίδω, ἐπιστρέφω. ἔπεμ κάμπτομαι, ὑποχωρῶ. παραδίδομαι (ἐπὶ γυναικός). ἔπεμ dόρε = παραδίδομαι· *ι απ σὺ* = δίδω πρόσωπον (θηλ. θάρρος). απ dούαρτε = ὠθῶ, σπρώχνω, απ κjισ = ἀπαντῶ. σ' ι δᾶ κjισ = δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸν ἀπαντήση. απ vdορε παραδιδω, εγχειρίζω τι. *jαμ δενε πας τέjε* = εἶμαι ἀφωσιωμένος εἰς σέ. αντιθ. τοῦ ρ. απ. εἶνε τὸ ρ. μαρρ=λαμβάνω.

απαριάσ (τ) ρ. οὐδ ἐκβαλλω ἀπὸ τὸν νοῦν χεκj dόρε με πρίτετ' ὄπρέσα. μετ απαριάσουρε.

ἄπε-α (Σ) Βελάϊ ι βόγελjε (ι βελάϊ βόγελjε) ι θότε *ἄπε* τε βελάϊτ με τε μαδ. ἴδ *λjάλjε-α*.

αποστόλj-ι (γ) πλ. αποστόj-τε ἀπόστολος καὶ αποστούλε-ι (γ) πλ. αποστουj-τε.

αρ-ι (πλ. αρε-τε ἄχρηστος) [ἑλλην. αὖρον, Λατ. aurum] χρυσός.

αρκjίτε-α = σούφρα τε χόλα κjε γερσετόjενε σπόρτα ε κανίστρα ε τε τίλα. λύγος. λυγαριά.

Αρbεν-ι (γ) πλ. αρbεν-ιτε = Ἀλβανὸς ἴδ. Σκjπετάρ-ι

Αρbενέσε-α (γ) πλ. Αρbενεσατε = Ἀλβανίς-ίδος ἴδ. Σκjπετάρε-jα

Αρbενίστ (γ) ἐπιρ. = Αλβανιστὶ καὶ 2) κατὰ τὸν τρόπον τῶν Ἀλβανῶν·

Αρbενίστε-jα (γ) ἡ Αλβανικὴ γλῶσσα ἴδ. Σκjίπε-jα.

Αρbενούερ-όρι πλ. αρbενόρε-τε καὶ συνηρ Αρbενούρ-ι-Ἀλβανικός.

Αρbενόρε-jα πλ. Αρbενόρε-τε = Ἀλβανική. kjισα Αρbενόρε = ἡ Ἀλβανικὴ ἐκκλησία· γjίνdια Αρbενόρε = ὁ Αλβανικὸς λαός.

Αρbερ-(τ) πλ. Αρbερε-ιτε ἴδ. Αρbεν. (γ)

Αρbερέσ-ι πλ. Αρbερέσε-τε

Αρbερέσε-α πλ. Αρbερασε-τε ἴδ. Αρbενέσα (γ)

Αρbερέσκε-α πλ. Αρbερέσκα-τε.

Αϱbε̱ϱί-α (τ) ἴδ. Αϱbε̱νί-α (γ)
Αϱbε̱ϱίστε-ja (τ) ἴδ. Αϱbε̱νίστε-jα.
αϱγαβάν-ι (Κϱουjα) κοινῶς πασχαλιὰ (λουλούδιον) ὁ πληθ. αϱγαβάνα-τε̱. καὶ αϱγαβανε-τε̱.
αϱγε̱τόνj-οj ϱ. ἐν.=θωπεύω χαϊδεύω. (γ) - πε̱ϱκε̱δέλj. (τ).
αϱγjανdάϱ-ι (γ) πλ. αϱγjανdάϱε̱τε̱=χϱυσοχόος· καὶ (τ) - εϱγjε̱νdάϱ-ι.
αϱγjᾶντ-di (γ) (πλ. αϱγjανdε-τε̱ ἄχϱηστος) ἄϱγυϱος καὶ εϱγε̱ντ-di (τ) (πλ. εϱγjε̱νdε-τε̱ ἄχϱηστος.) ι-ε-τε̱ αϱγjάν-τε̱ (γ.) εϱγjέντι-τε̱ (τ) αϱγυϱοῦς-ᾶ-οῦν.
αϱγjαντ-σίνε̱-α (γ) πλ. α-τε̱·=τὰ ἀϱγυϱᾶ σκεύη, ἀσημικά. καὶ εϱγjε̱ν-τσίϱε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.
(ι-ε-τε̱) *αϱδᾶνγε̱τε̱* (γ) επιθ. τϱυφεϱός. αντιθ. ι-ε-τε̱ *βύσ̈κε̱-τε̱*
άϱδε̱ καὶ *άϱδουνε̱* (γ) καὶ *άϱδουϱε̱* (τ) μετοχ. ἴδ. *Βῖ*=ἔϱχομαι. τε̱ άϱδε̱ -τε̱, τε άϱδουνε̱-ιτε̱ καὶ τε̱ άϱδουϱε̱-ιτε̱ (τ) οὐδ.=ἡ ἄφιξις, ὁ ἐϱχομός.
αϱέ (γ) αϱσ. επιφων. τῆς κλητ.=ὦ οϱέ (τ)=ὦ καὶ μόϱε (γ) καὶ μοϱὲ (τ) αϱσ. μόϱι (γ) καὶ οϱὶ (τ) θηλ καὶ μοj (γ.τ) θηλ.
άϱε̱-α πλ. άϱατ-τε̱=(ἑλλην. ἄϱουϱα, χωϱάφιον) αϱ᾽ ε μbιέλε̱=ἀγϱὸς ἐσπαϱμένος αϱ᾽ ε bίμε̱ (γ) καὶ ἀϱ᾽ ε μbίϱε̱ (τ)=ἀγϱὸς φυτϱώσας αϱ᾽ ε λjάστε̱=ἀγϱὸς πϱώιμος αϱε̱ καλαμὲ (Πεϱμετ) αϱε̱ χ̌άμουλε̱ (Dibϱα) — ἴδ. χ̌αμουλόϱε-jα.—
άϱϱε̱ζε̱-α (τ) πλ. α-τε- ἴδ. *άνε̱ζε̱* (γ)
αϱε̱σέj (τ) ϱ. ἐν. διώκω ἴδ. πε̱ϱζᾶ (γ.) ϱ.
αϱί-ου (γ) [Γεϱμαν. bär] πλ. αϱί-τε̱=ἄϱκτος, ἀϱκοῦδα.
αϱούσε̱-α (bogdan) πλ. αϱούσα-τε̱=ἡ ἀϱκοῦδα αϱούσ̈ε-α (Σ) πλ. α-τε̱ αϱουσ̈κε̱-α (τ) πλ. α-τε̱.
αϱίθι ἐπιϱ. (ἐπὶ ζώων) τὸ βαδίζειν ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ἄκϱων ὡς ἡ ἄϱκτος ἴδ. καὶ ιϱίθι
άϱκε̱-α πληθ. άϱκα-τε̱ [Λατ. arca] κιβώτιον.
αϱμακόλε̱-α ? ?=ὁπλοθήκη. 2) ἡ κάννη τοῦ ὅπλου.
άϱμε̱-α: πληθ. αϱμε̱τε̱=ὅπλον, τὰ ἅϱματα καὶ χ̌άϱμε̱-α (βεϱατ.) μbαj αϱμε̱=ὁπλοφοϱῶ.
αϱματίσ-εμ: (γ) ὁπλίζω, ομαι· μετοχ. αϱματίσουνε̱
αϱματόσ-εμ (τ) μετοχ. αϱματόσουϱε̱.
αϱματοσί-α-τε̱ (τ)

άρνε-α πλ. άρνα-τε (γ) κοινῶς μπάλωμα καὶ άνdρε-α (τ) πλ. άνdρα-τε = μπάλωμα

αρνόνj-οj ρ. εν. αναρράπτω, μπαλώνω καὶ (τ) ανdερόj.

αρνόχεμ καὶ ανdερόνεμ = μπαλώνομαι

αρούσε-α (bogdan) πλ. αρούσα-τε ἴδ. αρί-ου

άρσεζε-α (τ) τολμηρός.

αρσέζε επιρ. (τ) τολμηρῶς, θαρραλέως, προπετῶς.

αρσίν-ι (Τυραν). ἴδ. ρρεσίνε-α (Μιρεdιτα) = ἡ ρητίνη.

(ι-ε-τε) *άρτε* επιθ. ὁ, χρυσοῦς-ῆ-οῦν.

αρτῖνι-πληθ. αρτίνjετε (γ) εἶδος ἀγρίου δένδρου, αρτίρι (τ) πλ. αρτίνj-τε = συγγενὲς τῇ πεύκῃ

αρύερε ἐπιρ. ἴδ. *αχέρε.*

αρρακάτ-ι (τ) = φυγὰς ουbέ αρρακάτ = ἔγεινε φυγάς. χαρρακάτ (Βερατ).

αρρατίσ (τ. Ελβ.) ρ. εν. φυγαδεύω, απομακρύνω καὶ χαρρατίσ (Βερατ) ἀποδιώκω μετοχ. αρρατίσουνε (γ) καὶ αρρατίσουρε=σπορρ (γ)

αρρατίσεμ (Τ. Ελβ.) χαρρατίσεμ (Βερατ) ρ. οὐδ. φυγαδεύομαι, ἀπομακρύνομαι, ἀποδιώκομαι. καὶ σπόρρεμ. *αρρατίσου!* (τ) = ἄπαγε, σπόρρου (γ.) ἄπαγε, γκρεμίσου.

αρρατίσ (Καβαjα) ρ. ἐν. ἴδ. ρρεdσόj

αρρατίσεμ (Καβαjα) παθ. ἴδ. ρρεdσόχεμ.

άρρε-α πλ. άρρατε. τὸ κάρυον καὶ ἡ καρυδιά

άρρεζε-α πληθ. άρρεζα-τε. άρρεζα ε σίνιτ = *άρρτσ-ι* (Σ)

αρρεσένj (Περμέτ) ρ. ἐν. νουθετῶ, σωφρονίζω (διὰ τοῦ ὀρθοῦ λόγου) τὸ δε κjερτόνj (ἑλλην. κερτομέως) ἐπιπλήττω, ἀποτόμως. αορ. αρρεσέβα-ε-ου μετ. αρρεσούαρε.

αρρεσύ (Ελβασ.) λέγεται μόνον ἐν τῇ φράσει: μος ι επ αρρεσύ = μος ι επ φάκjε = μὴ τὸν ἐνθαρρύνῃς (ἀλλ' ἐπίπληξον αὐτόν).

αρρεσύε-jα (γ) γεν. αρρεσύε-σε, αἰτ. αρρεσύενε πληθ. αρρεσένj-τε καὶ αρρεσύε-αρρεσέου (budi) αρρεσένj-τε. (budi) = ὁ ὀρθὸς λόγος ἡ ὀρθὴ ἀπάντησις: απ αρρεσύε = ἀπαντῶ λογικῶς. φλjασ με αρρεσύε = ὁμιλῶ λογικῶς. φλjασ πα αρρεσύε = ὁμιλῶ ἀλόγως. ι-ε-αρρεσύεσιμ : (γ) λογικὸς-ή.

αρρίj = (Αργυρ. - Βερατ.) ρ. οὐδ. = φθάνω. χαρρίj (Περμετ.) ἀόρ. χαρρίβα-ε-ου καὶ χαρίτα-ε-ου. (τ)-*ρρίj* (γ) μετοχ. χαρρίρε (τ) καὶ χαρρί-

τουρε (τ) *μβεϱϱίj* (γ.) (Ελβασ. Καβ) αορ. ρρῖνα, ε-ι. (γ) καὶ μβερρῖνα-ε-ι (γ)· μετοχ. *ϱϱῖμ* (γ) καὶ μβερρίμ (γ)

ας-ι [Λατ. ας=ασσάριον] πληθ. άσε-τε κοινῶς ἄσπρον. άστερ-ι (Σκοδρα, Κρουjα) τρία ασπρα=ἕνας παρᾶς. άσπρε-α (Τουρκ. ακτσέ)

ας=μόριον ἀρνητ.=οὔτε, μήτε. οὐδὲ μηδὲ

ας=μόριον ἐμφαντικὸν παρακλητικόν Ας να bᾶν κετέ πούνε=κάμε μας τοῦτο παρακαλῶ. Ας θούαj τε ίκjι=είπέ του νὰ φύγῃ παρακαλῶ.— Ας ποκεσ̈τοῦ : οὐκ ἔχει οὕτως ; δὲν εἶνε ἔτσι ; (περιμένων ἀπάντησιν καταφατικήν).

ασγjᾶ (γ) = οὐδὲν τίποτε. ἴδ. μοσγjᾶ (γ) μοσγjέ (τ) κουργjᾶ (γ).

ασί ένικ. ἀριθ. ἀφαιρ. τοῦ αῦ=αὐτός. ατσί, αυίσ πληθ. ατσίσ ἴδ. κεσὶ κεσίσ αυο ένικ. ἀριθ. ἀφαιρ τοῦ αjό, ατό, ασόσ πληθ. ἀριθ. ατσόσ ἴδ. κεσό, κεσόσ

ασκάθ-δι = ἰσχάδιον = φικ' ι bεϱε ι θάτε.

ασκάθεϱ-ι (τ) νjε κόκjεζε έλbι κjε dελj νdε κjερπίκ τε σῦριτ. κοινῶς κριθαράκι.

ασκούσ (Σ) καὶ ασκούσι (Σ)=οὐδείς, οὐδεμία ἴδ. ασνjε γεν. ασκοὺjτ (Σ) αἰτ. ασκενd (Σ) ασκάνd (bogdan) ἴδ. ασνjέ, ασνjερί, φάρε νjερίου.— κουρκούσ̈ (Σ) καὶ κουρκούσ̈ι γεν. κουρκούjτ αἰτ. κουρκενd-ι

ασνdονjε ασνdονjάνι (γ.) ἀρσ. οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν

ασνdονjί ασνdονjάνα (γ) θηλ. οὐδεμία ἐξ αὐτῶν.

ασνdονjε (τ)-ασνdονjέρι (τ) ἀρσ.

ασνdονjε (τ)-ασνdονjέρα (τ) θηλ.

ασνjεϱί=οὐδεὶς γεν. ασνjερίουτ, δοτ. ασνjερίου, αἰτ. ασνjερί. φάρενjερίου· ασκούσ̈ (γ) κουρκούσ̈ (Σ).

ασνjᾶ - ασνjάνι (γ) οὐδεὶς μηδείς.

ασνjί - ασνjάνι (γ) ασνjί - ασνjάνα= θηλ.=οὐδεμία.

ασνjε - ασνjέϱι (τ) αρσ. - ασνjε - ασνjέρα (τ) θηλ.

ασνjε τσίκε (γ) ἐπιρ.=οὐδόλως ἴδ. φάρε.

ασνjί - τσίκε (τ) - ασνjε πίκε (γ) ασνjί - γρίμε (Σ) ασπακ (γ).

ασοχ̈έϱι (Σ) καὶ ασοχ̈έρετ (Σ) ἴδ. ατεχ̈έρε.

ασό ἴδ. *ασί* - *ατσό* ἴδ. ατσί.

άσ̈κε - α (Σ) πλ. άσκα - τε = φλοιός, πελεκοῦδι.

άσ̈κελjε - α (Τυραν. - Καβ.) πλ. άσκελjα - τε=φλοιός, φλοῦδα.

άσκλjε-α (γ) άσκλjα-τε.=boujάσ-κε-α (Ελβ.) πλ. boujάσ-κα-τε.

άσπερε ἐπιρ. τραχέως δριμέως =έγρε (Σ) ἀντιθ. λjιμούτε. ι-ε ε τε

αόπερε: τραχὺς δριμὺς ι-ε-τε-*έγρε* ἀντιθ. ι-ε-τε-λjμουτ.

ασπερόνj-οj=ρ. ἐν τραχύνω, σκληρύνω, ἀντιθ. λjιμόj, εγρετσόj (Σ).

âστε (γ) καὶ â (γ)=ἐστὶ ἴδ. jαμ ρ εστε καὶ ε (τ).

αστε-α πλ. έστε-να-τε (γ) καὶ έστερατ (τ)=άστ-ι (budi) οστε-ον-οῦν. έστ-ι=άστ' ι κρέσε=τὸ κρανίον ἴδ κάφκε-α έστε-νε-ι (γ) πλ. έστενα-τε καὶ έστερα-τε έστερε-α (τ) ἴδ. ρράστε-α, ρρεστενε-α

(ι-ε-τε) *άστ-τε*: ἐπίθ. ὀστεϊνος-η-ον.

αστού (τ) (γ), αστούνα (γ), αστούνε (Σ), ασού (Κορτσα) αχού (γεγ. Μαλjεσία =οὕτως, ἔτσι. ἴδ. κεστού, κεστοῦ, κεστούνα (γ) κτλ.

άτα (Ἄνω Ἀλβανία, bogdan) ἴδ. ατε (γ) άτε (τ).

άτε-ι=πατήρ, γεν. ατιτ, δοτ. άτιτ, αἰτ. άτενε. Ατ-ι πλ. άτεν-ιτε (γ) καὶ άτερι-τε (τ) ἀφ. άτενισ (γ) καὶ ατεριο (τ) ἴδ. τάτε-α. [συγκρ. ἑλλην. ἄττα, [ἀρχαῖα Σλαυϊκά οτ καὶ ατ=πατήρ] ιμ-άτε=ὁ πατήρ μου, γεν. τ' ιμ-έτ. αἰτ. τ' ετ-άτε, Ον. υτ-άτ=ὁ πατήρ σου γεν. τ'ύτ-έτ, αἰτ. τ'ετ'άτε.—Ὀνομ. ι άτι=ὁ πατήρ του γεν, τ' ετ, αἰτ. τ' άτενε=τὸν πατέρα του.

ατε καὶ ατενα (γ) Αἰτ. τῆς ἀντων. αὐ ἴδ. κετε (γ) Ατέ καὶ ατένα (τ)-ατά (ἄνω Ἀλβανία bogdan) ἴδ. κετά.

ατε χέρε [ατε-χέρε] ἐπίρ. τότε, αὐτὴν τὴν φοράν.

ατε χέρε=ἴδ. μβ' ατε-χέρε=τότε. ατε-χερετ (Σ) ἴδ. κετε χέρε= ταύτην τὴν φοράν.

ατέj (τ) ατέjα (τ) ἐπιρ.=ἐκεῖθεν (ἴδ. κετέj κετέjα). ατέjζα (ὑποκορ). ανdέj (γ) ανdέj ε κενdέj=ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἴδ. κενdέj ανdέjα (γ) ανdej κάχα πάτ άρδε ἴδ. κενdύ ανdύ (budi) πρej ανdέj κάχ (νγα) πάτ άρδε ἴδ. κενdύ. Ανdυj (γ) κεντυj.

ατιέ ἐπιρ.=ἐκεῖ: ατιέ κου, καὶ ατιέ κε, καὶ ατιέ τεκ=ὅπου.

ατύ ἐπιρ.=αὐτοῦ ἴδ. κετύ, κετού.

ατύ-κετού=τῇδε κἀκεῖσε=σποράδην.

ατὺ ε βιέν μόρτια ε ε μερρ (budi)=μέχρις οὗ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ λάβῃ αὐτόν,=νγjερσα τε βινjε μόρτια ε τα μάρρε=ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος καὶ τὸν λάβῃ.

ατύ ε μjετ μbε̱ μαλj (budi) (ἀπ' αὐτοῦ) καὶ ἕως εἰς τὸ ὄρος, ατυ ε μjετ ντε̱ ὅτεπί (budi) = νγερ vde̱ ὅτεπί.

ατύ ε jέμι ρρίτμε̱ (budi) = νγερ σα ου ρρίτμε̱ = μέχρις οὗ ἐμεγαλώσαμεν.

ατύ ενdέ ατέ (budi) = ἐπὶ τέλους καὶ αὐτόν. τέλος πάντων καὶ αὐτόν.

ατσάρ - ι πλ. ατσάρε - τε̱ (γ. Μαλjεσία) ἀτσάλιον, χάλυψ, (τουρκ. τσελίκ).

ατσάρε̱ ἐπιρ. (γ) ἴδ. στρε̱νγούτε̱.

ατσάρι α (Μιρεdίτα πληθ. ατσαρι - τε̱˙ = τσινγε̱ρίμ - ι (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρίμε̱ - τε̱. - τσινγε̱ρρίμε̱ - α (Περμέτ) πληθ. τσινγε̱ρρίμα - τε̱ = τε̱ φτοχ̌ε̱τ' ιθάτε̱ ἴδ. φρακj - ι.

ατσαρίμ - ι (γ) πλ. ατσαρίμε - τε̱ = θλῖψις, στενοχωρία˙ ἴδ. στρε̱νγjίμ - ι.

ατσαρόνj - οj. ρ. ἐν. θλίβω, σνενοχωρῶ (ἐπὶ πληγῆς ἥν ψαύει τις).

ατσαρόχ̌εμ : ρ. παθ. θλίβομαι, στενοχωροῦμαι (λjε̱νdόj).

ατσαχ̌έρε̱ (ἐλβ.) ἴδ. ἀτε̱χ̌έρε̱.

ατσαχ̌έρε̱ζε̱ : ὑποκοριστ.

ατσὶ = ασί - Ατσίσ = ασίσ - ατσό ἴδ, ασό, ατσόσ ἴδ. ασόσ.

αῦ (τ) καὶ αjύ (τ.) [ἑλλην. αὐ - τὸς] ἴδ. κύ *αΐ* (γ.τ.) ἀντων. προσωπ. τρίτου προσώπου = αὐτός. γεν. ατί ἢ ατjί, ἢ ατίτ [ἀργυρ.] καὶ ατίνε̱ (γ.τ.) αἰτ. ατά (Ἄνω Ἀλβανία) καὶ ατε̱ (γ) καὶ ατε̱ (τ), αφ. ασί αἰτ. ατά, αφ. ασίσ (ἢ ατσίσ).

άφε̱ρ : ἐπιρ. = πλησίον (συντασ. μετὰ γενικῆς.) ἀντιθ λjαρκ. αφε̱ρ - μέjε - τέjε - ατί, νεϋ, jουϋ - ατύρε = πλησίον μοῦ, σου. αφε̱ράζε̱ (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντ. λjάρκαζε̱) (γ) αφε̱ράζι (γ) ἐκ τοῦ πλησίον (ἀντιθ. λjάρκαζι (τ) νγjατ (γ) = ἐγγύς, κοντὰ ἀντιθ. τέjε̱. άφε̱ρ. ἐπιρ. = ὡς ἔγγιστα˙ σχεδόν. αφρό (τ) προτάσσεται καὶ ἐπιτάσσεται : ὅκούανε αφε̱ρ νjε̱ζέτ - βιέτ ἢ ὅκούανε αφρό νjεζέτ βιετ. παρῆλθον σχεδὸν εἴκοσιν ἔτη. αφρό ε γjοdίτα = σχεδὸν τὸν ἐπέτυχον, τὸν ἐκτύπησα σχεδόν. ι - ε - άφε̱ρ - ι - α = ὁ πλησίον ἀντιθ. ι - ε λjάργε̱ ι - ε άφέρμ - ι με - jα, ι ε - άφε̱ρτε̱ - ι - α.

αφε̱ρόνj ρ. ἐν. πλησιάζω, ἀντιθ. λjαργόj, με̱ργόj.

αφε̱ρόνj - οj ἀορ. αφε̱ρόβα μετχ. αφε̱ρούεμ - ουμ (γ) ἀφε̱ρούαρε̱ (τ).

αφε̱ρόνεμ - όχ̌εμ : ρ. οὐδ. = πλησιάζω. = αβίσ - τεμ (γ) ἀφρόνεμ.

αφε̱ρσίνε̱ - α (γ) πλ. α - τε = ὁ πλησιαίτερος τόπος. αφε̱ρσίρε̱ - α (τ) ἀντιθ. λjαργε̱σίνε̱ - α (γ) λjαργε̱σίρε̱ - α (τ)˙

άφὄ̱-α (γ.τ.)=ἡ πυράδα=ἡ τοῦ πυρὸς θερμότης· (πλ. ἄχρηστος).
αφὄ-ι (γ) αφὄ' ι ζjάρριτ.=ἡ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξερχομένη θερμότης.
αφτ. (τ) ἐπιρ =ἀρκετά. μjαφτ (γ). μjαφ μᾶ=ἀρκεῖ πλέον, μjαφτ μᾶ χᾶνγρε (γ) ἀρκετὰ πλέον ἔφαγες. μjαφτ μᾶ φόλjε=ἀρκετὰ πλέον ὡμίλησας.
αχ̑-ου πλ. αχ̑ε-τε̱ καὶ εχ̑-τε̱=ἡ ὀξύα, δένδρον καὶ
αχ̑-ι (Σ)-αχ̑-άγjι (τ)??? ἡ ὀξύα.
αχ̑εμ (γ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ âj (γ)=φουσκόνομαι πρήσκομαι καὶ ἔχ̑εμ (τ) ρ. οὐδ. παθ. τοῦ εj (τ).
άχ̑ερ-ι (Σ) ἴδ. αχ̑ούρ.
αχ̑έρε (τ) ἐπιρ. ἴδ. ατε̱χ̑έρε, = τότε, μετὰ ταῦτα.
αχ̑jέρε (τ) αχ̑jερα (τ), αρύερε (τ).
αχ̑ίστε̱-α· πληθ. αχίστα-τε̱=τόπος κατάφυτος ἀπὸ ὀξύας.
αχ̑οῦρ-ι πλ. αχ̑ουρε-τε̱ (ἑλλην. ἀχυρὼν) ἀχυρῶνα. αχέρ-ι (Σ).

B

βᾶ-ου (γ) πλ. βᾶνα-τε̱ καὶ βᾶ-jα: ὁ πόρος, τὸ πέραμα τοῦ ποταμοῦ διὰ τῶν ποδῶν. Βάου ι λjούμιτ=ὁ πόρος τοῦ ποταμοῦ. Κοὺ ε κα βάνε̱ λjούμι;=ποῦ ἔχει τὸν πόρον ὁ ποταμός; Κε̱ρκόνj βάνε̱= ἐρευνῶ τὸν πόρον (ποῦ δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν πεζῇ.
βαγγουλόνj (βερατ) ἴδ. βραγγουλόνj.
βάδε̱-α (τ) πλ. βάδε-τε̱ ἴδ. βόδε̱-α (γ).
βάδεζε̱-α πλ. βαδεζα-τε̱ ὑποκορ. ἴδ. βόδεζε̱-α (γ)
βαθ-ι (γ) πλ. βάθε̱-τε̱=ἐνώτιον, σκουλαρίκι.
βᾶθ ι (Σ) πλ. βᾶθε̱-τε̱. Παροιμ. βε̱'νε βαθ νdε βεὄτ=νὰ τὸ ἐνθυμηθῇς πάντοτε.—βέθ-ι (τ.) πλ. βέθε-τε.
βάθε̱-α=ατύ κου φλjε̱νε̱ δέντε̱ νάτε̱νε̱, ατύ κου μbύλινε̱ δέντε̱ = τοριστε̱-α (Jacoba, Ιπέκ, Πριζενdι) πλ. α-τε̱
βάj: ἐπιφων. οἴμοι! ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ.
βάj-ι πλ. βαjε-τε̱=ἴδ. dε̱νέσε̱-α.
βάjε-α ('Ελβ. Τοσκ.) κλαυθμός, θρῆνος ἐν ρυθμῷ. — ε μουρρ βαjα ε πο κjαν=πο bαjε̱νε̱ βάjε̱=ὀλοφύρονται.

βάjζε-α πλήθ. βαjζα-τε=κόρη, ἀνύπανδρος, παρθένος. βάρζε-α (Σ) πλ. α-τε.

βαjζενί-α (γ) (πλ. αχρηστος)=ὅμιλος, πλῆθος παρθένων, βαjζερί-α (τ) αἱ νέαι τῇ ἡλικίᾳ ἡ νεότης (τῶν θηλέων).

βαjζενία (γ) βαjζερί-α (τ) βαρζενί-α (Σ).

βαjζενίστ (γ) ἐπιρ. βαjζερίστ (τ) βαjεζενίστ (γ)=παρθενικῶς.

βαjεζενίστ (τ) βαρζενίστ (Σ)

βαΐσ-βαΐσ-βαΐσ (Περμέτ)=μπεσόj, πρίερ (περjέρ) (Τοσκ.) αορ. βαΐσα-ε-ι. μετοχ. βαΐσουρε=βαΐζω.

βαjτίμ-ι (Σ) πλ. βαjτίμετε=θρῆνος, ὀλοφυρμός, κλαυθμός. βαλjτίμ-ι (bogdan) πλ βαλjτίμε-τε.

βαjτι-α πλ. βαjτί-τε. ἴδ. βάj-ι, βαjε-α (Ἐλβασ.) βαjτόνj-οj=ρ. οὐδ. μυρολογῶ, μύρομαι, θρηνῶ, ὀλοφύρομαι.

βαλτόj (bogdan) ὀλοφύρομαι θρηνῶ (ἐν ρυθμῷ) περὶ τὸν νεκρόν.

βάκ-εμ (τ) ἴδ. βοκ-εμ (γ) βακετε (τ) ἴδ. βοκετε (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε βακετε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βοκετε (γ).

βακεσίρε-α (τ) ἴδ. βοκεσίνε-α (γ).

βάλε=μόριον=ἄραγε, τάχα. βαλε κουσ εστε ατιέ; ἄραγε τίς εἶνε ἐκεῖ;

βάλε-jα: πλήθ. βαλε-τε=χορός. μβάj-βάλε=χορεύω. ἴδ. κερτσέj [ἑλλην. βαλλίζω] χεκ βάλενε=σύρω τὸν χορόν, προΐσταμαι χοροῦ.

βαλj-ι (τσαμ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βαj-ι (τ) βαλj-τε (τσαμ) οὐδ. ἴδ. βαj-τε (τ).

βαλjανίτσε-α (γ) πλήθ. βαλανίτσα-τε=νεροτριβειὸ (τοῦ μύλου) (λέξις Βουλγαρική) ἴδ. τὴν Ἀλβανικὴν dεpστίλjε-α.

βαλjε-α: πλ βαλjε-τε=κῦμα. βαλjετ' ε dέτιτ=τὰ κύματα τῆς θαλάσσης. σημ. καὶ κόχλασμα, ἀναβρασμός. μούερ βαλjε=ἤρχισε νὰ κοχλάσῃ.

βαλjόνj-οj: ρ. ἀμετάβ. ἴδ. βελjόj.

βαλjόσεμ [Μυζακιὰ] ρ. μεσ.=ρρεζόχεμ. Ου βαλjόσ γροῦρι, (λjάστε), bάρι (ι μαθ) νγα ὅιν, α νγα έρα, α νγα τε ρρίτουριτ τέπερ νγα ανε ε φουκjισε δέουτ.

βαλjτίμ-ι (bogdan) ἴδ. βαjτιμ-ι (Σ).

βαλjτόj (bogdan) ἴδ. βαjτόνj-οj.

βάνγε-α (Σ)=τερπλjότε χεκουρι κjι πουνόjνε δένε bυθα-πράπαζι τουκ' ε ὅκέλjουνε με νjε κᾶμbε.

βάνγε-τε: έπιρ (γ) = τὸ βλέπειν πλαγίως (τὸ εἶναι ἀλλοίθωρον βενγεῖε (τ) ι-ε-τε βανγετε (γ) ι-ε-τε βενγερε (τ) = ὁ παραβλώψ.
βανγόσ-ι (γ) πληθ. βανγόσε-τε.
βανγόσε-ja (γ) θηλ πλ. βανγόσε-τε. συλ-ι (Τυραν.) παραβανκ-) γου (Ἐλβασ.).
βανγερόj (γ) ρ. οὐδ. = βλέπω πλαγίως, στραβά, εἶμαι ἀλλοίθωρος, παραβλώψ. βενγεροj (τ). τε βενγερούεμ-ιτε (γ), τε βενγερούαρε ιτε (τ).
βανκ-γου: (γ) πληθ. βανγjε-τε = τροχός.
βανόj (Σ) - βανόχεμ (Σ) ἴδ. βονοj-όχεμ (γ).
βάπε-α (ὁ πλ. ἄχρηστος) καῦμα, καύσων, θάλπος τοῦ θέρους καμ βάπε = ἔχω ζέστην, καψόνω, ἀντιθ. μερδιχ, μερδάσ (Σ) bαj βάπενε = μερτσεj (τὸ δεύτερον ἐπὶ ζώων).
βαρ [ἄρ-ω-αἴρω] ρ. ἐνερ. = κρεμῶ, μετοχ. βαρε, ἐπιθ. ι-ε-τε-βάρε. φράσις βαρ bουζετε = γίνομαι σκυθρωπός. ἴδ. βίερ-βιρ (συνηρ.) ἀντιθ. σβαρ, σβαροj, σβαρίτ. βαρεμ: παθ ἴδ. βίρεμ.
βαργόj (Καβ.) ρ. ἐν. = ἁρμαθιάζω: bεj βαρκ.
βαργεζόj, βαργοσ. βαργόχεμ, (Καβ) βαργεζόχεμ, βαργόσεμ. παθ. τοῦ ἀνωτέρω.
βάργεσ-ι (τ. καβ.) πλ. βαργεσ-ιτε = dασ ι πα τρέδουρε.
βάργερ-ι (τ) πληθ. βαργερε-ιτε = ἐνόρχης, ἀρχιδᾶς.
βεργά-ου (βερατ.) πλ. βεργενj-τε = χανούερ-όρι (γ) πληθ. χανορε-τε [ἴδ. χανε-α (γ)] - χανουρ-ορι (συνηρ.).
βαργούερ-όρι (γ) [βαρκ-γου] πλ. βαργόρε-τε = τὸ κρεμαστάρι βαργουρ-όρι (συνηρ) βαργορι ι ζιάρρμιτ. καὶ βαργούε-ονι (Σ) βαργονjε-τε βαργονι ι ζιάρρμιτ
βαρέ-ja (τ) πλ. βαρέ-τε: ἴδ. bαρρε-jα (γ).
βάρζε-α (Σ) πλ. α-τε ἴδ. βαjζε-α.
βαρζενί-α (Σ) ἴδ. βαjζενία (γ).
βαρζενίστ (Σ) ἴδ. βαjζενίστ (γ).
βάρκ-γου: πλ. βαργjε-τε ἄλυσις, τὰ δεσμά, κλοιός. 2) ἁρμαθιά [ἴδ. ρημ. βαρ = κρεμῶ).
βάρκε-α (τ) πληθ. βαρκα-τε: ἴδ. bαρκε-α = λjουνdρε-α.
βαρόσ-ι: πλ. βαρόσα-τε: τόπος ἀκαλλιέργητος· μαλjε α φούσα = τε πα

πουνούαρα. 2) βαροϊ=συνοικία, [ἡ πόλις] ἀντιθ. τσαρτσί. (ι - ε.) *βάρφερε* (τ) ἴδ. ι-ε-βορφενε (γ) βαρφερία (τ) ἴδ. βορφενία (γ).

βαρφερίστ (τ) ἴδ. βορφενιστ (γ) = πτωχικά.

βαρφερόνj-ονεμ-(τ) ἴδ. βορφενόj-όχεμ (γ).

βάρρ-ι (τ) πλ. βάρρετε (ἑλλην. βαρ-α-θρον) ἴδ. βορρ-ι (γ).

βάρρε-α (Σ) πλ. βάρρα-τε=πληγή, τραῦμα, λαβωματιά.

βαρρίτσε-α (Βερατ.) πλ. βαρρίτσα-τε=σωρός, στοῖβα, ἴδ. τούρρε-α. βαρρίτσε dρούϊ=τουρρε dρούϊ=σωρὸς ξύλων.

βαρρόj (Σ) ρ. ἐν τραυματίζω, τιτρώσκω· [ἐξ οὗ βαρῶ=κτυπῶ ἀπλοελληνικά] βαρροχεμ (Σ) παθ. τραυματίζομαι.

βάϊdε-α (Βεράτ-Περμέτ) [ποιμενικὴ λέξις] = ἡ σειρά, ἡ συνέχεια τῶν ἰχνῶν περασμένων προβάτων ἢ ἄλλων ζώων. (μεταφορικῶς ἐπὶ ἀνθρώπων) γραμμὴ ἐξ ἰχνῶν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους: ι ράϊε πράπα βαϊdεσε εδέ ε γjετα déλjενε = ἠκολούθησα τὴν σειρὰν τῶν ἰχνῶν καὶ εὗρον τὸ πρόβατον.

βαϊε-α πλ. βαϊα-τε = νεᾶνις, νέα κόρη, παρθένος.

βαϊεζε-α πλ. βαϊεζα-τε: ὑποκορ.

βαϊενί-α (γ) βαϊερί-α (τ) (πλ. ἄχρηστος)=ἡ νεότης. 2) ὅμιλος νεανίδων

βαϊενίστ (γ) ἐπιρ. βαϊερίστ (τ).

βάτρε-α (τ) πλ. Βατρατε ἴδ. βότρε-α πλ. βότρα-τε (γ).

βάτρεζα (Βερατ) πλ.-α-τε. ἴδ. βουλανjε-α ἢ βελανjε-α.

βγjε-νι πληθ. βγjενj-τε=εἶδος πεύκης (δένδρον). βγjε-ρι (τ) πλ. βγjενj-τε· βγjε πίϊεϊε ἢ βγjε bορίνκε· bορίνκε-α πληθ. bορίνκα-τε νγα βγjέρι dελj ερϊίρα.

βγjενίϊτε-α (γ) πληθ. βγjενίϊτατε=βεντ με βγjενj. βγjεριϊτε-α (τ) πλ. α-τε.

βdαρ (γ. budi, Καβαjα) ρ. ἐν καὶ οὐδ. χαλάω, φθείρω, καὶ χάνω, 2) φθίνω·

βdίρ (γ) (κρουjα)-βιρ (Σ) μετοχ. βdαρε, βdιέρρε, βιέρρε (Σ). *βαρ*: (τσαμ.) ἀορ. βdορα, ε-ι καί: ἀρρ βdούερ (τοῦ βdαρ καὶ βdιρ) dβιερ (bogdan). χανα ε βdιέρρε (γ)=νέα σελήνη-χανα ε πλjότε= πανσέληνος χεν' ε θύερε=φθίνουσα σελήνη· χαν' ε μβράσμε (ελβ.)= ἡ τελευταία φάσις τῆς σελήνης· χανα μβρεντα (γ)=ὅταν ἡ σελήνη δὲν εἶνε ὁρατὴ τὴν ἡμέραν.

βdάρεμ: παθ. φθείρομαι, χάνομαι 2) φθίνω. βdίρεμ, dβίρεμ (bogdan) bίρεμ (Σ), bάρεμ (τσαμ.) ου βdοῦερ χ̄ανα = ου βdοῦρ χ̄άνα ἀντιθ. ου ρρῖ χ̄άνα.

βdέκουνε̱ καὶ βdεκουρε̱ μετοχ. τοῦ ρ. βdεσ = θνήσκω. dβέκουνε̱ (bogdan) ι-ε βdέκουρε̱ (τ) ἐπιθ. = νεκρός-ά-όν, ἀντιθ. ι-ε γjάλε̱ = ζωντανός.

βdεσ (τ) dεσ (Σ) ρημ. οὐδ. θνήσκω, ἐπὶ ἀνθρώπων, (ἐπὶ δὲ τῶν ζώων λέγεται τὸ ρ. νγορθ. ἢ τσ̈οφ.) ἀορ. βdικjα-ε-κj· ἀνθ. νγjάλεμ.

βdινjάκ-ου (τυραν.) πλ. βdινάκε̱-τε̱ ἴδ. bινjακε-jα· (ὡς τὸ βdορε̱-α, βdιρ καὶ bιρ κ.τ.λ.)

βdόνj (budi) ρ. ἐνερ διώκω, ἀποπέμπω ἴδε dε̱bόj καὶ τσβοj dβόj (bogdan) διώκω· μετοχ. βdούεμ.

βdόχ̄εμ παθ.-dβόχ̄εμ (bogdan).

βdόρε̱-α (τυραν.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. bόρε̱-α.

βε (τ) ἐπιφ. = βαβαί, ἴδ. βαj, oubouboú! βε ατὶ (τ)! = βαj ατί (γ).

βε̄ (γ) ρ. ἐν. τίθημι (παρατ. βε̄ρε̱, βε̄ρε, βίντε καὶ βιj) βε̱ (τ) μετοχ. βε̄νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ). βε̄-dορε = ἐπιχειρῶ 2) χειροτονῶ. βε̄ ρε̄ (γ) καὶ βε̱ ρε̄ (τ) = θεωρῶ, παρατηρῶ. βε̄-ορε (γ) καὶ βε-ροε (bogdan-Diβρα) = σ̈ικόj σ' βε̄-ρε̄ = ἀδιαφορῶ. — ι βε̄ ἀμε̱νινε̱ = τὸν ὀνομάζω. ι βε̄ κάμbε̱νε̱ = τὸν καταπατῶ, τὸν καταφρονῶ, τοῦ κάνω τρικλοποδιά. ε βε̄ μβε̱ σύ = σκοπῶ = σημαδεύω. ε βε̄ μβε̱ bε̄ = ὁρκίζω τινά. ι βε̄ βέσ̈ = προσέχω βε̄ νdερ με̱ντ = σκοπεύω. ι βε̄ σύνε̱ = ἀποβλέπω. βε̄ γjιστ = ὑπογραφω (διότι οἱ ἀγράμματοι θέτουσιν ἁπλῶς τὸν δάκτυλον μελανωμένον ἐπὶ τοῦ χαρτίου). — Αορ. βούνα-ε-ι (γ) καὶ βούρα-ε-ι (τ) μετ. βε̱νε̱ (τ) καὶ βουμ (γ.).

(*ι*)-*βε̄* πλ. τε̱ βέ-τε̱ = χῆρος. bουρρ ι βε̄. ε-βε̄-jα (πληθ. τε̱ βά-τε̱) χήρα. καὶ πληθ. τε̱ βέjα-τε̱ (γ). ι βέjε (Σ)-ε βέjε-jα (Σ).

βε̄-jα (γ. τ) πλ. βέ-τε̱ (ἑλ. ᾠόν, Λατιν. ovum). βεό (Σ) πληθ. βεό-τε = αὐγόν. βε̱jα (Κρούjα) πλ. ουβέτε̱ ουέ-jα (Σπατὶ) πληθ. ού-τε̱-βέζε̱ (βερατ.) πλ βέζα-τε̱· εἶνε ὑποκορ. βε̄ πεσ̈κου = αὐγοτάραχον.

βέγε̱-α (γ) πλ. βέγα-τε̱ ἴδ. βέγjε-α ('Ελβασ.)

βέγjε̱-α. (Περμετ.) πλ. βέγ-jα-τε̱ ἴδ. βέγλjε̱-α.

βέγλjε̱-α (Τυραν. Κρονjα, Περμετ) πληθ. βέγλjα-τε̱ = λαβή, χεροῦλι.

βjεγε̱-α (τ) πλ. βjέγα-τε̱. = ρρε̱φάνε̱-α (Σ).

βέγjε-τε̱ (γ) πλ. ἴδ. αϐλjμέντ-di. bαj βέγjε (γ) = bε̱j (Κρουjα-Dίϐρα) ρ. ἐν. = ὑφαίνω.

βεγjε̱λjί-α (Ἐλϐ.) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βογjε̱λjί-α.

βεγjόj ρ. ἐν. = bαj βέγjε (Τυραν.) ἴδ. bej-ρ.

βέdρε̱-α (γ) πλ. βεdρα-τε̱ (Τοσκ.-Περμέτ) καρδάρα. (λέξις ποιμενική) ἀγγεῖον εἰς ὃ θέτουσι γάλα, βούτυρον. ἴδ. σέκjε-jα. [Σερϐ. βέdρο-βεdρίκα] ἀνε̱ dρουjε κjε̱ μιέλjινε̱ τε̱ ἀμbε̱λjιν νdε̄ τέ.

βέεμ-τε̱ πληθ. (bogdan) = βροῦχοι.

βέζμε-jα (Σ) πληθ. βέζμε-τε̱ φυσιγγιοθήκη (κυρίως ἐκ μετάλλου) ἴδ. κουλjέτε̱-α.

βεθ-ι (τ) πληθ. βέθε̱-τε̱. ἴδ. βαθ-ι (γ) ἐνώτιον.

βε̄θ-ι (Σ) ἴδ. δε̄ μίζε̱-α (ἐλϐασ.) κᾶ βουμ βε̄θ. (Σ). = εἶναι μυιγοχεσμένον.

βέj (Κρουjα) (Dίϐρα) ρ. ἐν. ὑφαίνω, ἀόρ. βέjτα-ε-ι = bαj βέγjε (Τυραν.) βεγjόj πο bej νdε βέγλjετ (Κρουjα) = ὑφαίνω εἰς τὸν ἐργαλειόν. μετοχ. βε̄jτε̱ καὶ βέjτουνε̱.

(ι)-βεjε (Σ) ἴδε ι βε̄.-ε βε̄jε-α = ἴδ. ε βε̄-jα.

βε̱jέj (τ) ἴδ. βελjέj (τσαμ).

βέjέσε̱-α (τ. γ.) πληθ. βεjέσα-τε̱ ἴδ. βελjέσα-τε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjύεμ (γ. budi, bogdan) καὶ συνὴρ βεjῦμ. ι-ε-τε̱ βεjύερ (τ) ἴδ. ι-ε-τε̱ βελjύερε̱ (Τσαμ). ι-ε-τε̱ βεjέτουρε̱ (βερατ.) = ἄξιος, χρήσιμος, πολύτιμος, ἱκανός. ι-ε-τε̱ βε̱jύεσ̈ιμ (bogdan) ι-ε-τε̱ βιέφσ̈ιμ (γ)-ι-ε-τε̱ βε̱jέτε̱σ̈ιμ (budi) ἴδ. ι-ε-τε̱ βε̱λjύερε̱ (Τσαμ). Ἀντιθ. ι-ε-πα βε̱jύερε̱ (τ) ι-ε-πα βε̱jυεσ̈ιμ. (bogdan) ι-ε-πα βε̱jέφσ̈ιμ. (γ).

βέλj-ι πλ. βέλjα-τε [ἑλ. βῆλον, Λατ. velum) ἱστίον, ὀθόνη.

βελjανί-α πληθ. βελjανίτε̱ = λιποθυμία, λιποψυχία. τε̱ φίκουνε̱-ιτε̱ οὐδ. (γ) τε̱ τχ̈όλε̱-τε̱ (Ἐλϐασ.)

βε̱λjέj (τσαμ.) [ἑλλην. οὐλ-ῶ, Λατιν. valeo] ρ. οὐδ. = ἀξίζω. βε̱jέj (τ) = χρησιμεύω, ἐκτιμῶμαι. βε̱λjέν, βε̱jέν, βιjν (γ) = βιj (γ) ἀξίζει, ἐκτιμᾶται γουρ ι βε̱jύερε̱ (τ) = πολύτιμος λίθος, πα βε̱jύερε̱ (τ) ἐπιρ. = τοῦ κάκου ἴδ. κοτ. = μάτην.

βε̱λjύερε̱ (Τσαμ.) βε̱jύερε̱ (τ) βε̱jύεμ (γ.-budi) (bogdan) καὶ βε̱jύμ (συνὴρ) βε̱jέτουρε̱ (βερὰτ) βε̱jέτουνε̱ (budi) βε̱jέφτουνε̱ (γ) βύερε̱ (Περμετ).

βέλjεμ (γ. τ) ρ. οὐδ.=νεβερίτεμ (Σ) κοινῶς μπουχτιάζω. τε̱ βέλjε̱-τε̱ (γ. τ) (οὐδ. ἀφηρ) = τε̱ νεβερίτουνι-τε̱ (Σ).

βελjέντζε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. βελέντζα-τε̱ (=σκέπασμα μάλλινον) λjεβέντζε̱-α (Σ) πληθ. λjεβέντζα-τε̱ (κατ' ἀναγραμματισμόν), πορκάβε̱-α (Τυραν.) πληθ. πορκάβα-τε̱, πε̱ρκάβε̱ πε̱ρκάβα (Τυραν. Χειμάρα) πληθ. πε̱ρκάβα-τε̱.

βε̱λjέσε̱-α (Τσαμ.) πληθ. βε̱λjέσα-τε̱ = ἡ ἱκανότης (τὸ εἶναι ἄξιον). βε̱jέσε̱-α (γ. τ) βε̱jέσα-τε̱ (ἐκ τοῦ βε̱jέj) ἡ ἱκανότης.

βελjόj ρ. οὐδ. καὶ ἐν. = βράζω [ἴδ. βαλjε̱-α] βελjoj = βουλjόνj ὃ ἴδ.

βε̱λᾰ-ι πληθ. βε̱λέζε̱ν-ιτε̱ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρι-τε̱ (τ) γεν. βε̱λέζε̱νετ (γ) καὶ βε̱λέζε̱ρετ (τ) αἰτ. βε̱λέζε̱νι-τε (γ) καὶ βε̱λέζε̱ριτε̱ (τ). καὶ βλᾰ-ι = ἀδελφός. 'Ονομ. ιμ-βε̱λᾰ = ὁ ἀδελφός μου, γεν. τ' ιμ βε̱λά, αἰτ. τ' εμ βε̱λά. 'Ον. πλ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ (τ)· γεν. τ' ιμ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρετ (τ), αἰτ. τ' ιμ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' ιμ βε̱λάζε̱ρ.— Υτ βε̱λᾰ = ὁ ἀδελφός σου γεν. τ' υτ βε̱λᾰ, αἰτ. τ' ετ βε̱λᾰ. 'Ον. πλ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρε γεν. τ' υτ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρετ (τ)· αἰτ. τ' υτ βε̱λάζε̱ν (γ) καὶ τ' υτ βε̱λάζε̱ρ (τ). — ι βε̱λαϊ = ὁ ἀδελφός του. γεν. τε̱ βε̱λάϊτ, αἰτ. τε̱ βε̱λάνε̱. 'Ον. πλ. τε̱ βε̱λάζε̱νιτ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτε̱ (τ) γεν. τε̱ βε̱λάζε̱νετ (γ) καὶ τε̱ βε̱λάζε̱ριτ (τ) αἰτ. τε̱ βελάζε̱νι-τε̱ (γ) τε̱ βε̱λάζε̱ρι-τε̱ (τ). βε̱λάθ-ι = ὑποκορ. τοῦ βε̱λᾰ-ι. βε̱λα-dασουνε̱-ι-α (γ) βε̱λᾰ-dασουρε̱-ι-α (τ) = φιλάδελφος.

βε̱λαζε̱νί-α (γ) πλ. (ἄχρηστος) ἀδελφότης, ἀδελφοσύνη (καὶ οἱ ἀδελφοί).

βε̱λαζε̱νίσ̈τ (γ) ἐπιρ. = ἀδελφικῶς· βε̱λαζε̱ρίσ̈τ (τ).

βε̱λάμ-ι πληθ. βε̱λάμε̱-τε̱ = ἀδελφοποιητὸς (δι' ἱεροτελεστίας)· = προβοτί-νι (Σ) πλ, προβοτίνj-τε̱ (Σλαυϊκὴ λέξις).

βε̱λαμε̱νί-α (γ) πλ. ἄχρηστος βε̱λαμε̱ρί-α (τ) = ἀδελφότης.

βε̱λαμε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. βε̱λαμε̱νίσ̈τ (γ) = ἀδελφοποιητῶς.

βε̱λάνjε̱-α (γ) πληθ. βελάνjα-τε̱ ἴδ. βουλάνjε̱-α. ἴδ. με̱λάνjε̱-α.

βέμε̱-α (τ) ἴδ. δεμίζε̱-α ('Ελβασ.) βεθ-ι (Σ) μυιγόχεσμα· κᾰ βοῦμ βε̄θ = εἶνε μυιγοχεσμένον, τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ δεμίζε̱-α ('Ελβασ.)

πλ. δεμίζα-τε̱ καὶ ἔνdε̱-α (γ) πλ. ἔνdε-τε̱: μιζα κἄ-λjε̱ϭοῦμ ένdε̱ = ε κἄ δῖμ (δίερ) μίζα· ἔνdε̱ζε̱-α (Κρουjα) πληθ. ἔνdε̱ζα-τε̱ μίϭι ἀϭτε̱ πλjοτ με δε̱μίζα· καὶ βεμέσε̱-α (Τυραν.) [βε-jα καὶ μεσε̱-α] καὶ ϭτέρπα-τε (πληθ. Περμετ.) μίϭι ζοῦρι ϭτέρπα.

βεμέσε̱-α (Τυρ.-Καβjα) πληθ. βεμέσα-τε̱ = ἡ τσίπα· καὶ μάζε̱-α (Σ) πλ. μάζα-τε̱. βεμέσα ε κjέπε̱σε̱ = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

βε̱νγε̱ρε̱ (τ) ἐπίρ. ἴδ. βάνγε̱τε̱ (γ) ι-ε-βένγε̱ρε̱ (τ) ἴδ. ι-ε-βάνγε̱τε̱ (γ).

βενγε̱ρόj (τ) ἴδ. βανγερόj (γ).

βενγjίλε τε̱ (budi) = αἱ παραμοναὶ τῶν ἑορτῶν, ἡμέραι νηστίσιμοι.

βένdε̱σ-ι (γ) πλ. βένdε̱σ-ιτε̱ = κάτοικος, αὐτόχθων, ἡμεδαπός. βένdε̱σ-ι (τ) πληθ. βένdε̱σ-ιτε̱.

βε̱νdăρ-ι (γ) πληθ. βε̱νdάρε̱-τε̱ ἀρσ. καὶ βε̱νdάρε-jα θηλ. (γ) πληθ. βάνdε̱ρε-τε̱ καὶ βε̱νdαρ-ι (τ) πλ. βε̱νdάρε̱-τε̱. = ἐντόπιος.

βε̱νdόj (Σ) ρ. ἐνεργ. τοποθετῶ, βάλλω εἰς θέσιν, ἀποκαθίστημι.

βε̱νdόσ (τ) ρ. ἐν. ε βε̱νdόσα μίρε̱ = ε βούρα νε̱ βε̱ντ μίρε̱.

βε̱νdόχεμ (Σ) καὶ βε̱νdόσεμ (τ) παθ.

βένε̱-α (γ) (πλ. ἄχρηστος) [ἑλλην. F οἶνος, Λατιν. vinum]. βέρε̱-α (τ) = οἶνος, κρασί· βένε̱-κjίτε̱σ-ι (γ) πλ. βένε̱-κjίτε̱σ-ιτε̱ = οἰνοχόος, αὔ κjε̱ κjιτ βένε̱.— βέρε̱-κθένε̱σ-ι (τ) πληθ. βέρε̱ κθένε̱σ-ιτε = αὔ κjε̱ κθέν βέρε̱.

βένερ-ι (γ) (πλ. ἄχρηστος) = φάρμακον, δηλητήριον· βέρερ-ι (τ) ἰός, δηλητήριον. (Τουρκ. ζεχὲρ) γjάρπε̱ν πα βένερ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.

βε̱νεϭτ-α (Dίβρα) πληθ. βε̱νέϭτα-τε̱ = ἀμπελών, ἄμπελος. βε̱ρέϭτε̱-ι (τ) πληθ. βε̱ρέϭτε-τε̱ βε̱ϭτε̱-ι (γ) πληθ. βε̱νέϭτε-τε̱ καὶ βε̱νέϭτα-τε̱ (Ἐλβασ.) καὶ βέϭτε̱-ι (Περμὲτ) βέϭτινjε̱-τε̱ (Τυραν.) ἢ βεϭτίνjα-τε̱ (Τυραν.) βέϭτε-ι (Ἀργυρ.).

βενίτεμ (βερατ.) ρ. οὐδ. βενίτετ dρίτα = κουρ ι μβαρόνετε̱ βάjι κανdίλιτ, ε ζε̱ τε̱ ϭουχετ dρίτα· μβε̱ τε̱ μβαρούαρε̱ τε̱ βάjιτ βογε̱λjόνετ dρίτα, ζε̱ τε̱ ϭούχετε̱ dρίτα, πε̱ρσε̱ρὶ bε̱ν πακ dρίτε̱ με̱ τέπε̱ρε̱, πε̱ρσε̱ρὶ βιὲν τοῦκε ϭούαρε̱ dρίτα, νγερσᾶ πορρίτετ, ε φίκjετε̱ φάρε dρίτα, Σκjὶπ ι θόνε̱ πο βενίτετ dρίτα. Κανdίλ' ι βενίτουρε̱.

βε̱ντ dι (γ) καὶ βεντ-dι (τ) πληθ. βένdε̱τε̱ = τόπος, θέσις ἴδ. βίσε-α βενdε-βένdε: ἐπίρ. σποραδικῶς· ι ζοῦ βε̱ντ φιάλjα = ἔπιασε τόπον ὁ λόγος του, ἐπεκυρώθη. băj βέντε̱ - ἐγκαθίσταμαι. - vdε̱ βε̱ντ κjετε̱

bεκόjε μαλεκόν, ἀντὶ νὰ εὐλογήσῃ καταρᾶται. βενd' ιμίρε=ἱερὸς τόπος.

βεόδεζε-α (Σ) πληθ. βεόδεζα-τε ὑποκορ. τοῦ βεόδε-α (Σ).

βέπερε-α (γ) πληθ. βέπερα-τε [Fεργον, Λατιν. opus-eris] ἔργον, πρᾶξις· βέπερα τε μίρα = καλὰ ἔργα.

βεπερίμ-ι: πληθ. βε-περίμετε = ἡ ἐνέργεια.

βεπερόνj-όj (γ) ρ. ἀμεταβ.-ἐνεργῶ, πράττω.

βεπερόνεμ-όχεμ παθ. (ἐνεργοῦμαι).

βέρ-ι (Σ) (πλ. ἄχρηστος) ἴδ. βερί-ου.

βεράκ-ου (Σ) πλ. βεράκε-τε ἴδ. βερί-ου.

βεράκε-jα (Σ) πληθ. βερακε-τε ἴδ. βερόρε-jα.

βέρbερε (τ) ἐπιρ. ἴδ. βερbετε (γ) = τυφλῶς. ι ε τ ε βέρbερε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βέρbετε (γ).

βερbεσίνε α (γ) πληθ. 6ερbεσίνα-τε = τυφλότης. βερbεσίρε-α (τ) πληθ. 6ερbεσίρατε. βέρbετε ἐπίρ. = τυφλῶς. ι-ε-τε-6έρbετε (γ) ἐπίθ. τυφλὸς -ἡ -όν (Λατ. orbatio).

βερbόνj-οj ρ ἐν. = τυφλὸν ποιῶ τινα, τυφλό-ω-ῶ. -τὸ παθητ. βερbόνεμ-όχεμ. = τυφλοῦμαι.

βεργά-ου (βερατ) ἴδ. βάργεσ-ι.

βεργjερέσε-α (τ) πλ. βεργjερέσα-τε ἴδ. Βιργjενε-α (γ).

βεργjερί-α ἴδ. βιργjενί-α (γ) βεργjερίσ̈τ (τ) ἴδ. βιργjενίσ̈τ (γ).

βέρδε: ἐπίρ. = ὠχρῶς, κίτρινα· γjέλbουρε (τ. Περμέτ) ι-ε-τε βέρδε = ὠχρὸς -ὰ -ὸν = ι-ε-τε γjέλbουρε· κίτρινος -η -ον. τε βέρδε-τε = ἡ ὠχρότης, 2) ἀσθένεια (κοινῶς ἡ χρυσῆ).

βερδεσίνε-α (γ) βερδεσίρε-α (τ) πλ. -ατε = ἡ κιτρινάδα ἡ ὠχρίασις.

βερδακάκj-ι (Τυρ.) πληθ. βερδακάκε-τε· ἀρσ. = ὠχρός, χλωμὸς βερδακάκε-jα (θηλ.) πληθ. βερδακάκε-τε. καὶ βερδάκj-ι ἀρ. πλ. βερδάκjε-τε· βερδάκjε-jα: θηλ. πληθ. βερδακjε-τε. βερδαλjάκ-ου πληθ. βερδαλιάκε-τε ἀρσ. βερδαλjακε-jα πληθ. ε-τε. θηλ. βερδανjάκ-ου (γ) πλ. βερδαρνάκετε ἀρσ. βερδανάκε-jα πληθ. βερδανακε-τε θηλ. — βερδόσ̈-ι πληθ. βερδόσ̈ε-τε ἀρσ. βερδόσ̈ε-jα πληθ. βερδόσ̈ε-τε θηλ. — βερδούσ̈-ι πληθ. βερδούσ̈ε-τε ἀρσ. βερδούσ̈ε-α πληθ. βερδούσ̈α-τε θηλ. -βερδούσ̈κ-ου (Περμετ) πληθ.

βερδούσ̈κε̱-τε̱ ἀρσ. βερδούσ̈κε̱-α πληθ. βερδούσ̈κατε̱ θηλ. βερδατσάκ-ου πληθ. βερδατσάκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσάκε-jα πλ. —ε-τε̱ βερδατσούκ-ου (γ) πληθ. βερδατσούκε̱-τε̱ ἀρσ. βερδατσούκε-jα πληθ. ε-τε̱.

βερέρ-ι (τ) ἴδ. βενέρ-ι (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος.

βέρδεμ: ρ. οὐδ. = ὠχριῶ καὶ σβέρδεμ ἴδ. σbε̱̄χεμ.

βε̱ρdάλ (γ. Τυρ.) [Σλαϋικὴ λέξις] = γύρω, τριγύρω. Βιj βε̱ρdάλε̱ = τριγυρίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ 2) ἀμηχανῶ, τὸ δὲ βιj ρρότουλ ἢ βιj πε̱ρ κjαρκ = τριγυρίζω κυκλοειδῶς.

βέρε̱-α (τ) ἴδ. βένε̱-α (γ) (ὁ πλῆθ. ἄχρηστος).

βέρε̱-α πληθ. βέρα-τε̱ [ἑλλην. Fηρ = ἦρ =] ἔαρ, θέρος ἀντιθ. dίμε̱νε̱-ι. πε̱ρανε̱ βέρε̱ (Σ) = εαρ, ἄνοιξις, καλοκαιρία βjέστε̱-α = φθινόπωρον, dίμε̱νε̱ καὶ dίμε̱ρε̱ = χειμών.

βε̱ρε̱-α (τ) πλ. βε̱ρατε̱ (τρῦπα) = ὀπή· βίρε̱-α (τσαμ. Σ) πληθ. βίρατε̱. καὶ βρύμε̱-α (Καβαjα) πληθ. βρύματε̱. καὶ βρίμε̱-α (Βερατ.) πληθ. βρίματε̱.

βὲρθ καὶ *σβὲρθ* ὠχριάζω, κιτρινίζω ἄλλον. ρ. ἐνερ.

βερί-ου [ερε̱-α] (πληθ. λείπει) βορρᾶς.

βέρ-ι (Σ) = αὖρα, λεπτὴ κίνησις τοῦ ἀέρος.

βερίγε̱-α (βερατ) πληθ. βερίγατε̱ = κρίκος, κλοιός, (τουρκ. χαλκά).

βερίνγε-jα (καβ.) πληθ. βερίνγε-τε̱, ε ρρούσ̈ιτ. σα κα ζᾶνε̱ με ουλjίδουνε ρρούσ̈ι βλασταρ-ι (τ) πλ. βλαστάρε-τε̱.

βερόνj-οj ρ. οὐδ. [βερε̱-α] ἐαρίζω = περνῶ τὴν ἄνοιξιν ἀντιθ. dιμε̱νόj.

βερουαρ-όρι: (τ) πλ. βερόρε̱-τε̱ ἀρσ. = ἐαρινός. βερούερ-όρι (γ) καὶ βερούρ.

βερόρε-jα πλ. βερόρε-τε̱ θηλ. ἐαρινή.

βεράκ-ου ἀρσ.-βερακε-jα θηλ. πληθυνικοῦ βεράκε-τε̱ (γ), ταὐτόσημον.

βε̱ρρί-νι (γ) πληθ. βερρίνj-τε̱ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.

βε̱ρρῖ-α πληθ. βε̱ρρί-τε̱: χειμαδιὸ = βε̱ντ' ι νγρότε̱· (νγρόχ̄ε̱τε̱).

βε̱ρρίστε̱-α πληθ. βε̱ρρίστα-τε̱· κjε̱ σ'bιε bόρε νdε̱ dίμε̱νε̱ ατὺ βένε̱ bακε̱τίνε̱ νdε̱ dίμε̱νε̱ με κουλότε̱.

βε̱ρρί-α: πλ. βε̱ρρέτε̱: ἴδ. ρρουβί-α: (μικρὸν) αὐλάκιον.

βερσ̈ελὲj (ἀργυρ. ἴδ. βεσ̈ελεj (ἀργυρ.) σφυρίζω. βερσ̈ελιj (ἐλβασ.) ἴδ. βεσ̈ελίj (ελβασ.).

βερρίστε-α πληθ. βερρίστα-τε ατὺ κου κάνε bιμ σ̈ουμε βερρίνj.

βερσ̈όνj-οj (γ) (budi) ρ. οὐδ. ἐκχέω, ἐκχειλίζω, πλημμυρῶ. βερσ̈όι λjούμι (γ) = dέρδι λjούμι (βερατ.) = ἐπλημμύρησεν ὁ ποταμός.

βερσ̈ελίμ-ι ('Αργυρ.) πλ. με-τε ἴδ. βεσ̈ερὶμ ('Αργυρ.).

βερσ̈ελίμε-α (βερατ.) πλ. μα-τε ἴδ. βεσ̈ελίμε-α (βερατ.).

βερρασ-έτ, ετ (γ. τ) ρ. οὐδ. φωνάζω ἐπὶ ζώων· [ἑλλην. βελάζω] ἀόρ. βερρίτα, μετοχ. βερρίτουρε (τ).

βερβίτ (τ) ρ. ἐν. = ρίπτω μετὰ δυνάμεως, σφενδονῶ.

βερβίτεμ (τ) ρ. οὐδ. ρίπτομαι μεθ' ὁρμῆς, σφενδονίζομαι, χ̑ιδεμ με νdσιτίμ. βερβίτου! = χ̑ίδου με βραπ. τὸ δὲ χ̑εδ, καὶ μεσ. χ̑ίδεμ σημ. ἁπλῶς, ρίπτομαι.

βερτέ: ἐπιρ. [Γαλλικὸν vérité] = ἀληθῶς. ἀντιθ. ρρένε (γ)· βερτὲτ καὶ βερτέτα, με τε βερτὲ καὶ μὲ τε βερτὲτ καὶ με τε βερτέτα καὶ περ τε βερτὲτ (Σ bogdan), καὶ νjιμενd-ι (Σ) ι-ε-τε-βερτέτε-α-τε ἐπιθ. = ὁ, ἡ, ἀληθὴς τὸ ἀληθὲς ἀντιθ. ι ρρεμ-ι, ε ρρεμε-jα.

βερτετόj-ονj: ρ. βεβαιῶ, ἐπικυρῶ.

βερτύτε-α (γ) = δύναμις (σωματική).

βερτύτ-ια (budi) = ἰσχὺς ρώμη (Λατιν. Virtus).

βερσούλεμ ('Αργυρ.) ρ. οὐδ. ἐπιτίθεμαι, ρίπτομαι κατ' ἐπάνω, ρίπτομαι κάτω.

βερτσάκ-ου (Σ. Κρουjα) πληθ. βερτσάκε-τε = θίκα κjε πρετ κασάπι μίσ̈ινε (τουρκ. χανdσὰρ) Τυj τε πρέφτε βερτσάκου. = νὰ σὲ κόψῃ ἡ μάχαιρα τοῦ χασάπι.

βέσ̈-ι (Σ) πλ. βέσ̈ετε = ὁ χαρακτὴρ (ἠθικῶς). κᾱ βέσ̈ε τε bούκουρα = ἔχει ὡραίους χαρακτῆρας. - βέσ̈ε τε κεκjία.

βέσε-α (πληθ. ἄχρηστος) ἡ δρόσος, δροσιὰ καὶ ουβέσε-α (Κρουjα)· bίε βέσε = πίπτει δρόσος. βεσόν: ρ. τριτοπρόσωπον = δροσίζει, πίπτει δρόσος. βεσετόν (τ) = bίε βέσε.

βεσ̈-ι: πληθ. βέσ̈ε-τε [οὖς-ὠτὸς]/μbα-βεσ̈ = ἀκροῶμαι. καμ βεσ̈ = ἀκούω. κjι̑ βεσ̈ = ἄκουσον. βε βεσ̈ = προσέχω. μαρρ βεσ̈ (τ) καὶ μαρρ βεσ̈τ (γ) ρ. οὐδ. ἀκούω παρά τινος 2) ἐννοῶ, κουπετόνj. μόρα βεσ̈ σε κjισ̈τε bερε νjε τε τίλε πούνε· = ἤκουσα ὅτι εἶχε διαπράξει τοιοῦτό τι.

βεὂ-ι πληθ. βεὂε-τε (Μιρεdιτα, Κρουjα, Ἐλβασ. Βερατ) κοινῶς τσαμπὶ ἀπὸ σταφύλι. καλjαβέὂ-ι: πλ. καλjαβέὂε-τε (jácoba) = vjε βεὂ ρρούὂι. βίλjε-jα πληθ. βίλjε-τε (Σ) = vjε καλαβεὂ ρρούὂι· καὶ πούπε-α πλ. πούπατε = vjε βίλjε ρρούὂι· du βεὂ ρρούὂι = du καλjαβεὂ ρρούὂι.

βεὂ (ἑλλην. Ϝεσ-ἐσθής. Λατιν. vestio) ρ. ἐν. ἐνδύω, ἀμφιέννυμι· deὂ (Σ) περιβάλλω ἀντιθ. σβεὂ, σdeὂ (Σ).

βεὂγόj (Μιρεdίτα) ρ. = περγjόj.

βεὂγόνj-οj (γ. τ) ρ. ἐν. ἐρευνῶ, παρατηρῶ, ἐξετάζω.-βεγόj (Σ). βισγόj (Τυραν.) [Σλαυϊκὴ λέξ.] παρατηρῶ.

βεὂγόνεμ-οχεμ (γ. τ) παθητ. βεγόχεμ (Σ)-βιὂγόχεμ (Τυραν.).

βεὂγίμ-ι (Ἐλβασ. βερατ.) πληθ. βεὂγίμε-τε = παρατήρησις. βιὂγίμ-ι (Τυραν.) = ἐξέτασις ἔρευνα. βεγίμ-ι (Σ) πλ. βεγίμε-τε.

βεὂελέj (Ἀργυρ.) καὶ βερὂελέj ρ. οὐδ. = συρίζω. βεὂελὶj (Ἐλβ. βερατ) καὶ βερὂελίj· βεὂκελέj (Κρούjα) βιὂκελὸj καὶ βιὂκουλόj (Σ) φεὂελιj (γ), φερὂελέj (Περμέτ), φραὂουλιj (Καβαjα).

βεὂελίμε-α πλ. ατε (βερατ.) = συριγμός, σύριγμα, καὶ βερὂελίμε-α (βερατ.) πλ. α-τε, βεὂελιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε καὶ βερὂελιμ-ι (γ. Ἀργυρ.) πλ. ε-τε.-βεὂκελίμ-ι (Κρούjα) πληθ. ε-τε. βιὂκελίμ-ι (Σ) καὶ βιὂκουλίμ-ι (Σ) πληθ. ε-τε· φεὂελίμε-α (γ) πληθ. α-τε. φερὂελίμε-α (Περμ.) πλ. α-τε φραὂουλίμε-α (Καβ.) πληθ. α-τε.

βεὂελjί-α (τ) πληθ. βεὂελjί-τε (ἐπὶ γῆς καὶ ζώων), εὔφορος, γόνιμος.

βεὂελjίτ (τ) ρ. οὐδ. καρποφορῶ, εὐφορῶ.

βέὂκ-ι (Σ) ἴδ. βορbε-α.

βέὂκε-jα (Τυραν. Κρούjα, Καβαjα) πληθ. βέὂκε-τε βέὂjε-jα (βερατ.-Ἀργυρ.) πληθ. βεὂjε-τε, έὂκε-jα (Σ) πληθ. έὂκετε: = νεφρός, τὰ ἐντόσθια, σπλάγχνα· πληθ. βέὂκλjα-τε. (Ἀργυρ.) = τὰ νεφρά.

βεὂκ (τ) ρ. ἴδ. βυὂκ (γ) ρ. βέὂκεμ (τ) ἴδ. βυὂκεμ (γ) ρ.

βεὂκελέj (Κρούjα) ἴδ. βεὂελὲj (Ἀργυρ).

βεὂκελίμ-ι (Κρούjα) ἴδ. βεὂελίμ-ι πληθ. βεὂκελίμετε.

βέὂκετε (τ) ἐπιρ. ἴδ. βύὂκε-τε (γ) ι-ε-τε βεὂκε-τε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βύὂκε-τε (γ).

βέδκλja-τε ('Αργυρ.) ἴδ. βέσκε-jα.

βεσνίκ-ου (γ) πληθ. βεσνίκε-τε ὄγκος ἐκ χώματος, καὶ φεσνίκ-ου (Κρούjα) πληθ. φεσνίκε-τε· καὶ τσερέπ-ι (βερατ-Περμετ.)

(ι-ε-) *βεστίρε* ἐπίθ. = ἀηδής, δύσκολος, δεινός· τε-βεστίρε-τε = ἡ ἀηδία· καὶ 2) ἡ δυσκολία (bogdan).-κάμ, κε, κα, τε βεστίρε. = με-τε-ι βεστίρετε = με βιέν, τε βιέν, ι βιὲν τε βεστίρε.

βεστίρεμ: ρ. οὐδ. με, τε, ι βεστίρετ τριτοπροσ. = ἀηδιάζω, μοῦ ἔρχεται ἀνακατουσοῦρα, μοῦ ἔρχεται νὰ ξεράσω (περ τε βιέλε).

βεστόνj-oj (τ) ρ. ἐνερ. = σικὸj = κυττάζω, βεστρόνj-oj = σικοj κουαλjτε (γ)· βεστὸ πούνενε τενdε (τ) = σικο πούνενε τενdε = κύτταζε τὴν δουλειά σου.

βεστόνεμ-οχεμ (τ) παθ. = σικόχεμ = κυττάζομαι· καὶ *βεστρόνεμ.*

βεστρόj (Τυραν.) ρ. ἐν. = ι βε βεσινε με ε νdεγjοῦμ. μίρε, = ἀκούω μετὰ προσοχῆς.

βεστρόχεμ: (Τυρ.) παθ. = ἀκούομαι μετὰ προσοχῆς (κυττάζομαι εἰς ἰατρόν).

βεστούερ-ορι (Σ) πληθ. βεστόρε-τε = αϋ κjε ρούεν βενέστε-τε καὶ βεσουρ-όρι = ἀμπελοφύλαξ, δραγάτης, λέγεται καὶ πενdάρ-ι (Περμετ.) πληθ. πενdάρε-τε, τὸ δὲ μέρος ὅπου μένει: πενdαρίτσε-α = σκοπιά, δραγατσιά.

βέτε: ρ. οὐδ. εἶμι, πορεύομαι [ἑλλην. βα-βαίνω] βέτε μbάρε = [βέτε παρε = βαίνω ἐμπρὸς] προοδεύω προκόπτω,-βέτε πράπε = ὀπισθοχωρῶ, καρκινοβατῶ· φάτι ιμ σα βέτε πο μεργόνετε = ἡ τύχη μου ὅσο πάει καὶ ἀπομακρύνεται· αϋ νjερί σα βέτε πο bεχετε με ι κεκj = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅσο πάει καὶ χειρότερος γίνεται. - Μετοχ. βότε (budi) καὶ βότουνε καὶ βόjτουνε (γ) (μεταγενέστερον) καὶ βάτουρε καὶ βάjτουρε (τ)· τὸ ἀντιθ. τοῦ ρ. βέτε εἶνε τὸ ς. βῖ.

βέτε: ἐπιρ. = μόνως, (ὁ ἴδιος-ἡ ἰδία)· ε bερα-ε-ι βέτε = τὸ ἔκαμαες-ε μοναχός μου (ὁ ἴδιος) καὶ ε bερα ουνε βέτε ε bερε-τυ βέτε ε bερι αϋ βέτε = τὸ ἔκαμα ἐγὼ αὐτὸς τὸ ἔκαμες σὺ αὐτός, τὸ ἔκαμε αὐτός του (= μόνος του) ούνε βέτε θάσε, τὺ βέτε θέ, αϋ βέτε θα = ἐγὼ αὐτὸς εἶπον, σὺ αὐτὸς εἶπες, αὐτὸς ἐκεῖνος εἶπε· (ἐπὶ ἀρσ. καὶ θηλ. γεν.) λέγεται καὶ βετ' ουνε, βέτε τυ, βετ' αϋ. = ἐγὼ αὐτός,

ἐγὼ αὐτὴ κ.τ.λ. Να βέτε̣ = ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ ἡμεῖς αὐταί· jου βέτε̣= ὑμεῖς αὐτοὶ καὶ αὐταί, ατά βέτε̣ ἀρσ ατό βέτε̣ θηλ. καὶ βε̣τε̣ να, βέτε̣ jου, βετ' ατα, βετ' ατο (θηλ.) βέτε βέτε̣ = ὑπάγω ἐγὼ αὐτός, ὑπάγω μόνος, προσωπικῶς· φλjασ βέτε̣ = ὁμιλῶ προσωπικῶς.

βέτε̣: ἐπίθ. = πρόσωπον, ἄτομον νjε̣ βέτε̣, du βέτε̣ τρε βέτε̣ κ.τ.λ. ἀρσ. = ἓν ἄτομον, δύο ἄτομα, τρία ἄτομα κ.τ.λ. νjε βέτε̣, du βέτα, τρι βέτα: θηλ. = μία (γυνὴ) δύο, τρεῖς γυναῖκες· ισ̈ινε du τρε βέτε̣ = ἦσαν δύο τρεῖς ἄνθρωποι· ίσ̈ινε du τρε βέτα = ἦσαν δύο τρεῖς γυναίκες· σ̈ούμε̣ βέτε̣ = πολλοί· σ̈ουμε̣ βέτα = πολλαὶ - έρδι βέτ' ι dύτε̣ = ἦλθε δεύτερος αὐτὸς (δηλ. μεθ' ἑνὸς ἄλλου) έρδι βέτ' ι τρέτε̣ = ἦλθε μετὰ δύο ἄλλων· ἀρσ. (τὸ δὲ θηλ. έρδι βετ' ε dυτε̣, βετ' ε τρέτε̣)· δηλ. έρδι αjο μὲ νjε̣ τjάτε̣ρ α μὲ du τε̣ τjέρα. Νόjα χ̆ύρι βετ' ι τέττε̣ νd' άρκετ = ὁ Νῶε εἰσῆλθεν ὄγδοος αὐτὸς εἰς τὴν κιβωτὸν (μετ' ἄλλων ἑπτά).

ι-βέτ-ι πληθ. τε̣ βέτε̣τε̣ ἀρσ. ἀντων. κτητ. ε βέτα πληθ. τε̣ βέτατε̣ (θηλ.) = τοῦ ἑαυτοῦ του, τῶν ἑαυτῶν του· τοῦ ἑαυτοῦ της, τῶν ἑαυτῶν της.

βὲτ ἀντων. κτητ. (γ) (ἴδ. Γραμματ. Κ. Χριστοφορίδου)· ὀνομ. νjερίου ι βέτ = ὁ ἄνθρωπός του καὶ ὁ ἄνθρωπός της· γεν. νjερίουτ βέτ, αἰτ. νjερίν' ε βέτ. - πλ. ὀν. νjέρε̣ζιτ' ε βέτε̣ = οἱ ἄνθρωποί του, - της· γεν. νjέρε̣ζετ βετ, αἰτ. νjε̣ρζιτ' ε βέτε̣ ἀφ. νjέρε̣ζιὅ βετ = ἐκ τῶν ἀνθρώπων των καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων της· ὀν. γρούεj' ε βὲτ = ἡ γυνή του, γεν. γρούεσε̣ βέτ, αἰτ. γρούεν' ε βέτε̣ - πλ. ὀν. γρατ' ε βέτα = αἱ γυναῖκές του, γεν. γράβετ' βέτα, αἰτ. γρατ' ε βέτα ἀφ. γραὅ βέτα = ἐκ τῶν γυναικῶν του. - σῦτ' ε βέτε̣ = οἱ ὀφθαλμοί του - της· dούαρτ' ε βέτα = αἱ χεῖρές του, αἱ χεῖρές της.

βέτε-jα (γ. τ.) ἀντ. αὐτοπαθ. = ἑαυτὸς-τή. βέτεχ̆ε-jα (γ. τ.) ἀντων. αὐτοπ. 2) = bύθε̣-α = πρωκτός.

βέτε̣-βέτεjα (γ. τ.) βέτεjα ίμε, βέτεjα jότε = τὸ ἄτομόν μου, τὸ ἄτομόν σου, καὶ βέτε̣ - βετεχ̆έ-jα (τ. γ. bogdàn). βεχ̆τε-jα (Σ) βετε-jα (τ): σ' ε dούα βέτε̣ - βέτενε̣ με̄ = δὲν θέλω πλέον τὸν ἑαυτόν μου· βράου βέτενε̣ ἢ βράου βέτε̣ βέτενε̣, ἢ βράου βετε̣χ̆ένε̣ ἢ βράου βέτε̣-βετε̣χ̆ένε̣ = ηὐτοχειριάσθη, ηὐτοκτόνησεν, ἐφόνευσεν ἑαυτόν· έρδι νdε̣ βετε̣χ̆ὲτ τε̣ σαj (τ) = ἦλθεν εἰς τὸν ἑαυτόν της. μερρ-με̣ με βέτε̣χ̆ε

(γ. τ.)=παράλαβέ με πλησίον σου· θεμ, θούα-θοτε με βέτεχε=συλλογίζομαι-σαι-ται· πεͅρ βέτεχε ἢ πεͅρ βέτεχενε τίμε-τ' ενde-ε ατί=δι' ἐμαυτὸν διὰ σαυτόν, δι' ἑαυτόν. βετεχέσε=ἐμαυτοῦ, σαυτοῦ ἑαυτοῦ.

βέτεμε: ἐπιρ.=μοναχά· κατὰ μόνας· ἀντιθ. bάσκε ι βέτεμ-ι πληθ. τε βέτεμ-ιτε=μόνος, μονάκριβος· ε βετεμjα: πληθ. τε βετεμε τε=μόνη, μονογενὴς djάλj' ι βέτεμ=υἱὸς μονογενής.

βετετίj (τι ρ. οὐδ. ἀστράπτω· καὶ βετετίτ. (τ) βετὸν (Σ)=ἀστράπτει [ἀπρόσωπον] ἴδ. σκρεπ.-σκρεπετίj (γ).

βετετίμε-α (τ) πληθ. βετετίμα-τε=ἡ ἀστραπή· βετίμε-α (γ) πληθ. βετίμα-τε· καὶ σκρεπετίμε-α (γ) σκρεπετίμα-τε=καὶ σκρεπετίνε-α ('Ελβ. Τυραν. Κρούjα) πλ. σκρεπετίνατε.

βετίου, βετίουτ, βετε-βετίου, βετε-βετίουτ, βετεχεj (bogdan) πρεj βετίτ (Σ) πρεj βεdίτ (Σ)=ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἀφ' ἑαυτοῦ της, αὐθορμήτως, φυσικῶς ἐπιρ.

βέτουλ-α πληθ. βέτουλα-τε=ὀφρύς, ὀφρύδιον. βέντουλ-ζτ-ου πληθ. βέτουλ-ζέσ-τε=αὔ, αjό κjε κα βέτουλε τε ζέζε· βετουλ-ζέζε-α πληθ. βέτουλ-ζέζα-τε θηλ.

βέτσ: προθ. ἐκτός, παρά, πλὴν· καὶ βέτσε (συντασ. μετὰ γενικῆς) πεͅρ βέτσ (γ) βετσ μέjε, τέjε, ατί, νεσ, jουσ, ατύνε=ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

βέτσ̈: ἐπίρ.-χωριστά, ἰδιαιτέρως. βετσ̈-ε-βετσ̈ χωριστά· βέτσ̈α-βέτσ̈ (Σ).-βέτσ̈ε τυ κjενκε κετού;=Μόνον σὺ ὑπάρχεις ἐδῶ;-χα βέτσ̈, πι βέτσ̈, φλjε-βετσ̈=τρώγω ἰδιαιτέρως, πίνω ἰδιαιτέρως, κοιμῶμαι ἰδιαιτέρως. ι-νdâου ατα βετσ̈ ε βέτσ̈ διῄρεσεν αὐτοὺς χωριστά· βετσ̈ σε σ' καμ τσ' τε bένj, ἢ βετσ̈ε σε σ' καμ τσ' τε bενj ἢ πορσε σ' καμ τσ' τε bäj (Σ)=(εἰμὴ μόνον ὅτι δὲν ἔχω τὶ νὰ κάμω) μόνον ὅτι δὲν δύναμαι.-ἀντιθ. bασ̈κε.

βετσ̈άνε [βετσ-ανε] ἐπιρ=κατὰ μέρος, κατ' ἰδίαν. ου φολjι ατύρε βετσ̈άνε-ὡμίλησεν αὐτοῖς ἰδιαιτέρως· ἀντιθ. σε bάσκου·=ὁμοῦ, ι-βετσ̈ε-ι ε βέτσ̈ε-α ἴδ. ι-ε-βέτσ̈εμ· ι βέτσ̈εμ-ι πληθ. ἀρ. τε βέτσ̈εμιτε·-ε βέτσ̈εμε-jα πληθ. τε βέτσ̈εμε-τε θηλ. ι-ε-βέτσ̈ιμ=χωριστός, ἰδιαίτερος.

βετσ̈όνj-οj ἐνερ.=βε βετσ̈, νdάj βετσ̈=χωρίζω (ἴδ. däj καὶ νdαj-διαιρῶ) ἀντιθ. bασ̈κόj.

βετσ̈ονεμ - οχ̆εμ : παθ. = χωρίζομαι, ἀποχωρίζομαι, ἀντίθετον bασ̈κόνεμ-όχ̆εμ.

βέφτε - ja (τ) ἴδ. βεχ̆τε - jα (Σ).

βε̆χ̆εμ καὶ βῖχεμ (γ) καὶ βέχ̆εμ (τ) παθ. τοῦ βε̨ ρ. (τ).

βεχ̆τε - ja = ἴδ. βετε̨χέ - jα.

βι - α : πληθ. βιjα - τε̨ = γραμμή, ἀράδα, μικρὸ αὐλάκι.

βιάμε̨ - ι (Σ) (Τυρ. Κρούjα) καὶ βιάμε̨ - τε̨ οὐδ. ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. διάμε̨ - ι καὶ διάμε̨ - τε̨ - ι - ε - τε̨ διάμτε̨ (Σ) (Κρουjα - Τυραν.) ἴδ. ι - ε - τε̨ διάμτε̨ (= παχύ, μὲ ξύγγι).

βιjε̨ - α πληθ. βίjα - τε̨. = γραμμὴ 2) αὐλάκιον.

βιjζε̨ - α (bogdan) πληθ. βιjε̨ζα - τε̨ = γραμμή· καὶ ρρουбῖ - α ('Ελбασ.) - ρρουбιέσ̈κουλε̨ - α πληθ. ρρουбιέσ̈κουλα - τε̨ ('Ελбασ.) χ̆ιέκ νjε̨ βιjζε̨ νjε̨ ρρουбί = σύρω γραμμήν· φράσις: ε βούνα μbε̨ βιjε̨ = ἔбαλα τὸ νερὸ εἰς τὸ αὐλάκι (ἔбαλα εἰς ἐνέργειαν)

βιj (γ) ἴδ. βε̨jεj ρ. βε̨λjεj ρ. βιj ('Αργυρόκαστρον).

βίγλε̨ - α καὶ βίγλjε̨ - α = ἡ βίγλα.

βίδεμ : παθ. τοῦ βιέθ ρ. 2) βίδεμ = λιποτακτῶ.

βίdε̨ζε̨ - α πληθ. βιdε̨ζα - τε̨ = ὁ κάστωρ.

βίdουλ - α (βεράτ) πληθ. βίdουλα - τε̨ = κάνουλα· ἴδ. dούκj - ι (γ).

βιεδαράκ - ου = κλέφταρος πληθ. βιεδαράκε̨τε̨ βιεδαράκε - jα = ἡ κλέπτρια πληθ. βιεδαράκετε̨, καὶ βιεδατσάκ - ου πληθ. βιεδαράκε̨τε̨, τὸ θηλυκὸν βιεδατσάκε - jα πληθ. βιεδατσάκετε̨.

βιέδε̨σ - ι : πληθ. βιέδε̨σιτε̨ = κλέπτης. καὶ

βιέδε̨τσ - ι πληθ. βιέδετσιτε̨.

βιέδουλε̨ - α (γ. τ.) πληθ. βιεδούλα - τε̨ καὶ βιέdουλε̨ - α (Σ) πληθ. α - τε̨. = εἶδος ζώου.

βιέθ ρ. ἐν. κλέπτω, ἀορ. βόδα, μετ. βιέδε̨ καὶ βιέδουνε̨ (γ) καὶ βιέδουρε̨ (τ).

βιέκε̨τσ (Σ) ἐπίρ. = λjιδε κουνούπινε̨ βιέκε̨τσ. = κοχλιοειδῶς.

βίελ καὶ βιέλ : ρ. οὐδ. ἐμῶ, ξερνῶ· συνηρ. δὲ ·τλ. ἀορ. βо̄λα μετοχ. βιέλε̨ βιέλουνε̨ (γ) - ουρε̨ (τ). τε̨ βιέλε̨ - τε̨ = ὁ ἐμετός, τὸ ξέρασμα : χ̆άνγρε̨σ̈ τε̨ βιέλε̨τε̨ τ'ατ = νὰ φάγῃς τὸν ἐμετόν σου; - μᾶ ιμίρι βιέλτε̨ γjακ = ὁ καλύτερος εἴθε νὰ ξεράσῃ αἷμα.

βιέλε̨ - α (Τυρ.) πλ. α - τε̨ ἴδ. βιέδουλε̨ - α.

βίελj καὶ βιέλj : ρ. ἐν. τρυγῶ ἀόρ. βόλjα, μετοχ. βιέλjε̱ καὶ βιέλjουνε̱ (γ) καὶ ου-ρε̱ (τ). βιλj : τὸ αὐτὸ ρ. συνηρ. = βιέλj. τε̱ βιέλjε̱-τε̱ : οὐδ. ὁ τρύγος· (συγκομιδὴ τῶν σταφυλῶν). ι-ε-βιέλjε̱-ι-α = ἐπιθ.

(ι-ε) *βιέμ* ('Αργ. Περμετ.) ἴδ. ι-ε-βιέτσ̈ε̱μ (γ).

βίερ καὶ βιέρ : ρ. ἐν. ἀπαγχονίζω, κρεμῶ· βόρα ὁ ἀορ. ἡ μετοχὴ βιέρρε̱-ι-ε βιέρρε̱ = ἀπηγχονισμένος.

βίερ καὶ συνηρ. βὶρ (budi)· τε̱ βιέρρε̱-τε̱ : οὐδ. = τὸ κρέμασμα, ἡ ἀπαγχόνισις ἴδ. ρ βαρ [ἑλλ. αι-ρω καὶ αἰ-ω-ρέ-ω].

βjερρ, τυ βιέρρ, αὔ βιερρ, ρ. ἐνερ. = κάμνω κατωφερὲς (Περμὲτ) πληθ. βjιέρρμε̱ βjέρρνι, βjέρρε̱νε̱· ἀόρ. βjιέρρα-ε-ι μετοχὴ βjερρε̱ καὶ βjερρουρε̱· ι-ε-τε βjερρ. ἐπιθ. οὐδ' ε βjέρρε̱, ἀρ' ε βιέρρε̱, βέντ' ι βjέρρε̱, = τόπος κατωφερής.

βιέσ̈τ-ι (τ) καὶ θηλ. βjέσ̈τα-τε̱ = τὸ φθινόπωρον. βjεσ̈τ' ε παρε̱ = 7βριος, βjέσ̈τ' ε dυτε̱ = 8)βριος, βjέσ̈τ' ε τρέτε̱ = 9)βριος.

βjεσ̈ταρ-ι : πληθ. βjεσ̈ταρε̱-τε̱ = φθινοπωρινός.

βjεσ̈τούκ-ου (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε̱-τε̱ ἀρσ. τὸ δὲ θηλυκὸν

βjεσ̈τούκε jα (Σ) πληθ. βjεσ̈τούκε-τε̱. = φθινοπωρινή.

βιέτ : ἐπιρ. πέρυσι [βίτ-ι] περ βιὲτ καὶ βιέτ-περ-βιέτ = κατ' ἔτος νγα βιέτ (τ), πε̱ρ μοτ (τ) καὶ μοτ πε̱ρ μοτ (τ)-παρ-βιέτ κατ' ἔτος· νγα βιετ (τ), πε̱ρ μοτ (τ) καὶ μοτ πε̱ρ μοτ (τ)-παρ-βιέτ = πρόπερσι, καὶ νjε̱ βίτ καὶ νjε̱ βίτι (βερατ)-Τιέτε̱ρ παρβιὲτ (γ) = ἀντιπροπέρυσι = τε̱ρβίτι (Τοσκ. Βερατ.)

βιέτε̱-α (Σ) ἴδ. βιτ-ί ι-ε βιέτε̱μ (βερατ) = περυσινός-ή.

βιετε̱ρόj-οj : ρ. ἐν. = παλαιῶ : ἀντιθ. πε̱ρτε̱ρίνj :

βιετε̱ρόνεμ-οχεμ : παθ. τοῦ προηγουμένου.

βιέτουλε̱-α (Κρούjα) πληθ. α-τε̱ ἴδ. βιέδουλε̱-α. ἴδ. βιρβίτσ̈ε̱-α.

βιετσ̈άρ-ι πληθ. βιετσ̈άρε̱-τε̱· τὸ θηλ. βιετάρε-jα πλ. αρε-τε̱ = μονοέτης· ι-ε-βιέτσ̈ε̱μ-ι-ε-jα (γ) ἴδ. ι-ε βιέτε̱μ-ι (βερατ.) ι-ε βιὲμ ('Αργυροκ.-Περμὲτ) [ι-ε-βιέλjμ (Περμέτ.-κακῶς)].

βιέχερρ-ι (γ) πληθ. βιέχερρε-τε̱ = πενθερός. βιεχερρε̱-α (γ) πληθ. βιέχερρα-τε̱ = πενθερὰ καὶ βιέρρ-ι (τ) πλ. βιέρρετε̱· βιέρρε̱-α πλ. ρα-τε̱ (τ)· ὀνομ. ιμ-βιέχερρ = ὁ πενθερός μου· γεν. τ' ιμ βιέχερρε̱, αἰτ. τ' εμ βιέχερρε̱-υτ-βιέχερρε̱ = ὁ σὸς πενθερὸς γεν. τ' υτ βιέχερρε̱ αἰτ. τ' ετ βιέχερρε̱.-ι βιέχερρι = ὁ πενθερός του, γεν. τε̱ βιέ-

χ̌ερριτ, αἰτ. τε βιέχ̌ερρινε-θηλυκῶς ιμε-βιέχ̌ερρε̱ γεν. σ' ιμε βιέχ̌ερρε̱, αἰτ. τ' ιμε-βιέχ̌ερρε̱-jοτ-βιέχ̌ερρε̱, γεν, σ' ατ-βιέχ̌ερρε̱, αἰτ. τετ-βιέχ̌ερρε̱.-ε βιε̱χ̌ερρα = ἡ πενθερά του, γεν. σε̱ βιέχ̌ερρε̱σε̱ αἰτ. τε̱ βιέχ̌ερρε̱νε̱ = τὴν πενθεράν του.

βίζε-α (Περμὲτ) πληθ. α-τε̱ κοινῶς ἡ ζίνα ἴδ. ξουζινκε̱-α.

βίθ-δι πληθ. βιδα-τε̱ = ἡ πτελέα, κοινῶς φτελ̱ιά (δένδρον).

βίθε-τε̱: (πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) = bύθε̱τ' ε κάλjιτ, γομάριτ. ε.τ.τ. (=ε, τε̱-τjέρα).

βικ-γου: πληθ. βιγjε-τε̱ [ἴδ. βαβύκα ἢ βαβυξ-κος] = γέφυρα ἀπὸ μονόξυλον.-νjι dρου κjι βε̱νε̱ νdε̱ πουρούε πε̱ρμε καπε̱ρdσύεμ μb'ατ'άνε.

βιθνα-τε̱: (γ) βε̱νdε-τε̱ πλεχ̌ενούεμ, ατυ κου κα κjένε̱ βάθα ε δένετ.

βιλ συνῃρ. ἴδ. ρ. βίελ.

βιλjάρ-ι (Περμετ.) πληθ. βιλjάρε-τε̱ = σα πε̱λχ̌ούρε̱ νdσίερ αβλιμένdι θούχ̌ετε̱ νjε̱ βιλjάρε̱ πε̱λχ̌ούρε̱, ἓν κομμάτιον ὕφασμα, ἕνα τόπι πανί.

βιλjε̱-α: πληθ. βιλjα-τε̱ = ἔπαυλις, κωμόπολις.

βίλjε̱: ἐπίρ. (Καβαjα) ἴδ. πιλjε̱ (Τυρ.) = τσ̈ούνατε̱ κουρ λjούανjε̱νε̱ άρρε̱τε̱, ε νγρέχ̌ε̱νε̱ άρρε̱τε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱, θόνε̱ βε̱μ̈ε̱ άρρε̱τε βίλjε̱, α κατσούλj (βερατ.) α πιλjε̱, α κατσούλj.

βίλjε-α (Σ) πληθ. βιλjε-τε̱ ἴδ. βεσ̈ ρρούσ̈ι.

βίλjεμ: παθ. τοῦ βιέλj ρ.

βιλjούσ̈-ι. ? ? ? = αὐ κjε̱ λjὸτ βίλjε.

βινj (γ. τ. budi) ρ. = ἔρχομαι [ἑλλην. βα-βαίνω, venio Λατ.] ἀντιθ. βέτε, ικjι ὄκοj. ἀορ. έρδα-ε-ι καὶ αρθτσ-ερδε-έρδι καὶ έρθ. μτχ. άρδε̱, καὶ άρδουνε̱ (γ) καὶ άρδουρε̱ (τ) βινjε̱νε̱ = ἔρχονται τε̱ βίνjτσ (τ) = νὰ ἔλθῃς.-θεμ τσ' με̱ βιέν πε̱ρ γόjασ̈ = λέγω ὅτι φθάσῃ στὸ στόμα μου.-bαj τσ' τε̱ βινjε̱ πε̱ρ dορασ̈ = κάμνω ὅτι ἔλθῃ ἀπὸ τὸ χέρι μου = (ὅτι δύναμαι)· σ' με̱ βίνjε̱νε̱ κε̱πούτσ̈ε̱τε̱ = δὲν μοῦ ἔρχονται τὰ παπούτσια (δηλ. μὲ στενεύουν).

βιόλε̱-α πλ. βιόλα-τε̱ = τὸ ἴον· τὸ ὑποκορ. = βιόλε̱ζε̱-α πλ. α-τε̱.

βιρ συνῃρ. ρ. ἴδ. βίερ.-ρ.

βίργjεν-ι (γ) πλ. βιργjεν-ετε̱ = (παρθένος) ὁ ἀνύμφευτος· καὶ βιργjερ-ι (τ) πληθ. βιργjέρ-ιτε̱.

βίργjενε̱-α (budi) πληθ. βιργjενα-τε̱ = παρθένος, ἀνύπανδρος.

βιργίνε̱-α (bogdan) πληθ. βιργjινα-τε̱ 2) καλογρηά (Σ).

βιϱγjινέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. βιργινεσ̈α-τε̱ ἴδ. βασ̈ε̱-α, καὶ

βιϱγjεϱέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. βιργjερεσ̈ατε̱ βασ̈ε̱ζε̱-α.

βιϱγjενί-α (γ) καὶ βιργjερί-α (τ) = ἡ παρθενία.

βιϱγjενίσ̈τ (γ) καὶ βιργjερίσ̈τ (τ) = παρθενικῶς.

βίϱεμ: παθ. τοῦ ρ. βίερ. (καὶ τοῦ βε̱).

βιϱόκ-ου (Περμέτ.) πληθ. βιρόκε̱-τε̱ (Τουρκ. τσιλjέ) νjε βιρὸκ παμbοὺκ = νjι τσίλjε παμbούκ.

βισάϱ-ι (bogdan) πληθ. βισάρε̱-τε̱ ἴδ. θεσάρ-ι.

βίσε-jα (γ. τ. budi) πληθ. βίσετε̱ = τόπος, μέρος ἴδ. βέντ-dι. βέτε̱με̱ μbε̱ dυ-βίσε̱ γjε̱νdετ' αjο γjε̱. = μόνον εἰς δύο μέρη εὑρίσκεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μbε̱ dίσα βίσε̱ ἢ μbε̱ dσ̈α βίσε̱ (budi) = εἴς τινα μέρη.

βισέκ-ου: πληθ. βισέκε̱-τε̱ = βίσεκτον ἔτος καὶ πιριστούπ-ι (Σ).

βίσκ-ου: πληθ. βίσκj-ιτε̱ (Τυρ. Κρούjα) ἀρσ. = ονάριον.

βίσκε̱-α: πληθ. βίσκα-τε̱ (Τυρ Κρούjα) θηλ. τὸ ὀνάριον· καὶ πολjίστ-ι ('Ελβασ.) πληθ. πολjίστα-τε καὶ πουλjιστ-ι (βερατ.) καὶ κε̱ρρίτσ̈-ι (βερατ.) καὶ κροτσ̈-ι ('Αργυρ.), κίτσ-ι (Καβαjα).

βιστάϱ-ι (Κρούjα) πληθ. βιστάρε̱-τε̱ = καλοενδεδυμένος.

βιστάϱε-jα (Κρούjα) πληθ. βιστάρε-τε̱ = καλοενδεδυμένη.

βίστϱε̱-α (Σ) βίστρα-τε̱ = νjι βαρκ-πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σ̈ουφρε̱τ, καὶ (Σ) = νjι βαρκ πέσ̈κου σ̈κούεμ νdε̱ σπάγε̱τ α νdε̱ φίjετ.

βίσ̈εμ: παθ. τοῦ βεσ̈ ρ. ἀντιθ. σ̈βίσ̈εμ dίσ̈εμ (Σ) παθ. τοῦ dεσ̈ (Σ) ἀντιθ. σdίσ̈εμ (Σ).

βισ̈κε̱λίμ-ι (Σ) πληθ. βισ̈κε̱λίμε-τε̱ ἴδ. βεσ̈ελίμε̱-α.

βισ̈κε̱λὸj (Σ) = βεσ̈ε̱λέj. = σφυρίζω.

βίσ̈κουλε̱-α (Σ) πληθ. βισ̈κουλα-τε̱ = βεργίτσα χλωρή, καμπτομένη.

βισ̈κουλόj (Σ) ρ. ἐν. = ραβδίζω· ἴδ. φρουσ̈κουλόj.

βίσνjε̱-α: πληθ. βίσνjε-τε̱: βύσσινον, τὸ δένδρον, ὁ καρπός, 2) τὸ χρῶμά του.

βίτ-ι: πληθ. βιέτ = (Ϝ ε-τος ἔτος) καὶ βιέτε̱-α (Σ)· νjε̱ βιτ = ἓν ἔτος, dυ βιὲτ = δύο ἔτη.-σα βιέτσ̈ ἐσ̈τε; = πόσων ἐτῶν εἶναι; dυ-μbε̱-διὲτ βιέτσ̈ djάλjε̱: = δώδεκα ἐτῶν παιδίον.-Njὲ βίτι (τ) = παρ-βιὲτ (γ) = προπέρυσι.

βίτο-ουα ('Αργυρ.) πληθ. βίτο-τε̱ = περιστερὰ ἥμερος· πε̱λούμπ-ι ('Αργ.) = πε̱λουμb' ι έγρε̱ = ἀγρία περιστερά.

βιτόϱε-jα (τ) = τύχη, μοῖρα· 2) βιτόρε-jα = ζῷον μυθολογικόν, ὄφις μὲ

χρυσᾶ κέρατα, λέγουσιν ὅτι γεννᾷ χρυσίον· πληθ. βιτόρε-τε̨.

βιτö-ι πληθ. βίτöκ-τε̨ (ἑλ. βοῦς) μόσχος καὶ βίτöε̨ ὑποκορ. μοσχάριον, πληθ. βίτöκτε̨, καὶ βιέτκ-τε̨ (Σ. Μαλjε-σία, bogdan)· ἴδ. dέμ-ι.

βῖχ̌εμ (γ) παθ. τοῦ βε̄ (γ). ρ. καὶ βίχ̌εμ (τ) παθ. τοῦ ρ. βε̨ (τ). φράσις: ι βῖχ̌εμ πούνε̨σε̨=καταγίνομαι πολὺ εἰς τὴν ἐργασίαν.

βλᾶ-ι: ἴδ. βε̨λᾶ-ι, βλαχ̌-ου πλ. βλέχ̌ε̄-τε̨=βλάχος οὗ τὸ θηλ.=βλαχ̌ίνκε̨-α πλ. βλαχ̌ίνκατε̨· = ἡ βλάχα.

Βλαχ̌ί-α Βλαχία ἡ Ρωμανία·-βλαχ̌ῖöτ=βλαχιστὶ (ἐπιρ.).

βλαχ̌ίöτε-jα=ἡ βλαχικὴ γλῶσσα· καὶ βλάτöε.

βλjακ-γου (τ) (πληθ. ἄχρ. ἄχρ.)=ἡ ἰκμὰς-άδος, ὑγρασία.-βλjάγου ι δέουτ=ἡ ἰκμὰς τῆς γῆς· (ὅταν ἡ γῆ ἔχῃ ἰκμάδα ἀρχίζουν νὰ καλλιεργοῦν).

βλjέöγε̨-α ἴδ. λjεbέöγε̨-α.=κέλυφος.

βλjουκ-γου πληθ. βλjούγετε̨=ἡ ἀκμή· ἄöτε μbε̨ βλjουκ τε̨ βετ=εἶναι εἰς τὴν ἀκμήν του (τῆς νεότητος).

βόβε̨-α (τ) πληθ. βοbα-τε̨ ἴδ. γογόλj-ι πληθ. γογόλjα-τε̨ (γ)

(ι-) *βobέκ-γου* budi) γεν τε̨ βobέγουτ·=ὁ πτωχός, τοῦ πτωχοῦ πληθ. τε̨ βobέκjι-τε̨, τε̨ βobέγjι-τε̨· γεν τε̨ βobέγετ=τῶν πτωχῶν καὶ (bogdan) τε̨ βobέκjι-τε̨ βobε̨κjι-τε̨=οἱ πτωχοί ε-βobέγε̨-α πληθ. τε̨ βobέγα-τε̨=ἡ πτωχή· ι-βόbετε̨ (Μιρε̨dίτα) ὁ πτωχὸς πληθ. τε̨ βόbε̨τε̨-ιτε̨· ε-βobε̨τε̨-α (Μιρεdιτα) πληθ. τε̨ βobε̨τα-τε̨· [Λατ. pauper, Ιταλ. povero, Ἀγγλ. poor].

βobε̨ζί-α ἡ πτωχία βobε̨ζίöτ ἐπιρ.=πτωχικά ι.

(ι-) *βόγε̨λjε̨-ι:* πληθ. τε̨ βόγjελjε-τε̨, βόγjε̨λjιτε̨ (γ. τ.) καί τε̨ βεγjε̨λjε-τε̨, (ἑλλην. ὀλίγον)=μικρὸς ε βογε̨λjε̨-α πληθ. τε̨ βογε̨λjα-τε̨· μικρά· ἀντιθ. ι μαθ-δι ε μαδε-jα.κjε̨ περ σε̨ βόγε̨λjι=μικρόθεν· ι βόγε̨λjθ-ι: ὑποκορ.=μικρούτσικος, μικύλος.

βογε̨λjί-α (ὄνομ. περιληπτ.)=ἡ κατωτέρα κλάσσις.

βογλjί-ι-α (Σ) βεγελjί-α (τ) ἀντιθ. παρε̨σί-α.

βογε̨λjόνj-οj ρ. ἐν. σμικρύνω.

βογε̨λjόνεμ-όχ̌εμ παθ. μικρύνομαι.

βόδε̨-α (γ) πληθ. βόδε-τε̨=τὸ ὄον (κοινῶς σουρβιὰ) ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

βόδε-ζε̨-α (Καβ.) πληθ. α-τε̨ καὶ βάδε̨-α, βάδε-ζε̨-α (τ) πλ. α-τε̨.

βοέσ-α (budi-bogdan) (Σ) ὁ πληθ. ἄχρηστος ἴδ. βέσε̣-α.

βοεσὸν (budi-bogdan) (Σ) ἴδ. ρημ. βεσὸν τριπρόσωπον.

βόζε̣-α: πληθ. βόζα-τε̣ = τὸ βαρέλι (περιέχον 100 ὀκάδας).

βόjε-jα (περμετ.) πληθ. ετε̣ καὶ βόσ̈γε̣-α-(Σ) πληθ. α-τε̣.

βοζίσ ιτ, ιτ. (Σ) ἰσιμ, ἴτνι, ἰσινε̣· ἀόρ. βοζίτα, μετχ. βοζίτουνε̣ ρ. ἐν. vogare.

βοj-ι (γ) ἀρσ. ἴδ. βολj-ι (γ) βοj-τε̣ (γ) οὐδ. ἴδ. βολj-τε̣.

βολίμ-ι (Σ) πληθ. βοjί-με-τε̣=τὸ ἅγιον μύρον.

βοjόj (Σ) ρ. ἐν =χρίω ἁγίῳ μύρῳ βοjόχ̆εμ (Σ) παθητ. τε̣ βοjούεμιτε̣ σ̈ιντ=(budi) τὸ ἅγιον μύρον

βοjνίτσε̣-α (Σ) πληθ. α-τε̣=κουλjέ-τε̣ τούνdσι (βιέρρε̣ μbας βεdιτ κjε̣ βε̣νε̣ νjι λjέτσ̈-κε̣ με βοj πε̣ρ με με̣σ̈ίμ άρμε̣τε̣.

βο̃κ (γ) και βακ (τ)=ποιῶ τὸ ὕδωρ χλιαρόν· παθ. βόκεμ (γ) βακεμ (τ).

βοκε̣σίνε̣-α (γ) πλ. α-τε̣: χλιαρότης· βακε̣σίρε̣-α (τ) πλ. α-τε̣· ι-ε-τε̣) βόκε̣τε̣ καὶ βάκε̣τε̣ (τ) χλιαρός.

βόκε̣τε̣ (γ) βάκε̣τε̣ (τ) ἐπιρ.=χλιαρῶς.

βόλε̣ α (Ἐλβασ.) πληθ. βολτα-τε̣· καὶ βόλτε̣-α: ι bανj βολτε̣-νε̣=τοῦ κάμνω τὸ θέλημα· καὶ βολνέσε̣-α (Σ) πληθ. βουλνέσα-τε̣.

βολj-ι (γ) ἀρσ. καὶ βολj-τε̣ (γ) οὐδ. (ἀπηρχαιωμένον, ἄχρηστον) βοj-ι ἀρσ. καὶ βοj-τε̣ (γ) οὐδ. τὸ ἔλαιον βαλjι (τσαμ) ἀρσ. καὶ βαλj-τε̣ (οὐδ.) λάδι ἀπὸ ἐλαῖς βαj-ι (τ) ἀρσ. καὶ βαj-τε̣ (τ) οὐδ. [πληθ. βόλjνα-τε̣ (γ) καὶ βόjνα-τε̣ (γ) βάλjρα-τε̣ (τσαμ) καὶ βάjρα-τε̣ (τ) βοj γοῦρι (γ) καὶ βάj γοῦρι (τ)=πετρέλαιον βαj πέσ̈κου, βαj πίσ̈κου=ψαρόλαδον.

βόλjε-jα (Μάτια, Μάθια)=κάτε̣ρε̣ κόκjε=τετράς· πληθ. βόλjετε̣· καὶ boυτî-νι (γ. Μαλjεσία) πληθ. boυτίνjε-τε̣· καὶ νdσαρ-ι (βεράτ.) πληθ. νdσάρε-τε̣· νj βολjε άρρα., τρι βολjε̣ αρρα=du-μbε̣ διέτε̣ κοκjε άρρα., κ.τ.λ. βολjε ε παρε̣ ἢ boυτίν' ι πάρε̣=κατρε̣ κόκjε νjε̣ πάρε̣.

βολε̣νdέjε-jα (bogdan) (γαλ. la volonté).

βολε̣νdετ-ια=(bogdan) εὐχαρίστησις, θέλησις· βουλενdέτ-ια (budi).

βολε̣νdοχ̆εμ (bogdan) ρ. οὐδ.=εὐχαριστοῦμαι· μαλjεσόρε̣-τε̣ τ' άνε̣ βολε̣νdόχ̆ενε̣ σε̣ πάκου με νjι θέμbε̣ρ boύκε μελjα-κούκjε· (bogdan)= οἱ ὀρεινοί μας εὐχαριστοῦνται εἰς τὸ ὀλίγον, εἰς μίαν κόραν ἄρτου ἀπὸ

κεχρίον. τουε μος ου βολουνdέτουνε σε πάκου = μὴ εὐχαριστούμενοι ἐν τῷ ὀλίγῳ.

βονγορέτσ-ι (βερατ) πληθ. βονγορέτσα-τε = τσα κρύμbα κjε ι ζάνε bακjετία vdενε λjικούρετ vdε dίμενε κοινῶς γοῦβρος. - καὶ κοσεζε-α (γ)

βόνε: ἐπίρ. (γ) βραδέως, ἀργά· ἀντιθ. χέρετ. καὶ βόνε-τε (γ) καὶ μενούκρε (τ) περσέ έρδε κάκjε βόνε; διατί ἦλθες τόσον ἀργά, vdε βόν. (budi bogdan) = μbασενdαj = ὕστερον· ι ε-τε βόνε (γ) ἐπιθ. βραδύς - εῖα - ύ· ἀντιθ. ι-ε-τε λjάσ̈τε. — ι-ε-τε βόνετε (γ) = ι-ε-τε μενούκρε (τ) = ὄψιος, - α-ον βονίτσε-α πληθ. βονίτσα-τε.

βονόj (γ) ρ. ἐν. = βραδύνω τινά, ἀργοπορῶ τινά ἴδ. σίελ ρ. καὶ βανόj καὶ μενοj (τ) βονόχεμ (γ) οὐδ. = ἀργῶ, βραδύνω ἐγὼ καὶ βανόχεμ (τ. Σ.) (ι-ε-τε) βονούεχεμ (bndi - βραδὺς - εῖα - ύ).

βορbε-α (γ) τσουκάλι, πήλινον ἀγγεῖον δια νὰ βράσουν φαγητόν· βόρbε-jα πληθ. ε-τε (γ) βεκσ̈-ι (Σ) πότσ̈ε-jα (βερατ.) πληθ. πότσ̈ε-τε.

βορρ-ι (γ) πληθ. βόρρε-τε = τάφος μνῆμα [βαρρ = ἑλλην. βάρα-θρον] βαρρ-ι (τ) πληθ. βάρρετε βορρέζε-τε πληθ (Καbαjα) [ἑβραϊστὶ βορρ = τάφος, Σλαυιστὶ ρροβ] βερρέζετε (Ἐλbασ.) πληθ. = οἱ τάφοι.

βορρόj (γ) ρ. ἐνεργ. = θάπτω, ἐνταφιάζω. - βορροχεμ (γ) παθ.

(ι-ε) *βόρφε-νε* (γ) ἐπιθ. = ὀρφανὸς-ὴ-όν. = ι-ε-βάρφερ (τ).

βορφενόj-όχεμ (γ) οὐδ. γίνομαι ὀρφανός, ὀρφανεύω, 2) γίνομαι πτωχὸς ὡς τὸν ὀρφανόν· βαρφερονj-ονεμ (τ).

βορφανjακ-ου βορφανjακε-jα (γ) πτωχὸς-ή, ὀρφανὸς-ή.

βορφενία (γ) βαρφερία (τ) ἡ πτωχία, ἡ ὀρφανεία.

βορφενίσ̈τ (γ) βαρφερίσ̈τ (τ) ἐπιρ. πτωχικά, ὀρφανικά.

(τε) βότε-τε (γ) οὐδ. = ἡ πορεία, ὁ πηγαιμὸς (κοινῶς)· τε βότε-τε ε τε άρδουνιτ = ὁ πηγαιμὸς καὶ ἐρχομός.

βότρε-α (γ) πληθ. βότρα-τε = ἑστία γωνιά· βάτρε-α (τ) vdε κρύετ τε βότρεσε = ἡ πρωτοκαθεδρία.

βότσ-ι (Σ) πληθ. βότσα-τε = μικρὸν παιδίον ἕως 12 ἐτῶν.

βοτσε-jα (Σ) βότσε-τε = μικρὰ κορασίς· ι-ε-τε βότσερρε (Σ) = σμικρότατος-η-ον. = ι-ε-τε πίτσουρρε· ι-ε-τε βοτσ-κελjε (Κόρτσα).

βοτσερρόj (γ) ρ. ἐν. = σμικρύνω ἴδ. βρανγουλόνj.

βούανj-αj (τ) ρ. οὐδ. ὑποφέρω, τραβῶ, πάσχω ἴδ. χεκj κεκj: βούεj

(γ) ἀορ. βόβα· μετ. βούαρε̱ καὶ ἀορ. βούαjτα (τ) βουj: συνῃρ. καὶ βούεjτα, (γ) καὶ βοῦjτα συνῃρ; μετοχ. βούεμ (γ) καὶ βουμ συνῃρ., καὶ βούεjτουνε̱ (γ) καὶ βούjτουνε̱ (συνῃρ.) σ' βούχετε̱ = δὲν ὑποφέρεται.

βουζε̱-α (Περμέτ.) πληθ. βούζατε̱ = τὸ βοῦζον, εἶδος φυτοῦ· καὶ ὅπέν dρε̱-α πληθ. ὅπε̱νdρα-τε̱· νd' ατέ ρρίνε̱ φορτ (=πολὺ) boubouζελjατε̱ α βίζα-τε̱· καὶ βουλjάνjε̱.

βουλάνjε̱-α (γ) βουλάνjα-τε̱ πλ. = ι θόνε̱ ατύ βένdι κjι ἀὅτε̱ μbιέλε̱ dουχάν α κjέπε̱· καὶ βελάνjε̱-α (γ)· καὶ βάτρεζε̱-α (βεράτ) πληθ. α-τε: πα ι νdερρούεμ βενdιτ με ι μbιέλε̱ γjετίου, βουλάνjε̱ dουχάνι, βουλάνjε κjέπε̱ὅ κ.τ.λ.

βουλενdέτ-jα ἴδ. βολενdετ-jα.

βουλενdέτ-ια (budi) αἰτ. βουλενdέτνε̱ = θέλημα, θέλησις.

βουλνέσε̱-α (Σ) βουλνέσα-τε (ἴδ. βόλε̱-α).

βούλjε̱-α (τ) πλ. βούλjα-ε = σφραγὶς - ῖδος.

βουλjὸj ['Αγγλ. boil Λατ. bullo] ρ. ἐνερ. = βράζω· καὶ βελjοj 2) ρ. οὐδ. = ἀναβράζω, κοχλάζω· ούjετε̱ βελjόνε̱.

βουλjονj καὶ βε̱λjονj: (Περμετ.) ρ. ἐν. φυλάττω, σκεπάζω, 2) ἀρραβωνίζω, ἴδ. μbουλjοj.

βουλjόσ (τ) ρ. ἐνεργ. = σφραγίζω ἴδ. bουλjόσε̱ (Σ).

βουλjόσεμ (τ) παθ. ἴδ. bουλjόσεμ.

βουσdάγε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱ = πουρτέκ' εμάδε κjε̱ ὅκούντ. πουρτέκε̱-α (Μουζεκjε-jα) = ὅούφρ' ε βόγε̱λ κjε̱ ὅκούντ.

βουὅε̱-α ('Αργυρ.) πληθ. α-τε̱: κοινῶς ζινα· ἔντομον εἰς τὴν κοπριὰν διαιτώμενον· βίζε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̱ καὶ boubouζέλjε-jα (βερατ.) πλ. α-τε̱ καὶ ε-τε̱.

βραj (γ) ἢ βράνj (γ) ἴδ. βρανόj (γ) τὸ αὐτὸ καὶ βρε̱j (τ) ἴδ. βρερόνj.

βράζε̱-τε̱ ἐπιρ. = θρασέως, τραχέως· φλjετ βραζε̱τε̱ = ὁμιλεῖ ἀποτόμως. ι-ε-τε βράζε̱-τε̱ ἐπίθ. [ἑλλην. θρα-σὺς] τραχύς· νjερίου ι βραζε̱τε̱ = ἄνθρωπος θρασύς, τραχύς.

(ι-) βραμ (γ) = σκοτωμένος ε βραμε-jα (γ) σκοτωμένη, καὶ ι βραρε̱ (τ) ἀρσ. ε βραρε̱-α (τ) θηλ.

βραμούσ-ζι (γ) πληθ. βραμούζα-τε̱, σκυθρωπός, σοβαρός.

βραμούζε-jα πληθ. βραμούζετε̱ = σκυθρωπή· καὶ ι-ε βράνε̱-τε̱ (Σ).

βρᾶνε̱ (γ) [ἑλλην. οὐραν-ὸς] ἐπιρ. ἀντιθ. κε̱θιέλε̱τε̱.

βρᾶνε̱τε̱ (γ) βρερε̱ καὶ βρέρε̱τε̱ (τ) ι-ε-βρᾶνε̱ (γ) ἐπιθ. ι-ε βρᾶνε̱-τε̱ (γ) ι-ε βρέρε̱ ι-ε βρέρε̱τε̱ (τ) = συννεφώδης, 2) σκυθρωπός, σοβαρός, ὑπερόπτης· τε̱ βρανε̱-τε̱-ιτε̱ (budi) οὐδ. = ἡ νέφωσις.

βρανγουλόνj (τ) καὶ βανγουλόνj (βερατ.) βρανγουλὸν σύτε̱ = ʼογε̱λjὸν σύτε̱· ἴδ. πιτσε̱ρρόj.

βρανὸj (γ) ρ. οὐδ. = νεφόω, συνεφιάζω, σκεπάζω μὲ νέφη· βρᾶj (γ) ἢ βρανj ρ. ἐνεργ. = νεφελόω-ῶ· βρε̱ροj καὶ βρεj (τ) = βρανjὸν βέτουλατε̱.

βρανόχ̱εμ (γ) καὶ βρερόνεμ καὶ βρᾶχ̱εμ (γ) βρε̄χ̱εμ (τ) παθ. = σκεπάζομαι ἀπὸ νέφη· ου βρανούα κjιέλι· 2) γίνομαι σκυθρωπός· πε̱ρ σέ βρανόχ̱ε αὄτού; διατί σκυθρωπάζεις ἔτσι;

βρανε̱σίνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ νέφωσις, συννεφία· καὶ βρε̱ρε̱σίρε̱-ατε̱.

βρᾶπ-ι (τ. Σ.) [ἑλλην. δραπ-έτης) τὸ τρέξιμον μὲ μεγάλην ταχύτητα· (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ρενd-ι (bogdan) (γ) [ἁπλοελλην. ρέντα = τρέχα) ρένdε̱-α (γ) = νjι βρᾶπ κάλjι· βρᾶπι α ρένdι ι νjερίουτ (bogdan). Με βρᾶπ (τ. Σ) ἐπιρ. ταχέως· έτσε̱νj με βρᾶπ = τρέχω γρήγορα = με ρένdε̱ (γ) καὶ νγασ μὲ βρᾶπ, έτσι με ρε̱νdε (γ) καὶ νγας με ρε̱νd καὶ μὲ ρένdι (γ) = τρέχω γρήγορα.

βραπόνj-οj (τ) ρ. οὐδ. (ἑλλην. δραπ-ετεύω) = ἐπισπεύδω· βραπε̱τονj-οj (τ) ρ. (ἑλλην. δραπετ-εύω] ταχύνω καὶ έτσε̱νj με βρᾶπ (τ) καὶ έτσιj μὲ βράπ (Σ) ρενdοj (Ἐλβασ.) = έτσιj με ρένdε· ζᾶ ρέντε (Κρούjα = τρέχω· φεγόj (Τυρ.) = φεύγω

βραπε̱τούαρ-ορι (τ) αϋ κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ὠκύπους.

βραπε̱τόρε-jα = αjο κjε̱ έτσε̱ν μὲ βρᾶπ· ταχύπους.

βρασ-ετ ετ: ρ. ἐν. = κτείνω, φονεύω καὶ (bogdan) = μbυσ. - βρασ βετενε̱ = αὐτοκτονῶ· βρασ μένdjενε̱ = συλλογίζομαι, ἀμηχανῶ· [ἑλλην. βροτ-ὸς = θνητὸς καθ' ὅτι ἐπὶ ἡρωϊκῶν χρόνων οἱ ἄνθρωποι ἐφονεύοντο ἐν ταῖς μάχαις μᾶλλον ἢ ἀπέθνησκον φυσικὸν θάνατον]· [παραβαλ. καὶ ἀμβροσία = ἀθανασία, ἡ τροφὴ τῶν ἀθανάτων].

βράσε̱-α (Σ. Τυραν.) πληθ. α-τε̱ = φόνος.

βρασε̱jε-jα (τ. Ἐλβ.) πλ. βρασε̱jε-τε̱ = φόνος. βρέϊλjε̱-α καὶ βρέϊjε-jα (Ἀργυρ.) πλ. α-τε̱ = φόνος.

βραχ̱-ου (Περμέτ.) = τὰ γεννήματα (σῖτος, κριθὴ) ἅτινα εἶνε εἰς τὸ ἁλώνιον πρὸς ἁλωνισμόν.

βρᾶχεμ (γ) παθ. τοῦ βραj (γ) ἴδ. βρανόχεμ (γ). βρεχεμ (τ) παθ. τοῦ βρεj (τ) ἴδ. βρερόνεμ (τ) ἄστε βρᾶμ ἤ ου βρᾶ (γ) = ου βρανούε, ουbᾶ βράνετε = συννέφιασεν (ὁ οὐρανός)· ἀντιθ. κεθιελόχεμ. = αἰθριάζω.

βρε: ἴδ. βρεροj (τ).

βρερε (τ) ἴδ. βράνε (γ) ἐπιρ. βρέρετε = βράνετε (γ) ἐπιρ. ι-ε-τε βρέρε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βράνε (γ) ι-ε-τε βρέρετε (τ) ἴδ. ι-ε-τε βράνε-τε (γ).

βρερόj (τ) ἴδ. βρανόj (γ).

βρερόνεμ (τ) ἴδ. βρανόχεμ (γ).

βρερεσίρε-α ἴδ. βρανεσίνε-α (γ).

βρεj (Μάτια) ρ. ἀορ. βρέjτα μετοχ. βρέjτουνε ἴδ. βε-ρε. βροj (Μιρεdίτα) ρ. ἀορ. βρόjτα μετοχ. βρόjτουνε.

βρεκτούαρ - όρι (τ) = φονεύς· ἴδ. γjακτούαρ-ορι (τ) γjακσούερ-ορι (γ) τὸ θηλ. βρεκτόρε - jα.

βρέλε-α (Σ) ἢ βερρέλε-α (Σ) πλ.-α-τε· ἴδ. βρουΐν-ι (Σ).

βριμε-α (τ) πλ. α-τε· καὶ βερίμε-α (τ) bρίμε-α (γ) bίρε-α πληθ. bίρα-τε (τσαμ. Σ) βερε-α πλ. α-τε : = ὀπή.

βριμόνj-ονεμ (τ) (τρυπόνω-τρυπόνομαι) = bριμοj-όχεμ (γ) καὶ bιρόj-όχεμ (Σ).

βριόν (Σ) ἢ βριjόν (Σ) τριτοπρ. ρ. = βρύει, πηγάζει καὶ βρουjόν (Σ) bουνόν (γ. Καβ, Κροjα) bουρὸν (τ) μεσόν (Dιβρα).

βρίτεμ: παθ. τοῦ βρασ-έτ-έτ. ρ. παθητ.

βρομ-ι (γ) πληθ. βρομετε· [δρόμ-ι, ἴδ. ούδε-α.

βρουΐν-ι (Σ) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) καὶ βρέλε-α καὶ βερρέλε α (Σ) πλ. α-τε καὶ bουνίμ-ι (γ) πληθ. bουνίμε-τε καὶ bουρίμ ι (τ) πληθ. bουρίμετε καὶ ἄμουλ-ι ('Ελβ.) πλ. α-τε, χάμουλε-ι (Τυραν. Κροjα) πληθ. α-τε (ἴδ. γούρρε-α) καὶ bουνάρ-ι (Dίβρα) πληθ. bουνάρετε [ρ. bουνοj = bουροj).

βρούκ-γου (ὁ πληθ. ἄχρ.) = κοινῶς ἡ μελοῦρα.

βροῦκ ρ. ἐνερ.-βροῦγεμ· παθ. καὶ βρουγόχεμ (γ) = ζᾶ βρούκ (Σ)· βρουγόχενε = ου bίε βρούγου· κjενεκανε τε βρουγοῦμε = πάσκανε ζᾶνε βρούκ (Σ).

βροῦλε-ι: (ὁ πληθ. ἄχρ.) = ἡ ὁρμή· καὶ

βρούλε-α (Περμέτ)· μάρρ βρούλε με καρτσούεμ (γ) καὶ χόφ-βι (Σ) =

μαρρ χο̃φ με κατσύε (Σ) καὶ φε̦ρτύμε̦-α (βερατ) καὶ βρούντουλε̦-α (τ) καὶ βρούνγουλε-α βερατ.)-φράσεις: μαρρ βρούλε̦=χ̌ούδεμ (γ), μαρρ φε̦ρτύμε̦ τε̦ χ̌ίδεμ=παίρνω φόρα=νὰ ριφθῶ)· σ' μbάχ̌ετε̦ χο̃bι ι ζjάρρμιτ (Σ)=δὲν ἀναχαιτίζεται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός

βρουλόj (γ) ρ. οὐδ.=ὁρμῶ, τρέχω μεθ' ὁρμῆς· ἴδ. σούλjεμ, βε̦ρσούλεμ· (τ). βρουλὸ μὲ ρένdε̦=τρέξον μεθ' ὁρμῆς.

βρούνγουλε (βερατ.) ἐπιρ.=μὲ βρούλε̦, βρούνdουλε̦=μεθ' ὁρμῆς.

βρουνγουλὶτ (βερατ.) ρ οὐδ.=τούνdεμ· βρουνγουλίτι σ̈τεπία=ου τούντ σ̈τεπία.

βρουντουλίτ: ρ. οὐδ.=ὁρμῶ· ἴδ. βρουλjοj ἴδ. τούρρεμ.

βρρίμε̦-α (Μαλjεσία-Σκόdρασ.) πληθ. α-τε̦=κραυγή.

βύσ̈κ (γ) ρημ. ἐνερ.=μαραίνω· καὶ βεσ̈κ (Σ) καὶ φισ̈κ (τ). βύσ̈κεμ (γ) μαραίνομαι, καὶ βέσ̈κεμ (Σ), φίσ̈κεμ (τ)· (ι-ε-τε̦) βυσ̈κε̦-τε̦ (γ) ἐπιθ. ι-ε-τε βέσ̈κε̦-τε̦ (Σ) ι-ε-τε̦ φίσ̈κε̦τε̦ (τ) βύσ̈κε̦τε̦ (γ) βέσ̈κε̦τε̦ (Σ) φίσ̈κε̦τε̦ (τ) ἐπίρρ. ἀντιθ. ι-ε-τε̦-αρδάνγε̦τε̦.

B=b

bάbε̦-α: πληθ. bάbατε̦· ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὰς γυναῖκας τῆς Μυζεκιᾶς· ἴδ. λjάλjε̦-α.

bάγε̦λjε̦-α (γ) πληθ. bαγε̦λjα-τε̦=κόπρος (τῶν ζώων) καὶ bάjγε̦λjε̦-α (τ) ἴδ. κακε̦ρδί-α.

bαγε̦τί-α (τ) (bogdan) ἴδ. bακτί-α πληθ. bαγε̦τί-τε̦.

bάdσ̈ο-ουα (Περμ.)=ὁ τυροκόμος· ὁ bάdσ̈ος=αὐ κjε̦ bε̦ν djάθε̦-τε̦ ε γjάλjπε̦-τε̦· κοινῶς τσομπάν-ι, τσακμάσ-ι (Τυραν).

bαdσ̈ουλjίδε-jα (τ) πληθ. bαdσ̈ουλjίδε-τε̦ καὶ bεσdίλjε-jα (γ. καὶ Βερατ) πληθ. bεσdίλjε-τε̦=σκουπίδι, κάρφος εἰς τὸν ὀφθαλμ. με̦ ρᾶ νjε bαdσουλjίδε̦ νdε̦ σύτ=ἔπεσε ἕνα ξυλαράκι 'ς τὸν ὀφθαλμόν μου.

bαζιλjόκ-οκου καὶ bοζιλjοκ-οκου πληθ.-οκε̦-τε̦=βασιλικὸς=ἄνθος εὐῶδες.

bαθε̦-α: πληθ. bαθε̦-τε̦=κύαμος κοιν. κουκκιά.

bαθρε̦-α: πληθ. bάθρα τε̦=ὁ νάρκισσος (φυτόν).

bᾶj ('Ελ6.) ρ. ἐν.=φέρω, βαστάζω· μbᾶj (τ), bᾶρ (Σ) καὶ μbᾶρ

(τ): ἀόρ. bάjτα, μbάjτα, bᾶρα, μbάρτα, μετοχ. bᾶjτ̤ε, μbάjτ̤ε, bᾶρ̤ε, μbαρτε.

babίτεμ (βερατ) ρ. οὐδ.) = ἀναρρωνύομαι (ἐπὶ ἀρρώστου).

bᾶε (bogdan = σφενδόνη με bᾶε = μὲ σφενδόνην.

bᾶνj (bogdan) = φέρω, βαστῶ.-bᾶj μb̤ε κράχ̌α μbᾶj μb̤ε κράχ̌α (τ) = φέρω εἰς τοὺς ὤμους.-μbᾶρ dροῦ = κουβαλῶ ξύλα, μbᾶρ ούj̤ε = κουβαλῶ νερὸ-[ἑλλην. φερ-ω, βαρ-ος-Ἰνδιστὶ bαρ-α-τι].

bâj (γ) b̤εj (τ) bανj (bogdan) = ποιῶ, πράττω· bâj μb̤ε ασγjᾶ (γ) = καταφρονῶ·, bᾶj πούν̤ε = ἐργάζομαι, ἴδ. πουνόϊj bâj b̤ε̄ = ὁρκίζομαι ἴδ. bετόνεμ· b̤ε̄j π̤ελjχ̌ούρ̤ε = ὑφαίνω, 2) ἐκπλέω, ἀπαίρω.-bâj φιάλj̤ε = δημηγορῶ, bᾶνj κουβέντ = συνομιλῶ, bεj ούj̤ε-τ̤ε = οὐρῶ· ἴδ. περμιέρ b̤ε̄j dύσ̈ε-τρεσ̈ε-κάτρ̤εσ̈ε κ.τ.λ. = διπλόνω, τριπλόνω· κ.τ.λ. bᾶj με ατέ = συμφωνῶ bαj νdέρ̤ε = χαρίζομαι ἴδ. νdεροj bâj με σύ = νεύω μὲ τὰ ὄμματα.-bᾶj γατί = ἑτοιμάζω-bᾶχ̌εμ γατί = ἑτοιμάζομαι· bάj σικούρ ἢ bᾶj σικουρσέ = προσποιοῦμαι. bᾶνεμ ι μάρρ̤ε = γίνομαι ἀνόητος· μ̤ε-τ̤ε-ι bάχ̌ετ = (μ̤ε dούκετ) = δοκεῖ μοι, σοι, αὐτῷ μ' ουbᾶ σε = ἐδόκει μοι ὅτι· ἴδ. μ' ουdούκ.

bâχεμ: (γ) παθ. τοῦ bᾶj, bέϊj. ρ. οὐδ. = γίγνομαι· καὶ bένεμ (τ) καθίσταμαι, γίγνομαι, καταντῶ.

bajάμε-ja: πληθ. bαjάμε-τ̤ε τὸ ἀμύγδαλον, καὶ ἡ ἀμυγδαλέα καὶ bαjάμ̤ε-α (Σ).

bάλγ̤ε-bajγ̤ε a (τ) (ἴδ. bάγ̤ελj̤ε-α) πλ. bάjγα-τ̤ε.

bάjε-ζ̤ε-a εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ.

bάjτ̤ε-a ἴδ. bαλτ̤ε-α· πληθ. bαjτα-τ̤ε.

bαxτί-a (γ), bαγ̤ετί-α (τ) πληθ. bακτί-τ̤ε, bαγτί-τ̤ε = κτήνη, πρόβατα, αἶγες· [ἑλλην. ἀπάγω-Λατ. αb-ago].

bαλ-ι = μέτωπον. 2) τὸ πρώτιστον, τὸ ἄριστον· τὸ ἐξαίρετον καὶ bᾶλ̤ε-α bᾶλ' ι dιελjμουνίσ̤ε = τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας.-bᾶλ' ι γρούνιτ = ἡ πρώτη ποιότης τοῦ σίτου, bᾶλ' ι γjᾶσ̤ε = ἡ πρώτη ποιότης τοῦ πράγματος νd̤ε bαλτ. ἐπιρ. = ἀντικρύ· καὶ bᾶλ̤ε μb̤ε bᾶλ̤ε = ἀπέναντι ἴδ μbαλα-φάκjε, κουνdρούελ. bᾶνι bᾶλ (γ) καὶ bέρι bᾶλ (bᾶνι bᾶλ (γ) = φανίτι, τούκε σ̈κούαρ ούδ̤εσ̤ε σ' dούκεj γj̤ε, πόσα βαμ πάκ̤εζ̤ε μ̤ε τούτιε bέρι bαλ μάλjι Τομόρριτ. = ἐνῷ διεβαίνομεν οὐδὲν ἐφαίνετο, ἅμα δὲ προυχωρήσαμεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ ἀνεφάνη τὸ Τόμαρον ὄρος·

bâσ-ι (budi) = ποιητής, bάμεσε, bέρεσ-ι (τ). bάασ-μίςε-ι-α (budi) = ἀγαθοποιός· bάασκεκj-ι (budi) = κακοποιός πλ. bαασκεκjιj-τε· bαασκεκjε-jα (budi) πληθ. bαασκεκjιjτε ἀρσ. bαασκεκjε-τε θηλ.

bάλε-α (τ) = ρινόμακτρον λευκὸν διὰ τὰς γυναῖκας· μανδήλιον (ἴδ. ρίζε-α)· λέγεται καὶ φασουλέ-τε-α (Καβ.) καὶ φατσουλjέ-τε-α (τουρκ. σαμί.) καὶ bαλίτσε-α (Περμετ.) πληθ. bαλίτσατε (τιθέμενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς).

baljόσ-ι καὶ bαljασ-ι. (ἐπὶ ζώων) = κjι κα νjε πούλε τε bάρδε vdε bάλε· (τὸ ζῷον τὸ ἔχον λευκὸν στίγμα ἐπὶ τοῦ μετώπου) πληθ. bαljοσε-τε ἀρσ., bαljα-σε-τε θηλ. - bαljόσε-jα (θ) καὶ bαljασε-jα (θ).

bάλτσε-α (Σ) bάλj-τσε-α (Σ) = βάλσαμος πληθ. bάλτσα-τε· καὶ bαλτσάμ-ι ('Αργυρ.) πληθ. bαλτσάμε-τε.

bάljτε-α καὶ bαljτί-α: πληθ. bάljτατε = λάσπη, πηλὸς (ἑλλην. βάλ-τος) ι ε-bάλτ-τε-ε-bάjτε-πήλινος, χοϊκός.

bαλούκε-τε πρέρε (πληθ. μόνον) [Περμέτ] = φljόκετ ε bάλιτ.

banδίλ-ι (γ) bανdίθ-δι (Περμέτ.) = μάγ-γας τσαπκένι· πληθ. bανdίλατε-θηλ. bανdίλε-jα, bανdίδε-jα· πληθ. bανdίδετε.

bάνdε-α (τ) = σειρά, ἀράδα.

bάνjε-α (γ) πληθ. bανjα-τε [ἑλλην. βαλαν-εῖον] = λουτρόν.

bαρ (τσαμ) ρ. ἴδ. βdαρ, χουμbάσ ρ. bιρ (Σ) ἀορ. bόρα μετοχ. bιέρρε bdαρ (γεγ.) = χάνω, φθείρω, bdιρε (γ) ἀόρ. bdόρα μετοχ. bdιέρρε.

bᾶρ-ι = χόρτον (χλωρὸν καὶ ξηρὸν) 2) βοτάριον τὸ πρὸς ἰατρείαν χρησιμεῦον χόρτον· πληθ. bάρενα-τε (γ) καὶ bάρε ρατε (τ) = ἀρώματα ἴδ. έρενα-τε, έρερατε.

bαρ (Σ) ρ. ἴδ. μbαρ (τ), bαj (γ) = κουβαλλῶ· μbαρ.-αρ-αρ (τ) βαστῶ, κουβαλλῶ, σηκόνω φορτίον· καὶ bαj-αν-αν (γ)· bάρεμ (παθ. Σ) μbαρεμ (τ) bαχεμ (γ)· μbαρ dρου, γούρε, ούjε κ.τ.λ. καλjι, γομάρι bαν bάρρε τε ράνdε.— μbαρ vdε κράχε = κουβαλλῶ εἰς τοὺς ὤμους.

bαρδαζέσ-ζι: χωρίον τι ἀπέναντι τῆς Ndρόνκjασε.

bάρδε: ἐπίρ. λευκῶς· ι-ε- bάρδε ἐπιθ. λευκὸς-ή-όν· ἀντίθ. ι-ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε-α θηλ. τε bάρδετε (ούσ. ἀφηρ.) = τὸ φιασίδι μὲ τὸ ὁποῖον ἀλείφονται αἱ γυναῖκες· τε bάρδετ' ε βέσε = τὸ ἀσπράδι τοῦ αὐγοῦ· τε bάρδετ' ε σῦνιτ = τὸ ἀσπράδι τοῦ 'ματιοῦ.

bαρδόσ-ι καὶ bαρδουσ-ι (= ὁ λευκός, λευκόχρους) πληθ. bαρδόσ̱ετ̱ καὶ bαρδούσ̱ετ̱ ἀρσ. καὶ bαρδάσ̱ετ̱.

bαρδόσε-jα, bαρδούσε-jα, bαρδάσε-jα (θηλ.) ὁ πληθ. bαρδόσετ̱, bαρδούσετ̱, bαρδάσετ̱.-λευκή-ἄσπρη.

bαρρέ-jα (γ) πληθ. bαρρέτ̱ βαρρέ-jα (τ) bάρρ̱-α πλ. bάρρ̱ετ̱ (ἑλλην. ἀρ-ος) ἄχθος, φορτίον. [τουρκ. σαχμερdάν]· vj̱ bάρρ̱ = ἓν φόρτωμα, dύ bαρρ̱ = δύο φορτώματα· νγαρκόϊj bάρρ̱ετ̱ = φορτόνω, σκαρκόϊj bάρρ̱ετ̱ = ξεφορτόνω· μός ι β̱ bάρρ̱ετ̱. τ̱ ρένḏ = μὴ τοῦ βάλῃς βαρὺ φορτίον· bάρρ̱ τ̱ λέχ̱ετ̱ = ἐλαφρὸν φορτίον· 2) ἀστ̱ με bάρρ̱ = εἶνε ἔγκυος· ἴδ. ἄστ̱ με φεdίγ̱ (Ἐλβασ.) λέγεται καί: νγjίτεμ με bάρρ̱ = συλλαμβάνω, ἐγγαστρόνομαι· ου νγjιτ με bάρρ̱ = συνέλαβεν.

bαρί-ου: πληθ. bαρί-τ̱ = ποιμήν, βοσκός.

bαρίστ̱-α πληθ. bαρίστα-τ̱ = χλόη, χορταρικόν.

bαρρόj (τ) = ḇνj bάρρ̱ ἢ β̱ bάρρ̱, καὶ bαρρόσ (τ) μbουρρούσ (Ἀργυρ.) = jα βούνα bάρρ̱ τα bᾶj̱ κ̱τὲ πούν̱ (= νγαρκοj) = τὸν ἐπεφορτίσθην νὰ κάμῃ τοῦτο.

bαρρόρε-jα (Ἀλβανο-σικελικὸν) = σαμάρ-ι πληθ. bαρρόρετ̱.

bαρέσ-ετ-ετ (Κορτσα) ρ. οὐδ. = ἐτσ̱νj ἀορ. bαρίτα· μετ. bαρίτουρε.

bαρρ̱-τούρ-όρι = πληθ. bαρρ̱τόρ̱τ̱ = ὁ ὁδηγῶν φορτωμένα ζῷα ὁ ἀγωγιάτης· bαρρ̱τόρ̱ ου θόν̱ ατύνε κj̱ βίν̱ vḏ μουλῖ τ̱ dρίθιτ με κάφσ̱ νγαρκοῦμ με dρῖθ π̱ρ με bλjοῦμ.

bαρκ-ου: γαστήρ, κοιλία· 2) διάρροια· 3) γενεά· σκούανε στάτ̱ bάρκjε = παρῆλθον ἑπτὰ γενεαὶ ἴδ. bρέσ-ζι.-β̱λέζ̱ρ πρέj vj̱ bάρκου: ἀδελφοὶ ἐκ μιᾶς κοιλίας (= ὁμομήτριοι) β̱λέζ̱ρ πρέj dυ bάρκj̱σ = ἀδελφοὶ ἀπὸ δύο μητέρας (καὶ ἕνα πατέρα) πληθ. bαρκjε-τ̱ καὶ bερκjε-τ̱ (Ἀργυρ.) [παράβαλ. Ἀγγλ. bark].-bάρκου ι κεκj = δυσεντερία· καὶ λjεbάρκjε-jα (Περμετ.) πληθ. λjεbάρκjετ̱-bαρκ'-μαθ-δι = ἀρσ. ἐπιθ. = αὔ κj̱ κᾶ bαρκουν τ̱ μαθ. πληθ. bαρκ μ̱δένj-τ̱ = οἱ κοιλαράδες· bαρκ-μάδε-jα θηλ. πλ. bαρκ-μ̱δά-τ̱.-bαρκ-θάτ̱-α (bogdan) αjο γρούα κj̱ σ' πίελ.

bαρκαλjίκj-ι (Καβ.) πληθ. bαρκαλjκj̱-τ̱ ἀρσ.-bαρκαλjίκjε-jα θηλ. πληθ. bαρκαλjίκε-τ̱: ἴδ. bάρκ μάθ-δι bάρκ-μάδε-jα.

bάρκ̱-α (γ. budi) πλοῖον, λέμβος ἴδε λjούνdρ̱· καὶ βάρκ̱-α (τ).

báŏκ (βεράτ.) ἐπιρ. = ὁμοῦ, μαζὶ ἀντιθ. βέτεμ, βέτŏ.
báŏκαζε = κοινῶς, ἀπὸ κοινοῦ· = σε bάŏκου καὶ σε bάŏκουτ (Σ).
baŏκój: ῥῆμα ἐνεργ. = ἑνῶ, συνάπτω· προσαρμόζω, συζευγνύω.
baŏκóχεμ (γ) bαŏκόνεμ (τ) ρ. οὐδ. = ἑνοῦμαι.
baŏκίμ-ι: πληθ. bαŏκίμε-τε = ἕνωσις, συνδυασμός, μῖξις.
baŏκενdένjε-ja = συνέδριον πληθ. bαŏκε-νdενjε-τε.
baŏτίνε-α (τ. budi) = ὑποστατικόν, [τσιφλίκι (τουρκ.)] 2) ἀγρὸς ἢ τόπος ὅσον δύνηται νὰ ἐργασθῇ μία οἰκογένεια, σα bαŏτίνα κᾶ αὖ τσιφλίκ; (τοσκ.) [λέξ. Σλαυϊκή].
báŏτο-ja = νόθος, ἴδ. dobίτσ-ι, κοπίλj-ι.
bατσ-ι (Jacoba) = σύντροφος· ŏοκ-ου.
bατóκj-ι (Σ) τὸ γλωσσίδι (τῆς καμπάνας) τοῦ κώδωνος. bατόκjι ι κουμbόνεσε. - πληθ. bατόκjε-τε.
baχé-ja = σφενδόνη (Σ) καὶ σαbé-jα ('Ελβασ.) ἢ ζαbé-jα (Τυραν.) καὶ χόbε.
ι-ε-bεγάτε (budi-γ. 'Ελβασ.) = πλούσιος· ἢ bουγάτ-ι ἢ bογατ-ι ἴδ. ι-ε-πάσε = (πολυ-πάμων).
bē̃ = ὅρκος· βε̃ μbε bε̃ = ὁρκίζω, ἐξορκίζω τινά· bε̃j bε̃ = ὁρκίζομαι.
bεγάτεμ (γ) ['Ελβασ.] = πλουτῶ, εἶμαι πλούσιος. ἢ bουγάτεμ ἢ bογάτεμ = bένεμ ι πάσουρε.
bεκίμ-ι = εὐλογία ἀντιθ. μαλεκίμ-ι = ἀρά.
bεκój ρ. ἐνεργ. = εὐλογῶ, = ουρόj (ὃ ἴδε).
bεκόνj ἀντιθ. μαλεκονj τὸ παθ. bεκόχεμ (γ) καὶ bεκόνεμ (τ).
bεdσούνε-α (τ) = ζοκ πελούμbι, πιτσοῦνι ἴδ. bιτσούν-ι πληθ. bεdσούνα-τε.
bέλbερε (τ) = ἐπίρ. = τραυλῶς· ι-ε-bελbερε (τ) τραυλός, ψελλός, ψευδός· καὶ bελjbούκj-ι (γ) bελbούκjε-jα (γ) θηλ. τραυλή· bελbατσάκ-ου (Σ), ἀρσ. bελbατσάκjε-jα (Σ) θηλ. πληθ. bελbατσάκετε, bελbατσούκ-ου (Σ)· bελbατσούκjε-jα· πληθ. bελbατσούκετε bέλbεσ-ι (Σ) bέλbεσε-jα· πληθ. bελbεσιτε ἀρσ. bελbεσετε θηλ. θηλ. τε bέλbερε-τε ἀρσ.-τε bέλbερατε θηλ.-bελbούκjε-τε ἀρσ. bελbούκετε θηλ.-bελbατσάκε-τε ἀρσ. bελbατσάκε-τε θηλ. bελbατσούκε-τε ἀρσ.-bελbατσούκε-τε θηλ.
bελbερόνj (τ) ρ. οὐδ. = τραυλίζω, ψελλίζω· bελbεσοj (γ). bελbεζονj (budi) περιγελῶ· περκjέŏ ρ.

bελbίτσε̱-α; (βουλγ. λέξις) εἶδος ἰχθύος εὑρισκομένου εἰς τὴν Λυχνίτιδα λίμνην· πληθ. bελbίτσατε̱. - [bελτ = χολή].

bελjέκ-γου-ἀρσ. πληθ. bελjέγε̱τε̱· τρελλός. bελjέγε-jα-θηλ. πληθ. bελjέγε-τε̱· τρελλή.

bένεμ ἴδ. bεϊj - bε̱νε̱ (γ) καὶ bε̱ρρε̱ (τ) μτχ. τοῦ bέϊj = κάμνω, ποιῶ, πράττω.

bένκ-γου (γ) ὁ συκοφάγος (ἴδ. σbειj (γ)) πληθ. bένγε̱τε̱ ἀρσ. λέγεται καὶ φούγε̱-α (γ) θηλ. πληθ. φούγα-τε̱. καὶ φίκτσε̱-α (Σ) πληθ. φίκτσα-τε̱· βερδέjε̱-jα (Περμ.) πληθ. βερδέjε-τε̱.

bερ-ι (Καβάjα) = βέλος· bερονjε̱-α (Ἐλβασ.- βερατ.) βέλος· 2) εἶδος ὄφεως· πληθ. bερόνjα-τε̱ καὶ σιγjέτε̱-α πληθ. σιγjέτα-τε̱ σιγjέτουλε̱-α πληθ. σιγjέτουλα-τε̱-bεουρόνjε̱-α (Τυραν.) = εἶδος ὄφεως καὶ bουρόνjε̱-α (Κρούjα) πληθ. bουρόνjα-τε̱.

bερόνjε̱-α (Τοσκ.) = ὅτέρπε̱-α ι θόνε̱ ασάϊ γρούαjε κjε̱ σ' κα πιέλε̱ κούρρε̱ ας νούκε̱ πιέλ· πληθ. bερόνjατε̱.

bερρ-ι πληθ. bέρρατε̱ = dαö ά-dέλε, öκjαπ, α δῖ.

bερbέρ-ι = ὁ κουρεύς.

bερράκ (bogdan) πληθ. bερράκε̱τε̱. - bερρακάö (bogdan) = di paludi.

bε̱ρθάμε̱-α πληθ. bε̱ρθάμε̱-τε̱ (κολοκυθόσπορος) πυρήν, κουκοῦτσι καὶ γότσ-κε̱-α (βερατ.) πληθ. γότσ-κα-τε̱.

bε̱ρκόκj-ι (Τυραν.) πληθ. bε̱ρκόκjτε̱· καὶ bε̱ρκούκj-ι πληθ. bε̱ρκούκjατε̱ καὶ dε̱ρκούτσ-ι (τ) πληθ. dε̱ρκούτσατε̱· ἴδ. bιτσ-ι καὶ γίτσ-ι (ἀγριογουρουνόπουλον-μικρόν).

bε̱ρσί-α πληθ. bε̱ρσιτε̱· bε̱ρσὶ βόjι = bε̱ρσί ρρουöι (Λατ. brisa, Γαλ. briser = τσακίζω, θραύω).

bε̱ρτάσ ρ.-έτ-έτ (γ) κράζω, φωνάζω· καὶ βε̱ρράσ = κραυγάζω, βοῶ· γε̱ρθάσ (Τυρ.)-έτ-έτ καὶ κλjιθ ἢ κε̱λjθάσ-έτ-έτ ἀόρ. γε̱ρθίτα-ε-ι· μετοχ. γε̱ρθίτουνε̱· καὶ κε̱λjθίτα-ε-ι μετοχ. κε̱λjθίτουνε̱ ἢ κλjίθα-ε-ι μετοχ. κλίθουρε̱.

bε̱ρτσελj-ι (Περμέτ.) εἶδος ἀραβοσίτου.

bε̱ρρούτσε̱-α (τ) bρουτσ-ι (Ἀργυρ.) χλαῖνα = μάλλινον φλοκωτὸν μαῦρον ἐπένδυμα ἄνευ χειρίδων πρὸς προφύλαξιν ἐκ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ψύχους· σύνηθες εἰς τοὺς Λιάπιδες· πληθ. bε̱ρρούτσα-τε̱.

bẹρρούλj-ι (τ) bẹρρύλj-ι (γ) bρουλ-ι (τ) bẹρρου-ρι (Περμ.) πληθ. bẹρρύλjατẹ (γ) = ὁ ἀγκὼν (τῆς χειρός).

bẹρdσίκ-ου (γ) ὁ πληθ. ἄχρηστος σπιθαμή, -φουρκὶ καὶ bουρdσίκ ου (Καβ.) πẹρτσίκ-ου (Σ), τσιπιρόκ-ου (βερατ.), τσεπιροκ (Περμ.)

béσẹ-α = πίστις· πληθ. bέσα-τẹ/άστ' ι bέσẹσẹ = εἶναι πιστός· ἴδ. bεσνίκ-ου. -ἄστ' ι παbέσẹ = εἶναι ἄπιστος· ζα bέσẹ = ἐμπιστεύομαι· ἄπ bέσẹνẹ = δίδω τὰ πιστά, τὸν λόγον τῆς τιμῆς· μẹ βράου μẹ bέσẹ = μẹ χ̌ένγρι μὲ bέσẹ = [ἀφοῦ μοῦ ἔδωκε τὸν λόγον τῆς τιμῆς] = μὲ ἐξηπάτησεν α κẹ bέσẹ; = ἔχετε λόγον τιμῆς; bε̃σα: ἐπιρ. ὅρκου = τιμίως. καὶ bέσα-bέσẹνẹ, πẹρ bέσẹτ ἢ πẹρ bέσẹ-bέσα-bέσẹ (γ) = ἡ πίστις· (ὁ μέγιστος ὅρκος παρ' Ἀλβανοῖς).

bεσόj ρ. οὐδ. = πιστεύω· μbεσόj (Ἐλβ. καὶ Βερατ) καὶ μbεσόνj ἴδ. jαπ bέσẹ (γ) ζε̃ bέσẹ (τ).

bεσẹτάρ-ι: πληθ. bεσẹτάρẹ-τẹ: πιστός.

bεσẹτάρε-jα = πιστή· πληθ. bεσẹτάρε-τẹ.

bεσνίκ-ου (Σ) πληθ. bεσνίκẹ-τẹ. = πιστός.

bεσνίκε-jα (Σ) θηλ πληθ. bεσνίκε-τẹ. πιστή.

bεσẹτόj (Σ) [Σλαυϊκ. bεσέdα = ὁμιλῶ], bισẹτόj (Σ) πιεσατόj (Τυρ.) ἴδ. ρ. βλασφιμίσ.

bεσdίλjε-jα = ἴδ. bαdσουλίδε-jα· πληθ. bεσdίλjετẹ τὰ σκουπίδια, τὰ θρίμματα

bεσdίλjẹ-α (Περμ.) πληθ. bεσdίλjα-τẹ· = τὰ σκουπίδια.

bεταjẹ-α (Ἀργ.) πληθ. bεταjα-τẹ: = ἐπιληψία, τρόμος.

bετίμẹ-α (Ἐλβασ.) πληθ. bετίματẹ (κοινῶς) ἡ πλάκα καὶ bετίνẹ-α (Τυρ.) πληθ. bετίνα-τẹ (Τυρ. καὶ Καβ.) νγρέχ̌ bετίνẹ. -προσέτι καὶ νγράτσκẹ-α (Βερατ.) dẹράτσκẹ καὶ dẹρράτσκẹ καὶ dẹρράσẹ (Ἀργυρ.) -γρατσκẹ-α (Περμέτ.) πληθ. γρατσ-κα-τẹ -σκρατσ-κẹ-α (Dίbρα) [σκρεχ̌] πληθ. σκράτσ-κα-τẹ σκοέχ̌ε-σẹ-α (Μυζεκjεjα) πληθ. σκρεχ̌εσα-τẹ.

bετόνj: ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά· ἴδ. πẹργjẹρόj, βε̃ μbẹ bε̃.

bετόνεμ (τ) = ὁρκίζομαι, ὀμνύω· bετόχ̌εμ (γ) πẹρbετόχ̌εμ (γ), πẹργjẹρόχεμ (τ), πẹργjερόνεμ (γ) = bάιj bε̃ (γ) bεϊj bε̃ (τ).

béφατ (γ) ἐπιρ. = ἔξαφνα· καὶ πα bεφτ (Τυρ.) = πα πρίτουνẹ (γ. Σ), πα πρίτουρẹ (τ), πα κουjτούεμ (γ), πα κουjτούαρε (τ)-bεφτ-ι

(Τυραν.) dούχετε με jα bάμε bέφτινε = πρέπει νὰ τὸ συλλογισθῇς.- jα bᾶνι bέφτινε = τὸ κατάλαβε, τὸ πρόλαβε, σ' jα bâνι bέφτινε = δὲν τὸ κατάλαβε, δὲν τὸ πρόλαβε.- καὶ bέφτι : ρ. τριπρ. = ἔτυχε, συνέβη, bάνι bέφτ = κjελόϊ ε ου bᾶ-να bέφτι κεjὸ πουνε = μᾶς ἔτυχε, μᾶς συνέβη τοῦτο· νουκ' jα bέφτι σύνε, = νουκε κjιλόϊ με ε πάμε.- κεῦτοὺ με bέφτι = οὕτω μου συνέβη· bᾶj bέφτ = προσέχω, προφυλάττομαι (γ)· σ' bᾶj bέφτ = δὲν προσέχω, δὲν προφυλάττομαι.

bιbᾶ-ανι (Σ) = κοῦρκος, ἰνδιάνος, γάλλος πληθ. bιbάνj-τε (Σ) γjελj-dέτι. bίbε-α (Σ) θηλ. ἴδ. ρίκε-α.

bίbε-α πληθ. bίbατε = τὰ πουλιὰ τῆς χήνας, τῆς πάπιας [Βουλγαριστὶ bιbι = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας] [περσιστὶ bίbα].

bίγε-α = δίχηλον, κοινῶς διχάλι· πίγε-α (Περμετ.) [τουρκιστὶ - τσατάλ].

bίγλjε-α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, τραχύς.

bιγόρρ-ι (Περμέτ.) = εἶδος πορώδους λίθου, κοινῶς σφουγγαρόπετρα καὶ τσεμέρσ. [bιγορρ = ἐλαφρὰ πέτρα Βουλγαριστὶ] πληθ. bιγορρατε (γ).

bιγονί-α (Ἔλβασ) ψευδὴς ἢ ἁπλῆ κατηγορία, συκοφαντία : με νγjίτι α με νdσόρι bιγονί = μου προσῆψε κατηγορίαν ὅτι..... - πληθ. bιγονί-τε.

bίj ἢ *bίε*. ρ. ἐν. = φέρω, ἄγω, κομίζω, ἀόρ. προῦρα (γ) καὶ προῦνα (γ) καὶ προύβα (τ)· μετοχ. προύρε (τ) καὶ προῦνε· (γ)· ἀντιθ. ὅπίε = πηγαίνω τι, πέμπω jα bίε νdερ μεντ = τὸν ὑπενθυμίζω.

bίj ἢ *bίε*: ρ. οὐδ. = πίπτω· ἀόρ. ρᾶσε μετοχ. ρᾶνε (γ) καὶ ρένε (τ). bιε φιάλjεσε = σφάλλω, λανθάνω· με-τε-ι-ρᾶ μbε κρύε = συνέβη.- με-τε-ι-ρᾶ ούδα = ἔτυχε νὰ περάσῃ τε ὅκόj ατύ dρέϊτε σ' ι bίε φιάλjα πόστε = εἰσακούεται.- bίε ρρότουλε = περιφέρομαι, bίε πόστε = ρρεζόχεμ -ι bίε νdερ σῦ· = τὸν προσβάλλω· ι-ρᾶ άνα κάλjιτ = πρίρετ· ι-bίε ἑρα λjούλjεσε = τὸ λουλούδιον μυρίζει· bίε μbε γjούνj = γονατίζω - με-τε-ι-ρᾶ χούνdα = προσεβλήθην-ης-η.- ρᾶ νdερ γjούμε = ἀπεκοιμήθη· με-τε-ι-bίε τε χόλε-τε (Ἐλβ.) λιποθυμῶ-εῖς-εῖ. λιποψυχῶ, ὀλιγοθυμῶ· bίε ὅι, bόρε, bρέσεν = βρέχει, χιονίζει, πίπτει χάλαζα.- ι ρᾶ μbε σῦ κάλjιτ.- ἀντίθ. νγρίχεμ, τσόχεμ.- με-τε-ι-ρᾶ πούνα = ἔτυχε νὰ κάμω, ι ρᾶσε μάλjιτ περ σε dρέϊτι· με-τε-ι κᾶ ρᾶνε περ σύσ: =

ἔτυχε νὰ τὸ ἴδω καὶ ἄλλην φοράν· ι bίε πράπα πούνȩσȩ = καταγίνομαι, φροντίζω εἰς τὴν ἐργασίαν· ι bίε πράπα κάρτȩσȩ = καταγίνομαι εἰς τὰ γράμματα μȩ-τȩ ι bίε vdȩρ μȩντ = ἐνθυμίζομαι - σαι, ται.

bιj ἢ *bίε:* ρ. ἐνεργητ. = κτυπῶ, τύπτω. ἀόρ. ρᾶσ̈ȩ μετοχ. ρᾶνȩ (γ) καὶ ρένȩ (τ) ι bίε dέρȩσȩ = κτυπῶ τὴν θύραν· ι bίε φύελιτ = (κτυπῶ) παίζω τὸν αὐλόν· ι bίε λjόdρȩσȩ = κτυπῶ τὸ τύμπανον.

bῖj: ρήμ. οὐδ. = βλαστάνω, θάλλω, φυτρόνω, φύω, (γ) bίj (τ) ἀόρ. bῖνι (γ), bίου (τ) μετοχ. bίμȩ (γ) καὶ bίρȩ (τ) bῖνι bάρι (γ) = bίου bάρι· (= ἐφύτρωσε τὸ χορτάρι) - bίjιτȩ (budi) = τὰ τέκνα (ὑποκορ.).

bιέσ̈κȩ-α (Σ) = ὄρος πληθ. bιέσ̈κα-τȩ-bιjȩνί-α (bogdan) = bιρȩνί-α (γ) bιρελί-α (τ) = μάλj-ι = βουνόν· πληθ. μάλjε-τȩ ἐνῷ κόdρȩ-α = λόφος, πληθ. κόdρατȩ, [καὶ bίσ̈κα = ὑψηλὸν προβλ. ἑλλην. βόσκω].

bῖjȩ-α πλ. bίjα-τȩ = θυγάτηρ [ἑλλ. φιλ-ῶ, Λατ. filia] bίλjȩ-α (τσαμ.) πληθ. bίλjατȩ (Ἀργυρ.) ε bῖjα, γεν. σȩ bῖjȩσȩ, αἰτ. τȩ bῖjȩνȩ ἀφ. σȩ-bιȩjȩσȩ καὶ σȩ bῖjετ. πληθ. τȩ bῖjατȩ γεν. σȩ bῖjαβετ, αἰτ. τȩ bῖjατȩ ἀφ. σȩ bῖjασ̈.

bῖμȩ-α = φυτὸν μικρόν, μόλις ἀναφυέν· μȩνjόλȩ-α (Τυρ.).

bῖμȩ (γ) μτχ. τοῦ bῖj = φύω, bίρȩ (τ) μχ. τοῦ bῖj.

bίνdεμ: ρ. οὐδ. = ὑποτάσσομαι· - αὔ νjερί νούκȩ bίνdετȩ = αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος δὲν ὑποτάσσεται· ι-ε bίνdουρȩ = ὑποτεταγμένος· ι-ε παbίνdουρȩ = ἀνυπότακτος. - [γερμ. bίνdεν = δένειν πείθεσθαι].

bίστρȩ-α (Ἀργυρ. Περμ. Σλαυϊκὴ λέξις) εἶδος ἰχθύος = ἡ ξυλόκοττα τῆς θαλάσσης· 2) ἐπὶ ὕδατος bίστρα = ε κουλούκρȩ· 3) ἐπὶ ὄξους (= ι φόρτȩ) οἰνοπνεύματος, κ.τ.λ. ὁ πληθ. bίστρατȩ.

bινjιάκ-ου (Ἐλβασ.) πληθ. bινjάκȩτȩ = δίδυμος καὶ bινjόκ-ου (Σ) πληθ. bινjόκȩ-τȩ· bινjαράκ-ου (Καβ.) πληθ. bινjαράκȩτȩ bdινjάκ-ου (Τυρ.) πληθ. bdινjάκȩτȩ, dινόκ-ου (Κρούjα) (Μιρdιτα) πληθ. dινόκȩτȩ· bινόσ (bogdan) πληθ. bινόσȩ-τȩ· τὰ δὲ θηλυκὰ bινjακε-jα θηλ. πληθ. bινjάκετȩ, bινjόκε-jα πληθ. bινjόκετȩ bινjαράκε-jα. πληθ. άκετȩ, bdινjάκε-jα πληθ. άκετȩ dινόκε-jα πληθ. dινόκέτȩ· bινόσε-jα πληθ. όσετȩ.

bῖρ-ι πληθ. bῖj-τȩ, = υἱός, τέκνον. [Λακωνικῶς πόϊρ ἀντὶ παῖς] ι bῖρι, γεν. τȩ bῖριτ, αἰτ. τȩ bῖρινȩ καὶ τȩ bῖρρȩ, ἀφ. τȩ bῖριτ· πληθ.

ὀνομ. τε̱ bïjτε̱, γεν. τε̱ bïjβετ καὶ τε̱ bïjετ, αἰτ. τε̱ bïjτε̱, ἀφ. bïjτ.

bïϱ: (Σ) ρ. ἴδ. bαρ, βdαρ, βdίρ.

bïϱε̱-α (Τσαμ. καὶ Σκοdρα) (ἴδ. βέρε̱-α) πληθ. bίρατε̱.

bίϱκο: ἐπίρ. ἢ ἐπιφών. = ἐξαιρέτως, καταλλήλως, καθὼς πρέπει.

béϱκj-ι (τ) σωρός.

bισετόj (Σ) ἴδ. bεσετόj.

bïτσ-ι: κοινῶς γουρουνόπουλον· πληθ. bίτσατε̱ καὶ γιτσ-ι (βεράτ.) πλ. γίτσερ-ιτε̱ = ζõκ-θίου (Σκ.) πληθ. ζõκj-θίου, bιτσοῦν-ι (τ) ('Αργυρ.) πληθ. bιτσούνε̱-τε̱.

bϱίμε̱-α πληθ. bρίμ.ατε̱ ἴδ. βρίμε̱ α ἴδ. bιρε̱-α, βε̱ρα.

bίσκ-ου πλθ. bίσκε-τε̱ κοιν. κλωναράκι· κράχαζε̱ α (Καβ.) vjε̱ bισκ bοζιλjόκου = ἕνα κλωναράκι βασιλικοῦ· καὶ γέμ-ι (Σ) πληθ. γέματε̱, καὶ τάjε̱-α (Τυρ.) πληθ. τάjα-τε̱· dέγε̱ μα ε μάδε σε bίσκου.

bιστάκ-ου πληθ bιστάκε̱τε̱ (Τυρ.) = πούπε̱ ρρούσι βεσ-ι (Τυρ.) πληθ. βέσετε̱ = vjε̱ τσόπε̱ bιστάκου.

bίστϱε̱-α = ὄξος δριμύτατον· πλ. bίστρα-τε̱· ούθουλ ι φόρτε̱.

bίσ̈ε̱-α (γ. Σκ. καὶ Λιάπ.) = θηρίον· (εγε̱ρσίνε̱-α) πληθ. bίσ̈ατε̱.

bισ̈τ-ι = οὐρά· 2) τέλος· ἀντιθ. κρύε. πληθ. bισ̈τε̱να-τε̱ (γ) καὶ bισ̈τε̱ρατ (τ)· ρρί vdε̱ bιστ = κάθημαι ὀκλαδὸν (ἀνακούκουρδα).

bισ̈τα-τούνdε̱σ-ι ('Ελβ.) πληθ. bισ̈τ-τούνdε̱σιτ = ἡ σεισοπυγίς· ἡ σουσουράδα, ἡ κωλοσοῦσα (πτηνὸν) καὶ bισ̈τε̱-λjε̱κούνdε̱σε̱-ι (Τυρ.) πλ. bισ̈τ-λjικούνdε̱σιτε̱· καὶ τουνdουbίσ̈τεjε-jα (Περμέτ.) πληθ. τουντουνbιστεjε-τε̱ καὶ τσινdέρρ-ι (Καβαjα).

bίστεζε̱-α πληθ. bίστεζα-τε̱ [Hinterzeug des Sattels]· bâïj bίστ = κάμνω παρεκδρομήν, παρατρέχω· αjο γρούα λjούαν ἢ τούνdε̱ bίσ̈τινε̱· (αὐτὴ ἡ γυναῖκα τὰ παίζει)· bισ̈τ-dουρd-ι (Σ) = bισ̈τ-τσούνκαγου· γjελj bιστ-dουρd (Σ) = γjελj παbιστ· bιστ-dουρdε-jα (Σ) = bισ̈τ-τσουνγε̱· πουλjε̱ bισ̈τ-dουρdε = πουλjε̱ παbισ̈τε· πληθ. θηλ. bισ̈τ-dούρdε-τε̱· ι-ε bισ̈τε̱μ-ι = ὑστερινός, τελευταῖος· ι-ε-bίσ̈τε̱μεjα θηλ. = ἐσχάτη.

bισ̈τέτσ-ι πληθ. bισ̈τέτσατε̱: τὸ πλεξοῦδι τῆς κεφαλῆς τῆς γυναικός.

bισ̈τ-φούϱκα bούκουϱε̱-α (Τυρ.) (κατ' εὐφημισμὸν) ἡ ἰκτίς, ἡ νυμφίτσα· πληθ. bίσ̈τ-φούρκα-bούκουρατε̱.

bίσ̈τ-τσούνκ-γου = ὁ ἔχων τὴν οὐρὰν κομμένην bισ̈τ-τσούγɛ̱-α θηλ. κjέν bισ̈τ-τσούνκ = (κύων κολοβὸς) ι θόνɛ̱ ατι κjι ε κᾰ bίσ̈τινɛ̱ τɛ̱ πρέρɛ̱.

bλjάνɛ̱-α (Περμέτ.) bλjαν' ε dρούσɛ̱ bλjάνα ζɛ̱μɛ̱ρ' ε dρούσɛ̱.

bλεγɛ̱ράσ-ετ-ετ: ρ. οὐδ. = βελάζω· καὶ bλεγɛ̱ρισ-ίτ-ιτ· δέντɛ̱ bλεγɛ̱ράσɛ̱νɛ̱ = τὰ πρόβατα βελάζουν· bλεγουρῒj (Ἐλβασ.) ρ. ἀμεταβ.

bλεγɛ̱ρίμɛ̱-α πληθ. bλɛ̱γέρίματɛ̱ = βληχηθμός, βέλασμα.

bλjανdɛ̱σɛ̱-α πληθ. bλjανdɛ̱σατɛ̱· bλένσɛ̱-α πληθ. bλένσατɛ̱, bλενdσɛ̱-α, πληθ. bλjενdσα-τɛ̱, πένσɛ̱-α πένσα-τɛ̱. = κοιλία τῶν ζῴων.

bλjέεσ-ι (γ) bλjεσ-ι = ὁ ἀγοραστής· ἴδ. σ̈ίτɛ̱σ-ι = πωλητής.

bλjεj = ὠνοῦμαι, ἀγοράζω· ἀντιθ. σ̈έσ (πωλῶ).

bλjέχ̈εμ καὶ bλjῐχ̈εμ = παθ. ἀγοράζομαι.

bλjεμ-ι (τ) πληθ. bλjίμε-τɛ̱ ἀγορά, ἴδ. τρέκ-γου.

ι-ε bλέρɛ̱ (τ) ἐπ. ι-ε μbλjέρɛ̱ (τ) με γjέθε τɛ̱ bλjέρα = μὲ πράσινα φύλλα· ἀρα τɛ̱ μbλjέρα = πράσινα, χλωρά, χωράφια.

bλjερόνj (τ) ρ. οὐδ. = μbλjερόνj (τ. budi) = πρασινίζω.

bλjένdσɛ̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. bλjένdσα-τɛ̱ ἴδ. πένσɛ̱, πλένdɛ̱σ-ι.

bλjέτɛ̱-α πληθ. bλjέτɛ̱τɛ̱ καὶ μbλjετɛ̱-α = μέλισσα (ἴδ. [ἑλληνικὸν μελίττω = βλίττω] - bαρ bλjέτε = μελισσόχορτον.

bλjῐ-νι (γ) πληθ. bλjῐνj-τɛ̱ καὶ bλjῐ-ρι (τ)· κοινῶς φλαμοῦρι.

bλjιρόj ρ. οὐδ. = πλημμυρῶ, καὶ βερσόj (Τυρ.).

bοbόλ-ι (Καβαjα) = κɛ̱ρμίλ με γjιθɛ̱ λjεbόdσ̈γɛ̱· ἴδ. κɛ̱θμίλ-ι· πλ. bοbόλȷατɛ̱.

bλjόζɛ̱-α πληθ. bλjόζα-τɛ̱ = καπνȷὰ καὶ τσ̈άγjɛ̱-α (Σ) καὶ πσ̈τύμɛ̱-α (Περμέτ.) (= φτύσιμον πληθ. πσ̈τύματɛ̱.

bλjούανj: ρ. ἐν. = ἀλέθω (τ) - bλjούεj (γ) καὶ bλjοῦj (συνῃρ.)

bobo = βαβαί· ἴδ. ουπουπού! obobo, bουbού, ουbουbού.

bοbορίτσɛ̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. bobορρίτσατɛ̱· ἔντομα μαῦρα ἢ κόκκινα ἐνδιαιτώμενα είς τοὺς τοίχους τῶν μαγειρείων· ὅταν τὸ κόκκινον ἐπικαθίσῃ εἰς ἄνθρωπον λέγουσιν ὅτι εἴδητιν θὰ λάβῃ ἢ συγγενῆ θὰ ἴδῃ.

bodέτσ ['Ελβασ.] = βούκεντρον (γ)· θουμbάτσ-ι (γ) = θουμbι ι χ̈οστένιτ· στρουμπουλάρ-ι (Κροjα) πληθ. bodέτσα-τɛ̱, μbodέτσατɛ̱, θουμbάτσατɛ̱, στρουμbουλάρɛ̱τɛ̱.

boζιλjόκ: ἴδ. bαζιλjόκ-ου· πληθ. boζιλjόκε̨τε̨.

boκερῖ-α: σκόπελος· πληθ. boκερῖτε̨.

bōλ (Σκ.) = μιάφτ = ἀρκετὰ [ἑλλην. πολ-ύ].

bōλε̨-α (Τυρ.) πληθ. bōλατε̨ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ· bόλjε-τε̨ πληθ. (Σκ.) ἴδ. μbόλjε-τε̨ = χ̆άρδετε̨ = ὄφις ἄνευ ἰοῦ.

bόλbε̨-α: = καταστροφή, δυστυχία· μ' ου bᾰ bόλjbε̨ = ε fatto una disgrazia.

bovdίτ ? ? ?.

boλjίρε-jα πληθ. boλjίρε̨τε̨: ἴδ. bοστόλjε̨-α.

bόρε̨-α ('Ελβ. Σκ.) = χιών· ὁ πλ. ἄχρηστος· άν' ε bόρε̨σε̨ = τὸ βόρειον μέρος = ὁ Βορρᾶς· καὶ βdόρε̨-α (Τυρ. Μαλjεσία ε (Σκοdρε̨σε̨) dε̨bόρε̨-α (τ. Βερατ) bίε bόρε̨ = χιονίζει· καὶ τσbόρε̨-α (τ. 'Αργυρ.) [ἴδ. 'Ελλην. Βορ-ρᾶς].

boραζάνε-jα = καὶ παραζάν-ι 'Ελβασ.: μέρος μαχαίρας παρὰ τὴν λαβήν, ἐπηργυρωμένον· καὶ dοραζάνε-jα.

boρίγε̨-α: πληθ. boρίγα-τε̨ (γ) = πίτυς, ἐλάτη.

Bόσνjε̨-α = ἡ Βοσνία.

boσvjάκ-ου (ἀρσ.) boσvjάκε-jα θηλ. πληθ. -ε-τε̨ = Βόσνιος.

bōōτ-ι πληθ. bōōτα-τε̨ = ἄτρακτος, ἀδράκτι. 2) ἄξων.

bότε̨-α = ὁ κόσμος, ἡ γῆ = δε̄ου ἢ τόκε̨-α = ἤπειρος· 2) ὁ λαός· μος dε̨ γjό σε τσ' θόνε̨ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος, οἱ ἄνθρωποι, ὁ λαός· 3) ξένος, ἀλλότριος· έστ' ε bότε̨σε̨ = εἶναι ξένον· 4) εἶδος πηλοῦ, ἡ ἄργιλος.-jέμι πρέj vjε̨ bότε ("Υδρα) = jέμι πρέj vjε̨ δε̄ου = (πατρίδος) ἴδ. δε̄-ου-τόκε̨-α· = ἤπειρος, στερεά, ξηρά· κε̨ν' ι bότε̨σε̨ = ξένο σκυλί· γρούα ε bότε̨σ (= ξένη γυνή).

bότε̨: (Μαλjεσία ε Γεγε̨νίσε̨ δὲ Μι-ε̨dίτα) = χ̆έρε̨ = φορά· εδὲ vjε̨ bότε̨ = καὶ μίαν φοράν: vjε̨ bότε̨, dύ bότε̨, τρι bότε̨ = vjε̨ χ̆έρε̨, dυ χ̆έρε̨, τρι χ̆έρε̨ = μίαν φοράν, δύο φοράς, τρεῖς φοράς· καὶ: κε̨τέ bότε̨ = ταύτην τὴν φοράν = κε̨τέ χ̆έρε̨.

bότε-jα: πληθ. bότε-τε̨ = κοινῶς μποτίλια καὶ bότσε̨-α, boτίλjε-jα.

boτσέλj-ι = βανκ-γου· boτσέλjε̨-α: πληθ. boτσέλjατε̨ = βαρέλλιον μικρὸν boλjίρε-jα (Τυρ.) πληθ. boλjίρετε.

bότσε̨-α (Τυρ.) πληθ. bότσα-τε̨: ἴδ. boubούκjε-jα· κοινῶς βαρέλι.

bραβε̨-α (βουλγ.) = κλειδαριά· πληθ. bράβατε̨· ἴδ. dρῦ-νι.

bράν ('Αργυρ.) ἐπιρ.=συρτά. σβρας (γ) τσβάραζι· (τ) ε χόκjι bράν=ε χόκjι σβαρας, τσάραζι.

bρανίσ ('Αργ.) ρ. ἐν.=τραβῶ τινὰ σύροντας· καὶ σβρανίσ καὶ σβαρρίσ (Περμέτ·) καὶ τσβαρρίσ.

bραχόμ-ι (Σ)=bεὄνίκ-ου.

bράζε-α-('Ελβ. Βεράτ.) πληθ. bράζατε: ι θόνε βίjεσ κjε bέν πλjόρι. καὶ χουλΐ-α πληθ. χουλΐτε.=βίjε-α (Καβαjα).

bράζεμ-ι (Καβαζjα)=κρότος ἴδ. κρίσμε-α.

bραζίμ-ι (Λιαbουρίστ.) πλ. bραζίμετε ἴδ. bρυμε-α.

bρέζα-χύπεσ-ι (Κρούjα)=αἰ κjι λjοσ [λjουν, λjότ] πρέζαχύπθι πλ. bρέζα-χύπεσ-ιτε.

bρεγα-dέτασ-ι=ὁ κατοικῶν τὰ παραθαλάσσια· πληθ. ι-τε.

bρεζα-χύπθ ι (Τυρ.) ἐπιρ. ἴδ. οπτι-κάλjας.

bρέθ (γ. τ.) bρεδόνj (Περμ.) ρ. οὐδ. ἀορ. bρόδα, μετοχ. bρέδε καὶ bρέδουνε=τρέχω, χοροπηδῶ, ὡς ὅλα τὰ ζῶα ὅταν παίζουν· σκέρρατε bριθνινε· καλjι, κάου bρέθ.

bρέθ ρ. οὐδ. τρέχω γρήγορα· bρίθ=τρέξε γρήγορα.

bρέθεκ-ου bρέθ-δι: πληθ. bρέδατε=ἐλάτη ι-ε-bρέθτε=ἐλάτινος.

bρεΐj (γ) ρ. ἐν ἀόρ. bρεΐτα μετοχ. bρεΐτουνε κοιν. ροκανίζω,-κριτσαλίζω· κjένι bρεν ἐσ̈τενα=ὁ σκύλος ροκανίζει κόκκαλα· bρεχεμ (γ. τ.) παθ. ροκανίζομαι· 2) συνερίζομαι γρινιάζω· ἴδ. [ἑλλ. βι-βρώ-σκω· βρῶσις].

bρέκ-ου πληθ. bρέγετε καὶ bρίγετε· βράχος· bρέγου ἐσ̈τε με ι βόγελjε σε κόdρα· bρέγου ι λιούμιτ=ἡ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, bρέγου ι dέτιτ.=τὸ παραθαλάσσιον.

bρέκετε (πληθ. μόνον)=τὰ ἐσώβρακα· καί τε λjίντα-τε (Σ) τε πα άνα-τε (Σ. Κρούjα) [σεπσέ bρέκετε bάχενε πα άνε καί: τε μbάθουρατε (τ).

(ι ε) *bρενγόσουρε* (Περμετ.)=τεταλαιπωρημένος αὐ κjε κα χιέκjουρε σ̈ουμε κjε κα βούχμουρε σ̈ούμε ι μουνdούχρε τέπερε.

bρένdα (τ) μbρενdα (γ)=ἐντός, ἔνδον· ε βοῦρα bρένdα=τὸν ἔβαλα 'ς τὴν φυλακή· (τὸν ἔβαλα μέσα) ἀντιθ. jάσ̈-τε· περμbρένdα (γ), bρένdαζι (τ), bρένdαζε (τ), bρένταζετ (τ)=ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα· ἀντιθ. jάσ̈τεμ.

bρενdεβέκε-τε̱ (Σκ.) (τουρκ. τσιντιάν), dιμίτε-τε̱ (Τυρ.) (ἐκ τοῦ πανίου δίμιτο).

(ι-ε) *bρένdαζμ-ι-με-jα*=ἐπιθ. ἐσωτερικός-ή καὶ ι-ε bρένdε̱σμ-ι-με-jα· bρένdε̱σιμ-ι (γ)·με-jα· bρένdε̱σ-ι (τ) (πληθ. bρένdε̱σιτε̱· bρένdε̱σε-jα πληθ. bρένdε̱σε-τε̱.

bρέσε̱-α (ἀργ.) κιχόριον, πικραλὶς κοινῶς ραδῖκι.-ἴδ. κόρε-jα.

bρέσ-ζι πληθ. bρέζατε̱=ἡ ζώνη· 2) γενεὰ=(30 ἔτη).

bρε̱σ-ζι (γ) καὶ σοκε (jακοβα) du bρέζα νjέρε̱ζιӟ=δύο γενεαὶ ἀνθρώπων· [du φάκjε νjέρε̱ζιӟ] bρε̱σ πας bρέζι=εἱς γενεὰς γενεῶν=κληρονομικῶς bρε̱σ μοῦρι=τὸ ζωνάρι τοῦ τοίχου (διάζωμα) bρε̱σ-bρέκ-ου αἰτ. bρεσbρέκε̱νε̱ πληθ. bρεσ-bρέκε̱-τε̱ τὸ βρακοζώνιον (τουρκ. ουσκούρ).

bρέσ̈ε̱ν-ι (γ) bρέσ̈ε̱ρ-ι (τ)=χάλαζα· bίε bρέσ̈ε̱ν=πίπτει χάλαζα.

bρέσ̈κε̱-α πληθ. bρέσ̈κα-τε̱=ἡ χελώνη· bρέσ̈κε̱ ούjε̱ζε̱=χελώνη τοῦ νεροῦ.

bρέσ̈κε̱ζε̱-α πληθ. bρέσ̈κε̱ζατε̱=ἡ ψώρα τῶν σύκων. 2) bρέσ̈κε̱ζατε̱ ε νjερίουτ (οἱ πρησμένοι ἀδένες τοῦ λαιμοῦ κοινῶς χελῶνες· (χοιραδικὸς ἄνθρωπος).

bρετε̱κόσε̱-α : πληθ. bρετε̱κόσατε̱ καὶ bρετκόσε̱-α καὶ bρετκότσε̱-α (Σκ. Τυρ Κρουjα, Καβ.)=βάτραχος· καὶ bρετέκj (bogdan).

bρέχ̌εμ καὶ bρίχ̌εμ παθ. τοῦ bρέιj ρ.=χ̌άεμ, γρίνdεμ-bρέχ̌εμ=κατατρώγομαι, γρινιάζω.

bρῖ-νι (γ) πληθ. bρῖ-τε̱ καὶ bρῖνj-τε̱ bρῖ-ρι καὶ bρίου (τ)=κέρας-καὶ bριένε̱-α (Σ) πληθ. bρ·ένα-τε̱ (Σ). φράσις ι βούνα bρίτε̱=τὸν ἐξηπάτησα, τὸν ἐκεράτωσα.-παροιμ. ι μάρρι σ' κα bρῖ=ὁ ἀνόητος δὲν ἔχει κέρατα (διὰ νὰ γνωρισθῇ ὡς τὰ λοιπὰ ζῷα)· bριμάθ-δι (γ. τ.) πληθ. bριμε̱δένj-τε̱· θηλ.-δε-jα· πληθ.-δα-τε̱· ὁ ἔχων μεγάλα κέρατα.-ἡ ἔχουσα μεγάλα κέρατα.

bρίμε̱-α ('Ελβ.) ἴδ. βρίμε̱-α bίρε̱-α βε̱ρε̱-α.

bρίμε̱-α (Σκ.) κραυγή, τε̱ bε̱ρτίτουνε̱· ἴδ. bρίτμε̱-α.

bριμόιj (Τυρ. 'Ελβ.) bιρόj (τ) βριμόj (Βεράτ.) ἃ ἴδ.

bρίνjε̱-α πληθ. bρίνjε̱-τε̱· πλευρά.

bρίσκ-ου (γ) [Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θίκε̱-α=κοινῶς σουγιᾶς· πληθ. bρίσκjε-τε̱.

bρισκ-ου=ξυράφιον πληθ. bρίσκjε-τε̱ bρισκ-ρρόνjε̱σ-ι ('Ελβ.) πληθ. bρισκjε-ρρονjε̱σ, bρισκ ρρούσ̈-ι (Κρουjα), bρισκ ρρούζε̱ (Σ) πληθ. bρισκjε-τε̱=τὰ ξυράφια (δι' ὧν ξυρίζονται).

bρίτμε̱-α: (budi-'Ελβ.)=κραυγὴ (ὁπληθ. bρίτμα-τε̱ ἄχρηστος) bρίτμι πάρε̱ (Γυρ. Κρούjα)=Σεπτέμβριος· καὶ bρύλι-ι πάρε̱ (bogdan)=7)βριος μήν· bρίτμι dύτε̱ (Τύρ. Κρουjα)='Οκτώβριος-bρίτμι τρέτε̱ (Τυρ. Κρ.)=Νοέμβριος· bριμούρ-ι (Τυρ.) Νοέμβριος bριμούερ καὶ bριμούρ (γ)=Νοέμβριος [ἴσως ἐκ τοῦ bρύμε̱=πάχνη].

bρύμσ-ι ('Ελβ) ἐπιθ. κάλj bρύμσ=ἵππος καστανόχρους.

bρούλj-ι ἢ bε̱ρούλj-ι ('Αργυρ.)=ὁ ἀγκών· πληθ. bρούλjατε̱ ἢ bε̱ρούλjατε̱ ἴδ. bερρούλj-ι, bερροῦ-ρι.

bρούμε̱-ι καὶ οὐδ. bρούμε̱τε̱ (ὁ πληθ. ἄχρηστος)=ζύμη, προζύμη· ι-ε bρούμτε̱=ἔνζυμος.

bρούμbουλι-ι (τ)=κάνθαρος πληθ. bρούμbουj-τε̱.

bρουμbουλjίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bρουμbουλίματε̱·=βροντή: καὶ bουμbουλίμε̱-α καὶ bουbουλίμε̱-α πλ.-α-τε̱ (Περμετ.).

bουμbουλίτ ('Αργ.) ρ. ἀπροσ.=βροντᾷ· καὶ bουμbουλίν (γ).

bρούστουλε̱-ι: εἶδος γλυκίσματος.

bρούτσ-ι ('Αργ.) ἴδ. bε̱ρρούτσε̱-α.

bρῦμε̱-α=πάχνη· (πληθ. ἄχρηστος).

bρῶκ-α (Βεράτ)=$^1/_2$ κοιλὸν (εἶδος μέτρων).

bρῶφ=(Σκ. Περμέτ.) ἐπιρ. δεικτικὸν σημ. ταχύτητα πράξεως· bρῶφ μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (ὄρθιοι).-bᾶνι bρῶφ ε ου τσούε μbε̱ καμbε̱=ἀμέσως ἐσηκώθη εἰς τὸ ποδάρι.-τσόχου ε bρῶφ μbε̱ καμbε̱=σήκου ἀμέσως εἰς τὸ ποδάρι (Σκοdρα): vdε̱ κjόφσ̈ dιάλj bρῶφ μbε̱ καμbε̱, vdε κjόφσ̈ πλjακ χίκου ρρε̱σ̈ιάνε̱ ε μος ε λjεν βαλενε̱ πα dσâvε.

bροχορί-α (Περμέτ.) ἀλλαλαγμὸς πληθ. bροχορίτε̱.

bροχορίνj (Περμέτ.) ἀλλαλάζω· γελῶ, χορεύω ἐκ χαρᾶς.

bυθάρ ι πληθ. bυθάρε̱-τε̱: κü κjε̱ do bύθε̱=πυγιστής, ἀρσενοκοίτης·-κοινῶς κουλουμπαρᾶς· ἐνῷ bυθάσ-ι ὁ συρόμενος μὲ τὸν κῶλον· bυθάσε-jα (θ).

bυθαράκ-ου· τὸ θηλ. bυθαράκε-jα (ὁ ἔχων μεγάλους κώλους).

bυθε̱-α [ἑλλην. βυθὸς] τὸ κάτω μέρος, ὁ πάτος· 2) ὁ κῶλος, ἴδ.

φούντ-di. buθ' ε κορίτεσε = ὁ πάτος τοῦ ληνοῦ· buθ' ε dροῦνιτ = ἡ ρίζα τοῦ ξυλου· vjι κινd búθε ουλίνj = ἑκατὸν ρίζας ἐλαῖς· ἴδ. ρράζε-α ρρῖ vdε búθε = κάθημαι κατὰ γῆς [ἴδ. ἑλλην. Βυθός]· búθε-ρρουμ-bουλάκ-ου. — πληθ. buθε ρρουμbουλάκετε.

buljμèτ (γ) ἴδ. bουλμέτ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

bυκ-ου (Σκ. Ἐλϐ. γ) ἄχυρον, κοινῶς ἄχνη· (ὄνομ. περιληπτικὸν) κασ̈τ' ε γρούνιτ, ε έλbιτ, ε τερσ̈άνεσε, ε τέπεσε ε ορίζιτ· σι τε σ̈ι-χ̧ετε vdε λjάμετ ε τε τσοπεζόχ̧ετε ιθόνε buκ-ου, πο κουρ ασ̈τε πα σ̈ίμ vdε λjάμετ επα τσοπεζούεμ ιθόνε κασ̈τε-α. σι κασ̈τ' ε μίσεριτ vdo ε γρούνιτ, vdo ε έλbιτ, κjε ασ̈τε πα θυεμ ε πα dερρμούεμ.

bούαλ-ι (τ) πλ. bούαj-τε κοινῶς βουϐάλι καὶ bοῦλ ι (γ) καὶ bούελ-ι πληθ. bούεjτε καὶ bούj-τε συνηρ (γ).

bοuαλίτσε-α (τ) πληθ. bουαλίτσα-τε καὶ bουλίτσε-α (γ) πληθ. α-τε καὶ bολίτσε-α (Σ) πληθ. bολίτσα-τε = ἡ βουϐάλα.-ἡ βούϐαλος??? βουάτσατε έχ̧ενε ἢ έθενε (Βερατ.) [ἐπὶ συνουσιασμοῦ].

Βουάνε-α : ποταμὸς τῆς Σκόδρας· καὶ Βούνε-α (bogdan).

boύbασ-bουbάσιτε : (πληθ. μον.) ἴδ. ρρε̃-jα (ἕλμινθες, λεϐίθια).

boύbε-α : ζωΰφιον κοινῶς μαμοῦδι : πληθ. boύbα-τε (ἴδ. βόϐε-α) τε χ̧άνγρι boύbα (παιδικὴ φράσις).

bουbίσ-ίτ-ίτ. (Ἐλϐασ.) = μορρίσ-τεμ. = ξεψειριάζω.

bουbού : ἴδ ουbουbού.

bουbούκjε-jα (τ) πληθ. bουbούκjε-τε, bουρbούκjετε (γ) = κάλυξ· bουρ-bούκjε-jα (γ) καὶ bότσα-τε· bουbουρέκε-jα : πληθ. bουbουρέκε-τε [Σλαυϊκ. τὰ νεφρά] ἴδ. βεσ̈εjε-jα (Περμέτ.) πληθ. βεσ̈εjε-τε νεφρόν, ἴδ. έσ̈κε-α (Σ) bουbουρέτσε-α καὶ bουbουρίτσ-κε-α : πληθ. bουbουρίτσ-κα-τε vjε φάρε μίζεζετ κjι θόνε σε bα̃ν πλjέσ̈τα.

bουbουρίσ (Ἐλϐασ.) ρ. = βαλjὸν γjέλα νγα dάλjε.

bουbουρίσ (ἐλϐ.) ρ. ἐν. = dαμαχ̧ούσ̈ = περνdάϊ πλjάτσ̈κατε μb' ατ' άνε ι μbε κετ' άνε.

bουbουξινκε-α (γ) καὶ bουbουξέλjε-α (Βερατ.) εἶδος εντόμου· ἴδ. ξουξινκε-α, ἴδ. βούσ̈ε-α· πληθ. bουbουξίνκατε-bουbουξέλjατε.

bουbουλίj (γ) bουbουλόj (Σ) = bουμbουλίτ (τ) bρουμbουλίτ (τ) = βροντῶ.

bουbουλίμε-α (γ) bουμbουλίμε-α, bουbουλίνε-α πληθ. α-τε = βροντή.

boύζε̱-α πληθ. bούζε̱-τε̱=τὸ χεῖλος [παραβ. Ἑλλ. βυζίον] 2) χεῖλος, ὄχθη, bουζ' ε λjούμιτ, ε λjικένιτ, ε dέτιτ: ι bᾶj bούζε̱τε̱=κάμνω μορφασμὸν μὲ τὰ χείλη ὅταν δὲν μὲ ἀρέσῃ τι.-χ̃α πε̱ρ bούζε̱=τρώγω χωρὶς ὄρεξιν, κινῶ μόνον τὰ χείλη, χωρὶς νὰ μασῶ τίποτε· πε̱ρdρέθ bούζε̱τε̱:=ἐπὶ δυσαρεσκείας.-βᾶρ bούζε̱τε̱=δυσαρεστοῦμαι.-μbουσ̈ πε̱ρbούζε̱ ἐπιρ.=γεμίζω μέχρι χειλέων· σ' ι κjεσ̈ bούζα ατύ νjερίου=δὲν γελᾷ τὸ χεῖλος του ποτέ.

boύζε̱-boυboύκjε-α πληθ. bουζε̱-bουbούκjετε̱=αjό κjε̱ ι κᾶ bούζε̱τε̱ τε̱ βόγλjα σι bουbούκjε.

boύζε̱-γᾶσ-ζι=φιλομειδής, χαροποιός· καὶ bούζε̱-κjέσ̈ουνε̱-ι-α.

boύζε̱-πλjασε̱-ι-α καὶ πλάσουρα αῦ α αjύ κjε̱ κᾶ bούζε̱τε̱ τε̱ πλιάσουρα, κjε̱ σ' κεσ̈ κούρρε̱.

boυζoύκ-oυ: εἶδος ὀργάνου τὸ bουζοῦκι.

[boῦj] ρ. οὐδ.=κατοικῶ.-boῦj (γ) ρ. κοιμῶμαι παρά τινι (εἰς ξένον οἶκον φίλου ἢ συγγενοῦς) 2) σ̈κόj νάτε̱νε̱· ἴδ. φλjε̄=καθεύδω, κοιμῶμαι· ἀόρ. bούjτα μετοχ. bούjτουνε̱.

boυίσ̈ (Τυρ.) ρ. οὐδ. τριτοπρ.=τε̱ bουbουρίσουρε̱=κουρ σ̈κέλj νdονjί νjερί μbε̱ τόκε̱ τε̱ λjάγε̱τε̱ bᾶν bιζ̈ζ̈ζ.

boυjάϱ ι (Ἐλβ.)=πλούσιος, εὐγενής, εὐπατρίδης θηλ. bουjάρε-jα καὶ bουjαρέσε̱-α· τὸ ἐπιρ. bουjαρίσ̈τ=εὐγενῶς.

boυjάσ̈κε̱-α: πληθ. bουjάσ̈κατε̱ (γ), bουjάσ̈γε̱-α (βερατ.) πληθ. α-τε̱ κοινῶς τὸ πελεκοῦδι. bουλjάσ̈γε̱-α (Περμετ.), άσ̈κε̱-α (Σ) πληθ. άσ̈κατε̱, άσ̈κε̱λjε̱-α πληθ. άσ̈κε̱λjατε̱ (Τυρ.).

boύjκ-oυ: ἴδ. bούλκ-ου πληθ. bούjκj-τε̱.

boυjκjε̱σί-α: ἴδ. bουλκjε̱σί-α· ὁ πληθ. λείπει.

boυjκjε̱σίσ̈τ=bουλκjε̱σίσ̈τ.

boύκε̱-α: πληθ. bούκε̱-τε̱=ἄρτος, ψωμὶ (ἑλλην. βουκιά) [boγdάϊ=σῖτος τουρκ.] bοκ' ε γρύνjε̱=ψωμὶ σιταρένιο, bοῦκ' ε έλjπτε̱=ψωμὶ κριθαρένιο bούκε̱-βαλjε̱-α=bουκ' ε πιέκε̱με (πρεjμίσε̱ρι) ζῖμε̱ με ούjε̱ βάλjε̱· πληθ. bουκε̱-βάλjε̱-τε̱=bουκ' ε dυλdέjσε̱με (Καβ.)??? bούκε̱ φικjε-jα (Τυρ.)=bούκε̱ πρεj φικjσ̈ -ε̱ θάτε̱· πληθ. bουκε̱φίκjετε̱.

boυκε̱-πιέκε̱σ-ι=ὁ ψήνων ἄρτον, ὁ ἀρτοποιός· πληθ. bουκε̱-πιέκε̱σ-ιτε̱.

boυκε̱-σ̈κάλjε̱-ι (Τυρ.) θηλ. λε̱-α=αῦ κjε̱ σ̈κέλj bούκε̱νε̱,=ἀχάριστος, ἀγνώμων.

boúκλjɛ-a (Σκ.-Κρούjα)=ἡ νυφίτσα. [bουλjτσ̈τα = νύμφη βουλγαριστί].

boúκλjɛζɛ-a (γ) πληθ. bούκλjɛζα-τɛ = νούσεjα ɛλjάλjɛσɛ (κατ' εὐφημισμὸν) καὶ bίσ̈τ-φούρκα-bούκουρɛ-α (Τυρ.) πληθ. α-τɛ.

boúκουρ: ἐπιρ. = ὡραίως, καλῶς, bουκουρ μίρε = φόρτɛ μίρɛ, bούκουρ τσ̈ελjɛ (budi) = φορτ τσ̈έλjɛ = πολὺ ἀνοικτά· ε bούκουρ ε δɛ̃ουτ = ἡ ὡραία τῆς γῆς, δηλ. ἡ θεὰ τῆς ὡραιότητος, 2) εἶδος ὄφεως μὲ κίτρινα στίγματα· ι-ε-bουκουρ-ι-α = ὡραῖος-ὡραία· ἀντθ. ι-ε σ̈ɛμτούαρɛ.

bουκουρέζɛ-a (βερατ.) πληθ. bουκουρέζα-τɛ [bουκουρ-ρɛζɛ-jα = ἀκτὶς] ἴδ. dσιdσιλjόνjɛ-α.

bουκουρῖ-a: πληθ. bουκουρῖτɛ = ἡ ὡραιότης, εὐμορφιά.

bουκουρόνj (bogdan) ρ. ἐν. ὡραΐζω, καλλωπίζω· καὶ σbουκουρόνj (γ) σbουκουρόχɛμ (παθ.) ἀντιθ. σ̈ɛμτόj = ἀσχημίζω.

bουλάρ-ι: εἶδος ὄφεως τυφλοῦ πληθ. bουλάρɛτɛ.

bουλέdρɛ-a: πληθ. bουλέdρατε· (Ἐλβασ.) = εἶδος παρασίτου ὅπερ ὡς μανιτάριον προσφύεται εἰς τοὺς κορμοὺς τῶν δένδρων καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου κάμνουσι τὴν ἴσκαν.

boúλɛ-a: σφραγὶς πληθ. bούλjα-τɛ (ἴδ. βούλjɛ-α).

bουλjάσ̈γɛ-a ἴδ. bουjασ̈κɛ-α.

boúλjɛζɛ-a = σταγών, ρανίς, ψεκάς· καὶ πίκɛ α πληθ. πίκατɛ· νjɛ bούλjɛζɛ ουjɛ = μία στάλα νερό·

bουλίτσɛ a (γ) πληθ. bουλίτσα τɛ ἴδ. bουαλίτσɛ α.

boúλκ ου καὶ bούjκ-ου (τ) = γεωργὸς πληθ. bούjκɛτɛ.

bουλκɛσί-a καὶ bουjκɛσί-α = ἡ γεωργία. = πλ. λείπει.

bουλκɛσίσ̈τ = γεωργικῶς.

bουλjμέτ ι (τ) πληθ. bουλjμέτετɛ = τὰ ἐκ τοῦ γάλακτος ἐξαγόμενα τυρός, βούτυρον, κ. τ. λ. bουλμέτ-ι (γ) καὶ (Σ). ὁ πληθ. ἄχρηστος.

bουλμουάj (τ) = ζυμόνω μὲ βούτυρον.

bουλούνγɛ-a (γ) πληθ. bουλούνγα-τɛ καὶ μbουλούνγɛ-α (Σ. Κροjα) καὶ dσούνγɛ-α (Βερατ.) πληθ. dσούνγα-τε, μɛλɛρὶ (Περμέτ.) πληθ· μɛλɛνj-τɛ = ὁ βούτσουνας, ὁ ρόζος.

bουλτσῖ: πληθ. bουλτσῖνj-τɛ: τὸ ἐσωτερικὸν τῶν παρειῶν καὶ bουλτσῖ-ρι (τ)-κα φαμɛ bουλjτσίτɛ με ούjɛ = ἔχει πληρώσει τὰ μάγουλα μὲ νερό.

bουμbάλε̱-α : πληθ. bουμbάλα - τε̱: εἶδος ἐντόμου· ὁ κυνηγός.
bουμbουλίμε̱-α ('Αργ.) πληθ. bουμbουλίματε̱= βροντή· καὶ bρουμbου-λίμε̱-α.
bουμbουλόj (γ), bρουμbομλόj ('Αργυρ.)=βροντῶ· συνήθως τριτοπροσ.= bρουμbουλίτ.
bουμbουλούερ-ορι (γ) καὶ bουμbουλούρ-ορι (γ) συνηρ. ὁ 'Οκτώβριος μὴν (ὅτε συχνὰ βροντᾷ).
bουνάρ-ι (Τυρ. Dιβρα πληθ. bουνάρετε̱ : ατjέ κου bονόν ούjε̱τε̱ τὸ κε-φαλάρι τοῦ νεροῦ· ἴδ. bουνόj = βρύω.
bουνάτσε̱-α (λεξ. 'Ιταλική) = γαλήνη, ἠρεμία.
bούνγε̱ α πληθ. bούνγατε̱ = τὸ πουρνάρι· κόκjεβετ bούνγε̱σε̱ ου θόνε̱ λjέν = βάλανος, (Τοσκ.) λjε̱νdε.
bουνίμ-ι : πληθ. bουνίμετε̱ (γ) καὶ bουρίμ-ι (τ) πληθ. bουρίμετε̱ καὶ bριjίμ-ι (Σ) πληθ. bριjίμετε̱ καὶ βρουίν-ι πληθ.-ετε̱ καὶ βρέλε̱-α (Σ) καὶ bουνάρ-ι (Τυραν.) καὶ άμουλε̱-ι (Τυρ. -Ελβασ.) = πηγή.
bουνόj : (Καβ.) ρ. οὐδ. = βρύω, πηγάζω· καὶ bουρόj (τ) καὶ βριjόj (Σκ.) καὶ βιλjιρόj.
bούρρε̱-ι πληθ. bούρρατε̱ = ἀνήρ· 2) γενναῖος, ἀνδρεῖος bουρρ' ι δέουτ = ὁ ἥρως τῆς γῆς· γjύσμε̱ bούρρι = bουρρ' ι θύεμ = μεσόκοπος ἀνὴρ (45 ἐτῶν ἡλικίας).
bουρρε̱νί-α (bogdan) = ἡ ἀνδρικὴ ἡλικία.
bουρράκ-ου (γ) = μικρόσωμος ἀνήρ, ἀνδράριον· πληθ. bουρράκε̱τε̱· καὶ bουρράτσ-ι, bουρρέτσ-ι (Περμέτ), bουρρατσάκ-ου (γ) πληθ. bουρ-ρατσάκε̱-τε̱.
bουρbούκjε-jα (γ)· ἴδ. bουbούκjε-jα. - πληθ. - ε - τε̱.
bουρbουλjέσ-έτ, έτ. ρ. ἐν. ἀρταίνω τινά (νηστεύοντα)· καὶ bουρbου-λέτ (τ) καὶ πε̱ρμbε̱λjέσ-έτ-έτ ('Ελβ. γ) bουρbουλjέτεμ (Καβ. τ.) πε̱ρμbε̱λjέτεμ ('Ελβ.) = ἀρταίνομαι. - ἴδ. καὶ πε̱ρμε̱λjέσ-έτ-έτ.
bουρdουλάκ-ου πληθ. bουρdουλάκε̱τε̱ = ἡ ἀντράκλα (Τουρκ. σεμιζόν).
bουρdὄίκ-ου πληθ. ἄχρηστος ἴδ. bε̱ρdὄίκ-ου, τὄιπιρόκ-ου.
bουρρε̱ρί-α καὶ bούρρε̱νί-α : ὄνομ. περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες καὶ ἡ ἀν-δρικὴ ἡλικία.
bουρρε̱ρίὄτ : ἐπιρ. ἀνδρικῶς, ἀνδρείως, καὶ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀν-δρῶν· καὶ bουρρε̱νίὄτ (γ).

bουρίμ-ι ἴδ. bουνίμ-ι πληθ. bουρίμετε.
bουρίλjε-jα: πληθ. bουρίλjε-τε = τὸ βαρέλι.
bουρκ-γου = τὸ δεσμωτήριον· κατούα-οἱ (Βεράτ.) τὸ κατώγειον, καὶ πατόσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. [ἑλληνικὸν πύργος, 'Αραβ. bουράσ̈].
bουργατούερ-ι (boudi) = τὸ καθαρτήριον πῦρ.
bούρκθ-ι (γ) = γρύλος.
bούρσε ("Υδρα) [ἰταλ. borsa] [τουρκ. dσ̈επ] = ἡ τσέπη.
bουρουλούκ-ου (Βεράρ.) ἴδ. νάπε-α.
bούρμε-α: φίκου κουρ ἄσ̈τε πιέκουνε φορτ vdε dροῦτ πα κεπούτουνε, α ἄσ̈τε ρρέκουνε ι θόνε bούρμε.
bουρτσ̈-dσ̈ι: ἐξόγκωμα τοίχου ἢ βουνοῦ, (εἶναι μᾶλλον λέξις Τουρκικὴ ἢ 'Αραβική).
bουσ̈-ι (γ) [παραβαλ. ἑλλην. πύξος]· τὸ πυξάρι καὶ πίκσ-ου (Περμέτ) (τουρκιστὶ τσ̈ιμσίρ) (ι-ε) bούσ̈τε ἐπιθ. —λjούγ' ε bούσ̈τε = χουλιάρι ἀπὸ πυξάρι.
bουσ̈ορόνjε-α = εἶδος ὄφεως: πληθ. bουσ̈ορόνjα-τε.
bουσ̈λjίκε-jα = κόκjετ' ε βίδιτ· πληθ. bουσ̈λjίκε-τε.
bουσ̈κλjίκε-jα: πληθ. bουσκλjίκετε (Καβ.) = πομφόλυξ, ἡ φουσκαλίς.
bουσ̈τάjε-α (γ) πληθ. bουσ̈τάjα-τε· bουσ̈τάjα bάθεσ, bουστάjα φασούλεσ. (ὁ λοβὸς) κοινῶς τὸ θηκάρι τοῦ κουκκιοῦ, φασουλιοῦ, καὶ τ. ἄ.
bουτ-ι καὶ
bούτε-jα πληθ. bούτετε = τὸ βαενάκι.
bουτε: ἐπιρ. = ἀπαλῶς, μαλακῶς ἀντιθ.: θάτε.
[bούτε] = ὁ κόνικλος, κοινῶς κουνέλι.
(ι-ε)-bούτε ἐπιθ = μαλακὸς ἴδε ρ. σbουσ.
bουσ̈ουρdίσ (τ) ρ. ἐνεργ. = γεμίζω τὸ στόμα μὲ νερό, καὶ ποτίζω, τὸν καπνόν, τὰ ροῦχα. - bουσ̈ουρdίσε dουχάνε, τσόχενε κ.τ.λ.
bουτεσίνε-α (γ) = νότιος καιρός, ἀντιθ. ι-ε-θάτε-, ι έγρε. καὶ bουτεσίρε-α (τ) πληθ. bουτεσίρατε (τ) καὶ bουτεσίνατε (γ).
bουτί-νι ἴδ. bόλjε-α πληθ. bουτίνj-τε.
bουτούκ-ου = πληθ. bουτούκε-τε = χρονιάρικος τράγος [ποτούκ τουρκιστὶ σημ. τὰ μικρὰ τῆς καμήλου].
bουτσέλjε-α: πληθ. bουτσέλjα-τε = τὸ βαρελάκι τοῦ νεροῦ.
bούφε-α = εἶδος πτηνοῦ· ὁ μποῦφος.

boúštrę-a : πληθ. bούštρα-τę [Σλαυϊκὰ bούšρα=ἡ σκύλα].
boútšę-a (Τυραν.) πληθ. bούτσα-τę=ἡ σκύλα· καὶ γόρε-ja (Τυραν.) [βουλγαριστὶ bάουτšα=ὑλακτῶ, γαυγίζω], πληθ. γόρετę ἴδ. καὶ γόρε-jă καὶ κjęνεζę-α.
boutoúκ-ου : πληθ. bουτούκę-τę=ὁ χρονιάρικος τράγος, καὶ φτουjάκετę-τὸ θηλ. φτουjάκε-jα πληθ. φτουjάκετę ἡ χρονιάρικη γίδα· καὶ φτούjęζę-α: τὸ ὑποκοριστικόν.

Γ

γαβίτš-ι (Σ)=πατητήριον τῶν σταφυλῶν ληνός·-γαβίτš' ι ρρούšιτ (Σ)=κορίτ' έ ρρούšιτ ('Ελβ.) καὶ τίνę-α (γ) καὶ τίρę-α (τ).
γabę-a πληθ. γάbατę (γ)=αἰσχρολογία.-φλjασ γάbα=αἰσχρολογῶ.
γabíμ-ι (Σ) λάθος· πληθ. γαbίμε-τę ἴδ. λjαjθί-α.
γabój=(ρ. οὐδ.)=λανθάνω ἴδ. λjαjθίς.
γabónję-a ("Ανω Σπαθία) πληθ. γαbόνjα-τę=ὄγαbόνję-α· (Κάτω-Σπαθία) ἴδ. ὄκjιπόνję-α.
γádι= (Σ)=γατί. =ἐπίρ. ἕτοιμον.
γadší-a (τ) (Περμετ-Βερατ)=ἀστεϊσμὸς (Τουρκιστὶ ὄακά) πληθ. γαdšί-τε.
γadšít (τ) ρ. οὐδ. γαdšίτεμ (τ)=χαριεντίζομαι, ἀστεΐζομαι καὶ γασίτεμ (τ).
γαζιμένd-ι (budi)=ἀγαλλίασις πληθ. γαζιμένdετę· ἴδ. γęζίμ-ι και γαζęμένd-ι (bogdan),=γαζęλίμ-ι (ἴδ. γęζίμ-ι) καὶ νγαζęλίμ-ι (γ).
γαζętój (γ) καὶ νγαζęλjój ἴδ. γęζόj, γαζęλjόχεμ καὶ νγαζęλjόχεμ ἴδ. γęζόχεμ.
γαζίσ-ιτ-ιτ (Dίbρα) ρ ἐνερ.=πειράζω ἠθικῶς, ἴδ. τεντόj (Σ) τὸ παθ. γαζίτεμ.
γajáσ (Βερατ.) ρ. οὐδ. ἀορ. γαjάσα μετοχ. γαjάσουρę· γαjάσα σę φόλjουρι, σę έτšουρι=ἀπέκαμον ὁμιλῶν,-βαδίζων· γαjάσ πęο ούję=διψῶ ὑπερβολικά, ἀποθνήσκω τῆς δίψης· ἴδ. μjακ.

γάjγε-α πληθ. γάjγατε=αjό άρρε κjε θύχετε κολάj· άντιθ. γούνγε-α.
γαλαbέρε-jα (Τυρ.)=λjούλjε ε τσέλjε φόρτ. άντιθ. bουρbούκjε-jα· καὶ γαλαbέλε-α (Σπάτι) πληθ. γαλαbέλατε καὶ γαλόνjε-α (Περμέτ.) (ἀπηρχαιωμένη λέξις) ἐν τῇ φράσει ὅτεπι γαλόνjε=οἰκία μεγάλη.
γαλjάμσ̈-ι (γ. 'Ελβ.) πληθ. γαλjάμσ̈ε-τε=παραλυτικὸς πόσι-λjάμσ̈ κjε σ' μουντ τε λjούαjε ας κεμbε ας dόρε.
γαλjατσοῦ: ἐπιρ. (Κρούjα) με νdένjουν' ασ̈τού σι ρρίνε γράττε με νjε κάμbε νdε bύθε ε νjε κάμbε νγρίτουνε.
γαλjατσοῦ-νι (Τυρ.) πληθ. γαλjατσούνετε=παράλυτος, ὁ μὴ δυνάμενος περιπατεῖν.
γαλjίτσ̈ ('Ελβασ.-Τυρ Κρούjα) ἐπιρ.=ἀνακούκουρδα.-ρρῖ-γαλjίτσ̈=ρρῖ γαλούτσ, πουπετσ̈ίκ (Σ) καλjα-τσούjας (Καβαjα).
γαμούλjε-α ('Ελβασ.) σωρὸς πληθ. γαμούλjετε: καὶ γουμίλjε-jα (Σ), γουμοῦλ-ι (γ), γαρροῦμ (Καβ.) γαρρούμουλ-ι (Τυρ.) πληθ. γαρρούμουj-τε-πίρκ πίρ-γου (Βερατ.-Περμέτ.) πληθ. πίργjε-τε.
γαραbέλε-α (Σπάτι) ἴδ. γαλαbέρε-jα.
γαρράτσ̈-ι (Τυρ.) σπασμένον πιθάριον ἢ σταμνίον.-καὶ γερράτσ̈-ι (Καβαjα-Βερατ.), γερρέτσ-ι (Κρούjα) γέρbε-jα πληθ. γέρbετε (Βερατ).
γαράφε-α=ἡ φιάλη.
γαραμέτ ι: ἀσχολία, μέριμνα, φροντίς.
γαργάρα-jα=ἀναγαργάρισμα κοινῶς γαργάρα· bάj γαργαρά=κάμνω γαργάρα.
γάργουλ-ι πληθ. γάργουjτε καὶ γέργουjτε εἶδος πτηνοῦ ἔχοντος κίτρινον χρῶμα· 2) ἡ σιταρίθρα.
γάρθ-δι πληθ. γjέρδετε καὶ γάρδινjε-τε (Σ) φραγμός.-φράκτης· γαρδέτσ-ι=γρασ̈dάρε ε ρρουμbουλάκετε τε μbουλjοῦμ με κάσ̈τε· καὶ κορρονέτσ-ι πληθ. κορρονέτσατε, γαρδέτσατε ἴδ. γασ̈dάρε-jα, γρασdάρε-jα.
γαρρίσ-(τ) ρ. οὐδ. ὀγκαρίζει (ἐπὶ ὄνου) ἴδε πελάσ-έτ-έτ.
γαρούμ-ι (Καβ.) ἴδ. γαγούλjε-jα· καὶ γαρρούμουλ-ι πληθ. γαρούμουj-τε.
γάσ-ζι: πληθ. γάζετε χαρά· ἴδ. γεζίμ· τ' άρθτσ̈ιμ περ γάσ (τ)= εἴθε νὰ σὲ ἐπισκεφθῶμεν διὰ χαρὰν (γάμου) τ' άρθτσιμ περ γεζίμ.

(γ) 2) γέλως· με̱ βιέν γᾶς=με̱ βιέν τε̱ κjεö [ἴδ. ἑλλην. γήθ-ω. γηθοσύνη].

γασίτεμ (τ) ἴδ. γαdσίτεμ.

γαστάρε-jα (γ) ὕελος, πληθ γαστάρετε̱ καὶ κjέλκjε-jα: πληθ. κjέλκjετε̱.

γασdάρε-jα (ἐλϐ.) ἴδ. καöτάρε-jα πληθ. γαστάρετε̱.

γάτε̱-α (Δυρράχιον)??? = ἴδ. γάττ (τ).

γατε̱ρρί-α (τ) πληθ γατε̱ρρίτε̱=ἐμπέρδευμα ἀντιθ. öκατερρί-α καὶ νγατε̱ρρί-πληθ. νγατε̱ρρίτε̱ (γ) νγατε̱ρόj (τ) καὶ νγατε̱ρόj ρ. ἐν.= ἐμπερδεύω τινά· γατε̱ρόνεμ καὶ νγατε̱ρόχ̆εμ (γ)=ἐμπερδεύομαι.

γατίj ἤ γατί (budi, bogdan, Τοσ.) ἐπιρ.=ἑτοίμως.-jαμ γατὶ=εἶμαι ἕτοιμος, bᾰχ̆εμ γατὶ=ἑτοιμάζομαι, bᾰj γατὶ=ἑτοιμάζω· 2)=σχεδόν, ὀλίγον ἔλειψε νά.....-γάdι (Σ)· [Ρουμουνικὰ γάτα=ἕτοιμον].

γαöε̱ρόνεμ: ἀποθ.=πνίγομαι εἰς τὰ κλαύματα· καὶ νγαöε̱ρόνεμ (Βερατ)= κλjαj με dε̱νέσε̱.

γαöε̱ρίμ-ι=τε̱ κλjάρε̱τε̱ μὲ dε̱νέσε̱· πληθ. γαöε̱ρίμετε̱ καὶ νγαöε̱ρίμετε̱ (νγαöε̱ρίμ) (Βερατ.).

γάτι: σχεδόν, γάτι πακ μᾶ ι μαθ σε αϋ=ὀλίγον μεγαλύτερος ἀπ' αὐτόν· γάτι σὰ σ' ου βράöε̱=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ.

(ι) *γατίöιμ-ι*=ἕτοιμος, πρόθυμος.

(ε) *γατίöιμε-jα*=ἑτοίμη, πρόθυμος.

γατούαj: ρ. ἐν. (τ) καὶ γατούεj (γ)=πράττω, ζυμώνω, μαγειρεύω. (Τοσκ.) καὶ γατοῦj (συνῃρ.) ἑτοιμάζω ἴδ. bᾰj γατί.

γατόj (bogdan) ἑτοιμάζω.-γατούχ̆εμ=τὸ παθητ.

γάτσε̱-α (Σ) ἀνημμένος ἄνθραξ, θενγjίλ ι νdέζουνε̱ ἐνῷ θινγjίλ-ι (Σ)= κάρϐουνον σϐυσμένον.

γάτöκε̱-α=λευκοκράμϐη πληθ. γάτσκα-τε̱.

γαφόρρε-jα ('Ελϐ.-bogdan) καρκίνος, κάϐουρας, πληθ. γαφόρρε-τε̱ καὶ γε̱ρθε̱jε-jα (Σ-Βερατ.) πληθ. γε̱ρθε̱jε-τε̱.

γδέ-ρι καὶ γδέ-νι (bogdan) [εἶδος δένδρου]· β'. (Βερατ.-Περμέτ.) ὁ ρόζος τοῦ ξύλου· κουρ κα dάλjε̱ νγα dρούρι σι θούμπ, θούετ γδε̱-ρι· λέγεται δὲ νύελ-ι (τ) πληθ. νύεj-τε̱ τὸ σημεῖον τοῦ ρόζου ὅταν λειανθῇ· öενj' ε γδέριτ κjε̱ dούκjετε̱ μbι dρουτ α μbε̱ dε̱ρρούσε̱τ.

γδεντ: ρῆμ. ἐν.=σκαλίζω, πελεκίζω, ἐκλέπω· ἀόρ. γδένdα, μετοχ.

γδένdουρε̨. - γε̨δέντ (γ)· λjικτόj (Σ) - γδένdεμ, γε̨δεντεμ, λjατό-χεμ. παθ.

γδēj (τ) γε̨διj (Σ) ρ. ἐνεργ. = ξημερόνω ἀντιθ. νγρύσεμ. ἀορ. γδίβα-γδίβε-γδίου, καὶ (γ) γε̨δίνα-νε-νι· καὶ σbάρδι dρίτα ἢ dούελj dρίτα (Σ) = σbαρδουλόj (Καβ.-Βερατ.) τε̨ γδίρε̨-τε ἢ τε̨ γε̨δίμε̨τε̨ (γ) = ὁ ὄρθρος, λυκαυγές· ἀντιθ. νγρύσεμ.

γέγε̨-α πληθ. γέγε̨τε οἱ κάτοικοι τῆς Ἰλλυρίας. [παραβ. Ἑλληνικὸν γί-γας].

γεγε̨νί-α (γ) ἡ Ἰλλυρία πληθ. λείπει. - καὶ γεγε̨ρί-α.

γεγε̨νίσ̌τ καὶ γεγε̨ρίσ̌τ = γεγιστί.

γεγε̨νίσ̌τε-ja = ἡ γεγικὴ διάλεκτος (γ).

γεγε̨ρίσ̌τε-ja (τ) ἡ γεγικὴ διάλεκτος.

γε̨δένdε̨-α (γ) = σκάλισμα 2) πελεκοῦδι πληθ. γε̨δένdα-τε̨ καὶ λjάτε̨-α (Σ) πληθ. λjάτα-τε̨

γε̨δίj (γεγ.) ἴδ. γδēj (τ).

γε̨ζίμ-ι πληθ. γε̨ζίμετε̨ = χαρά, εὐφροσύνη ἀντιθ. ιδε̨νίμ (γ) - γαζμένd-ι (Σ) πληθ. γαζμένdετε̨ ἴδ. γασ-ζι (τ).

γε̨ζόj (Τυρ.) ἴδ. γουdσ̌όϊj, κουdσόj = τολμῶ, κουτάω· σ' γε̨ζόν με bα̃μ φαιε γjαjε = οὐδὲν τολμᾷ ποιεῖν.

γε̨ζόνj καὶ *γε̨ζόj* : ρ. ἐν. = χαροποιῶ τινα, ἀντιθ. ἰδε̨νόj γε̨ζόj πάσ̌κε̨τε̨ = χαιρετίζω, ἐπισκέπτομαι διὰ τὸ Πάσχα.

γε̨ζόνεμ καὶ γε̨ζόχεμ = χαίρω ἐντιθ. ἰδε̨νόχεμ.

γε̨ζόφ-ι πληθ. γε̨ζόφε̨τε̨ = ἡ μηλωτή, δέρμα ὡς ἐπενδύτης.

γε̨ξούτε̨-α (Ἐλβ.) πληθ. γε̨ξούτατε̨ = τε̨ σ̌οσ̌ούνατ' ε γρῦνιτ.

γε̨χουκjε-τε̨ (Κρούjα) = τὰ ἀποκοσκινάδια· τε̨ χέδουνιτ ι γρούνιτ (Σ) - γε̨ρδούσ̌τε̨-α (Περμέτ.) = τε̨ σ̌όσουρατ ε γρούριτ. πληθ. γε̨ρδούσ̌τατε̨.

γε̨θάπε̨-τε̨ (πληθ.) (Ἐλβ.) γε̨θάπε̨τ' ε σφούρκουτ. = ἄγκιστρα σκορπίου.

γε̨λjάσε̨α : πληθ. γε̨λjάσατε̨ = ἡ κουτσουλιά· καὶ γοτσίλjε-jα ('Αργυρ.) πληθ γοτσίλjετε̨.

γε̨λbάζε̨-α (τ) κε̨λbάζε̨-α (γ) πληθ. γε̨λbάζατε̨ κε̨λbάζατε̨, κελjbo-κjετε̨ : = πτύελον, φλέγμα.

γε̨λbάζεμ καὶ κε̨λbάζεμ. ρ. οὐδ. δέντε̨ ου κε̨λbάσνε̨.

γjελjβότσε̨-α (Τυρ.) ἴδ. λjεβόdσ̌γε̨-α. - γε̨λjβόjκε̨-α (Κρούjα), γε̨βό-dσ̌ε̨-α (Σ) πληθ. γjε̨λβόdσ̌ατε̨, γε̨λjβόjκατε̨, γε̨βόdσ̌ατε̨.

γε̱λjέδε̱-α (Κρούjα) ἴδ. λjέδε̱-α πληθ. γε̱λjέδα-τε.

γε̱λjboύλjε̱-α=λέπρα πληθ. γελbούλjατε̱.-ἴδ. κέρε-jα.

γε̱λjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἴδ. λjεδατάρ-ι πληθ. αρε̱-ατε̱ ἀρσενικόν, καί-άρε-τε̱ θηλ. γε̱λjεδατάρε-jα ἴδ. λjεδατάρε-πληθ. άρε-τε̱ θηλ.

γε̱λjέπε̱-α πληθ. γε̱λjέπατε̱ (γ) λήμη, τσίμπλαις, καὶ γε̱λουj-ι (Σ) σ̈κλέπε̱-α (Βερατ.) πληθ. σ̈κλέπα-τε̱ καὶ ὑποκορ. τσ̈κλέπε̱ζε̱-α.

γε̱λjκjέρε-jα ἴδ. κε̱λjκjέρε-jα (ἄσβετος) ὁ πληθ. λείπει.

γε̱λjbασ (Σ) κε̱λbασ (ῥῆμα). γε̱λbάζεμ (Σ) ἴδ. κε̱λjbαζεμ.

γε̱λίνj,-γε̱λίν (bogdan) ρ. οὐδ. χλοάζω, τρώγω χλόην καὶ 2) ζῶ· μετοχ. γε̱λjίτουνε̱· καὶ γε̱λόj· (Τυραν.) γε̱λjόjε̱νε dρούτε̱=σbε̱ρθε̱jε̱νε̱ dρουνjτε̱,=ζάνε̱ τε̱ τσ̈έλjινε̱ γjέθετε̱.

γέμ-ι ἴδ. γjέμ-ι πληθ. γέματε̱.

γε̱νjε̱j καὶ γε̱νjέj=ἀπατῶ, 2) ψεύδομαι ἴδ. ρρεj (γ)· ἀόρ. γε̱νjέβα-ε-ου μετοχ. γε̱νjύερ (τ) καὶ γε̱νjκεμ (γ).

γε̱νjέχ̈εμ: παθ.=ρρέχ̈εμ (γ)=ἀπατῶμαι

γε̱νjέρε-jα (᾽Αργ.)=γε̱νjέσ̈τρε̱-α πληθ.-σ̈τρατε̱ καὶ ρρε̄νε̱-α (γ) πληθ. ρρένα-τε̱.

γε̱νjεσ̈τάρ-ι=ψεύστης· θηλ.-άρε· πληθ.-άρε̱-τε ἀρσ. θηλ.-άρετε̱-γε̱νjεσ̈τάρε-jα=ψεύτρια.-καὶ (γ) ρρε̱νε̱σ̈-ι-θηλ. ρρε̱νε̱σε-jα πληθ. ἀρσεν. ρρε̱νjε̱σιτε̱, θηλ. ρρε̱νjε̱σετε̱· ρρε̱νατσάκ-ου ἀρσ. ρρε̱νατσ̈άκε-jα θηλ. πληθ, ρρε̱νατσάκε̱τε̱ ἀρσ.-ρρενατσάκετε̱ θηλ.

γέρbε-jα (Βερατ.)-γε̱ρβίσ̈τ (Πε̱ρμέτ.) ἴδ. σ̈γερρύσ. πληθ. γέρbετε̱ ἴδ. γε̱ρράτσ̈-ι.

γε̱ρράτσ̈-ι ἴδ. γαρράτσ̈-ι

γε̱ργάσ-έτ-έτ (Σ) ἀόρ. γε̱ργίτα. μετοχ. γε̱ργίτουνε̱=πειράζω, διαβάλλω=σ̈τίε κεκj πε̱ρ σ̈οκjι σ̈οκjινε̱.-γε̱ργίτεμ ρ. παθ. (Σ).

γε̱ργε̱λjάκ-ου (᾽Αργ.) ἴδ. γε̱ρτσ̈μάσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. γε̱ργε̱jλάκε̱τε̱.

γε̱ρδίσ̈τ: (Σ) ρ. ἐνεργ. ξύω, γρατσουνίζω, με̱ γε̱ρρίτσι. καὶ γε̱ρδίτσ̈ (Τυρ.) γε̱ρρίσ̈τ (Σ), γε̱ρρίσ̈τ (᾽Ελβασ.)=τσ̈ιέρρ (τ). τὰ παθητ. γε̱ρδίσ̈εμ, γε̱ρρίσ̈τεμ.

γε̱ρρίτσ̈ε̱-α (᾽Ελβ.) πληθ. γε̱ρρίτσατε̱=γρατσούνισμα.

γε̱ρρέτσ̈-ι ἴδ. γε̱ρράτσ̈-ι.

γε̱ρρέσε̱-α (γ) γε̱ρρούσε̱-α (Σ) ξύστρον, ξύστρα πλ. γε̱ρρέσατε̱, γε̱ρρούσατε̱.

γε̱ρθάπε̱τε̱ (Καβ.) ἴδ. γε̱θάπε̱τε̱.

γεϱθάσ-έτ-έτ : ἀόρ. γε̣ρθίτα μετοχ. γε̣ρθίτουνε̣ ἴδ. κλjïθ.
γεϱθέjε ja (Βερ. Σ) ἴδ. γαφόρρε-jα = (καρκίνος).
γεϱϱίσ̈τ=γε̣ρδίσ̈τ (Σ) καὶ γε̣ρρίτσ=γε̣ρδίτσ (Τυρ.)
γεϱϱίτσαζε̣ (Καβ.) ἐπιρ. εἶδος παιδιᾶς ἣν παίζουσι μὲ ταῖς μπότσαις. = γουρμάσ̈θι ('Ελβασ.)
Γεϱκjί-α=ἡ 'Ελλὰς ἴδ. Γρεκjί-α· [πληθ. λείπει].
γεϱκjίνjε̣-α (τ)=ἑλληνὶς ἴδ. γρεκjίνjε̣-α.
γεϱκjίσ̈τ : ἐπιρ. ἴδ. γρεκjίσ̈τ=γραικιστί.
γεϱκjίσ̈τε ja ἡ ἑλλην. γλῶσσα ἴδ. γρεκjίσ̈τε-jα.
γεϱμάδε̣-α (τ) ἐρείπιον· μουρ' ι ρέννε̣, ι ρρε̣ζούαρε̣ πληθ. γε̣ρμάδατε̣ καὶ μουρίσ̈τε̣-α (Βερ.) πληθ. μουρίσ̈τατε̣.
γεϱϱμάσ-ζι (Καβαjα)=γουρμάσ-ζι ('Ελβασ). *γεϱγε̣λιάκ-ου* ('Αργ.) πληθ. γε̣ργε̣λιάκετε̣.
γεϱμόj ρημ. ἐνεργ.=σκάπτω ἴδ. ρε̣μόj.
γεϱμίχ̆ (Σ) μετοχ. γε̣ρμίχ̆ουνε̣ καὶ μίχ̆ι μετοχ. μίχ̆ουνε̣ μιφ καὶ μίφι (Κρούjα) τὸ παθ. γε̣ρμόχ̆εμ, γερμόνεμ μίχ̆εμ καὶ μίφεμ.
γεϱμούτσ-ι (Dίβρα)=καμπούρης (ι-ε) γε̣ρbούτε̣-ι-α (γ)· ἐπιθ.
γεϱσ̈άνε̣-τε̣ (γ) πληθ.=τὰ ψαλίδια καὶ γε̣ρσ̈έρε̣τε̣ (τ).
γεϱσ̈έσ : ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ ἴδ. γρῖσ̈.
γεϱμούκjεμ : ρ. οὐδ.=καμπουριάζω.
γεϱνjίτ-εμ (Περμέτ.) ἴδ. γρίνdεμ.
γεϱνjίτε̣σ-ι ἴδ. γρίνdεσ-ι πληθ. γε̣ρνjίτε̣σ-ιτε̣.
γεϱνjίτε̣σε-ja θηλ. πληθ. γε̣ρνjίτε̣σε-τε̣.
γεϱσ̈έτ-ι=ἡ πλεξούδα (κε̣ρσ̈ετ-ι Καβαjα καὶ bίσ̈τεσ-ι (Σ).
γεϱσ̈ετόj : ρ. ἐνεργ.=πλέκω καὶ bε̣j γε̣ρσ̈έτ (τ) καὶ θουρ γε̣ρσ̈έτ (Βεράτ.)
γεϱτσ̈-ι (γ) πιάσιμον τῶν νεύρων (μάλιστα εἰς τὸν ὕπνον) καὶ πε̣ρδε̃-ου καὶ πε̣ρδε̃σ (Βερατ.) με̣ ζοῦ πε̣ρδε̃ου (Τυρ.) καὶ με̣ κάπι γε̣ρτσ̈ι (γ) μ' ου-κε̣ρρενελdίσ κάμbα.- ('Ελβ.).
γεϱϱμάσ-ζι (Περμέτ.) ἴδ. γε̣ρμάσ-ζι=λάρυγξ.
γεϱϱούτσε̣-α (Σ) (ἴδ. γε̣ρρέσε̣-α) πληθ. γε̣ρρούτσα-τε̣.
γεϱϱύεj (bndi-γ.) καὶ γε̣ρρύj=ρ. ἐν=ξύω [παρ. ἑλ. γράφω] γρρύεj (τ) τὸ παθ. γε̣ρρύεχ̆εμ-γρύχ̆εμ (τ).
γεστε̣ζε̣-α (γ) ἴδε γίσ̈τε-jα.

(ι) γε̱ϊτε̱νε̱τε̱: πληθ. τε γε̱ϊτένε̱τε̱ (γ)=χριστιανός-οί· ἴδ. ι-ε κρε̱ϊτέρε̱ (γ).

(ε) γε̱ϊτε̱νε̱-α θηλ. πληθ. τε̱ γε̱στένατε̱=ἡ χριστιανή· καὶ

(ι) γε̱ϊτε̱ρε̱-ι ἀρσ. ε γε̱ϊτε̱ρε̱-α θηλ.=ὁ χριστιανός-ή.

γε̱ϊτένjε̱-α πληθ. γε̱στένjατε̱ (γ) κάστανον· καὶ κε̱ϊτένjε̱-α πληθ. κε̱ϊτένjατε̱.

γε̱σdάλε̱-α (Βεράτ.)=νjε̱ τσόπε̱ dε̱ρράσε̱ α νjε̱ τσόπε̱ dρου κjε̱ ε λε̱νε̱ κέμbε̱σε̱ πε̱ρ τε̱ νdρέκjουρε̱ κουρ θύχ̄ετε̱.

γε̱ρφάσ-έτ-έτ (Κρούjα ἴδ. γε̱ρθάσ

γε̱ρχ̄άσ-έτ-έτ (Σ. Τυρ.) ρ. οὐδ. ροχαλίζω, ρέγχομαι.-γε̱ρχ̄έσ (γ), γερχ̄ετ (τ), νγε̱ρράσ-έτ-έτ. (Βερατ.) ἀόρ. γε̱ρχόκjα, μετοχ. γε̱ρχ̄εκε̱ καὶ γερχ̄έκjουρε [ἐκτοῦ γε̱ρ-χ̄ιέκj].

γίθ: ρημ. ἐνεργ.=λύω. (ἀντιθ. λjιθ=δένω) ὄγιθ δὲ σημ. καταλύω, ὡς ὄγιθ κρέϊμε̱νε̱=καταλύω τὴν τεσσαρακοστήν. καὶ ὄγίθ=λύω. (τ) τὸ παθ. γjίδεμ, ὄγίδεμ.

γίϊτ-ι: πληθ. γιϊτνα-τε̱ (γ) καὶ γίϊτρα-τε̱ (τ)=δάκτυλος. γιϊτ' ι μάθ=ὁ ἀντίχειρ, ὁ μέγας δάκτυλος γιϊτ' ι βόγε̱λ=ὁ μικρὸς δάκτυλος.-dε̱φτέϊ με γιϊτ=δακτυλοδεικτῶ· ι πιέκ με μάjε̱ τε̱ γίϊτιτ=τὸν ἐγγίζω μὲ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου. βε̱ γίϊτινε̱=ὑπογράφω.

γίϊτε-jα (Κρούjα-τ.) δακτυλήθρα. καὶ νγίϊτε̱-α (Σ) πληθ. γίϊτετε̱. γιϊτ' ι πάρε̱=ὁ πρῶτος δάκτυλος. γίϊτ' ι μέσιμ=ὁ μέσος. γίϊτ' ι ουνάζε̱σε̱=ὁ δάκτυλος τοῦ δακτυλίου=παράμεσος. γιϊτ' ι βόγε̱λ=ὁ μικρὸς δάκτυλος. γίϊτ' ι-κάμbε̱σε̱=ὁ δάκτυλος τοῦ ποδός.-νjε̱ πε̱λάμbε̱ ε dυ γίϊτε̱να=μία σπιθαμὴ καὶ δύο δάκτυλοι (ἐπὶ μετρήσεως).

γίλjτσα-τε̱ (Σ) γίλjτσατ' ε γjοῦνιτ=ἴδ. λjεκjετ' ε κάμbε̱σε̱ ('Ελϐ.)

(με̱-τε̱-ι) *γίτετε̱* (Σ)=με̱-τε̱-ι dούκετ με̱ γίτετε̱ σε κjιὸ πούνε̱ dο τε̱ dάλε̱ αϊτοῦν (Σ).

γλjατε̱ ("Υδρα) ἴδ. γjάτε̱=μακρός. ι-ε-γλjάτε̱ ('Ιταλο-'Αλϐανικὸν) ἴδ. ι-ε-γjάτε̱.

γλανίκ-ου (Περμέτ.) γουρ ι μαθ με κάτρε̱ κjοϊε πε̱ρ τε̱ χ̄ίπουρε̱ καλjιτ. δὲ γούρ-ι βάτε̱ρε̱σ κjε̱ κουμbίσετ κε̱ρτϊούρι. [ἴσως ἡ λεξις εἶνε Σλαυϊκή] πληθ. γλανίκε̱τε̱.

γλjούχ̄ε̱-α (Τϊαμ.) πληθ. γλjούχ̄ετε̱=γλῶσσα καὶ γjούχ̄ε̱-α καὶ γjούχ̄ουνε̱-α, καὶ γjούχου-jα (γ. budi).

γοβάτ̣ε-α (Σ. Τυρ.) σκάφη διὰ πλύσιμον, καὶ διὰ πηλόν. (τ) πληθ. γοβάτατ̣ε (δι' ὧν κουβαλοῦσι πηλὸν οἱ κτίσται) καὶ μάγjε [παραβ. ἑλλην. μάκ-τρα] πετ̣εκάσ̈ (Κρουjα), κορίτ̣ε-ρρόḅεσ̈ ('Ελβασ.)

γοβόσ̈κ̣ε-α (Καβ.)=κούφιον, 2)=γνάτσ̣ε-α=ὄστρεον· πληθ. γοβόσ̈κατ̣ε.

γόγ̣ε-α (γ) πληθ. γόγ̣ετ̣ε=Βλάχος. ἴδ. Βλαχ̌-ου.

γογέσ̈ε̣-α (γ) πληθ. γογέσατ̣ε=ἡ Βλάχα· ἴδ. Βλαχ̌ίνκ̣ε-α.

γογ̣ενί-α (γ) ὄνομα περιληπτικὸν=οἱ Βλάχοι.

γογ̣ενίσ̈τ=ἴδ. Βλαχ̌ίσ̈τ.-γογ̣ενίσ̈τε-jα=Βλαχ̌ίστε-jα.

γόγ̣ελj̣ε-α: πληθ. γόγ̣ελjα-τ̣ε=κόκjετ' ε κjάρριτ.

γογ̣εσίν̣ε-α καὶ γογ̣εσίμ̣ε-α (γ. Σ. Βερατ.) πληθ.-α-τ̣ε=χάσμημα, χασμούρημα.

γογ̣εσίj (γ. τ.), γογ̣εσόj (Σ)=μ̣ε χ̌άπετ̣ε γόjα· καὶ γογ̣εσίτ (τ)· χασμῶμαι, ἀνοίγω, τὸ στόμα.

γογ̣εσίτ (τ) χασμῶμαι, ἀνοίγω τὸ στόμα.

γογέσ-ι:=πληθ. γογέσ̣ετ̣ε=εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς· νj̣ε φάρ̣ε π̣ελούμbι: τὸ θηλ. γογέσ̣ε-α=νj̣ε φάρ̣ε πελούμb' ι μαθ' ι έγ̣ερ̣ε.

γογόλj-ι (γ. τ.)=φόβητρον, μορμώ.

γοdίj-α: πληθ. γοdίj-τ̣ε=τὰ συμβάντα.

γοdίσ-ίτ-ίτ (ρ. ἐνερ. (γ)=κτίζω, 2) συμβαίνω κ̣εσ̈τού γοdίτι=οὕτως ἔτυχεν, συνέβη· 3) ἐπιτυγχ̌άνω, κτυπῶ· ε γοdίτι με γούρ̣ετ)=ε κj̣ελόϊ μὲ γούρ̣ε.

γοdίτ-ίτ-ίτ (τ) καὶ κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ. (τ) μ̣ε-τ̣ε-ι γοdίτετ̣ε (budi)=συμβαίνει μοι, σοι, αὐτῷ· μούν̣ε να γοdίτ̣εν̣ε=εἰμποροῦν νὰ μᾶς συμβοῦν (budi) πο σ' ε γοdίτι=ἴδ. κjιλόj.

γοζ̌ίτ̣ε-α ('Αργ.) πληθ. γοζ̌ίτατ̣ε καὶ μισ̣ερίσ̈τ̣ε-α (Βερατ.) καὶ μισ̣ερίσ̈τε-jα, κατσαρρούμ-ι ('Ελβ.) πληθ. κατσαρρούματ̣ε· (ἡ καλαμιὰ τοῦ ἀραβοσίτου).

γοjάσ̈-ι=ὁ ἔχων στραβὸν στόμα.-θηλ. γοjάσ̈ε-jα=αjό κj̣ε ε κᾶ γόj̣εν̣ε τ̣ε στρ̣εμḅετ̣ε.

γόj̣ε-α: πληθ. γόjατ̣ε ἴδ. γόλj̣ε-α (τὸ στόμα).

γόλj̣ε-α-πληθ. γόλjατ̣ε· τὸ στόμα· 2) διάλεκτος, ἡ γλῶσσα· νjερί με γόj̣ε=κᾶ γόj̣ε=κακόστομος, κακόγλωσσος· γόj̣ε αμḅελj̣ε=γλυκύστομος, εὐπροσήγορος, γόj̣ε-σμbράζ̣̌ετε=ἐλευθερόστομος· (ἐπὶ κακοῦ), γόj̣ε κέκj̣ε=κακόστομος· γοj̣ε-άρτ̣ε-ι-θηλ.-άρτα=χρυσόστομος· μbέ

τι πα γόjε=έμεινεν άναυδος, άναπολόγητος· γόjε πλjοτ. έπιρ. (bndi =έλευθεροστόμως, άσυστόλως· γόjε μbάjτουνε, γόjε μbάjτουρε=γjούχε μbαΐτουρε (τ).

γολοβέdö-γε-α (Βεράτ.) όλόκληρος ό φλοιός τοῦ καρυδίου ἄσπαστος, μεταφ. δὲ καὶ τοῦ κοχλίου τὸ ὄστρεον· γολοβέdö-γε ε κερμίλιτ· ἴδ. λjεβόdö-γε=τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ· πληθ. γολοβέdö-γα-τε.

γομάρ-ι (γ. τ. bogdan) πληθ. γομάρε-τε=ὄνος.

γομάρε-jα πληθ. γομάρε-τε· ἡ ὄνος· μαγjάρ-ι (Δίβρα-Μιρεdίτα) μαγάρε-jα τὸ θηλ.

γομαρjάρ-ι (τ)=ὁ γαϊδουριάρης· πληθ. ε-τε-γομαρjάρε-jα-θηλ.

γόμενε-α πληθ. γόμενατε καὶ πέλκ-γου (ι λjούμιτ) πληθ. πέλγετε (παραβ. Ἕλλην. Πέλαγος).

γόπ-ι=bύθε-α ἢ πίθ-δι=(τὸ αἰδοῖον τῆς γυναικός).

γόνγε-α (νjερί, κάλj, μούσκε-δε α dέλjε)=ἀδύνατος, ἄσαρκος.

γοπτούερ-όρι (Σ] λαίμαργος· πληθ. γοπτόρετε καὶ γοπτούρ-ι τὸ θηλ. γοπτόρε-jα πληθ. γοπτόρετε καὶ γουσπούερ-ορι· πληθ. γουσπόρετε καὶ γουσπούρ-όρι τὸ θηλ. γουσπορε-jα πληθ. γουσπόρετε.

γόργε-α=βεντ σι γρόπε πληθ. γόργα-τε.

γορίστε-α??? (πληθ. γορρίστατε) (χέρσος; μηλόβοτος;).

γορρίτσε-α: πληθ. γορρίτσα τε=dαρδ' ε έγρε=ἀγριαχλαδιά.

γορρούσdε-α (γ. Μαλjεσία)=λjιουγ' ε μάδε κjε πεῤζίεjνε κjούλινε.

γορούτσ-ι:=πλjακ-ι μπστιέλουρε νγα πλjεκjερία, καὶ κρούσπουλ-ι (Βερατ.) ἢ κούσπουλ-ι ('Αργυρ.)

γοστί-α καὶ γοστε-α (Σ)=εὐωχία, συμπόσιον.

γοστίσ-ίτ-ίτ· ρ. ἐν. =ἑστιῶ, παραθέτω τράπεζαν· καὶ γοστίτ-ίτ-ίτ· (τ) τὸ παθητ. γοστίτεμ.

γόσdε-α (γ) ἧλος, καρφί· μbερθέj με γόσdε=καρφόνω· καθηλῶ· ἴδ. περόνε-πληθ. γοσdετε.-τὸ ρῆμα.

γοσdόj=καρφόνω, παθ. γοσdόχεμ (γ).

γότσε-α: πληθ. γότσατε=νεᾶνις 18 ἐτῶν, κόρη.-2) ἡ ὑπηρέτρια ἡ παιδίσκη κατ' εὐφημισμὸν 3) ὄστρεον (Σ).

γοφ-ι: ἴδ. τσαπόκ. ἢ κόφσε-α [λέξις ἀπηρχαιωμένη] [ἐκ τοῦ γόμφος].

γουάζε-α ἴδ. ζάζε-α πληθ. γουάζατε.

γουάjε-α (Περμέτ.) κοινῶς τὸ τσόφλι· γουάj' ε άρρεσε=τὸ τσόφλι τοῦ καρυδίου; γουάj ε βέσε=τὸ τσόφλι τοῦ αὐγοῦ.

γούαλ-ι πληθ. γούαjτε=λjιβόdσ̈-γε άρρε κjε μbάσινε φάρεν ε μενdφσ̈ι· 2) κάφκαλον· ὡς γούαλ bρέσ̈κjε=κάφκα ε bρεσ̈κεσ νγόρδουρε.-γουαλ κερμὶλ κάφκαλον σαλιάγκου.

γούβε-α (Περμέτ.) πληθ. γούβατε=σπήλαιον· γούβατ' ε μάλjιτ=βερατ' ε-μάλjιτ.

γουβέρμε-α (γ) ἴδ. λjούφτε-α· πληθ. γουβέρματε· καὶ γουβέρρε-α πληθ. γουβέρρατε (Σ).

γουβερνόj (γ) γουβερρνόj (τ)=διοικῶ [ἑλλην. κυβερνῶ] [Λατιν. guberno] τὸ παθ. γουβερνόχεμ (γ) γουβερρνόχεμ.

γούγε: α πληθ. γούγατε: τὸ ὑποκάμισον τοῦ παιδίου [εἰς γλῶσσαν παιδιαστικήν].

γουγεσόj (Σ) γογεσόj=με χάπετ γόjα.

γουγούτσ̈-κε-α (Κόρτσ̈α) πληθ. γουγούτσ̈κατε=ἡ δεκαοχτούρα.

γούdλjε (Αρbερίστ) ???=ἐπίτηδες, ἐπὶ ταὐτοῦ· ε dεργόβα γούdλjε κετέ νjερί=τὸν ἔστειλα ἐπίτηδες τοῦτον τὸν ἄνθρωπον.

γουdσίτ (τ. Βεράτ.), γουjdσίτ (τ), γουζίτ (τ), ρ. ἐν.=πειράζω μοσ-ε γουdσίτ ατε νjερί=μὴ τὸν πειράζῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· γουdσίτ, γουdσίτεμ τὸ παθητ.

γουdσόj: ρ. οὐδ.=τολμῶ, κουτάω· καὶ γουτσόj (τ), καὶ γεζόj (Τυραν.)

γουdσίμ-ι=ἡ τόλμη· πληθ. γουdσίμετε γουτσίμ-ι (τ): πληθ. γουτσίμετε γεζίμ-ι (Τυραν.) πληθ. γεζίμετε.

γουdσιμτάρ-ι ἀρσ. γουdσιμτάρε-jα θηλ. πληθ. άρετε ἀρσ. άρετε θηλ. καὶ γουτσιμτάρ-ι-ε-jα=τολμηρός.

γουjάβε-α (Περμέτ.)=λjεβόdσ̈γα ε άρρεσε=τὸ τσέφλι τοῦ καρυδιοῦ· ἴδ. σ̈αρκ-γου.-ἴδ. θελπ-bι.

γουjdσίτ=ἴδ. γουdσίτ· γούλ-ι καὶ γούλτσ̈ε-α (τ)=δύσπνοια.

γουλτσ̈ί-α (Περμέτ.)=κjε σ' μούνdετε με μάρρε φρύμε· πληθ. γουλτσ̈ίτε.

γουλτσ̈ίμ-ι ἆσθμα, μὲ βῆχα·=κόλε μὲ σ̈πίρρε· 2) (Ἐλβασ.) ταραχή, ἐνόχλησις ἀνησυχία· 3) (bogdan) θλῖψις.

γουλτόj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ.=τσ̈όj βένdιτ=σηκόνω ἐγείρω τινά· π.χ. γουλτσ̈όβα λjέπουρινε σ̈τρόφκουτ=τσ̈όβα λjέπουριν πρεj σ̈τρόφκουτ.

γουλjτöόχ̌εμ ('Ελβασ.) παθ.=τöόχ̌εμ βένdιτ=ἐγείρομαι.

γουλjτöόνj=(Περμέτ.) μόλις ἀναπνέω, ἀσθμαίνω· ἀνησυχῶ καὶ ρ. οὐδ. =φουσκόνω· τȩ γουλjτöόβα=σὲ ἀνησύχησα.—χ̌ύπι πȩρ τερμᾶ, νγρίχ̌ετȩ πȩρ τȩρμᾶ.—βόρbα γουλτöόj (Τυρ.)=τὸ τσουκάλι τοῦ φαγητοῦ ἐφούσκωσεν.

γουλτöόχ̌εμ ('Ελβ.) ρ. οὐδ. ἐνοχλοῦμαι, συγχύζομαι· μοσ-ου γουλjτöό ('Ελβασ.)=μος ου νγρὲ μbȩ κᾶμbȩ=μὴ ἀνησυχεῖς.

γουμίλjε-ja (Σ) ἴδ. γαμούλjε-jα πληθ. γουμίλjετȩ.

γούνγȩ-α πληθ. γούνγατȩ· κοινῶς πετροκάρυδον· αjό άρρȩ κjȩ σ' θύχ̌ετȩ dοτ, άρρ' ε φόρτȩ κjȩ νούκȩ λjȩöόν θέλbινȩ ἀντιθ. γάjγȩ-α.

γούνȩ-α πληθ. γούνανȩ [ἡ μέχρι γούνων ἐξικνουμένη] σχεδὸν εἶνε ἐν χρήσει ἡ λέξις εἰς πάσας τὰς εὐρωπ. γλώσσας =ἡ γούνα

γούρ-ι πληθ. γούρȩτȩ=λίθος, πέτρα· γουρ' ι γjάλȩ=βράχος· (budi). -γουρ μουλίνι (γ)=γουρ μουλλίρι=μυλόπετρα· γουρ' ι πα τöμούκρ=ἀδάμας (=λίθος ἀνεκτίμητος)· γουρ jκᾶλjι=ἀλογόπετρα γουρ γjάκου=??.—γουρ κjούμȩöτι=??.—γουρ ζjάρρι ἢ öκρέπȩσ-ι=τöακμακόπετρα.

(ι) *γούρτȩ*· (ε) γούρτȩ=λίθινος, λιθίνη· μουρ' ι γούρτȩ=τοῖχος λίθινος.

Γουραbάρδȩ-ι: ἡ πρωτεύουσα τῆς Μαθίας, [νjȩ κjυτὲτ νdȩ Μάτ] ἥτις εἶναι πατρὶς τοῦ Πέτρου Budi.

γουράbαρδασ-ι, γουραbάρδασε-jα ὁ κάτοικος τοῦ Γουραbάρδι.-πληθ. γουραbάδȩσιτȩ ἀρσ. γουραbαρδάσετȩ (θηλ.).

Γουρασζί-ου=χωρίον τοῦ 'Ελβασανίου.

γουραζέσ-ζι: πληθ. γουραζέστȩ=οἱ κάτοικοι τοῦ Γουραζί.

Γουρακούκjȩ-ι χωρίον τοῦ 'Ελβασανίου.

γουρȩκούκjασ-ι ὁ κάτοικος τοῦ Γουρεκούκjȩ-ι.

γουρȩτöό/ ('Αργυρ.)??? (ἴσως λjόσ γουρίτσȩτȩ).

γουρίöτȩ-α: πληθ. γουρίöτατȩ=τόπος πετρώδης, βέντ με γούρȩ.-καὶ γουρίτσȩ-α (πληθ. γουρίτσατȩ.

γουραλέτσ-ι (Σ) πληθ. γουραλjέτσȩτȩ=πεντόβολα· καὶ

γουρατöόκ-ου (Τυρ.) πληθ. γουρατσόκȩτȩ· καὶ γουρμάτσ-ι πληθ. γουρμάτσετȩ ('Ελβ.) [γούρȩ-μάτσε-jα] καὶ πόρρε-jα (Βερατ.) κοπενγȩ τȩ πληθ. [Περμέτ.] γουραλjέτσαö (Σ) ἐπιρ.=παίγνιον μὲ τὰ πεντό-

βολα.-καὶ γουρατσ̈όκθι (Τυραν.), γουρματσ̈ ('Ελβασ.) καὶ γουρε̱ μά τσ̈θι· λjούjμε̱=(λjόζιμ τ.) γουραλjέτσ̈ασ̈ ἢ γουρατσόκθι, ἢ γουρε̱μάτσθι ἢ γουρε̱μάτσασ̈·=παίζομεν τὰ πεντόβολα· καὶ λjόζιμ πόρε̱ζε (Βερατ.)

γούρρε̱-α (γ. τ. budi)=πηγή, (βρύουσα ἐκ πέτρας) γούρρε̱ζε̱=τὸ ὑποκορ. πληθ. γούρρεζα-τε̱.

γουρμάσ-ζι ('Ελβ.) λάρυγξ=πληθ. γουρμάζατε̱, καὶ γουρρτσ̈μάσ-ζι (Περμέτ.), γρουμάσ-ζι ('Αργυρ.) πληθ. γουρτσ̈μάζατε̱ καὶ γρουμάζατε̱.

γουργουλjέ-jα: πληθ. γουργουλjέτε̱=ἐπαναστατικὴ κίνησις, συνεννόησις, προετοιμασία ἐπαναστατική: be̱νjε̱ν̱ε̱ γουργουλjέ=κάμνουσιν ἐπαναστατικὴν κίνησιν· τσ̈' ἐσ̈τε̱ κε̱jό γουργουλjέ κε̱σ̈τού; τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἐπαναστατικὸς θόρυβος;

γούσ̈ε̱-α (Jάκοβα)=πάτε̱-α πληθ. γούσ̈α-τε̱.

γουσ̈άν-ι (Jακοβα)=πατόκ-ου πληθ. γουσ̈άνε̱τε̱.

γουσ̈ακούκj-ι ἀρσ. γουσ̈ακ ύκjε-jα θηλ. ὁ ἔχων λαιμὸν ἐρυθρόν· πληθ. γουσ̈ακούκjε̱-τε ἀρσ. γουσ̈ακούκjετε̱ θηλ. 2) εἶδος πτηνοῦ μὲ κόκκινον λαιμὸν ἴδ. σπιίθ.-ι.

γούσ̈ε̱-α: τὸ ἔμπροσθεν τοῦ λαιμοῦ· πληθ. γούσ̈ατε̱.

γουσ̈πούερ καὶ γουσ̈πούρ-όρι=λαίμαργος πληθ. γουσ̈πόρε̱τε̱.

γουσ̈τ-ι=ὁ Αὔγουστος (μήν).

γουσ̈τοβιέσ̈τε̱-α ('Αργ.)=ὁ περὶ τὰ τέλη Αὐγ. καὶ ἀρχὰς 7)βρίου καιρός.

γουσ̈τερίτσε̱-α (Βερατ.) εἶδος δένδρου· 2) εἶδος σαύρας.

γουτσ̈όj: ἴδ. γουdσόj.

γούτσ-ι (γ) λαιμαργία.

γούτσ̈-ι=δάγκαμα ('Αργ.)=τε̱ καπσ̈ούαρε̱· κάλjι ζε̱ γούτσ̈=κάλjι καπσ̈όν=ὁ ἵππος δαγκάνει=ζε̱ με ἀjε̱ ἴδ. ρημ. καφσ̈όj-('Ελλην. κάπτω, χάφτω).

γούφε̱-α ('Αργυρ.)=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου· ἴδ. σγε̱ρbόνjε̱-α (τ).

γούφκε̱-α=πούλjε̱ με γούσ̈ε̱ τε̱ μάδε· πληθ. γούφκατε̱.

γουφμόj: ρημ. οὐδ.=φουσκόνω· καὶ γουφόj (Σ. Κρούjα-Καβ.)

γουφόμε̱-α: ἴδ. κουφόμε̱-α, τρούπ-ι· πληθ. γουφόματε̱.

γουχάκ-ου: πληθ. γουχακε̱-τε̱: εἶδος ἀγρίας περιστερᾶς ἴσης τὸ μέγεθος μὲ τρεῖς ἡμέρους.-καὶ γοδέσ̈ (Τυρ.)

γρά-τε̱: πληθ. τοῦ γροῦα=γυνή· καὶ γνούα (γ) [ἑλλ. γυνή].

γραbίτεμ=φιλονικῶ, μάχομαι τσ' κᾶνε̱ κjε̱ γραbίτεν ατὰ 'τσούνα ;=τὶ ἔχουν καὶ μαλλόνουν αὐτὰ τὰ παιδιά;

γράbε̱-α (τσαμ.) ι θόνε̱ ασάj-σγαούρεσε̱ κjε̱ bᾶν λjούμι vdε̱ τράπτ douκ' ε νγρᾶνε̱ πε̱ρμbρέντα εδὲ ε bᾶν πόσι κjεμέρ (=ὡς θόλον), ἀτιέ φούτεν bαρίτε̱ α ουδε̱τάρε̱τε̱ κουρ ι ζε̱ σίου μb' ούδε̱ πε̱ρ με μοσ ου-λjάγε̱=στρεπ-ι (Περμέτ.).

γραbίτιj-α=ἡ ἁρπαγή· πληθ. τί-τε̱.

γραbισ-ίτ-ίτ ρ, ἐν=ριέπ (πλjάτσ-κατ' ε χούαjα) γραbίτεμ παθ. ἴδ. ρίπεμ. (ἐκδέρομαι) γραbουλόνj (Περμέτ.) ρ. ἐν. καταπιάνω, σφίγγω ε γραbουλόbα νγα γρύκα=ε κάπα πε̱ρνjε̱ χέρε νγα γρύκα· 2) γουρλόνω τὰ 'μάτια· τσ' ι γραbουλὸν σῦτε̱ κάλjι ; πῶς γρουλόνει τὰ 'μάτια τὸ ἄλογον ; τσ' με̱ γραbουλὸν σῦτ' ασ̈τού ;=διατὶ μὲ φοβερίζεις (ἀνοίγοντας τὰ 'μάτιά ;)-γραbουλόνεμ· παθ. (Βεράτ.) ι ουγραbουλούανε̱ σῦτε̱.

γράdε̱-α (γ- Μαλεσία)=φωλεὰ πτηνῶν· τσέρδε ζόκσ κjε̱ bάjε̱νε̱ ζόκjτε̱ vdε πε̱ρ dρούνjτ. γράdε̱-α (Κρούjα)=τρίνε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱ bαμε̱ πρὲj dέγασ πε̱ρ με̱ τσέλjε̱ με̱vdάφσ.

γραdέλε̱-α (Σ) ἡ ἐσχάρα· πληθ. γραdέλjατε̱.

γραdίνε̱-α (Περμέτ.)=κόπε̱στ ι πρίσουρε̱, ἀρε̱ ε πρίσουρε̱ πληθ. γραdίνατε̱· καὶ 2) κῆπος παρὰ τὴν οἰκίαν· [γαλλικ. jardin].

γραθ: ρ. οὐδ.=φωνάζω [ἑλλην. κρά-ζω] καὶ γράφ, καὶ γε̱ρθάσ-έτ-έτ.

γραμε̱σίj=γρομε̱σίj (=ἐρεύγομαι).

γραμ-ι=ἀγριάδα (ἄγρωστις) πληθ. γράμνα-τε̱ (γ) καὶ γράμρατε̱ (τ) (ἄχρηστος).

γρανί-α: περιληπτικόν=αἱ γυναῖκες· ὁ πληθ. λείπει.-γραρία (τ). κjένε̱ σούμε̱ γραρὶ=ἦσαν πολλαὶ γυναῖκες.

γρασίνε̱-α (Περμέτ.) ἴδ. μόδουλ-ι (πληθ. γρασίνατε̱ ἄχρηστος)· καὶ γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμέτ.) (πληθ. γjιγjε̱ρα-τε ἄχρηστος).

γράστ-ι καὶ γραστ-dι=ἡ φάτνη πληθ γράστετε̱ καὶ γρέστετε̱ καὶ γρέσdετε ['Αγγλικὰ grass.]

γρασdάρε-jα: πληθ. γρασdάρε-τε̱ ἴδ. γασdάρε-jα.

γραστόj: ('Ελbασ.) ρ. μεταb.=ι βε̱ bαρ α κάστε̱ vdε̱ γραστ κάλjιτ, γομάριτ, λjόπε̱σε̱, α κάουτ.

(τε̣) *γράτε̣ :* ἴδ. τε̣ dούκε̣τε̣.-κᾰ τε̣ γράτε̣ σ' κᾰ τε̣ γράτε̣=ἀποφαίνεται, δὲν ἀποφαίνεται (ἐπὶ φαγητοῦ) π.χ. γjέλα πα τε̣ λjύνε̣ σ' κᾰ τε̣ γράτε̣=γjέλα πα γjάλπε̣ σ' κᾰ τε̣ dούκε̣τ (=τε̣ dούκουρε̣) τὸ φαγεῖ χωρὶς βούτυρο δὲν ἀποφαίνεταί.

γράτσκε̣-α (Περμέτ.) ἴδ. bετίμε̣-α πληθ γράτσκατε̣ καὶ νγράτσκε̣-α (Περμέτ.-Βερατ.) πληθ. νγράτσκατε̣.

γράτσ̈-κε̣-α (Περμέτ.) πληθ. γράτσ̈-κα-τε̣ καὶ νγράντσ̈-κε̣-α (Περμέτ.)

γρατσόj : ρ. οὐδ. (γ. Τυραν.)=βουτῶ, βυθίζω· [τουρκ. bατμάκ, bατίσ).

γρατσ̈όν βέντι (Τυραν.)=χ̆ούμπ βέντι (ὑποχωρεῖ τὸ ἔδαφος) νdε̣ περ λjούμνατ πε̣ρσίπε̣ρε̣ ἀσ̈τε̣ ζάλ, κουρ σ̈κέλj κάλjι ζ̆ύτετε̣.

γράφ. ρημ. οὐδ. ἴδ. γραθ. ρ.

γράφε̣με̣-α (γ). ἴδ. γραχ̆ε̣με̣-α (Βεράτ.) πληθ. γράφε̣ματε̣: τὰ χνότα, ἡ ἀποφορὰ τῆς ἀναπνοῆς.

γράχ̆ε̣με̣-α (Βεράτ.)=αἱ τελευταῖαι ἀναπνοαὶ τοῦ θνήσκοντος· τὰ λοίσθια.

γρέθ-ι (γ)=ρράχ̆ουνε̣, πό jο δὲ ε κρέχουνε̣, ε ι νdρέκjουνε̣· ἴδ. λjί-νι.

γρε̄θ-ι (γ) καὶ γρέθ-ι (τ) πληθ. γρε̄θε̣τε̣ (γ. τ.)=ἡ σφῆκα· καὶ γρένε̣ζε̣-α (γ) καὶ γρέρε̣ζε̣-α (τ) πληθ.-α-τε̣.

Γρέκ-ου=γραικός, ἕλλην. πληθ. Γρέκε̣τε̣.

Γρέκjε-jα ἴδ. γρεκjίνjε̣-α.

Γρεκjί-α=ἡ Ἑλλὰς ἴδ. γε̣ρκjί-α.

Γρεκjε̣νί-α (γ) ἡ Ἑλλὰς καὶ γρεκjε̣ρί-α.-(τ).

γρε̣κjίνjε̣-α=γερκjίνjε̣=ἑλληνίς.

γρε̣κίσ̈τε-jα=γε̣ρjίστε-jα=ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα.

γρέμε̣-α (Βεράτ.-Περμέτ.)???=κρημνός· γρεμίνε̣-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. γρεμίνατε̣.

γρεμίσ-ίσ-ίτ (τ) [παραϐ. ἑλλην. γρεμίζω-κρημνίζω] ἴδ. ρε̣dσόj. ρρε̣ζόj.

γρεμίσεμ ἴδ. ρρεdσ̈όχ̆εμ, ρρεζόχ̆εμ.

γρέπ-ι πληθ. γρέπατε̣ [ἑλλην. γρύπος]=ἄγκιστρον, ἀγκίστριον· γρεπθ-ι τὸ ὑποκορ.=μικρὸν ἀγκίστριον.

γρεπόj : (Τσραν.) ρ. ἐνεργ. συλλαμϐάνω μὲ τὸ ἀγκίστριον (ἐκϐάλλω)· γρεπόj πούσ̈κε̣νε̣=νdσ̈ιέρ τε̣ μbούσε̣τε̣ με γρέπ.

γρέσ̈τε̤-α ('Ελϐ.), γρέσ̈ε̤-α (Τυρ.), γρέσ-ζι (Καϐαjα)=ὄμφαξ, ἀγουρίδα πληθ. γρέσ̈τε̤-τε, γρέσ̈ε̤τε̤.

γρῖj: (γ) ρ. ἐνεργ.=λειανίζω, κόπτω ψιλά, ψιλά.-γρῖj (τ) τὸ παθ γρίχ̌εμ (γ. τ.)

γρίγjε-jα (bogdan-budi) πληθ. γρίγjετε̤=ἀγέλη, κοπάδι, ποίμνιον. [Λατιν. grex-gis] γρικ-ι ('Ελϐασ.)-γρίγjε̤νε̤-α ἴδ. τούbε̤-α (Σ) τούφε̤-α, κοπέ-jα.

γρίζ̈ε̤λε̤-α (Σ) ἴδ. λjαράσ̈κε̤-α πληθ. γρίζ̈ε̤λατε̤.

γρίλ-ι: εἶδος πέτρας μαλακῆς κοινῶς λίσϐας. 2) γρίλ (γ)=τοκ' ε-ζέζε̤.

γρίμε̤-α (Σ)=τσ̈ίκε̤-α.-νjε̤ γρίμε̤=νjε̤ τσ̈ίκε̤=πάκε̤ζε̤.

γρίμτσε̤-α (Σ) θε̤ρρίμε-jα. πληθ. γρίμτσατε̤· (τρίμματα).

γριμε̤τσόj=θε̤ρμόj=τρίϐω τὸ ψωμὶ-γριμε̤τσόχ̌εμ. τὸ παθητ.

γρίνdεμ: (Σ) ρ. ἀποθ. κοινῶς γρινιάζω, τρώγομαι· καὶ γε̤ρνγjίτ-εμ (Περμέτ.) γρίχ̌εμ (Σ. καὶ Τυραν.)=χ̌άχ̌εμ (Σ. καὶ Τυραν.).

γρίνdε̤σ-ι πληθ. γρίνdε̤σιτε̤=ὁ γρινιάρης· καὶ γε̤ρνjίτε̤σ-ι (Περμέτ.) πληθ. γε̤ρνjίτεσιτε̤, γρινdαϐέτσ (Βερατ.) ἀρσ. γρινdαϐέτσ-κε̤-α θηλ. γρινdαϐέτσ-κα-τε̤ πληθ.

γρίσ: ρ. ἐνερ.=ξεσχίζω ἐκ τῆς πολυχρηστίας (ἐπὶ τῶν ἐνδυμάτων) καὶ σ̈κjύεj (Σ) καὶ σ̈κjῦj τὸ παθητ. γρίσεμ καὶ σ̈κύχ̌εμ.

γρισ̈: (γ. τ.) ρ. ἐνεργ.=προσκαλῶ (εἰς χαράν, εὐωχίαν). καὶ γε̤ρσ̈έσ̈, (Περμέτ.) έτ-έτ ἀόρ. γρίσ̈α-ε-ι μετχ. γρίσ̈ουνε̤ (γ), γρίσ̈ουρε̤ (τ) ἀορ. καὶ γε̤ρσ̈ίτα-ε-ι. μετχ. γε̤ρσ̈ίτουρε̤ ἴδ. φτόj (τ).-ε κᾶμ γρίσ̈ουνε̤ πε̤ρ dρέκε̤, πε̤ρ dάρκε̤.

γρίσ̈ (Περμέτ.) προσκαλῶ εἰς γάμον (ἁπλῶς ἄνευ ἐξόδων) ἐνῷ φτόνj προσκαλῶ εἰς γάμον μὲ ἔξοδα· ε κᾶμ φτούαρ με dάσ̈ με κουλjάτσ. (οἱ προσκαλούμενοι προσφέρουσιν κριὸν εἰς τὸν γαμϐρὸν ἄρτον καὶ οἶνον). τὰ παθητ. γρίσ̈εμ, γε̤ρσ̈ίτεμ, φτόνεμ.

γρίφσ̈ε-α (γ. Μαλεσία) εἶδος καρακάξης. 2) γρίφσ̈ε̤-α (Περμέτ.)= λjαράσ̈κε̤-α, καὶ γρίπσ̈ε̤-α Κρόjα.-καὶ τσότε̤-α (Τυραν.).

γρίχ̌ε̤-α τὸ ἀκόνιον. (Τοσκ. Σκ.) καὶ γρίχ̌ε̤νε̤-α ('Ελϐασ.-Τυραν.) πλ. γρίχ̌ε̤νατε̤.

γριχ̌όj ('Αργυρ.) ρ. ἐνερ.=ἀκονίζω, τροχίζω. τὸ παθ. γριχ̌όνεμ.

γρόζ̈ουλε̤-α (Σ)=κόκρ' εζέζε̤ σι σάτσ̈ε̤ κjι γjίνdετε̤ νdε̤ γρούνετ. πλ. γρόζ̈ουλjατε̤· καὶ μοδούλε̤-α ('Ελϐασ.) ὁ ἀρακᾶς πληθ. μοδούλjατε̤.

καὶ κελόγjενε-ι (κλόγεροι) πληθ. ιτε ἡ αἶρα. τὸ ζιζάνιον τοῦ σίτου.

γρομεσίj (γ) ρ. οὐδ. ἐκβάλλω ἐκ τοῦ στόματος τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀέρια· ἐρεύγομαι.-καὶ γραμεσίj (γ) αὖ κjε χα σούμε, πράμα νdσίρ φρύμε νγα γόjα.-καὶ γρομεσίj ἢ γρομεσίτ (τ).-χαπ γόjενε (Περμέτ).

γρομεσίνε-α γραμεσίνε-α (γ) ἡ ἀφηρ. ἔννοια = ἡ ἐρωγή· ἔρευγμα.

γρόνα-τε (Μυζεκjέjα) = γρόπατε κj' ι-κα νγράνε ούjετ' ε πουρρόϊτ ἴδ. γερρύεj.

γρόπε-α: πληθ. γρόπατε = τάφρος, λάκκος [Σλαυϊστί: γρόπ = τάφος. Γερμαν. Grube, Graben, Ἀγγλ. grave = ὄρυγμα, τάφος].

γροπόj = ἀνοίγω τάφον, λάκκον.

γροπόρε-jα (Καβαjα-Βεράτ.) = κοιλάς, κοίλωμα. πληθ. γροπόρετε. καὶ γροπεσίνε-α· πληθ. γροπεσίνατε, γροπεσίρε-α (τ) πληθ. γροπεσίρατε.

γρόσ-ι πληθ. γρόστε: τὸ γρόσιον = μὲ 40 παράδες.

γρόσε-τε (πληθ. μόνον) (Βερατ.)=τὰ φασόλια (γ) 2) ἐν γένει τὰ ὄσπρια (τ) ἡ φακὴ ἴδ. ρρύλε-α (τ).

γρούα-jα (τ) πληθ. γράτε = γυνή, (γ) γνούα (= γυνή).

γρούε-jα (γ) γjύσμε γρούαjε = γρόαj ε θύερ = μισόκοπη.

γρουμάσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. γρουμάζετε = λάρυγξ.

γρούμbουλε: ἐπιρ. συμμαζευτά, κουβάρι. (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων) ουπερμbλjόθνε γρούμbουλε = συμμαζώχθησαν κουβάρι. = ρρούδουρε πισστιέλουρε πόσι λjεμσ.

γρουμbουλόj: ρημ. = πεστιέλε γρούμbουλε: παθ. γρουμbουλόχεμ.

γρούμbουλε-ι (γ.) ἴδ. γαμούλε-jα = σωρός. πληθ. γρούμbουjτε.

γρουνάρ-ι (γ) = σιτών, σιταποθήκη· πληθ. γρουνάρετε.

γρούν-ι (γ) ὁ πληθ. λείπει=σῖτος καὶ γρουρ-ι (τ.) ἀρσ. γρούνετε (γ) καὶ γρούρετε: οὐδ. = τὸ σιτάριον.

γρουνόρε-jα: αjο άρε κjε κα κjενε μbιέλε γρούνε = ἀγρὸς ἐσπαρμένος σῖτον. πληθ. γρουνόρετε.

γρούστ-ι πληθ. γρούστετε (τ) καὶ γρουστατε (γ) [ἑλλην. γρόνθος] ι bίε με γρούστ = τὸν κτυπῶ μὲ ταῖς γρονθιαῖς.

γρύκε-α: πληθ. γρύκατε: τὸ ἔσωθεν τοῦ λαιμοῦ. 2) τὸ στόμιον ὡς γρύκ ε πούσιτ = τὸ στόμιον τοῦ φρέατος. 3) κόλπος ὡς γρύκ' ε dέτιτ. = ὁ κόλπος τῆς θαλάσσης. 4) χαράδρα, στενὸν μεταξὺ δύο

ὀρέων ὡς γρύκ'ε μάλj'τ=ἡ κλεισοῦρα τοῦ βουνοῦ. καὶ (γ) σ̈κάλ'ε μάλjιτ.

γρυκεσίj-α (budi)=λαιμαργία πληθ. γρυκεσίτε.

γρυκεσούερ-όρι (γ)=λαίμαργος· ἴδ. γουσ̈πούερ-όρι. πληθ. γρυκεσόρετε. καὶ συνηρ. γρυκεσούρ-όρι. τὸ θηλ. γρυκεσόρε-jα ἴδ. γουσ̈πόρε-jα· πληθ. γρυκεσόρετε.

γρύκεσ-ι (γ.) ἀρσ. — γρύκεσε-jα θηλ. — τὸ πληθ. ἀρσ. γρύκεσιτε, θηλ. γρύκεσετε.

(ι-ε-τε-) γρυμόσουρε (Βεράτ)=ι-ε-τε dóbετε=ι-ε-τε λjίγετε=ἀδύνατος, λιγνός, ἰσχνὸς -ἡ -όν.

(ι-ε-) γρύνjε=ἐπιθ. (ψωμὶ) σιταρένιο.=boúκ'ε γρύνjε. — καὶ (Σ) ι-ε-γρύjτε, ι-ε-γρύνετε. (Κρούjα)

γυπ-ι (Σ)=κοινῶς τὸ λαμνί· γυπ' ι-πιστόλjεσε=τὸ λαμνὶ τοῦ πιστολιοῦ. ἴδ. ναβλί-α, ναμλjί-α (Σ).

Γj

γjά-jα (γ. budi)=ἡ θήρα, τὸ κυνήγιον. γjάε-jα (Σ), γjαχ̈-ου (τ), γjουτί-jα (Τυράν.) πληθ. γjουτίτε.

γjᾶ-jα: ὄνομα περιληπτ. τὸ πρᾶγμα Λατιν. res (γ) καὶ γjέ-jα (τ) 2) περιουσία, πλοῦτος· γjäj' ε γjάλε=τὰ κτήνη, τὰ πρόβατα. 3) ἐπιρ. ἀρν.=οὐδέν, μηδὲν σ' ε̈στε γjε=δὲν εἶνε τίποτε· ἢ σ' εσ̈τε γjε κάφσ̈ε=δὲν εἶνε τίποτε. — περ πακ γjε dέσ̈α τε βρίτεμ=ὀλίγον ἔλειψε νὰ σκοτωθῶ· ἴδ. ασγjᾶ, ασγjέ κουρρεγjᾶ (Σ).

γjᾶj-ᾶν-ᾶν (bogdan) ἴδ. γjεj-έν-έν (γ).

γjά-ι (Σ)=βόγκημα, βογκητός· ἴδ. νεκίμ-ι.

γjάj: ρημ. οὐδ. ἀόρ. γjάβα-ε-ου, μτχ. γjᾶμ (γ), γjάρε (τ)=ὁμοιάζω. 2) τριτοπρόσωπον ρημ. με-τε-ι-να-ου-ου, γjᾶν=με-σε-τὸν ἢ τὴν-μας-σας-τοὺς ἢ τὰς=πρέπει, τερειάζει, ὁμοιάζει: ι γjᾶν τ' ετ=ὁμοιάζει τὸν πατέρα του, ι γjᾶν σ' έμεσε=ὁμοιάζει τὴν μητέρα. — κεjὸ ρρόbε σ' τε γjᾶν=αὐτὸ τὸ φόρεμα δὲν σοῦ πρέπει. γjᾶν τε βέτε=πρέπει νὰ ὑπάγω, γjᾶν τε bένj κετε πούνε=πρέπει νὰ κάμω αὐτὴ τὴ δουλειά. — σ' γjᾶν τε bέντσ̈ κετε πούνε=δὲν πρέπει νὰ κάμης

αὐτὴν τὴ δουλεϊά. 3) τριτοπροσ. = συμβαίνει: κε̣ϊτοὺ γjάου νjε̣χέρε̣ = οὕτω συνέβη ποτέ. σι γjάου αjό πούνε̣; = πῶς συνέβη αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις; ἴδ. γodίτ.

γjάκ-ου: πληθ. γjάκνα-τε̣ (γ) γjάκρα-τε̣ (τ). αἷμα. 2) φόνος. μος bε̃ν γjάκ ε bόλjbε̣. (φράσις) = μὴ κάμῃς φονικόν. — κᾶμ ρε̣νε̣ μbε̣ γjάκ = διέπραξα φόνον, εἶμαι φονεύς. — μόρα γjάκουν' ε τ'ιμ-έτ, α τ'ιμ-βε̣λᾶ, α τ'ιμ bιρ, α μίκουτ τ'ίμ = ἔλαβον ἐκδίκησιν διὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἢ τοῦ υἱοῦ μου ἢ τοῦ φίλου μου. 3) γjάκ = συγγενὴς ἐξ αἵματος. — jέμι γjάκ = εἴμεθα συγγενεῖς. — γjάκου ούjε̣ σ'bε̣χετε̣ = τὸ αἷμα νερὸ δὲν γίνεται. — κοῦ ϊκε̣λj πλjάκου, dέλj γjάκου = ὅπου πατεῖ ὁ γέρων ἐξέρχεται αἷμα. (παροιμ.).

γjάκε̣σ-ι = φονεύς, πληθ. γjάκε̣σιτε̣ - γjάκε̣σε-jα = ἡ φονεὺς πληθ. γjάκε̣σετε̣ - γjακε̣τούαρ - όρι (ἀρσ.) πληθ. γjακε̣τόρε̣τε̣. γjακε̣τόρε-jα πληθ. γjακε̣τόρετε̣. γjακατάρ-ι (Βεράτ) πληθ. γjακατάρε̣τε̣, τὸ θηλ. γjακατάρε-jα γιακατάρετε̣. — καὶ γjακσούερ-όρι καὶ γjακσούρ-ορι πληθ. γjακσόρε̣τε̣. τὸ θηλ. γjακσόρε-jα πληθ. γjακσόρετε̣.

γjακόνj: ρ. ἐνερ. (Περμέτ) ἴδ. ρ. περγjᾶκ. — ('Αργυρ.) γjακε̣τόj.

γjακόνεμ (Περμέτ) ἴδ. περγjάκεμ - γjακε̣τόνεμ ('Αργυρ.).

γjακε̣σίj-α (budi) = φόνος. πληθ. γjακε̣ϊτε̣. — bᾶνj γjακε̣σίj = διαπράττω φόνον, φονεύω.

γjακόν-ι (budi), dϊακόν-ι (Σ) = διάκονος, διᾶκος.

γjακ-bάμε̣σ-ι (γ) = ὁ μαχαιροβγάλτης, ὁ χύνων αἷμα (ἀνθρώπων) τὸ θηλ. γjακ-bάμε̣σε-jα· πληθ. γjακ-bάμε̣σιτε̣ ἀρσ. γjακ-bάμε̣σετε̣ θηλ. — γjακbε̣ρε̣σ-ι, γjακbέρε̣σε-jα θηλ. τὸ πληθ. γjακ-bέρε̣σιτε̣ ἀρσ. γιακbε̣ρε̣σετε̣ θηλ.

γjακούνd: (γ) γjακούνdι (γ), γjε̣κούντ (τ) γjικούνdι (t) = εἴς τι μέρος, κοινῶς εἰς κανὲν μέρος, μbε̣ϊdο βε̣ντ-ε κε̣ρκόβα πο σ'ε γjέτϊε̣ γjακούνdι = τὸν ἐζήτησα παντοῦ ἀλλὰ δὲν τὸν εὗρον εἰς κανὲν μέρος. — dοτε̣ jέτε̣ φϊέχουρε̣ γjε̣κούντ = θὰ εἶνε κρυμμένος εἰς κανὲν μέρος· ἀντιθ. ασγjακούνd (γ) ασγjακούνdι (γ) ασγjε̣κούντ (τ) ασγjε̣κοῦνdι (τ) κουρκούνd (Σ) κουρκούνdὶ (Σ).

γjάλε̣ = ἐπιρ. ζωντανῶς. jάμ γjάλε̣ = εἶμαι ζῶν. = ζῶ. ίϊτε γjάλε̣ ι-άτι = ἔζη ὁ πατήρ του. — σ'ᾶϊτε γjάλε̣ πο κᾶ βdέκουρ = δὲν ζῇ ἀλλ' ἀπέ-

θανεν. 2) σημ. ἀπαράλλακτος, ὅμοιος. ε bᾶνα γjάλε̱ σι ατε̱ = τὸ ἔκαμα ὅμοιον μὲ αὐτήν. — κε̱νdόν γjάλε̱ σι γjέλj = τραγουδεῖ ἀπαράλλακτα ὡς πετεινός. ι-γjάλε̱-ι ἐπιθ. = ζωντανὸς 2) ζωηρός· ἀντιθ. ι βdέκουνε̱ = θνητός. ε-γjάλε̱-α = ζωντανὴ 2) ζωηρά. — ᾶὄτε̱ ι γjάλε̱ = εἶνε ζωντανός, εἶνε ζωηρός.

γjάλjμε̱-α (Σ. Βερατ)=σπάγγος, σχοινίον ψιλὸν πληθ. γjάλjματε̱ καὶ γjάλjμε̱-ι (τ) πληθ. γjελjμίτρετε̱.

γjαλjούσ-τρε̱-α (Μιρεdίτα) πληθ. γjαλjούστρατε̱=παράθυρον. — γjάλπε̱-ι ἢ οὐδετέρως γjάλπε̱τε̱: πληθ. γjάλπε̱ρατε̱ = βούτυρον. καὶ (γ) τε̱ λjύνε̱-τε̱ οὐδ. ὁ πληθ. λείπει.

γjάμε̱-α (γ) = κακὴ εἴδησις (ἐπὶ θανάτου) ι ἐρdι γjάμα=τοῦ ἦλθε κακὴ εἴδησις. τ'άρθτε̱ γjάμᾶ. καὶ γjέμε̱-α. γjάμε̱-α (γ. budi) = ἀντήχησις, θρῆνος. γjᾶμ'ε μότιτ (γ) (Μαλjισία) = ἡ βροντὴ ἴδ. σκρέπι μότι (γεγ. Μαλεσία).

γjάμ-ι, = γjεμίμ-ι-πληθ. γjεμίμετε̱. γjιμίμ-ι. (γ) πληθ. γjᾶματε̱, γjε̱μίμέτε̱, γjιμίμετε̱ = ἀντήχησις, βοὴ 2 (Σ. budi) βόγκημα.

γjᾶμ (γ) γjαρε̱ (τ) μετοχ. τοῦ γjαj (γ. bogdan).

γjάνdε̱ρρε̱-α (γ), γjένdε̱ρρε̱-α (τ) πληθ. γjάνdε̱ρρατε̱ = ὁ ἀδήν, οἱ ἐληὲς κοινῶς τὰ γλυκάδια.

γjάνε̱-α (Βεράτ) = bαλτα κjε̱ λjε̱ λjούμι κουρ βε̱ρῶίν.

γjᾶνε̱ (γ) καὶ γjέρε̱ (τ) = ἐπιρ. = εὐρέως, φαρδιά. ἀντιθ. ι-ε-νγούστε̱.

(ι) *γjᾶνε̱* (γ) ι γjέρε̱· πλατύς, εὐρύς.

(ε) *γjᾶνε̱* = ε γjέρε̱ = πλατεῖα, εὐρεῖα.

(τε) *γjάνε̱τε̱*, (γ) = τε̱ γjέρε̱τε̱ (τ) = τὸ πλάτος, τὸ εὖρος.

γjανόj (γ) ἴδ. σγjανόj (γ) σγjερόνj (τ) γjερόνj (τ).

γjανόχεμ (γ) ἴδ. σγjανόχεμ (γ) σγερόνεμ (τ) γjερόνεμ (τ).

γjάρπε̱νε̱ (budi) (γ). γjάρπε̱ρε̱ (τ) = ὄφις. πληθ. γjάρπε̱νατε̱ (Ἐλβασ.) γjάρπε̱νιτε̱, γjαρπάνj-τε̱ καὶ γjερπίνjτε̱ [ἴδ. Ἑλλην. Ηερπω, σερπω = ἕρπω].

γιάρε̱ (τ) μετχ. τοῦ ρημ. γjᾶμ ὁ ἴδε.

γjάσ-ατ-ατ· (Σ) ἴδ. σγjασ-ατ-ατ. ρῆμα.

γjάτεμ ἴδ. σγjάτεμ.

γjάσε-jα̰(bogdan) καὶ γjασε̱-α = ὁμοιότης· πληθ. γjάσετε̱ καὶ σατε̱.

γjάσ καὶ νγjάσ-ετ-ετ (Κόρτσα) με̱-τε̱-ι νγjετ = με-σε τὸν ὁμοιάζει.

ι νγjάσ = τὸν ὁμοιάζω.-καὶ πε̱ργjάσ (τ). με̱-τε̱-ι-να-ο-ου γjάσ = με-σὲ-τὸν-μᾶς-σᾶς-τοὺς ὁμοιάζει.

(ι) *γjάσιμ-ι*: ἀρσ. = εὐπρεπής· πληθ. τε̱ γjάσιμιτε̱.

(ε) *γjάσιμε-jα* θηλ. πλ. τε̱ γjάσιμετε̱.-καὶ ι γjασέμ-ι ἀρσ. ε γjασέμεjα θηλ. πληθ. τε̱ γjασέμιτε̱ ἀρσ. τε̱ γjασέμετε̱-θηλ.

γjάστε̱: ἀριθμ. = ἕξ. 6.-γjάστε̱-μbε̱-διέτε̱ = δέκα ἕξ καὶ γjάστε μbε̱ δίτε̱ (γ) καὶ γjάστε̱ μbε̱ δέτε̱ (γ).

γjαστε-διέτε̱ = ἑξήκοντα· καὶ γjαστε-δίτε-γjαστε-δέτε.

ι γjάστε̱-ι ε-γjάστε̱-α = ἕκτος-ἕκτη.

γjαστε̱με̱ζάj: πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρ. = ἑξαπλῶς (Περμέτ).

(ι) *γjάστε̱με̱στε̱-ι* (Περμέτ.) = ἑξαπλοῦς.

(ε) *γjάστε̱με̱στε̱-α*: θηλ. = ἑξαπλῆ.

γjαστε̱με̱ζόνj: ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑξαπλοῦν, ἑξαπλασιάζω· τὸ παθητ. γjάστε̱με̱ζόνεμ (Περμέτ).

γjαστίσ-ι = ἡ ἑξὰς τὸ θηλ. γjαστέσε-jα· ἡ ἑξάς.

γjάστε̱σε̱: ἐπίρ. = ἑξαχῶς, ἑξαχῇ κατὰ ἕξ τρόπους.

γjάτε̱: ἐπίρ. = μακρῶς· γλjάτε̱ (Ὕδρα-Ἰταλο-Ἀλβανικόν).

(ι) *γjάτε̱-ι* = ὁ μακρὸς ε-γjάτε̱-α = ἡ μακρὰ καὶ (ι-ε) γλjάτε̱: ἀντιθ. ι-ε σκούρτε̱νε̱ (γ) ι-ε-σκούρτε̱ρε̱ (τ).

γjατόj: ρῆμα ἐνεργ. = μακρύνω, bε̱j τε̱ γjάτε̱: ἀντιθ. σκουρτόj.—καὶ νγατόj (γ. τ.) τὸ παθ. γjατόχεμ-νγατόχεμ (τ).

γjατάρ-ι (bogdan) πληθ. γjατάρε̱-τε̱ = κυνηγός.—τὸ θηλ. γjατάρεjα πληθ. γjατάρετε̱.—γjατούκρ-όρι· πληθ. γjατόρε̱τε̱ καὶ γjαχτάράρι πληθ. γjαχτάρε̱τε̱· τὸ θηλ. γjαχτάρε-jα πληθ. γjαχτάρετε̱.— γjατόρε-jα = ἡ κυνηγὸς πληθ. ετε̱ καὶ γjουετάρε-jα πληθ. γjουετάρετε̱.—καὶ ἀρσ. γjουτάρ-ι· πληθ. γjουτάρε̱τε̱.—τὸ θηλ γjουτάρε-jα πληθ. γjουτάρετε̱.

γjάχ-ου (τ) ἴδ. γjα-jα (γ).

γjε̱-jα (τ) ἴδ. γjα-jα· ὁ πληθ. λείπει.

γjέγjεμ: (budi-γ-τ.) ρ. ἀποθ. = ἀκούω. ἴδ dε̱γjόj, νdε̱γjόj, νdεγjόj. φρᾶσις: σ' αστε̱ πᾶμ ε γjέγjουνε̱ = ἀόρατον καὶ ἀνήκουστον πρᾶγμα. τε̱ γjέγjουνε̱-ιτε̱ (budi) = ἡ ἀκοή.

(ι)-*γjέγjεσιμ-ι* (budi) εὐπειθὴς ἴδ. ι νdε̱γjούεσιμ-ι.

(ε)-*γjέγjεσιμε-jα*: θηλ. ἴδ. ε-νdε̱γjούεσιμε̱-jα.

γjε̱ζᾶρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. γjιζᾶρ-ι: πληθ. γjεζάρε̱τε̱.

γjέθ-ι (Σ) πληθ. γjέθ-τε̱ τὰ (πυκνὰ) φύλλα τῶν δένδρων, καὶ *γjέθε-jα* (γ. τ.) καὶ φλjέτε̱-α πληθ. φλέτε̱τε̱.-γjεθε̱σόj (γ) ρ. οὐδ. κοινῶς ξανοίγω τὰ φύλλα. γjεθε̱σόjε̱νε̱ dρούτε̱ = τσέλjινε̱ dρούνjτε̱ = ξανοίγουν τὰ φύλλα. ἴδ. γε̱λόj.

γjε̃j: (γ) ρ. ἐνεp. = εὑρίσκω ἀντιθ. χ̊ουπ, (Σ) χ̊ούμπ, χ̊ουμbάσ γjένj (τ) μ.τ.χ. γjέτουνε̱ (γ) καὶ τρεσ (Σ) ρήμ. Bdίρ, Bbάρ, bιρ (Σ), bαρ (Τσ̈άμ).

γjεj μετοχ. γjέτουρε̱ (τ): ι έρθνε̱ τε̱ γjέτουρατε̱ (Περμέτ.) = τῆς ἦλθον τὰ ἔμμηνα (ἐπὶ γυναικῶν).

γjεκούνd ἴδ. γjακούνd. — γjεκούνdι — ἴδ. γjακούνdι.

γjελj-ι: πληθ. γjέλjατε̱ = ἀλέκτωρ, πετεινός. — καὶ κε̱νdέσ-ι (= ὁ ᾄδων, ὁ ψάλτης) (Περμέτ.) γjέλjε πούλjε̱ = ἀλέκτωρ· πρὸς διάκρισιν ἄλλων. γjέλjε dέτι, ινδιᾶνος, γάλλος. — καὶ καπόσ̈-ι καὶ κοκόσ̈ ι (Ἀργυρ.). γjελj-γρεκ-ου (Ἐλβασ.) νjε̱ φάρε̱ γjελjι κjε̱ λjεν πα πούπουλα μbασε̱νdάϊ ζε̱νε̱ ε ι dάλjε̱νε̱ λέγεται καὶ γjελj-κοκότ (Σ).

(ι) *γjέλbε̱ρε̱-ι* ἀρσ. = ὠχρός, χλωμός, πράσινος τὸ θηλ.

(ε) *γjέλjbε̱ρε̱-α* = ὠχρά, κιτρίνη. — ἴδ. ι-ε πρέσ̈τε̱. ι-ε-ρίμτε̱.

γελjbε̱ρόj: ρήμ. ἐνερ. = πρασινίζω.

γjελbε̱ρόχ̊εμ: παθητ. = πρασινίζομαι· καὶ γjελbε̱ρόνεμ.

γjελbάbε̱-α (Dίβρα) ? ? ? dσιdσε̱λίμε̱-α πληθ. γjελjbέbε̱τε̱.

γjέλε̱-α πληθ γjελε̱-τε̱ = τὸ φαγητόν. γjέλ'ε bουρbουλjέτουρε̱ (Περμέτ.) = ἀρτημένον φαγητόν, πασχαλινόν· ἀντιθ. γέλjε̱ κρεσ̈μόρε = νηστίσιμον φαγητὸν (τ) καὶ γjέλε̱ ι μασ̈ε̱νύρε̱ (Περμέτ.) = τεσσαρακοστινὸν φαγητόν.

γjελίνj (Βεράτ.) = ψάχνω διὰ τοῦ ράμφους πρὸς τροφήν· σ̈ικόj κε̱τού ε ατιέ μος γjενj γjε̱ πε̱ρ τε̱ νγρένε̱· πο γjελίνj πούλjα· ἴδ. γjέλε̱-α.

γjελῖνj (budi-Τοσκ-bogdan) ρ. οὐδ. = μbαχ̊εμ ι γjᾶλε̱, 2) ψάχνω πρὸς τροφὴν διὰ νὰ ζήσω. — νjερίου γjελῖν με bούκε̱ = ρρόνε̱ με bούκε̱ (bogdan) ἴδ. ρρόj, jετόj.

γjέλουνε̱ (budi) καὶ γjέλμ (budi) μτχ. = με ρρούεμ.

γjελῖνj-ῖν-ῖν (bogdan) ρ. οὐδ. = ζῶ, διάγω τὸν βίον, κοινῶς περνῶ τὴν ζωήν· σ̈κονj jέτε̱νε̱. γjελῖνjε̱με̱ νdε̱ νjε̱ σ̈τε̱πί = ζῶμεν (κατοικοῦμεν) εἰς μίαν οἰκίαν. — κᾶμ γjελίτουνε̱ σ̈ούμε̱ βιέτ νdε̱ δε̃τ τ'

Α'ρbεvιτ = ἔζησα πολλὰ ἔτη εἰς τὴν 'Αλβανίαν. — με γjελίτουνε vdε κετε jέτε = διάγειν τὸν παρόντα βίον, αἰῶνα. — ἀόριστος γjελίτα-ε-ι, μτχ. γjελΐτουνε.

γjεμε-α = γjάμε-α (γ).

γjεμε-μάθ-δι (Βερατ.) = κακόμοιρος· πληθ. γjεμε-μbεδένjτε.

γjεμε-μάδε-ja πληθ. γjεμε-μεδᾶτε θηλ. = ἡ κακομοίρα.

γjεμίμ-ι (τ) καὶ γjιμίμ-ι (γ): πληθ. γjεμίμετε-γjιμίμετε· ἴδ. ρημ. γjεμόj (τ), γjιμόj (γ).

γjεμόj (τ) καὶ γjιμόj (γ): ρ. = βροντῶ, ἠχῶ, ἀντηχῶ ἐπὶ κυμάτων τῆς θαλάσσης, ἐπὶ βροντῆς, καὶ σωμάτων ἀντηχούντων· σημ. καὶ διώκω (γ) ἴδ. vdιέκ (Σ) ἴδ καὶ νεκόj. — γjεμόjενε μάλjετε = βοΐζουν τὰ βουνά· γjεμόν dέτι = βρέμεται ἡ θάλασσα.

γjέμπ-bι ἢ γjεμ-ι (γ) πληθ. γjέμbατε = τὸ ἀγκάθι.

γjέμbατσ-ι (Βεράτ.) ἴδ. θερέτσ-κε-α καὶ

γjέμπ-γομάρι = γομαράγκαθο.

γjενdεjε-ja (τ) πληθ. γjενdεjετε καὶ γjινdεjε-ja (bogdan budi) ὄχλος, λαός, πλῆθος· 2) συγγενής. — πληθ. γjίνdεjετε· καὶ γjινd-ι (bogdan).

γjενdεμ καὶ γjίνdεμ (τ. γ) εὑρίσκομαι, ἀντιθ. χουμbάσ. γjίνdεμ κέκj ('Ελβασ.) = σεληνιάζομαι. — μτχ. γjέντουρε (τ) καὶ γjινdουνε (γ).

γjενΐj-α (budi) = λαός, συγγενεῖς· ὄνομα περιληπτικόν, ἡ συγγένεια· καὶ γjινίj-α (bogdan) καὶ γjερί-α ('Αργυρ.) = ἡ συγγένεια.

γjενdερρε-α (τ) ἴδ. γjάνdερρε-α.

γjἔπ-ι: πληθ. γjἔπατε (γ. 'Ελβασ.). = γjέρι ὃ ἴδ.

γjέρ-ι = vjε ὅτᾶζε πόσι μΐ κjι χα ἄρρε = κέτερρ (Βεράτ.).

γjέρ (Τοσκ. Βερατ. Πεομέτ.), γjέρα ('Αργυρ.), vγjερ ('Ελβασ.) (Καβάjα), vγjετσ ἢ ανγjέτσ (Τυράν.) ἐπιρ. χρον. = ἕως, μέχρι· π. χ. vγjερ κεσάj dίτε = μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας· καὶ κjυρ κεσάj dίτε, = ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν· vγjυτσ καὶ κύτσ (Σ. budi-γ). — γjέρμε σοτ = ἕως σήμερον· καὶ μjετ, (budi. μbιερ (Κρούjα) dέρι ἢ αdέρι ἢ dερ (Σ) καὶ γjερσᾶ, vγjερσᾶ. dερσᾶ = ἐν ὅσῳ, ἕως ὅτου. — vγjερ κετού, vγjερ ατύ = ἕως ἐδῶ. vdjέρε budi-bogdan) καὶ vdjέρι. vdῦ, εdῦj, vdυτσ (γ).

γjέϱbȩ-α ('Ελϐασ.) πληθ. γjέρbατȩ˙ = ἡ σταγών, ψεκάς.—καὶ πίκȩ-α πληθ. πίκατȩ. τσίκȩ-α πληθ. τσίκατȩ.

γjεϱbój: ρ. οὐδ.=στάζω˙ καὶ πικόj, (Σ)-τσ̈ικόj.—γjερbόν σ̈τȩπία= τσικὸν σ̈τȩπία = στάζει ἡ οἰκία.

γjεϱdέκ-ου (Σ) ἴδ. γjιρdέκ-ου (Τυραν.) πλ.—ȩτε˙ (λέξις Τουρκ.).

Γjέϱγjȩν-ι: χωρίον τοῦ 'Ελβασανίου.

γjεϱδίσ̈τȩ-α: πληθ. γjερδίσ̈τατȩ˙ νjȩ φάρȩ dρούρι κjȩ bȩ̃ν λjούλjε τȩ κούκjε εδὲ ε χ̆ανȩ δῖτȩ.

γjέϱȩ (τ) ἐπίρ. ἴδ. γjάνȩ (γ).

(ι-ε-τε) *γjέϱȩ*˙ ἴδ. ι-ε-τȩ γjάνȩ (γ).

Γjȩ̃ϱκj-γj = ὁ Γεώργιος, ὄνομα κύριον.

γjεϱόνj (τ) ἴδ. γjανόj˙ τὸ παθ. γjερόνεμ (τ) ἴδ. σγερόνεμ σγjκνόχ̆εμ (γ) καὶ νγjερόνεμ (Περμέτ).

γjεϱσᾶ καὶ νγjεϱσᾶ: ἐπιρ. = ἕως ὅτου: νγερσᾶ τȩ βίνjȩ ε πασταjμεjα = ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ τέλος αὐτοῦ.

γjετί: ἐπιρ. (τ) = ἀλλοῦ˙ γjέτι (γ) νγjέτι (Σ) καὶ γjέτκȩ (τ).

γjετκȩζȩ-α: (τ) ι θόνȩ ατυ βέντι τεκ μbύλεν πατάτε.

γjέτουϱȩ: μετοχ. τοῦ γjενj = εὑρίσκω˙ καὶ (γ) γjέτουνȩ.

(τȩ) *γjέτουϱ-ιτȩ*: εὕρημα — τὸ τί εὑρίσκει τις.

(τε) *γjένdουϱιτȩ* = τὸ πῶς εὑρίσκεται.

γjεχ̆ένȩ-α = γέενα, κόλασις˙ πληθ. γjεχ̆ένατȩ.

γjῖν-ι, γjῖ-ρι (τ), γjῖ-ου (budi-bogdan) = μαστός, ὁ κόλπος, πληθ. γjῖj-τȩ˙ άπ γjῖj-τȩ dιάλιτ = βυζαίνω τὸ παιδί, = άπ σίσȩ.

γjιζάϱ-ι (Περμέτ.) καὶ νγjιζάρ-ι˙ ὁ ὑποτυροκόμος, βοηθὸς τοῦ τυροκόμου ἴδ.|γjίζȩ-α.—σ̈τοπάν-ι˙ bάdσ̈ο-jα (πληθ.) γjιζάρȩτȩ καὶ νγjιζάρȩτȩ.

γjίζȩ-α: εἶδος τυροῦ παραγομένου ἐξ ὀξυγάλακτος.

γjίθȩ: ἐπιθ. ἀρσ. καὶ θηλ. = ὅλος-η˙ πᾶς-πᾶσα.—πληθ. γjίθȩ καὶ τȩ γjίθȩ = ὅλοι, ὅλαι.—γjίθȩ bούρρατȩ = τȩ γjίθȩ bούρρατȩ = πάντες οἱ ἄνδρες.—γjίθȩ γράτȩ καὶ τȩ γjίθα γράτȩ = πᾶσαι αἱ γυναῖκες.— γjίθȩ bότα = ὅλος ὁ κόσμος˙ οὐδ. τȩ γjίθȩ = ε χ̆ᾶνγρα τȩ γjίθȩ = τὸ ἔφαγα ὅλον.

γjίθαζι: ἐπίρ. = γενικῶς.— γjιθȩσέj (γ. τ. bogdan) = κρεjτ = ὅλως διόλου, ὁλοτελῶς.

γjιθε̱κούjναj (budi) ἀντὶ γjιθε̱κούιj.

γjιθε̱-ανdε̃j (Τυραν.)=παντοῦ, πανταχοῦ. —γjιθε̱κού=γjιθε̱ κουνdό= πανταχοῦ-γjιθ' αῦ, γjιθ' αjό, γιθ' ατά=τηλικοῦτος, τηλικαύτη· καὶ γjίθε̱κύ, γjιθε̱ κjό.— μάτσ̈ια χ̌άνγρι γιθ' ατὲ μῖ=ἡ γαλῆ ἔφαγε τόσον μέγαν μῦν· γjιθε̱νjι (γ)=γjιθε̱νjε̱=πάντοτε ὁλονέν. —γjιθε̱κjίσ̈ ('Ελ-βασ.) ἐπιρ.=τὸ σύνολον, τὸ ὅλον ὁμοῦ· π.χ. γjιθε̱ κjισ̈ πατ jα δά ατί =πᾶν ὅτι εἶχεν ἔδωκεν αὐτῷ· γjίθε̱ νjε̱ρζιτ σ' μουντ τα bᾶνjε̱ κε̱τε̱ πούνε̱ πο αύ κjε̱ dι=τσ̈' do νjερὶ σ' μούντ....=πᾶς ἄνθρωπος δὲν δύναται νὰ κάμῃ τοῦτο, παρὰ αὐτὸς ὅστις γνωρίζει με γjιθε̱ dούερ φιάλjε̱σ̈ (budi)=με τσ̈ do φάρε̱ φιάλjε̱σ̈=μὲ κάθε εἶδος λόγων.—γjιθε̱κούσ̈ (Σ. bogdan) γεν. κοινοῦ·=πᾶς, ἕκαστος, πᾶς τις.—γεν. γjίθε̱ κούιjτ, αἰτ. γjίθε̱ κε̱νd καὶ γjίθε̱ κάνd (γ) γjίθε̱ κουσ̈dό :=ἕκαστος δήποτε, πᾶς δήποτε· γjιθε̱-σι-τσίλι=ἕκαστος· ἀρσ. καὶ γjιθ' ι τσίλjι γjιθε̱σι-τσίλjα=ἑκάστη· θηλ. καὶ γjιθ' ε τσίλjα γjιθε̱-σε-σὶ= ὅπως δήποτε, καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον· γjιθε̱ πρέj μέjε,-τέjε-ατι= ἐξ αἰτίας μοῦ-σοῦ-αὐτοῦ· γjίθε̱ πρεj νέσ̈-jουσ̈-ατύνε=ἐξ αἰτίας ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· γjιθε̱ ούνε̱-τυ-αῦ-να, jου-ατά· ἐγὼ-σὺ-αὐτὸς ἡμεῖς-ὑμεῖς-αὐτοί (ἤμην ἡ αἰτία).— γjίθε̱ τσ̈ do=πᾶν ὅτι θέλεις, πᾶν εἶδος. —γjιθε̱ κjίσ̈:=τὸ ὅλον· τὸ πᾶν· γjιθε̱ τσ̈ φάρε γjᾶjε= παντοδαπά, παντοῖα, διάφορα, ποικίλα.-καὶ γjίθε̱ τσ̈' φάρε̱σ̈-γίθε̱ φάρε̱σ̈-γjίθε̱ τσ̈' μος-γjίθε̱ κjίσ̈.—γjιθε̱-κούνdι=παντοῦ εἰς ἅπαντα τὰ μερη· γjίθε̱ κjίσ̈ κουjτὸν νjερίου=γjίθε̱ τσ̈' κουjτόν νjερίου=πᾶν ὅτι σκέπτεται ὁ ἄνθρωπος. —μbε̱ γjίθε̱ βε̱ντ=μbε̱ τσ̈' do βέντ=εἰς πάντα τόπον.—πε̱ρ γjίθε χ̌έρε̱=πε̱ρ τσ̈' do χ̌έρε̱=εἰς πᾶσαν στιγμήν· πε̱ρ γjίθε̱ μbρᾶμε̱=πε̱ρ τσ̈' do μbρᾶμε̱=ἀνὰ πᾶσαν, καθ' ἑκάστην ἑσπέραν· γjίθε̱ νjερίj=(budi)=τσ̈' do νjερῖ=πᾶς ἄνθρωπος· πε̱ρ γjίθε̱ ανε̱=μbε̱ τσ̈' do άνε̱=εἰς πᾶν μέρος.—γjίθε̱ μπκάτ ε γjίθε̱ φιάλjε̱ κjι ᾶσ̈τε̱ bάκμ ε φόλjε̱ (dudi)=πᾶν ἔργον καὶ πᾶς λόγος= τσ̈' do πούνε̱ ε τσ̈' do φιάλjε̱.

γjιμίμ-ι (γ) ἴδ. γjεμίμ-ι (τ) πληθ. γjιμίμετε̱.

γjιμόj (γ) ρ. ἴδ. γjεμόj.

γjίνγjε̱ρε̱-α (Περμ.) πληθ. γjίνγjε̱ρατε̱· ἴδ. γρασ̈ίνε̱-α.

γjίνd-ι (bogdan) ἴδ. γjένdε̱jε-jα.

γjίνdε̱jε-jα : πληθ. γjίνdετε̱.

γjίνdεμ: ἴδ. γjένdεμ (τ) γjίνdουνε μετοχ. τοῦ γjίνdεμ.

γjινίj-α (bogdan) ὄν. περ. = οἱ συγγενεῖς· γjινίjα ε τιj = οἱ συγγενεῖς του· καὶ γjιρῖ-(Ἀργυρ.).

γjιγγάλε-α (Σ) πληθ. γjιγγάλατε = τέττιξ = τσίντσιρας· καὶ κεγγάλε-α (Σ) πληθ. κεγγάλατε.

γjιρdέκ-ου καὶ γjερdέκ-ου (Τυρ. Σ) λέξις Τουρκ. (ἐκ τοῦ γjερdίκ = εἰσῆλθον) = ὁ νυμφικὸς θάλαμος εἰς ὃν εἰσέρχεται ὁ νυμφίος.

γjιρί-α (Ἀργυρ.) ἴδ. γjινί-α (γεγ.) ἢ γjινίj-α.

γjιστ-ι (τ) πληθ. γjίστρατε ἴδ. γιστ-ι.

γjινέστρε-α εἶδος δένδρου· πληθ. γjινέστρατε.

Γjινοκάστρε-α (γ) = Ἀργυρόκαστρον· καὶ Γjιροκάστρε-α (τ).

Γjινοκαστρίτε καὶ Γjιροκαστρίτε πληθ. Γjιροκαστρίτε-τε τὸ θηλ. Γjιροκαστρίτε-jα: ὁ κάτοικος τοῦ Ἀργυροκάστρου.

γjίστε-jα (Καβ. Βεράτ.) ἴδ. γίστε-jα (Τυρ.) πληθ. γjίστετε· καὶ γεστέζε-α (Ἐλβασ.) πληθ. γεστέζατε.

γjόbε-α (γ) = πρόστιμον.

γjοbάρ-ι (Σ) = αὐ κjε βε̄ γjόbε = ὁ ἐπιβάλλων τὸ πρόστιμον· πληθ. γjοbάρε-τε.

γjόλε-τε (πληθ.) (Π(ρμέτ.) πλάκες ἐφ' ὧν θέτουσιν ἅλας ἵνα φάγωσι τὰ πρόβατα.

(ι) *γjόρε-ι* (ἀρσ.) (τ) = ὀρφανός, κακόμοιρος· ι νγράτε, ι-bόρφενε.

(ε) *γjόρε-α* (θηλ. (τ) = ὀρφανὴ ε μjέρα, ε νγράτε, ε βόρφενε σί μbέτε κjστού μορε ι γjόρι = πῶς ἔμεινες ἔτσι κακόμοιρε; djέμ τε γjόρε = ὀρφανὰ παιδία.

γjούαj: (τ)· ρημ. ἐνερ. = κυνηγῶ, θηρεύω· καὶ γjούεj καὶ γjούενj (budi) ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ (Σ) ἴδ. κοdί-, (τ) κjελόj (Ἐλβασ.) ἀόρ. γούαj-τα-ε-ι (τ) καὶ γέjτα-ε-ι· (γ) καὶ γjούj ἀόρ. γjούjτα (γ. συνηρ.) μετοχ. γούαjτουρε (τ) γούεjτουνε (γ) καὶ γjούjτουνε συνηρ. καὶ γjουμ· (budi) ε-γjούαjτα μὲ γούρ = ε κοdίτα μὲ γουρ = ε κjελόbα μὲ γουρ. = τὸν ἐκυνήγησα μὲ πέτραις.

γjουετάρ-ι ἴδ. γjατάρ-ι πληθ. γjουετάρετε τὸ θηλυκόν. γjουετάρε-jα (γ) ἴδ. γjατάρε-jα πληθ. γjουετάρετε καὶ γjουτάρ-ι (γ) πληθ. γjουτάρετε τὸ θηλυκὸν γjουτάρε-jα (τ) πληθ. γjουτάρετε.

γjουκάτε-α = κριτήριον· πληθ. γjουκάτατε.

γjουκατέσ̈-ι (γ. τ. budi) ἴδ. γjυκατάρ-ι πληθ.—τέσ̈ιτȩ καὶ γjυκάτȩσ̈-ι πληθ. γjυκατέσ̈ιτȩ.

γjουκατέσ̈ε-jα καὶ γjυκατέσ̈ε-jα: θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα πληθ. γjουκατέσ̈ετȩ καὶ γjυκατέσ̈ετȩ.

γjουκόj καὶ γjουκόνj: ἴδ. γjυκόj καὶ γjυκόνj τὸ παθ. γjουκόχ̈εμ καὶ γjουκόνεμ (τ) ἴδ. γjυκόχ̈εμ, γjυκόνεμ.

γjούμȩ-ι [Ἑλλην. ὕπνος]· γεν. γjούμιτ, αἰτ. γjούμȩνȩ: -μȩ μόρι γjούμι = μὲ πῆρεν ὁ ὕπνος· ἢ μȩ ζούνι γjοῦμι (γ) = μ' ἔπιασεν ὁ ὕπνος· μȩ ζούρι γjούμι (τ)—μὲ dόλλι γjούμι = μ' ἐβγῆκεν ὁ ὕπνος.—κᾶμ γjούμȩ = μȩ βιὲν γjούμȩ. = ἔχω ὕπνον, νυστάζω. —ἀντιθ. σ' κᾶμ γjούμȩ, σ' μȩ βιὲν γjούμȩ = δὲν ἔχω ὕπνον.—ὁ πληθ. λείπει.

γjούμȩ-ζῖ-ου (Βερατ.) κακόμοιρος· πληθ. γjουμȩ-ζέσ-τȩ.

γjουμȩ-ζέζȩ-α (Βερατ.) θηλ. ἡ κακόμοιρη· πληθ. γjουμȩζέζατȩ.

γjουμάσ̈-ι (Ἀργυρ.) ἀρσ. (ὑπναρᾶς) = αὐ κjȩ φλȩ σ̈ούμȩ.—πληθ. γjουμάσ̈ȩτȩ: τὸ θηλ. γjουμάσ̈ε-jα πληθ. σ̈ετȩ.—γjουμάτσ̈-ι ἀρσ. γjουμάτσε-jα θηλ. (Καβ.) πληθ. τοῦ ἀρσ. γjουμάτσ̈ȩτȩ, τοῦ θηλ. γjουμάτσετȩ καὶ γjούμȩ-μάθ-δι (Βερατ.) ἀρσ.—γjουμȩ-μάδε-jα θηλ. πληθ. γjουμȩ-μȩδένjτȩ ἀρσ.—γjουμȩ-μȩδάτȩ θηλ. γjούμȩ-ρένdȩ-ι: (γ) ἀρσ. = αὐ κjȩ κᾶ γjουμȩ τȩ ρένdȩ.—γjούμε-ρένdȩ-α (γ) θηλ. αjό κjȩ κα γjούμȩ τȩ ρένdȩ.—γjούμȩ-λjέχ̈ȩτȩ-ι: ἀρσ. αὐ κjȩ κᾶ γjούμȩ τȩ λjέχ̈ȩτȩ (γ) γjούμȩ-λjεχ̈ȩτȩ-α: θηλ. αjό κjȩ κᾶ γjούμȩ τε λjέχ̈ετȩ.

γjοῦ-νι (γ) καὶ γjοῦ-ρι (τ) πληθ. γjοῦνj-τȩ· [παραβαλ. Ἑλλην. γόνυ].

γjούϱ (γ. Μαλεσία) ἴδ. γουρ. πληθ. γjούρȩτȩ· (Μαλεσία).

γjούϱμȩ-α πληθ. γjούρματȩ = τὰ ἴχνη· καὶ γjύρμȩ-α (Τυραν.) πληθ. γjύρματȩ.

γjουτάϱ-ι (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρ-ι· πληθ. γjουτάρȩτȩ.

γjουτάϱε-jα (γ. συνηρ.) ἴδ. γjουετάρε-jα πληθ. γjουτάρετȩ.

γjού-νι (bogdan) = ἡ σπορὰ καταγωγῆς· πρεj γjούνιτ Ἀβράμιτ = ἐκ τῆς σπορᾶς τοῦ Ἀβράμ—γjού-νι = οἱ ἀπόγονοι.

γjουτί-α: ἴδ. γjα-jα: πληθ. γjουτῖτȩ· (Τυραν.).

γjούχ̈ȩ-α (γ) (τ) πληθ. γjούχ̈ȩτȩ καὶ γjούχ̈ȩνατȩ (γ) καὶ (τ) γjούχ̈ȩρατȩ καὶ γjούχ̈ου-jα (γ. budi) πληθ. γjούχ̈ουτȩ· καὶ γjούχ̈ουνȩ-α

πληθ. γjούχουνατε̣ ἴδ. γλjούχ̌ε̣-α = γλῶσσα. — γjούχ̌ε̣-μbάjτουνε̣-ι (γ) = βραδύγλωσσος καὶ γjούχ̌ε̣-μbάjτουρε̣ γjούχ̌ε̣-μbάjτουνε̣-α (γ) θηλ. ἡ βραδύγλωσσος, γjουχ̌ε̣-μbάjτουρε̣-α (τ).

γjούχ̌εμ: παθητ. τοῦ γjούαj.

γjυκάτε̣-α = ἴδ. γjουκάτε̣-α: πληθ. γjυκάτατε̣.

γjυκατέσ-ι (bogdan) (ἀρσ.) ἴδ. γjυκατάρ-ι· πλ. γjυκάτε̣σιτε̣ γjυκάτε̣σε-jα (bogdan) θηλ. ἴδ. γjυκατάρε-jα.— θηλ. γjυκάτε̣σετε̣.

γjύκj-ι πληθ. γjύκjετε̣ (bogdan - Τοσκ. - budi) = κρίσις, συμφωνία, συνθήκη.— κε̣ὃτού ε κε̄μι bάμε̣ με γjύκj = οὕτως ἐσυμφωνήσαμεν = τοιαύτην συμφωνίαν ἐκάμαμεν.

γjυκjε̣τάρ-ι ἀρσ. γjυκjε̣τάρε-jα θηλ. = κριτής, δικαστής.— γjυκάτε̣σ-ι (bogdan) ἀρσ. γjυκάτε̣σε-jα (bogdan) θηλ. πληθ. γjυκατάρε̣τε̣ (ἀρσ.) γjυκατάρετε̣ (θηλ.) καὶ γjυκάτε̣σιτε̣ ἀρσ.— γjυκάτε̣σετε̣ θηλ.

γjυκόj ἢ γjυκόνj: ρ. ἐν. = κρίνω, δικάζω, γνωμοδοτῶ.— γjυκόj dρέjτε̣ = κρίνω δικαίως. — γjυκόj ὃτρέμbε̣τε̣ = κρίνω ἀδίκως. — γjυκόχ̌εμ (γ) καὶ γjυκόνεμ (τ) παθητ.

γjυλπâνε̣ (γ) πληθ. γjυλπάνατε̣ = βελόνη· ραφίς. — γjυλπέρε̣-α (τ) πληθ. γjυλπέρατε̣ [ἴδ. νγούλ-πέ-νι καὶ πέ-ρι (τ)].

γjυλπε̣νύρ-ι (γ) = σακκοβελόνη, σακκοράφα· καὶ γjυλπε̄ρύερ-όρι (Ἀργυρ) ἡ ἀκέστρα, βελόνη μεγάλη.— ἴδ. καὶ κε̣ρρίγε̣-α (Βεράτ).

γjύμε̣σε̣-α: πληθ. γjύμε̣σατε̣ [παράβαλ. Ἑλλην. ἥμισυς].

γjύμζε̣-α: (bogdan) ἥμισυς· ἡμίσεια - ἥμισυ. — γjύσμε̣-α (τ) πληθ. γjύσματε̣: πε̣ρ γjύσμε̣ ἢ γjύσμε̣ πε̣ρ γjύσμε̣ = ἐξ ἡμισείας.

γjύσε̣-α (Σ) πληθ. γjύσατε̣: ἥμισυς - εια - συ.

γjυμε̣σάκ-ου (γ) ἀρσ. ἡμιτελής, ἡμιμερής· πληθ. γjυμεσάκε̣τε̣. — τὸ θηλ. γjυμε̣σάκε-jα πληθ.— κετε̣.

γjυμε̣σαράκ-ου: ἀρσ. (γ) πληθ. γjυμε̣σαράκε̣τε̣ τὸ θηλ γjυμε̣σαράκε-jα: πληθ. γjυμε̣σαράκετε̣ καὶ γjυσμάκ - ου (Βεράτ.) πληθ. γjυσμάκε̣τε̣ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσμάκε-jα πληθ. γjυσμάκετε̣· καὶ γjυσάκ-ου (Σ) πληθ. γjυσάκε̣τε̣ ἀρσ. τὸ θηλ. γjυσάκε-jα: πληθ. γjυσάκετε̣.

γjυμε̣σαζόκ-γου (γ) πληθ. γjυμε̣σαζόκjτε̣: κατὰ τὸ ἥμισυ πτηνὸν = ἡμίπτηνον· καὶ γjυσμαζόκ-γου (τ) πληθ. γjυσμαζόκjτε̣.

γjυμε̣σαμῖ-νι (γ) καὶ γjύσμε̣-μι-ου (τ) = κατὰ τὸ ἥμισυ ποντικός.

γjυμτύϱ̱-α: πληθ. γjυμ̱τύϱ̱τ̱ (budi-bogda Σκ.) αἱ κλειδώσεις, αἱ ἀρθρώσεις, οἱ ἁρμοί· 2) τὰ μέλη τοῦ σώματος.

γjύϱμ̱-α πληθ. γjύρμ̱τ̱: ἴδ. γjούρμ̱-α.

γjύσ̱-α (Σ) ἴδ. γjύμ̱σ̱-α πληθ. γjύσατ̱.

γjύσμ̱-α ἴδ. γjύμ̱σ̱-α· πληθ. γjύσματ̱.

γjυσμάκε-jα ἴδ. γjυμ̱σάκ̱-jα.

γjῦσ̈-ι: ὁ τοῦ πατρὸς πατὴρ ἢ ὁ τῆς μητρὸς πατὴρ = πάππος. — εμ γῦσ̈ (γ) καὶ ιμ-γῦσ̈ (τ) = ὁ πάππος μου· υτ γῦσ̈ = ὁ πάππος σου· ι γῦσ̈ι = ὁ πάππος του.

γjῦσ̈ε-jα: πληθ. γjῦσ̈ετ̱ ἡ τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρὸς μήτηρ· ἡ προμήτωρ. — έμε γjῦσ̈ε (γ) καὶ ίμε γjῦσ̈ε (τ) jοτ γjῦσ̈ε = ἡ μάμμη σου· ε γjῦσ̈ια = ἡ μάμμη του· καὶ μάδε-jα (Βεράτ.) ὀν. μάδεjα, γεν. μάδεσ̱ αἰτ. μάδεν̱· πληθ. μάδετ̱.

γjυτέτ-ι (bogdan) ἴδ. κjυτέτ-ι πληθ. γjυτέτ̱τ̱.

γjυτέτε-jα (bog.) ἴδ. κjύτέτε-jα πληθ. γjυτέτετ̱.

γjυτέτασ ι (bog.) ἴδ. κjυτέτασ-ι = πολίτης.

γjυφκέj: ρ. οὐδ. (Ἐλβασ.) = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω. καὶ γjυφτέj (γ. Μαλεσία) γjυφκέβα σ̱ πουνοῦμι = ἀπηύδησα ἐργαζόμενος.

Δ

δά καὶ αδά (τ) ἴδ. πρᾶ: αὅτού δα = ἔτσι δά = ἀὅτοὺ πρᾶ.

δάλ̱-α (Καβ.) δάλ̱-ι (τ) καὶ δάλτ̱-ι (γ) = ξυνόγαλα (γάλα δαρμένον).

δᾶμḇζ̱-α (γ) πληθ. δᾶμḇζατ̱ (= οἱ ὀδόντες τῶν τροχῶν. — καὶ δέμḇζ̱-α πληθ. δέμḇζατ̱.

δᾶμπ-ι (γ) πληθ. δᾶμḇτ̱ [ἑλλην. ὀδούς-οντος - Λατ. dens] καὶ δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμḇτ̱.

δαμbίϱ-ι (γ) = υἱὸς τοῦ βρυκόλακος. Ἂν συνευρεθῇ ὁ βρυκόλαξ μετὰ τῆς συζύγου του, τὸ γεννώμενον ὀνομάζεται *δαμπίϱ*, καὶ ἔχει τὴν ἐξαιρετικὴν ἰδιότητα νὰ γνωρίσῃ τὸν βρυκόλακα· ὅθεν ἡ παροιμία: δαμπίρι νjεχ̱ λjουφγάτιν̱:

δᾶνḏϱϱ-ι (γ) πληθ. δανdούρρ̱τ̱ (παραβ ἑλλην. δαμάζω) = γαμβρὸς

καὶ δένdẹρρ-ι (τ) ιμ-δᾶνdẹρρ, υτ-δάνdẹρρ ι δᾶνdẹρρι = ὁ γαμβρός μου ὁ γαμβρός σου, ὁ γαμβρός του.

δᾶνdẹρρί-α (γ) καὶ δẹνdẹρρί-α (τ) ἀφ. ἐν. = τὸ εἶναι τινά γαμβρόν.

δᾶνdẹρρόj καὶ δẹνdẹρρόj : ῥημ. = γίνομαι γαμβρὸς = bέχεμ δένdẹρρ.

δᾶνẹ (γ) καὶ δένẹ (τ) μετοχ. τοῦ ῥημ. απ = δίδω.—(ι-ε-τẹ) δᾶνε (γ) ἢ δένẹ (τ) = δεδομένος-η-ον· (τẹ) δᾶνẹτẹ (γ) = τὲ δένẹτẹ (τ) = ὁ δασμὸς = τὸ διδόναι· (τẹ) δᾶνατẹ (γ) τẹ δένατẹ (τ) = τὰ δοσίματα.—τẹ μάρρẹ ε τẹ δẹνẹ, = τẹ μάρρατẹ ε τẹ δένατẹ = ἡ ληψοδοσία, αἱ ληψοδοσίαι.

δᾶνẹσ-ι (γ) καὶ δένẹσ-ι (τ) ὁδίδων πληθ. δẹνẹσιτẹ· ἀρσ. πληθ. θηλ. δένẹσετẹ.

δᾶνẹσε-ja (γ) δẹνẹσε-jα (τ) = ἡ δίδουσα

δαπέν-ι : κοινῶς πετμεζόχωμα· πληθ. ἄχρηστος

δε̄ (τ) ἴδ. ἐδέ : συνδ. συμπλ = καὶ [ὁμηρ. ηδέ].

δε̄-díε-δε̄-día = γεωλογία (γνῶσις τῆς γῆς).

δε̄-dίτουνẹ-ι (γ) = δε̄-dίτουρẹ-ι (τ) = γεωλόγος· τὸ θηλ. δε-dίτουνẹ-α (γ) = δε̄-dί-ουρẹ-α = ἡ γεωλόγος.

δε̄-ου : πληθ. δένατẹ (γ), δέρατẹ (τ) [παραβ. Ἑλλην. δᾶ = γᾶ ὡς δᾶ-μήτηρ = δημήτηρ = γῆ-μήτηρ.—δα-πεδον.—ἡμε-δαπὸς—ἀλλο-δαπὸς] = ἡ γῆ, ὁ κόσμος ἡ οἰκουμένη· 2) χοῦς, χῶμα.—3) πατρίς.— νγα τῶ' δε̄ jέ τύ ; = ποδαπός εἶ ; = ἀπὸ ποῖον τόπον εἶσαι ; ίκου vdẹ δε̄ τẹ χούκj = ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.—μόρι δένẹ vdẹρ σῦ = ἔγεινε φυγάς.—σκέλj δε̄νẹ = ὑποτάσσω τὴν γῆν—ρρῖ πẹρδε̄ (γ) = κάθημαι κατὰ γῆς, καὶ ρρῖ μbẹ δε̄ (τ) πẹρδε̄ = χαμαὶ κατὰ γῆς· vdẹ δε̄ = ὑπὸ γῆν = νένẹ δε̄. — τẹ πẹρφίτẹ δέου = εἴθε νὰ σὲ καταπίῃ ἡ γῆ ! (ἀρά) = τ' ου χάπτẹ δέου !. — πẹρ ατὲ δε̄ (ὅρκος) = [μὰ τὰν γᾶν]

δε̄-ja (Τυραν.) = γῆ καλλιεργήσιμος, τόκα κjẹ πουνόχετẹ· ἴδ. ἀρẹ-α (ἄρουρα).

δεθ-ι : ὑποκορ. τοῦ δε̄-ου πληθ. δέθẹ-τẹ.

δελjατάρ-ι ἀρσ. δελjατάρε-jα θηλ. = χαϊδεμένος-η, καὶ λjεδατάρ-ι ἀρσ. λjεδατάρε jα θηλ.—καὶ γλjεδατάρ-ι (Κρούjα) ἀρσ. γλjεδατάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. δελjατάρẹτẹ, λjεδατάρẹτε, γλjεδατάρẹτẹ· θηλ. δελjατάρετẹ. λjεδατάρετẹ, γλjεδατάρετẹ.

δέλjκẹ-α πληθ. δέλjκατẹ = χάϊδια (γ), καὶ λjέδẹ-α πληθ. λjέδατẹ (Τυραν.) καὶ γλjέδẹ-α πληθ. γλjέδατẹ.

δέλπεvε-α (γ) πληθ. δέλπενα-τε ἀλώπηξ· καὶ δέλπερε-α (τ) πληθ. δέλπερατε καὶ σκίλjε-α (Ἐλβασ.) πληθ. σκίλjετε [ἑλλην. σκύλος].

δελπενί-α (γ) πληθ. δελπενίτε ἡ ὑπουλότης, πονηρία· δελπερί-α (τ) πληθ. δελπερίτε=πανουργία.

δελπενίστ (γ) καὶ δελπερίστ=ὑπούλως, πονηρῶς.

δελjφίν-ι καὶ dυλjφίν-ι (Σ) πληθ. δελjφίνατε=ὁ δελφίν-ῖνος.

δεμbάλε-α: πληθ. δεμbάλετε· τραπεζίτης ὀδούς.

δέμbεζε-α: πληθ. δέμbεζατε=ἴδ. δάμbεζε-α (γ).

δέμbετε: τριτοπρ. ρημ.=φείδομαι, λυποῦμαι, μὲ πονεῖ· με-τε-ι δέμbετε=μὲ πονεῖ, λυποῦμαι.—καὶ δίμπσετε (Ἐλβασ.) καὶ δίμbετε (Σ) με δέμbετε βέτεjα=λυποῦμαι ἐμαυτόν· καὶ δεμbύσετε (Τυραν.)

δεμίζε-α πληθ. δεμίζατε ἴδ. βέθ-ι (Σ).

δέμπ (τ) ρ. τριτοπρ. με-τε-ι δέμπ (τ)=μὲ σὲ-τὸν πονεῖ· με δέμπ κρύετε=μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· με δεμπ δᾶμbι=μὲ πονεῖ τὸ δόντι· με δᾶμb dόρα, κε̄μbα=μὲ πονεῖ τὸ χέρι, τὸ πόδι.

δέμπ-bι (τ) πληθ. δέμbετε=δᾶμπ-bι=ὁ ὀδούς.

δεμίζε-α (Ἐλβασ.) πληθ. δεμίζατε: κοινῶς τὸ μυγόχεσμα· καὶ διμίζε-α (τ) [ἴσως —διέσ-μίζε-α] καὶ βε̄θ-ι (Σ) πληθ. βε̄θετε: καὶ ένdε-α (γ) πληθ. ένdετε:-κᾶ βουμ βε̄θ μίσι=τὸ κρέας τὸ ἔφτυσε ἡ μῦγα= μίζα κᾶ λjεσούεμ ένdε (γ) ἢ μίσι ἄστε πλjōτ με δεμῖζα (ἐλβ.)=ε κᾶ δίεμ (δίερ) μίζα.

δενάρ-ι=προβατάρης πληθ. δενάρετε· ἴδ. bαρί.

δένd (Τυραν.) ρ. ἐνεργ.=γδένd (γ) καὶ γδέντ (τ)=πελεκίζω, λέπω. παθ. δένdεμ, γδένdεμ, γδέντεμ.

(ι-ε-τε) *δένε*=ί-ε-τε δᾶνε (γ).

δενεσ-ζι (τ) πληθ. δένεζατε=πτερύγιον, παρονυχίς.

δένdερ-ι=δᾶνdερρ-ι.

δενdερία ἴδ. δαντερρί-α τὸ ρημ. δένdερρόj (τ) ἴδ. δανdερρόj (γ).

δέντε πληθ. μόνον.—ὁ ἑνικ. dέλjε-jα=τὰ πρόβατα. Ὀν. δέντε γεν. δένετ, αἰτ. δέν-τε ἀφ. δενσ.

δέρε ? ? ? πικρόν· ἴδ. θάρτε ἢ ἴδετε (γ) χίδουρε (τ).

δέσ-έσ-έσ (Ἰάκοβα Ἀργυρ.) ρ. ἐν.=ἀνάπτω 2) ἐρεθίζω τινά· καὶ νdέσ-έσ-έσ. (γ. Τοσκ.)-ἀορ. δέζα-ε-ι· μτχ. δέζε καὶ δέζουνε (γ)

καὶ δέζουρȩ· προστακ. δίσ - δίσνι, νdίσ - νdίσνι. ι-δέζȩ-ι ἀρσ. ε-δέζȩ-α θηλ. τȩ-δέζȩτȩ οὐδ. = τὸ ἀνάπτειν.

δέσ-έτ-έτ (Σ) ἀντὶ διέσ-ετ-ετ· ρημ. = χέζω.

δε̄-ŏκρέσȩ-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-ŏκρέσατȩ: καὶ δε̄-ŏκρόνjȩ-α = ἡ γεωγραφία πληθ. δε̄-ŏκρόνjατȩ.

δε̄-ŏκρέσȩσ-ι = ὁ γεωγράφος δȩ-ŏκρέσȩσε-jα = ἡ γεωγράφος καὶ δȩ-ŏκρόνjȩσ-ι-δε̄-ŏκρόνjȩσε-jα πληθ. δε̄-σκρέσȩσιτȩ-δȩ-ŏκρόνjȩσιτȩ ἀρσ. δε̄-σκρέσȩσετȩ δȩ-ŏκρόνjȩσετȩ θηλ.

δέτȩ (Σ) ἀντὶ διέτȩ = δέκα.

(ι-ε-τȩ) *δέτε* = ι-ετȩ διέτε = δέκατος.

δίζεμ: ('Ιάκοβα-'Αργυρ.) παθ. τοῦ δεσ. = ἐξάπτομαι, ἐρεθίζομαι, καὶ νdίζεμ (γ. Τ) καὶ τσίλjεμ ('Αργυρ.).

δικjέλ-ι: πληθ. δικjέλjȩτȩ = ἡ δίκελλα.

δίλjȩ-α ('Αργυρ.) [παραβ. 'Ελλην. δειλιάζω = φοβοῦμαι] = κούρασις, ἀπόστασις.

διμισκjί-α: ἐν τῇ φράσει θίκȩ διμισκjί = μάχαιρα δαμασκηνὴ — σπάθη δαμασκηνή· πληθ. — ίτȩ.

δῑ-α: πληθ. δίτȩ = αἴξ -γὸς [Εδίσ-ȩ = Ἔδεσσα = Αἰγαί].

διάμȩ-τȩ οὐδ. πληθ. διάμȩρα-τȩ = λίπος, πάχος, ξύγγι. καὶ ἀρσ. διάμȩ-ι. βε̄ διάμȩ = ρ. οὐδ. = παχύνω.

διάρ-ι ἀρσ. διάρε-jα θηλ. διάρȩτȩ ἀρσ. διάρετȩ θηλ. αὖ α αjό κjȩ ρούαν δίτȩ = αἰγοβοσκός

διάτȩ-α πληθ. διάτατȩ = Διαθήκη. Διάτȩ ε Βιέτȩρȩ = Διαθ. Παλαιά Διάτȩ ε ρε̄ = Καινὴ διαθήκη.

διαφούαρ-όρι ? ? ? πληθ. διαφόρȩτȩ. ? ? ? [ἴσως ἀντίδωρον].

διέσ-έτ-έτ: ρ. ἐνερ. = χέζω. ἀόρ. διέβα-ε-ου. προστακτ. δίτ, δίτνι, εὐκτ. διέφσα, ὑποτ. τȩ-διέσ, -τȩ διέτσ̈, -τȩ διέσȩ. κτλ. μτχ. δίεμ καὶ διμ (γ) δίερȩ (τ).

δίετȩ καὶ *διέτȩ* = δέκα καὶ συνηρ. δίτε, δέτε (Σ. Τυρ.).

(ι-ετȩ) *διέτȩ* = δέκατος -η -ον καὶ ι-ε-τȩ δίτȩ καὶ ι-ε-τε δέτȩ (Σ) = τὸ δέκατον, ἡ δεκάτη τῶν προϊόντων. άπ τȩ διέτȩνȩ = δίδωμι τὴν δεκάτην (τῆς οὐσίας) μάρρȩ τȩ διέτȩνȩ ε γjέσȩ = ἀποδεκατίζω ἴδ. διετόj.

διετόνj καὶ *διετόj* = λαμβάνω τὸ δέκατον. διατόνεμ, διατόχεμ παθ.

διέτεμεζάj ἐπίρ. = δεκαπλῶς (Περμέτ).

(ι-) *διέτεμεστε-ι* = δεκαπλοῦς ε-διέτεμεστε-α = δεκαπλῆ.

διετεμεζόνj = δεκαπλασιάζω. διετεμεζόνεμ-όχεμ. παθ.

διέτεö-ι = ἡ δεκάρα (δεκάλεπτον) πληθ. διέτεöα-τε. καὶ συνῃρ. δί-τεö-ι καὶ δέτεö-ι (Τυρ.) ἀντὶ διέτεö-ι.

διέτεöε καὶ δίτεöε καὶ δέτεöε: ἐπιρ. = εἰς 10 τμήματα.

(τε) *δίμbουνε-ιτε* οὐδ. (budi-bogdan-'Ελβασ.) ἀφηρ. ἔνν. = ὁ πόνος. πληθ. τε δίμπουνατε (Σ) ἴδ. τε öιjούεμε τε καὶ συνῃρ τε öιjούμετε (Τυρ.). — κᾶμ τε δίμbουνε = πονῶ κε̃ τε δίμπουνε = πονεῖς κτλ.

(ι-ε-) *δίμπöουνε-ι-α* = ἐλεήμων εὔσπλαγχνος. (ι-ε-) δίμπτεöιμε-ι-με-jα (bogdan) = ἐλεήμων. (ι-ε-) διμbύτöιμ-ι-με-jα (bog-dan)-Τυραν.) ἐλεήμων.

δίμπσετε-ἴδ. δεμbετε = ρημ. τριτοπροσ.

(ι) *δίντε-ι* (γ), ε δίντε-α (γ) ι-δίρτε ι ε-δίρτε-α (τ) = γιδίσιος.

διπλάρ-ι-ρε-jα πληθ. διπλάρετε ἀρσ. — ρετε θηλ. [ἑλλην. διπλοῦς]-διπλοῦς ἄνθρωπος = σωματώδης, νjερίου ι μbούöουρε σα περ du νjερς. — διπλάρεjα = γυνὴ διπλασία τὸ σῶμα· ε-μάδε σα περdu γρᾶ. πληθ. διπλάρετε ἀρσ. διπλάρετε θηλ.

δῖτεμ: ρ. οὐδ. = χέζω, χέζομαι· φόöνjα ου δίε = ου δίε νένε βέτε· = λερώθηκε τὸ μωρό. — ἴδ. διέσ.

δοκάν-ι ἴδ. κουρθ-ι [Ἑλλην. δόκανον].

δόμε-α πληθ. δόματε = [Ἑλλην. δῶμα] θάλαμος.

δουμετί-α (bogdan-'Ελβασ.) ἴδ. δουνετί-α πληθ. τίτε [Ἑλλην. δωτίνη].

δούνε-α (γ. budi-bogdan) πληθ δούνετε = λύπη, 2) βία, κακὴ πρᾶξις, βλαβερὰ καὶ ἐπιζήμιος πρᾶξις. — dοτε dάλjε δούνε νdερμjέτ = θὰ ἀποβῇ κακὸν ἀποτέλεσμα ἐν τῷ μεταξύ. — κjεjό γjᾶ σ' dουρὸν δούνε = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται κακὴν διαχείρησιν. — με περ-δούνε = με πα-χῖρ = διὰ τῆς βίας. — βία. — δούνε-bᾶμεσ-ι (γ) αὐ κjε bᾶν δούνε πληθ. δούνε bάμεσιτε. — δούνε-bᾶμεσε-jα = αjό κjε bᾶν δούνε πληθ. δούνε bάμεσετε.

δουνόνj = δουνόj (γ. budi) = ι bᾶνj δούνε.

δουνετί-α (γ) = δῶρον, προσφορά. — καὶ (τ) δουρετί-α: πληθ. δουνετίτε καὶ δουρετίτε· (τ) καὶ δουράτε-α πληθ. δουράτατε.

δουρόj (τ) ρ. ἐνερ. [Ἑλλην. δωροῦμαι Λατ. dono]=χαρίζω, δωροῦμαι.

δρῖ-α: (Ἀργυρ.) πληθ. δρῖ-τε̱=τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου —καὶ χ̊αρδῖ-α, τσουνκ-γου (Καβ.) καὶ κρέρε̱-τε̱ (τ. Περμέτ.). —βέστε̱ μὲ 800 δρῖ (Ἀργυρ.)=Βέστε̱ μὲ 800 κρέρε̱ (Τοσκ.)=Βε̱νέστε̱ μὲ 800 τσούνγj (Καβαjα)=800 τσούνγj νjε̱ χ̊ουλῖ.

δριμ-ι (τ) πληθ, δρίμνατε̱=dιτ' ε πλjάκαβετ.=αἱ τρεῖς πρῶται καὶ αἱ τρεῖς τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαρτίου ἢ κατ' ἄλλους μόνον αἱ τρεῖς τελευταῖαι Φεβρουαρίου—Μαρτίου καθ' ἃς δὲν ἐργάζονται αἱ γυναῖκες τῆς Ἀλβανίας ἵνα μὴ ἀγριέψῃ ὁ καιρός· κατ' αὐτὰς μάλιστα περιποιοῦνται τὰς γραίας· (λείψανα ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μυθολογίας).

δρόμ-ι (τ)=δρόμος ρούγ' ε μάδε πληθ. δρόμε̱τε̱ καὶ dρόμ-ι (Σ) πληθ. dρόμε̱τε̱ καὶ βρομ-ι πληθ. βρόμε̱τε̱ (γ).

D

dăj (γ) ρ. ἐνερ.=χωρίζω, διαιρῶ μετχ. dαμ, ἀορ. dάβα-ε-ου καὶ νdαj (Τοσκ.)—τὸ παθ. dάχ̊εμ (γ) νdάχ̊εμ (τ).

daθ (Σ-jάκοβα) ρῆμα ἴδ. σbαθ.—dάθεμ ἴδ. σbάθεμ.

dalj: ρημ.=ἐξέρχομαι ἀντιθ. χ̊ύj. μετχ. dάλε̱ καὶ dάλjουνε̱ (γ) dάλjουρε̱ (τ), ἀορ. dόλjα-ε-ι (γ) καὶ dόλα-ε-ι (τ).—ι dαλj πε̱ρπάρα ἢ dαλj νdε̱ρ σῦ=παρουσιάζομαι τινί· 2) ἐξέρχομαι εἰς προϋπάντησιν· ἀντιθ. πε̱ρσιέλ, πε̱ρτσιέλ.—dαλj φιάλjε̱σε̱=παραβαίνω τὸν λόγον· dαλj μέντö=χάνω τὸν νοῦν μου· τε̱ dούαλνε̱ μέντε̱=ἔχασες τὸν νοῦν σου. — dαλj κούνdρε̱=ἀνθίσταμαι τινί.—dαλj κράχ̊α=προστατεύω τινά· dελj προστακτ.=ἀρκεῖ, φθάνει· με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dελj=με-σε-του-μας-σας-τοὺς φθάνει.—νούκε̱ νὰ dελj bούκα=δὲν μᾶς φθάνει τὸ ψωμί.—ι dαλj ἀνε̱μίκουτ=ἀντιπαρατάττομαι τῷ ἐχθρῷ —νdε̱ κjοφ bούρρε̱ dελj με̱=ἂν εἶσαι ἀνδρεῖος, ἀντεπέξελθέ μοι· dελj dιέλι, χ̊άνα=λjεν dιέλι, χ̊άνα· ἀντιθ. ρρῖ dιέλι, χ̊άνα· (budi)—ι dάλj ζότ καὶ ι dάλj πε̱ρ-ζότ=προστατεύω τινά, οἰκειοποιοῦμαί τι· dάλj jάöτε̱=διέσ, δίτεμ.

(τε) *dάlję-τę* = ἡ ἔξοδος, τę dάλjęτ' ε dίελιτ = ἡ ἀνατολή. ἴδ. τę λjέμιτ ε dίελιτ (γ) τę λjέρęτ' ε dίελιτ (τ).

(τε) *dάljουνατę* (γ) = τę dάλjουρατę (τ) = τὰ ἐξανθήματα· ἴδ. κόκjεζę-α. — ι dούαλ φιάλjα = ι dόλλι φιάλjα σικούνdρę-σε πατ θęνę πęρπάρα = ἐβγῆκεν ὁ λόγος του ὡς εἶχε προείπει πρότερον.

dάlj: (τ) ἴδ. νdάλj (γ) dάλjεμ (τ) ἴδ. νdάλjεμ (γ).

dαλόj καὶ *dαλόνj:* (τ) ἴδ. νdαλόνεμ καὶ νdαλόχεμ. — dάλjε νγα dάλjε = ἀγάλια - ἀγάλια = σιγὰ - σιγά. — dάλjęθ (budi) ἐπιρ. = κα dάλjεθ ε πęρ νγε (budi) = νγα dάλjε ε με νγέ· ἴδ. πęρdάj (γ).

dαλόj: ρ. ἐνερ. = χωρίζω: τὸ παθ. dαλόχεμ.

dαλęνdύσ̈ę-α (τ) = χελιδὼν πληθ. dαλęνdύσ̈ατę. — dαλęνdύσ̈ε-jα (γ): μοϊ dαλęνdύσ̈ε φάκjε κούκjε. — dαλνdύσę-α (Σ) πλ. dαλνdύσατę.

dελανdύσ̈ε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. dελανdύσ̈ετę καὶ κjελjęνdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjęνdρύσ̈ετę: ἐπι τῇ ἐμφανίσει τῶν χελιδόνων οἱ παῖδες ἐν Ἀλβανίᾳ ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ τραχήλου καὶ τῶν χειρῶν κλωστὴν ἐρυθρόλευκον ἣν περιβάλλονται ἀπὸ τῆς πρώτης Μαρτίου, καὶ κρεμῶσιν αὐτὴν εἰς δένδρον ἰδίως εἰς κρανέαν ᾄδοντες τὸ ἑξῆς ᾆσμα:

> *Μοj dαλęνdύσ̈ε,*
> *Φάκjε κούκjε,*
> *boύζę bουboύκjε,*
> *σ̈κεπ-γjυλπάνę* (σκεπ-γjυλπέρę) (τ)
> *bίστ-γęρσ̈άνę.*

Ἤτοι καλῶς ἦλθες χελιδών, ἡ ἔχουσα ἐρυθρὰς παρειάς, ράμφος καλυκοειδές, πτέρυγας βελονοειδεῖς καὶ οὐρὰν ψαλιδωτήν· [ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν ἔθιμον [παραβ. τὸ τῶν Ροδίων ᾆσμα πρὸς τὴν χελιδόνα].

dάμ-ι (γ) dęμ-ι (τ) πληθ. dάμετę - dέμετę = βλάβη, ζημία. bάj dάμ = bęνj dęμ = προξενῶ ζημίαν, κάμνω ζημίαν.

dαμόj: (γ) ρ. ἐνερ. = ζημιῶ, βλάπτω καὶ dęμόνj (τ) μτχ. dαμούεμ (γ) καὶ dęμούαρę (τ) [Λατ. damno] καὶ dαμετόνj (budi) ἢ dαμτόνj καὶ dęμęτόνj (τ). κάμ dεμούεμ σ̈ούμę παρὰ = ἐξώδευσα πολλὰ χρήματα. — μος ε bęν κęτę πούνε σε νdo τę dαμόσ̈ = μὴ τὸ κάμῃς αὐτὸ διότι θὰ ζημιώσῃς.

daμaχ̌ούσ̈ (Ἔλβασ.) ἀορ. dαμαχ̌ούσ̈α μτχ. dαμαχ̌ούσ̈ȩ=διασκορπίζω. τὸ παθ dαμαχ̌ούσεμ.

daμτάρ-ι (γ) ἀρσ. dαμτάρε-jα (γ) θηλ. dαμτούερ-όρι : ἀρσ. dαμτόρε-jα: θηλ. πληθ dαμτάρȩτȩ ἀρσ. dαμτάρετȩ : θηλ. dεμτάρ-ι (τ) ἀρσ.dεμτάρε-jα (τ) θηλ. πληθ. dεμτάρȩτȩ ἀρσ. dεμτάρετȩ θηλ. dαμτούερ-ορ καὶ dαμτούρ-όρι (γ)=ὁ ἐπιζήμιος τὸ θηλ. dαμτόρε-jα πληθ. dαμτόρετȩ. dεμτούαρ-όρι (τ) ἀρσ. – dεμτόρε-jα θηλ. (τ).

dâνȩ-a (γ) πληθ. dâνȩτȩ καὶ dάρȩ-α (τ) καὶ dένȩ-α (Σ) πληθ. dάρȩτȩ καὶ dȩνȩτȩ=ἤλάγρα, τανάλια.

dâνγȩ-a (ἐλβ.) bάρκου μ' ου φροῦ dâνγα=ἐφούσκωσεν ἡ κοιλιὰ [ὑπερπληρπθεῖσα φαγητοῦ].

daνγάλ-ι (ἐλβ.) ἀρσ. dανγάλε-jα θηλ.=bαρκ' μάθ. – δι bαρκ-μάδε-jα καὶ dανγαράκj-ι ἀρσ. dανγαράκjε-jα θηλ. πληθ. dανγάλȩτȩ θηλ. καὶ dανγαράκjȩτȩ ἀρσ. dαγαράκjετȩ θηλ. ἴδε bαρκαλjικj-ι bαρκαλjίκjε-jα.

dâντ (γ), dεντ (τ)=πυκνόνω· ἀντιθ ρραλόj=ἀραιόνω. — μετοχ. dάνdουνȩ (γ) dένdουρȩ (τ) ἐπιρ. =πυκνῶς· ἀντιθ. ρράλȩ ι-ε-τȩ dάνdουνȩ (γ) dένdουρȩ (τ)=πυκνὸς-ή-όν.

dάρδȩ-a : πληθ. dάρδȩτȩ=ἄπιον, ἀπίδιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

dάρε-ja καὶ τάρε-jα: τὸ βάρος ἀγγείου κοινῶς ἡ τάρα· πληθ. dάρȩτȩ καὶ τάρȩτȩ.

dάρκȩ-a : πληθ. dάρκȩτȩ: τὸ δεῖπνον· [ἑλλην. δορπηστός].

daρκόj (γ)=ρ.=δειπνῶ καὶ (κάμνω=) παραθέτω δεῖπνον bâj dάρκȩ (τ) χ̌α dάρκȩ=δειπνῶ.

dάρσμȩ-a (γ. budi, bogdan, Σ Κρούjα, Τυραν.) ἴδ. dάτμȩ-α πληθ. dάρσματȩ.

daρσμούερ-όρι καὶ dαρσμούρ-όρι ἴδ. dασμούρ-όρι καὶ dασμούερ-ορ.— dαρσμορέ-jα=ἴδ. dασμόρε-jα.

dάσμȩ a πληθ. dάσματȩ [ἑλλην. δᾴς: ἀπὸ τὰς δᾷδας ἃς ἀνάπτουσιν εἰς τὸν γάμον, [καὶ ποιητικῶς γάμος καὶ κηδεία].

daσμούαρ-όρι : ὁ προσκεκλημένος εἰς γάμον (τ). dασμούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. dασμούρ-όρι· (γ) dασμόρε-jα: πληθ. ἀρσ. dασμόρȩτȩ.— θηλ. dασμόρετȩ

dάσ̈-ι : πληθ. dέσ̈ȩ-τȩ: =κριός, κριάρι dασ̈' ι βιέτȩρȩ=ι θόνȩ κουρ κᾶ

καπερdσύεμ du βιέτ· dάσ̈ με κουμbόνε̱=κριὸς ὁδηγὸς [μὲ κωδωνίσκον].

dάσ̈ε̱ καὶ dάσ̈ουιε̱ (γ) dάσ̈ε̱ καὶ dάσ̈ουρε̱ (τ) dάσ̈τουνε̱ (Σ) μετοχ. τοῦ dούα=θέλω. (ι-ε) dασ̈τουνε̱ καὶ dάσ̈ουνε̱ καὶ dασ̈ουρε̱=ἀγαπητὸς-ή-όν.—ι-ε-dάσε̱μ (γ) ι-ε-dάσε̱με-*jα*.

dασ̈ουνί-α (γ), dασ̈ουρί-α (τ), dασ̈τουνί-α (Σ) πληθ. dασ̈ουνίτε̱—dασ̈ουρίτε̱ - dασ̈τουνίτε̱: ἡ ἀγάπη.

dασ̈ουνίμ-ι (γ) καὶ dασ̈ουρίμ-ι (τ)=τὸ θέλημα· ἡ ἐπιθυμία· πληθ. dασ̈ουνίμετε̱.

dάτσ-ι: πληθ. dάτσατε̱ (Σ. Κροjα, Ἐλβασ.)· ἐν τῇ φράσει σύ dατσ. ἴδ. ματσόκ-ου (γ) ματσ̈όρ-ι (Σ).

dαφίνε̱-α (Ἐλβ.)=δάφνη· λjάρε̱-α (Σ.-Καβαjα).

dβέκουνε̱ (bogdan) μετοχ. ἴδ. βdέκουνε̱—βdέκουρε̱.

dβέσ̈ (bogdan) ρ. ἴδ. σβέσ̈ ρ.

dβέσουνε̱ μετοχ. ἴδ. σβέσ̈ουνε̱.

dβίερ (bogdan) ἴδ. βίερ.—ρημ.

dβίρεμ (bogdan) ἴδ. βίρεμ.

dβίσ̈εμ (bogdan) ἴδ. σβίσ̈εμ dβόj-όχεμ (bogdan) ἴδ. βdόj-όχεμ.

de̱bόνj-οj (τ) ρ. ἐνερ.=ἀποβάλλω, διώκω· μετοχὴ dbούαρε̱.—καὶ (Ἀργυρ.) τσbόj μετοχ. τσbούαρε̱ καὶ βdoj-όνj (γ. budi-Τυραν.) μετόχ. βdούμ. καὶ dβόj (bogdau) μετοχ. dβούεμ· καὶ πε̱ρζά-ε̱-ε̱ (γ) μετοχ. πε̱ρζάνε̱ (γ) καὶ πε̱ρζε̱ (τ) τὸ παθ. de̱bόνεμ, βdόχεμ-όνεμ, dβόχεμ, πε̱ρζίχεμ (γ. τ.).

de̱bόρε̱-α (τ) πληθ. ἄχρηστος ἴδ. bόρε̱-α.

deγdίσ: ρημ.=βέτε dέγε̱ μbε̱ dέγε̱· 2) παραδίδω ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα εἰς τὸν πρὸς ὅν ὅρον.—τα deγdίσισ̈ κε̱τε̱ κάρτε̱=νὰ παραδώσῃς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα ἀσφαλῶς.

dέγε̱-α πληθ. dέγατε̱=κλάδος [παραβ. ἑλλην. δοκ-ός-δόγ-ε̱).

deγε̱ρμί-α (Σ) ἴδ. νάπε-α πληθ. deγε̱ρμίτε̱.

de̱γjόνj-όj ρ.=ἀκούω· deγjόνj ζε̱νε̱=ἀκούω τὴν φωνήν· dιγjόj (τ) 2) σημ. ὑπακούω: deγjόj ατύ=ὑπάκουε αὐτῷ· νdeγjόj (γ)—γjέγjεμ (γ. τ.) ἀποθ. ἀκούω· μετοχ. γjέγjουνε̱—γjέγjουρε̱ (τ) de̱γjόνεμ, dιγjόνεμ νdeγjόχεμ, νdιγjόαεμ.—παθ.

(τε̱) *dε̱γjούαρε̱-τε̱*—τε̱ dιγjούαρε̱-τε̱=ἡ ἀκοή· τε̱ νdeγjούεμ-ιτε̱ (γ) τε νdιγjούεμ-ιτε̱=τε γjέγjουνιτε̱.

(ι-ε) *dεγjούαρσιμ* (τ)=εὐπειθής. (ι-ε) dιγjούκρσιμ—καὶ νdεγjοῦσιμ (γ) ι-ε γjέγjεσίμ (budi).

dεj (τσαμ-'Αργυρ.)=μεθαύριον· ἴδ. πασνέσερε.—νέσερ jό ποdέj=αὔριον ὄχι ἀλλὰ μεθαύριον.—dεj νjεdίτεζαj : τὴν προχθεσινὴν ἡμέραν· dεj κασdέj : (τσαμ. 'Αργυρ.) πασνέσερε τιάτερε.

dε̄j (γ) ρημ. = μεθῶ τινα καὶ dεj (τ) ἀόρ. dέjτα-ε-ου καὶ dέjτα-ε-ι μετοχ. dέjτουνε καὶ dέjτουρε καὶ dέjε : ἀστε dέjτουνε καὶ ἀστε dέjε=εἶνε μεθυσμένος· dε̄χεμ (γ. τ.) παθ.

(ι) *dε̄jμ-ι* ἀρσ. ε dε̄jμε-jα: θηλ. μεθυσμένος-η.

dεjμαράκ-ου : dεjμαράκε-jα=ἴδ. πιανέτσ-ι-ε-jα πληθ. dεjμαράκετε ἀρσ. dεjμαράκετε θηλ.

Δεβόλ-ι=λjούμι ι Μυζεκέσε ι τσίλjι πίκjετε bάσκε με λjούμιν ε Βεράτιτ περμὶ ούρεν' ε Τσούκαζιτ νdε Κοζᾶρετ.—κοινῶς Δεβόλης ποταμός.

dέκε-α (Σ) ἴδ. βdεκεjε-jα dέκουνε μετοχ. τοῦ dεσ=βdεσ· (ι-ε) dέκουνε-ι-α (Σ. bogdan) ἴδ. βdέκουνε-ι-α.

dεκόj (Καβαjα—Δούρρεσι)=dερθ. — dεκόχεμ : παθ.=dέρdεμ.—ἀόρ. dεκόβα-ε-ι μετοχ. dεκούεμ καὶ dεκούμ (συνηρ.) dεκόχεμ : ρ. οὐδ.= με dέρdεν ζόρρετε νdερ λjόκετ=σπάω καὶ κεπούτεμ νdερ βέτεχε (Σ) τσίλjεμ νdερ βέτεχε=σπόνεμ (Περμέτ.) καὶ ρενdόνεμ ἢ ρρενdσόνεμ (Περμέτ.) (ι-ε) dεκούεμ καὶ dεκούμ (γ)=σπασμένος-η· καὶ ί-ε κεπούτουνε νdε βέτε=ι-ε τσίλjουνε νdε βέτε (βέτεχε) ι ε σπούαρε= ι-ε ρενdσούαρε ἢ ρρενdσούαρε· (Περμέτ).

dέκj-ι : πληθ. dέκjετε=δολιότης, στρατήγημα, στρεφογύρισμα.

dέλ-ι : πληθ. dεj-τε=τὸ νεῦρον, τὰ νεῦρα.

dελανdύσε-jα ('Αργ.) ἴδ. dαλενdύσε-jα πληθ. dελανdύσετε.

dελjε-jα : πληθ. δέντε καὶ δέντε ἀντὶ dελjετε : πρόβατον.

dελένjε-α (τ)=κέδρος ἴδ. dουλjένjε-α πληθ. —ατε.

dε̄λjιρ=ἐλευθερόνω, ἐκφορτίζομαι, ἀνακουφίζω· 2)=λjιρόj=ἀδειάζω, dελjίρ κετε νjερὶ=ἀνακούφισον αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· παθητ. dελjίρεμ.=διέσ καὶ καθαρίζομαι.—dελjίρε ἐπιρ. (μεθ' ὅλων τῶν σημασιῶν) ου dελjίρε= λεχονα=ἠλευθερώθη ἡ λεχώ.

(ι-ε) *dελjίρε*=ἐλεύθερος, 2) καθαρὸς γjακ' ι dελjίρε=αἷμα καθαρόν· τε dελjίρετε=(budi)=ἡ καθαριότης.

dεμ-ι (τ) πληθ. dέμετε̱ ἴδ. dᾶμ-ι.

dε̱μ (τ)=τοῦ κάκου, μάτην· καὶ κοτ=(ἑλ. σκότος) μbε̱ κοτ=ματαίως, στὰ σκοτεινά.

dεμ-ι πληθ dέματε̱ [ἑλλην. δαμά-λι]=αὔ βίτσ̈ κjε̱ σ' πι με̱ κjού-με̱στ.—ἐνῷ βιτσ-ι: αὔ κjε̱ πι σίσε̱ ἴδ. μουζάτ-ι.

dεμέτ-ι (Τυραν) πληθ. dεμέτατε̱=δεμα—δεμάτιον· κυρίως dεμέτ γροῦνι, ἑλbι, τε̱ρσ̈άνε̱, ορίζι ἐνῷ διὰ τὸν ἀραβόσιοον: κάπε̱-α [ἴδ. ρ. καπ] κάπε̱ μίσε̱ρι=δεμάτιον ἀραβοσίτου.

dε̱με̱τάρ-ι (τ) ἀρσ. dεμετάρε-jα: θηλ. καὶ dεμτάρ-ι.

dεμτάρε-jα ἴδ dε̱με̱τούαρ-όρι καὶ dεμτούαρ-όρι

dε̱με̱τούαρ-ι: ἀρσ. dεμετόρε-jα ἴδ. dαμτούερ καὶ dαμτούρ-ι—dαμτό-ρε-jα (γ).

dε̱μτούαρ-ι ἀρσ. dεμτόρε-jα θηλ dαμτούερ-ι κ.τ.λ.

dε̱μόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̱μετόνj-όνεμ (τ) ἴδ. dαμετόνj-όνεμ-όχ̈εμ.

dε̱ντ (τ) ρ. ἴδ. dαντ (γ)—dε̱νdεμ (τ) ἴδ. dᾶνdεμ (γ).—καὶ dε̱νdε̱ρόνj-ονεμ (Περμέτ.).

dε̱νdουρε̱: ἐπιρ. ἴδ. dᾶνdουνε̱ (γ) = πυκνῶς. — (ι-ε-τε̱) dένdουρε̱ (τ) ἴδ. (ι-ε-τε̱) dᾶνdουνε̱ (γ).

dε̱νέσε̱-α πληθ. dε̱νέσατε̱=θρῆνος, ἀναστεναγμός.—[Σλαυϊστὶ dιχ̈ά-νιε=πνοή, ἀναπνοή, Βουλγαριστί· dε̱χ̈νεσε̱=πνοή].

dενέσ-έσ-έσ: ρημ.=κjαj με dε̱νέσ=μὲ λυγμούς.

dε̱νεσόj (γ) dε̱νεσόνj (τ)=θρηνολογῶ, ὀδύρομαι.

dε̱νόνj-όj (γ. budi-bogdan-kabaja) καταδικάζω· τὸ παθ. dενό-χ̈εμ=καταδικάζομαι.

dε̱νίμ-ι πληθ. dενίμετε̱=ἡ καταδίκη.

(ι-ε) *dε̱νούεμ* καὶ dε̱νούμ (γ)=καταδεδικασμένος. 2) (Καβαjα) ι dε̱-νούμ-ι=ὁ Βρυκόλακας ἴδ. λjουφγάτ-ι.

dε̱νόνj: (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. dσε̱νόνj (Περμέτ.)· γjελ' ε dε̱νούαρε̱=γjέλε̱ ε πα νγάρε̱ με dόρε̱· καὶ τσούπ' ε dε̱νούαρε̱=τσ̈ουπ' ε πα πρίσ̈ουνε̱, ε πα νγαρε̱ με dόρε̱.— τὸ παθ. dενόνεμ, dσ̈ε̱νόνεμ.

(ι) *dε̱νjε̱-ι* ἀρσ. -ε dένjε̱-α θηλ. = ἄξιος [Γαλλιφ. digne]· ἴδ. ι βε̱jνεμ (γ) ι βε̱λjνε̱ρ (τ).

dεπε̱ρτόνj: ρημ. ἐνερ. (budi-Τοσκ.)=διαπερῶ. (ἐπὶ ὑγρῶν) ρᾶ βάjι

vdε κε̱μίὅε̱, vdε̱ δόγε̱τ, vdε̱ dε̱ρ̱ρασε̱τ εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ=καὶ τὸ διεπέρασεν. = ε ὅπόϊ τεj μb' ατ' άνε̱. ἀόρ. dεπε̱ρτόβα-ε-ι=διεπέρασα.... ι ρᾶ με πλjούμπ' εδὲ ε dεπε̱ρτόϊ τεj μb' άνε̱=τὸν ἐκτύπησε μὲ τὸ μολύβι καὶ τὸν διεπέρασε. μτχ. dεπε̱ρτούεμ (γ) καὶ dεπε̱ρτούμ· dεπε̱ρτούαρε̱ (τ) τὸ παθ. dεπε̱ρτόνεμ-οχ̌εμ=διαπερῶμαι ὑπό τινος.

dε̱ργόνj-όj: στέλλω, πέμπω καὶ (γ) τὄοj = ἀποστέλλω δι' ἄλλου· τὸ παθ. dε̱ργόνεμ-όχ̌εμ καὶ τὄόχ̌εμ (Σ).

dέργε̱σε̱-α καὶ dε̱ργίμ-ι=ἡ ἀποστολή. πληθ. dε̱ργέσατε̱-ετε̱.

dέργjεμ (γ. τ. budi-bogdan) ρημ.=κοίτομαι· dίργjεμ vdε̱ ὅτράτε̱ κοίτομαι εἰς τὴν κλίνην. dίργεμ πε̱ρ δε̱̄=κοίτομαι κατὰ γῆς. dίργjεμ πράνε̱ ζιάρριτ=κοίτομαι παρὰ τὴν φωτιάν. — 2) (bognan)= bίε=πίπτω· ουdόρκjε̱=ἔπεσε=ρᾶ (bogdan) μτχ. dε̱ργjουνε̱ καὶ dέργjουρε̱ (τ) ουdόργjα-ε-ουdόρκj κτλ.

(ε) *dέργjουνε̱*: γρούα ε dέργjουνε̱. Ἴδ. λjεχ̌όνε̱-α.

dέρθ ρημ.=χύνω μετχ. dέρδε̱ καὶ dέρδουνε̱ (γ), dέρδουρε̱ (τ). ἀορ. dέρδα-ε-ι· τὸ παθ. dέρδεμ.

(ι-ε-τε̱) dέρε̱ (Ἀργ.)=πικρὸς-α-όν: πούνε̱-dέρε̱=κοπιῶδες ἔργον.

dέρε̱-α: πληθ. dύερτε̱ καὶ dύρτε̱ (γ)=θύρα [dυρ—Ἑλλην. Θυρ.] dερ' ε ούδε̱σε̱=ἡ πύλη, ἡ πόρτα. dερ' ε μάδε =πλουσία, ἀριστοκρατικὴ οἰκία· dερ' εμίρε̱=καλὴ οἰκογένεια dερ' ε πάρε̱= ἀρχοντικὴ πρώτη οἰκογένεια. dέρε̱-bάρδε̱-ι-α (τ) εὐτυχής, κaλότυχος. dέρε̱ ζϊ-ου: δυστυχὴς πληθ. dερε̱ζέστε̱ ἀρσ. dερε̱ζεζατε̱ θηλ. dερε̱-τσέλjε̱-ι-α (γ) = φιλόξενος, ἀνοικτοσπίτης = αὔ κjε̱ πρετ τε̱ χ̌ούαjτε̱ vdε̱ ὅτε̱πὶ dέρε̱-μbύλε̱τε̱-ι-α=ἀφιλόξενος.

dε̱ρέjτε̱: (budi-bogdan) ἐπιρ. ἴδ. dρέjτε̱.

(ι-ε-τε̱) *dε̱ρέjτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ dρέjτε̱.

dε̱ρκούj (τ) ἴδ. dρέκεμ.

dε̱ρκj-τε̱: (Ζαdρίμα)=γουρουνόπουλα· ἴδ. dέρκ-ου (Μουζεκέjα).

dέρ-ι (Σ) ἴδ. γjέρ, vγjέρ καὶ ἀdέρι (Σ).

dε̱ρμε̱χ̌άσ= διασκορπίζω.

dε̱ρμίσ-ιτ-ιτ (ἐλβασ.) νυστάζω, μισοκοιμοῦμαι καὶ (τ) dρεμὶτ (Λατ. dormire) καὶ κότεμ (Σ. Κρούjα—Τυρ. Κάβj).

dε̱ρσίχ̌: (γ) ρ.=ἱδρόνω· καὶ dε̱ρσίφ (γ) καὶ dε̱ρσίj (τ) καὶ μεσ. dε̱ρ-

σίχεμ = ἱδρόνω, dε̨ρσίφέμ (γ) dιέρσεμ (τ) καὶ vdιέρσεμ (γ). = ρ. οὐδ. = ἱδρόνω.

dε̨ρτέλjε̨-α ('Αργυρ.) ἴδ. vdερτέσε̨-α = κτίριον. - ἴδ. ρῆμ. dε̨ρτόj (τ)· καὶ dε̨ρτέjε̨-α: πληθ. dε̨ρτέλjατε̨ καὶ dε̨ρτέjατε̨.

dε̨ρτόj (τ), vdε̨ρτόj (γ), vdρε̨τόj (Σ) = κτίζω, διορθόνω· τὸ παθ. dε̨ρτόνεμ, vdε̨ρτόχεμ (γ), vdρετόχεμ (Σ).

dε̨ρστίλjε̨-α ('Ελβασ.) πληθ. dε̨ρστίλjατε̨ [Βουλγαρικὴ λέξις] ἴδε βαλjανίτσε̨-α (Σ. Κρ. Τυρ.) κοινῶς νεροτριβιά.

dε̨ρτσϊκθ-ι (Κρουjα) ἴδ. λjίλjθ-ι ('Ελβασ.).

dέρρ-ι: πληθ. dέρρατε̨ = χοῖρος ὁ ἥμερος, οἰκιακός· ἐν ᾧ: θϊ-ου (πληθ.) θϊτε̨ = ἀγριόχοιρος [πρβ. 'Ελλ. θήρ.].

dερράρ-ι = bαρί dέρρασ̈ (= χοιροβοσκός)· πληθ. dερράρε̨τε̨.

dε̨ρράσε̨-α: πληθ. dε̨ρράσατε̨ = σανίς, ἴδ. δόγε̨-α (τ)· καὶ dράσε̨-α.

dε̨ρμε̨-α (Περμέτ.) = τόπος πετρώδης, δύσβατος, κατωφερής· μάλj'ι βιέρρε̨ (ι-θύερε̨), με dροῦ ε με γούρε̨.

dε̨ρμί-α = τρίμματα· ἴδ. θε̨ρρμί-α· πληθ. dε̨ρμίτε̨.

dε̨ρμόνj-οj = θραύω, τρίβω, κάμνω τρίμματα (τὸ ψωμὶ) καὶ dε̨ρμε̨τσ̈όj (Σ), dριμε̨τσόj, dρομε̨τσ̈όj, γριμε̨τσόj = bα̃j γρίμτσα: τὸ παθ. dε̨ρμόνεμ-όχεμ dε̨ρμε̨τσόχεμ, dριμε̨τσόχεμ, dρομε̨τσόχεμ, γριμε̨τσόχεμ = bα̃χεμ γρίμτσα ἴδ. θε̨ρρμόνj-όνεμ.

dε̨ρρμόj: ('Αργυρ.) = σbρεσ = κατήφορον ἔρχομαι· καὶ σdε̨ρρμόj· σdερμόj νγα κάλjι = σbρεσ νγα κάλjι = κατέρχομαι ἀπὸ τὸν ἵππον. dε̨ρρμόj νγα σ̈κάλε̨τε̨ = καταβαίνω τὴν κλίμακα· dερμόjι σ̈ίου = ρα̃ σ̈ίου = ἔβρεξεν.

dε̨ρρούδε̨-α (Περμέτ.) = θε̨ρμί-α, πληθ. dε̨ρρούδατε̨.

dε̨ρρούδεμ = ὁρμῶ, ὡς ου dε̨ρρούθ ουσ̈τε̨ρία = ὥρμησε τὸ στράτευμα. 2) = θε̨ρμόχεμ.

dέσ = ἴδ. ρῆμα βdέσ = θνήσκω (γ).

dεσ̈ (Σ) ἴδ. βεσ̈ = ἐνδύω.

dε̨σ̈ε̨ρόνj-όj: ρ. ἐνερ. ἐπιθυμῶ, 2) ὑστεροῦμαι (δι' ὃ = ἐπιθυμῶ)· dε̨σ̈ε̨ρόφσ̈ τε̨τ' άτε̨ ε τετ' α̃με̨ = εἴθε νὰ στερηθῇς (καὶ ἑπομένως) νὰ ἐπιθυμῇς τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. dε̨σ̈ε̨ρόβα: περ bούκε̨ = ὑστεροῦμαι τὸν ἄρτον (δι' ὃ καὶ ἐπιθυμῶ).

dε̨σ̈ε̨ρίμ-ι = ἐπιθυμία, 2) καθυστέρησις, ἴδ. μαλjουγίμ-ι.

deσίρ (Γαλ. desir - desirer) = ἡ ἐπιθυμία· πληθ. deσίρετε.
deσμῖ-α (budi-bogdan-γ.) = μαρτυρία πληθ. deσμῖτε· καὶ deσμινjενί-α (budi-bogdan) πληθ. deσμινjενίτε.
deσμίμ-ι (γ) = μαρτύριον· πληθ. deσμίμετε.
deσμιτάρ-ι (γ) ἀρσ. deσμιτάρε-jα θηλ. = μάρτυς· πληθ. ἄρσεν. deσμιτάρετε, θηλ. deσμιτάρετε.
deσμόνj - οj : ρ. = μαρτυρῶ.
deσπερόνεμ : (budi) [Γαλ. desesperer] = ἀπελπίζομαι. ι-ε-τε deσπερύεμ = ἀπηλπισμένος - η - ον.
deσπερίμ - ι = ἡ ἀπελπισία· πληθ. deσπερίμετε.
deστίμ-ι : ἐξάμβλωμα· πληθ. deστίμετε.
deστόνj (τ) ρημ. = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἀποβολῆς γυναικῶν) τὸ ἔμβρυον. ἐνῷ ἐπὶ ζῴων = σττίε ἢ σττῖ (συνηρ. deστόϊ γρούαjα) = σττίου γρούαjα πέλjα, λjόπα, dέλεjα.
dέτ - ι : ἡ θάλασσα [παράβ. Ἑλλην. Θέτι-ς = θεὰ τῆς θ.]· πληθ. dέτνατε (γ), dέτρατε (τ) - deτ' ι μbάρδε = ἡ μεσόγειος (ἡ ἄσπρη) θάλασσα· deτ' ι ζῖ = ἡ μαύρη θάλασσα· deτ' ι κουκj = ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα.
deτάρ-ι (bogdan) ἀρσ. deτάρε-jα θηλ. πληθ. deτάρετε ἀρσ. deτάρετε θηλ. = ὁ ναύτης (κ. τ. λεξ. = ὁ θαλασσινός).
deτούαρ-όρι [Γαλ. la dete] = ὁ χρεώστης, ὀφειλέτης· καὶ deτούερ-όρ (γ) (budi - bogdan) καὶ deτούρ-ορι τὸ θηλ. deτόρε-jα πληθ. deτόρετε ἀρσ. — ρετε θηλ.
deτόρε-α : πληθ. deτόρετε = χρέος (Τουρκ. bόρdσ).
deτόρεσ-ι ἴδ. deτούερ-όρι : πληθ. deτόρεσιτε.
deτούερεμ : ρημ. = ὑποχρεοῦμαι (bogdan).
dεφρένj : (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ μορίου ἢ προθ. dε - φρύενj] = ξεθυμαίνω· ἴδ. σεφρένj.
dεφτένj - έj καὶ dεφτόj = δείκνυμι, δεικνύω· ἀντιθ. φσεχ = κρύπτω. (γ) dιφτόϊj = δείκνυμι· τὰ παθ. dεφτένεμ, dεφτόχεμ, dιφτόχεμ = δείκνυμαι.
dί = οἶδα, ἐπίσταμαι, γνωρίζω· μτχ. dίτε καὶ dίτουνε (γ), dίτουρε (τ) ἀόρ. dίτα-ε-ι τὸ παθ. εἶναι ἀπρόσωπον = dίχετ = γνωστὸν τυγχάνει· νjερί-ι dίτουρε = εἰδήμων, ἐπιστήμων.

dιφτίμ-ι (Σ) καὶ dεφτίμ-ι: πληθ. dιφτίμετε καὶ dεφτίμετε = δεῖξις, δεῖγμα.

djάθε-ι: ἀρσ. καὶ djάθετε οὐδ. πληθ. djάθενατε (γ) καὶ djάθερατε (τ) = τυρός.

ι-djάθετε-ι = ὁ δεξιός, ἐπιδέξιος· ε-dιάθετε-α ἡ δεξιά, dορ' ε djάθετε = ἡ δεξιὰ χείρ· μdε τε djάθετε = ἐκ δεξιῶν, πρὸς τὰ δεξιά· ἀντίθ. ι-ε-τε μενγjερε (τ) = ἀριστερός, ι-ε-τε μᾶjτε ('Ελβασ.) - ι-ε-τε ρρεμᾶκετε (Σ).

djαθούερ-όρι καὶ djαθουρ-όρι = δεξιὸς (ἀρσ.)· djαθόρε-jα = δεξιά.— ἀντίθ. ι μάjτε-ι, θηλ. ε-μάjτε-α· πληθ. djαθόρετε ἀρσ. djαθόρετε θηλ.

djάλjε-ι: γεν. djάλjιτ, αἰτ. djάλjενε καὶ djάλινε: πληθ. djιέλjμ-τε (γ), djέμτε (τ), καὶ djέλjτε (Σ, Τυρ. Καβ.)· τὸ ἀρσενικὸν παιδίον, = υἱός.

djάλjεθ-ι: ὑποκορ. τοῦ djάλjε ι = παῖς μικρός· (χαϋδευτικόν).

djαλjερῖ-α (τ) ἴδ. djελjμερῖ-α = ἡ νεότης· νεαρὰ ἡλικία.

djαλjόö-ι: πληθ. djαλjόöα-τε = νεανίσκος, παληκάρι.—djάλε-ι: πληθ. djάj-τε καὶ djέμενε-ιτε (Σ. bogdan).

djαλεζί-α καὶ djαλεσί-α: πονηρία, διαβολιὰ ἴδ. dρεκjεσί-α.—πληθ. djαλεσῖτε.

djαλεσόχεμ καὶ (Σ. bogdan) djεμενόχεμ = δαιμονίζομαι, πονηρεύομαι. ι-ε-*djαλεσούαρε* = ι ε-djέμενούεμ (Σ) = δαιμονισμένος, πονηρός.

dίβεμ: ('Αρbερία) = ξημερόνω σί ου dίbε; — καὶ γδίχεμ ἀντιθ. νγρύσεμ: τö' ου dίbε; = σι ου γδίbε; ἀπόκρισις. μίρε πο τύ τσ' ου dίbε; [ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν καλὴν-ἡμέραν]. — καλὴν ἑσπέραν = τö' ου νγρύσε; μίρε πο τύ τö' ου νγρύσε;

dίγjεμ: παθ. τοῦ dιέκ = καίω. — καίομαι.

dιγjόj-όνεμ: ἴδ. dεγjόj-όνεμ.

ι-ε-dιγjούαρöιμ = ἀξιάκουστος ἴδ. καὶ ι-ε dεγjούκρöιμ (τ).

djέ = χθὲς καὶ djέθινε, djέθιναj (τ).

dίε—dία (Σ. budi) = γνῶσις, σοφία· ἴδ. dιτουνί (γ) καὶ dιτουρί-α.

dιέκ: καίω ἀόρ. dόγjα-ε-ι μετοχ. djέγε καὶ djέγουνε καὶ djέγουρε (τ) djέκ—κjέρρεσ-ι: πληθ. djεκ-κjέρρεσ-ιτε = αὐ κjε dιέκ dέγα κjέρρεσι ἢ κjερρενε.

djεκεκjί-ίτε (budi) πληθ. = πονηρίαι = δjαλεζίτε.

díελ = ἥλιος ἢ diέλ-ι (γ. τ.) καὶ συνηρ. dīλ-ι [ὅρα Ὁμ. ἠέλιος] — λjέου diέλι ἢ λίνdι diέλι = ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. — περενdοΐ diέλι = ρᾶ diέλι (vdε μάλjετ) καὶ ου φάλj diέλι = ἔδυσεν ὁ ἥλιος, — ρρῖ diέλι, χ̌άνα, = (budi) περενdóν diέλι, χ̌άνα.

ε *díελjε-α* (Τασ. Τυραν.) = Κυριακὴ = dίτ' ε díελιτ· dιτ' ε χ̌ᾶνε = Δευτέρα ἤτοι ἡμέρα τῆς Σελήνης· dίτ' ε μάρτε = Τρίτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἄρεως, dίτ' ε μερκούρρε = Τετάρτη ἢ ἡμέρα τοῦ Ἑρμοῦ, dιτ' ε ένjτε = Πέμπτη ἢ ἡμέρα τοῦ Διός! αἱ ὀνομασίαι τῶν πέντε ἡμερῶν ἐκ τῶν ἀστερισμῶν Ἡλίου Σελήνης, Ἄρεως, Ἑρμοῦ, Διός· dίτα ε πρέμπτε = Παρασκευὴ dιτ' ε Στούνε = Σάββατον· — dίλjε-α (συνηρ.) = ε díελjε·-ε díελj' ε bαρδε = ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ (budi).

djελμενī-α (γ) = djελμερί-α (τ) = ἡ νεολαία· ἀντιθ. πλjεκjεσί-α καὶ πλjεκjενί-α (γ) τὸ γῆρας.

diέπ-ι (bogdan, Σ. Περμέτ.) = ἡ κοιτίς, ἡ κούνια· καὶ djέπε-jα (Ἐλβ.) πληθ. djέπετε· τουντ djèπενε = κουνῶ τὴν κούνια.

djέϱγουνε (bogdan) μετοχ. τοῦ dέργjεμ = πίπτω, κοίτομαι. ουdóρκj = ρᾶ πόδτε = ἔπεσε κλινήρης.

djέϱσε-α: πληθ. djερσετε (γ) = ὁ ἱδρώς. djέρσεμ καὶ dερσίχ̌εμ = ἱδρόνω (ρῆμα).

díεσ-ι ἀρσ. (budi) díεσε-jα (θηλ.) σοφός — ή· ἴδ. dιεταρ-ι — dιετάρε-jα ἴδε ι-ε dίτεσιμ.

ι-djέσεμ-ι καὶ ι-djέτσεμ-ι = χθεσινός. — ε-djέσεμε-jα καὶ ε-djετσεμε-jα = χθεσινή καὶ ι-djέσιμ-ι ἀρσ. ε-djεσιμε-jα: χθεσινός — ή.

diέτ-ι (γ) = ἡ ἐκτίμησις, τὸ ἀντίτιμον· ὡς diέτι ι γjάκουτ = τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος.

dij (budi) ἴδ. ρ. dί, μετοχ. dίjτουνε, ἴδ. dίτουνε (γ).

dιετάϱ-ι — dιετάρε-jα = σοφός, σοφή, ἐπιστήμων.

dικοὺ (γ), vdικοὺ (Περμέτ.), τσεκοὺ (Βεράτ.) τσεκοὺ κjέσε = κάπου ἤμην, τσοκοὺ (Περμέτ.).

dικούϱ: ἐπιρ. εἰς κάποιον καιρόν, κάποτε.

dικούσ: ἀντων. ἀναφ. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· γεν, dικούjτ, αἰτ. dικε̄ κάποιος, κάποια· καὶ vdικούσ (Περμέτ.) vdικουσ έρδι = κάποιος ἦλθε καὶ τσοκούσ (Βεράτ.) γεν. τσοκούjτ, αἰτ. τσοκε̄.

díϱγjεμ ἴδ. *dέϱγjεμ*.

djέϱϱ-ι (γ)=γῆ χέρσος, ἀκαλλιέργητος βε̃ντ djέρρ=βεντ' ι πα που νούεμ.—καὶ λjε̦νdίνε̦-α.

dιxτόιj: (γ. Τυραν.)=ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω, ξετρυπόνω, ἐξιχνιάζω· καὶ τρεjτόνj (Βεράτ.) καὶ τραjτόνj καὶ τσ̈εμ ('Ελβ.).—αύ κjί σ' dίχετε̦ σε κου ἄ̈τσε̦.—ε dίκτοβα ούνε̦·=αὐτὸν ποῦ δὲν γνωρίζει τις ποῦ εὑρίσκεται; τὸν μυρίσθηκα ἐγώ, τὸν ξετρύπωσα ἐγώ.—τὰ παθ. dικτόχεμ, τρεjτόνεμ, τραjτόνεμ, τσ̈έμεμ.

ε-dίλjε̦-α (γ. συνηρ.) ἴδ. ε-dίελjε̦-α: πληθ. τε̦ dίελjατε̦.

dιλ-ι: (γ) ἴδ. dίελ-ι.

dίμε̦νε̦-ι (γ) πληθ. dίμε̦νατε̦=χειμών, καὶ dίμε̦ρε̦-ι (τ) πληθ. dιμε̦νατε̦ καὶ dίμε̦ρατε̦· ἀντιθ. βέρε̦-α.

dιμε̦νόj: (γ) καὶ dιμε̦ρόj (τ)=σ̈κόj dίμε̦νιν, bᾶj dίμενιν.—ἀντιθ. βερόj—βερόνj=σ̈κόj βέρε̦νε̦, bᾶj βέρε̦νε̦.

dιμε̦νούεϱ-όϱι καὶ dιμενούρ-όρι τὸ θηλ. dιμε̦νόρε̦-jα=χειμερινός, χειμέριος· τὰ ἀντιθ. βερούερ-όρι καὶ βερούρ-ορι ἀρσ. βερόρε-jα θηλ.—βερούαρ-όρι (τ) βερόρε-jα θηλ.

dιμίτε̦ (Τυραν.) [Ἑλλην. δι-μίτος] καὶ bρενdεbέκε̦-τε̦ πληθ. (Σ) [Τουρκιστὶ τσ̈ιντιάν].

dινάκ: *ου* (ἐκ τοῦ dι = οἶδα καὶ καταληξ. νακ) = πανοῦργος, τὸ θηλ. dινάκε-jα = αϋ ἤ αjό κjε̦ dί σ̈ούμε̦. — πληθ. dινάκε̦τε̦ ἀρσ. dινάκετε̦ θηλ.

dινακε̦ϱῖ-α = πανουργία, πληθ. dινακε̦ρί-τε̦.

dιόϱε̦-ι ἀρσ. dιόρε̦-α θηλ. = ὁ καϋμένος - η.

díϱγjεμ = ἴδ. dέργjεμ.

díϱκ-ου (Μυζεκjέjα) πληθ. dιρκj-τε̦ = γουρουνόπουλον, κε̦λjύσ̈ dέρρι.

díϱσουνε̦ (budi) ἐσφαλμένως ἀντὶ dιέρσουνε̦ (Σ) μτχ. τοῦ ρ. dιέρσεμ= ἱδρόνω.

dίσᾶ (budi-Σ.-Τυρ.) [ἐκ τοῦ dι-σᾶ] ἀντωνυμ. ἐπιμεριστική.=μερικοί, τινές, ἔνιοι· 2) ἐπιρ. ποσότητος· ᾶμε̦ dίσα ἀργjάντ = δός μοι κᾶμποσον ἄργυρον· λέγεται καὶ dιτσά (τ), τσα, (τ), do (budi-Σ.-Τυρ.).

dίσ̈εμ: ἴδ. βίσεμ.

diσ̈έπουλ-ι (Σ) πληθ. diσ̈έπουjτε̣ = μαθητής· ἴδ. dσα̈νε̣σ-ι (γ) dσε̄-νε̣σ-ι (τ).

diσκjαρόνj (budi) ἴδ. dε̣φτένj.

dίτε̣-α πληθ. dιτε̣τε̣ καὶ dιτ = ἡμέρα - ἡμέραι· [Ἑλλην. ἡ ἡμέρα ἐν Κρήτῃ ἐλέγετο δῖα, Λατ. dιες] ατύρε dίτβε̣ καὶ ατύρε dίτε = αὐτῶν τῶν ἡμερῶν· νd' ατό dίτε̣ = ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις — πας dυ dίτσ̈ = μετὰ δύο ἡμέρας. — πε̣ρ dίτε̣ ἢ πε̣ρ dίτα, dιτε̣ πε̣ρdίτε̣ ἢ dίτε̣ πε̣ρdίτα = καθ' ἑκάστην ἡμέραν. = νγα dίτε̣. — φράσεις. — γjίθε̣ dί-τε̣νε̣ ε λjούμε̣ (γ) = ἅπασαν τὴν μακαρίαν ἡμέραν (κατ' εὐφημ.).

dίτε̣-α καὶ dίτε̣ζε̣-α (ὑποκορ.) νjε̣ dίτε̣ καὶ νjε̣ dίτε̣ζε̣ = ἡμέραν τινά, καὶ προχθές. — νjε̣ dίτε̣ πρεj dίτσ̈ = μιᾷ τῶν ἡμερῶν. — νjε̣ dίτε̣ κα̈μ πε̣ρ τε̣ άρδουρ' εδέ ουν = μίαν ἡμέραν θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ = κάποτε θὰ ἔλθω. — νjε̣dίτε̣ζε̣ (τ) ἐπιρ. = προχθὲς καὶ νjε̣dίτε̣ζαj = μbε̣ νjε̣ dίτε̣ζαj τὴν πρὸ τῆς προχθεσινῆς ἡμέραν· ἴδ. παρdjέ-τιέτε̣ρε̣. — μίρε̣-dίτα = καλὴ-μέρα· ἀντίθ. νάτε̣-α = νύξ.

dιτε̣-bάρδε̣-ι (ἀρσ.) dιτε̣-bάρδε̣-α θηλ. = εὐδαίμων, εὐτυχής.

dίτε̣-ζι-ου πληθ. dίτε̣-ζέστε̣ = δυστυχής, δυσδαίμων.

dίτε̣-ζέζε̣-α: θηλ. = ἡ δυστυχής· πληθ. dιτε̣ζέζατε̣.

dιτε̣γjάτε̣-ι ἀρσ. dιτε̣-γjάτε̣-α θηλ. = μακρόβιος· ἐπὶ εὐχῆς.

dίτε̣-σ̈κούρτε̣νε̣-ι (γ) θηλ. dιτε̣-σ̈κούρτε̣νε̣-α καὶ dιτε̣-σ̈κούρτε̣ρε̣-ι-α = ὁ καὶ ἡ βραχύβιος· (ἐπὶ ἀρᾶς).

dίτε̣jε καὶ dίτιjε = γνῶσις, ἐπιστήμη· = τε̣ dίτουριτ· πληθ. dιτε̣jετε̣-με dίτε̣jε α πα dίτε̣jε ε κε̄ κε̣τε̣ = με τε̣ dίτουρε̣ α πα τε̣ dίτουρε̣ ε κε̄ κε̣τε̣ = τὸ γνωρίζεις ἢ δὲν τὸ γνωρίζεις τοῦτο;

dίτε̣νε̣: ἐπιρ. = τὴν ἡμέραν· ἀντίθ. νάτε̣νε̣ = τὴν νύκτα.

dίτουνε̣ καὶ dίτουρε̣ μτχ. τοῦ ρ. dί = οἶδα· γινώσκω.

dιτσ̈ (γ) = τσ̈οτσ̈ (τ) = κᾰτι, κᾰτι τι· dιτσ̈ θότε̣ (γ) = τσ̈οτσ̈ θότε̣ (τ) = κᾰτι λέγει· dίτσ̈ κα̈ bα̈μ (γ) = τσ̈οτσ̈ κα̈ bε̣ρε̣ = κᾰτι ἔχει κάμει.

(ι-ε) *dίτουνε̣* (γ), dίτουρε̣ (τ) -ι-α = σοφὸς-ή· ἴδ. dιετᾱρ-ι dιεταρε-jα = εἰδήμων, ἐπιστήμων· 2) = γνωστὸς-ὴ-όν.

ι-dίτε̣σ̈ιμ-ι (γ) ἀρσ. ε-dίτε̣σ̈ιμε-jα (budi) θηλ. καὶ ι-dίτσ̈ιμ-ι (γ) ἀρσ. ε-dίτσ̈ιμε-jα θηλ. = ὁ εἰδὼς (πολλά).

dιτουρί-α (γ) = dιτουρί-α = ἡ γνῶσις, ἡ σοφία.

dιφτόj-όχ̆εμ = dε̣φτέj-χ̆εμ.

díχεμ: παθ. τοῦ ρήμ. dí=οἶδα· díχετε̨=ἄσ̈τε̨ ε dίτουνε̨=ἐννοεῖται, εἶναι γνωστόν.

dó: (budi-Σ-Τυρ.) ἴδ. dίσα.

dó-μος-dó:=ἑκὼν ἄκων.

(ι-ε-) *dóbε̨τε̨:* ἀδρανής, ἀσθενής, ἀδύνατος, χαῦνος· jαμ ι dóbε̨τε̨= εἶμαι ἀδύνατος, ἀσθενής, ἀδρανέω-ῶ.

dobεσίνε̨-α (γ)=ἀδράνεια, ἀδυναμία, ἀσθένεια· καὶ dobε̨σίρε̨-α (τ) πληθ. dobε̨σίνατε̨ καὶ dobε̨σίρατε̨.

dobī-α (budi-bogdan) (Σλαυιστ.-Βουλγ. dobίαρ=κερδίζω] κέρδος, ὄφελος πληθ. dobίτε̨. bãj dobī = ὠφελῶ σ' bãv dobī (γ) δὲν ὠφελεῖ· σ' με̨, σ' τε̨ σ' ι bãv dobī (γ) δέν με, δέν σε, δὲν τὸν ὠφελεῖ· ἴδ. φιτίμ-ι.

dobισ-ίτ-ίτ (budi-bogdan) ρ.=κερδίζω, ὠφελοῦμαι· ἴδ. φιτόνj-όj· καὶ dobίτ-ίτ-ίτ τὸ παθ. dobίτεμ.

dobίτε̨σ-ι (bogdan)=νικητής· πληθ. dobίτε̨σιτε̨.

dobίτσ̈-ι πληθ. dobίτσατε̨=νόθος (υἱὸς) καὶ δομνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) δοτσ̈-ι πληθ. dότσ̈ατε̨· καὶ κοπίλj-ι (γ) πληθ. κοπίλjατε̨, τὸ θηλ. κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετε̨ (καὶ ὑπηρέτρια) (τ).

dóκρα-τε̨ (Βεράτ.)=κότσε̨κα τε̨ μbε̨δά=μεγάλα ὀστᾶ· καὶ dóκρε̨-α (γ) πληθ. dóκρατε̨· ἐν τῇ φράσει μος φόλjε̨ dóκρα=μος φόλjε̨ φιάλjε̨ τε̨ κότα, ρρε̄νjα.

dóμκε̨-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσ̈κε̨-α· πληθ. dόμκατε̨.

δομνίτσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. dobίτσ̈-ι (τ) πληθ. δομνίτσ̈α-τε̨.

dóρε̨-α ['Ελλην. δόρ-υ]=χείρ· πε̨ρ dόρε̨ζα ἀπὸ τὴν χεῖρα καὶ πε̨ρ dόρε̨ καὶ πε̨ρ dόρας (=πρόχειρον). σ̈κόj πε̨ρ dόρας= ὑπάγομεν μὲ τὰ χέρια πιασμένα, πλεγμένα. ν' dóρε̨=(γ. τ. budi)= vdε̨ dόρε̨=εἰς τὴν χεῖρα· σ' με̨ βιέν ν' dóρε̨=κοινῶς δὲν μοῦ ἔρχεται ἀπ' τὸ χέρι. dορ' επάρε̨:=ἡ πρώτη τάξις τῶν ἀνθρώπων· dορ' ε dύτε̨=ἡ δευτέρα τάξις τῶν ἀνθρώπων· vjε̨ dόρε̨ μίελ=μία χοῦφτα ἀλεῦρι.—ε ρρόκα πε̨ρ dόρε̨ ἢ ε κάπα πε̨ρ dόρε̨=τὸν ἔπιασα ἀπ' τὸ χέρι, τὸν χειραγωγῶ· βε̄ dóρε̨=βάζω χέρι=ἐπιχειρῶ τι· χ̄ιέκ dόρε̨=παραιτοῦμαι, ἐγκαταλείπω· dόρε̨ μbε̨ dόρε̨ ἢ dόρε̨ ν' dóρε̨=ἀπὸ χέρι σὲ χέρι=ἀλληλοδιαδόχως. πέσε̨ dούαρ=(πέντε χεῖρες)=25 ἐπὶ ἀριθμήσεως· διέτε̨ dούαρε=50 (κατὰ λεξ.=δέκα χεῖρες) vjε̨ζέτ dούαρ=100. μαρρ

dόρε=γίνομαι μαθητής. —ζä-με dόρε καὶ ζē-με dόρε=ἅπτομαι ἐγγίζω. — σκόj vdερ dούαρ=μεταχειρίζομαι. ε βē ν' dόρε=ἀποκτῶ τι· με bίε ν' dόρε=τυγχάνει μοι, πέφτει 'ς τὸ χέρι μου· με ρᾶ ν' dόρε=ἔτυχέ μοι· με dόλι νγα dόρα·=ἐβγῆκεν ἀπὸ τὰ χέρια μου ἀπεστερήθην· απ vdερ dούαρ-παραδίδω.—πρεj dόρεσε τ' όνε, τούεj, ατύνε ἐξ ἡμῶν, ἐξ ὑμῶν ἐξ ἐκείνων· ἐκ τοῦ ἡμετέρου γένους, ἐκ τῆς ἡμετέρας θρησκείας.

doϱ' ε-dιάθετε=dορ' ε μbάρε=dορ' ε dρέjτε=dορ' ε vdρέjτε=ἡ δεξιὰ χείρ. —ἐνῷ dορ' ε μᾶjτε (γ)=dορ' ε ρρεμάκτε (Σ)=dορ' ε μbρέπöτε (Σ),=dορ' μᾶöτε (Μιρεdίτα)=dορ' ε öτεμάνγετε (budi)=dορ' ε μενγjερε (τ)=ἡ ἀριστερὰ χείρ.

doϱάκ-ου (Σ) dοράκε-jα (Σ) θηλ. πληθ. dοράκετε ἀρσ. dοράκετε θηλ.=κουλοχέρης· καὶ dοράτσ ι, dοράτσε-jα (τ) καὶ dορατσάκ-ου, dορατσάκε-jα πληθ. dορατσάκετε ἀρσ. dορατσάκετε θηλ. καὶ dορε-τσούνκ-γου (γ) dορε-τσούνγε-α (θηλ) dορα-öιθι (γ) ἐπιρ.=κουρ χεθ vjερί με öκόπινε. νγρē dόρενε νάλjτ.

doϱdoλjέτö-ι πληθ. dορdολέτöατε=φόβητρον μὲ μορφὴν ἀνθρώπου εἰς τοὺς κήπους ἀναρτώμενον.—vdερτούεμ πόσί vjερί με πέτκα τε βιέτερα, τε τσίλjιν ε βένε vd' άρετ α vdε κόπεöτ κjε τε κουjτόjενε bότα σε ᾶöτε vjερὶ με τε βερτέτε ε τε μος χύνjενε μbρένdα με βιέdε.

dόϱε-α πληθ. dούαρτε (τ) καὶ dούερτε (γ) καὶ dουρτε (γ) ἡ χείρ, αἱ χεῖρες· dορε-γjιάτε-ι-jα=μακρόχειρ=παντοδύναμος· dόρε-dᾶνε-ι-α (γ) ἐγγυητὴς διὰ τὸ χρέος· καὶ dόρε-dēνε-: (τ).

doϱε-ζᾶνε-ι-α=ἐγγυητὴς διὰ τὸ ἄτομον· καὶ dορεζένε-ι-α (τ).

dόϱεζε-α καὶ *dόϱτσε-α* πληθ. dόρεζατε καὶ dόρτσατε=δρᾶγμα, μιὰ χεριὰ, καὶ 2) ἡ χειρὶς τὸ γάντι.

dόϱεζε-α καὶ dορέ-jα (Σ. Καβ.) καὶ πάπεζε-α ('Ελβασ.) πληθ. dορέζατε, καὶ dορέτε=ἡ λαβὶς (τῆς μαχαίρας).

dόϱε-θάτε-ι-α=ὁ ἔχων ξηρὰν χεῖρα, κηλός· dόρε-μbύλε-ι-α=ὁ φειδωλός, ὁ φιλάργυρος.

dόϱε-πλjότ=ἐπιρ.= πλουσιοπαρόχως· [πλjοτ=ἑλλ. πλήρης].

dόϱε-öκϱέσε-α=χειρόγραφον πληθ. dορεöκρέσατε.

dόϱε-öτϱενγούετε-ι-α (γ) ἐπιθ.=σφιγκτοχέρης· φειδωλὸς καὶ dόρε-στρενγούτε-ι-α (γ. συνηρ.) dόρε-στρενγούαρε-ι-α (τ).

dόρε-τσέλjε-ι-α=μεταδοτικὸς —ἡ· dόρε-χάπετε καὶ (τ) dόρε-χάπουρ-ι=γενναιόδωρος, ἀφειδής, πλουσιοπάροχος.

dόρε-χόλε-ι-α=πένης· dόρε-χόλε ἄστε αὔ=εἶνε πένης.

dόσε-α: πληθ. dόσατε=ἡ ὗς, ἡ σῦς.

dοσεbάλjε-α καὶ bαλdόσε-α (τ) εἶδος ζώου=ποσὶ κjέν καὶ χα μίσερινε.

dοτ: μόριον=ἀδύνατον, δύσκολον· με δέμπ γόjα σ' χα dοτ.=μὲ πονεῖ τὸ στόμα δὲν μπορῶ νὰ φάω· σ' ε bε̄νj dοτ κετε πούνε=δὲν δύναμαι νὰ τὸ κάμω αὐτό, ἢ δυσκόλως γίνεται τοῦτο.

dοτσ̈-ι πληθ. dοτσ̈ατε=dobίτσ-ι.

dούα (τ)=dούε καὶ dοῦ (γ)=θέλω, βούλομαι, ἀγαπῶ· μετοχ. dάσ̈ε, dάσ̈ουνε (γ) καὶ dάσ̈ουρε (τ) καὶ dάσ̈τουνε· ἀόριστος dέσ̈α-ε-ι (ἴδ. Γραμ. Κ. Χριστοφορίδου). — τσ̈' bέν σι κjε; μίρε dεσ̈ Ζότι=τί κάνεις πῶς εἶσαι; καλὰ (ἠθέλησεν ὁ Κύριος) εὐχαριστῶ τὸν θεόν· νε dάσ̈τε Ζότι τε bενετε κεjό=ἂν θέλῃ ὁ Κύριος νὰ γίνῃ τοῦτο.

dουάθουνε (budi)=σbάθουνε: dουάθουνε ε dβεσ̈ουνε=σbάθουνε ε σbέσ̈ουνε· (γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος).

dούαj-τε (τ)-πληθ. μόνον ὁ ἑνικὸς ἐκ τοῦ dεμέτ-ι καὶ dούεj τε=δεμάτια σίτου· dούαj γροῦρι, έλbι, τερσ̈έρι, ορίζι κ.τ.λ. πληθ. συνήθ. dούj-τε (Ἐλβασ.)=dεμέτατ' ε τε λjάσ̈τα.

dεμέτ-ι λέγονται τὰ δεμάτια ἀραβοσίτου.

dουγᾶ-ανι: ἴδ. duκjάν-ι.

dουγάνjε-α (Σ) ἢ dουγᾶjε-α· (Σ).

dούκεμ: ῥῆμα=φαίνομαι μετοχ. dούκε καὶ dούκουνε (γ) καὶ dούκουρε· dούκετε=ἀπρόσωπον=φαίνεται, δοκεῖ· με-τε-ι-να-ου-ου-dούκετε=μοῦ φαίνεται σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τοὺς φαίνεται.

τε *dούκε* ἢ τε dούκουνε (μτχ.) σ' κᾶ τε dούκε ἢ σ' κᾶ τε dούκουνε κεjό γjᾶ=δὲν ἀποφαίνεται τοῦτο.

(ι-ε-) *dούκσ̈ιμ*: ὅτι εἶνε φανερόν: τὸ φανερόν.

dούκj-ι πληθ. dούκjετε=ἡ κάνουλα. καὶ κανέλ-ι (Περμετ), κανjέλε-α (Σ), κανjέλjε-α (Βεράτ-Καβάjα).

dούκjετε: πληθ. μόνον (Jάκοβα-Μιρdίτα)=τὰ δικάκκια.

dουλένjε-α (γ. Τυράν.) πληθ. dουλένjατε καὶ dουλίνjτε (Σ) καὶ dουλῖ-νι (Σ) καὶ dελίνjε-α (τ)=ἡ κέδρος, ἄρκαθος, κόκjε-dελενjε=ὁ καρπὸς τῆς κέδρου.

dούμ (γεγ. Μαλjεσία) ? ? ? σ' ι έπετε̱ dούμ ??? (ἴσως εὐκολία).
dούμε-ja: μέτρον σίτου ἐξ 6 ὀκάδων. πλ. dούμετε̱.
dούνγε̱-α πληθ. dούνγατε̱=('Ελβασ.)=ἴδ. τσούπε-jα.
dουρόνj-όj (γ-τ-budi) ['Ελλην. δηρὸς]=ἀνέχομαι. παθ. dουρόνεμ -όχ̄εμ. παροιμία: σ' dουρὸν κjίμε vdε̱ βέσ̈ = δὲν ἀνέχεται οὔτε τρίχα 'ς τὸ αὐτί.
dουρίμ-ι = ὑπομονή· πληθ. dουρίμετε̱. ι-ε- dουρούαρσ̈ιμ (τ)=ι-ε-dουρούερσ̈ιμ (γ) καὶ (συνηρ.) ι-ε dουρούρσ̈ιμ. =ὑπομονητικός, ὑπομένων.
Dούρρε̱σ-ι = Δυρράχιον (ἡ ἀρχαία 'Επίδαμνος).
Dουρρε̱σάκ-ου-κε-ja = 'Επιδάμνιος· (ὁ κάτοικος).
dούσ̈κ-ου: πληθ. dούσ̈κjετε̱· = δρῦς.
dουσ̈νέζε̱-α (Περμέτ) = πυκνόκλαδον ἴδ. σ̈κούρρε-jα (τυραν.).
dούφ-ι (γ. τ. Βεράτ) [Βουλγ. dουχ̄ = πνεῦμα, ἀναπνοὴ] vdσιὲρ dούφινε̱= βγάζω τὸ ἄχτι μου, ξεθυμαίνω.
dούχ̄εμ: παθ. τοῦ dούα (τ) καὶ dούε (γ)=ἀγαπῶμαι.
dούχ̄ετε̱ (γ. budi)=χρειάζεται, πρέπει. δεῖ. — dούχ̄ετε̱ κε̱jό γjα̃ = χρειάζεται αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ἴδ. λjύπσετε̱ ἢ λjίπσετε̱· dούχ̄ετε̱ τα bα̃νj κε̱τὲ πούνε̱ πρέπει νὰ τὸ κάμω αὐτό. — dούχ̄ετε̱ τα bα̃τσ̈ κε̱τε̱ πούνε̱ = πρέπει νὰ τὸ κάμῃς αὐτό. με̱-τε̱-ι-να-ου-ου-dούχ̄ετε̱ =μοῦ, σοῦ, τοῦ μας-σας-τοὺς: χρειάζεται. — ἴδ. λjύπσε̱τε̱. λjίπσετε̱.
dρα̃-νι (γ), dρά-ου (Βερ.), dράσ̈κε̱ζε̱-α (Τυραν. Καβ) = φούντε̱ρατ' ε τε̱ λjούενιτ (γjάλπιτε̱) τρέτουνε̱. = ὑπόλειμμα βουτύρου ἀναλυομένου.
dρανγούα-όϊ (τ) πληθ. dρανγόνj-τε̱=δράκων (ζῷον μυθολογικόν). καὶ dρανγούε-όϊ (γ) καὶ dραγού-όϊ, dρανγούε-όνι (Σ).
dράπ-ι = σ̈κόπ ι μάθ. (Τουρκ. daják).
dράπε̱ν-ι (γ) dράπε̱ρ-ι (τ) πληθ. dράπε̱να-τε̱ (γ) dράπε̱ρατε̱ (τ) καὶ dρε̱πένjιτε̱.
dρανταφίλj: (Σ) ἴδ. τρανταφίλj.
dρεδαλjέσ̈-ι [dρεθ-λjεσ̈] = κλωστήριον ἔνθα κλώθουσι τὸ μαλλὶ διὰ σάκκους.
dρίδε̱-α: πληθ. dρέδατε̱=στρεφογύρισμα. μος bα̃ν dρέδα = μὴ κάμνεις στρεφογυρίσματα. — bα̃j dρέδα = κάμνω στρεφογυρίσματα.
dρε̄-νι (γ), dρε̄-ρι (τ) ὁ ἔλαφος (ἀρσ) ἐνῷ ἡ ἔλαφος σ̈ούτε̱-α πληθ. σ̈ούτατε̱.

drégg̨zg̨-a: πληθ. drégg̨zatg̨· κοιν. ὁ ψειροφύτης· καὶ drékτsg̨-α (Σ) πληθ. drékτsatg̨.

dré (τσαμ.) ἀρσ. κλητικὸν μόρ. κοῦ jéσε dré; (Τρουκ. bré) καὶ ορè (τ) αρè (γ) μορè (Σ) μρè (γ), μόj· (τ) θηλ. καὶ μόρ θηλ.

dredaljáκ-ι ἀρσ. dredaljáκε-jα θηλ. = ἄστατος· καὶ dredaljoúκ-ι ἀρσ. dridaljoúκε-jα θηλ.

drédg̨zg̨-a: πληθ. drédg̨zatg̨ = φράουλαις ἴδ. πλjúσκα [Τετόβα]. πληθ. dréθg̨zg̨τg̨. ἴδ. καὶ λjυλjυg̨τρόδε-jα (Περμέτ).

dréθ]Ἑλλ. ἄ-δρακτος] = κλώθω νῆμα, 2) εὐνουχιάζω· dréθ φιάλ-jg̨νg̨ = στρέφω τὸν λόγον.

dreθónj (Βεράτ.) [dreθ.] ρημ. = ἐκφεύγω τῆς εὐθείας ὁδοῦ· dálj πρej oúdg̨σg̨ dréjg̨τg̨, κθéχεμ νγα oúdα ε μάρρ τιάτg̨ρg̨ oúdg̨.

dréθτσa-τg̨ (γ. Σ. Μαλjεσία ε σίπg̨ρμε) dríθτσατ' ε jοπίγg̨σg̨ (Σ. Μαλ-jεσία ε σίπg̨ρμε) = ρρίπατ' ε οπίνγg̨νσg̨ = οἱ ἱμάντες τῶν σανδαλίων τῶν Ἀλβανῶν ὁμοιότατοι πρὸς τοὺς ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἀγαλμάτων.

dréjνγουλg̨ (Σ) ??? (ἡ λέξις ἐν χρήσει ἐν Σκόρδᾳ).

dréjτg̨: ἐπιρ. = ὀρθῶς, ἴσια, κατ' εὐθεῖαν, δικαίως· ἀντίθ. σ̈τρg̨μbg̨τg̨ καὶ νdréjτg̨ (Σ), dréj-τα, drg̨jταζg̨ drekj (τ): φόλjg̨ dréjτg̨ = φόλjg̨ dreγj (τ) = ὁμίλησον ὀρθῶς. — dréjτg̨ πg̨ρ dréjτg̨ = ἴσια κατ' εὐθεῖαν· σ̈κό dréjτg̨ (ἢ drekj) oúdg̨σg̨ = πήγαινε ἴσα τὸν δρόμον· ρρῖ dréjτg̨ μbg̨ κg̨μbg̨ = κάθισον ὀρθῶς (= ὄρθιος) εἰς τὰ πόδια. — ατύ dréjτg̨ = ἴσα κατ' ἐκεῖ· μος σ̈κο ατύ drg̨jτg̨ = μὴ περνᾷς ἴσα κατ' ἐκεῖ.

(ι-ε-τg̨) *dréjτg̨* = ὀρθὸς-ή-όν, ἴσος, δίκαιος· ὅσιος, καὶ (ι-ε-τg̨) νdrejτg̨: (Σ)· ἀντίθ. (ι-ε-τg̨) σ̈τρéμbg̨τg̨.—με τg̨ dréjτg̨ = μὲ τὰ σωστά. — κg̨σ̈τοù ἄσ̈τ' ε dréjτα = ἔτσι εἶνε τὸ (σωστὸν) δίκαιον.

drekj: ἐπιρ. ἴδ. drejτg̨ καὶ ρημ. νdrékj.

drejτónj-ój [ρημ. ἐνερ.] = ὀρθόνω, ἰσιάζω, εὐθύνω, προσαρμόζω· καὶ νdrejój (Σ)· ε drejτόβα πούνg̨νg̨ = ἐτακτοποίησα τὴν δουλειά μου = ε oujdíσα πούνg̨νg̨. — τὸ παθ.

drejτόνεμ-όχεμ καὶ νdrejτόνεμ-όχεμ (Σ)· drejτg̨νί-α (γ) drejτg̨ρί-α (τ) = δικαιοσύνη· ὁ πληθ. drejτg̨νίτg̨ (γ) drejτg̨ρίτε = ἄχρηστος.

drékg̨-a: πληθ. drékατg̨ καὶ drékg̨τg̨ = τὸ γεῦμα, ἄριστον.

drékg̨zg̨-a (Βεράτ.) πληθ. drékg̨zατg̨ = ἡμεροκαλλὶς-ίδος· = ἡμερόβιον ἄνθος.

dρεκόj-όχεμ καὶ dρέκεμ = χα dρέκε = γευματίζω.

dρέκj-ι [δράκων] = διάβολος· πληθ. dρέκjεν-τε καὶ dρέκjερετ.

dρεκjεσί-α καὶ dρεκjεζί-α = διαβολιά, πονηρία· ἴδ. dιαλεσί-α. — πληθ. dρεκjεσίτε, dρεκjεζίτε.

dρεμίτ (τ) ἴδ. dερμισ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.).

dρενjε-α πληθ, dρενjατε??? (ἴσως ἡ δορκάς).

dρεχέμ-ι [Ἑλλην. δραχμὴ μέτρον βάρους] πληθ. dρεχέμετε = τὸ δράμιον, τὰ δράμια.

dρίδεμ: = τρέμω· ἴδ. τριστόj. — dρίδεμ σι πουρτέκε χέκουρι. — καὶ 2) εὐνουχιάζομαι [τρίδεμ. (τ] ι-ε-τε dρέδουρε = κλωσμένος καὶ 2) εὐνοῦχος καὶ ι-ε-τε dρέδε καὶ ι-ε-τε dρέδουνε = κλωσμένος.

dριθετόνj-όj (γ. budi) ρημ. = τρέμω, λαχταρῶ. — καὶ φεργελόj (Τυραν.).

dρίζε-ατε = τρίβολος, ἄκανθα.

dρίθε-τε (οὐδ.) καὶ dρίθε-ι (ἀρσ.) = ἀραβόσιτος. — γέννημα.

dρίθνατε: τὸ σιταροπάζαρον, ὅπου πωλοῦνται γεννήματα.

dρίθμε-α (γ. τ. budi) τρόμος, λαχτάρα· πληθ. dρίθματε ἴδ. ρ. dρεθ. καὶ dριθτίμ-ι· πληθ. dριθτίμετε· ἴδ. dριθτόνj. — dριμετσόj-όχεμ (Σ) ἴδ. dρομετσόj-όχεμ.

Dρῖ-νι: ὁ Δρῖνος ποταμός.

Dρῖνασ-ζι: ὁ παρὰ τὸν Δρῖνον κατοικῶν

dρινjε-α (Περμέτ.) σκαρπε-α. — πληθ. dρίνjα-τε.

dριτάρ-ι = φωστήρ· πληθ. dριτάρετε.

dρίτε-α = τὸ φῶς· πληθ. dρίτατε· ἀντίθ. ἐρρεσίνε-α [Ἑλλην. ἔρεβος], φράσεις γδίνι (dρίτα) = σbάρδι (dρίτα) = ἐξημέρωσεν.

dρίτεζε-α (bogdan) = κανdίλjε-jα = λύχνος, φῶς.

dρίτεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. νdρίτεμ. — καὶ dριτόj-όνεμ (Ἀργυρ.).

dροbολjί-τε πληθ. = τὰ ἐντόσθια τῶν ζώων, γjίθε τσ' κα νdε bάρκουτ bέρρι, ζόρρ' ε πλjανdεσ' ε μbελjτσῖ.

dροbολίτ. ρ. ἐνερ. = ταράττω τὰ ἐντόσθια (Περμέτ.). — με dροbολjίτι = με τούνdι dροbολῖτε = μοῦ ἐτάραξε τὰ ἐντόσθια.

dρόμτσε-α (Σ. bogdan) ἴδ. dερμῖ-πληθ. dρόμτσατε.

dρομετσόj-όχεμ, dριμετσόj-όχεμ, γριμετσόj-όχεμ· ἴδ. dερρμοj-όχεμ.

dρόσε (Τυραν.) ἴδ. dρούεσε.

dρόε-ja (bogdan) = φόβος, σέβας.

dρόμ-ι (Σ) ἴδ. δρομ-ι: πληθ. dρόμετε̱.

dρού-α: πληθ. dρούτε̱ = ξύλον [Ἑλλην. δόρυ].

dροῦ-νι (γ) πληθ. dρουνjτε̱ = δένδρον [Ἑλλην. δρῦς. Σανσκριτικὰ dρούμα = δένδρον] καὶ dροῦ-ρι (τ). — dρουν' ι φίκουτ (γ) = dρουρ'ι φίκουτ = ἡ συκῆ· dρουν'ι ουλῖνιτ (γ) = dρουρ'ι ουλῖριτ (τ) = ἐλαία.

dρούανj (τ), ᵛdρούαj (Περμέτ.), dρούεj καὶ dρούj (γ) = φοβοῦμαι, συστέλλομαι. — μτχ. dραῦουνε̱, dραῦτουνε̱ (Σ) ἀόρ. dράῦα-ε-ι (Σ) καὶ dραῦτα-ε-ι (bogdan). — dρούαj τε̱ φλjάσ = συστέλλομαι νὰ ὁμιλήσω· dρούαj τε̱ βέτε ατjέ = ἐντρέπομαι νὰ πάω αὐτοῦ. — μος dρόνι = [μὴ θροεῖσθε].

dρουβάρ-ι = ξυλοκόπος = αὐ κjε̱ πρετ dροῦ· πληθ -ρε̱τε̱.

dρούγε̱-α (Τυραν.) ἴδ. dρουκ-γου. — dρουγε̱ζε̱, ὑποκορ.

dρούεσε̱ (budi) [dρούεj-σε] dρούσε̱(γ) = ἴσως, μήπως· dρόσε (= dρόσε = φοβοῦ-μή) μbάσε (τ) (= μbα-σε = βάσταξον ὅτι, διότι). — dροῦσε ἆῦτε̱ κυj = ἴσως εἶναι οὗτος· = μbάσε ἆῦτε̱ κυj. — dρούσε, βιέν, σόντε = ἴσως ἔρχεται ἀπόψε.

ι ε-τε̱ dρούjτε̱ (Καβ.) = ξύλινος-η-ον.

dρούκ-γου (Τυραν.) κερκίς, κοινῶς σαΐτα, ἡ μασούρα· καὶ dρούγε̱-α dρούγε̱ζε̱-α (Dίβρα) πληθ. dρούγε̱ζατε̱· καὶ σοβάϊκε̱-α (Τοσκ.) πληθ. σοβάϊκατε̱.

dρῦ-νι (γ. budi — bogban) = κλείς, κλειδί. κλειδαρjὰ (κρεμαστή) καὶ λjότῦκε̱-α: πληθ. dρύνjτε̱ καὶ dρυεντε̱.

dρυπ καὶ *dρύπι* (γ) ἴδ. ρημ. σdρίπ. ἀν-ιθ. χιπ. ρ.

dύ ἀρσ. καὶ dῦ θηλ. = δύο πληθ. τε̱ dύ = οἱ δύο· γεν. τε̱ dύβε = τῶν δύο, θηλ. τε̱ dυα = αἱ δύο, γεν. τε̱ dύjαβε.

dυ-ja = τὸ δύο ὡς οὐσιαστ. = ἡ διάρα.

dύερτε̱ καὶ (συνηρ.) dύρτε̱ πληθ. τοῦ *dερε̱-α* = θύρα.

dύζε̱: ὑποκορ. τοῦ δύο = διαράκι.

dυζέτ = τεσσαράκοντα = κατρε̱διέτε̱ (γ).

dυζέτε̱ῦ-ι = κατε̱ρδιέτε̱ῦε̱-ι = σαραντάριον.

dυζέτ-κέμbε̱ῦε-ja = (Περμέτ.) = κατε̱ρε̱δέτε̱ κε̱μbε̱ῦ-ι (Σ) ἴδ. μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα (κοινῶς).

ι-ε-dύjτε̱-ι-α = (budi-bogdan) = ι-ε-dύτε̱-ι-α.

dυκjάν-ι = ἐργαστήρι [λέξ. Τουρκ.] πληθ. dυκjάνε̱τε̱ καὶ dουγᾱ-νι (Σ) παντοιοπωλεῖον καὶ dουγάνjε̱-α (Σ) ἢ dουγάjε̱-α.

dύλε̱-τε̱ οὐδ. κοινῶς ἁγιοκέρι καὶ dύλε̱-ι ἀρσ. γεν. dύλιτ, αἰτ. dύλε̱νε̱ καὶ dύλινε̱ πληθ. dύλε̱νατε̱ (γ), dύλε̱ρατε̱ (τ) ἡ κηρήθρα μετὰ τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ μέλιτος.

(ι-ε)-*dυλ/τένjӧιμ-ι-ε-ja* (Καβ. Ἐλβασ.)=μιέλι ι-ατὶ γρούνιτ κjε̱ ἀӧτε̱ λjάγουνε̱ νdε̱ λjᾱμετ τούκε ούӧιμ, σαdό τε̱ θάχ̆ετε̱ νdε̱ dίελ, σι τε̱ bάχ̆ετε̱ bούκε̱, νούκε̱, πίκjετε̱ πο bᾱχ̆ετε̱ πόσι dυλ' ι bούτε̱, πο εδὲ πέτε̱ νούκε̱ τχ̆ούλετε̱ κυj φάρε̱ μίελι.

dυ-μbε̱-διέτε̱=δώδεκα=dυμbε̱δῖτε̱ καὶ dυμbεδέτε̱ (γ. Σ.).

dυμε̱ζάj : ἐπιρ.=διπλῶς (Περμέτ.)

dυμε̱ζόνj (Περμ.) ρημ.=διπλόνω.

(ι-ε) *dύμε̱στε̱-ι-α* (Περμέτ.)=διπλοῦς-ῆ-οῦν.

dύνκε̱ρε̱ : ? ? ? (ἀγνώστου σημασίας).

dύρ-τε̱=dύερτε̱.

dύӧ-ι=τὸ διάρι ἡ δυὰς dύӧε=δίχα, διχῆ εἰς δύο ἴσα μέρη, διττῶς.

(ι-ε) *dύτε̱-ι-α* : δεύτερος, δευτέρα.

Dσ

dσᾱ̆ (γεγ.) dσε̄̆-dσε̄̆, dσᾱμε̱-dσίνι, dσάνε̱=μανθάνω· παρατ. dσίjε· ἀόρ. dσούνα-ε-ι, dσουμ-dσούτε̱, dσούνε̱ εὐκτ. dσᾱνӧα-dσᾱνӧ-dσᾱντε̱, dσᾱνӧιμ-dσάνӧι-dσᾱνӧινε̱. Προστ. dσέ, dσίνι, μετοχ. dσᾱνε̱ κ.τ.λ. καὶ *νdσᾱ̆*=ἀντιλαμβάνομαι (τ).

τε̱ *dσάνε̱τε̱*=αἱ ἐπαναλήψεις τῶν μαθημάτων.

dσάνε̱σ-ι (γ) πληθ. dσᾱνε̱σ-ιτε̱ : μαθητής, μαθηταί.

dσάνε̱σε-ja (γ) πληθ. dσάνε̱σε-τε̱=μαθήτρια, μαθήτριαι.—καὶ dσε̱νε̱σ-ι (τ) ἀρσ. dσε̱νε̱σε-jα (τ) θῆλ. πληθ. dσένε̱σιτε̱ ἀρσ. dσένε̱σετε̱ θηλ.

dσαμάρε-ja (Σ) αὐλός, πίπε̱ζε̱: κάӧτε πρεj γρούνι-ε νγjόμε̱ καὶ ζαμάρε-jα: πληθ. dσαμάρετε̱· καὶ ζαμάρετε̱· καὶ πιρπίӧκε̱-α πληθ. πιρπίӧκατε̱ (Βεράτ.)

dσε̱ (τ) ἴδ. dσᾱ̆ (γ) ἀόρ. dσοῦρα-ε-ι, εὐκτ. dσένӧα κ.τ.λ. προστ. dσέ,

dσίρι καὶ dσίνι μετοχ. dσένε̱, ὑποτ. τε̱ dσε̱ τε̱ dσε̱ö—τε̱ dσε̱ρε̱ κτλ.
dσε̱νόνj (Περμέτ.) ἴδ. dενόνj (Περμέτ.)
dσε̱νόνεμ (Περμέτ.) ἴδ. dενόνεμ (Περμέτ.)
dσε̱̄νε̱σ-ι (τ) ἴδ. dσάνεσ-ι (γ) πληθ. dσένε̱σιτε̱.
dσε̱νε̱σε-jα (τ) ἴδ. dσάνε̱σε-jα (γ) πληθ. dσένε̱σετε̱.
dσίdσε̱-α πληθ. dσίdσατε̱ = σπινθήρ, ἴδ. ὄκε̱νdίj-α. — καὶ dσ̈ίdσ̈ε̱-α (Σ) πληθ. dσ̈ίdσατε̱.
dσιdσε̱μόν: ρήμ. τριτόπρ. = τσούζει, σπινθηρίζει. — με̱-τε̱-ι-να-ου-ου dσιdσεμόν = μὲ-σὲ-τὸν-μας-σᾶς-τοὺς τσούζει.
dσιdσε̱λίμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. dσιdσε̱λίματε̱ = ἡ πυγολαμπὶς κοινῶς κωλοφωτιά· καὶ dσιdσε̱λόνjε̱-α· (Καβ.-Τυρ.-Κρουjα) πληθ. dσιdσε̱λόνjατε̱· καὶ dσιdσε̱λόjε̱-α (Σ) πληθ. dσιdσε̱λόjατε̱, καὶ bουκουρέζε̱-α (Βερατ.) πληθ. bουκουρέζατε̱, καὶ bουκ' ε-ρε̱̄-jα: (Περμέτ.) σεπσέ κουρ dάλjε̱νε̱ κε̱τό, ατε̱χέρε̱ dελj εδὲ bουκ' ε ρε̱̄, dο με θένε̱ γροῦρ' ι ρῖ.
dσιdσ̈όj καὶ dσ̈ιdσ̈όj (Σ) ρῆμα = σπινθηρίζω· καὶ νdσιὲρ dσίdα.
dσjέbε-jα (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγjέbε-jα: πληθ. dσjέbετε̱.
dσjέδε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγέδε̱-α πληθ. dσγέδατε̱.
dσjιθ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίθ.
dσjίδεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. τσγίδεμ.

Dσ̈

dσ̈ακόν-ι (Σ) ἴδ. γjακόν-ι (budi).
dσ̈αμάκ-ου: πληθ. dσ̈αμάκε̱τε̱ ἢ πιέκ-ου = σ̈κόπι κjε̱ λjόζινε̱ τσίνγουλj καὶ τσ̈ομάκε-jα (τ).
dσ̈άνγε̱-α (Τυρ.) ἴδ dσ̈ουνγε̱-α.
dσ̈ε̱̄! (γ) μόριον θαυμαστικὸν καὶ τσα̈: (Περμέτ.) dσέ τε̱ πάσ̈ε̱! (παίζοντα λέγουσι τὰ μωρα παιδία) καὶ τσα̈ τε̱ πάσ̈ε̱.
dσ̈αούρρα-τε̱ (Τυραν.) πληθ. μόνον. = καρθῖ τε̱ σ̈κούρτε̱να ε τε̱ βόγε̱λjα.
dσ̈ελjέκ-ου (γ) dσ̈ελjέκε̱τε̱ = χρονιάρικο ἀρνί, dασ̈ μοτάκ. — καὶ σ̈ελέκου (τ)· dασ̈ ι βιέτε̱ρ ι θόνε̱ κουρ κα̈ καπε̱ρdσύεμ dυ βιέτ.

dσίdσ̈ε̣-a (Σ-Περμέτ.) ἴδ. dσιdσε̣-α: πληθ. dσ̈ιdσ̈ατε̣ καὶ dσ̈ιdσ̈ιλόjε̣-α (Σ) ἴδ. dσιdσε̣λίμε̣-α.

dσ̈ιdσ̈όj = dσιdσόj.

dσ̈έφκε̣-a ('Αργυρ.) πληθ. dσ̈έφκατε̣ = λjαπούσ̈κατ' ε καλῖουτ μίσε̣ριτ κjε̣ ριέπενε̣.

dσ̈ίκε̣-a (Βερατ.) πληθ. dσ̈ίκατε̣ = boύλε̣-α πληθ. boύλατε̣, = Τούρκε̣-α πληθ. Τούρκατε̣ = ἡ Τούρκισσα.

dσ̈ίλjε̣-a (Τυραν.) πληθ. dσ̈ίλjατε̣ = dυ κόκjε ἄρρα. — τσ̈ούνατε̣ κουρ λjούεjε̣νε̣ πίλjας, θόνε̣. — Σᾶ dσ̈ίλjα αρρε̣ σ̈έμbι αῦ; — νjε̣ dσ̈ίλjε̣ = dυ κόκjε ἄρρε̣ ἐνῷ νjῖ bουτί = κάτρε̣ κόκjε ἄρρε̣. — νjῖ bουτί ε νjῖ dσ̈ιλjε̣ = 6 κόκjε ἄρρε̣. — dυ bουτί = 8 κόκjε ἄρρε̣. — dυ bουτί ε νjῖ dσ̈ίλjε̣ = 10 κόκjε ἄρρε̣.

dσ̈όκε̣-a πληθ. dσ̈όκατε̣ = ἡ φλοκάτα.

dσ̈όμκε̣-a καὶ dσ̈ούμbε̣-α (Περμέτ.) ἴδ. ρρότσ̈κε̣α· πληθ. dσ̈όμκατε̣.

dσ̈ούνγε̣-a (Τυρ) πληθ. dσ̈ούνγατε̣ καὶ dσ̈ούνγρατε̣ (Τυρ.) = κουρ ε λjιθ σ̈αμίνε̣ σι γρουσ̈τ πλjοτ με πάρε. — νjῖ dσ̈ούνγε̣ μὲ πάρε. — μᾶ ε μάδε σε dσ̈ουνγε̣ ι θόνε̣ dσ̈άνγε̣-α.

dσ̈ούφκε̣-a: πληθ. dσ̈ούφκατε̣ = ἡ φούντα, θίσανος.

E καὶ Ε̰

ε σύνδεσμος· ἴδ. εδέ, ενdέ.

ε ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου γένους κοινοῦ = αὐτὸν-αὐτὴν ε bένj = bε̣νj ατέ = τὸ κάμνω, κάμνω αὐτό. τ' ε bένj ἢ τὰ bένj = τε̣ bένj ατέ = νὰ τὸ κάμω, νὰ κάμω αὐτό.

ε *bᾶνα* (γ) = ε bέρα (τ) = bᾶνα ατε̣ = bέρα ατέ = τὸ ἔκαμα, ἔκαμα αὐτό. [παραβ. 'Ελλην. ἑ (αυτόν)].

ε = ατε̣, ι = ατί· ε bε̣νj = bε̣νj-ατε̣ = τὸ κάμνω ἢ κάμνω αὐτὸ ι = ατά = ι bε̣νj = bενj ατα = τὰ κάμνω· ουbε̣νj = ατύρε ου bενj = bενj ατύρε = τοὺς κάμνω· jα (= ι + ε) bενj = τοῦ τὸ κάμνω = τοῦ κάμνω αὐτό· ουα (= ου + ε) bενj = τοὺς τὸ κάμνω = τοὺς κάμνω αὐτό.

ε *άμα* (γ) καὶ ε έμα (τ) = ἡ μήτηρ αὐτοῦ, αὐτῆς· πληθ. τ' άματε̣ καὶ τ' έματε̣ = αἱ μητέρες αὐτῶν.

ε βιέρρα=ἡ πενθερὰ αὐτοῦ, αὐτῆς, πληθ. τε̣ βιέρρατε̣.—ε bίλjα (Τσαμ.) καὶ ε bίjα (γ) ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ-αὐτῆς πληθ. τε̣ bίλjατε̣ καὶ τε̣ bίjατε̣.

έγρε̣: ἐπιρ.=ἀγρίως καὶ εγε̣ρε̣: ἀντιθ. bούτε̣.

(ι-ε-τε) *έγε̣ρε̣* καὶ *έγρε̣* (τ)=ἄγριος-α-ον καὶ ἀσ̈πε̣ρε̣.

εγε̣ρσίνε̣-α καὶ *εγε̣ρσίρε̣-α*=ἡ ἀγριότης· 2) τὸ θηρίον· ἴδ. bίσ̈ε̣-α.

εγε̣ρσίσ̈τ καὶ *εγρε̣σίσ̈τ*=κατ' ἄγριον, κατὰ θηριώδη τρόπον.

εγε̣ρσόj καὶ *εγρε̣σόj*=ἐξαγριόνω τινά· ἀντιθ. σbουσ.—ρημ.

εγε̣ρσόχ̆εμ-εγρε̣σόνεμ=ἐξαγριοῦμαι· 2) εγρε̣τσόνεμ=ασ̈πε̣ρόχ̆εμ ἀντιθ. σbούτεμ.

έγjε̣ρε̣-α καὶ *εγjε̣ρ-ι* ἡ αἶρα τοῦ σίτου· (κουσ̈ χ̆α bούκε̣ με εγjε̣ρ dέχ̆ετε̣).

έ-γjύσ̈ε-jα: πληθ τε̣ γjύσ̈ετε̣=προμήτωρ αὐτοῦ, αὐτῆς.

εδέ (Ὁμηρικὸν ἠδὲ) συνδεσμ.=καί, δε, τε 2)=ἔτι, προσέτι· καὶ *ενdέ* καὶ ε.

έdιε-έdια (Σ) ἴδ. έτ-ι.

ε-ζόνjα=ἡ κυρία αὐτοῦ, αὐτῆς.

έθ-δι (Σ) (bogdan) πληθ. έδατε̣ ἴδ. κεθ-δι, κέτσ̈-ι.

έθετε̣: (πληθ.)=θέρμη, πυρετός· με̣ ζᾶνε̣ έθετε̣=θερμαίνομαι.

ε-θιέσ̈τρα: πληθ. τε̣ θιέσ̈τρατε̣=ἡ θυγάτηρ τοῦ ἀνδρός.

έjα: ἑνικ. καὶ έα=ἔλα, δεῦρο, ἄγε, ἐλθέ: καὶ jακ (τ)=ἐλθέ· πληθ. έανι, έενι (budi) jάκε̣νε̣ (τ) δεῦτε, ἄγετε, ἔλθετε.

έj (γ) μόριον (ἐκφραστικὸν ἐπιθυμίας, εὐχῆς)· εj τε̣ dέτε̣ Ζότι=εἴθε νὰ θέλῃ ὁ θεός.

εj: (τ) ρημ. ἴδ. ᾱj (γ) ρῆμα· καὶ *έντ:* ρῆμα (Περμέτ.).

έντεμ: ρημ. πάθητ. τοῦ έντ (Περμέτ.)

ελjbαρόζε̣-α (Σ) πληθ. α-τε̣ (Τουρκ. ιdε̣ρσ̈αχ̆).

ελbε̣ρίστε-jα (τ) πληθ. ε-τε̣ καὶ ελbόρε-jα (γ) πληθ. —ετε̣:=νjε̄ άρε̣ κjε̣ κᾱ κjένε̣ μbιέλε̣ έλπ.—(ἀγρὸς ἐσπαρμενος κριθήν).

ε κουνάτα: πληθ. τε̣ κουνάτατε̣=ἡ ἀνδραδέλφη αὐτοῦ —αὐτῆς.

ε κουσ̈ρίνα (γ) καὶ ε κουσ̈ρίρα (τ) πληθ. τε̣ κουσ̈ε̣ρίνατε̣ καὶ κουσ̈ρίρατε̣=ἡ ἐξαδέλφη αὐτοῦ αὐτῆς. καὶ ελjεμίνε-jα (Τυραν.), πληθ. ελjεμίνε τε̣, ενεμί-α πληθ. ενε-μῑ-τε̣ (Κρούjα), γjερρατόρε-jα (Καβαjα) πληθ. γjερρατόρετε̣, στιέλε-jα (Ἐλβασὰν) πληθ. ε-τε̣, κjέρθουλε̣-ι (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̣.

έλjπ-bι: πληθ. έλbɛνατɛ καὶ έλbɛρατ (τ)=κρî, κριθή.
(ι-ε-τɛ) *έλjπτɛ*=κρίθινος—η—ον.
έμ (γ) άντων. ἴδ. ίμ (τ).
εμ-άτɛ (γ) ἴδ. ιμ-άτɛ (τ)=ὁ πατήρ μου.
εμ βɛλά (γ) καὶ ιμ-βɛλά=ὁ ἀδελφός μου.
εμ-βιέχɛρρ καὶ *ιμ-βιέχɛρρ*=ὁ πενθερός μου.
ε έμτε-ja: πληθ. τɛ έμτετɛ-ή θεία αὐτοῦ, αὐτῆς.
(ι-ε-τɛ) *έμbɛλjɛ* (τ) ἴδ. ι-ε-τɛ ᾱμbɛλjɛ (γ)=γλυκύς — εῖα — ύ.
έμbɛλjɛ: (τ) ἴδ. ᾱμbɛλjɛ (γ) ἐπιρ.
ɛμbɛλσίρɛ-α: καὶ εμbɛλτσίρɛ-α πληθ. —α-τɛ ἴδ. ᾱμbελjσίνɛ-α (γ).
έμbɛλjσόνj ἴδ. ᾱμbελσόνj—ɛμbɛλσόνεμ=ᾱμbɛλσόνεμ.
εμ-bίρ=ιμ-bίρ=ὁ υἱός μου.
εμ-γjύσ̈ (γ) καὶ ιμ-γjύσ̈ (τ)=ὁ πάππος μου.
εμ-δᾶνdɛρρ (γ) καὶ ιμ-δένdɛρρ (τ)=ὁ γαμβρός μου.
έμɛ-α πληθ. έματɛ ἴδ. ᾱμε-α—άματɛ=μήτηρ.
έμε (γ) άντων. ἴδ. ίμε (τ) άντων.
έμε-ja (γ) άντων. ἴδ. ιμε-jα=ή ἰδική μου.
έμε-βιέχɛρρɛ καὶ *ιμε-βιέχɛρρɛ*=ή πενθερά μου.
έμε-bίjɛ (γ) καὶ *έμε-bίλjɛ* (τσ̈αμ) καὶ ιμε-bίjɛ=ή κόρη μου.
έμε-γjύσ̈ε καὶ *ίμε-γjύσ̈ε*=ή μάμμη μου, ή προμήτωρ.
έμε-έμτε (γ) καὶ *ίμε-έμτɛ* (τ)=ή ἐμὴ θεία ή θεία μου.
έμε-ζόνjɛ καὶ *ίμε ζόνjɛ*=ή ἐμὴ κυρία, ή κυρία μου.
έμε-θιέσ̈τɛρɛ (γ) καὶ *ίμε θιέσ̈τρɛ*=ή θυγάτηρ μου.
έμε-κουνάτɛ καὶ *ίμε κουνάτɛ*=ή ἀνδραδέλφη μου.
έμε-κουσ̈ρίνɛ (γ) καὶ *ίμε κουσ̈ερίρɛ* (τ) ή ἐξαδέλφη μου.
έμε-μbέσɛ καὶ *ίμε μbέσɛ*=ή ἀνεψιά μου.
έμε-μότɛρɛ καὶ *ίμε μότɛρɛ*=ή ἀδελφή μου.
έμɛνɛ-ι (γ) πληθ. έμɛνατɛ=ὄνομᾰ, ὀνομασία, φήμη· καὶ έμɛρɛ-ι (τ) πληθ. έμɛρατɛ.—έμɛν' ι μίρɛ=καλὸν ὄνομα=καλὴ φήμη.—εμɛν' ι κέκj=κακὴ φήμη.—νjερί με έμɛνɛ=ἀνὴρ περίφημος.—μόρι έμɛνɛ= διεφημίσθη· ι dόλι έμɛνɛ πɛρ τɛ μίρɛ α πɛρ τɛ κέκj=διεφημίσθη ἐπὶ καλῷ ἢ ἐπὶ κακῷ.
εμɛνόj: ρημ.=ὀνομάζω·=ι βɛ̄ έμɛνινɛ· τὸ παθητ *εμɛνόχεμ*: (γ).

εμε̱νόρε-ja (γ) εμε̱ρόρε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱=ὀνομαστική.—(πτῶσις γραμματικῆς).

έμε-νjέρκε̱ καὶ *ίμε-νjέρκε̱*=ἡ μητρυά μου.

έμε-ρε̄ καὶ *ίμε ρε̄*=ἡ νύμφη μου (οὕτως ὀνομάζει ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν).

έμε̱ρε̱-ι (τ) πληθ. έμε̱ρατε̱ ἴδ. έμε̱νε̱-ι (γ).

εμε̱ρόρε-ja (τ) πληθ. εμε̱ρόρετε̱ ἴδ. εμε̱νόρε-jα (γ).

έμε-σ̈όκjε καὶ *ίμε-σ̈όκjε*=ἡ σύζυγός μου.

εμ-ζότ καὶ *ιμ-ζότ*=ὁ κύριός μου.— Ὀνομ. εμ-ζότ καὶ ιμ-ζότ· γεν. τ' εμ-ζότ καὶ τ' ιμ-ζότ, δοτ. τ' εμ-ζότ, τ' ιμ-ζότ, αἰτ. τ' εμ-ζότ καὶ τ' εμ-ζότ, ἀφαιρ. τ' εμ-ζότι τ' ιμ-ζότι· κλητ. ō εμ-ζότ καὶ ō ιμ-ζότ.—Ὀνομ. πληθ. ζότι-ύνε̱, γεν. ζότιτ-τΰνε καὶ ζότιτ-τ' ένε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱, δοτ. ζοτιτ τ' ύνε (γ καὶ τ) αἰτ. τε̱νε̱-ζονε̱ καὶ ζότινε̱ τε̱νε̱ ἀφαιρ. ζότιτ τ' ύνε̱ καὶ ζότιτ τ' όνε̱ καὶ ζότιτ τ' ένε̱, κλ. ō ζότι ύνε̱ (γ + τ).

εμ-νίπ καὶ *ιμ-νίπ*=ὁ ἀνεψιός μου.

εμ-ούνκj καὶ *ιμ-ούνκj*=ὁ θεῖός μου (γ).

εμ-σ̈όκj καὶ *ιμ-σ̈όκj*=ὁ σύζυγός μου· (ὁ σύντροφός μου).

ένγjε̱λε̱-ι (γ. budi) πληθ. ένγjε̱jτε̱=ἄγγελος καὶ ένγjουλε̱-ι πληθ. ένγjουjτε̱.

ενdέ=εδέ συνδ. (γ. budi).

ένdε̱-α (τ) ἴδ ᾱνdε̱-α (γ).

ένdε̱-α (γ) πληθ. ένdε̱τε̱ ἴδ. βέθ-ι (Σ).

ένdε-ja: πληθ. ένdετε̱ (τ)=ἄνθος. καὶ λjούλjε.

ε̱νdεμ: ρ.=ἀνθῶ, ἀνθίζω.

ε̱νdε̱ρρόj (τ)=ενdε̱ρίνj (Περμέτ.)=σ̈οχ̌ ένdε̱ρρα=ὀνειρεύομαι.

ένd (γ) ἴδ. *εντ*. ρ.=ὑφαίνω· έντ πε̱λχ̌ούρε̱=ὑφαίνω πανί.

ένdεμ (τ) παθ.=ὑφαίνομαι.

ένε̱-α (τ) πληθ. ένε̱τε̱=ἀγγεῖον καὶ άνε̱-α πληθ. ένε̱τε̱: ένε̱ bάλjτε=ἀγγεῖον πήλινον.

έενι (budi) ἴδ. έjανι, jάκε̱νι (τ).

ένι (τ) μορ. ἴδ. άνι (γ) μόριον.

ένjε̱-α (γ) πληθ. ένjατε̱: ου θόνε̱ ατύνε dέλjεβετ κjί κάνε̱ σ̈τιέμ, α ου κάνε̱ νγόρδε̱ (τσόφε̱) κjε̱νγjατε̱ τε̱ βόγjε̱λjε̱, ατὸ dέλjε κάνε̱ κjούμε̱σ̈τ.

ε-ένjτε-jα καὶ *ε-ένjετε-jα* (τ. bogdan) καὶ ε ἕτε-jα (Καβάjα) πληθ. τε ένjτετε, ενjετετε καὶ ἕτετε = ἡ Πέμπτη.

ένκ-γου (τ) = βλάξ, βουβός. = bouρdαλᾶ.

εντ (τ) ρ. καὶ ενd (γ) = ὑφαίνω· ἀορ. ένdα-ε-ι μετοχ. ένdε καὶ ένdouρε (τ).

έπεμ, παθ. τοῦ ρήμ. ἀπ. δίδομαι 2) κάμπτομαι καὶ ίπεμ καὶ νέπεμ (Σ) παθ. τοῦ ρήμ. νάπ. (Σ)· έπεμ ν' dόρε = παραδίδομαι. — έπεμ πας τέjε = ἀφοσιοῦμαί σοι· με-τε-ι έπετε = περνάει ἀπὸ τὸ χέρι μου, τὰ καταφέρνω· ἀντιθ. σ' με έπετε· με έπετε κάρτα = προοδεύω εἰς τὰ γράμματα· σ' με έπετε τ' ι θεμ = δὲν τολμῶ νὰ τῷ εἴπω. — σ̈ούφρα έπετε = ἡ βέργα λυγάει, κάμπτεται.

ι-έπερε-ι, ε έπερε-α τε έπερετε = ὁ-ἡ-ἄνω ἴδ. ι-ε σίπρεμ. Σκjιπενία ε έπερ = ἡ Ἄνω Ἀλβανία.

έπερε: ἐπίρ. = ἄνω.

εργjέντ-dι (τ) πληθ. εργjένdετε ἴδ. αργjᾶντ-dι (γ).

ι-ε-τε εργjέντ-τε (τ) ἴδ. ι-ε-τε αργjᾶντε (γ).

εργjεντσίρε-α (τ) πληθ. εργjεντσίρατε ἴδ. αργjαντσίνε-α (γ).

έργjεσ-ζε (τ) πληθ. έργjεζε έργjεζιτε: αἱ μικραὶ ψεῖραι αἵτινες μόλις φαίνονται.— ε κᾶ κρύετε πλjοτ με έργjεζε = ἔχει τὸ κεφάλι γεμᾶτο ψειρίτσαις.— βρας έργjεζε = ψειρίζομαι.

έρε-α = ἀήρ, ἄνεμος· φρῦν έρε = πνέει ἄνεμος. ερε-σ̈ίου = νότιος ἄνεμος, ερε bόρε = βόρειος ἄνεμος.— έρε-α πληθ. έρενατε καὶ έρερατε = ὀσμή, ὄσφρησις· έρ' ε μίρε = εὐωδία· έρ' ε κέκjε = δυσωδία. — κᾶ έρε τε μίρε = ἔχει εὐωδίαν.— κᾶ έρε τε κέκjε: ἔχει δυσωδίαν, ἀποφοράν. — ι βιέν έρ' ε μίρε = μυρίζει καλά, ι βιέν έρε ε κέκjε = μυρίζει κακά· μόρι έρε = ἐμύρισε, ἐβρώμησε· καὶ κᾶ έρε = μυρίζει (κακά) = ι βιέν έρα = βρωμᾷ· μορι έρε πέσ̈κου = ἐβρώμησε τὸ ψάρι. — μίσ̈ι μόρι έρε = τὸ κρέας ἐβρώμησε. — κjένι ρᾶ mb' έρε = ὁ κύων ὠσφράνθη, ἀνεκάλυψε τὰ ἴχνη διὰ τῆς ὀσφρήσεως.— μαρρ έρε = ὀσφραίνομαι· ι μαρρ έρε λjούλjεσε = ὀσφραίνομαι τὸ ἄνθος σ' κᾶ έρε = δὲν μυρίζει· κᾶ έρε = μυρίζει.— πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι bίε έρα = πέσ̈κουτ, μίσ̈ιτ ι βιέν έρα = ὄζει τὸ ψάρι, τὸ κρέας. — με-τε ι βιέν έρα = μυρίζω-εις-ει. — να-ου-ου βιὲν έρα = μυρίζομεν-ετε-ουσι· πα έρε = ἄοσμος.

έρ̨να-τ̨ε (γ) πληθ. σημ. = τὰ μυρωδικά, εὔοσμα χόρτα· καὶ έρ̨ρ̨ατ̨ε (τ) καὶ έρ̨ζατ̨ε (Τυραν.) τὸ μάραθον, τὸ ἡδύοσμον, τὸ μακεδονήσιον κ.τ.τ.

ε ρ̨έja = ἡ νύμφη του· πληθ. τ̨ε ρ̨ατ̨ε: οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ πενθερὸς καὶ ἡ πενθερά.

ερ̨ενῖ-τ̨ε πληθ. (γ) ἴδ. αλjεμίσ̈τρατ̨ε.

ερ̨ε̨σ̈όj ('Αργυρ.) ρῆμα [*έρ̨ε̨-α*]. = ἀνεμίζω, κυματίζω.

ερ̨ε̨σ̈ίρ̨ε̨-α (Περμέτ. τ.) πληθ. ε̨ρ̨ε̨σ̈ίρατ̨ε· ἴδ. ρ̨ρ̨ε̨σ̈ίνε̨-α.

Ερ̨ζε̄-νι: ποταμός τις ἐν 'Αλβανίᾳ χωρίζων τὸ 'Ελβασάνιον ἀπὸ τὴν Τυράνναν· (ε κᾶ κρύετ̨ε vdε̨ Σεμμερὶ mb'ατ' άνε̨ μάλjιτ Dάjτιτ.).

ερ̨: ρημ. ἐνερ. = σκοτεινιάζω· 2) κάμνω τινὰ διὰ τῆς ἀργοπορίας νὰ τὸν πιάσῃ τὸ σκότος· μος με̨ ερρ = μὴ (γίνεσαι ἀφορμὴ νά με καταλάβῃ τὸ σκότος)· τὸ παθ. έρρεμ· σκοτεινιάζω, ἀμαυρόω· σκοτίζω· πε̨σέ ου έρρε; διατὶ ἐβράδιασες; σὲ ἔπιασε τὸ σκοτάδι; [Παράβ. τὸ 'Ελληνικὸν "Ερεβος = θεὰ τοῦ σκότους].

ερ̨ρ̨ε̨σίνε̨-α (γ) καὶ έορ̨ε̨σίρ̨ε̨-α (τ) = σκότος, σκοτάδι.

ερ̨ρ̨εσόj, *ε̄ρ̨ρ̨ε̨σόχ̄εμ* καὶ ἔρρεμ = μὲ καταλαμβάνει ἡ νύξ.

έρ̨ρ̨ετ̨ε: ἐπιρ. = σκοτεινά· ἴδ. μούνγε̨τ̨ε.

(ι-ε-τ̨ε) *έρ̨ρ̨ε̨τ̨ε-ι-α* καὶ ι-ε-τ̨ε ερρ̨ε̨-ι-α = σκωτεινὸς-ἡ-ὸν καὶ 2) τὸ βαθὺ χρῶμα, σκοῦρον.

έσε̨λ̨ε καὶ *έσουλ̨ε* = νηστικός· πα νγρᾶνε̨ γjᾶ.

(ι-ε) *έσε̨λτ̨ε* καὶ ι-ε *έσουλτ̨ε* = νηστικός, ἄσιτος, ἄποτος.

έσ̈-ι (Περμέτ.) ἴδ. ιρίκj-ι.

εσ̈ε̨τίj (Περμετ.) ἴδ. τέσ̈εμ = πτάρνυμαι.

έσ̈κ: ἴδ. χαμουρίκ, ἐχῖνος.—ἴδ. ιρίκj-ι.

έσ̈κε̨-ου ἴσκα, ἐμπύρευμα δι' οὗ ἀνάπτουσι· καὶ έσ̈κε̨-α (γ).

έσ̈κε-jα (Σ) πληθ έσ̈κε̨τ̨ε ἴδ. βέσ̈κε̨τ̨ε.

έσ̈τ-ι (γ) ἴδ. ασ̈τ̨ε-α· έσ̈τ̨ενε̨-ι (γ) πληθ. - α - τ̨ε - και - ρα - τ̨ε.

έτ-ι = ἡ δίψα· — κᾶμ ετ πε̨ρ̨ ούjε̨ = διψῶ· — καὶ έτε-jα καὶ έdιε-έdια (Σ).

ε-ε̄τε-jα (Καβ.) πληθ. τ̨ε ε̄τε τ̨ε: ἴδ. ένjε̨τε-jα.

ι-ε-έτουρ̨ε̨ (τ) καὶ ι-ε-έτσ̈ιμ (γ. budi) = διψασμένος-η.

ε̄τσ̨ε̨j (τ) ρημ. ['Ελλην. οἴσω] = βαδίζω, περιπατῶ, ἔρχομαι· καὶ έτσε̨νj (Περμέτ.) καὶ ἔτσι (γ) έτσιj ούδ̨ε̨σ̨ε̨ = βαδίζω τὸν δρόμον,

έτσε̨j άνε̨σε̨ dέτιτ = περιπατῶ εἰς τὴν ἀκροθαλασσιά· έτσε̨j με βραπ = πέριπατῶ γρήγορα· έτσε̨j νγα dάλjε = περιπατῶ ἀργά. — ἀόρ. έτσα-ε-ι· μτχ. έτσε̨, έτσουνε̨ (γ) καὶ έτσουρε̨. — Ὑποτ. τε̨ έτσε̨j, τε̨ έτǫ̈τö, τε̨ έτσε̨jε̨ καὶ τε̨ έτσε̨νj, τε̨ έτσενjτö, τε̨ έτσε̨νjε̨ κτλ.

ε̨̄χεμ (τ) ἴδ. ᾶχεμ (γ) κοινῶς πρίσκομαι, φουσκόνω.

Ζ

Ζά (τ) ἢ Ζότ = Κύριε· λέγεται ἐν τῇ φράσει: Ζά, λjιρόνα σότ σε̨ κέκjι (τ) ἢ Ζότ λjιρόνα σότ σε̨ κέκjι = Κύριε ρῦσαι ἡμᾶς σήμερον ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. — [Παράβ. Ἑλλην. Ζεύς].

ζᾶ (γ) καὶ ζε̄ (τ)· ἀόρ. ζοῦνα-ε-ι καὶ ζοῦρα-ε-ι· μτχ. ζᾶνε̨ καὶ ζε̄νε̨ = πιάνω, συλλαμβάνω. — 2) ἀρχίζω· ὡς ζοῦρα τε̨ χ̄α = ἤρχισα νὰ φάω· ζοῦρα πούνε̨νε̨ = ἤρχισα τὴν δουλειά· 3) μισθόνω· ζοῦρα πέσε̨ κούαj ε πέσε̨ πουνε̨τόρε̨ νdε βέǫ̈τε̨ = ἐμίσθωσα πέντε ἄλογα καὶ πέντε ἐργάτας εἰς τὸ ἀμπέλι· ζε̄ κjέρρε̨νε̨ (Περμέτ.) = ζεύγνυμι· ζε̄ ν' γόjε̨ = ἀναφέρω. — με̨ ζοῦρι λjία = μ' ἔπιασεν ἡ εὐλογιά· ζε̄ νούσε = ἀρραβωνίζομαι. — μα ζε̄ σῦρι = μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' μα ζε̄ σῦρι = δὲν μοῦ τὸ πιάνει τὸ μάτι· σ' ε ζε̄ πε̨ρ γjε̨ = δὲν τὸ πιάνω γιὰ τίποτε = δὲν τὸ λογαριάζω, ἀψηφῶ· ἴδ. ρημ. *κάπ* καὶ *ρρόκ*. — ἀντίθ. λjε̨ǫ̈j = ἀφίημι, ἐῶ, καταλείπω.

ζᾶ-νι (γ) καὶ ζε̄-ρι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) = φθόγγος, φωνή, βοή. 2) φήμη· ζᾶν' ι μίρε̨ = καλὴ φήμη. — ζᾶν' ι κέκj = κακὴ φήμη· ι dόλι ζε̄ρ' ι μίρε̨ = ἐφημίσθη. — ι dόλι ζᾶν' ι κέκj = ἐδυσφημίσθη. — νουκ' ι ουνdī ζᾶνι ατί = δὲν ἠκούσθη ἡ φήμη του, δὲν ἠκούσθη τίποτε περὶ αὐτοῦ· μbᾶ ζᾶ = βαστῶ ἴσον ἐπὶ ᾀσμάτων. — Απ ζᾶ = ἀναγγέλλω· ου πε̨ρχ̄άπ ζᾶνι = διεδόθη ἡ φήμη.

ζαβράτ-ι: ἴδ. ποστάτ-ι.

ζαβε̨-α καὶ ζάβε̨ζε̨-α καὶ κόμσε̨-α = ἡ πόρνη ἴδ. φόλε̨-α = πούλε̨-α.

ζαbέλj-ι (γ) πληθ. ζαbέλjατε̨ = νjε̨ βεντ α νjε̨ πιέ̄ε̨ πύλι με ζότ, λjᾶνε̨ πε̨ρ με πρε̄μ α πε̨ρ με bᾶμ dρου̃, πε̨ρ τε̨ dιέγε̨.

ζαγάλj-ι: πληθ. ζαγάλjατε̨ = οἶστρος, βοϊδόμυια, ἡ στρέγλα ἴδ. ζέκθ-θι.

ζάγνα (Σ) ἴδ. χ̌ουλῖ-α, bράζε̱-α, βῖ-α.
ζαγορῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. ζαγορῖ-τε̱ ἴδ. ζογορί-α (budi).
ζαγουσ̈ί-α (τ) = καταπνικτικὸς καιρός, κουφόβρασι· ἴδ. αγουσ̈ῖ-α.
ζᾶ-δᾶνε̱σ-ι πληθ. ζᾶ-δάνε̱σιτε̱ καὶ ζε̃-δένε̱σ-ι πληθ. ζε̃-δένε̱σιτε̱ = ὁ ἀναγγέλλων, ὁ ἄγγελος. μηνυτής.
ζάζε̱-α (τ) πληθ. ζάζατε̱ καὶ γουάζε̱-α· πληθ γουάζατε̱ = ὀστρακόδερμα — ὀστρακοδέρματα.
ζακόν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. ζακόνε̱-τε̱ = συνήθεια, ἕξις.
ζάλ-ι: πληθ. ζάjτε̱: τὰ ἐν τῇ κοίτῃ τοῦ ποταμοῦ χαλίκια: κύj λjούμε̱ σ' bίε ζαλ, πο bάλjτε̱ = αὐτὸς ὁ ποταμὸς δὲν φέρει λιθαράκια ἀλλὰ χῶμα· μ' ουμbούσ̈νε̱ κε̱πούτσε̱τε̱ με ζάλ = γέμισαν τὰ παπούτσα μου μὲ χαλίκια. — κάκjε̱ ι κθιέλε̱τ ίστε λjούμι σα dούκεj ζάλι = τόσον λαγαρὸς ἦτο ὁ ποταμὸς ὥστε ἐφαίνοντο τὰ χαλίκια ἀπὸ κάτω.
ζαλαχ̌ῖ: [Ἑλλην. σάλος-σαλάγη] Τουρκ. ὄαματά bε̱νj ζαλαχ̌ῖ = bε̱νj ὄαματά. — ταραχή.
ζαλίσ̈τε̱-α: πληθ. ζαλίσ̈τα-τε̱ = βέντ πλjότ με ζάλ. — 2) ι θόνε̱ ασάϊ τόκε κjι bίε ζάλ κουρ βε̱σ̈ὸν ούjε̱τε̱.
ζάμε̱ρε̱-α: πληθ. ζάμε̱ρατε̱ = δείλη = τρίτη ὥρα μ. μ. προσέτι δὲ bούκα κjε̱ χ̌άχ̌ετε̱ μbε̱ τρι όρε̱ πας dρέκε̱σε̱.
ζέμε̱ρ-δέμbουρε̱-ι-α (τ) = εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων. — καὶ ζεμε̱ρδίμπσουνε̱-ι-α (γ).
ζᾶνούερ-όρι καὶ ζᾶνούρ-ι = ὁ βοὴν ἀγαθός, τηλεβόας· τὸ θηλ. ζᾶνόρε-jα· καὶ ἀρσ. (γ) ζᾶντούερ-όρι ζᾶντούρ-όρι, θηλ. ζᾶντόρε-jα = φωνῆεν — (γραμματικῶς).
ζαπε̱ρί-α = ρυτὶς-ίδος.
ζαπε̱ρόj: ρημ. = ρυτιδόνω.
ζαριγόγε̱ (Βεράτ.) εἶδος πτηνοῦ ποταμίου ἢ τῶν λιμνῶν.
ζάχ̌αρ-ι (τ) = ζάχ̌αρις.
ζε̃-ρι (τ) ἴδ. ζᾶ-νι (γ).
ζεγάλj-ι ἴδ. ζαγάλj-ι καὶ ζεγόλj-ι (βεράτ.)
(ε) *ζέζε̱-α* ε *ζέζε̱-α*: πληθ. τε̱ ζέζατε̱ = μαύρη· ἴδ. ι-ζῖ-ου.
ζεκθ-ι (γ-τ) = οἶστρος, βοϊδόμυγα. — ε-ζούρι ζέκθι = τὸν ἔπιασεν ὁ οἶστρος· καὶ ζαγάλj-ι καὶ ζεγάλj-ι.

ζε̄λ-ι (Σ. budi)=ζῆλος κάμ ζε̄λ-ἔχω ζῆλον.

(ι-ε)*ζέλδ̈ιμ* (budi)=ζηλωτής· καὶ ζελτάρ-ι πληθ. αρε̱-τε̱ τὸ θηλ. ζελτάρε-jα πληθ. ζελτάρετε̱=ζηλωτής.

ζελjί-α καὶ *ζιλjί-α* (γ) ἴδ. σμιρρ-ι. — νdέζε̱-α=φθόνος.

ζέμε̱ρε̱-α: πληθ. ζέμε̱ρατε̱ [ἴδ. ἑλλην. ἵμερος-ζα-ἵμερος]=καρδία (καὶ αἱ ἐκ ταύτης ἀπορρέουσαι ἐπιθυμίαι) με γjίθε̱ ζέμε̱ρε̱=μ' ὅλη τὴν καρδjά=προθυμότατος· ε dούα με γjίθε̱ ζέμε̱ρε̱=τὸν ἀγαπῶ μ' ὅλην μου τὴν καρδjά· ε απ μὲ γjίθε̱ ζέμε̱ρ=τὸ δίδω εὐχαρίστως ε άπ πα ζέμε̱ρε̱=τὸ δίδω ἀκουσίως· ι πρίσ̈ι ζέμε̱ρνε̱=ι πρίσ̈ι κjέjφινε̱ (τουρκ.) ι ου θύε ζέμε̱ρα=ἦλθεν εἰς κατάνυξιν ἐρράγισεν ἡ καρδιά του με̱ do ζέμε̱ρα=deσ̈ε̱ρόj=dούα=ἐπιθυμῶ· με̱ χ̈ά ζέμε̱ρα μb' ατε̱ νjερὶ=ὑποπτεύω, ἔχω ὑποψίαν εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.—με̱ πλjάσι ζέμε̱ρα=ἔσκασεν ἡ καρδιά μου.

ζεμε̱ράκ-ου πληθ. ζεμε̱ράκε̱τε̱=θυμώδης, εὐόργητος· τὸ θηλ. ζεμε̱ράκεjα πληθ. ζεμε̱ράκετε̱· καὶ ἀρσ. ζεμε̱ρούερ-όρι καὶ ζεμερούρ-όρι τὸ θηλ. ζεμε̱ρόρε-jα· πληθ. ἀρσ. ζεμε̱ρόρε̱τε̱ — θηλ. ζεμε̱ρόρετε̱.

ζεμε̱ράτε̱-α πληθ. ζεμεράτατε̱·=θυμός, ὀργὴ καὶ ζεμε̱ρίμ-ι (γ. τ. budi) πληθ. ζεμε̱ρίμετε̱.

ζέμε̱ρε̱ — bαρδε̱-ι-α: ἄκακος, εἰλικρινής· κατὰ λέξιν=ἀσπρόκαρδος.

ζέμε̱ρ — άσ̈πε̱ρε̱-ι-α=σκληροκάρδιος.

ζέμε̱ρε̱-γjάνε̱-ι-α (γ) καὶ ζέμε̱ρε̱ - γjέρε̱-ι-α=μακρόθυμος.

ζέμε̱ρε̱ — δέμbουρ-ι-α (τ) εὔσπλαγχνος, οἰκτίρμων· καὶ ζέμε̱ρε̱-diέγουνε̱ (γ) καὶ ζέμε̱ρε̱ — diέγουρε̱=καρδιοκαϋμένος, ζηλωτής· ἴδ. ζέμε̱ρε̱ — πε̱ρβε̱λjοῦτε̱-ι-α.

ζέμε̱ρε̱ — κθιέλε̱τε̱-ι-α=ἄκακος, ἀνοικτόκαρδος, εἰλικρινής.

ζεμε̱ρε̱ — κjέν-ι: πληθ. ζεμε̱ρε̱ — κjέντε̱=σκυλόκαρδος, σκληροκάρδιος· τὸ θηλ. ζεμε̱ρε̱ — κjένε-jα πληθυντ. ζεμε̱ρε̱ — κjέντε̱·=ἄσπλαγχνος.

ζέμε̱ρε̱ — νγούσ̈τε̱-ι-α=στενόκαρδος, στενοχωρούμενος ταχέως.

ζεμε̱ρόνj-όj: ρημ.=κάμνω τινὰ νὰ ὀργισθῇ καὶ

ζεμε̱ρόνεμ-όχ̈εμ=θυμόνω, ὀργίζομαι· ἐγώ.

ζεμε̱ρούερ-όρι καὶ *ζεμε̱ροῦρ-όρι* ἴδ. ζεμε̱ράκ-ου ζεμε̱ρόρε-jα (θηλ.) ἴδ. ζεμε̱ράκε-jα.

ζέμε̱ρε̱-πε̱ρβε̱λjοῦτε̱-ι-α ἴδ. ζέμε̱ρε̱ — diέγουνε̱-ι-α (γ).

ζέμε̱ρε̱ — πλjάσε̱-ι-α=χολοσκασμένος—η.

ζέμε̱ρε̱χ̊έρε̱-α (Ἀργυρ. — Περμέτ.) πληθ. ζεμε̱ρχ̊έρε̱τε̱ καὶ ζάμε̱ρε̱ — χ̊έρε̱-α=ἡ δείλη· τὸ δειλινὸν έjα vdε̱ ζεμε̱ρε̱χ̊έρε̱.=ἔλα τὸ δειλινόν καὶ ζάμε̱ρε̱-α (γ) ἴδ. ζεμε̱ρε̱-α (γ).

ζε̱ρμούρε̱τε̱: (Ἀργυρ.) πληθ. τοῦ ζjάρμε̱-ι: καὶ ζjέμετε̱=τὰ πυρά· καὶ ζjάρρνατε̱ (γ) καὶ ζjράρε̱ρατε̱ (τ) dούκενε̱ vdε̱ μάλjιτ κάτρε̱ ζjέρμουρε=φαίνονται εἰς τὸ βουνὸν τέσσαρες φωτιαῖς.

ζεö̈καμάν-ι πληθ. ζεö̈καμάνε̱τε̱=μελαψός.

ζεö̈καμάνε-ja θηλ.=μελαγχρινή· καὶ ι ζεö̈κ-ου—ε ζέö̈κε̱τε̱· (θόνε̱ γράτε̱ ε ζεö̈κα!=ἡ μαύρη. ὡς ἐπιφώνημα).

ζῖ-α:=λιμός, σιτοδεία· ζῖ boύκε̱=σιτοδεία.

ζῖ-α=πένθος·=μbᾶ ζῖ=πενθῶ, πενθοφορῶ μbᾶ ζῖ πε̱ρ τ' άνε̱, πε̱ρ τ' έμε̱νε̱=πενθεῖ διὰ τὸν πατέρα του, διὰ τὴν μητέρα του. ι ζῖ-ου ἀρσ. ε-ζέζε̱-α (θηλ.)=μαῦρος—η· πληθ. τε̱ ζέö̈τε̱ ἀρσ. τε ζέζατε̱ θηλ. ἀντιθ. ι bάρδε̱-ι=λευκός.—ε ζεζ' ε σύριτ=τὸ μαῦρο μέρος τοῦ ὀφθαλμοῦ.—ε ζεζ' ε θόϊτ=ἡ ἀκαθαρσία τοῦ ὄνυχος. (φράσις)=μόλις ἐγλύτωσα· ου boυboύ ουν' ι ζίου=ὤχ ὁ καϋμένος, ὁ μαῦρος· ου boυboύ ουν' ε ζέζα=ἄχ ἡ καϋμένη, ἡ μαυρομοίρα.

ζjάρρ-ι: καὶ *ζjάρμ-ι*=πῦρ, φωτιά.

(ι ε) *ζιάρρτε̱*=ι-ε—ζjάρμτε̱=πύρινος—η.

ζjέbε-ja (τ) ἴδ. σγjέbε-jα.

ζjej, ζιj [ἑλλην. ζέω]=βράζω, κοχλάζω, ζεσταίνω· ἀόρ. ζιέβα-ε-ου μετοχ. ζίεμ καὶ ζιμ, καὶ ζίερε̱.

ζιέσε̱-α=χέδρωψ (ὄσπριον).

ζjιϑ ρ. ἴδ. σγjίθ.—ζjίδεγ ἴδ. σγjίδεμ. παθ.

ζι-κέκj-ι θηλ. ζι-κέκjε-jα πληθ. ἀρσ. ζι-κε̱κjίτε̱· θηλ. ζι-κε̱κjίατε̱ =ὁ τρώγων πεινασμένως· ὡσαύτως καὶ ζι-κjαρ-ι πληθ. ζι-κjάρε̱τε̱ θηλ. ζι-κjάρε-jα— ρετε̱.

ζιμbίτσε̱-α (Βεράτ.) πληθ. ζιμbίτσατε̱=vjε̱ τσόπε̱ μίö̈ι κjε ου dελj vdε̱ κjιέλε̱ζε̱τ κούαjβετ ε γομάρε̱βετ, ε σ̈' μουντ τε̱ χ̊άνε̱ έλπ, ατε̱ ου α πρέσε̱νε̱.

ι-ε-*ζιόσουνε̱*-ι-α (γ) [μετοχ. τοῦ ἀχρήστου ρημ. ζιόσ) πεινασμένος, κοινῶς λιμπιασμένος. - πε̱ρτέ χ̊α σι ι ζιόσουνε̱;

ζίχ̊εμ: (παθ. τοῦ ζιεj = βράζω)=βράζομαι.

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζᾶ=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (γ).

ζίχεμ (παθ. τοῦ ζε̄=πιάνω)=συλλαμβάνομαι (τ) 2) φιλονικῶ, πιάνομαι, μάχομαι, μαλόνω· ζίχ̄εμ με ἀνεμίκjτ.=μάχομαι μετα τῶν ἐχθρῶν.—ου ζούνε ὅοκj με ὅοκj=πιάσθηκαν ἀναμεταξύ των· ου ζούσε φύτας (ἢ περφύτε) με κτέ=πιάσθηκα ἀπὸ τὸν λαιμὸν μ' αὐτόν.— ζίχ̄εμ μbε θούε (Σ)=πενγόχεμ· κάλjι bίε μdε θούε=κάλjι πενγόχετε.

ζμίρ-ι (bogdan) πληθ. ζμίρετε=φθόνος· καὶ ζμίjρ-ι.

ζόγε-α πληθ. ζόγατε· ὀρνιθόπουλον θηλυκόν, κjε σ' κᾰ ζένε τε πιέλε βε̄ ἀκόμα.—ζόγεζε τὸ ὑποκορ.

ζογορίj-α (budi ἀντὶ ζογορῖ-α) πληθ. ζογορίjτε ἀντὶ ζογορίτε.—καὶ ζαγορῖ-α ('Ελβ.)=ἀγέλη ἀγριοχοίρων, λύκων, κυνῶν κ.λ. (μεταφορ. ἐπὶ ἀνθρώπων).

ζόκ-γου: πληθ. ζόκjτε (ἑλλην.-ζῶον)=πτηνόν, 2) ὁ νεοσσὸς παντὸς πτηνοῦ· ὡς: ζόκj πούλjε=ὀρνιθόπουλα· ζοκ ρίκε=παπάκια, ζοκ πετρίτι κ.τ.λ. ζοκ-ρρεφέὅκου=τὸ καρδερίνι· ἴδ. ρρεφέὅκ-ου.

ζόνjε-α πληθ. ζόνjατε=κυρία, δέσποινα.—ζόνj' ε ρᾰνdε=μεγάλη κυρία.—jαμ ε ζόνjα τα bενj=εἶμαι ἱκανὴ νὰ τὸ κάμω.—ζόνj' ε ὅτε πίσε=οἰκοκυρά, οἰκοδέσποινα.—jαμ ε ζόνj' ε βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος, ἀνεξάρτητος· ίμε ζόνjε=ἡ κυρία μου, jοτ ζόνjε=ἡ κυρία σου, ε ζόνjα=ἡ κυρία αὐτοῦ—αὐτῆς.

ζορροβίνε-α πληθ. ζορροβίνατε ὅ,τι εἶνε πολὺ μακρὸν (ὡς τὸ ἔντερον).

ζόρρε-α πληθ. ζόρρετε=ἔντερον.

ζοτ-ι: πληθ. ζότνιτε (γ) καὶ ζότριτε (τ)=κύριος· jαμ ι ζότι=εἶμαι ἱκανός, ἄξιος· jέμι τε ζότε=εἴμεθα ἱκανοὶ (budi) ἀντιθ. σ' jαμ ι ζότι=δὲν εἶμαι ἱκανὸς ι dαλj ζοτ=ι dαλj περζότ=τὸν διαφεντεύω, προστατεύω.—jαμ ι ζοτ' ι βετίουτ=εἶμαι αὐτεξούσιος· περτε ζόνε =μὰ τὸν Θεόν.—'Ονομ. ζότ-ι, γεν. ζότι-τ, αἰτ. ζότι-νε και ζότνε, καὶ ζόνε ο ζότ καὶ ζότ-ο· πληθ. ὀνομ. ζότεν-ιτε, γεν. ζότενετ, αἰτ. ζότεν-ιτε ἀφαιρ. ζότενιὅ. κλητ. ο ζότεν (γ)· καὶ (τ) ζοτερίτε γεν. ζότερετ, αἰτ. ζότεριτ, ἀφαιρ. ζότεριὅ κλητ. ο ζότερ ιμ-ζοτ= ὁ κύριός μου· υτ ζοτ=ὁ κύριός σου, ι ζότι=ὁ κύριος αὐτοῦ ἢ αὐτῆς, καὶ ὁ ἰδιοκτήτης. 'Ονομ. ι ζότι γεν. τε ζότιτ, αἰτ. τε ζότινε καὶ τε ζότνε καὶ ζόνε πληθ. τε ζότενιτε, γεν. τε ζότενετ, αἰτ. τε ζότενιτε. (ι) ζότι ἀρσ. ε-ζόνjα θηλ.=ἱκανός, ἐπιτήδειος.

ζοτgνί-α (γ) καὶ ζοτgρί-α (τ) = ἡ αὐθεντιά σας πληθ. ζοτενίτg, ζοτgρίτg. = αὐθέντης, ἄρχων. — (Ἀγγλ. gentelman) ζοτgνία jότε = ἡ ἀφεντειά σου. ζοτgνι' ε ατύ = ἡ ἀφεντειά του. — καὶ ζοτρότε = ζοτgρία = jότε.

ζοτgνίσ̈τ καὶ *ζοτgρίσ̈τ* = ἐπιρ. = ἀρχοντικά.

ζοτgνόj καὶ *ζοτgρόνj-όj* = ουρδgνόj = ἐξουσιάζω 2) εἶμαι ἄρχων. Ἀλjί-πάσ̈α Τεπελένα ζοτgρόντε vdε Σκιπgτάρg = Ἀλη-πασᾶς Τεπελενλῆς ἦτο ἄρχων τῶν Ἀλβανῶν.

ζοτgνούερ-όρ (πεποιημένη λέξις) (bogdan) = ἐξουσιαστής· τὸ θηλ. ζοτgνόρε-jα. — ζοτgνόρι-ζοτ = ὁ ἐξουσιαστὴς κύριος — ὁ κύριος τῶν κυρίων.

ζοτgνόχ̈εμ : ἴδ. ζοτόχ̈gμ.

ζοτόχ̈εμ-όνεμ = ὑπόσχομαι (συντ. μετὰ γεν.).

ζότνjg-α ἴδ. ζόνjg-α.

ζουλάπ-ι ἢ τσ̈ουλάπ-ι ἐν γένει πᾶν ἄγριον ζῷον. 2) ὁ λύκος· ε χ̈άνγρι ζουλάπι = τὸν ἔφαγεν ὁ λύκος· ἴδ. bίσ̈g-α.

[ζούρg] = ἀνάγκη. ἴδ. ζύρg-α.

ζουμάρε-jα (Σ) πληθ. ζουμάρετg· ἴδ. dσαμάρε-jα.

ζούρρνg-α (Τουρκ. λέξ.) καὶ σούρλjg-α (Σ) ἴδ. τρουμbέτg-α.

ζούσ̈τρατg : πληθ. μόνον. — ἐν τῇ φράσει bᾶj ζούσ̈τρα = κάμνω ὅ,τι θέλω καὶ δὲν θέλω· (ὡς τὰ μωρὰ παιδία).

ζούτσg-α πληθ. ζούτσατg = φουνdgρίρg-α· ἴδ. μούργg-α.

ζύρg-α (Σ. budi) = πουν' ι νεβόϊσ̈ιμε = ἀναγκαία ὑπόθεσις, ἐπείγουσα· ζύρgτg καὶ ζύρετg = σ̈τρgνγίμετg = αἱ ἀνάγκαι, αἱ ἀσχολίαι, αἱ ἐπείγουσαι ὑποθέσεις.

Z̈

ζ̈ά (Σ) ἐπιφώνημα· ἐν τῇ φράσει: ζ̈α τg κjόφτg! (Σ) = μούντσαις νἄχῃς!

ζ̈άbg-α (Βεράτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ἐπιδερμίς, φλοιὸς δένδρων, ὀπωρῶν, καὶ ἀνθρώπων.

ζ̈άbg-α : πληθ. ζ̈άbατg = εἶδος βαθρακιοῦ ἴδ. bρετκόσg-α.

ζάbε-α = βουτυροτόμαρον [λέξις σλαυϊκὴ] πληθ. -α-τε.

ζάbαρίτεμ: (Ἐλβασ.) ἐπὶ νηπίων ὅταν λούωνται εἰς τὸ σκάφος κτυπῶντα τὸ ὕδωρ μὲ τὰς χεῖρας, ὡς βάτραχοι].

ζάλ-ι = ὁ σπόρος (γεννητικὸς) τοῦ ἀνδρός· ἴδ. ρενde.

ζάπε-α: πληθ. ζάπατε = ἐπιδερμὶς = τσίπε-α.

ζαπί-νι (γ) πληθ. ζαπίνjτε = σαύρα μεγάλη, ὄφις· καὶ ζαπί-ου (τ) dσαπί-νι (Τυρ. Καβ.) ζαπιάκ-ου· κοινῶς αὐγουστερίτσα (ὡς φαινομένη τὸν Αὔγουστον). ἴδ. σαπί-ου. εἶναι χρώματος πρασίνου.

ζαραβίσ-ιτ-ιτ: ρημ = μουντζουρόνω τινά· καὶ σκαρραβίσ-ιτ-ιτ (Σ). τὸ παθητικὸν εἶνε ζαραβίτεμ καὶ σκαραβίτεμ.

ζέκ-γου (Σ) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βάπε-α τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ζούγουλε-ι (Βεράτ.) bαj ζούγουλε = bαj βάπενε = μεσημεριάζω· καὶ ζέγου ι βάπεσε = ὁ καύσων τῆς θερμότητος. — μος dιλj vdε ζεκτ = μὸς dιλj vdε βάπετε. — δέντε bäjvε ζέγουνε vdε ẍίετ = τὰ πρόβατα μεσημεριάζουν ὑπὸ σκιάν. ρριμ' ε bέjμε ζέγουνε κετού. = ρριμ' ε bέjμε βάπενε κετού. — ἴδ. βάπε-α καὶ ζαγούσί-α.

ζεμbελjε-α (Περμέτ.) πληθ. ζεμbελjατε ἴδ. πόπελj-ι.

ζιγάτ (γ. Μαλεσία) ρ. ἐπὶ τῇ φράσει μος με ζιγάτ = μὴ μὲ ἐνοχλῇς, μὴ μὲ στενοχωρῇς (Τουρκ. bεσdίσ).

ζενκ-γου (Περμέτ.) ἴδ. κουλόστρε-α πληθ. ζένγετε. — κjουμεστ' ι πα κjερούαρε κjε dέλj κjούμεστ' ε γjακ. (αjo bαγετί σ' έστ' εμίρε περ τε μbιέλjουρε).

ζόσκε-α πληθ. ζόσκατε· ἴδ. ρ. σοσ.

ζούγε-α (γ) πληθ. ζούγατε = ὁ σχοῖνος, τὸ σπάρτον· καὶ κουλjμάκ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. κουλjμάκετε. — πρέj ζουγασ bένjενε ρρογόζα (ψάθαις), πρεj κουλjμάκου bένjενε κανίστρα ε σπόρτα.

ζούγουλε-ι (Βερατ.) ἴδ. καὶ ζεκ-γου (Σ).

ζουζίνκε-α (γ) = βίζε-α (τ) πληθ. ζουζίνκατε καὶ βιζατε: εἶδος κανθάρου μὲ πράσινον χρῶμα· ἴδ. bουbουζίνκε-α.

ζουζίτε-α πληθ. ζουζίτατε = ἡ τσίκνα τοῦ φαγητοῦ· καὶ ζουζί-α (Περμέτ.) = γjέλ' ε dιέγουρε φάρε κjε σ' ẍάẍετε με.

ζουλjάτε-α πληθ. ζουλjάτατε = συντριβή = τε περθύεμ.

ζουμbίνε-α (Βεράτ.) τὰ οὖλα τῶν ὀδόντων μίσ' ι δεμbεβετ: πληθ. ζουμbίνατε.

ζούνγε-α πληθ. —α-τε ??? (ἴσως = ὄγκος).
ζούνγεμ (τ) ρ. ὡριμάζω· μτχ. ζούνγουρε ἴδ. πίκjεμ.
ζούρ-ι πληθ. ζούρε-τε = ἄμμος· ἴδ. σούρ-ι.
ζουρίστε-α (γ) καὶ ζουρίνε-α (Σ) ι θόνε ατί βένdι κοῦ κἄ σκουμ λjοῦμι ε κα λjᾶν σουρ ε ζαλ. — ι κἄ χῦμ ζουρίνα ασάj άρε· (Σ) = ἐσκέπασε μὲ λιθάρια ὁ ποταμὸς αὐτὸ τὸ χωράφι.
ζύεj (γ. τ.) καὶ συνηρ. ζύj = λερόνω, σγρύεj 2) μαγαρίζω· ἀόρ. ζιέβα-ε-ου· μτχ. ζύερ καὶ ζύμ (γ) ζύερε (τ)· τὸ παθητ. ζύχεμ, σγρύχεμ νdράγεμ· ἴδ. νdράκ. τσούνι ου ζύε = τὸ παιδὶ λερώθηκε.
ζύλj-ι = ἡ λέρα, ἡ κηλίς. — ναβλία ε πούσκεσε ζε ζύλjε = τὸ λαμνὶ (ὁ σωλὴν) τοῦ ὅπλου πιάνει λέραν.
ζυσ-ύτ-ύτ (γ) = βουτῶ, βαπτίζω εἰς τὸ νερόν· καὶ κρέθ. (τ) ρῆμα = βυθίζω. — τὸ παθ. ζύτεμ καὶ κρέδεμ (τ).
ζύτε-κρύε-κούκjεjα (Δυρράχιον) εἶδος ἀγρίας πάπιας. — πληθ. ζύτε-κρύε-κούκjετε.
ζύχεμ παθ. τοῦ ζύεj.

Θ

θάdρε-α πληθ. θάdρατε = ἐργαλεῖον ξυλουργικόν Ἰταλ spacapino.
θαj : ρημ. μεταβ. = ξηραίνω τι· ἀόρ. θάβα, μτχ. θάμ (γ) καὶ θάρε (τ).
θάχεμ : οὐδ. = ξηραίνομαι. — ι ου θάφτε dόρα ατί κjε bερι κετε!
θάμ: ἴδ. ρημ. θέμ.
θᾶνε (γ) θενε (τ) μτχ. τοῦ ρήμ. θέμ. — do με θᾶνε = τουτέστι, δηλαδή. — κεσ̈τού κενκα θενε = οὕτως εἶνε πεπρωμένον. — σι τε jέτε θᾶνε = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον.
θάνε-α: πληθ. θάνατε = ἡ κρανέα.
θάνεζε-α (γ) πληθ. θάνεζατε· ὑποκορ. τοῦ θάνε-α.
θαρεσίνε-α (γ) πληθ. α-τε. ἴδ. θαρετίνε-α (Τυραν.).
θάρετε: ἐπιρ. ξυνῶς. — ι-ε-τε θάρετε = ξυνὸς-ή-όν.
θαρετίνε-α (Τυρ.) = ἡ ξυνάδα· πληθ. θαρετίνατε. — καὶ θαρετίρε-α (τ) πληθ. α-τε· καὶ θαρτίμ-ι πληθ. θαρτίμετε.
θαρτόνj-όj: ρημ. μεταβ. = ξυνίζω τι· τὸ οὐδέτ. ἢ παθ. θαρτόνεμ-όχεμ.

θάρκ-ου: ἔρκος, ἑρκάνη [ἔρκ-ος-θέρκ-ος] = τόπος περιπεφραγμένος.— θάρκου ι δένετ = ατύ κου βένε̱ δέντε̱· α τύ κου μbύλινε̱ σ̈κέρρατε̱ μέ μος ουνγjίτουνε̱ dέλεβετ μbράπα, σεπσέ σ' μούνdινε̱ με έτσουνε̱ 2) ατύ κου φλjένε̱ dέρρατε̱. 3) νjε̱ βέντ' ι θούρουνε̱ κjε̱ βένε̱ bυλjμέτινε̱ μbρένdα· λέγεται καὶ θάρκε̱-α καὶ τσ̈αρρανίκ-ου (γ) πληθ. τσ̈αρρανίκε̱τε̱.

θάρπτε̱ (Σ) ἐπιρ. ἴδ. θάρε̱τε̱.— ι-ε-τε̱ θάρπτε̱ (Σ) ἐπιθ. = ι-ε-τε̱ θάρε̱τε̱.

θαρπτίμ-ι πληθ. θαρπτίμετε̱ = θαρε̱τίμ-ι.

θαρπτόj-όχ̆εμ = θαρε̱τόj-όχ̆εμ.

θαρτούαρ-όρι (γ) καὶ συνηρ. θαρτοὺρ-όρι = χ̆ιρρ' ε θαρε̱τούεμε̱ κjε̱ ε χ̆άνε̱ μbας dυ τρι dίτσ̈.

θάσε̱-τε̱ πληθ. τοῦ θέσ-ι. = σάκκος.

θάτε̱ ἐπίρ. = ξηρῶς.

(ι-ε-τε̱) *θάτε̱* = ξηρὸς-α-όν· ἐπίθ.

θατε̱σίνε̱-α (γ) = θατε̱σίρε̱-α (τ) = ξηρασία.

θατίκ-ου (Βερατ.) πληθ. θατίκε̱τε̱ = ξηραγκιανός· καὶ θατίκj-ι (γ) πληθ. θατίκjε̱τε̱· τὸ θηλ. θατίκjε-jα πληθ. θατίκjετε̱.— καὶ ι-ε-θατίμ-ι (Τοσκ.).

θάχ̆εμ παθ. τοῦ ῥήμ. θαj = ξηραίνομαι, στεγνόνω.

θέκ ῥημ. μεταβ. = ξηροψήνω.

θέκεμ: τὸ παθ. τοῦ θέκ.

θέκε-τε̱: πληθ. μόνον = θέκε̱τ' ε ρρόbε̱σε̱.— θέκε̱τ' ε πε̱λjχ̆ούρε̱σε̱.

θέκε̱νε̱-α (γ) = θέκε̱ρε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = βρίζα, σύκαλις.

θεκε̱ρρίτσ: ῥῆμ. ἴδ. θέκ.

θεκε̱ρρίτσεμ: ῥῆμ. ἴδ. θέκεμ.

θέκε̱τε̱: ἐπίρ. = ξηροψημένως.

(ι-ε-τε̱) *θέκε̱τε̱*: ἐπίθ. ξηροψημένος-η-ον.— bούκ' ε θέκε̱τε̱ = ψωμὶ ξηροψημένον· κοινῶς φραγανιὰ ἀντιθ. τσέκ.

θέλε̱ (τ. Σ) ἐπιρ. = βαθέως καὶ θέλε̱τε̱ (Σ. τ) καὶ φέλε̱ καὶ φέλε̱τε̱ (γ) κθέλε̱ (Σ). – ι-ε-τε̱ θέλε̱, θέλε̱τε̱, φέλε̱, φέλε̱τε̱, κθέλε̱ (Σ).

θε̱λέζε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέζατε̱ = ἡ πέρδικα· θε̱λέζε̱-μάλjι, θε̱λέζε̱ φούσ̈ε. — καὶ θε̱λέντσε̱-α (τ) πληθ. θε̱λέντσατε̱, φε̱λα̈ζε̱-α (γ) πληθ. ατε̱, φε̱λα̈dσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱.

θελε̱σίνε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ = βάθος, βαθύτης· καὶ θελε̱σίρε̱-α πλ. α τε̱,

φελε̱σίνε̱-α πληθ. φελε̱σίνατε̱ (γ) κθελε̱σίνε̱-α (Σ) πληθ. κθελε̱σίνατε̱.

θέλε̱τε̱: ἐπίρ. = θέλε̱ = βαθέως.

(ι-ε-τε̱) *θέλε̱τε̱* = ι-ε-τε̱ θέλε̱ = βαθύς-εῖα-ύ.

θε̱λίμ-ι πληθ. θε̱λίμετε̱ [Ἑλλην. θύελλα] = τρικυμία, ἀνεμοστρόβιλος. dέτι κα̈ θε̱λίμ τε̱ μαθ. = ἡ θάλασσα ἔχει μεγάλην τρικυμίαν.

θελόνj-όj (τ. Σ.) ρημ. μεταβ. = βαθύνω, ἐκβαθύνω τι. — καὶ φελόj (γ) κθελόj (Σ) τὰ παθητ. — θελόνεμ (τ) θελόχεμ (Σ), φελόχεμ (γ) κθελόχεμ (Σ) = βαθύνομαι.

θέλjε̱-α (τ) πληθ. θέλjατε̱ = κοινῶς κοψίδι· καὶ φέλjε̱-α (γ) πληθ. φέλjατε̱. — νjε̱ θέλε̱ μίσ̈ι, πίσ̈κου· = ἕνα κοψίδι κρέατος, ψαριοῦ.

θέλjπ-bι: πληθ. θέλjbετε̱ καὶ θέλπνατε̱ (Σ) σκελὶς-ίδος· 2) στοιχεῖον = element. — θέλjπ χούδρε, ἄρρε κ.τ.λ.

θεμ: ρημ. = φημί, λέγω· κjυσ̈ τε̱ θόνε̱ = κjυσ̈ τε̱ κjούαjε̱νε̱ = πῶς σε λένε; πῶς ὀνομάζεσαι; — κjένε̱κα θα̈νε̱ = εἶναι πεπρωμένον· σι τε̱ jέτε̱ θα̈νε̱ = ὅπως νὰ εἶναι πεπρωμένον. — μὸς νdε̱γjὸ σε τσ̈ θόνε̱ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγουν ὁ κόσμος. — θόνε̱ σε βdίκj νε̱ δε̱ τε̱ χούαj = ᾄδεται ὅτι ἀπέθανεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν. — do με θα̈νε̱ καὶ do με θένε̱ = δηλαδή, τουτέστι. — τσ̈' θόσ̈τε αὖ, καὶ τσ̈' θόj αὖ = τὶ ἔλεγεν αὐτός; τσ̈' θούα (τ) καὶ τσ̈' θούε (γ), τσ̈ θοῦ (γ. συνηρ.) καὶ τσ̈ φθοῦ (Κρούjα) = τὶ λέγεις· τὸ ρῆμα θεμ προφέρεται καὶ θομ καὶ θα̈μ (Σ). — φράσις μος ε θα̈σ̈τε̱ Ζότι = νὰ μὴ τὸ δώσῃ ὁ θεός!

θέμbρε̱-α (γ) πληθ. θέμbρατε̱ = ἡ φτέρνα καὶ θε̱μπρε̱-α (τ) πληθ. θέμπρατε̱· θεμbρ' ε κα̈μbε̱σε̱ = ἡ φτέρνα τοῦ ποδός.

θεμέλj-ι (γ) πληθ θεμέλjετε̱ = τὸ θεμέλιον. — καὶ θεμελjί-α πληθ. θεμελjίτε̱ (τ) καὶ τεμελjί (Σ). - σ̈τίε τεμέλj (Σ) = βέ τεμέλj = θεμελιόνω.

τεμελjόσ ρημ. μεταβ. = θεμελιόνω· τὸ παθ. θεμελjόσεμ.

θε̱νγjῖλ-ι: πληθ. θε̱νγίjτε̱ = κάρβουνον ἐσβεσμένον. — καὶ θενγῖλ-ι (Κρουjα) πληθ. θε̱νγίj-τε̱· καὶ κθε̱νγjῖλ-ι (Σ) πληθ. κθε̱νγjίjτε̱. — θε̱νγjῖλ' ι (Σ) πληθ. κθε̱νγjίjτε̱. — θε̱νγjῖλ' ι dε̱ζουνε̱ = κάρβουνον ἀναμμένον.

θε̱νέγουλε̱-α (γ) πληθ. θε̱νέγουλατε̱ = μύρμηξ-κος· καὶ θε̱νιέγουλε̱-α (bogdan) πληθ. α-τε̱, φε̱νέγουλε̱-α (Σ. Κρούjα) μίζε̱ πε̱ρδε̱σε (Τυραν.) πληθ. μίζα πε̱ρδέσε. — μίζε πε̱ρδέσε̱jε (Περμέτ.) μίζε̱ πε̱ρδέ-

τσεκε ('Ελβασ.), μίζε δέου (Βεράτ.), μιλjινγόνε - α ('Αργυρ.) πληθ. μιλjινγόνατε.

θενΐ-α (γ) πληθ. θενΐτε = τὰ φάρια τῆς ψείρας· καὶ θερΐ α (τ) πληθ. θερίτε· ἴδ. φόρμελjε - α.

θενιέγουλε-α (bogdan) πληθ. α-τε ἴδ. θενέγουλε - α.

θερ: ρῆμα = σφάζω· (ἡ Σκόδρα λέγει μbύσ - ύτ - ύτ ἀντὶ θέρ) τὸ δὲ *θερ* ἐν Σκόδρᾳ σημ. πρέσ - ετ - ετ = κόπτω. τὸ τριτοπροσωπ. με-τε-ι θερ μὲ σφάζει (= ἔχω σφάκτην) ἀόρ. θέρα, μετοχ. θέρε καὶ θέρουνε (γ), καὶ θέρουρε (τ) τὸ παθητ. θέρεμ.

θερέτσ-κε-α πληθ. θερέτσ - κατε = κοινῶς γαϊδουράγκαθον γjεμbάτσ̈ - ι (Βεράτ.) καὶ γεμπ γομάρι (γ. τ.) (ὑπάρχουσι πολλὰ εἴδη) (ἑλληνιστί· σκόλυμος, ὀνόπορδον, ὀνάκανθα, προσέτι ἀγριαγκινάρα, σόγχος καὶ σόγκος, κέρσιον, κοινῶς ζοχός· ὑπαγόμενα πάντα εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν).

θερμ-ι πληθ. θέρμετε ? ?

θερμίκjε-jα (τ) πληθ. θερμίκjετε ἴδ. θερρίμε - jα.

θερόρε-jα πληθ. θερόρετε (κοῦ θέρινε) = θυσιαστήριον.

θερράσ-έτ-έτ: ρημ. μεταβ. ἐπὶ ἀνθρώπων· = φωνάζω τινά· καὶ

θερρεσ-έτ-έτ ἐπὶ δὲ ζώων : vdίελ καὶ vdῖλ (συνηρ.) οὗ ἀντιθ. dσbój.— ἀόρ. θερρίτα καὶ θίρρα μετοχ. θερρίτουνε (γ) θίρρουρε (τ).

θερρίμε-jα: πληθ. θερρίμετε = τρῖμμα, ψιχίον (τῆς τραπέζης) θερρίμετ. ε bούκεσε: τὰ τρίμματα τοῦ ψωμιοῦ· λέγεται καὶ θερμῖ - α πληθ. θερμῖτε, θερμίκjε - jα πληθ. θερμίκjετε (τ), γρίμτσε - α (Σ) πληθ. γρίμτσατε (ἐκ ρημ. γριj), dρόμτσε - α (bogdan).

θερρίτεμ καὶ *θῖρρεμ* παθ. τοῦ θερράσ καὶ θερρέσ.

θερρμάκjε-τε : πληθ. (γ) = ορίζ' ι θύεμ, θερρίμετ' ε ορίζιτ· ὡς θερρμακjε ορίζι = τὰ τρίμματα τῆς ὀρύζης.

θερμόj ('Ελβασ.) ρ. μεταβ. = θραύω, θρύπτω, τρίβω. — θερμόj bούκενε πούλjαβετ = τρίβω τὸ ψωμὶ εἰς τὰς ὄρνιθας. — λέγεται καὶ dρομετσόj (Σ) - ἴδ, dερρμόj· καὶ σΐj· τὰ παθητικά: θερρμόχεμ, dρομετσόχεμ (Σ) σ̈ΐχεμ (Τυραν.).

θέσ-ι: πληθ. θάσετε : = σάκκος, σακκί· [Ἑλλην. θησ - αυρός].

θεσάρ-ι: πληθ. θεσάρετε [θεσ-ι καὶ άρ - ι] = θησαυρός.

θῖ-ου (γ) πληθ. θῖ-τε̱ [Ἑλλην. ὗς, σῦς. Λατ. sus, suis] = ἀγριόχοιρος, ἐν ᾧ dέρρ-ι = ὁ οἰκιακὸς χοῖρος.

θjάjε-jα (Βεράτ.) πληθ. θjάjετε̱ = κοινῶς ἡ θειά, πατραδέλφη ἢ μητραδέλφη· ἴδ. έμτε-jα.

θιέρρε̱-α = ἡ φακὴ καὶ φιέρρε̱-α (γ) καὶ θιέρρ-ι (Τυρ.)· θιέρρε̱ζε̱-α ὑποκορ. πληθ. θιέρρε̱ζατε̱.

θιέσ̈τ (γ. τ.) καὶ φιέσ̈τ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, ἀδόλως, ἀκράτως 2) ὁλοκλήρως. — intieramente, Ἰταλ.

(ι-ε-τε̱) *θιέσ̈τε̱* (γ. τ.) φιέσ̈τε̱ (γ) = ἐπιθ. ἁπλοῦς, ἄδολος, γνήσιος.

θιέσ̈τρε̱-ι (Ἰταλ. figliastro) κοινῶς προγονός· τὸ θηλ. θιέσ̈τρε̱-α = ἡ προγονή. — ασ̈τοὺ ου θότε̱ νjέρκα djέμβετ bούρριτ κjε̱ γjέν πρεj γρούασε̱ πάρε̱. — ιμ θιέσ̈τρε̱, υτ θιέσ̈τρε̱, ι θιέσ̈τρι. — ιμε θιέσ̈τρε̱, jοτ θιέσ̈τρε̱, ε θιέσ̈τρα.

θίθ : (γ. bogdan) ρημ. = βυζαίνω, ἀόρ. θίθα-ε-ι· μτχ. θίθε̱ καὶ θίθουνε̱ (γ)· τὸ ρημ. λέγεται καὶ θιθίj (τ).

θίθε̱-α πληθ. θίθατε̱ = ἡ ρόγα τοῦ βυζίου.

θιθε̱λjόπε̱-α (Κόρτσ̈α) πληθ. θιθε̱λjόπε̱τε̱ = νjε̱ φάρε̱ bρετκόσε jεσ̈ίλjε κjε̱ dελj νγα δέου ποσὶ θίθε̱λjόπε.

θῖj (γ) ἴδ. θίνj.

θίκε̱-α πληθ. θίκατε̱ [Λατ. sica - ρίζα ἑλλην. θήγ-ω] = μάχαιρα, μαχαίριον, ξιφίδιον.

θιλjέ-jα: πληθ. θιλjέτε̱ = θηλιά, βρόχος· [γραικισμός].

θιλjίκjε-jα πληθ. θιλjίκjετε̱ = θιλjέ-jα. — καὶ φιλjίκjε- (γ) πληθ. φιλjίκjετε̱, υλjύκjε-jα (Καβαjα) πληθ. υλjύκjε τε̱ [ἴδ. σῦθ-ι πληθ. σῦθε̱τε̱] = θηλιά, βρόχος. ἀντίθ. σούμbουλε̱-α.

θῖνj ρ. καὶ θίj (ἄχρηστα) ἴδ. θῖχεμ

θίνjε̱ α πληθ. θίνjατε̱ = κjίμεjα ε bάρδε̱ (νγα πλjεκε̱νία).

(θίπε̱-α) = κοθέρε-jα ἴδ. τσίπε̱-α.

θῖχεμ : ρ. οὐδ. = με̱ σbάρδενε̱ κjίμετε̱ νγα πλjεκε̱νία· ἀόρ. ουθίνα-ε-ι: μτχ. θῖμ. — μ' ουθῖνε̱ κjίμετε̱ = ουθῖσ̈ε̱ = ου σbάρθσ̈ε̱ = ἄσπρισαν τὰ μαλλιά μου, ἄσπρισα. — ιθίμ-ι, ε θῖμε-jα, τε̱ θῖμιτε̱ (μτχ. ἐπιθ.).

θόμ : ἴδ. θέμ.

(ι-ε) *θόjτε̱* = ι-ε θόνjτε̱ : ἐπιθ. = πρεj θόῖ = ἐξ ὄνυχος, ὀνυχίτης.

θόχεμ : (γ) παθ. τοῦ θόμ, καὶ θοῦχεμ.

θουθάκj-ι πληθ θουθάκjετε· άρσ. θουθάκjε-jα πληθ. θουθάκjετε θηλ.= ό μή δυνάμενος νά προφέρη σ άλλ' άντ' αύτοῦ πάντοτε θ προφέρει· λέγεται καί θουθούκj-ι άρσ θουθούκjε-jα θηλ.

θούμπ bι πληθ. θούμbατε = ή άγκύλη, τό άγκάθι.

θουμbόνj-ój = άγκυλόνω.

θουμbόνεμ-όχεμ = άγκυλόνομαι.

θουμbουλόνj-ój : ρ. άμτβ.=νdσιέρ θούμπ. ώς: θουμbουλόγενε dρούνjτε= κουρ ζάνε dρούνjτε ε νdσιέρρενε θούμπ περ με τσέλjε.

θούνdρε-α πληθ. θούνdρα-τε = ή όπλή, χηλή· τά όνύχια τῶν τετραπόδων ζώων τῶν όποίων ό πούς έμπεριέχεται είς ένα όνυχα, ώς τοῦ ἵππου, ὄνου κτλ.

θούπρε-α (Σ) πληθ. θούπρατε = βεργίτσα ξηρά ήτις δέν κάμπτεται : βίσκουλε-α=βεργίτσα χλωρά, ήτις κάμπτεται καί σούφρε-α πληθ. σούφρατε.

θούρ : [συγκρ. θώραξ] = φράττω. — ρ. μεταβ.

θοῦρεμ : παθ. = φράττομαι άόρ. θοῦρα, μετχ. θοῦρε καί θούρουνε (γ) θούρουρε (τ). — θοῦρ άρενε με γαρθ = φράττω τόν άγρόν μέ φράκτην· έτι δέ: θουρ θάσετε μέ γjυλjπενύρ = φράττω τούς σάκκους μέ σακκοράφαν.

θούχαεμ ('Αργυρ.) ἴδ. θοῦχεμ (τ) παθ. τοῦ θέμ. = λέγω.

θόχεμ (γ) παθ. τοῦ θόμ. = φημί, λέγω.

θύεj καί συνηρ. *θύj*, καί *θύενj* : ρημ. = τσακίζω· άορ. θέβα-ε-ου. — μετχ. θύεμ συνηρ. θυμ, (γ) καί θύερε (τ). — θύεj παρατε = τσακίζω τά χρήματα = κάνω λιανώματα. — τε θύερετ' ε νάτεσε = μετά τό μεσονύκτιον. — τε θύερετ' ε dίτεσε = μετά μεσημβρίαν.

θύχεμ : παθ. = τσακίζομαι, ήττῶμαι· άντιθ. μούντ = νικῶ. — ου θύε νάτα, dίτα. — με θύετε ζέμερα = κατανύσσω έμαυτόν. — σῖεπί ε θύερε = κουρ ε κάνε βιέδε κουσάρετε. — ου θύε ουσῖερία νγᾶ αρμίκjτε = ήττήθη τό στράτευμα ύπό τῶν έχθρῶν.

I

ι : ένική γενική καί δοτική τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς άντωνυμίας δι' άμφότερα τά γένη : ι θασ' ατί = τοῦ εἶπα, ι θασ' ασάj =

τῆς εἶπα· ἢ εἶπον εἰς αὐτόν, εἰς αὐτήν· ι δᾶσ' ατί, ι δᾶσ, ασάj = ἔδωκα αὐτῷ, αὐτῇ, (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι: αἰτιατικὴ πληθ. τοῦ τρίτου προσώπου τῆς προσωπικῆς ἀντων. δι' ἀμφότερα τὰ γένη· ι βράβα ατά = ἐφόνευσα αὐτούς· ι βράβα ατό ἐφόνευσα αὐτάς· (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 56).

ι άτι: (ὁ πληθ. λείπει) = ὁ πατὴρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι βελᾶϊ: ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, αὐτῆς, πληθ. τε βελέζενιτε (γ) καί τε βελέζεριτε (τ) = οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι βιέχερρι (πληθ. λείπει) = ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι bίρι = ὁ υἱὸς αὐτοῦ αὐτῆς· πληθ. τε bίjτε = οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, αὐτῆς.

ι γjύσι (πληθ. λείπει) ὁ προπάτωρ αὐτοῦ αὐτῆς.

ι δᾶνdερρι καὶ *ι δένdερρι* (τ) = ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ αὐτῆς.

ίδεμ: παθ. τοῦ ῥημ. *ίθ·* καὶ ιθτόχεμ (Σ) παθ. τοῦ ιθτόj (Σ) καὶ χιδερόνεμ (τ).

ίδετε: ἐπιρ. = πικρῶς, ἴθτε (γ), χίδετε καὶ χίδουρε (τ) ίδουνε (bogdan) ἀντιθ. ἄμbελjε (γ), έμbελjε (τ).

(ι-ε-τε) *ίδετε* (γ) ίθτε (Σ), χίδετε καὶ χίδουρε (τ) ίδουνε (bogdan) = πικρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε ἄμbελjε (γ) έμbελjε (τ).

ιδενίμ-ι (γ), χιδερίμ-ι (τ), ιθτίμ-ι (Σ) πληθ. ιδενίμετε, χιδερίμετε, ιθτίμετε. = λύπη, πικρία, πικράδα.

ιδενόj (γ) καὶ ιδενόνj (budi) = πικραίνω, λυπῶ τινά· καὶ χιδερόνj (τ) παθ. ιδενόχεμ, (γ), χιδερόνεμ (τ).

ίδουλε-α πληθ. ίδουλατε καὶ ούδουλε-ι πληθ. ίδουjτε = εἴδωλον.

ιδουλ-λjούτεσ-ι ἀρσ. ίδουλ-λjούτεσε-jα θηλ. = εἰδωλολάτρης· πληθ. ιδουλ-λjούτεσιτε ἀρσ. — ιδουλ-λjούτεσετε θηλ.

ιδουλ-λjούτεjε-jα = εἰδωλολατρεία· πληθ. ιδουλ-λjούτεjετε.

ιθ: (γ) προθ. (συντασ μετὰ γεν.) = ὄπισθεν· ὡς: ιθ μέjε, ιθ τέjε, ιθ-ατί, ιθ ασάj, ιθ νεσ, ιθ jουσ, ιθ ατύνε = ὄπισθέν μου, σου, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

ιθ: ῥημ. ἐνεργ. = πικραίνω καὶ ιθτόj καὶ χιδερόνj (τ) ἀντιθ. ἄμbελjτόj (γ) εμbελjσόj (τ).

ιθτε: (Σ) ἐπιρ. ἴδ. ίδετε· (γ).

ιθτίμ-ι: πληθ. ιθτίμετε = πικρότης, πικρία.

(*ίjατε* καὶ *ίλjατε*) = τὰ ἐντόσθια ἴδ. ζόρρετε.

ίj̣ε-α = τὸ πλάγιον (μέρος τοῦ σώματος) ἔνθα εἰσὶν αἱ πλευραί· πληθ ίj̣ετε̣ = τὰ πλάγια· ιj, ε dιᾶθτε̣, ιj' ε μάνj̣ετε̣ = τὸ δεξιὸν πλάγιον, τὸ ἀριστερὸν πλάγιον μέρος τοῦ σώματος. — ου πλjαγόσ νd' ίjετ = ἐπληγώθη εἰς τὰ πλάγια (ἰσχία).

ίκε̣νj (τ) ρημ. = φεύγω, ἀναχωρῶ· καὶ *ίκε̣j, ίκι* (γ).

ίκρα-τε̣ (Ἐλβασ.) πληθ. τὰ αὐγὰ τοῦ ψαριοῦ· καὶ βε̣ῦ πέσ̈κου (Σ), βε̣ύζε̣τ' ε πέσ̈κουτ. (Σ).

ίλjκjε-jα : εἶδος δένδρου πληθ. ίλjκjετε̣.

ίμ-ι (τ) = ἐμός. — ίμε-jα (τ) = ἐμή· καὶ εμ-ι ἀρσ. (γ) έμε-jα θηλ. (γ).

ίμθ-ι : ὑποκορ. τοῦ *ιμ-ι*.

ίμε-ρε̄ : ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ οὕτως ὀνομάζουσιν τὴν σύζυγον τοῦ υἱοῦ αὐτῶν.

ίμ-σ̈όκj (τ) εμ-σ̈όκj (γ) = ὁ σύζυγός μου.

ίμε-σ̈όκjε (τ), έμε-σ̈όκjε (γ) = ἡ σύζυγός μου.

ίμε̣τε̣ (γ. τ.) ἐπίρ = λεπτῶς ἐπὶ πραγμάτων σποροειδῶν) καὶ χ̣όλε̣ (γ. τ) ἐπιρ. = ψιλῶς ἐπὶ πραγμάτων μονῶν.

(ι-ε-τε̣) *ίμε̣τε̣* : ἐπιθ. λεπτός-ή-όν. — σ' κᾶμ τ' ίμε̣τα = δὲν ἔχω ψιλά, τ' ίμε̣τατ' ε όρε̣σε̣ = τὰ λεπτὰ τῆς ὥρας. — ρᾶνα ᾶσ̈τ' ε ίμε̣τε̣ (γ) = ρέρα έσ̈τ' ε ίμε̣τε̣ (τ) = ἡ ἄμμος εἶνε λεπτή· ἀλλὰ γjυλjπανα ε κᾶ λάjε̣νε̣ τε̣ χ̣όλε̣ = ἡ βελόνη ἔχει τὴν μύτην ψιλήν.

ίνι (budi) = jίνι, jένι, = ἐστέ, εἶσθε· ἴδ. ρημ. jαμ.

ίντ-dι : = ἡ κρόκη κοινῶς τὸ ὑφάδιον (πληθ. ίνdετε̣ ἄχρηστος) καὶ ινd-ι (γ) [(πε̣ρσε̣ γjᾶνι (γ) πε̣ρσε̣ γjέρι (τ)] καὶ μάjε̣-α (τ) ἑλλην. στημόνι (πε̣ρ σε̣ γjάτι) καὶ τημόνι (Τυραν.) πε̣ρσ̈ε̣ γjᾶνε̣ (= κατὰ μῆκος).

ίπεμ ἴδ. έπεμ παθ. τοῦ *απ* = δίδω.

ιπῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. ιπῖτε̣ (Ἀργυρ. κιπῖ-α) ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων, σίτου, κριθῆς, βρίζης, κεγχρίου, ὀρύζης. — ιπία ε dούαjβετ γροῦριτ, έλbιτ, τε̣ρσ̈έρε̣σε̣, μέλjιτ, ορίζιτ. ἴδ. καὶ καπούλj-ι = ὁ σωρὸς τῶν δεμάτων τοῦ ἀραβοσίτου : καπούλjι ι κάπαβετ μίσε̣ριτ.

ιρίκj-ι (γ. bogdan) πληθ. ιρίκjετε̣ σκαντζόχοιρος [ἴδ. ὕραξ-κος] λέγεται καὶ έσ̈-ι (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις].

ίσουλε̣-α (Σ) [Ἰταλ. isula] πληθ. ισ̈ουλατε̣ ἴδ. ούjδε̣σε̣-α.

ίσ̈ = ίσ̈τε = ἦτο ίσ̈ινε̣ = ἦσαν : παρατ. τοῦ ρημ. jαμ = εἶμαι.

J

ja [=ι-ε] ἀντωνυμ. τρίτου προσώπου (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 57).
jάβę-α: πληθ. jάβętę = ἑβδομάς.
ja (τ) ἴδ. να — jάβοκα (τ) = νάβοκα, jάβουκα ('Αργυρ.) = ἰδού.
jάję α ('Ελβασ.) πληθ. jάjατę ἴδ. θjάję-α.
jάκ = έjα - jάκęνι (τ) = έjανι.
jάμ ῥῆμ. ὑπαρκτ. = εἰμί.
jάπ ρ. = άπ (ῥῆμα) = δίδω.
jαρανῖ-α (γ) = ἀστεϊσμὸς πληθ. jαρανῖτę.
jάργę-α πληθ. jάργętę = τὰ σάλια κοινῶς.
jάσ̈ταζ ἢ *jάσ̈ταζιτ* = ἔξωθεν, ἀπ' ἔξω.
jάσ̈τę: ἐπίρ. = ἔξω, ἐκτὸς (συντασ. μετὰ γενικῆς) ὡς jάσ̈τę μεjε, τέjε, ατῖ, νεσ̈, jουσ̈, ατύνε (γ) καὶ α-ύρε (τ) = ἐκτὸς ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν· λέγεται καὶ πęρjάσ̈τę-πęρjάσ̈τα. — φρᾶσις: dάλj jάσ̈τę = διέσ. (ῥῆμα).
(ι-ε) *jάστę-ι-α* καὶ (ι-ε) *jάσ̈τęσ̈μ*, ι-ε-πęρjάσ̈τęσμ = ἐξωτερικός-ή-όν 2) τὸ ἐξωτικὸν ἴδ. χίε-jα.
jάτęρę-ι (τ) ἀρσ. jάτęρę-α θηλ. καὶ jάτρę-ι jάτρę-α ἴδ. τjάτęρę-ι ἀρσ. τjάτęρę-α θηλ. = ἕτερος, ἄλλος.
jάφτ ἴδ. άφτ = ἀρκετὰ (ἐπίρ.).
jέ-ja ('Αργυρ.) = ἄδεια ι δᾶσ̈ę jέ = τῷ ἔδωκα ἄδειαν· πληθ. jέτę. — μόρι jε ε ίκου = ἔλαβεν ἄδειαν καὶ ἀνεχώρησεν.
jελjέκ-ου: τὸ γελέκι πληθ. jελjέκęτę.
jερεβῖ-α = bούρκ-γου πληθ. jερεβῖτę.
jέσ-ετ ετ (γ) ῥῆμα = μένω· ἀορ. jέτα-ε-ι μετχ. jέτę καὶ jέτουνę (γ) jέτι μb' ούδę = ἔμεινεν εἰς τὸν δρόμον. — jέτι μbράπα = ἔμεινεν ὀπίσω. — πσέ jέτε ατιέ; = διατί ἔμεινες αὐτοῦ; ἴδ. μbέσ-ετ-ετ.
jέτę-α πληθ. jέτętę = ζωή, αἰών. — πκτσ̈ jέτę = νὰ ζήσῃς! — πάστę jέτę = νὰ ζήσῃ! — vdε jέτę τę jέτęβε = εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. πęρ γjίθę jέτęνę = εἰς τὸν αἰῶνα. — vdę jέτęτ κję βιέν = εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν. — σ̈κόj jέτęνę = διάγω τὸν βίον, περνῶ τὴν ζωήν. —

πας κε̣σὰj jέτε̣ = μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν = μετὰ θάνατον. — απ jέτε̣ = ζωοποιῶ. — jέτε̣ μbας jέτε = αἰωνίως, εἰς τὸν αἰῶνα τῶν αἰώνων. — πε̣ρ jέτε̣ (bogdan) = αἰωνίως (ὡς πε̣ρ dίτε̣, πε̣ρ νάτε̣, πε̣ρ βιέτ, πε̣ρ jάβε̣, πε̣ρ μούαj) — ι Μάδι jέτε̣σε̣ = ὁ Μέγας τῆς ζωῆς = ὁ Θεός, (τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸ ὕψιστον Ὂν παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς, ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

jέτε̣-γjάτε̣-ι = μακρόβιος· τὸ θηλ. jέτε̣-γjάτε̣-α.

jέτε̣-ὂκούρτε̣νε̣-ι-α (γ) jέτε̣-ὂκούρτε̣ρε̣-ι α (τ) = βραχύβιος.

jέτε̣-δὰνε̣σ-ι: ἀρσ. jέτε̣ δάνε̣σε-jα (γ) θηλ. = αὔ, αjό κjε̣ έπ jέτε̣. καὶ jέτε̣-δένε̣σ-ι (τ) ἀρσ. jέτε̣-δένε̣σε-jα θηλ.

jέτε̣-μάρρε̣σ-ι ἀρσ. jέτε̣ μάρρε̣σε jα θηλ. = αὔ, αjό κjε̣ μερρ jέτε̣.

jετόj (γ) ρῆμα διάγω, τὸν βίον = ὂκόj jέτε̣νε̣.

jεφγjίτ-ι (τ) πληθ. jεφγjίτε̣ριτε̣: κοινῶς γύφτος, ἀτσίγγανος, κατσίβελος. — καὶ jέφκ-γου (γ) πληθ. jεφκjγjίτε̣· καὶ γjύπ-ι (γεγ. Μαλεσία). — καὶ μαγjύπ-ι (Σ).

jεφγjίτκε̣-α (τ) πληθ. jεφγjίτκατε̣ = ἡ γύφτισσα καὶ jέφγε̣-α πληθ. jέφγατε̣.

jεφγjιτε̣ρίὂτ (τ) ἐπίρ. = jεφγjιτε̣νίὂτ = γύφτικα ἐπίρ.

jεφγjιτε̣ρί-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ γύφτοι (πληθ. λείπει). — καὶ jεφγjε̣νί-α (γ) (ὁ πληθ. λείπει).

jεφγjε̣ρίὂτε-jα (τ) jεφγjε̣νίὂτε-jα (γ) ἡ γύφτικη γλῶσσα.

jo (ἐκ τοῦ τουρκικοῦ jok = οὐχὶ) ἴδ. νούκε̣: ἐπίρ. ἀρνητ. = οὐ, οὐκ, οὐχὶ κοινῶς ὄχι, ἀντιθ. πό = ναί, μάλιστα.

jόνα: ἀντωνυμία. = ἡμετέρα, κοινῶς ἰδική μας [συγκρ. Ἰωνία].

jονγάρ-ι πληθ. jονγᾶρε̣τε̣ = ταμbουρᾶ-jα, bουζούκ-ου.

jοπίνγε̣-α = οπίνγε̣-α: πληθ. jοπίνγατε̣.

jόὂε̣-α (Ἀργυρ.) = γjύὂε-jα = ἡ μήτηρ τῆς μητρός.

jότ: (ἐν συνθέσει πάντοτε μετὰ θηλυκῶν ὀνομάτων) = σή σοῦ. — jότᾶμε̣ = ἡ μήτηρ σου, jότ-μότρε̣ = ἡ ἀδελφή σου, jότ bίjε̣ = ἡ θυγάτηρ σου, jότ ὂόκjε = ἡ σύζυγός σου κ.τ.λ. — ἡ Τυράννα λέγει κατ' ἐξαίρεσιν djάλjι ύτ καὶ djάλjι jότ.

jότε̣ καὶ *ύτε* (Καβάια) καὶ jότε̄jα καὶ ύτεjα (Καβάjα) ὡς: καπτίνα jότε (Καβ.) καὶ καπτίνα ύτε (Καβ.) = ἡ κεφαλή σου.

jότε-jα (καὶ jότε̣jα, jότια) = ἡ ὑμετέρα, ἡ ἰδική σου.

joú=άντων. β΄. προσώπου = ὑμεῖς, κοινῶς σεῖς.
jouáj̤ȩ (τ), joúejι (γ) καὶ joũjι (συνηρ.) (γ) = ὁ ἰδικός σας.
jouζί-a (Περμέτ.) ἴδ. λούτσȩ-α. πληθ. jouζῖτȩ· καὶ jouτσῖ-α πληθ. jouτσίτȩ (Περμέτ.) (= λάσπη, πηλός).

K

(*κάπα καθαρὸν ἢ κάπα οὐρανισκοπρόφερτον*).

κά-ου· πληθ. κjέτȩ = ὁ βοῦς, οἱ βόες· vjȩ πȩvdȩ κjέ = ἓν ζεῦγος βοῶν.
κᾶ (γ. bogtan) αἰτιατικὴ τῆς ἀντων. κουσ̃ καὶ κε̃ (γ) καὶ κȩ (τ) = κᾶ κȩρκὸν (ἢ κε̃ρκὸν) ἢ κȩκȩρκόν, = τίνα ζητεῖς· ἴδ. καὶ ἀντων. κουσ̃.
κά: προθ. (Σ. Τοσκ.) (μετὰ ὀνομ. ἐνάρθου) καὶ καχ̃ (γ), καχ̃dε (τοσκ.) κάχ̃α (budi) νγα (τ) νγαχ̃ά (τ), να (τ). = ἀπό, ἐκ, ἐξ σημ. 1) τὴν ἐκ τόπου κίνησιν ὡς βινj νγα σ̃τȩπία = ἔρχομαι ἀπὸ τὸ σπίτι. 2) τὸ ἔκ τινος προσώπου ὡς μόρα κάρτȩ νγα ιμ bίρ = ἔλαβον γράμμα παρὰ τοῦ υἱοῦ μου. 3) τὸ ἀπό τινος ὡς βdίκj νγα ουρία· ἀπέθανεν ἐκ πείνης. 4) ἐπιμεριστικὸν τακτικόν· νγα vjȩ, νγα dú, νγα τρέ, ἀνὰ ἕν, ἀνὰ δύο, ἀνὰ τρία. 5) ἐπίρ. ἐρωτημ. νγα βιέν; = πόθεν ἔρχεσαι; 6) = ὅθεν, ὁπόθεν: χ̃ύρȩ πȩρσȩρί ανdέj νγα dόλε = εἴσελθε πάλιν ὁπόθεν ἐξῆλθες· jαμ πρεj Σκόdρȩσȩ εἰμὶ ἔσωθεν ἐκ Σκόδρας εἶμαι μέσα ἀπὸ τὴν Σκόδρα — Ἰταλ. dentro di Scutari καὶ jαμ κᾶ Σκόdρα: εἶμαι ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Σκόδρας. — Ἰταλικὰ delle vicinare di Scutari.
καbój ἴδ. κοbój ἢ κουbój ἢ κȩbój ἴδ. καὶ γȩvjέvj τὸ παθ. καbόχ̃εμ ἴδ. κοbόχ̃εμ, κουbόχ̃εμ, κȩbόχ̃εμ καὶ γενjέχ̃εμ. [παράβαλε τὸ Ἰταλ. gabbare = ἐξαπατῶ, πλανῶ].
κάδȩ-a (Τυραν.) πληθ. κάδατȩ καὶ κάθ-δι ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον κλαδεύουσιν. — vjȩ φάρȩ dάπȩρι τȩ χ̃έκουρτȩ κjȩ καθίσȩvȩ α σ̃καδίσȩvȩ φέρρατ' ε dρίζατȩ.
κάdε-ja (τ) πληθ. κάdετȩ καὶ κάdεσ̃-ι = ἀγγεῖον ξύλινον μικρότερον τοῦ κάdρȩ-α.
καdότσ-ι (πούκα) ἴδ. κȩvdούεσ-ι (Μιρȩdίτα).
κάθ-δι = κάδȩ-α.

κάθ-ι ('Αργυρ. κοινῶς τὸ κριθαράκι = νjε κόκjεζε̣ κjε̣ dελj νdε̣ κjερ̣-πίκ τε̣ σῦριτ.

κακαρ̣ίσ ('Ελβασ.) ρ̣ημ. οὐδ. = κακαρίζω (ἐπὶ ὄρ̣νιθος)· καὶ καρκαρίσ (Περ̣μέτ.) κοινῶς κακαριοῦμαι καὶ κοκορίσ (Σ) πούλjα κακαρίσ = ἡ ὄρνις κακαρίζει.

κάκε̣-α = μουτ (ἐπὶ βρέφους). — bε̣νj κάκε̣νε̣ = διέσ.

κακε̣-ζόγε̣-α ('Ελβασ.) νjε̣ φάρ̣ε̣ γjάρ̣πε̣νι ι βέρ̣bε̣τε̣ κjι σ' ϐεφ ας νούκε̣ χ̊α. — πληθ. κακε̣ζόγατε̣.

κακε̣ζόγε̣-α ('Αρ̣γυρ̣.) πληθ. κακε̣ζόγατε̣ = βάτρ̣αχος (ὕδατος) καὶ καρ̣-κε̣ζόγε̣-α (Περ̣μέτ.) πληθ. καρκε̣ζόγατε̣ καὶ κακρ̣ε̣ζόγε̣-α (Περ̣μέτ.) πληθ. κακρ̣ε̣ζόγατε̣ καὶ bρ̣ετε̣κόσε̣-α ('Ελβασ. καὶ Κροῦjα) πληθ. α-τε̣ κακε̣ρ̣δότσε̣-α (Καβαjα) πληθ. α-τε̣, ζ̈αbε̣-α πληθ. ζ̈αbατε̣ [Σλαυϊκὴ λέξις] βάτραχος ὕδατος. — 2) τὸ μαλακὸν κρέας τῆς κοιλίας τοῦ ἐσφαγμένου προβάτου· ἐν ᾧ bρ̣ετκόσε̣-α (Τοσκ. Περ̣μ. 'Αργυρ̣.) βάτραχος τῆς γῆς· ἴδ. θίθε̣λjόπε̣-α.

κακε̣ρ̣δί-α [ἐκ τοῦ κόκρ̣ε̣-α καὶ δῖ-α] πληθ. κακε̣ρ̣δίτε̣· κοινῶς ἡ βερβελ̣ιά, = bάγλjατ' ε δίσε̣.

κακε̣ρ̣δίτϐε̣-α ('Ελβασ.) πληθ. α-τε̣ ἴδ. *χ̊αρ̣δίτϐκε̣-α.*

κακε̣ρ̣δόκ-ου (τ) πληθ. κακε̣ρ̣δόκε̣τε̣ = ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ· καὶ κακορδόκε̣-α (Βεράτ.), κακε̣ρ̣δόκj-ι (γ) πληθ. κακε̣ρ̣δόκjε̣τε̣, λότϐκε̣-α (Περμέτ.) πληθ. λότϐκατε̣.

κακε̣ρ̣δότσε̣-α πληθ. κακε̣ρ̣δότσατε̣ (Καβάjα) ἴδ. bρ̣ετκόσε̣-α.

κακῖ-α (Σ) πληθ. κακίτε̣ = σατϐ (Τουρκ.).

κακόλjε-jα· πληθ. κακόλjετε̣ ἴδ. κε̣ρ̣ρ̣όκουλε̣-α.

(τε̣) *κακρ̣ίζουρ̣ε̣-ιτε̣* (τ) = κουρ̣ bε̣ν νjερίου με θόνj γε̣ρ̣, γε̣ρ̣, ε τε̣ ρ̣ρ̣ε̣κjέ-θετε̣ μίϐι.

κακjᾶ: (γ. Σπάτι) ἐπιρ̣. δεικτ. ποσότητος = τόσον, τοσοῦτον, (ἀνα-φέρεται εἰς τὸ άκjε̣ (τ) άκjι (γ)· λέγεται καὶ κάκjε̣ (τ) κάκjι (Σ) καὶ κάκjε̣ (γ).

κάλ· ρ̣ημ. ἀόρ̣. κάλα-ε-ι· μτχ. κάλε̣· ἴδ. κε̣λάσ· τὸ παθητ. κάλεμ ἴδ. κε̣λίτεμ. — 1) σημ. διαβάλλω τινά, 2) εἰσάγω, ἐμβάζω. — κουϐ τε̣ κάλι τε̣ bε̣νjτϐ ατε̣ πούνε̣ ; = τίς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμῃς αὐτό; νουκ' ε bε̣ρ̣ι πρ̣εj βετίουτ, τε̣ τιέρ̣ε̣ ε κάνε̣ κάλουρ̣ε̣ = δὲν τὸ ἔκαμεν ἀφ' ἑαυτοῦ του, ἄλλοι τὸν παρεκίνησαν, τὸν ἔβαλαν, τὸν ἔχωσαν.

κάλ καὶ παθ. *κάλεμ* (Jάκοβα) ρημ. = ἀνάπτω, = δεσ ἢ νdεσ, δίζεμ ἢ νdίζεμ.

κάλα-τε πληθ. [Λατιν. calumnia] = συκοφαντία. — κουρ κελέτ τιέτερινε τ' ι bάνjε κεκj νdονjε νjερίουτ (Τουρκ. φιτμέ) ἴδ. ρημ. κάλ.

καλαΐσ-εμ (Ἐλβασ.) = γανόνω-ομαι. — καὶ καλατίσ-εμ (Σ), καλαϊdίσ-εμ [μὲ Τουρκ καταληξιν].

καλάj-ι = ὁ κασσίτερος, τὸ καλάϊ.

(ι-ε τε) *καλάj-τε* = ἀπὸ κασσίτερον, ἀπὸ καλάϊ.

καλάμ-ι καὶ *καλέμ-ι* = κάλαμος· 2) καλάμετ' ε dούκρετ = τὰ κόκκαλα τῶν βραχιόνων.

καλάμε-jα: πληθ. καλάμετε. καὶ καλαμέ-jα: πληθ. καλαμέτε = ἡ καλαμιὰ stoppel γερμ.

καλαπίτ (Βεράτ.) ρημ. ἐνεργ. = κατατρώγω, καταβροχθίζω· ε καλαπίτι = ε χένγρι πε̨ρνjε̨χέρε̨.

καλατίσ-εμ = ἴδ. καλαΐσ-εμ.

κάλε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. κάλετε = πῆχυς· ἴδ. κοῦτ-ι.

κάλε̨ζε̨-α πληθ. α-τε̨ ὑποκορ. τοῦ καλῖ-νι.

καλε̨ζόνj-όj (γ. Σ. budi) = διηγοῦμαί τι, dε̨φτένj· 2) διαβάλλω συκοφαντῶ· καλε̨ζόj πε̨ρ ατε̨ = διαβάλλω αὐτόν· τὸ παθ. καλε̨ζόνεμόχεμ. — καλε̨ζόj νjερίνε̨ = dε̨φτέj νjερίνε̨ καὶ καλε̨ζόj πε̨ρ α τε̨ = διαβάλλω αὐτόν.

καλε̨ζέεσ-ι: πληθ. καλε̨ζέεσιτε̨ = αὖ κjε̨ καλε̨ζόν· καὶ τὸ αὐτὸ = καλε̨ζιμτάρ-ι πληθ. καλε̨ζιμτάρετε̨ ἀρσ. καλε̨ζιμτάρε-jα πληθ. καλε̨ζιμτάρετε̨ θηλ.

καλε̨ζίμ-ι: πληθ. καλε̨ζίμετε̨ = διαβολή, συκοφαντία· 2) δεῖξις, διήγησις.

καλε̨μ-ι = καλάμ-ι (τ).

καλε̨μίστε̨-α πληθ. καλε̨μίστατε̨ = ὁ καλαμών.

καλε̨νdούαρ-όρι (τ), καλε̨νdούερ-όρι (γ) καὶ καλε̨νdούρ-όρι = ὁ Ἰανουάριος μήν.

καλῖ-νι (γ) (Τυραν.) πληθ. καλίνj-τε̨ = στάχυς· καὶ καλῖ-ου (τ) πληθ. καλῖτε̨, κάλ-ι (Σ), κάλε̨σ-ζι (bogdan) πληθ. κάλε̨σ-ζιτε̨-κάλε̨ζε̨-α πληθ. κάλε̨ζατε̨ ὑποκοριστικόν· παροιμ. κε̨ρκὸν κάλε̨σ νdε̨πε̨ρ βdόρε̨ (σbόρε̨) = ζητεῖ στάχυς ἐπὶ τῆς χιόνος (ἐπὶ σπανίων καὶ ἀδυνάτων πραγμάτων).

καλούμε-ja: πληθ. καλούμετε (Τυραν.) = πυραμὶς-ίδος· (σωρός).— καλούμε κρύπε = πυραμὶς ἅλατος.

κάλj-ι καὶ *κάλjε-ι* [Ἑλλην. κέλης-τος] πληθ. κούαλjτε καὶ κούαjτε= ἵππος, ἄλογον.

καλαβέσ̈-ι (Καβάjα-Jάκοβα) πληθ. καλαβέσ̈ετε = βεσ̈-ρρούσ̈ι, πούπε ρρούσ̈ι.

καλjαμᾶ-άνι (γ) καλjαμάνjτε = τὰ μικρὰ παιδία· καὶ τσ̈ιλjιμί-ου (τ) πληθ. τσιλιμῖτε.

καλακjάφε: ἐπιρ. = χίπουρε περ μbε κjάφετ.

καλjανdάρ-ι πληθ. καλjανdάρετε = τὸ μηνολόγιον.

καλjbεσίνε-α καὶ καλjbεσίρε-α (τ) = σηπεδὼν-όνος.

κάλjbεμ: ῥῆμα = σήπομαι.

κάλjbετε = σαπρῶς, ἐπίρ.

(ι-ε-τε) *κάλjbετε:* ἐπίθ. σαπρὸς-α-όν, κοινῶς σάπιος.

καλjαπίτσ̈: ἐπίρ. ἴδ. κάλjικάτσ̈ ἐπίρ. (ὡς φέρουσιν αἱ μητέρες τὰ μικρὰ παιδία ἐπὶ τῶν ὤμων).

κάλjεν-ι (Dίβρα) ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι.

καλjερῖ-α = καλjουρῖ-α.

καλjέστρε-α (Βεράτ.) πληθ. καλjέστρατε [σκαλιστήριον]· ἴδ. παρτί-α (γ).

καλjιbόbε-α (Σ) πληθ. καλjιbόbατε = ὁ καρπός, κόκρατ' ε φουλjέτεσε· ἴδ. τσαράτσ-ι (Τυραν.).

καλjιbότσ̈: ἐπίρ. ἴδ. καλjικάτσ̈ ἐπίρ.

καλjικάτσ̈ (τ) ἐπίρ.= χίπουνε μbι σ̈πίνετ, μbε κουρρίστ.—μέρρ-με κάτσ̈= μέρρ-με καλjαπίτσ̈. μbαj κάτσ̈.— καὶ καλjαπίτσ̈ (Ἐλβασ.), καλjιπέτσ̈ (Περμέτ.), καλjιbότσ̈ (γ) καὶ κατσ̈.

καλjίσ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) [Ἑλλην. σ-καλίζω] ἴδ. ῥῆμα κέπ (γ).

καλjίτεμ (Βεράτ.) ἴδ κέπεμ (γ).

καλjίστρε-α (Τυραν.) πληθ. καλjίστρατε (ἡ καλίστρα ἴσως).

καλjόj (γ) = καπετόνj-όj = καβαλικεύω.

καλjόρεσ-ι ἀρσ. καλjόρε-jα θηλ. πληθ. καλjόρεσιτε ἀρσ. καλjόρεσετε θηλ. = ἱππεύς, καβαλάρης· τὸ ἀντίθ. κεμbεσούερ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. = πεζός.

καλjορῖ-α (γ) ἴδ. καλjουρί-α (γ) = καβαλαρία.

καλjούαρε̱ (τ), καλjούερε̱ (γ) καὶ καλjούρ. ἐπίρ. = καβάλα.—jαμ καλ jούαρε̱ = εἶμαι καβάλα, βέτε καλjούαρε̱ = ὑπάγω καβάλα, χ̃ίπι καλjούαρε̱ = ἱππεύω καβάλα, χ̃ίπι μbε̱ bύθε̱ = χ̃ίπι bύθαζι = ἱππεύω ὡς αἱ γυναῖκες· τὸ ἀντιθ. ἐπίρ. = κᾶμbε̱ (γ) = πεζῇ.

καλjούρθι: ἐπίρ. ('Ελβασὰν) = οπτικάλjασ̈ ἐπίρ. ὃ ἴδ.

καλjουρῖ-α (γ), καλjορῖ-α, καλjε̱ρῖ-α (πληθ. λείπει) = τὸ ἱππικὸν ἢ καβαλαρία.— ἀντιθ. καμbε̱σῖ-α (γ) = τὸ πεζικόν.

κάλjπ: ρημ. = σήπω, σαπίζω· ἀορ. κάλjbα-ε-ι μτχ. κάλjbε̱ καὶ κάλjbουρε̱.

κάμ: ρῆμα = ἔχω (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου) σᾶ κᾶ κjό γjε̱; = πόσον ἔχει (ἀξίζει) τοῦτο; — κᾶμ νεβόjε̱ = ἔχω ἀνάγκην. σ' κᾶμ σε σί = δὲν δύναμαι.— κᾶμ πούνε̱ = ἐνασχολοῦμαι.— πάστε̱ jέτε̱ = νὰ ζήσῃ! (ἐπὶ ζώντων).— πάστε̱ dρίτε̱ = ὁ Θεὸς συγχωρήσαι (ἐπὶ τεθνεώτων). — πάστε̱ χ̃ίεν' ε τῖ = ἔξω ἀπ' ἐμᾶς. — πάστε̱ φάκjεν' ε ζέζε̱ = νὰ εἶναι κατῃσχυμμένος -- πάστε̱ φάκjεν' ε bάρδε̱ = εὖγε αὐτῷ, νὰ εἶναι δεδοξασμένος, ἐπαινούμενος πάντοτε.

καμάστρε̱-α: πληθ. καμάστρατε̱ (Καβ. Τυρ.) ἴδ. κρεμαστάρ-ι ('Ελβ.).

καμάτε̱-α (γ. bogdan) πληθ. καμάτατε̱ = τόκος.— καὶ οζούρε-jα, ουζούρε-ουζούρεjα πληθ. ετε̱· ['Ελλην. ἡμερο-κάματον].

καματάρ-ι, τὸ θηλ. καματάρε-jα = τοκιστής.

κᾶμbε̱ (γ) ἐπίρ. καὶ κε̱μbε̱ (τ) = πεζῇ, πεζῶς.

κᾶμbε̱-α (γ) κέμbε̱-α (τ) πληθ. κᾶμbε̱τε̱, κέμbε̱τε̱ (παράβλ. gamba) χ̃ίπι μbε̱ κᾶμbε̱ = ἔλαβε βαθμόν, σbρίτι νγα κᾶμbα = ἔχασε τὸν βαθμόν.

κᾶμbε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbε̱ζε̱-α (τ) καὶ κᾶμbέσε̱-α (γ) πληθ. κᾶμbε̱ζατε̱, κε̱μbέζατε̱, κᾶμbέσατε̱ = ἡ σκανδάλη τοῦ πυροβόλου· κᾶμbε̱ζ' ε τσ̈άρκουτ πούσ̈κε̱σε̱.

κᾶμbε̱σί-α (γ) κε̱μbε̱σί-α (τ) = τὸ πεζικόν, ἀντιθ. καλjουρῖ-α.

κᾶμbε̱σ-ι (γ) πληθ. κᾶμbε̱σιτε̱ = πεζός· τὸ θηλ. κᾶμbε̱σε-jα πληθ. κᾶμbε̱σετε̱.— κε̱μbε̱σ-ι (τ) πληθ. κέμbε̱σιτε̱ κε̱μbε̱σε-jα πληθ. κέμbε̱σετε̱ καὶ κᾶμbε̱σούερ-όρι, κᾶμbε̱σούρ-όρι πληθ. όρε̱τε̱ — τὸ θηλ. κᾶμbεσόρε-jα πληθ. κᾶμbε̱σόρετε̱. — κε̱μbεσούαρ-όρι πληθ. σόρε̱τε̱· θηλ. κε̱μbε̱σόρε-jα πληθ. όρετε̱· ἀντιθ. καλjόρε̱σ-ι, καλjόρε-jα θηλ.

κᾶμbε̱-κρυκj (γ) κέμbε̱ κρυκj (τ) = σταυροπόδι. — ρρῖ κᾶμbε̱ (κε̱μbε̱) κρύκj = κάθημαι μὲ τὰ πόδια σταυρωμένα, κάθημαι σταυροπόδι.

κάμεσ-ι (τ) κάμεσε-jα θηλ. = πλούσιος-α. πληθ. ἄρσεν. κάμεσιτε θηλ. κάμεσετε ἴδ. καὶ ι-ε-πάσουνε-ι-α (γ).

καμίλε-α καὶ καμίλε-jα πληθ. καμίλατε καὶ καμίλετε = ἡ κάμηλος.

καμερίε-jα: πληθ. καμερίετε = ὁ τόπος ἔνθα φυτεύονται διάφορα λουλούδια.

Κάμσ̈ε-α, ποταμὸς ἀπέχων τρεῖς ὥρας ἀπὸ τὸ 'Αντίβαρι.—ἀπὸ τὸ 'Αντίβαρι ἕως τὸν ποταμὸν τῆς Κάμσ̈ας ἡ περιοχὴ αὕτη ὀνομάζεται Μερκότ, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ Σλαυϊκὴ γλῶσσα· ἐκεῖθεν δὲ τῆς γεφύρας τῆς Κάμσ̈ας ὁμιλεῖται ἡ 'Αλβανική.—(1877 Κ. Χριστοφορίδης).

καναβέτσε-α (Βεράτ.) χειρόμακτρον.

κάναaj (budi) αἰτ. = κενd (Σ) = τινά.

κανακᾶρ-ι-ρε-jα ('Αργυρ.) πληθ. κανακάρετε — ρετε θηλ. χαϊδεμένος, η· [ἐκ τοῦ κᾶ καὶ νακᾶρ].

κανᾶλ-ι: = τὸ κανάλι.

καν᾽ρε jα πληθ. κανάρετε = μακελεῖον· κjέν κανάρεσ̈ = (κjεν κασάπεσ̈).

κανάτε-α πληθ. κανάτατε κοινῶς τὸ λαγένι (εἶδος μέτρου τοῦ οἴνου) καὶ κενάτε-α πληθ. κενάτατε.

κᾶνd (bogdan) κένd (Σ) αἰτιατικὴ τῆς ἀορ. ἀντωνυμ. κουσ̈ = τις. Ατι νουκε γjουκόν ας κᾶνd (bogdan) = ὁ Πατὴρ οὐδένα κρίνει.

κανdάρ-ι πληθ. κανdάρετε = ὁ στατὴρ 44 ὀκάδες.

κανdίλj-ι (Σ) καὶ κανdίλjε-jα (τ) = λύχνος, λυχνίον [Λατιν. candella].

κανdιλjέρ-ι πληθ. κανdιλjέρετε = λύχνος.

κανdόρε-jα = ἡ ἀνήκουσα εἰς τὴν ἄκραν, ἡ ἐν τῇ ἄκρᾳ κειμένη [ἴδ. καντ-dι).

κανdούν-ι ("Υδρα) = ἡ γωνία (Τουρκ. bουσ̈άκ) ἴδ. καντ-dι.

κᾶνdρε-α (Τυρ.) πληθ. κάνdρατε = λαδερόν, καὶ ρόjε-α, (γ) ροjί-α ('Ελβασ.) πληθ. ροjίτε, ρογε̃-jα (τ).

κᾶνε (Jάκοβα) κjάνε (bogdan), κjε̃νε (γ) κjένε (τ) μετοχ. τοῦ ρημ. jαμ.

κανέλ-ι (Περμέτ.) = ἡ κάνουλα ἴδ. dουκj-ι καὶ κανjέλε-α (Σ) πληθ. κανjέλατε, κανjέλjε-α (Καβ. Βεράτ.) πληθ. κανjέλjατε κενέλ-ι ('Ελβασ.) [κανέτσ̈ε] = ἴδ. τοκ, bιρκj-ι.

κανίστρε-α πληθ. κανίστρατε: τὸ κάνιστρον· [ἑλλην. κάνιστρον. Λατ. canistrum].

κάνκε-α (γ), κένγε α (γ), κενγε-α (τ) πληθ. —ε-τε = ῳδή, ᾆσμα, τραγοῦδι.

κάντετούερ-όρι: πληθ. κάντετόρετε ἀρσ. καὶ κάνκετούρ-όρι πληθ. κανκετόρετε—κάνκατόρε-jα πληθ. κάνκατόρετε θηλ. καὶ κενγετούαρ-όρι πληθ. κενγετόρετε ἀρσ. κενγετόρε-jα (τ) πληθ. κενγετόρετε. = ψάλτης, ἀοιδός, τραγουδιστής.

κανίσκ-ου (Τοσκ.) = δουράτε-α (Τουρκ. πεσκjέσ) κjε σπίενε vdε dάσμε dασμόρετε. —τρὶ bούκε ε νjὲ dασ α νjε τσιάπ, ενὲ νjε τσιάπ, ενὲ νjὲ κανονίκ (=λαγένι) 5—6 όκεσ με βέρε.

κανόσεμ=(τ) (μετὰ γενικῆς) = ἀπειλῶ τινά, φοβερίζω τινά. ι στίε φρίκενε κούjτ. —με-τε-ι κανόσετ = με-σὲ-τὸν ἀπειλεῖ. —μος μ' κανόσ σε σ' τε τρεμbεμ = μὴ μὲ φοβερίζεις διότι δὲν σὲ φοβοῦμαι.

κανοσί-α πληθ. κανοσίτε (τ) καὶ κανόσμε-α πληθ. κανόσματε = ἀπειλή, ἀπειλαί.

κάνπ-ι (γ) (πληθ. λείπει) καὶ κερπ-ι (τ) πληθ. κέρπετε = τὸ καναβούριον· ι-ε-τε κάνπτε (γ) = ι-ε-τε κερπτε (τ) = ἐκ καναβουρίου ἐπιθ. τῆς ὕλης δηλωτικόν.

κάντ-dι (γ. budi) πληθ. κάνdετε = ἄκρα ὡς κάντ-ε-κάντ = πέρα καὶ πέρα· κοινῶς ἀπὸ μιὰ ἄκρη ἕως τὴν ἄλλην ἄκρην. κάνdι ι ρρόbεσε = ἡ ἄκρα τοῦ ἐνδύματος.— ι γjάκα τ' ετ κάντ ε κάντ. = ὁμοιάζει τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀκριβῶς [κελτικὴ λέξις].

καπ: ρημ. = (πιάνω (διὰ τῆς χειρὸς κυρίως) [Λατ. capio = συλλαμβάνω] ἴδ. ρροκ ρημ. [τουρκ. καπ-άρεμ = κλέπτω, ἁρπάζω, μετοχ. καπμακ. ἴδ. καὶ ἑλλην. κάπω = ἁρπάζω]·

καπάρ-ι πληθ. καπάρετε = προκαταβολὴ ἴδ. πένκ-γου.

καπαρόj = προκαταβάλλω = ἀπ καπάρ· καὶ

καπαρόσ· τὸ παθ. καπαρόχεμ, καπαρόσεμ.

κάπε-α (Τυραν.) πληθ. κάπατε = δεμάτιον ἀραβοσίτου. κάπε μίσερι = σα κάπ κράχου = ὅσον πιάνει ὁ βραχίων ἴδ. ρημ. καπ. καὶ dεμέτ-ι.

κάπεζε-α (Περμέτ) πληθ. κάπεζατε = ἡ κώπη, ἡ λαβὴ τοῦ ξίφους· ἴδ. dόρε-jα (Ἐλβασ.) dορέζε-α (Καβ. Σ) καὶ [ρημ. Ἑλλην. κάπω = ἁρπάζω].

κάπεμ καθ. τοῦ καπ.

καπερdίj (Σ) = περdιj = περπίj = καταπίνω.

καπε̣ρ̣dιj ἢ *καπε̣ρ̣dίνj* ρ. ἐνεργ. = κατρακυλῶ, κατρακυλιάζω, κάμνω τούμπαις. = καπε̣ρdίχ̆εμ τὸ παθ. = χ̆ίδεμ κόκε̣ - νγούλjμε̣ζι (Περμέτ.).

καπε̣ρ̣dσέj (γ) καὶ καπε̣ρdούνj (Βεράτ.) ἴδ. καπε̣ρτένj καὶ ὄκαπε̣ρτσένj (Βεράτ.) = ὑπερπηδῶ.

καπε̣ρ̣dσύελ-ι (τ) πληθ. καπε̣ρdσύεj - τε̣ καὶ καπερdσύλ - ι (γ Σ) πληθ. καπε̣ρdσύj - τε̣, καὶ καπε̣ρτσέλ - ι = νjε̣ dροῦ bίγε̣ κjε̣ βένε̣ νdε̣ γάρθτ πε̣ρτε̣ καπε̣ρdσύερε̣. — ἴδ. καπε̣ρτσύλ - ι.

καπε̣ρ̣τσένj - έj (budi bogdan) ὑπερπηδῶ τι. 2) ὑπερβαίνω ὑπερέχω (Βεράτ.) ὄκαπε̣ρdσένj. — καπε̣ρdσέj λjούμινε̣, μάλjινε̣, χ̆ενdέκουνε̣ κ.τ.λ. = ὑπερπηδῶ τὸν ποταμόν, τὸ βουνόν, τὸν χάνδακα. — ε καπε̣ρτσέβα τεj μb' ατ άνε̣ = τὸ ὑπερεπήδησα πέρα - πέρα· χ̆ίδεμ ε dαλj μb' ατ - άνε̣. — ε καπε̣ρdσέj μbε̣ dιτουνῑ = τὸν ὑπερέχω κατὰ τὴν σοφίαν. — καπε̣ρτσένj ουρδε̣νίνε̣ (budi) = παραβαίνω τὴν ἐντολήν.

καπε̣ρ̣τσέχ̆εμ - ένεμ (budi), καπε̣ρdσέχ̆εμ - ένεμ (γ. Βεράτ.), ὄκαπε̣ρdσέχ̆εμ - ένεμ· (Βεράτ.) παθ. τοῦ προηγ.

καπε̣ρ̣τσέλ - ι, καπε̣ρτσύελ - ι (γ) πληθ. καπε̣ρτσύεjτε̣, καὶ καπε̣ρτσῦλ - ι (γ. Σ) πληθ. καπε̣ρτσῦjτε̣· ἴδ. καπε̣ρdσῦελ - ι.

καπε̣ρ̣τσοῦ - νι (Καβ.) πληθ. καπε̣ρτσούνj - τε̣ = κε̣ρτσοῦ - νι (γ) καὶ κε̣ρτσοῦ - ρι (τ).

καπε̣τέλ - ι πληθ. καπε̣τέλε̣τε̣ : καπε̣τέλ' ι πάρε̣ = τὸ ἔμπροσθεν ἐξέχον μέρος τοῦ σαγμαρίου· καπε̣τέλ' ι πράπε̣σμ' (τ) τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ σάγματος· ἐν Καβάϊᾳ τὸ πρόσθιον μέρος λέγεται bαλούκ-ου ἴδ. bᾰλ - ι. — τὸ ὄπισθεν πράπε̣σε - jα.

καπιdάν - ι πληθ. καπιdάνατε̣ = ὁπλαρχηγός, 2) πλοίαρχος.

καπιστᾰλ - ι καὶ καπιστράλ - ι (Ἀργυρ.) ἴδ. καπίστρε̣ - α.

καπίστρε̣ - α (γ) πληθ. καπίστρατε̣ [Λατ. capistrum] καὶ κοπρέὄε̣ - α (Σ) πληθ. - ατε̣ = τὸ καπίστριον.

καπίτσε̣ - α (Βιτώλια) πληθ. καπίτσατε̣ ἴδ. μουλᾰρ - ι.

καπλjίσ : ρημ. = πλακόνω τινά. — με̣ καπλjίσι τε̣ ρᾰνdε̣τ' ε δέουτ. (Ἐλβασ.) = μὲ ἐπλάκωσεν ὁ ἐφιάλτης· να καπλjίσι ανε̣μίκου = μᾶς ἐπλάκωσεν, (μᾶς ἔφθασεν ἔξαφνα) ὁ ἐχθρός.

καπλjόκj - ι (Καβ.) πληθ. καπλjόκjε̣τε̣ = λjῑ α λjέὄ κjε̣ βε̣νε̣ νdε̣ φουρκε̣τ πε̣ρ με ε τιέρρε̣.

καπόν-ι = γjελj - ι· καὶ καπούα-όϊ πλήθ. καπόνj - τε̱· κοκόσ̈ - ι ('Αργυρ.), κε̱νdέσ-ι (Περμέτ.) πλήθ. κε̱νdέσε̱τε̱, καdότσ̈ - ι (Πούκα)· πλήθ. καdότσ̈ατε̱. — καπόσ̈ dέτι = γjελj - dέτι (γ) = ἰνδιᾶνος, κοῦρκος. πούλjε̱ dέτι (τ) = ρίγε̱ - α (γ).

καπούλj-ι πλήθ. καπούλjε̱τε̱ ('Ελβασ.) = ὁ σωρὸς τῶν δεματίων ἀραβοσίτου·καπούλjι ι κάπαβετ μίσε̱ρι.(καὶ μεταφορικῶς).—με καπούλj = ἐπίρ. = σωρηδόν· ἰσ̈τε μbούσ̈ουρε̱ σαχάνι πιλjάφιτ μὲ καπούλj κτλ.

καπούρδε̱-α πλήθ. καπούρδε̱τε̱ = τὸ μανιτάριον κοινῶς· καὶ κε̱πούρδε̱-α πλήθ. κε̱πούρδε̱τε̱, καὶ κε̱ρπούδε̱-α.

καπούτσ̈-ι (Jάcοβα) = φεσ-ι (Τουρκ. φέστε).

καπρέσε̱-α πλήθ. καπρέσατε̱ = καπίστρε̱-α πλήθ. α-τε̱.

καπρούαλ-ὄλι (τ), καπρούελ-ὄλι (γ) καὶ καπρούλ-όλι (συνήρ.) = ἡ δορκάς, τὸ ζαρκάδι πλήθ. καπρένjτε̱ (Σπάτι)· καὶ καπράλε-jα θηλ. πλήθ. καπρόλετε̱. [Λατ. capra, capreola].

καπσϊ-α (Τυραν.) πλήθ. καπσϊτε̱ ἴδ. ρρουβᾶ-νι ('Ελβασ.).

καπσ̈άτε̱-α καὶ *καφσ̈άτε̱-α* πλήθ. τα-τε̱ = ἡ βουκιά.

καπσ̈όνj-όj καὶ *καφσ̈όνj-όj* = δαγκάνω τι.

καπσ̈όχεμ-όνεμ καὶ *καφσ̈όχεμ-όνεμ* παθ. [ἴδ. κάπτω-χάφτω].

κάπτε̱ (Περμέτ.) [ἴδ. καπτόνj.] μbε̱ τε̱ κάπτε̱ τε̱ μάλjιτ = μbε̱ τε̱ καπε̱ρdσύερε̱τε̱, = μb' ανε̱ τε̱ φάκεσε̱ τιάτε̱ρε̱ τε̱ μάλjιτ.

καπτίνε̱-α πλήθ. καπτίνατε̱ (γ) [Λατ. caput] = κεφαλὴ (ἐν γένει ζώων καὶ ἀνθρώπων) ὅταν εἶνε κεκομμένη, ἢ ἐψημένη: κουρ ἐσ̈τε̱ ε βράρε̱ α ε πρέρε̱, α ε θέρουρε̱ α ε πιέκουρε̱, α ε ζίερε̱. 2) κεφάλαιον.

καπτόν-όj: ρημ. ἐνεργ. (γ. τ. budi) = διαπερνῶ, κάμπτω, καπτόνj μάλjετε̱ (budi) = καπε̱ρτσένj μάλjετε̱· καπτόνj μάλjινε̱ = καπε̱ρτσὲj μάλjινε̱, dὰλj τέj μb' ατ' ἀνε̱ μάλjιτ. 2) καπτόνj (τ) = πε̱ρτσίελ καπσ̈άτε̱νε̱ (ἐκ τοῦ κάπω, χάφτω, ἴδ. κάπτω).

κάρ-ι πλήθ. κάρε̱τε̱ = ποῦτσος, ψωλὴ κοινῶς.

καραβάσ̈ε̱-α (Βεράτ.) πλήθ. καραβάσ̈ατε̱ = (καραβάσ̈ε̱-α = μαύρη κόρη) = εἶδος ἐντόμου μαύρου τὸ ὁποῖον κάθηται εἰς τοὺς τοίχους τοῦ φούρνου καὶ τῆς ἑστίας ὅπου εἶνε θερμὸν μέρος.

καραβέλjε̱-α (γ) καρβέλjε-jα (Περμέτ.), κραβέλjε-jα ('Αργ.) πλήθ. ετε̱. = στρατιωτικὸς ἄρτος.

καραβίδε-ja: πληθ. καραβίδετε = ἡ καραβίδα κοινῶς.
καραbουλάκ-ου (Σ. Τοσκ.) πληθ. καραbουλάκετε = γέρανος.
καραbούσ-ι (Σ), τραμάκ-ου (Πιζρενd - Jακόβα) πληθ. σετε.
κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκετε = καλίου ι bάσκε μὲ μίσερινε.
καρανέτσ-ι: (Καβ.) ἴδ. τίνε-α.
καράντσε-α πληθ. α-τε = θενέγουλε-α, μελjινγόνε-jα.
καραφίλj-ι: πληθ. καραφίλjατε = γαρούφαλον.
καρβέλjε-ja (Περμέτ.) πληθ. ε τε = καραβέλjε-jα ὃ ἴδ.
καρbούν-ι (γ) hundseouth; ἴδ. τερbίμ-ι.
καρdσέj: ἴδ. καρτσέj, κατσέj (Σ) = τρέχω.
καρdσίμ-ι πληθ. καρdσίμετε = καρτσίμ-ι = δρόμος, τρέξιμον.
καρθῖ-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρθῖτε = φρύγανον, dροῦ τε χόλα ε τε θάτα· καὶ κάρθεjε-jα (Περμέτ.), πληθ. κάρθεjετε, σκάρπε-α (Βεράτ.) πληθ. σκάρπατε.
κράνdε-ja (Σ) πληθ. κράνdετε, κάρθελjε-α (Περμέτ.), πληθ. κάρθελjατε.
καρκαβόσ (Περμέτ.) = κάμνω τινὰ ἀδύνατον, λιγνόν, χαυνόνω, ἐπὶ ζώων (καὶ μεταφορ. ἐπὶ ὅλων).
καρκαβόσεμ = γίγνομαι ἀδύνατος, χαῦνος, λιγνός.
καρκαδότσε-α (Καβ.) πληθ. α-τε ἴδ. bρετκόσε-α.
καρκαλjέτσ-ι: πληθ. καρκαλjέτσατε, καὶ καρτσαλέτσ-ι (Κρούjα, Σ) πληθ. καρτσαλέτσατε, καὶ κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατε = ἡ ἀκρίδα κοινῶς.
καρκανdσούαλ-όλι (τ) ἴδ. καὶ λjουφγάτ-ι· πληθ. καρκανdσόνjτε: καὶ καρκανdσούελ-όλι (γ) καρκανdσούλ-όλι (συνηρ.) [καλκανdσούαλ-όλι ἀναγραμματισμός. = ἐνδεδυμένος μὲ σιδηρᾶ φορέματα] κεμίσε καρκανdσόλι = κεμίσε χέκουρι: ὑποκάμισον πλεγμένον ἀπὸ σίδηρον τὸ ὁποῖον ἐφόρουν οἱ πολεμισταί.
καρκαρίσ: (Περμέτ) ἴδ. κακαρίσ· καρκουρίνε-α: πληθ. καρκουρίνατε (Βεράτ.) πληθ. α-τε· = ἄρ' ε κέκjε κjε σ' κᾶ δε̃ τε μίρε.
καρκασίνε-α (Περμέτ.) πληθ. καρκασίνατε = bέρρ ι λjίγετε, ι πα ουσκύερε, ι σεμούρε.
κάρμε-α (Dίβρα) πληθ. α-τε = σκάμπ-bι, = πέτρα, βράχος.
κάρπε-α πληθ. κάρπατε (Dίβρα), σκρέπ-ι πληθ. α-τε κρεπ-ι (Μιρε-

dίτα) πληθ. κρέπατȩ· Μαλj κάρπȩ=πετρῶδες βουνὸν [σύγκρινον Καρπάθια ὄρη].

κάρσ-ι: ???=ἀντισταтικός, πεισματώδης, [ιναστσΐ τουρκ.].

καρτσαλjέτσ-ι (Κροῦjα, Σ.), πληθ. καρτσαλέτσȩτȩ=καρκαλjέτσ-ι=ἀκρίς-δος.

καρτσένj-έj: ρημ. [ἑλλην. σκυρτῶ] 1) πηδῶ· τινάσσομαι 2) χορεύω, ὀρχοῦμαι.—καρdσέj πȩρπjέτȩ=ἀναπηδῶ, (κουρ κȩρτσέjȩνȩ βέτȩμ α βέτ' ι dύτȩ καὶ κούρ κȩρτσέjȩνȩ σ̈ούμȩ βέτα πȩρ dόρȩ.— καὶ καρdσέj -νj, κατσέj (Σ. bogdan), κȩτσέj (Σ. Περμέτ.)=bάνjȩνȩ βάλε, κουρ καρdσέjȩνȩ σ̈ούμȩ βέτα πȩρdόρȩ.

καρτσίμ-ι=ὁ χόρος, τὸ σκυρτᾶν· καὶ καρdσίμ, κατσίμ-ι (Σ), κȩτσίμ-ι πληθ. ετȩ.

καρραβόσεμ, παθ. τοῦ καρραβοῦj-οῦχ̇εμ (Καβ.)=καμπουριάζω ἕνεκα τοῦ γήρατος, (ἐπὶ ζῴων) ἴδ. κȩρρούσ-εμ.

καρρούτȩ-α πληθ. καρρούτατȩ· ἴδ. ῥῆμα κȩρρούσ.

κασόλȩ-α πληθ. κασόλατȩ [ἰταλ. casa]=καλύβη καὶ κασόλε-jα, πληθ. κασόλετȩ, κατσόλȩ-α (Σ) πληθ. κȩσόλατȩ=καλύβη· 2) κȩσολ' ε πούλjαβετ=κjυμέσ-ζι· κουμάτσ, κοτέτσ = τὸ κοττέτσι.

καστραβέτσ-ι, κραστραβέτσ-ι πληθ. α-τȩ· ἴδ. τράνγουλȩ-ι (γ).

καστρίκj-ι πληθ. καστρίκjȩτȩ=εἶδος ὄφεως μεγάλου μὲ τρεῖς ταινίας χρωματισμένας ἐπὶ τῆς ράχεως.

κατσαλjέτσ-ι (Σ) πληθ. κατσαλjέτσατȩ, κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ. ἀντὶ καρτσαλjέτσ-ι = ἀκρίς.

κασ̈όj-όχ̇εμ (Σ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈-ἀντὶ καφσ̈όj-όχ̇εμ.

κασ̈ȩ-α πληθ. κάσ̈ατȩ ἀντὶ καφσ̈ȩ-α πληθ. ατȩ =ζῷον.

κάσ̈τȩ ὄνομα περιληπτικὸν (πληθ. λείπει)=ἄχυρον· κασ̈τ' ε γροῦνιτ, ε έλjbιτ, ε τȩρσ̈άνȩσȩ, ε λjῖνιτ· 2) κασ̈τȩ ε κούμπτȩριτ=ὁ γαλαξίας (ἀστερισμός)· 3) κασ̈τȩ-α (Σ) ξηρὸς χόρτος (πρὸς διαστολὴν τῆς χλόης) ἴδ. καὶ bυκ-ου.—κασ̈τ' ε τέπȩσȩ, ε ορίζιτ, κ.τλ. κουρ jάνȩ dέγα τȩ γjάτα πα σ̈ίμȩ νdȩ λjάμȩτ ε πα θύεμ ε πα dȩρρμούεμ: πο κάσ̈τα σι τȩ σ̈ίχ̇ετȩ, ε τȩ dερρμόχ̇ετȩ, ατȩχ̇έρȩ ι θόνȩ: bυκ-ου.

κασ̈τάρ-ι (Τυρ.)· γασ̈τάρε-jα ('Ελβ.) πληθ. γαστάρετȩ, κοτέτσ-ι (Κρούjα)= ατιέ κου βένȩ μίσȩρινȩ.—γασ̈dάρε-jα ('Ελβασ.)=θούρȩ με πουρτέκα ε μbουλjοῦμ με τιέγουλα α με κάσ̈τȩ,=νdȩρτέσȩ με κάτρȩ κjόσ̈ε.

καΐτόϱε-ja πληθ. καΐτόρετε̱ [κάΐτε̱-α] ἴδ. κασόλε̱-α ἢ κατσόλε̱-α.
κάτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = καταβάλλω, νικῶ. ἀορ. κάτα-ε-ι· μετοχὴ κάτε̱ καὶ κάτουρε̱ (ἀπηρχαιωμένη λέξις).
καταλᾶ-νι (γ) πληθ. καταλάνj-τε̱ = κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος μεθ' ἑνὸς ὀφθαλμοῦ εἰς τὸ μέτωπον· καὶ καταλάν-ι (τ).
κατανdῖ-α: κοινῶς ἡ κατάντα = ἡ κατάστασις, ὁ πλοῦτος ἴδε καὶ πλjάνκ-γου.
κατανdίσ: ρ. οὐδ. = καταντῶ.
καταπῖ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπῖτε̱ = μάνδαλος ἴδ. κjάπε̱-α (Καβάjα).
κατε̱ϱδέτε̱-κᾶμbε̱σε̱ = μόκρε̱-α = ἡ σαρανταποδαροῦσα.
κατλόj (Σ) ἴδ. τρινγε̱λόj = κροτῶ.
κατούα-όϊ (Βεράτ.) πληθ. κατόνjτε̱ ['Ελλην. κάτω] ἴδ. κjοῦρ-ι.
κάτε̱ϱε̱ = ἴδ. κάτρε̱ καὶ πάντα τὰ ἐξ αὐτοῦ σύνθετα.— ι-ε-κατε̱ρδιέτε̱-ι-α = τεσσαρακοστὸς-ὴ-όν. — καὶ ι-ε κατε̱ρδῖτε-ι-α ('Αργυρ.) συνηρ.
κατούντ-dι (γ. "Υδρα) = χωρίον· πλ. κατούνdετε̱· καὶ φΐάτ-ι, πΐάτ-ι (τ) πληθ. φΐάτρατε̱, πΐάτρατε̱.
κατουνdάϱ-ι: πληθ. κατουνdάρε̱τε̱ = χωρικός (γ).
κατουνdάϱε-ja: πληθ. κατουνdάρετε̱ = χωρική (γ). — καὶ κατούνdε̱σ-ι ἀρσ. κατούνdε̱σε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. κατούνdε̱σιτε̱ θηλ. κατούνdε̱σετε̱. — καὶ φΐατάρ-ι (τ) ἀρσ. φΐατάρε-jα (τ) θηλ.
κατϱάφ-ι (Βεράτ.) = (κjεπένκ-γου Τουρκ. = dέρε̱ τΐαρδάκου) [Βουλγαριστὶ καταράχ̌, ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ καταρράκτης].
κατϱαγjύΐ-ι: πληθ. κατραγjύΐχτε̱ = ι ἄτι ι στε̱ργjύΐιτε̱ — τὸ θηλ. κατραγjύΐε-jα πληθ. κατραγjύΐετε̱ = ε ἄμα ε στεργjύΐεσε̱.
κάτϱε̱ καὶ κάτε̱ρε̱ (γ) = 4 [Λατ. quattuor].
κατϱε̱με̱ζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. π λλαπλασιαστικὸν = τετραπλῶς.
κατϱε̱με̱ζόνj ρημ. = τετραπλασιάζω· παθ. κατρε̱με̱ζόνεμ. — ι-ε-κατρε̱με̱στε̱-ι-α (Περμέτ.) = τετραπλοῦς-ῆ-οῦν.
κάτϱεΐε̱ = τατραχῆ, τετραχῶς ἐπιρ.
(ι-ε) *κάτϱε̱τε̱-ι-α* = τέταρτος-η-ον. ἀριθμητ. τακτικόν.
κατϱουϱδε̱ϱάτε̱σ-ι (τ) πληθ. κατρουρδε̱ράτε̱σιτε̱ = τετράρχης [ἐκ τοῦ κατρε̱ούρδε̱ρε̱-α].
κάτσ-ι (τ) [ἐξ οὗ τὸ ἁπλοελληνικὸν κατσίκιον, καὶ τὸ Τουρκ. κjε̱τΐί] = κατσίκι [κέτσ-ι (τ)].

κατσαbοῦ-νι (γ) πληθ. κατσαbούνj-τε̱ = κοινῶς παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἡ ζινα.

κατσαdρε̱-νι (bogdan) πληθ. κατσαdρένjτε̱ = ἀκρίδες.

κατσαρρούμ-ι: ('Ελϐασ.), κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα). — μιστρίσ̈τε-jα (Βερατ.) μισ̈τρίσ̈τετε̱ σι τ' ι σ̈κόκjινε̱ κόκjετε̱ καλίουτ μίσε̱ριτ ι θόνε̱ κατσαρρούμ. κατσαρρούμ' ι μίσε̱ριτ.

κατσέj (Σ) ἀντὶ καρτσέj κατ' ἀποϐολὴν τοῦ ρ. = κε̱τσέj = τρέχω.

κατσῖ-α: πληθ. κατσῖτε̱ = σιδηροῦν πτυάριον τῆς φωτιᾶς.

κατσίδε-jα (τ) πληθ. κατσίδετε̱ = νόμισμα μετάλλινον εἴκοσι παράδων. καὶ κατσίλ-ι (Σ. ἀντὶ κατσίδ-ι τὸ δ. εἰς λ.) καὶ τσακμάκ-ου ('Ελϐ).

κατσέκ-ου (Βεράτ.) πληθ. κατσέκε̱τε̱ = κάτσ-ι ἴδ. καὶ κατσίκj-ι ('Ελϐ.)

κατσίκj-ι ('Ελϐασ.) = ἀσκὸς [ἴδ. γραικ. κατσίκι]. κατσίκjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κατσίκjετε̱.— κατσέκ-ου πληθ. κατσέκε̱τε̱ [ἴδ. κάτσ-ι] κατσ̈ίκj-ι = ὁ ἀσκὸς τοῦ ἐλαίου, τοῦ οἴνου, τοῦ ὄξους· λέγεται δὲ καὶ τσαλjίκ-ου (Κρούjα-Καϐάjα), ρρε̱σ̈ίκj-ι (Σ), ρρε̱σ̈έκ-ου.— κατσούπ-ι (Περμέτ.) = λαδοτόμαρον. — κατσίκj βο̈λι, βε̱νε, ούθε̱λε = ἀσκὸς ἐλαίου, οἴνου, ὄξους.

κατσίτ: (τ) ρημ. οὐδ. = σκαλόνω, νγέλj, νγέτσ, ρημ.

κατσόλε̱ α πληθ. κατσόλατε̱ = κασόλε̱-α (Σ).

κάτσ̈-ι πληθ. κέτσ̈ = ὑφαντής, ἱστουργός.

κατσαμῖλ-ι (Σ) κατσμῖλ-ι (Τυραν.-Κρούjα) πληθ. κατσμιjτε̱· ἴδ. κε̱θμῖλ-ι.

κατσ̈αρρούμ-ι (Κρούjα-Τυραν.) = κατσαρρούμ-ι.

κατσ̈ίλε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̱ [Ἑλλην. κύστις, Λατινικὸν ciste, cistella, = κάλαθος] κοινῶς καλάθι ἴδ. σ̈πόρτε̱-α (ὀρθότερον κασ̈ίλjε-jα).

κατσ̈ε̱λjούτε̱-α (Τυραν.) πληθ. κατσ̈ε̱λjούτατε̱· ἴδ. κατσ̈ούλ-ι κατσ̈ε̱ρούbε̱-α (Σ) πληθ. κατσε̱ρρούbατε̱.

κατσ̈έρρ-ι (Dίbρα) ???

κάτσκε̱-α: πληθ. κάτσκατε̱ ἴδ. ἄρρε̱-α.

κατσ̈ούλj-ι ('Ελϐασ.) κοινῶς τὸ λειρί, τὸ καρκάλι.

κατσ̈ουλίτε̱-α πληθ. κατσ̈ουλίτατε̱ (Καϐάjα), κατσ̈ελjίτε̱-α πληθ. κατσ̈ε̱λjίτατε̱, καὶ κατσε̱λjούτε̱-α πληθ. ατε̱.

κατσ̈ε̱ρούbε̱-α πληθ. κατσε̱ρούbατε̱ (Σ) καὶ τσ̈άφκε̱-α (Βερατ.) πληθ. τσ̈άφκατε̱, τσ̈ούκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. ατε̱, τσ̈ούκε̱ζε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. τσ̈ούκε̱ζατε̱.

κατσ̈ούμε-ϳα (Πρέζα) πληθ. κατσ̈ούμετε̥ ἴδ. σ̈τᾶμε̥-α· καὶ κορούβε-ϳα.
κατσούπ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κατσίκϳ-ι = ἀσκός.
κατσ̈όρρ-ι (Κρούϳα) = κε̥λϳυσ̈ λϳέπουρι καὶ μάνγθ-λϳέπουρι (Μυζεκϳέϳα).
κάφκε̥-α: πληθ. κάφκατε̥ = καύκαλον, κρανίον. — και τσ̈άτσ̈κε̥-α (τ) πληθ. α-τε̥· ἴδ. άσ̈τε̥ ε κρέσε̥ (= ὀστοῦν τῆς κεφαλῆς).
κάφσ̈ε̥-α πληθ. κάφσ̈ατε̥ = [causa] 1) πρᾶγμα 2) ζῶον φορτηγόν, νγαρκόνϳ κάφσ̈ατε̥ = φορτόνω τὰ φορτηγὰ ζῷα.
κάφσ̈ε̥ζε̥-α: πληθ. κάφσε̥ζατε̥ = αἴνιγμα, πρόβλημα· 2) κάφσ̈' ε βόγε̥λ· ὑποκορ. τοῦ κάφσ̈ε̥-α.
κάχ̌α (τ) ἴδ. κα (γ). — ἴδ. νγά = πόθεν;
καχ̌τίτ: ρημ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, τὰ καρύδια τὰ ἀμύγδαλα, τὰ ροδάκινα· ἀόρ. καχ̌τίτα-ε-ι μετοχ. καχ̌τίτουρε̥ — παθητ. καχ̌τίτεμ.
κέ (budi, bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦϳα, Καβάϳα, καὶ ἅπασα ἡ μέση Ἀλβανία) ἴδ. τέ (τ), τέκ (τ), του (Σ) καὶ τουκ (Σ) = ἔνθα.
κε̄ (γ) κε̥ (τ) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ̈ ἐρωτ. καὶ ἀναφ. (budi, bogdan) (γ) κᾶ ἴδ. κουσ̈.
κέδε-ϳα πληθ. κέδετε̥ = ἐρίφιον θηλυκόν.
κέθ-δι (Ἐλβασ.) καὶ εθ-δι (Σ) πληθ. έδατε̥ = κατσίκι· καὶ κέτσ̈-ι (γ) πληθ. κέτσ̈ατε̥, κετσ-ι (τ) πληθ. κέτσε̥ρ-ιτε̥ (τ), κάτσ-ι (τ).
κε̥θένϳ-έϳ (γ), κθενϳ (τ) (budi) ρ. ἐνερ. = τρέπω, στρέφω γυρίζω, ἐπιστρέφω· κε̥θέϳ φιάλε̥νε̥ = παραβαίνω τὸν λόγον, τὴν ὑπόσχεσιν· ι κε̥θέϳ φιάλϳε̥νε̥ = τοῦ ἀπαντῶ (ἐπὶ κακοῦ) = ἀντιλογῶ, ι κε̥θέϳ σ̈πίνε̥νε̥ = γυρίζω τὰ νῶτα· κθέϳ κρύετε̥ μbε̥ νϳ' άνε̥ = παραβλέπω· κε̥θέϳ bέσε̥νε̥ (καὶ ἁπλῶς κε̥θέχ̌εμ) = ἀλλάζω τὸ θρήσκευμα, ἐξομῶ· γίνομαι προσήλυτος, ὅθεν ι κε̥θύεμ-ι καὶ ε κε̥θύεμε-ϳα ὁ ἐξομότης, προσήλυτος· κε̥θέϳ πράπε̥ = γυρίζω ἀνάποδα· ι κε̥θέϳ με̥νdϳιεν: ἢ ι κε̥θέϳ μέντε̥ = τὸν κάμνω νὰ ἀλλάξῃ γνώμην. — τὸ μέσον κε̥θέχ̌εμ (γ) κθενεμ (τ), νγθένεμ καὶ νγθέχ̌εμ (Κρουϳα) τοῦ ἐνεργ. νγθε̥ϳ = ἐπιστρέφω, τρέπομαι ἐξομῶ. — κε̥θέχ̌εμ πρεϳ σε̥ λϳέμεσε̥ dίελιτ = στρέφομαι πρὸς ἀνατολάς. — ἡ μετοχ. ι κε̥θύεμ-ι (γ) καὶ ι κε̥θύμ-ι (τ).
(ε) *κε̥θύεμε-ϳα* (γ) ε κε̥θύμε-ϳα συνῄρ., τε̥ κε̥θύεμιτε̥ (γ) καὶ τε̥ κε̥θύμιτε̥ συνῄρ. (ι-ε-τε̥) κθύερε̥ (τ) = τροπή, στροφή. — τε̥ κε̥θύε̥μιτ ε dίελιτ = ὅταν γυρίζῃ ὁ ἥλιος αἱ ἡλίου τροπαὶ (δηλ 9 Μαρτίου καὶ 11 Σεπτεμβρίου) — σα τε̥ κε̥θύεμε κα σ̈τε̥πία; = πόσα δωμάτια ἔχει ἡ οἰκία;

κ̱θίελ: (τ) [ἑλλην. καθαρός] ρ. ἐνερ.=αἰθριάζω, καθαρίζω (ἐπὶ τοῦ καιροῦ) καὶ κ̱θιελόj (γ) κ̱θιελόϊ κόχ̱α=ξεστέριασεν ὁ καιρός· κθιελόj (γ) κθιλόj (κατὰ συναιρ. τοῦ ιε εἰς ῑ) τὰ παθητ. κ̱θῖλεμ (τ) καθαρίζομαι, κθῖλεμ κ̱θιελόχ̱εμ-όνεμ (γ) ου κ̱θιελούα ούjε̱τε̱=κατεστάλαξε τὸ νερόν· ου κ̱θιελούα κόχ̱α=ἐκαθάρισεν ὁ καιρός.—κθιελόχ̱εμ-όνεμ (γ) κθιλόχ̱εμ (γ).

κ̱θιέλε̱τε̱ (γ. τ.) κθιέλε̱τε̱ (τ. budi) ἐπιρ.=καθαρῶς 2) ξάστερα· φλjιὰς κθιέλε̱τε̱=ὁμιλῶ ξάστερα, καθαρά· ἀντιθ. τούρbουλε̱=ἐπιρ. (ι-ε-τε̱) κ̱θιέλετε̱ (γ. τ) καθαρός-ά-όν· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ κθιέλε̱τε̱ (γ. τ.) 2) ξάστερος-α-ον· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ τούρbουλε̱ ἐπιθ.:—φράσις: τε̱ κεθιέλε̱τε̱ ε νάτε̱σε̱ σι στολιτ' ε πλjάκε̱σε̱.=ἡ αἰθριότης τῆς νυκτός, ὡς στολισμὸς τῆς γραίας (δηλ ἡ καλοκαιρία δὲν διακρίνεται τὴν νύκτα).

κ̱θμῖλ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. κ̱θμίjτε̱ κοινῶς ὁ σάλαγκας· καὶ κ̱ρμῖλ-(τ. Καβ.) πληθ. κ̱ρμίjτε̱ (ἐν γένει)· κρ̱μῖλ-ι πληθ.—ιj-τε̱, bobόλj-ι (Καβ.)=κ̱θμῖλ με λjιβόdσ̈γε̱ ἐνῷ κερμῖλ-ι=κ̱θμῖλ πα λjιβότσγε̱· ἔτι δὲ κατσ̈ιμάλ ι (Τυραν. Κρουjα)-bobολj-ι (Καβ.) πληθ. bobόλjατε̱.

κ̱jό: δεικτ. ἀντων. γένους θηλ.=αὕτη, ἴδ. ἀjό.—γεν. κ̱σᾶj, αἰτ. κ̱τᾶ καὶ κ̱τέ (γ) (τ) πληθ. κ̱τό γεν. κ̱τύνεβε (γ)· καὶ κ̱τύρεβε (τ) αἰτ. κετό· ἴδ. ατό.

κεκj: ἐπιρ.=κακῶς, σ̈ούμε̱ κέκj=πολὺ κακῶς=χεῖρον. φορτ κεκj=κάκιστα κεκj ε του κεκj=κακὴν κακῆς· με̱ βιέν κεκj λυποῦμαι, συλλυποῦμαι, αἰσθάνομαι λύπην, ἀντιθ. τοῦ κεκj εἶναι μίρε̱.

(ι) *κέκj-ι* πληθ. τε̱ κ̱κjῖτε̱=κακός, πονηρός· ε κέκjε-jα: πληθ. τε̱ κ̱κjίατε̱=κακή, πονηρά· τε̱ κέκjτε̱=οὐδ.=τὸ κακόν, ἡ κακία, ἡ πονηρία· ἀντιθ. ι-ε-τε̱ μίρε̱.

κεκj-bᾶμε̱σε̱-ι (γ) πληθ. κεκj-bαμε̱σετε̱=κακοποιός, κακοῦργος· κεκj-bᾶμε̱σε-jα πληθ. κεκj-bᾶμε̱σετε̱=ἡ κακοποιὸς ἡ κακούργα· (γ).—κεκj-bέρ̱σ-ι κεκj-bερ̱σε-jα (τ) πληθ. κεκj-bέρ̱σιτε̱ ἀρσ. κεκj-bε̱ρ̱σετε̱ θηλ.

κ̱κjύρ̱ καὶ *κεκjύρι* (Σ. budi)=βε̱σ̈τρόj (τ)=βλέπω· παθ. κ̱κjύρεμ καὶ κκjύρ-κκjύρεμ.

κ̱λάσ-ετ-ετ ρημ. ἐνεργ. εἰσάγω, ἐμβάζω κοινῶς χώνω· ἀόρ. κ̱λίτα-ε-ι

μετοχ. κε̣λῖτουνε̣ καὶ κε̣λῖτουρε̣ (τ) — καὶ κάλ· καὶ φούσ-ούτ, ούτ· καὶ ὂτιε — στῖ· συνηρ. κε̣λάσ vdε̣ δε̃τ = ἐνταφιάζω. — ἀντιθ. vdσιέρ, κjισ-ιτ-ιτ, καὶ κε̣ρρέj (Ἀργυρ).

κε̣λjbάζε̣-α (γ. bogdan) πληθ. κε̣λbάζατε̣ = φλέγμα, πτύελον.

κε̣λjbάζ̆εμ, γε̣λjbάζεμ (Σ) ρ. μέσον = ἔχω φλέγματα.

κε̣λjbάσ, γε̣λjbάσ (Σ) ρ. ἐνεργ. τοῦ προηγουμένου.

κε̣λbόκjε-jα πληθ. κε̣λbόκjετε̣=μπὂτύμε̣ ε τράὂε̣ σι κjύρρε̣=φλέγμα.

κε̣λjθάσ-έτ-έτ (τ. bogdan) ρ. οὐδ.=φωνάζω δυνατὰ καὶ γε̣ρθάσ-έτ-έτ=κράζω ἀόρ. κε̣λθίτα-ε-ι καὶ κε̣λθέσ-έτ-έτ (budi) ἴδ. ρ. bε̣ρτασ-ετ-ετ. ἀόρ. γε̣ρθίτα-ε-ι καὶ κλίθα-ε-ι τοῦ ἐνερ. κλjιθ-ιθ-ιθ [ἑλλην. κράζω] μετοχ. κε̣λθίτουνε̣, γε̣ρθίτουνε̣, κλίθουρε̣.

κε̣λίτεμ: παθ τοῦ κε̣λάσ-έτ-έτ ἴδ. κάλεμ, φούτεμ. ὂτῖχ̆εμ.

κε̣λκάζε̣-α (γ) κε̣λκάζε̣-α (τ) πληθ α-τε̣=ἡ δρακοντιά (φυτόν).

κε̣λκjέρε-jα (γ. τ. bogdan) [Λατ. calx-cis] ἡ ἄσβεστος· καὶ κε̣ρκjέλjε-jα (κατ' ἀναγραμματισμὸν), γε̣λκjέρε-jα· πληθ. κε̣λκjέρετε̣, κε̣ρκjέλετε̣, γε̣λκέρετε̣.

κε̣λόγjε̣ν-ι (γ) πληθ κε̣λόγjενιτε̣=καλόγηρος. — καὶ κε̣λόγjε̣ρ-ι (γ) πληθ. κε̣λόγjε̣ριτε̣. — ἴδ. γρόζ̆ουλε̣-α κλογjε̣ρέσε̣-α (τ) πληθ. κε̣λογjε̣ρέὂατε̣.

κε̣λjτσασ-έτ-έτ (Ἐλβάσ.) ἀορ. κε̣λτσίτα-ε-ι μετοχ. κε̣λτσίτουνε̣=κερτσάσ-ετ-ετ=κροτῶ, κρούω.

κε̣λτσάτε̣σε̣-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̣=στε̣ρφύτσ-ι κε̣λjύὂ-ι πληθ. κε̣λjύὂτε̣=κοινῶς τὸ κουτάβιον (ἐπὶ ζώων τετραπόδων) κελjυὂ κjένι, μάτσεjε, κ.τ.λ.

κέμ-ι (Σ) ἴδ. κjέμ-ι.

κέμbε̣ (τ) ἐπιρ.=κᾶμbε̣ (γ) ἐπιρ. κέμbε̣-α (τ) πληθ. κέμbε̣τε̣=κᾶμbε̣-α (γ).

κε̣μbέεσ-ι = ὁ ἀνταλλάσσων.

κε̣μbεζε̣-α (τ) πληθ. κε̣μbε̣ζατε̣=κᾶμbε̣ζε̣-α (γ) κε̣μbένj-εj καὶ ὂκε̣μbενj-εj (τ bogdan) [Λατ. cambio (κάμπτω)] ρημ. ἐνεργ.=ἀνταλλάσσω=μάρρ τένdενε̣ ε άπ τίμενε̣· ἴδ. vdε̣ρρόj=ἀλλάσσω ἁπλῶς.

κε̣μbέχ̆εμ-νεμ καὶ ὂκε̣μbέχ̆εμ-νεμ παθ.

κε̣μbέσε̣-α καὶ ὂκε̣μbέσε̣-α=ἀνταλλαγή.

κέμbε̣-κούκjε-jα (Περμέτ.) πληθ. κέμbε̣-κούκjετε̣=πε̣ρβε̣λjάκ-ου· ὃ ἴδ.

κεμbε-κjιρῖ-ου (τ) πληθ. κέμbε-κjιρίτε = εἶδος πτηνοῦ ζῶντος ἐν ὕδατι.
κεμbενjενίj (budi)??? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 194,195,195,196,196,197).
κέμbεσ-ι (τ) πληθ. κεμbεσιτε = κάμbεσ-ι (γ) = ὁ πεζοπόρος.
κεμbεσε-jα (τ) πληθ. κέμbεσετε ἴδ. κάμbεσε-jα (γ) = ἡ πεζοπόρος.
κεμbεσούαρ-όρι, κεμbεσόρε-jα θηλ. πληθ. κεμbεσόρετε κεμbεσόρετε θηλ. ἴδ. κάμbεσούερ-όρι, κάμbεσόρε-jα (γ) = πεζοπόρος.
κεμbεσῖ-α = κάμbεσί-α (γ) = πεζικόν.
κεμbέχεμ (Μαλjεσία ε Σκόδρεσε) ἴδ. τσεμενdεμ ('Ελβασ.) ου κεμbέβα = ου τσεμένdα ('Ελβασ.), σκαλόβα (Βεράτ.).
κεμbόνε-α (γ. budi) πληθ. α-τε ἴδ. κουμbόνε-α (γ).
κεμbόνεζε-α (γ) = κουμbόνεζε-α (γ). κεμbόνj (τ) = κουμbόνj (γ).
κεμbόρε-α (τ) = κεμbόνε-α (γ) (κουδοῦνι τῶν προβάτων).
κεμbόρεζε-α (τ) πληθ. α-τε = κουμbόνεζε-α (γ) = κουδουνάκι.
κεμίσε-α πληθ. κεμίσατε = χιτών, ὑποκάμισον.
κέμρε-α ??? (= ἴσως κερμε-α = πτῶμα).
κενάκj (γ) ρ. = ἡδύνω, τέρπω, εὐφραίνω, καὶ κερνάκj (Βερατ.) τὸ παθ. κερνάκjεμ, κενάκjεμ = εὐχαριστοῦμαι.
κενάκjεjε-jα (budi-bogdau) πληθ. κενάκjεjετε = τέρψις, ἡδονή, εὐχαρίστησις.
κενάτε-α πληθ. κενάτατε ἴδ. κανάτε-α = ἡ κανάτα.
κενγάλε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. γjινκάλε-α.
κένγε-α = κάνγε-α (γ) = ᾆσμα.
κενγετούαρ-όρι (τ) πληθ. κενγετόρετε = κάνκετούερ-όρι (γ) = ψάλτης.
κενγετόρε-jα πληθ. κενγετόρετε = κάνκατόρε-jα (γ) = ψάλτρια.
κένd καὶ *κάνd* (bogdan) αἰτ. τῆς ἀντων. κουσ = τις.
κενdέj (γ) = κετέj (τ) [ἴδ. κετοῦ] κενdέjα = κετέjα. — κενdῦ (budi) καὶ κενdὺj (bogdan) = εἰς τὸ ἑξῆς, τοὐντεῦθεν.
(ι-ε) *κενdέjσεμ* (γ) ἴδ. ι-ε-κετέjσεμ.
κενdέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. κενdούεσ-ι (Μιρεdίτα), γjέλj-ι = ἀλέκτωρ.
κενdίμ-ι: πληθ. κενdίμετε = τραγῴδημα, ᾆσμα. 2) ἀνάγνωσις, 3) σπουδὴ (γραμμάτων).
κενdόνj-όj [Λατ. canto] ρ. = ψάλλω, τραγουδῶ, ᾄδω, ὑμνῶ. 2) ἀναγινώσκω, κοινῶς διαβάζω.

κεndόχεμ-νεμ παθ. τοῦ προηγουμένου.

(ι-ε) *κεndούεσιμ*, ι-ε-κεndούεσεμ (γ), ι-ε-κεndούσιμ, ι-ε-κεndούσεμ (γ) συνῄρ. καὶ ι-ε-κεndούαρσιμ ἢ ι-ε-κενdούαρε (τ) = λόγιος, διαβασμένος, γραμματισμένος.

κεndούεσ-ι (Μιρεdίτα) πληθ. κεndούεσιτε = γjέλj-ι = πετεινός.

κεndῦ καὶ *κεndῦj* ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ. — κενdῦ τούτιε = εἰς τὸ ἑξῆς, ἀπ' ἐδῶ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς· (budi) (γ).

κενέλ-ι (Ἐλβασ.) = κανέλ-ι (Περμέτ.).

κενέτε-α πληθ. κενέτατε = λίμνη ἥτις τὸν μὲν χειμῶνα ἔχει νερὸν τὸ δὲ καλοκαίριον ξηραίνεται. — ἴδ. καὶ λjεκjε-νι (γ).

κενκj-γjι (Σ) = κjενκj-γjι καὶ κῖ-jι (Σ) πληθ. κίj-τε = ἀρνίον.

κεnjέμ-ι (Βερατ.) ἴδ. κjέμ-ι.

κέπ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. κjούκ· ρημ. ἐνεργ.

κέπ-κέπ-κέπ: ρημ. = γλύφω, σκαλίζω καὶ καλjίσ-ίτ-ίτ (Βερατ.) κέπ νjε στύλε γοῦρι = σκαλίζω ἕνα στῦλον. — παθ. κέπεμ, καλjίτεμ. — κέπ γοῦριν' ε μουλῖνιτ = καλjίσ μόκρενε = κέπ μόκνενε (γ).

κεπούρδε-α: πληθ. κεπούρδατε = καπούρδε-α (Καβ.) = κερπούδε-α (τ).

κεπουσ-ούτ-ούτ (γ) = κόπτω, διακόπτω· καὶ κεπούτ-ούτ-ούτ (τ) κεπούσ γjέθετ' ε dρουῦνιτ. = κόπτω τὰ φύλλα τοῦ δένδρου διὰ τῆς χειρός. — κεπούσ νjε λjούλjε = κόπτω ἓν ἄνθος. — κεπούσ νjε βέσ ρρουσι = κόπτω ἕνα τσαμπὶ σταφύλι. — ἴδ. καὶ πρέσ-έτ-έτ = κόπτω διὰ τῆς μαχαίρας. 2) κεπούσ φιάλjενε = ἀποφασίζω κεπούσ νjε κόκjε φίκου, κόκjε μόλε, νjε κόκjε dάρδε, κόκjε κούμbουλε κ.τ.λ. — κεπούτεμ νdερ βέτεχε (Σ) = dεκόχεμ, καὶ τσίλjεμ νdερ βέτεχε (Σ).

κεπούσε-α (Βεράτ.) πληθ. κεπούσατε = κρότων-ονος, κοινῶς τσιμπούρι [μικρότερα τοῦ ρρίκjενε-α (γ), ρρίκερε-α (τ)].

κεπούτσε-α πληθ. κεπούτσετε = ὑποδήματα κοινῶς παπούτσια (τροπ. τοῦ π εἰς κ). 2) ἀπ κεπούτσε = δωροδοκῶ τινα (ἐπὶ καλοῦ) δι' ἐκδούλευσιν· μαρρ κεπούτσε = δωροδοκοῦμαι δι' ἐκδούλευσιν ἐπὶ καλοῦ, (δίδουν παπούτσια εἰς τοὺς μεσιτεύοντας εἰς γάμον).

κεπουτσάρ-ι καὶ κεπουτσετάρ-ι πληθ.-άρετε· κεπουτσάρε-jα καὶ κεπουτσετάρε-jα πληθ.-άρετε = μεσίτης (ἐπὶ καλοῦ)· αὔ α αjο κjε μερρ κεπούτσε περτε μbαρούαρε νdονjε πούνε τε μίρε· ἐννοεῖται δῶρον· κοινῶς ποδοκόπιον· ἴδ. χέκεσ-ι = μεσίτης (ἐπὶ κακοῦ).

κε̱ϱbε̱-α πληθ. κε̱ρbατε̱ = τὸ βουτσὶ κοινῶς φουτσ̈ὶ κουρbὰς (Τουρκ.).

κε̱ϱbίσ̈τ-ι = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.

κε̱ϱbισ̈τε̱jε-τε̱ πληθ. κοινῶς τὰ πάκια καὶ (Σ. Περμέτ.) κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ, λjκογjόνε-τε̱ ('Αργυρ.) με̱ ράνε̱ κε̱ρbίσ̈τε̱jετε̱ = ἔπεσαν τὰ πάκια μου· καὶ με̱ ράνε̱ κρύκjεζατε̱.

κε̱ϱbούνjεμ (Καϐ.) ἴδ. κε̱ρρούσεμ.

(ι-ε-τε̱) *κε̱ϱbούτε̱-ι-α* πληθ. τε̱ κε̱ρbούτε̱τε̱, τε̱ κε̱ρbούτατε̱ θηλ. καὶ γε̱ρμούτσ-ι (ἴδ. γε̱ρμούκεμ.) = κοινῶς ὁ καμπούρης. — γε̱ρμούτσε-jα θηλ. τοῦ γε̱ρμούτσ.

κε̱ϱϑῑ-νι (γ. bogdan) πληθ. κε̱ρθίνj-τε̱ = ὄψιμος, τρυφερὸς (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων). — κε̱ρθίνjε̱-α θηλ. πληθ. κε̱ρθίνjατε̱.

(ι) *κε̱ϱϑῑ-ου* πληθ. τε̱ κε̱ρθῑ:ε̱. — ἀρσ. ε κε̱ρθίνjε̱-α πληθ. τε̱ κε̱ρθίνjατε̱ = ὄψιμος.

κε̱ϱϑῑ-νι (bogdan) = φόσ̈νjε̱-jα = βρέφος.

κε̱ϱέσ̈ε̱με̱-τε̱ : πληθ. = νηστεία, τεσσαρακοστή.

κε̱ϱεσ̈μόϱε-jα πληθ. κε̱ρεσ̈μόρετε̱ = σαρακοστιανὸν φαγητόν.

κε̱ϱεσ̈μόνj (budi) ρ. οὐδ. = βαστῶ σαρακοστήν = μbα κε̱ρέσ̈ε̱με̱ (γ.τ).

κε̱ϱϑίνj-τε̱ (bogdan) = καλjιμάνj-τε̱, τσ̈ιλjιμῖτε̱· djέμ-κε̱ρθίνj = ὑστερότοκα, ὄψιμα παιδία (ἅτινα ἐγεννήθησαν κατὰ τὰ γηρατεῖα). — κjένκj κε̱ρθῖ = κενγj' ι νjόμε̱· ἀντίθ. ι-ε-τε̱ λjάσ̈τε̱ = πρώϊμον.

κεϱϑῑ : ἐπίρ. = ὀψέ, ὀψίμως.

κε̱ϱϑίνj : ρῆμ. ἐνερ. = κάμνω τι ὄψιμον.

κε̱ϱϑίζε̱-α (γ) πληθ. κε̱ρθίζατε̱ (γ.τ) = ὀμφαλός. 2) τὸ κέντρον (μεταφορικῶς)· με̱ ρᾶ κε̱ρθίζα = μοῦ λύθηκεν ὁ ὀμφαλὸς [παράϐ. ἑλλην. καρδία].

κε̱ϱκόνj-όj [Λατιν. quaereo] = ἐρευνῶ, κοινῶς ψάχνω, 2) ζητῶ, 3) γεύομαι, δοκιμάζω : ὡς κερκόνj γjέλε̱νε̱ πε̱ρ κρύπε̱ = δοκιμάζω τὸ φαγητὸν για ἁλάτι· τὸ παθητικὸν κε̱ρκόνεμ-όχ̈εμ.

κε̱ϱκόνjε̱σ-ι (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκόνjε̱σιτε̱ καὶ κε̱ρκέσε̱-α πληθ. κε̱ρκέσατε̱· ἴδ. κε̱ρκίμ-ι.

κε̱ϱκjέλε̱-α (Τυραν.) πληθ. κε̱ρκέλατε̱ [λέξις ἀπηρχαιωμένη] = θίκε̱ κjε̱ μbᾶνε̱ vdε̱ bρέστ.

κε̱ϱλjούκ-ου (Dίϐρα) πληθ. κε̱ρλjούκε̱τε̱· = κε̱ρράbε̱-α. — ὁ ἴδ.

κε̱ρμε̱-α: πλ·θ. κε̱ρματε̱ [γραικ. κορμὶ] καὶ στε̱ρδίνε̱-α (Σ) πλ·θ. στε̱ρδίνατε̱ = πτῶμα ζώου, κοινῶς ψοφίμι· ἴδ. νγορδε̱σίνε̱-α.

κε̱ρνάλε-ja πλ·θ. κε̱ρνάλετε̱ = ὠκεανός· καὶ κε̱ρνjάλ-ι (Σ).

κέρπ-bι (Dίδρα) ??? (ἴσως ἄγκιστρον).

κέρπ-ι (τ) ἴδ. κᾶνπ-ι (γ).

(ι-ε) *κέρπτε̱* = ι-ε κᾶνπτε̱ (γ).

κε̱ρπίj = κρε̱πίj· κε̱ρπίτεμ = κρε̱πίτεμ.

κε̱ρσῖ-νι (γ) πλ·θ. κερσίνj-τε̱ καὶ κε̱ρτσῖ-ρι (τ) = ὁ κάλαμος τοῦ ποδαριοῦ· κε̱ρσίνjτ' ε κε̱μbε̱δετ.

κε̱ρσίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = βροντῶ κατὰ γῆς· μτχ. κε̱ρτσίτουνε̱: ἴδ. κε̱ρτσάσ ρ·μ. καὶ πε̱ρπιέκ.

κε̱ρσίτεμ = κε̱ρτσίτεμ.

κε̱ρσ̈ε̱νdέλε-τε̱: πλ·θ. = τὰ Χριστοῦ-γεννα καὶ κε̱σ̈νdέλατε̱ (Σ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ *ρ* πρὸ τοῦ *σ* συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις).

κε̱ρσ̈μόνj = κρε̱σ̈μόj = μbα κρέσ̈με̱ = νηστεύω.

κε̱ρσ̈έτ-ι (Καδ.) = γε̱ρσ̈έτ-ι.

κε̱ρτούκ-ου (Μάτια) καὶ κε̱ρτούκετε̱ πλ·θ. = καλίjτ' ε μίσε̱ραδετ πα κε̱πούτουνε̱ νd' ἀρε̱. — καὶ μίσε̱ρ-ι (Μάτια) = μίσε̱ρι ι σ̈κόκjουνε̱.

κε̱ρτσάσ-έτ-έτ (γ. τ. Σ. budi) [ἑλλην. κροτῶ-κρούω] = κάμνω κρότον = κροτῶ· καὶ κρε̱τσάσ-έτ-έτ = τρίζω καὶ κε̱λτσάσ-έτ-έτ (Ἐλβασὰν) κε̱ρτσίστε πούσ̈κα = ἐκροτοῦσε τὸ τουφέκι· κε̱ρτσάσ γjίσ̈τε̱ριτε̱ = τρίζω τὰ δάκτυλα. — κε̱ρτσίτι ε μόρι μάλjετε̱ = ἀνεχώρησε μετὰ κρότου καὶ ἐπῆρε τὰ βουνά· παρατ. κε̱ρτσίσjε - κε̱ρτσίσ̈jε - κε̱ρτσίσ̈τε· ἀόρ. κε̱ρτσίτα-ε-ι· μετοχ. κε̱ρτσίτουνε̱ (γ) καὶ κε̱ρτσίτουρε̱ (τ).

κε̱ρτσε̱-α: πλ·θ. κε̱ρτσατε̱: κοινῶς τραγανὸν κόκκαλον, τραγανάδι.

κε̱ρτσε̱λῖj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = τρίζω τοὺς ὀδόντας· καὶ νγε̱ρτσε̱λόj (Σ) νγε̱ρ τσελῖj (γ): κε̱ρτσε̱λῖj δέμbε̱τε̱ (τ) = νγε̱ρτσε̱λόj δεμbε̱τε̱ (Σ), = νγερτσελῖj δέμbε̱τε̱ (γ).

κε̱ρτσοῦ-νι (γ) πλ·θ. κε̱ρτσουνjτε̱ = κοινῶς τὸ κούτσουρον = ἀφοῦ κόψης τὸν κορμὸν καὶ τοὺς κλάδους τοῦ δένδρου. — καὶ κε̱ρτσοῦ-ρι (τ), καπε̱ρτσοῦ-νι (Καδ.) πλ·θ. καπε̱ρτσούνjτε̱, τσούνγε̱-α (γ) πλ·θ. τσούνγατε̱, κε̱ρτσ̈όπ-ι (Βερατ.) πλ·θ. κε̱ρτσ̈όπε̱τε̱.

κε̱ρράbε̱-α: πλ·θ. κε̱ρράbατε̱ = καὶ κε̱ρλjούκ-ου (Dίδρα) πλ·θ. κε̱ρλjου-

κετε = ἡ ποιμαντορικὴ ῥάβδος ἡ ἀγκλοῦτζα κοινῶς.—κερράb' ε δένετ = ἡ ἀγκλίτσα τῶν προβάτων, ποιμενικὴ ῥάβδος.

κερρένj - έj: ῥῆμα ενεργ. = ἐκβάλλω, νdσίερ 2) ρρεμbέj, μάρρ φσέουραζι ἀόρ. κερρέβα-ε-ου μετοχ. κερρύερε.

κερρίγε-α (Βεράτ.) πληθ. κερρίγατε (Βεράτ.) καὶ γjυλjπενῦρ-ι (Σ) πληθ. γjυλjπενύρετε, σ̈τίζε-α ('Ελβασ.) πληθ. σ̈τίζατε = κοινῶς ἡ καλτσοβελόνα.

κερρίσμε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε: ἴδ. κρίσμε-α.

κερρίτσ̈-ι πληθ. κερρίτσατε (Βεράτ.) ἴδ. βίσ̈κ-ου (Τυραν.).

κερρνελdίσεμ ('Ελβάσ.) ρ. οὐδ. = ὅταν πιάνωνται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· τσέρμε-α (Βεράτ.), τσερμέζε-α (Βεράτ. Περμέτ.).— μ' ουκερνελdίσνε dέjτ' ε κεμbεσε = με ζοῦρι τσερμα α τσέρμεζα· 2) αἱ λεξεις τσερμε-α ἢ τσερμεζε-α σημ. κρυολόγημα· πληθ. τσερματε α τσέρμεζατε.

κερρόκουλε-α: πληθ. κερρόκουλα-ε = ρρέσ̈τενα = τὸ ἰσχίον. = κοκάλjατε περμbι bύθετ = τὸ ἱερὸν ὀστοῦν.

κερρούσ-ούτ-ούτ = κουρρούσ-ούτ-ούτ ρημ. κερρούσεμ = ἀορ. κερρούσα-ε ι μετοχ. κερρούσουνε = κυρτόνω.

κερρίνj (γ) (ἄχρηστον) ἴδ. ρρῖνj ἢ ρρῖj.

κερρούτε-α πληθ. κερρούτατε [συγκρ. ἑλλην. κυρτὸς] = τετράποδον μὲ κέρατα κεκλιμένα ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς· dέλjε α δι κjε ι κα̈ bρινjτε κερρούσουρε πράπα κρέσε, [ἴδ. κερρούσ-ούτ-ούτ].

κεσάj = ταύτης γεν. τοῦ κεjό ἄντων. δεικτ. καὶ (bogdan) = κεσάjναj.

κεσέν ('Ελβασ.) ρ· τριτοπρόσωπον με-τε-ι κεσέν = με τε-ι θέρ = μὲ σφάζει, μὲ κόπτει κοινῶς (ἐπὶ κρυολογήματος).

κεσὶ (γ. Σ.) ἀρσ. καὶ κετσὶ τοῦ κυj = ἐκ τούτου.

κεσίσ̈: (γ. Σ.) ἀφ. πληθ. = ἐκ τούτων.

κεσό (γ. Σ.) κετσ̈ό (γ) ἀφ. τοῦ κεjό = ἐκ ταύτης.

κεσόσ̈ (γ. Σ.) κετσόσ̈ ἀφ. πληθ. ἐκ τούτων· μεργόχου κεσί νjερίου = ἀπομακρύνθητι τούτου τοῦ ἀνθρώπου· μεργόχου κεσάj γρούεjε = ἀπομακρύνθητι ταύτης τῆς γυναικός.—μεργόχου κεσίσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (ἀρσ.) μεργόχου κεσόσ̈ = ἀπομακρύνθητι ἐκ τούτων (θηλ.) κεσό γjα̈jε = ἐκ τούτου τοῦ πράγματος. κεσὸ φαρε γjα̈jε = τοιούτου

εἴδους πράγματος = τέτοιον πρᾶγμα. — κεσὶ φαρε νjερίου = ι κετίλε νjερῖ = τέτοιος ἄνθρωπος· κεσό φάρε νjερεζίσ = τέτοιοι ἄνθρωποι = τε κετίλε νjέρεσ· κετὸ φάρε γρᾶσ = τέτοιαις γυναῖκες = τε κετίλα γρᾶ ἴδ. αϋί ἤ ατσί, αυό ἤ ατσό αυιὄ, αυοὄ — κεσό dόρε (Σ. Τυραν.—Κροῦjα) = τοιούτου εἴδους.

κεσό - dόρετ (Σ) (κοινῶς) = τέτοιας λογῆς· ἴδ. ι κετίλε (τ).

κεσόλε = α (Σ) = κασόλε - α πληθ. α - τε = ἀχυρών.

κεσούλε - α (γ. τ. bogdan) πληθ. κεσούλjατε = ἡ σκούφια τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

κεσίλ - ι (budi) = συμβουλή, 2) συμβούλιον, συνέλευσις· σύσκεψις· καὶ κεσίλε - α πληθ. κεσίλjατε — κεσὄίλε - jα πληθ. κεσίλετε· bάνj κεσίλε = συγκροτῶ συμβούλιον, συνέλευσιν· bάνj κεσὄίλε ε κουβέντ.

κεσὄιλjόj : ρημ. = συμβουλεύω· δίδω συμβουλὴν ι κεσὄιλόβα νdε βεσὄτ = τοῦ ἐψιθύρισα 'ς τὸ αὐτίον.

κεσὄιλόχεμ - όνεμ παθ. = συμβουλεύομαι ὑπό τινος.

κεσὄιλίμ - ι πληθ. κεσὄιλίμετε = συμβουλή.

κεσὄτένjε - α (Σ) πληθ. κεστένjατε καὶ γεσὄτένjε - α πληθ. γεσὄτένjατε [Λατ. castanea, Ἑλλην. κάστανον] = ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον.

κεσὄτού (γ. τ) = τοιουτοτρόπως ἴδ. καὶ ασὄτού· πο κεσὄτού να ε bάν = πάντοτε ἔτσι μᾶς τὸ κάνεις· κεσὄτούνα (γ) κεσὄτούνε (τ) = ασὄτούνε - α.

κεσὄτούθινε ὑποκορ. = ασὄτούθινε = ἔτσι δά.

κεσὄού (Κόρτσα) ἴδ. αχού (Κθιέλα), ασὄέ (Κόρτσα).

κετέ (γ. τ.) αἰτ. τοῦ κύj καὶ κεjό = τοῦτον. ταύτην.

κετέj (τ) κετέjα, κενdέj (γ) κενdέjα, κενdύ (budi) κενdύj (γ. budi) ἐπιρ. = ἐντεῦθεν ἐδῶθεν, ἀπ' ἐδῶ· (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. καὶ ατέj, ατέjα, ανdέj — ανdέjα, ανdύ - ανdύj.

(ι) *κετέjμ - ι* (τ) = (τ) = ὁ ἐντεῦθεν· ἴδ. ι ατέjμ - ι ε κετέjμε - jα = ἡ ἐντεῦθεν, ἡ ἐδῶθεν, ἴδ, ε ατέjμε - jα.

(ι - ε) *κενdέjσὄιμ* (γ) καὶ ι - ε κενdέjσὄεμ· ι - ε κετέjσὄιμ (Σ) καὶ ι - ε κετέjσὄεμ.—(Σ) πληθ. τε κετέjμιτε ἀρσ. τε κετέjμετε θηλ. τε κετέjσὄιμιτε : ἀρσ. τε κετέjσὄιμετε θηλ. τε κεντεjσὄεμιτε ἀρσ. τε κετέjσὄεμετε θηλ. τε κενdέjσὄιμιτε ἀρσ. τε κενdέjσὄιμετε θηλ. τε κενdέjσεμιτε ἀρσ. τε κενdεjσὄεμετε θηλ. ἴδ. καὶ ι - ε ατέjμ, ι - ε ατέjσὄιμ,

ι-ε ατέjσεμ, ι-ε ανdέjσιμ, ι-ανdέjσεμ = ὁ ἐντεῦθεν, ὁ ἐκεῖθεν.

κέτεϱϱ-ι (Βεράτ.) νjε φάρε σταζε ποσι-μι κjε χα άρρε· καὶ γjέρ-ι (γ).

κετjέ: ἐπίρ. = ἐδῶ πέρα (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατjέ = ἐκεῖ πέρα.— έjα κετjέ = ἔλα ἐδῶ πέρα.

(ι) *κετίλε ι:* πληθ. τε κετίλετε = τοιοῦτος.

(ε) *κετίλε-α* πληθ. τε κετίλατε = τοιαύτη.

(τε) *κετίλε-τε* οὐδ. ἀντων. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ι-ε-τε ατίλε· τε κετέλετε = ἡ ἰδιότης (bogdan) = qualita (Ἰταλ.).

κετσύ: κετύ ἐπιρ. (ἐπὶ πλησίον δείξεως) ἴδ. ατύ.

κετσέj, κετσένj (Σ. Περμέτ, budi) = σπεύδω, τρέχω.

κέτσε-jα (Βεράτ.) πληθ. κέτσετε = κοράσιον.

κεχᾶ (γ. bogdan) ἐπιρ. = κετσύ = πρὸς τοῦτο τὸ μέρος. [Ἰταλ. ca] έjα κεχᾶ = ἔλα πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

κθενγjῖλ-ι (Σ) ἴδ. θενγjῖλ-ι.

κθέj (budi Τοσκ.) = κεθέj.

κθέλε = θέλε ἐπιρ.— ι-ε-τε κθέλε = ι-ε-τε θέλε ἐπίθ. = βαθύς.

κθέχεμ = κεθέχεμ = γυρίζω, στρέφομαι.

κθίελ (τ) = κεθίελ.— ῥῆμα, κθιελύj = κεθιελόj, κθῖλεμ = κεθίλεμ. κθιελόχεμ = κεθιελόχεμ — κθιλόχεμ = κεθιλόχεμ = αἰθριάζω.

κθιέλετε: ἐπίρ. = κεθιέλετε ἐπίρ. = αἰθρίως.

(ι-ε-τε) *κθιέλετε* = ι-ε-τε κεθιέλετε ἐπιθ. = αἴθριος.

κθίσ-ι (Περμέτ.) πληθ. κθίσατε = μοῦρ-ι = τοῖχος.

κῖ-jι (Σ) πληθ. κῖj-τε = κένκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.

κίζε-α (γ. τ) πληθ. κῖζατε = κλαδευτήριον.

κῖθι (γ) [ἴδ. κιj ρ] ἐπιθ. = πλαγίως καὶ σκάρθι (Βεράτ.) ἐπιρ. [σκασ. ῥημ.] — ε πρέβα περ σε κῖθι = ε πρέβα περ σε σκάρθι = τὸ ἔκοψα πλαγίως.

κιj ρ. ἐνερ. = κλαδεύω. — κῖj βέστινε με κῖζε (γ. τ) = κλαδεύω τὴν ἄμπελον μὲ τὸ κλαδευτήριον.

κίκjελj-ι (γ) = κjίκελjι.

κίλjεζε-α (γ) πληθ. κίλjεζατε = ἡ κλείδωσις τῶν σκελῶν.

κίλjεζε-α (Καβ.) πληθ. κίλjεζατε = κουρ μbούσενε στρέσενε (Τουρκ. dυσέκουνε), ανί ι bενjενε κίλjεζατε do με θένε ατό βερατε κjε κjέπινε.

κιλjεζόj (Σ) ρ. ἐνεργ. κοιν. = γαργαλεύω, γαργαλίζω· καὶ κιλjικόσ (Ἐλβασ.), κιλjικὸj (Τυραν.-Κροῦjα) γιdιλόj (Σ) γουdουλίσ (Ἀργ.) [γραικ. γουdουλιάζω]· τὸ παθητ. κιλjεζόχεμ, κιλjικόσεμ (Ἐλβ.), κιλjκόχεμ (Τυρ. Κροῦjα) γιdιλόχεμ (Σ), γουdουλίσεμ (Ἀργυρ.) = γαργαλίζομαι.

κίμτσε-α (Σ) πληθ. α-τε ἴδ. τσίμκε-α (Καβ.-Κροῦjα).

κίνγελjε-α: πληθ. κινγέλjατε = εἶδος χόρτου.

κίντ-dι (γ. Περμέτ.) πληθ. κίνdατε = αἱ λόξαις, αἱ πτυχαὶ τοῦ φουστανίου· ἴδ. καὶ πόλj-ι (Σ) πόλjατ' ε φουστάνιτ· καὶ κλjιντ-dι (Περμέτ.). — κίνdι ι μάλjιτ καὶ κλjίνdι ι μάλjιτ (Περμέτ.) = σάρρ' ε μάλjιτ (γεγ.).

κίσε-α: πληθ. κίσατε = κjίσε-α πληθ. κjίσατε = ἐκκλησία.

κίτσ-ι (Καβ.) = κερρίτσ-ι (Βεράτ.) = ὀνάριον.

κίχεμ: παθ. = κλαδεύομαι ἴδ. κῖj ῥῆμα.

κκjὺρ (budi) = κεκjὺρ (Σ) ῥημ. τὸ παθ. κκjύρεμ = κεκjύρεμ (Σ).

κλάϊκε-α (περτρέλjα) = ὁ ἐπὶ τῆς θύρας μάνδαλος· πληθ. κλάϊκατε· ἴδ. κjάπε-α.

κλάπε-α καὶ *σκλάπε-α* (γ. τ) πληθ. α-τε = γρόπατ' ε ούδεσε πλjότ με bάλτε, bερε πρεj σε σκέλjουριτ ουδετάρεβετ, κκφσεβετ, κουρ κᾰ ρενε σῐ. — κοινῶς αἱ κλάπαις· κάλjι σκέλj κλάπε μbε κλάπε.

κλαπίτ-ίτ-ίτ: (Περμέτ.) = λούπ = χᾰ σι κjέν.

κλαπόσ: ρ. (Περμέτ.) = φούτ κεμbενε vdε κλάπετ.

(κλοπάσκε) = ζεμρέκ (Τουρκ.) ὃ ἴδ.

κλότσ-κε-α (Βεράτ.) πληθ.-κ-τε = σκjόκε α (Ἐλβάσ.) (γραικ. κλῶσσα). κλούκε-α (Σ) πληθ. κλούκατε.

κλαj (Τσάμ.) = κλαίω· 2) ἐνάγω, ἐγκαλῶ καὶ κjάj (γ. τ) κλαj μbε τε= κjαj μbε τε = τὸν ἐνάγω, τὸν ἐγκαλῶ. κjαj με λjιγε ἢ κjάj με φιάλε = μυρολογῶ· τὸ παθ. κλjάχεμ (Τσάμ.) = παραπονοῦμαι· καὶ κjᾰχεμ· (γ. τ) με κjάχετε σούμε περ τῦ = πολὺ παραπονεῖται εἰς ἐμὲ διὰ σέ.

κλjίθμε-α: πληθ. κλjίθμακτε = κρίθμε-α (Τυραν.).

κλjίντ-dι (Περμέτ.) ἴδ. κίντ-dι (Περμέτ.).

κλjούαj (Τσάμ.) [Λατ. clamo, Ἑλλην. καλε-ω-ῶ] καὶ κjούαj (τ), κjούεj (γ) = ὀνομάζω τινά· ἀόρ. κλjούαjτα κjούαjτα (τ), κjούεjτα

(γ), μτχ. κλjούαjτουρε̦, κjούαjτουρε̦ κjούεjτουνε̦ καὶ κjούjτουνε̦ τοῦ συνηρ κjούj (γ) = καλῶ.

κλjούχεμ (Τσαμ.), κjούχεμ (γ. τ.) = ὀνομάζομαι, καλοῦμαι.

κλjούμε̦ὂτε̦-ι (Τὂαμ.) (πληθ. λείπει). = γάλα-κτος καὶ κjούμε̦ὂτε̦-ι (τ) καὶ οὐδετέρως τ' ἄμbε̦λε̦-ιτε̦.

κλjουμε̦ὂτούαρ-όρι (Τσαμ.) πληθ. κλjουμε̦ὂτόρε̦τε̦, κλjουμε̦ὂτόρε-jα (θηλ.) πληθ. κλjουμε̦ὂτόρετε̦, κjουμε̦ὂτούαρ-όρι, κjουμε̦στόρε-jα, κjουμε̦στούερ-όρι (γ) κjουμε̦στόρε-jα θηλ. καὶ συνηρ. κjουμε̦στούρ-όρι = γαλακτερός. 2) ἡ ἐκ γάλακτος πίττα, τὸ γαλακτερόν.

κλjοῦχεμ (Τὂαμ.) παθ. τοῦ κλjαj καὶ κjοῦχεμ τοῦ κjούαj.

κλυτῦρ-ι [Σελίτα ε Τιράνε̦σε̦] [ἴδ. Ἑλλην. κλείω] καὶ κε̦λjτῦρ-ι = (Τουρκ. τὸ καπάκι) σκέπασμα ἀγγείου.

κλjυτὂ-ι (Βεράτ.) πληθ. κλjύτσετε̦ κjύτὂ-ι (τ) καὶ κύτὂι = ἡ κλειδαριά, πληθ. κjύτὂετε̦, κύτὂετε̦.

κοβάτὂ-ι [Σλαυϊκὴ λέξις] = φαρκάρ-ι (Κροῦjα).

κόβε̦-α: πληθ. κόβατε̦ = ὁ κουβᾶς, κοινῶς.

κόbε̦-α (Περμέτ.) [Σλαυϊκὴ λέξις] = ζημία· ἴδ. dάμ-ι 2) κόbε̦ = ἡ κλοπὴ γενομένη κρυφίως (Βεράτ.) μ' ου bε̃ κόbε̦ πρα σ' με̦ βέτε πούνα μbάρε̦ = μὲ ἔκλεψαν κρυφίως ὅθεν δὲν προοδεύω.— ου bε̃ κόbε̦ ανdάj χα μΐου. = συνέβη κλοπὴ (κρυφίως) ὅθεν κατατρώγει ὁ ποντικὸς (τὰ πράγματα).

κοbίμ-ι πληθ. κοbίμετε̦ = πλάνη, ἀπάτη· ἴδ. τε̦ γε̦νjύερε̦ (-), τε̦ γε̦νjύεμ-ιτε̦ (Σ).

κοbιμτᾶρ-ι πληθ. κοbιμτάρε̦τε̦ = ἀπατεών, πλάνος.

κοbιμτάρε-jα πληθ. κοbιμτάρετε̦ = θηλ. τοῦ προηγουμένου.

κοbίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) = ζημιόνω (τινά), 2) (Βεράτ.) = κλέπτω κρυφίως (ἐπὶ οἰκιακῶν καὶ πιστῶν) = βιέθ φὂέχουραζι [Σλαυϊκὴ λέξις] ἴδ. κόbε̦-α.

κοbόj: ρημ. ἐνερ. = πλανῶ, ἀπατῶ τινα, = κουbόj (γ) καbόj (Τυραν.) [Ἰταλ. gabbare] ἴδ. καὶ γε̦νjέj (τ), νγε̦νjέj (Σ), μαὂτρόj (Πιζρένdι).— τὸ παθ. κοbόχεμ, κουbόχεμ, καbόχεμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι ὑπό τινος· ἴδ. γε̦νjέχεμ, (τ), νγε̦νjέχεμ (Σ).

κοdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ κοdίτ-ίτ-ίτ (τ) = γοdίτ-ίτ-ίτ· τὸ παθ. κοdίτεμ = γοdίτεμ.

κόdρε̱-α: πληθ. κόdρατε = λόφος.

κοζέλj-ι (Περμέτ) = κολjανdίνε̱-α (Ἀργυρ.).

κοθέρε-jα (γ. τ.) πληθ. κοθέρετε̱ = ἡ κόρα τοῦ ἄρτου· καὶ κόρε-jα· [Λατ. corium]. — πληθ. κόρετε̱· ἴδ. κούα-jα (τ).

κοθέσ-ι (γ) = σιτοθήκη, = κασόλε̱ νdε̱ρτούεμ με πουρτέκα πε̱ρ με βοῦμ μίσε̱ρ μbρένdα· καὶ κοτέτσ-ι (Σ), κοσ̈τάρ-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. κοσ̈τάρε̱τε̱ — γασdάρε-jα (Ἐλβάσ.) πληθ. γασ̈dάρετε̱· 2) κοτέτσ-ι = κουμάσιον, ὀρνιθών.

κόθρε̱-α (Περμέτ.) πληθ. κόθρατε̱ = ρρέθ' ι σ̈όσ̈ε̱σε̱, ρρέθ' ι λjακε̱ρόριτ. ἴδ. καὶ κοθέρε-jα.

κόj: ρημ. ἐνερ. = ψωμίζω, κοινῶς βουκόνω ἢ μπουκόνω, ταγίζω (ἐπὶ νηπίων) καὶ κούαj (Ἀργυρ.), με̱κόνj (Περμέτ.) [Λατιν. cœno, are (cœna = δεῖπνον) δειπνῶ] τὸ παθ. κόχεγ, με̱κόνεμ (Περμέτ).

κόκε̱-α (τ) πληθ. κόκατε̱ [ἑλλην. κόκ-κος], κούκε̱-α πληθ. κούκατε̱: ἴδ. κρύε-τε̱.

κόκε̱-λjέσ̈ι (τ) = κρύελjέσ̈-ι.

κόκε̱-λjίδουρε̱-ι (τ), κόκε̱ λjίδουνε̱-ι (γ) = ὁ χότζας (ὁ ἔχων τὴν κεφαλὴν δεδεμένην).

κόκε̱-μάθ-δι (τ) = κρύε-μάθ-δι· κοκε̱ μάδε-jα (τ) = κρύε-μάδε-jα.

κοκε̱ρδόκ-ου (Σ) πληθ. κοκε̱ρδόκε̱τε̱ = ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ κοκε̱ρδόκj-ι πληθ. κοκε̱ρδόκjε̱-τε̱· κοκε̱ρδόκου ι σῦνιτ (Σ).

κοκε̱ τράσ̈ε̱-ι: ἀρσ. πληθ. -τράσ̈ε̱-τε̱ = χονδροκέφαλος· κοκε̱τράσ̈ε̱-α θηλ. πληθ. σ̈ατε̱.

κόκμε-jα: πληθ. κόκμετε̱ (Τυραν.) = στάμνος ἐκ μετάλλου 2) κοκμε-jα (Σ) = ιbρίγου ι μαθ πε̱ρ τε̱ ζίεμ κάφε. — καὶ dσ̈έζμε-jα (Σ) = ιbρικ κάφεjε ι βόγε̱λjε̱· 3) κόκμε-jα (Καβ.) = ὁ κουβᾶς, κόβε̱-α.

κοκομάρ-ι: (Τυραν. — Καβαjα) πληθ. κοκομάρε̱-τε̱ ἴδ. πιέπε̱νε̱-ι (γ), καὶ πιέπε̱ρε̱-ι (τ) [κοκο — μᾶρε (βλαχιστὶ) = μέγας].

κοκορέθ: (τ) ἐπιρ. = τε̱ κετίλε̱ τε̱ λjίδουρε̱ = (σι λjέμσ̈). — μα λjίδι σ̈αμίνε̱ κοκορέθ.

κοκορέτσ-ι (τ) = ζόρρε̱ τε̱ πιέκουρα νdε̱ χέλτ, ἐδὲ μουλτσ̈ίρα.

κοκορέτσ̈-ι (Καβ.) = βρασμένον καλαμπόκιον.

κοκορίσ ρ. (Σ) = κακαρίσ· ρ. (Ἐλβασ.).

κοκόσ̈-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. γjελj-ι (γ) πληθ. κοκόσ̈ε̱τε̱.

κοκοϊάρ-ι ἀρσ. πληθ. κοκοϊάρετε· τὸ θηλ. κοκοϊάρε-jα πληθ. κοκοϊάρε-τε.
κόκρε-α (Σ) πληθ. κόκρατε = ἴδ. κόκjε-jα = καὶ κόκρε-α πληθ. κόκρρατε. — κόκρα ε μότιτ ἢ κόκρ' ε μότιτ (Σ) = κεραυνός· ἴδ. ρουφέ-jα.
κόκjε-jα πληθ. κόκjετε = κόκκος κοινῶς· ἐνῷ κόκρε-α (Σ) = σπορί, νjε κόκjε μόλjε, dέρδε, φίκ, κούμbουλε, κ.τ.λ. πληθ. κόκjετε = χέρδετε πληθ.
κολ-ι (Σ) (Κρούjα) = κόλε-α = βῆχας κοινῶς.
κολανdίσ-εμ (Ἀργυρ.) ἴδ. κουλανdίσ-εμ, λjεκούντ-dεμ· με κολανdίσετ δέμbι = με λjεκούνdετ δέμbι = με τοῦνdετ δέμbι.
κόλε-α = ὁ βῆχας κοινῶς· με ζε κόλα = μὲ πιάνει ὁ βῆχας. — με νγετ κόλα = μὲ πειράζει ὁ βῆχας. — κόλ' ε μbάρδε (κατὰ λέξιν) = ἄσπρος βῆχας. — κόλ' ε ζέζε (κατὰ λέξιν) = μαῦρος βῆχας.
κόλ' ε κέκjε (γ) = ἡ φθίσις. κα κόλεν' ε κέκjε = πάσχει ἀπὸ φθίσιν· ἴδ. κουλjουφίτσκε-α.
κολjέ-jα πληθ. κολjέτε??? [τὸ παχὺ ἔντερον πλῆρες ἐντοσθίων, λουκάνικον].
κολϊτεμ (Περμέτ.) ἴδ. κούαλεμ καὶ συνηρ. κοῦλεμ = βήχω.
κολjανdίνε-α (Ἀργυρ.) πληθ. κολjανdίνατε, καὶ κοζέλj-ι (τουρκ. σανdϊάκ), ϊιλjοῦρ-όρι (Καβ.—Κρούjα) πληθ. ϊιλjόρετε, ϊερρέκουλε-α (Σ) πληθ. ϊερρέκουλα-τε = εἶδος αἰώρας. — παιδιά.
κολjένdρε-α: πληθ. κολjένdρατε καὶ κουλίνdρε-α πληθ. κουλjίνdρατε dίτ' ε κολjίνdραβετ έϊτε dαρκ' ε Κερϊνdέλεβετ = ἡ εἰκοστὴ τετάρτη ἡμέρα τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ παραμονὴ τῶν Χριστοῦ-γεννῶν, καθ' ἣν οἱ παῖδες περιφέρονται ἀπὸ οἰκίας εἰς οἰκίαν συλλέγοντες κουλουράκια δι' αὐτοὺς ἐπίτηδες παρασκευαζόμενα.
κολjοβάτ (Περμέτ.) ρ. ἀμεταβ. κρεμῶ εἰς τὰ μετέωρα· κολjοβίτι κρύετε = ἐκρέμασε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰ μετέωρα (ἐν τῇ στιγμῇ τοῦ θανάτου ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).
κολjούbε-jα (Περμέτ.) πληθ κολjούbετε, καὶ κορούbε-jα (Περμέτ.) κορούbετε, κοϊέρε-jα (Περμέτ.) [κοϊ-ι] κοινῶς κουβέλι ἴδ. σγjούα-όϊ.
κομ-ι καὶ κόμε-α (τυραν.) = ἡ χαίτη τοῦ ἵππου· ἴδ. λjέλjε-jα (Ἀργ.).
κομbίϊτ-ι (τ. Ἐλβάσ.) πληθ. κομbίϊτενα-τε (γ) καὶ κομbίϊτερατε (τ). = κούκε-α (Τυραν.), καὶ κουκοβίτϊ-ι (Τυραν.), = πιέπεν' ι πα πιέκουνε (γ) = πιέπερ' ι πα πιέκουρε (τ).

κόμπ-bι: πληθ. κόμbϛτϛ καὶ κόμbατϛ (τ) = ἔθνος.
(ι-ε-τϛ) *κόμτϛ* = τρίχινον ἀπὸ τρίχας· σιτ' ε κόμτϛ = σήτα τρίχινη.
κονdάκσ (γ) ρ- ἐνερ. = πειράζω, ἴδ. τενdόj (Σ) τὸ παθ. κονdάκσεμ.
κονdίσμϛ-α: πληθ. κονdίσματϛ ? ? ? (= εἰκών).
κονdίσ (Ἐλβάσ.—bogdan) ρ. οὐδ. = καταλύω, κοινῶς κονεύω· 2) κοινῶς κάταντῶ, παρευρίσκομαι ἴδ. νdόδεμ.
κόνdρα (τ) [Λατ. contra] = ἐπιρ. ἐναντίως· (Τουρκ. καρόϊ) κόνdρϛ (τ) 2) = προθ. μετὰ γεν. = κατά. — κούνdρϛ (γ) καὶ κούνdρα (γ) = κούνdρϛ μέjε, τέjε, ατί = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ.
κονdρούφ-ι (Περμέτ.) = πυκνόφυλλον δένδρον, κονdρούφκϛ-α (Περμέτ.) θηλ.—πληθ. κονdρούφκατϛ.
κονέπσ (τ) ρ. οὐδ. = κονεύω (bävj κονάκ Τουρκ.) ἴδ. κονdίσ. ρ.
κονουρόνj (budi) = κουνορϛζόνj = στεφανόνω.
κοπάτσε-jα: πληθ. κοπάτσετϛ = νjϛ τσόπϛ dρούjε τϛ τράσϛ.
κοπέ-jα (τ) πληθ. κοπέτϛ: ἴδ. τούφϛ-α (γραικ. τὸ κοπάδι).
κόπϛρ-ι = τὸ μάραθον.— κόπϛρ κjένι = ἀγριομάραθον.
κόπϛσ̈τ-ι πληθ. κόπσ̈τϛνατϛ (Σ) καὶ κόπσ̈τϛ-ι (budi) πληθ. κjόπσ̈τϛνα-‐ϛ (γ), κόφσ̈τϛ-ι (τ) πληθ. κόφσ̈τϛρατϛ καὶ κόφϛσ̈τϛ-ι (τ) = κῆπος.
κοπϛσ̈τάρ-άρι: ἀρσ. = κηπουρός, κοπϛστᾶρε-jα θηλ.
κοπϛσ̈τῖν-ι (Τυραν.) πληθ. κοπϛσ̈τίνj-τϛ = μικρὸς κῆπος (ἐν ταῖς οἰκίαις).
κοπίλj-ι (γ. bogdan) πληθ. κοπίλjατϛ ἀρσ.—κοπίλjε-jα πληθ. κοπίλjετϛ θηλ. = νόθος-η. ἴδ. dobίτσ-ι. 2) ὑπηρέτης [γραικ. κοπέλι] ὑπηρέτρια· ἴδ. σ̈ερbετοῦαρ-όρι—σ̈ερbετόρε-jα.
κοπιλjῖ-α (γ) πληθ. κοπιλjῖτϛ = πανουργία, κατεργαριά, ἀλωπεκῆ, στρατήγημα.
κόπσ̈τϛ-ι = κόπϛσ̈τϛ-ι = κῆπος.
κοπίτ: (Τυρ.) ρημ. ἀπρόσωπον μϛ-τϛ-ι κοπίτ = μϛ-τϛ-ι-bϛν γjεφσ̈έκ (Τουρκ.) [ἴδ. Ἑλλην. κόπος].
κοπίτσϛ-α: πληθ. κοπίτσατϛ [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσϛ-α (Περμέτ.), τένjϛ-α (γ).
κόπσϛ-α: πληθ. κόπσατϛ (Ἀργυρ.) [γραικ. λέξις] ἴδ. μολjίτσϛ-α (Περμέτ.), τένjϛ-α (γ). 2) κόμτσ̈α κjϛ μbϛρθέjϛνϛ ἴδ. ζάβϛ-α.

κόρ-ι (budi) = ἡ σειρὰ ἡ ἀράδα. (Τουρκ. νobέτ) ι ἐρθ κόρι = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα κοινῶς (Τουρκ. νobέτι) ἴδ. κούρɛ-α (Τυραν.).
κόρbɛ-α πληθ. κόρbατɛ = κόραξ: κος.
κόρδɛ-α πληθ. κόρδατɛ = ἴδ. ὅπάτɛ-α = σπάθη.
κόρδɛζɛ-α: πληθ. κόρδɛζατɛ = ἡ χορδή, 2) ἔντερα πλεκτὰ ψημένα (διὰ φαγητόν).
κορδόσ: (τ) ρ. [γραικ. κορδόνω] = τεντόνω ἴδ. νγόρθ. ρ.
κορδόσεμ = κορδόνομαι, τεντόνομαι. [χορδὴ] ἴδ. νγόρδɛτɛ.
κόρε-ja (Σ) πληθ. κόρετɛ = κιχόριον, κοινῶς ραδίκιον.
κόρεζɛ-α: πληθ. κόρεζατɛ (ὑποκορ. τοῦ προηγ.) καὶ (τ) κορρέ-jα πληθ. κορρέτɛ.
κόρɛζα (Καб.) ἐπιρ. δῆθεν, τάχα, τάχατες κοινῶς, (περσικὰ γjojά). κόρρσε (Τυραν.) κόρσɛμ (τ), κjένεχου (ἐξέτασον ἂν εἶνε Τουρκ. λέξις) (Βεράτ, Περμέτ, Ἀργυρ.) ἴδ. κjίνεσε (bogdan).
κορίτɛ-α (Ἐλбασ.) πληθ. κορίτατɛ ἴδ. γοбάτɛ-α. — κορίτɛ ρροῦσι (Ἐλбασ.) ἴδ. γαбίτσ-ι (Σ) = πατητήριον.
κορίσ-ίτ-ίτ (Μαλjεσία ε Σκόdρɛσɛ) ρ. ἐνερ. = καταισχύνω τινά, ἐντροπιάζω.— ἴδ. τουρπɛνόj. — να κορίτι = μᾶς ἐντρόπιασε.
κορκολjίτεμ (Περμέτ.) = πɛρκούνdεμ (Περμέτ.) = λjɛκούνdεμ.
κορκοσοῦρ-ι = ἀδόλεσχος, φλύαρος, πολύλογος.
κορκοσίνɛ-α (Βεράτ.) πληθ. κορκοσίνατɛ ἴδ. καρκουρίνɛ-α (Βεράτ).
κόρπ-bι (Σ. bogdan) [Λατ. corbus] πληθ. κόρbɛνιτɛ (γ), καὶ κόρbɛριτɛ (τ) = κόραξ-κος.
κόρπ-ι (Σ. bogdan) [Λατ. corpus) πληθ. κόρπνατɛ ἴδ. κούρμ-ι, τρούπ-ι = σῶμα, κορμός.
κορπɛνίσ (Σ) ἐπιρ. = σωματικῶς.
κορσέλj-ι (γ. Μαλjɛσία) = στυπτηρία, κοινῶς στύψις (Τουρκ. ὅάπ).
κόρσɛμ (τ) ἴδ. κόρρσε (Τυρ.) ἐπιρ.
κορούbε-ja (Περμέτ.) πληθ. κορούbετɛ ἴδ. κολjούbε-jα.
κόρρ: ρ. ἐνεργ. = θερίζω (μὲ τὸ δρέπανον). τούκε μbάjτουρɛ bάρινɛ με dόρɛ.
κόρρɛ-α = τὸ θέρος, τὸ θερίζειν.
κόρρεμ: παθ. θερίζομαι.
κόρρɛσ-ι: πληθ. κόρρɛσιτɛ = θεριστής.

κορρίκ-ου = Ἰούλιος μὴν (κ.τ.λέξ. θεριστής).

κορρίκουλε̣-ι (Τυραν.) πληθ. κορρίκουj-τε̣ = dooῦ με̣ γε̣θάπε̣ κjε̣ βάρινε̣ πλjάσ̈κατε̣ bαρῖτε̣ μbε̣ τε̣.

κόρρσε̣ ἐπίρ. ἴδ. κόρσε̣μ (Τυραν).

κόσ-ι = ξυνόγαλα (Τουρκ. γjαοῦρτι).

κόσε̣-α πληθ. κόσατε̣ = εἶδος πλεξουδίου κατασκευαστοῦ.

κόσε̣-α πληθ. κόσατε̣ = δρέπανον ἴδ. dράπε̣ρε̣.

κόστρε̣-α πληθ. κόστρατε̣ = δρέπανον μέγα μὲ τὸ ὁποῖον κόπτουσι, θερίζουσι τὸν χόρτον ριζηδόν. = κόσε̣-α καὶ κόστρε̣-α.

κοσίτ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. = θερίζω (μὲ κόσε̣) τὸν χόρτον μέχρι ἐδάφους. — κοσίτ bάρινε̣ με κόσε̣ πα μbάjτουνε̣ με dόρε̣ — τὸ παθ. κοσίτεμ, ἀορ. κοσίτα, μτχ. κοσίτε̣ καὶ κοσίτουνε̣ (γ), κοσίτουρε̣ (τ).

κόσκε̣-α (τ) πληθ. κόσκατε̣ καὶ κότσ-κε̣-α πληθ. κότσκατε̣ = κόκκαλον. ἴδ. άσ̈τε̣-α, ρρέστε̣νε̣-α κοκάλ-ι.

κόσ̈τρε̣-α πληθ. κόστρατε̣· ἴδ. κόσε̣-α.

κόσ̈-ι πληθ. κόσ̈ατε̣ [Σλαυϊκὴ λέξις] = κοφίνιον.

κοσ̈αρίκjε-jα πληθ. κοσ̈αρίκjετε̣ (γ) = μικρὸν κοφίνιον (σᾶ γjύμεσ' ε κόσ̈ιτ).

κόσ̈ε̣-α πληθ. κόσ̈ατε̣ ἀντὶ κόφσ̈ε̣-α· κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈.

κόσ̈ε̣ζε̣-α πληθ. κόσ̈ε̣ζατε̣ (γ) = dισᾰ κρύμbᾰ κjε̣ ου dάλjε̣νε̣ γjέσε̣ γjᾱλε̣ νdε̣ κουρρίστ νdε̣νε̣ λjε̣κούρε̣τ νdε̣ dίμε̣ρ πρέj σε̣ πα νγρένιτ, εδὲ νdε̣ βέρε̣ ου dάλjε̣νε̣ jάσ̈τε̣ λjε̣κούρε̣σε̣, κοινῶς γοῦβρος· ἴδ. βονγορέτσ-ι (Βεράτ.).

κοσ̈έρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κοσ̈έρετε̣ [κοσ̈-ι] ἴδ. κολjούbε-jα.

κοτ (γ) ἐπιρ = ματαίως· νκότ (budi) κότε̣-κοτ (γ) = κοινῶς εἰς τὰ εὔκαιρα· καί : dε̣μ (τ) παραλόγως.

κότι = βουβαλάκιον = κοττόρρ-ι (Βεράτ.) βουβαλάκιον ἀρσ. — κοτόρρε-jα βουβαλάκιον θηλ. πληθ. κοτόρρε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *κότε̣* (γ) = μάταιος-αία-ον.

κότεμ (Σ) (Τυρ. Κροῦjα, Καβ.) οὐδ. ρῆμα ἴδ. dε̣ρμίσ.-ίτ-ίτ.

κοτε̣σίνε̣-α (γ) πληθ. κοτε̣σίνατε̣ καὶ κοτε̣σίρε̣-α πληθ. κοτε̣σίρατε̣ (τ) = ματαιότης.

κοτόρρ-ι : κοτόρρε-jα θηλ. ἴδ κότ-ι πληθ. κοτόρρε̣τε̣ = μάτην.

κοτόχεμ (γ) καὶ τσ̈αρτόνεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παρακαλῶ (ἐπὶ ἀρρώστων) καὶ φλjάτ τσ̈άρτ (Βεράτ. — Περμέτ).

κοτέτσ-ι καὶ κοθέτσ-ι πληθ. α-τε̱ = κjυμέσ πούλjασ̈ = τὸ κοττέτσι.

κόφε̱σ̈τ-ι ἴδ. κόπε̱σ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τ-ι καὶ κόφσ̈τε̱-ι πληθ. κόφσ̈τε̱ρατε̱ ἴδ. κόπσ̈τε̱-ι — κόφσ̈ε̱-α = μηρός, μηρίον.

κοφσ̈άρε̱τε̱ (Βεράτ.) πληθ. [ἴδ. κοφσ̈ε̱-α] καὶ ποτούρρετε̱ (γ) = τσ̈εdίκε̱τε̱ πρεj σ̈αjάκου, = ἀναξυρίδες.

κοφτό-όϊ (Ἀργυρ.) = κομμένον σιτάριον· [ἴδ. γραικ. κόφτω = κόπτω].

κόχε̱-α (γ. τ.) πληθ. κόχε̱νατε̱ (γ) καὶ κόχε̱ρατε̱ (τ) = καιρός, ἐποχή. — μbε̱ τσ̈' do κόχε̱ = ἐν παντὶ καιρῷ. — κάμ κόχε̱ = εὐκαιρῶ σ' κάμ κόχε̱ = δὲν ευκαιρῶ· κόχ' ε μίρε̱ = καλοκαιρία· κόχ' ε κέκjε = κακοκαιρία· γjένj κόχε̱ = εὑρίσκω τὸν καιρόν, εὐκαιρίαν· νjε̱ κόχε̱ = κοινῶς μίαν φορά, κ' ἕνα καιρόν. — ι σ̈κόι κόχα = παρήκμασεν, παρῆλθεν ἡ ἐποχή του. — με κόχε̱ = ἐγκαίρως. — πα κόχε̱ = ἀκαίρως. — πόλλι με κόχε̱ = ἐγέννησεν ἐγκαίρως. — πόλλι πα κόχε̱ = ἐγέννησεν ἀκαίρως. — vdε̱ κόχε̱ τε̱ dίτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ ἡμέρας, vdε̱ κόχε̱ τε̱ νάτε̱σε̱ = ἐν ὥρᾳ νυκτός, ι έρδι κόχα = ἦλθεν ἡ ἐποχή του. — vdε̱ κόχε τε̱ Φαραούνιτ = εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Φαραώ.

κόχο-jα (budi-Ἐλβασ.) ἴδ. κόχε̱-α.

κότσε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. κότσετε̱ ἴδ. γότσε̱-α (γ), καὶ κέδε-jα (Βεράτ.) = κοράσιον.

κότσ̈κε̱-α (τ) πληθ. κότσκατε̱ = κόσκε̱-α (τ) = ὀστοῦν.

κοτσ̈έκ-ου (Βεράτ.) vdερτούαρε̱ με πουρτέκα πε̱ρ τε̱ βένε̱ κjούμε̱σ̈τινε̱ bρένdα [Σλαυϊκ. κοφσ̈έκ = κιβωτὸς] (ἴσως ἐκ τοῦ κόσ̈-ι ἔπειτα κοτσέκ-ου ἀντὶ κοσ̈έκ-ου).

κοτσ̈ῖ-α (γ. bogdan) = ἅμαξα σκεπαστή.

κοτσ̈ιμάρε-jα πληθ. κοτσ̈ιμάρετε̱: κοινῶς κουκουνάρι, κόκjε πίσ̈ε̱ (γ) (Τουρκ. φε̱στίκ) (ἴσως ἐκ τοῦ κόκjε-jα καὶ Βλαχιστὶ μάρε = μεγάλη).

κοῦ: ἐπίρ. ἐρωτ. = ποῦ· κοῦ jέ; = ποῦ εἶσαι; κοῦ jέσ̈ε; = ποῦ ἦσουν; καὶ ἐπίρ. = κου-κουdo = ὅπου· κοῦ τε̱ dούασ̈ = ὅπου θέλεις· κουdό = ὁπουδήποτε· κουdό τε̱ βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς· καὶ κοῦ (γ) = τεκ (τ), τούκ (Σ).

κοῦ-νι (γ) πληθ. κούνj-τε̱ = κῶνος.

κοῦ-ja ('Ελβάσ.), γεν. κούσ̱ε, αἰτ. κούνε̱ ἴδ. κούκ-σ̈ι.

κού-σ̈ι (τ) = ἡ κόρα τοῦ ψωμίου· καὶ κοῦε-σ̈ι (γ) συνῃρ. κου-σ̈ι (γ)· ζοῦρι κούα = ἔπιασε κόραν (ἔκαμε κόραν).

κούαj ('Αργυρ.) ἴδ. κόj = ταγίζω (τὸ βρέφος).

κούαλεμ ('Αργυρ.) ἴδ. κοῦλεμ (γ).

κούαρρ: ('Αργυρ.) ἴδ. κορρ = θερίζω.

κουβε̱νdόj: ρ. οὐδ. = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.

κουβε̱νέσε̱-α: (budi) πληθ. κουβε̱νέσατε̱ = διορία, προθεσμία· ἴδ. (Κατηχ. budi σελ. 88, 120, 121, 124, 125).

κουβέν-dι (γ. τ. bogdan) πληθ. κουβένdετε̱ καὶ κουβίσε-jα πληθ. κουβίσετε̱ = συνομιλία, συνδιάλεξις· bένj κουβέντ = συνομιλῶ, συνδιαλέγομαι.

κουbόj-όχ̱εμ = κοbόj-όχ̱εμ = κλέπτω.

κούδε̱ρε̱-α (τ) πληθ. κούδε̱ρατε̱ καὶ *κούθ-δι* (γ) [γραικ. γουδὶ] = ἄκμων. Παροιμία: τσὰ τε̱ τσ̈όκουτ ε τσά τε̱ κούδε̱ρε̱σε̱. = ἄλλοι τῆς σφύρας καὶ ἄλλοι τοῦ ἄκμονος· (ἐπὶ ἀσυμφωνίας, δηλ. ἀσύμφωνοι).

κούθ-δι = ἄκμων, 2) πιθάριον· κοὺθ γjάλjπι, κοὺθ κόσι [γραικ. γουδὶ].

κουdό = τέκ (τ), τούκ (Σ), κε̱ (γ. budi), κοῦ = ὅπου, ὁπουδήποτε.— κουdο τε̱ βέτσ̈ = ὅπου ἂν ὑπάγῃς. = τεκ τε̱ βετσ̈ (τ), τούκ τε̱ βέτσ̈ (Σ), κε̱ τε̱ βέτσ̈ (γ) = κου τε̱ βέτσ (γ) = κουdο κjε̱ τε̱ βέτσ̈ = ὁπουδήποτε καὶ ἂν ὑπάγῃς.

κούερ (budi): ἐν τῇ φράσει πα κούερ = ἄνευ μέτρου.

κούε-σ̈ι (γ)—ἴδ. κούκ-σ̈ι = ἡ κόρα (τοῦ ψωμιοῦ).

κούετ-ι (budi) = κοῦτ-ι (γ. τ.) πληθ. κοῦτ = πῆχυς.

κούζε-jα (Τυράν.) πληθ. κούζετε̱ = (Τουρκ. τασί).

κουΐσ-ίσ-ίσ ἢ κουjίσ (τ): ρ. οὐδ. = τε̱ λjέχ̱ουριτ' ε κjένιτ, (τε̱ κλjαρε̱τ' ε κjένιτ) κουρ ε ρρέχ̱ νjερί, νjε̱ φάρε̱ τε̱ κλjάρι με ζε̱ τε̱ χ̱όλε̱ (ὡσὰν κΐου, κίου) καὶ μεταφορικῶς καὶ ἐπὶ τῶν νηπίων καὶ βρεφῶν ὅταν κλαίωσιν.

κούj: γεν. τοῦ κούσ̈ = τίς-τίνος· ἀντων. ἐρωτημ. καὶ ἀόρ. — καὶ (budi) = κούjνκj = ὅστις-ἥτις. — τε̱ κούjιτ = τίνος, ποίου (budi).

κουjdέσ-ι: πληθ. κουjdέσε̱τε̱ = ἡ φροντίς, ἔγνοια. με κουjdέσ: ἐπίρ. = προσεκτικῶς.

κουjdέσεμ: ρ οὐδ. = φροντίζω· καὶ κᾶμ κουjdέσ = φροντίζω.

κουjdεσ-τᾶϱ-ι : πληθ. κουjdεστάρϱτϱ = φροντιστής, ἐπίτροπος· τὸ θηλ. κουjdεστάρε-jα : πληθ. κουjdεστάρετϱ.

κουjτίμ-ι = ἡ ἐνθύμησις ἀντίθ. χαρρίμ-ι = λήθη.

κουjτόj : ρημ. ἐνεργ. = ἐνθυμοῦμαι, φέρω εἰς τὴν μνήμην τινά· κουjτόj τ' ιμάτ = ἐνθυμοῦμαι τὸν πατέρα μου· φράσις: κουjτό Ζότινϱ! = ἐνθυμήσου τὸν Θεόν! καὶ κουλjτόj. — 2) σημ. νομίζω ὡς τσ̈'κουjτόν τι; = τί νομίζεις σύ; [Λατ. cogito = σκέπτομαι].

κουjτόχεμ-όνεμ = ἐνθυμοῦμαι· ἀντίθ. χαρρόj. — ου κουjτούκσ̈ϱ = ἐνθυμήθην. — μ' ου κουjτούα = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου· καὶ μϱ ρᾶ νdϱρ μϱντ = ἦλθεν εἰς τὴν μνήμην μου.

κουκάσ-έτ-έτ (Καϐ.) ἴδ. κουκόj (Καϐ.) = τσιτόνω.

κούκϱ-α ('Αρbϱρίσ̈τ) πληθ. κούκατϱ = κόκϱ-α (τ).

κούκϱ-α πληθ. κούκατϱ (Τυραν.) ἴδ. κομbίτσ̈-ι ('Ελϐασ.). καὶ κουκοϐίτσϱ-α (Τυράν.) καὶ κουκοϐίτσ̈-ι (Τυράν.).

κούκλϱ-α πληθ. κούκλατϱ - ἡ κοῦκλα· (κουτσοῦνα κοινῶς).

κουκόj (Καϐ.) ρ. ἐνερ. = μbούσ̈ πλjάσατ' ε βόζϱσϱ με πελχούρϱ, καὶ κουκάσ-έτ-έτ, κουνjάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) κϱλκάσ-έτ-έτ (Περμέτ) ἀόρ. κϱλκάτα-ε-ι, μτχ. κϱλκάτουρϱ. — καὶ πακσέλj ('Ελϐάσ.).

κουκοβάjϱ-α ('Ελϐασ) πληθ. κουκουϐάjατϱ = ἡ γλαῦξ-κός· καὶ κουκουϐάjκϱ-α πληθ. ατϱ = κοινῶς ἡ κουκουϐάϊα· κουκουϐάτσϱ-α (Σ) πληθ. ατϱ, κουκουμάτσ̈ε-jα [κουκουμάτσ̈ε-jα] πληθ. κουκουμάτσ̈ετϱ. — κουκουμjάτσ̈κϱ-α (Βεράτ.) πληθ. κουκουμjάτσκατϱ· φουρουϐέjκϱ-α (Βεράτ.) πληθ. ατϱ, φουρρουϐέκjϱ-α (Περμετ.) πληθ. α-τϱ. — χερϱκέκjε-jα (γεγ. Μαλεσία) ἐκ τοῦ χέρϱ-α = ἡ ὥρα· καὶ ε κέκjε = ἡ κακή· δηλ. ἡ προμηνύουσα τὴν κακὴν ὥραν κατὰ τὴν πρόληψιν.

κουκουβϱίκj-ι = νdϱ μbάjτϱ νjερὶ νjϱ κόκjε βὲ dυζέτ dίτ νdϱ γjῖτ, ε τϱ τσ̈έλjϱ ατί ζόγου κjϱ τϱ τσ̈έλjϱ ι θόνϱ κουκουϐρίκj.

κουκούθ-δι = κάμπη μελανὴ προξενοῦσα ἐρεθισμὸν εἰς τὴν ἐπιδερμίδα, 2) εἶδος βρυκολάκου· ἴδ. λjουφγάτ-ι.

κουκουλόνεμ (τ) [γραικ. κουκουλόνομαι] ἴδ. πουλjίτεμ.

κουκουμάλj (Καϐ.) ρ. ἐνεργ. = χεθ πϱρ κjίελ = ρίπτω ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω. — κουκουμάλj γοῦρϱ = χεθ γοῦρϱ πϱρπιένϱ, χεθ γοῦρϱ πϱρ κjίελ.

κουκουμάλjθι (Καϐ.) ἐπίρ = ὁριζοντίως πρὸς τὰ ἄνω.

κουκουμάτσε-ja πληθ. κουκουμάτσετε καὶ κουκουμάτσκε-α (Βεράτ.) [κουκου-μάτσε-jα] = γλαῦξ-κός.

κούκj: ἐπίρ. = κόκκινον.

(ι) *κούκj-ι* πληθ. τε κούκj-τε = ἐρυθρός, κόκκινος. ε κούκjε-jα πληθ. τε κούκjετε = ἐρυθρά, κοκκίνη· τὸ οὐδ. τε κούκjτε = ἡ κοκκινάδα.

κούκj καὶ *νγούκj* ρημ. ἐνερ. = κοκκινίζω τι· τὸ παθ. κούκjεμ, νγούκjεμ = κοκκινίζομαι· καὶ τε κούκjτ' ε μάθ (Ἐλβασ.) = νjῖ φάρε λjούνγε.

κουκουμάλjε-ja (Ἐλβασ.) πληθ. κουκουμάλjετε καὶ τούμbε jα (Ἐλβ.) πληθ. τούμbετε [Ἑλλην. τύμβος] = ἡ πυραμὶς τοῦ ὄρους. — κουκουμάλjε-jα καὶ τούμbε-jα· καὶ κουλjουπῖ-α (Ἀργυρ.) = σωρός· πληθ. κουλjουπί-τε.

κουκjάλj-ι πληθ κουκjάλjετε = κοκκινωπὸς ἄνθρωπος.-- *κουκjάλjε-ja* πληθ. κουκjάλjετε θηλ. καὶ *κουκjάσ-ι* πληθ. κουκjάσετε τὸ θηλ.— *κουκjάσε-ja* πληθ. κουκjάσετε.— καὶ κουκjερρίμ-ι (γ), κουκjερρίμε-jα πληθ. κουκjερρίμετε (γ), κουκjουρρέμ-ι (Βεράτ.) θηλ. κουκjουρρέμε-jα πληθ. κουκjουρρέμετε.

κούκjετε (Jαcόβα) πληθ. τὰ δισάκκια (Τουρκ. χejbé).

κούκjελjε-a (Ἐλβασ.) (πληθ. ἄχρηστος) καὶ κούκjελj-ι (Σ) ὄνομα περιληπτ. καὶ λjενγjερε-α (Βεράτ.) = λjενγου ι bερσῖβετ ουλινjβετ.

κουκjερρίμ-ι (γ) ἀρσ. θηλ. κουκjερρίμε-jα ἴδ. κουκjάλj-ι· καὶ *κουκjουρρέμ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. κουκjουρρέμε-jα θηλ. = κοκκινωπός.

κουκjερρίτσ ρ. ἐνεργ. = ὑποκοκκινίζω· τὸ παθητ.

κουκjερρίτσεμ = ὑποκοκκινίζομαι.

κοῦλεμ (γ) ρ. οὐδ. = βήχομαι [κόλε-α] ἴδ. κούχλεμ (Ἀργ.).

κουλόj: ρημ. = διυλίζω, στραγγίζω· 2) στάζω, σταλάζω, λαγαρίζω· ἴδ. ρημ. σ̈τρύθ.

κουλόσ-όt-όt (τ) ρ. ἐνεργ. καὶ ἀμετάβ. = βόσκω.

κουλόtασ-ι (τ) πληθ. κουλότασιτε = βοσκὸς ἴδ. bαρί-ου.

κουλότε-a πληθ. κουλότατε = ἡ βοσκή.

κουλόχεμ: παθ. = διυλίζομαι, στραγγίζομαι, λαγαρίζομαι, τελειοποιοῦμαι· ἴδ. κουλόj.

(ι-ε-τε) *κουλούαρε* (τ), κουλούεμ καὶ κουλοῦμ (συνηρ.) (γ), μτχ. τοῦ κουλόj = στραγγισμένος.

(ι-ε-τε) *κουλούετε* καὶ κουλοῦτε (γ) = ἐπίθ. = λαγαρός.

κουλούετg καὶ συνηρ. κουλοῦτg = ἐπίρ. = λαγαρῶς.
κουλούμ-ι (τ) πληθ. κουλούματg = σωρὸς ἅλατος, πυραμίς.
κουλjάρ-ι πληθ. κουλjάρgτg καὶ τεβλίκ-ου ('Αργυρ.) = κουλjάρ-ι τεβλjέκ-ου = σίδηρος ἢ ξύλον κεκαμμένα εἰς γωνίαν ὡς κλάπα.
κουλόστρg-α (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ κουλόj] πληθ. κουλόστρατg = πῖον, τὸ πρῶτον γάλα τῆς μητρὸς μετὰ τὴν γένναν (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων)· τὸ ὁποῖον δὲν πίνεται· μετ' ὀλίγας ἡμέρας γίνεται καλὸν καὶ πίνεται· ἴδ. ξgνκ-γου (Περμετ.).
κουλjάτσ-ι : πληθ. κουλjάτσgτg = κουλούριον κοινῶς, 2) ἄζυμον ψωμί.
κουλjάτσ : ἐπίρ. = κουλουριστά· ὡς: γjάρπgνι ρρὶ κουλjάτσ.
κούλjbg-α πληθ. κούλbατg = εἶδος ἰχθύος.
κουλjέτg-α πληθ. κουλjέτατg (γ. τ. bogdan) κοινῶς τὸ πουγγί, ἡ σακκοῦλα τῶν χρημάτων, προσέτι 500 γρόσια ὡς μία μονὰς θεωρουμένη· dú, τρι, κάτρg κουλjέτα κτλ = δύο, τρία, τέσσαρα πουγγιὰ κτλ. (Τουρκ. κjεσέ)· 2) κουλjέτα ε φουσέκgbετ· ἴδ. φυσεκόρεjα (Σ).
κουλjέτσgτg πληθ. τοῦ κουλjάτσ-ι = ἄρτος ἄζυμος.
κουλjίνdρg-α πληθ. κουλjίνdρατg· ἴδ. κολgνdρg-α = κουλοῦρα.
κούλjμ-ι [Λατ. culmen], πληθ. κούλjμετg καὶ κουλjμάρ-ι (Καβ.) πληθ. κουλjμάρgτg, κουλμάρε-jα (Περμέτ.) πληθ. κουλμάρετg = κορυφὴ οἰκίας ἢ κτιρίου κοινῶς ἡ τούρλα τῶν κεραμίδων.
κουλμάκ-ου ('Αργυρ.) πληθ. κουλμάκgτg = τὸ σπάρτον· φυτὸν βλαστάνον παρὰ τοὺς ποταμοὺς ἢ τὰς λίμνας· καὶ ξούγg-α (γ) πληθ. ξούγατg. — πρέj κουλμάκου bένjgνg ϑπόρτα ε κανίστρα.
κουλουβέρ-ι (Χειμάρα) ἴδ υλbέρ-ι ('Ελβασ.) = οὐράνιον τόξον.
κουλουμbρί-α (γ) πληθ. κουλουμbρίτg· εἶδος δένδρου.
κουλjουφίσκg-α πληθ. κουλουφίσκατg = φθίσις. — [συγκρ. ἑλλην. κολικός· Σλαυϊκ. κολίκ, Ρωσικὰ κολούχ = κολικόπονος].
κουλjπ-bι = εἶδος δένδρου ἀκάρπου· κουλjb' ι έγρg, κουλjb, ι bούτg.
κούλjπgν-ι (γ) = χελιδών, καὶ χόρτος κοινῶς χελιδρονια καὶ κούλπgρ-ι (τ) πληθ. κούλπgνιτg καὶ κούλjπgριτg (τ).
κολjτσέdρg-α (budi — bogdan — Τυραν.) πληθ. κουλjτσέdρατg καὶ κουλjσέdρg-α (Σ) πληθ. κουλσέdρατg = κουτσέdρg-α πληθ. α-τg = δράκων· [ζῷον μυθολογικὸν] = ὄφις μετὰ ποδῶν πτερύγων καὶ κεράτων.

κουμbόj (γ) *κ̱εμbόj* = κουδουνίζω, σημαίνω, ἠχῶ. — κ̱εμbόνjε̱νε̱ μάλjετε̱= γjε̱μόjενε̱. — με̱ κε̱μbόν βέσ̈ι = με̱ τρινγε̱λῖν βέσ̈ι = κουδουνίζει τὸ αὐτί μου.

κουμbόνε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ καὶ κε̱μbόρε̱-α πληθ. α-τε̱ = κώδων, κοινῶς κουδοῦνι.

κουμbόνε̱ζε̱-α (γ) κε̱μbόρε̱ζε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱· ὑποκορ. = τὸ κουδουνάκι (Τουρκ. ζίλjε).

κούμbουλε̱-α πληθ. κούμbουλατε̱=δαμάσκηνον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).

κουμέρκj-ι = τελώνιον· κουμερκjάρ-ι: πληθ. κουμερκjάρε̱τε̱ = τελώνης.

κουμῖ-α (γ), κουμίνε̱-α (τ) πληθ. κουμῖ-τε̱ (γ) κουμῖνατε̱ (τ), = ἡ κάμινος τῶν κεραμέων.

κούμπτρε̱-ι (γ. τ.) = ὁ ἀνάδοχος (ὁ βαπτίζων καὶ ὁ στεφανόνων· ἐν τῷ γάμῳ) κοινῶς κουμπάρος.

κούμπτρ-α ἀφηρ. ἕν. = ἡ κουμπαροσύνη.

κουνάτ-ι. κουνατόλ-ι = ὁ ἀνδράδελφος, κοινῶς κουνιάδος· (ἡ νύμφη ὀνομάζει κουνάτ τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνδρός της). — εμ κουνάτ (γ) καὶ ιμ κουνάτ (τ) = ὁ ἀνδράδελφός μου. — υτ κουνάτ = ὁ ἀνδραδελφός σου, ι κουνάτι ὁ ἀνδράδελφός της.

κουνάτε̱-α πληθ. κουνάτατε̱ = ἡ ἀνδραδέλφη, ἡ κουνιάδα· έμε κουνάτε̱ (γ) καὶ ίμε κουνάτε̱ (τ) = ἡ ἀνδραδέλφη μου, jοτ κουνάτε̱ = ἡ ἀνδραδέλφη σου, ε κουνάτα = ἡ κουνάτα = ἡ ἀνδραδέλφη της.

κουνγάτε̱-α πληθ. κουνγάτατε̱ = ἡ μετάληψις, θεία κοινωνία.

κούνγε̱-α πληθ. κούνγατε̱ = τὸ ἱερὸν βῆμα.

κουνγῖμ-ι πληθ. κουνγῖμετε̱ = ἡ θεία κοινωνία.

κουνγόj: ρ. = κοινωνῶ, (ἄλλον).

κουνγόχεμ-όνεμ = μεταλαμβάνω, κοινωνῶ, λαμβάνω τὴν θείαν κοινωνίαν.

κούνd καὶ *κούνdι* (γ. bogdan) ἐπιρ. τόπου = εἴς τινα τόπον, κοινῶς πουθενά. — σ' dούκετε̱ κούνd (bogdan) = δὲν φαίνεται πουθενά. — καὶ γjακούνd, γjακούνdι (γ) ασγjακούν-ασγjιακούνdι (γ) = οὐδαμοῦ.

κορκούνd-κορκούνdι (Σ) = εἰς κανὲν μέρος.

κουνdαλjῖ-α (Ἀργυρ.) πληθ. κουνdαλῖτε̱ ἴδ. σ̈ε̱ρρέγουλε̱-α (Σ).

κουνdαλjίσ: ρ. ἐνεργ. ἴδ. λjεκούντ. ρῆμα.
κουνdερμόνj (Βεράτ.) = βρομῶ τινά· με κουνdερμόϊ = με κjέλjbι.
κούνdρα (γ. budi-bogdan) πρόθεσις = κατά· καὶ κούνdρε (γ) κόνdρα (τ), κόνdρε (τ). κούνdρε μέjε, κούνdρε τέjε, κούνdρε ατί, κούνdρε νέσ, jούσ, ατύνε, = κατ' ἐμοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.— κούνdρε ανεμίκουτ = κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. 2) ἐπιρ. = ἐναντίως, ἐναντίον· φλjετ κούνdρε = ὁμιλεῖ ἐναντίον.
κούνdρε-γjύκjεσι: πληθ. κούνdρε-γjύκεσιτε = ἀντίδικος.
κουνdρέj (γ) ἐπίρ. = ἀντικρύ, ἀπέναντι (Τουρκ. καρόϊ) καὶ κουνdρέκj (τ), κουνdρούελ (γ. bogdan), περ-κουνdρέj (γ).—κουνdρούελ στεπίσε = κουνdρέj στεπίσε = κουνdρέκj στεπίσε = περ κουνdρέj στεπίσε = ἀπέναντι τῆς οἰκίας.
κουνdρεστᾶρ-ι (budi, bogdan) πληθ. κουνdρεστάρετε· κουνdρεστάρε-jα πληθ. κουνdρεστάρετε (θηλ.) = ἐναντίος, ἀντίπαλος.
κουνdρεστίj-α (budi) πληθ. κουνdρεστίj-τε = ἀντίθετα πράγματα.
κουνdρεστόνj (budi, bogdan) (μετὰ γεν) = ἀνθίσταμαί τινι, ἐναντιόνομαι, ἀντιτείνω, dαλj κούνdρε (γ) = ι κουνdρεστόνj ατῖ = ι dάλj κούνdρε ατῖ.
κούνdρε-φιάλjε-α πληθ. κούνdρε φιάλjετε = ἀντιλογία.
κούνdρε-φόρμε-α πληθ. κούνdρε-φόρματε = ἀντίτυπον.
κουνdροῦελ (bogdan) ἐπίρ. = κουνdρέj - κουνdρέκj.
κουνερόνj (budi) ἴδ. κουνορεζόj (γ), κουνερόνεμ· ἴδ. κουνορεζόχεμ (γ).
κουνίχ-ου (Ἀλβανο-Σικελικὸν) = καὶ χαρμούσ-ι = κελjύσ' ι κουνίχουτ.
κουνόρε-α (γ) πληθ κουνόρατε = στέφανος, καὶ κουρόρε-α (τ) = στέφανος, διάδημα, στέμμα, [Ἑλλην. κορωνὶς - Λατ. corona]. κουρόρ' ε πάρε = πρῶτος γάμος, κουνόρ' ε dῦτε = δεύτερος γάμος, κουρόρ' ε τρέτε = τρίτος γάμος. — γρούα με κουρόρε = νόμιμος γυνή.— γρούα πα κουνόρε = παλλακίς. — βε κουνόρε ἢ στίε κουνόρε = στέφω, στεφανῶ (ἐπὶ τελετῆς γάμου).
κουνορεζόj (γ) = στέφω, στεφανόνω, τὸ παθ. κουνορεζόχεμ· καὶ κουρορεζόνj-όμεμ (τ).
κουνjάσ-άτ-ατ (Βεράτ.) ἴδ. κουκόj (Καβάjα).
κουνjόj (Τυράν.) [κοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. = νγούλj κούννε θέσιτ.

κουπάτσ-ι = κλειδοπίνακον.

κούπε̱-α πληθ. κούπατε̱ [Λατ. cupa, Ἑλλην. κύπ-ελλον] = ποτήριον, κοινῶς ἡ κούπα, 2) πιάτο βαθύ.

κουπῖ-α πληθ. κουπίτε̱ = κώπη, τὸ κουπί.

κουπίσ (Ἀργυρ.) ρ. ἐνεργ. (Γραικ. λέξις) = τραβῶ κουπὶ (εἰς τὸ καΐκι) ἴδ. βοζίσ-ίτ-ίτ (Σ).

κούρ: προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε.

κουρκούσ̈ καὶ *κουρκούσ̈ι* (Σ) = οὐδεὶς οὐδεμία· γεν. κουρκούιj = οὐδενὸς οὐδεμιᾶς· δοτ κουρκούιj = οὐδενὶ οὐδεμιᾷ, αἰτ. κουρκένd = οὐδένα, οὐδεμίαν· καὶ ὀνομ. ασκούσ̈ ασκούσ̈ι, γεν ασκούιj, δοτ. ασκούιj, αἰτ. ασκε̱νd· ἴδ. καὶ ασνdονjε̱-ασνjερί.

κούπε̱-α: κούπ' ε κρέσε̱ = κάφκε̱-α, τσ̈άτσ̈κε̱-α.

κούρε̱: προθ. = ὅταν, ὁπόταν, ὅτε: κjε̱ κούρε̱ (τ) = ἀφ' ὅτου, κjι κούρε̱ (γ), τσ̈ε̱ κούρε̱ (Σ) καὶ κjε̱ κούρσε = κjι κούρε̱ σε, τσ̈ε̱ κούρε̱ σε· ὡς κjε̱ κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (τ) = κjι κούρε̱ σε bε̱ρε κε̱τε̱ πούνε̱ (γ) = ἀφ' ὅτου ἔκαμες τοῦτο.

κουπε̱τόνj (τ) ρ. = καταλαμβάνω, ἐννοῶ· καὶ κουπτόνj [Λατ. capio] = μάρρ βέσ̈ (γ.τ) = μάρρ βέσ̈τ (γ) = μανθάνω ἀπὸ ἄλλους.

κούραζε̱-α (Τυράν.), κούρε̱-α (Καβ. Τυρ. Κρούjα), κόρ-ι (budi) = σειρά, ἀράδα (Τουρκ. νοbέτ). σ' ι έπσ̈ινε̱ κούρε̱ = σ' ι έπσ̈ινε̱ νοbέτ. ι έρθ κόρι (budi) = τοῦ ἦλθεν ἡ ἀράδα. με κούρε̱ (Τυράν.) ἐπίρ. = μὲ τὴν ἀράδα, (με νοbέτ) [μίαν φορὰν ἐγὼ καὶ μίαν φορὰν ἐσύ].

κουρβάρ-ι: πληθ. κουρβάρε̱τε̱ [λέξις Σλαυϊκὴ] = πόρνος· ἴδ. νdῦνε̱σ-ι (γ), νdῦρε̱σ-ι (τ).

κούρβε̱-α πληθ. κούρβατε̱ = πόρνη.

κουρβε̱νῖ α (γ) = κουρβε̱ρῖ-α (τ), πληθ. ῖ-τε̱ = πορνεία· ἴδ. νdυνε̱σῖ-α (γ), καὶ νdυρε̱σῖ-α (τ).

κουρβε̱νόj (γ), κουρβε̱ρόνj (τ) = πορνεύω.

κουρβε̱νίσ̈τ (γ) = κουρβερίσ̈τ (τ) = πορνικῶς.

κουρdό ἐπίρ. = πάντοτε, ὅποτε· κε̱jό πούνε̱ bε̱νετε̱ κουρdό = τοῦτο γίνεται πάντοτε.

κούρ: ἐπίρ. = πότε; κούρ έρδε = πότε ἦλθες;

κούρθ-ι (Σ) δοκάν-ι (τ) = παγὶς-ίδος.

κορίτουρε (τ) ἐν τῇ φράσει: δέου εστε κορίτουρε περ ούjε: κουρ θάχετε δέου νγα τε πα ρένετ' ε σίουτ.
κουρκένd (Σ) αἰτ. τοῦ κουρκούσ (Σ) ἡ γεν. κουρκούjτ.
κουρκούνd (Σ) κουρκούνdι = πουθενά· ἴδ. ασγjακούνd - ασγjακούνd-ι.
κούρμ-ι [γραικ. κορμί, Ἑλλην. κορμὸς] = τὸ σῶμα· 2) ὁ κορμὸς τοῦ δένδρου.
κουρσάρ-ι πληθ. κουρσάρετε· ἴδ. κουσάρ-ι.
κουρσέj καὶ *κουρτσέj* (τ) = φείδομαι· ὡς κουρσέj παράτε = φείδομαι τῶν χρημάτων.
κουρσερῖ-α ἴδ. κουσερῖ-α. — κουρσερίστ = κουσεριστ. — κουρσερόj = κουσερόνj.
κουρσέχεμ, κουρτσέχεμ· παθ. φείδομαι, κάμνω οἰκονομίαν.
κουρσίμ-ι καὶ *κουρτσίμ-ι* = φειδωλία, οἰκονομία· πα κουρσίμ: ἐπίρ. = ἀφειδῶς. — με κουρσίμ τε μαθ = μετὰ μεγάλης οἰκονομίας.
κουρσιμταρ-ι πληθ. κουρσιμτάρετε· θηλ. κουρσιμταρε - jα πληθ. κουρσιμτάρετε = φειδωλός - ή· οἰκονόμος.
κουρτίνε-α πληθ. κουρτίνατε [Λατ. curtina) = τὸ παραπέτασμα (Τουρκ, περdέ).
κουρτούκ-ου (Μάτια) πληθ. κουρτούκjετε = μίσερι ι πα πρέρε νd' άρετ, στε πρίτετ ε τε σκόκjετε ι θόνε μίσερ.
κούρραj (budi — bogdan) = κούρρε ἐπιρ. = ποτέ, οὐδέποτε· ασκούρρε = οὐδέποτε, ασκούρρε νdο νjε χέρε = οὐδέποτε.
κουρρίσ-ζι [ρημ. κουρρούτ] καὶ σπίνε - α (γ) πληθ. α - τε = ἡ ράχη· κουρρίζι ι μάλjιτ = ἡ ράχη τοῦ βουνοῦ.
κουρρίσ - dάλjε-ι ἀρσ. κουρρίσ - dάλjε - α θηλ. = καμπούρης.
κουρρούσ-ούσ-ούσ· ρ. ἐνερ. σκύπτω τινα, κάμνω νὰ σκύψῃ· ἀόρ. κουρρούσα - ε - ι μετοχ. κουρρούσε καὶ κουρρούσουνε [συγκρ. κυρτὸς] ἴδ. κουρρσ - ζι. — τὸ μέσον = κουρρούσεμ = σκύπτω ἐγώ.
κουσερί-α (τ. budi) πληθ. κουσερίτε = ληστεία· ἐκ τοῦ κουσσάρ - ι κουσάρετε = ληστής [Ἰταλ. cossaro].
κουσερίστ = κουρσερίστ = ληστρικῶς.
κουσερόνj = κουρσερόνj = ληστεύω.
κουσί-α πληθ. κουσῖτε = τὸ κουσὶ (κοινῶς) (χάλκινον ἀγγεῖον).
κούσπουλ-ι = ἀνάπηρος, παράλυτος [τουρκ. γjυτρύμ].

κουσ̈ : ἀντων. ἐρωτ. (γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.) 'Ον κουσ̈ = τίς; γεν. κουjτ= τίνος, δοτ. κουjτ = τίνι, αἰτ. κα̈ (γ) καὶ κε̱ (τ)=ὁ πληθ. ἀριθ. λείπει).
κουσ̈ : 'Αντων ἀναφορικὴ [Λατ. qui, quis] (γέν. ἀρσ. καὶ θηλ.) 'Ονομ. κουσ̈ = ὅστις — ἥτις, γεν. κουjτ = οὗτινος ἧστινος, δοτ. κουjτ = ᾧτινι, ᾗτινι αἰτ. κα̈ (γ) καὶ κε̱ (τ) ὅντινα, ἥντινα.
κουσ̈ρῖν ι (γ), κουσ̈ρῖ - ρι (τ) πληθ. κουσρίντε̱ = ἐξάδελφος. — ιμ κουσ̈ρί, υτ κουσρῖ, ι κουσ̈ρῖνι καὶ ι κουσ̈ρῖρι = ὁ ἐξάδελφός μου, σου, αὐτοῦ. — έμε κουσ̈ρῖνε̱ καὶ ίμε κουσ̈ρίρε̱, jοτ κουσρίνε̱ καὶ jοτ κουσρίρε̱, ε κουσρῖνα καὶ ε κουσρίρα = ἡ ἐξαδέλφη μου, σου, αὐτοῦ· κουσ̈ρῖν' ι πάρε̱= πρῶτος ἐξάδελφος, κουσ̈ρίν' ι dύτε̱ = δεύτερος ἐξάδελφος, κουσ̈ρῖν' ι τρίτε̱ = τρίτος ἐξάδελφος.
κουσ̈ρίνε̱-α (γ), κουσ̈ρίρε̱ - α (τ) πληθ. κουσ̈ρίνατε̱ — κουσ̈ρίρατε̱ = ἡ ἐξαδέλφη.
κούσ̈τ - ι (Σ. — Τυραν. - Κροῦjα) = τάξιμον εἰς τὰ θεῖα· καὶ κούσ̈τρε̱ - α (τ), κουσ̈τίμ - ι (budi, Σ - γ.) ('Ιταλ. voto, Τουρκ. καούλ). — ε λjίδιμ με καούλ.
κουσ̈τίμ - ι (budi Σ. γ.) = τὸ τάξιμον εἰς τὰ ἱερά, εἰς τὰ θεῖα· καὶ κα̈μ bα̈μ κουσ̈τ = ἔταξα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἢ εἰς πρᾶξιν θρησκευτικήν.
κουσ̈τόνεμ - όχεμ (budi) (συντασ. μετὰ γεν.). — ι κουσ̈τόνεμ Τινε̱ζότ (budi)=κάμνω τάξιμον εἰς τὸν θεόν.
κουστόνj (γ) [Λατ. costo — are] = κωστίζω, τιμῶμαι· ἴδ. βε̱λjέj, βε̱jέj, κε̱νdρόj, bένj. — σα κουσ̈τόν κέjό γjα̈; = πόσον, τιμᾶται, ἀξίζει, κωστίζει τοῦτο τὸ πρᾶγμα;
κουσ̈τρε̱ (τ) = κούσ̈τ - ι = τάξιμον.
κουτ : — ἐπιφώνημα (ἐπὶ σκύλων) λέγουσι κούτ! κούτ! κούρ νdιέλε̱νε̱ κjέντε̱.
κουτ - ι = πῆχυς πληθ. κούτ.
κούτε̱ - α καὶ κούτσε̱ - α πληθ. α - τε̱ = σκύλαξ, κουτάβι τοῦ σκυλιοῦ κοινῶς.
κουτουλjίσ ('Αργυρ.) ρ. ἐνεργ. ἴδ. ρρουκουλέj.
κουτουλjίσ̈τε̱ - α (Περμέτ.) πληθ. κουτουλjίσ̈τατε̱ = τὸ γουδὶ (κυρίως ξύλινον).
κουτουρίσ : ρημ. ? ? ? = συμπεραίνω, εἰκάζω.
κουτουρτσ̈ί - ου ? ? ? = εἰκοτολόγος, ὁ ὁμιλῶν κατ' εἰκασίαν.

κουτρόβε-ja: πληθ. κουτρόβετε̨. ἴδ. στᾶμε̨-α.
κουτροβαdöί-ου (Τυραν.) (μὲ κατάληξιν Τουρκ.) ἴδ. στε̨μbᾶρ-ι (τ).
κουφī-νι (γ) πληθ. κουφίνjτε̨ = σύνορον, μεθόριον βε̨ κουφī = ὁροθετῶ.
κουφόμε̨-α, γουφόμε̨-α πληθ. α-τε̨ κοῦφος, κούφιος τόπος, 2) τὸ πτῶμα νεκροῦ (ὡς κούφιον ἄνευ ψυχῆς) ἴδ. κέρμε̨-α καὶ κουρμ-ι ἢ τρούπ-ι = τὸ σῶμα (τοῦ ζῶντος).
κούχεμ (γ) ρ. οὐδ. = συγκαίομαι (κοινῶς). — μίσ̈τ' ε φόσ̈νjε̨σε̨ κούχε̨τε̨ = τὰ κρέατα τοῦ βρέφους συγκαίονται.
κουdσόj (γ) ἴδ. κουτσόνj = τολμῶ.
κουdσίμ-ι = κουτσίμ-ι = τόλμη.
κούτσε̨-α (Σ) = κούτε̨-α πληθ. κούτσατε̨.
κούτσ-κε̨-α (Περμέτ.) πληθ. κούτσ-κατε̨ = ἀγγεῖόν τι μὲ χεροῦλι.
κουdσίμ-ι = τόλμη πληθ. ε-τε̨ καὶ γουτσίμ-ι, γουdσίμ-ι.
κουτσιμτᾶρ-ι πληθ. κουτσιμτάρετε̨ = τολμηρός.
κουτσιμτάρε-ja πληθ. κουτσιμτάρετε̨ = τολμηρά· καὶ κουdσιμτάρ-ι, γουτσιμτάρ-ι, γουdσιμτᾶρ-ι πληθ. ε-τε̨.
κουτσόνj (budi), κουdσόj (γ), γουτσόj (τ) γουdσόj (γ), γε̨ζόj (Τυρ.) (γάσ-ζι) = τολμῶ [γραικ. κουτάω] κουτσόνj ε bάνj ζέμε̨ρε̨ (budi) = τολμῶ. — σ' κουτσόνj τε̨ bένjε̨ φάρε̨ γjέjε = σ' γε̨ζόν με bᾶμ φάρε̨ γjᾶjε (Τυρ.) = δὲν τολμᾷ νὰ κάμῃ τίποτε.
κούτσ̈ ἐπιφώνημ. (ἐπὶ σκύλων) ὅταν διώχνουσι τοὺς σκύλους (Τουρκ. σ̈στ).
κράλj-ι πληθ κράλjατε̨ (γ) καὶ κράλjετε̨ (τ) = βασιλεὺς ἴδ. ρίγε̨-α, μbρέτι-ι.
κρακουρίνε̨-α πληθ. κρακουρίνατε̨ ἴδ. καρκουρίνε̨-α.
κράνdε-ja πληθ. κράνdετε̨ = πλjάτσ̈-κε̨-α καὶ κράνdεjε-jα (Σ), κρένdε-jα (Περμέτ.), νjῖ τσόπε̨ dρoῦνι. — dέγα dρoῦρι πρέρα με γέθε. ἴδ. καρθῖ-α (Ἐλβασ.) σ̈κάρπε̨-α.
κράνθ-ι (γ) = γjέθε τε̨ βόγελjα κjε̨ τσέλj dρoῦνι, α αjὸ γέθεjα ε βόγε̨λjε̨ ποσᾶ dέλj πρὲj σῦθιτ.
κραουτύρε̨-α (budi) πληθ. κραουτύρατε̨ ἴδ. κρεατύρε̨-α.
κριέσε̨-α πληθ. κριέσατε̨ = πλάσις.
κράπ-ι (Σ) πληθ. κράπατε̨ = εἶδος ἰχθύος.
κρασίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. = κλαδεύω· καὶ κραστίτ-ίτ-ίτ. (Περμέτ.) ἀορ. κρασίτα, μετχ. κρασίτουρε̨. — τὸ παθ. κρασίτεμ, κραστίτεμ (Περμ).

κρασταβέτσ-ι πληθ. κρασταβέτσατε̱. ἴδ. καστραβέττ-ι = ἀγγοῦρι

κραὂόj (γ) = παραβάλλω, συγκρίνω.

κράχ̌-ου (τ. bogdan) πληθ. κράχ̌ετε̱.— καὶ κράχ̌-ι (Σ) πληθ. κρά χ̌ατε̱ = βραχίων.— ι κπ κραχ̌ = τὸν ὑποστηρίζω, τὸν βοηθῶ. — ι dάλj κράχ̌ = τὸν ὑπερασπίζομαι.— κάμ κραχ̌ = ἔχω προστασίαν· προστατεύομαι κοινῶς ἔχω πλάτην.— ε μάρρ vdε̱ κράχ̌ε̱ = τὸν σηκόνω εἰς τοὺς βραχίονας.— vjε̱ κρὰχ̌ bᾰρ = σᾶ bαρ μέρρ κράχ̌ου. 2) κράχ̌-ου = πτέρυξ-γος καὶ φλjέτε̱-α (γ) = ἡ πτέρυξ.

κράχ̌α-θάτρε̱-α (Ἔλβασ) πληθ. κράχ̌α-θάτρατε̱ = εἶδος ἱέρακος λίαν ἰσχυροῦ ὅστις συνήθως σκοτόνει τὰ πτηνὰ κτυπῶν διὰ τῶν πτερύγων, vjε̱ φάρε̱ σκjιφτέρι κjι ι κα κράχ̌ατε̱ ποσὶ θάdε̱ κραχ̌αθραdρα ι βρέτ ζόκjτε̱ με κράχ̌α εδε ι χ̌α, πο σκjιφτέρι ι ζὲ ζόκjτε̱ φλjουτουρίμθι με θόνj εδὲ ι vdούκ με σκjούπινε̱.

κράχ̌αν-ι καὶ *κράχ̌ε̱ν-ι* (γ), κρέχ̌ε̱ρ-ι (τ) = τὸ κτένι.

κραχ̌ανοῦερ-όρι (γ) [κράχ̌αν-ι] = τὸ στῆθος.— καὶ κραχ̌ανοῦρ-όρι (συνηρ. γ), κραχ̌ε̱νοῦερ-όρι (bogdan κράχ̌ε̱ν-ι) κραχ̌ε̱νούρ-όρι (συνηρ) κραχ̌ε̱ρούαρ-όρι [κρέχ̌ε̱ρ-ι] πληθ. κραχ̌ανέρε̱τε̱, κραχ̌ενόρε̱τε̱ (γ), κραχ̌ερόρε̱τε̱ (τ).

κραχ̌αὂόj (Τυρ.-Καβ.) ρ. ἐνερ. = βὲ κράχ̌α με κράχ̌α· do με θένε̱ bὰj σινjινjί (= παραβάλλω [μεταφορ.]).

κρεατύρε̱-α (budi-bogdan) πληθ. κρεατόρατε̱ = πλάσμα καὶ κριετύρε̱-α (γ), κρίεσε̱-α (γ) = πλάσις, δημιούργημα.

κρέδεμ (Βεράτ.) καὶ κρίδεμ, ξύτεμ (γ) = βουτῶ (ἐγώ).

κρέθ καὶ *ξύσ-ύτ-ύτ* (γ) = βουτῶ ἄλλον.

κρέjτ (Dίβρα-Τετόβα) = κρύε-κε̱πούτε̱ (Σ), = φάρε (τ) = ὁλοτελῶς, παντελῶς, ὅλως διόλου (κοινῶς).

κρεμαστᾶρ-ι (Ἔλβασ.) πληθ. κρεμαστάρε̱τε̱ [Ἑλλην. κρεμαστήριον] ἴδ. βαργόρ-ι βαργούε-ονι (Σ).

κρε̱μῖλ-ι (τ) πληθ. κρε̱μίjτε̱ ἴδ. κερμῖλ-ι = κοχλίας.

(ε) *κρέμτε-jα* (τ) = τε̱ κρέμτετε̱ = φέστε̱-α πληθ. φέστατε̱ = ἑορτή. dίτ'ε κρέμτε = ἑορτάσιμος ἡμέρα ἀντίθ. dίτε̱ πουνε̱τόρε.

κρε̱μτόνj (τ) ρ. = ἑορτάζω καὶ φεστόj (Σ. γεγ.)

κρενάjε-jα (γ) πληθ. κρενάjετε̱ = τὸ ἐπάνω μέρος τόπου τινός, τὸ ἐκ τῆς κεφαλῆς μέρος τόπου τινός.

κρένdε-ϳα (Περμέτ.) πληθ. κρένdετε̨ = κράνdε-ϳα = γϳέθε-ϳα
κρέπ-ι (Μιρεdίτα) ἴδ. σκρέπ-ι.
κρε̨πίϳ ρημ. [κρύπε̨-α] καὶ κε̨ρπίϳ = τρώγω μεζελίκια διὰ νὰ πίνω τὸ κρασί. — μεσ. κρε̨πίτεμ, κε̨ρπίτεμ.
κρέρε̨-τε̨ (Περμέτ.) ἴδ. δρῖ-α ('Αργυρ.) = κλήματα.
κρεσ̈μόϳ = νηστεύω.
κρεσ̈μόνϳ (budi) ρ. ἐνερ. = χρίω τινά· καὶ βοϳόϳ (Σ) = λαδόνω.
κρεσ̈μόνεμ (budi) βοϳόχ̌εμ (Σ) παθ. τοῦ προηγ.
(τε̨) *κρεσ̈μούεμ-ιτε̨* = τὸ χρῖσμα.
κρέσ̈ε̨-α (τ) πληθ. κρέσ̈ατε̨ κρέφσ̈ε̨-α (Βεράτ) ἴδ. κρέσ̈τε̨-α = θρίξ.
κρέσ̈ε̨με̨τε̨ (γ) ἴδ. κε̨ρέσε̨με̨τε̨ καὶ κρεσ̈με̨τε̨· μbᾶ κε̨ρέσ̈με̨ = νηστεύω.
κρεσ̈ε̨μόρε-ϳα· ἴδ. κε̨ρεσ̈ε̨μόρε-ϳα· πληθ. κρεσ̈μόρετε̨ = σαρακοστιανός.
κρεσ̈πε̨ρόνϳ (τ) ρ. ἐνερ. = νγρέχ̌ κϳίμετε̨ σί μάτσεϳα α σι κϳένι, ὅταν θυμόνωσι κατὰ τῶν ἐχθρῶν. — τό μεσ. κρεσ̈πε̨ρόνεμ.
κρέσ̈τε̨-α = κϳίμε τ' ασ̈πε̨ρα σι τε̨ dέρριτ. — σί κρέσ̈τ' ε γϳέλϳιτ dέτιτ κϳε̨ κα̈ νdε̨ γούσ̈ε̨τ· 2) ἡ ξύστρα τοῦ ἀλόγου μὲ τὴν ὁποίαν ξύουν τὸ ἄλογον. — καὶ κρεφσ̈ε̨-α (Βεράτ.) κρέσ̈ε̨-α (τ). — κρέσ̈τ' ε θίουτ, κρέσ̈τ' ε γϳέλϳιτ dέτι-, κρεσ̈τ' ε πράσιτ' κρέσ̈τ' ε κϳέπε̨σε̨ κ.τ.λ.
(ι-ε) *κρέσ̈τενε̨-ι-α* καὶ *κρε̨σ̈τρέρε̨-ι α* (τ) ἴδ. γε̨σ̈τένε̨ (γ), γε̨στέρε̨ (τ).
κρε̨σ̈τε̨νίμ (γ), κρε̨σ̈τε̨ρίμ (τ) = χριστιανισμός.
κρέφ· ρ. (γ) ἴδ. κρεχ̌ ρ. = κτενίζω.
κρέφσ̈ε̨-α ἴδ. κρέσ̈τε̨-α = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα.
κρέχ̌ (γ. τ.) = κτενίζω [συγκρ. κλώθω].
κρέχ̌ερ-ι (τ) ἴδ. κράχ̌εν-ι (γ) = κτένι.
κρετσάσ-έτ-έτ = ἴδ. κε̨ρτσάσ-έτ-έτ ρ. = κροτῶ.
κριέσε̨-α πληθ. κριέσατε̨ [κριόϳ] (γ) = δημιούργημα πλάσις, γένεσις.
κριεσε̨τάρ-άρι πληθ. άρε̨-τε̨ ἀρσ. (γ) = δημιουργὸς πλάστης. — κριεσε̨τάρε-ϳα πληθ. άρε̨-τε̨ θηλ. καὶ κριετάρ-άρι ἀρσ. κριετάρε-ϳα θηλ. (γ), καὶ κριούεσ-ι (budi, bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̨.
κρίθμε̨-α (Τυραν.) πληθ. κρίθματε̨ καὶ κλϳίθμε̨-α πληθ κλϳίθματε̨ = κραυγή.
κρίνε̨-α πληθ. κρίνατε̨ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν· κρίν ε bλϳέτε̨σε̨ ρα μbε̨ dρουτ = τὸ σμῆνος τῶν μελισσῶν ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ δένδρου.
κριούεσ-ι (budi — bogdan — γεγ.) πληθ. κριούεσιτε̨ = κριετάρ-ι.

κριό/-όνj (γ. budi — bogdan) = δημιουργῶ, πλάττω. — παθ. κριό-χεμ-όνεμ· δημιουργοῦμαι, πλάττομαι· ἐν τῇ φράσει μος ου κριόφτε̱ ι κε̱τίλε̱ νjερί = νὰ μὴ δημιουργηθῇ τοιοῦτος ἄνθρωπος (ἐννοεῖται κακός).

κρίπ-ι (bogdan) = φλjόκ-ου ἡ κόμη τῆς κεφαλῆς· με κρίπ ρρούεμ = μὲ ξυρισμένα μαλλιά, νγρέ πε̱ρ κρίπ (bogdan) = νγρὲ πὲρ φλjόκε̱σ̈ = τὸν σηκόνω ἀπὸ τὰ μαλλιά, δηλ. ἀπὸ τὴν κόμην.

κριπ-ζί-ου: πληθ. κρίπ-ζέστε̱· κριπ-ζέζε̱-α θηλ. κρίπε̱-α (τ) ἴδ. κρύπε̱-α (γ) = ἅλας, ἁλάτι.

κρίπ: (τ) ρημ. ἴδ. κρυπ (γ) ρ. = ἁλατίζω.

κριπε̱σόj (τ) ρ. ἴδ. κρυπε̱σόj (γ) ρ. καὶ κριπόj = κρύπ ρ. = ἁλατίζω.

κρίπεμ = κρύπεμ, κριπε̱σόνεμ = κρυπε̱σόχεμ κριπόνεμ ἴδ. κρίπεμ ἴδ. κρύπεμ. = ἁλατίζομαι.

κριπε̱σίρε̱-α (τ) ἴδ. σ̈ε̱λίρε̱-α (τ) καὶ σ̈ελίνε̱-α (γ) = ἁρμύρα.

κρίσ-ίσ-ίσ: ρ. κοινῶς ραγίζω· ὡς κρίσι κjέλjκjεjα ἐρράγισε τὸ γυαλὶ κοινῶς· 2) κρίσ = κροτῶ, κάμνω κρότον κρίσι πούσ̈κα = ἐπυρσοκρότησε τὸ πυροβόλον· ἔκαμε κρότον τὸ πυροβόλον· ἀόρ. κρίσα-ε-ι· μετοχ. κρίσε̱, κρίσουνε̱ (γ), κρίσουρε̱ (τ).

κρίσε̱-α πληθ. κρίσατε̱ = ράγισμα κοινῶς κρίσμε̱-α πληθ. κρίσματε̱ = κρότος.

κρίφεμ (γ) παθ. τοῦ ρ. κρέφ. (γ) κρίχεμ (τ. γ. Σ.) μεσ. ρ. = κτενίζομαι.

κρίτσμε̱-α πληθ. κρίτσματε̱ = κρίσμε̱-α = κρότος.

κρόενετε̱ (budi) πληθ. τοῦ κρούα-όϊ = αἱ βρύσεις.

κρόμε̱-α πληθ. κρόματε̱ = ἡ λέπρα καὶ σβébε-jα [ἴδ. κρούκj] ἴδ. στρόκε̱-α.

κρομόσεμ = με̱ dέλj κρόμα : (Σ) = λεπριάζω.

κρομόσ-ζι (γ) καὶ *κρομόσ̈-ι* = αὐ κjι κα̈ κρόμε̱νε̱ = λεπρός.

κρονγῖλ-ι (Περμέτ.) πληθ. κρονγjίjτε̱ = βάργετ ε άκουλιτ κjε̱ βάρενε̱ νε̱ πε̱ρ τιέγουλατ = κρύσταλλα.

κρότσ̈-ι (Ἀργυρ.) πληθ. κρότσ̈ετε̱ ἴδ. κε̱ρρίτσ̈-ι (Βεράτ.) = πῶλος ὄνου.

Κροῦ-jα γεν. Κροῦσε̱, αἰτ. Κροῦνε̱ = πόλις τῆς Ἀλβανίας ἡ πατρὶς τοῦ Σκενδέρ μπεη· ἡ Κρόϊα.

κροῦα-όϊ = βρύσις, πληθ. κρόνjτε̱ = βρύσις. κρουνός· καὶ κρούε-οϊ πληθ. κρόνjτε̱ καὶ κροένετε̱ (budi), κροῦ-οϊ (συνηρ.) πληθ. κρόνjτε̱.

κρούανj (τ) ρ. ἐνερ. [ἑλλην. κνάω] = ξύω καὶ κρύιj (γ) κρούj (συνηρ.) κρούκνj, κρύετε̱ = ξύνω τὴν κεφαλὴν [συγκρ. σ̌κρούκνj, γε̱ρρύενj, γε̱ρίτσ, γε̱ρδίτσ̌].

κρούχεμ: παθ. = ξύομαι.

κρούνdε̱-α πληθ. κρούνdετε̱ (Βεράτ) = πίτουρα χονδρὰ με̱ τε̱ τράσ̌α σε χίμετε̱· ἐνῷ χίμετε̱ (Βε̱ράτ.) = πίτουρα ψιλὰ (με τε̱ χόλα σε κρούνdετε̱.) χίμετε̱ (Καβάjα, Τυρ. Κρούjα).

κρούσπουλ-ι (γεγ. Βεράτ.) = ἀνάπηρος· (τουρ. γjυτρύμ.) ἐν τῇ φράσει Ζότι τε̱ bέφτε̱ κρούσπουλ. (ἐλβασ). ἴδ. γορούτσ-ι = καμπούρης.

κροῦσ̌κ-ου πληθ. κρούσκj-τε̱ = συμπέθερος.

κρούσ̌κε̱ α πληθ. κρούσ̌κατε̱ = συμπεθέρα.

κρουσ̌κjῖ-α = συμπεθεριὰ κοιν. bᾶj κρουσ̌κῖ = συμπεθεριάζω, συμπεθερολογῶ.

κρύε καὶ *κρέjι*, γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε̱ ἀφαιρ. κρέjιτ. καὶ κρύετε̱ οὐδ. ἡ γεν. κρέjιτ, αἰτ. κρύετε̱, ἀφαιρ. κρέjιτ. πληθ. κρένε̱τε̱ καὶ κρέρε̱τε̱ (τ). κλητ. ἑνικ. ο κρύε· πληθ. ο κρένε̱ (γ), ο κρέρε̱ (τ)· ἀφαιρ. κρένε̱σ̌ (γ) κρέρε̱σ̌ 1) = κεφαλή· 2) ἀρχή, 3) ἀρχηγός, 4) κεφάλαιον. νjε̱ κίντ κρέρε̱ δε̄ν (ἐπὶ ζώων) = ἑκατὸν πρόβατα· νjε̱ κιντ κρέρε̱ δῖ, λjόπε̱ κ.τ.λ. = ἑκατὸν αἶγες, ἀγελάδες κ.τ.λ. ν' κρύετ = εἰς τὴν ἀρχὴν (budi)· κρέρε̱τ ε φάραβετ = οἱ ἀρχηγοὶ τῶν φυλῶν· με̱ δε̱μπ κρύε̱τε̱, dόρα, κέμbα, βέσ̌ι, σῦρι, κ.τ.λ. = μὲ πονεῖ ἡ κεφαλή, ἡ χείρ, ὁ πούς, τὸ οὖς, ὁ ὀφθαλμὸς κ.τ.λ ἐσ̌τε̱ κρύε μbε̱ βέτε = εἶναι αὐτοκέφαλος, ἀνεξάρτητος· μbε̱ κρύε τε̱ τιj = πράττει αὐτοκεφάλως, ἀνεξαρτήτως· μbε̱ κρύετ = εἰς τὴν κορυφήν· μbι κρύετ = ἐπὶ κεφαλῆς· νdε̱ κρύετ τε̱ με̱σάλε̱σε̱ = εἰς τὴν κορυφήν· ἀντιθ. *νdε̱* φούντ, νdε̱ bίσ̌τ = εἰς τὸ τέλος κρέρε̱τ' ε Σκjιπε̱ρίσε̱ = οἱ ἀρχηγοὶ τῆς Ἀλβανίας· κρύετ' ε πούνε̱σε̱ = ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου· 2) ὁ πρωταίτιος. — κρύετ' ε λjούμιτ = ἡ πηγὴ τοῦ ποταμοῦ· ἴδ. γούρρε̱-α. — λjούμι Ἐρζένιτ ε κᾶ κρύετε̱ νdε̱ Σεμμερῖ α νdε̱ Σενγjέρκj = πηγάζει. — κᾶ κρύε τε̱ λjάρτε̱ = εἶναι ἀπειθής — με κρύε ν' dόρε̱ = ριψοκίνδυνος, ἐπικινδύνως· νγρὲ κρύε = ἐπανάστατῶ. — νοῦκε̱ dέλj μbε̱ κρύε = δὲν ἀποπερατοῦται· κοιν. δὲν ἐβγαίνει εἰς τὸ κεφάλι. — κjισ μbε̱ κρύε, νdσιὲρ μbε̱ κρύε = ἀποπερατῶ· ἀντιθ. φούντ-dι, bισ̌τ-ι = τέλος, οὐρά.

κρύε-jα (Περμέτ.) = ἡ κεφαλὴ γενικῶς· ἡ γεν. κρύεσε̱ αἰτ. κρύενε̱.

κρύε-άρτεζε-α πληθ — ζατε=τὸ καρδαρίνι καὶ ζοκ-ρρεφέσκου (τυραν.).

κρύε-βότερε-α (γ)=κρύετ' ε βότερεσε: ρρι vdε κρύε-βότερε=ρρι vdε κρύε τε βότερεσε (ἐπὶ πρωτοκαθεδρίας).

κρύε-bαρέ-ja=αΰ κjε ε κᾰ κρύετε σα vjὲ bαρρέ.

κρύε-διέτεσ-ι=δέκαρχος.

κρύε-κεπούτε (Σ) ἐπίρ. ἴδ. κρὲjτ (Díβρ-Τετόβα)=ἀκέφαλος.

κρύε-κούνγουλ-ι=αϋ κjε ε κᾰ κρύενε ποσὶ κούνγουλ.

κρύε-κούνγουλ-ρρουμbουλάκ-ου=στρογγυλοκολοκινθοκέφαλος.

κρύε-κίνdεσ-ι=ἑκατόνταρχος.

κρύε-κjυτὲτ=ἡ πρωτεύουσα.

κρύε-λjάρτε-ι-α (τ) ἴδ. κρυ-νάλjτε-ι-α (γ)=ὑπερήφανος, ἀπειθής.

κρύε-γλούφτετᾱρ=πολέμαρχος. πληθ. κρυελjουφτετάρετε.

κρύε-μίjεσ-ι=χιλίαρχος.

κρύε-μότ-ι=ἀρχιχρονιά.

κρύε-νάλτε-ι-α (γ)=ἀπειθὴς καὶ κρύε λjάρτε-ι-α (τ).

κρύε-νγούλθι (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.), πιτσανγούλθι (Τυραν.) πιτσινγούλj (Σ. Κρούjα)=κατακέφαλα.=με κρύε μbε δέτ, ε με κᾰμbε περπιέτε· ράσε πιτσινγούλj με κρύε vdε τόκετ (Σ)=ἔπεσα κατακέφαλα εἰς τὴν γῆν.

κρύε-κετσύεμ [κρύε καὶ κετσέj] (budi) μετοχ. ἴδ. Κατηχ. σελ. 13.

κρύε-ούλjετε-ι-α=εὐπειθής, ταπεινὸς καὶ κρυεούνjτε-ι-α.

κρύε-ουσ̈τετούαρ-όρι (τ) πληθ. κρύε-ουσ̈τετόρετε, κρύε-ουσ̈τετούερ-όρι (γ) καὶ συνηρ. κρύε-ουσ̈τετουρ-όρι=ἀρχιστράτηγος.

κρύε-πεσεδιέτεσ-ι=πεντηκόνταρχος.

κρύε-πρίφτ-ι: πληθ. κρύε-πρίφτενιτε (γ) κρυεπρίφτεριτε (τ)=ἀρχιερεύς.

κρύεj: (γ. τ) ρ. ἐνερ. [κρύε-τε]=ἀποπερατόνω, ἀνακεφαλαιόνω, τὸ βγάζω πέρα κοινῶς —κjισ μbε κρύε=vdσιέρ μbε κρύε. ἀορ. κρέβα-ε-ου.— μετοχ. κρύεμ καὶ κρῦμ (γ), κρύερε (τ).

κρύθ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. ἀορ. κρύδα-ε-ι.—μετχ. κρύδε καὶ κρύδουνε. ἐν τῇ φράσει jα κρύδι παράτε=τοῦ τὰ σούφρωσε τὰ χρήματα κοιν. —jα μόρι παράτε τε τερα νγα dσ̈έπι πα ε vdιέρε=τοῦ τ' ἅρπαξεν ὅλα τὰ χρήματα ἀπ' τὴ τσέπι ἀνεπαισθήτως.—(κουρ βέτε vdόνjε πας κούρβασ̈ α πας κάρτερασ̈ (bιdσ̈όζιτ)).

κρύκj-ι [Λατ. crux] πληθ. κρύκjετε καὶ κρύκjε-jα, (budi) κρύκjε-α (budi) = σταυρός.— bένj κρύκj = κάμνω τὸν σταυρόν.

κρύκj καὶ *κρύκjαζε* ἐπιρ. = σταυροειδῶς, σταυρωτά.— ρρῖ κάμbε (ἢ κέμbε) (τ) κρύκj = κάθημαι σταυροπόδι.— ε πρέου κρύκj = τὸν ἔκοψε σταυρωτά.

κρύκjε-jα πληθ. κρύκjετε = σταυρωτή. ούδε κρύκjε = σταυροδρόμιον, δρόμος σταυρωτός.— νάπε κρύκjε = μανδήλιον σταυρωτόν, κομμένον σταυροειδῶς.

κρυκjάσ ('Αργυρ.) ρ. ἴδ. κρυκjεζόj (γ) = διασταυρῶ.

κρυκjάσεμ ('Αργυρ.) ἴδ. κρυκjεζόχεμ (γ) = διασταυροῦμαι.

κρυκjεζόj (γ) ρ. ἐνερ. = σταυρόνω καὶ κρυκjεσόνj (Περμέτ.)— κρυκjεζόχεμ (γ) παθ = σταυρόνομαι καὶ κρυκjεσόνεμ (Περμέτ).

κρυμbόσεμ (γ) ρ. οὐδ. = σκουληκιάζω. = ζᾶ κρίμbα = πιάνω σκουλήκια.

κρύκjεζατε πληθ. (Σ) [λέξις ἀνατομική].— κρύκjεζατ' ε κουρρίζιτ (Σ) = ἴδ. κερbίσ̈τετε = ἱερὸν ὀστοῦν.

κρύμπ-bι πληθ. κρύμbατε (γ. τ. bogdan) = σκώληξ, [σύγκρινον κράμβη].

κρύπε-α (γ) (ὄνομα περιληπτικὸν) = ἅλας, ἁλάτι κοινῶς.

κρύπ καὶ *κρύπι* (γ) καὶ *κρυπεσόj* = ἁλατίζω.

κρύπεμ καὶ *κρυπεσόχεμ* = ἁλατίζομαι.

κὺ καὶ *κύj* (γ. τ) ἀντων. δεικτ. = οὗτος ἴδ. αὐ = αὐτός· γεν. κετίj ἢ κετί, αἰτ. κετᾶ (γ) κετέ (τ), ὀν. πληθ. κετα, γεν. κετύνεbε (γ) καὶ κετύρεbε (τ) ἀφαιρ. κεσίσ̈ = ἐκ τούτων.

κύτσ̈, κύτσ̈, κύτσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κλειδόνω. — κύτσ̈ιμε, κύτσ̈νι, κύτσ̈νιjενε = κλειδόνομεν-ετε-ουσι.

κυτσ̈ενίτσε-α πληθ. α-τε = κjυτσ̈ενίτσε-α = κλειδαρία.

Kj

(ὑγρὸν ἢ ὀδοντοπρόφερτον).

κjάζνε-α (Dίβρα) = σ̈αjάκ-ου ὃ ἴδ. πληθ. κjάζνατε = ἐριοῦχον ὕφασμα.

κjάj = κλjάj (Τσ̈αμ.) ἀορ. κjάbα-ε-ου· μετχ. κjάρε (τ) καὶ κjάμ (γ) = κλαίω. 2) κjὰj μbε τε (γ. Κροῦjα) = ἐγκαλῶ, ἐνάγω.

κjάνdρε̨-α (γ) (bogdan) πληθ. κjάνdρατε̨ = κένdρε̨-α (τ) = τὸ κέντρον.

κjάνε̨ (bogdan) ἴδ. κjένε̨ μτχ. τοῦ ρ. jάμ. — καὶ κjάνε̨ (τ. Jακόβα) μτχ. — jὰμ ε κάνε̨ = κὰμ κjένε̨.

(τε̨) *κjάνε̨τε̨* (bogdan) ἴδ. τε̨ κjένε̨τε̨ = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.

κjάπε̨-α (Καϐ.) πληθ. κjάπατε̨ = μάνδαλος = κjάπε̨-α καὶ = κjάπε̨-α (Καϐ.), μανdάλ-ι (Ἐλϐάσ.) καταπῖ-α (Βεράτ.) πληθ. καταπίτε̨, κλjάjκε̨-α (Πε̨ρτελjα) πληθ. κλάjκατε̨.

κjάρκε-jα (Ἐλϐάσ.) πληθ. κjάρκετε̨ = ζόρρε̨τ' ε τράσ̈α με διάμε̨.

κjάρκ ἐπιρ. [Λατ. circa] = πέριξ κύκλῳ· ἴδ. ρρεθ, ρρότουλε̨, τόρρε̨ καὶ πε̨ρκjάρκ. — κjαρκ-πε̨ρκjάρκ = γύρω τριγύρω. — πο ι βίνj πε̨ρκjάρκ τ' α ζά = τὸν τριγυρίζω νὰ τὸν πιάσω.

κjαρκόj καὶ κε̨ρθουλόνj (Βεράτ.) κε̨ρθε̨λόνj (τ), ρρεθόj (Σ) = περικυκλόνω· τὸ παθ. κjαρκόχ̈εμ, κε̨ρθουλόνεμ. ρρεθόχ̈εμ (Σ).

κjάρτε̨-α (τ. bogdan) = ἔλεγχος, ἐπίπληξις, μάλωμα (Τουρκ. καϐγά) πληθ. κjάρτα-τε̨

κjαρτόj (bogdan) ρ. = ἐπιπλήττω, ἐλέγχω ψέγω τινά· καὶ κjε̨ρτόνj-οj (τ) [Ἑλλην. κερτομέως].

κjαρτόχ̈εμ (bogdan) κε̨ρνόνεμ (τ. budi) παθ. = ἐπιπλήττομαι, ἐλέγχομαι, ψέγομαι.

κjάρρ-ι πληθ. κjάρρατε̨ = εἶδος ἀγρίου δένδρου.

κjαρρίστε̨-α = βέντ πλjōτ με κjάρρα πληθ. κjαρρίστατε̨.

(ι-ε-τε̨) *κjάρρτε̨* ἐπιθ. = πρεj κjάρρι.

κjάσ (γ) ρ. ἐνερ. = λjαργόj = ἀποχωρίζω τινά. κjάσεμ (γ) παθ. = λjαργόχ̈εμ = ἀποχωρίζομαι· κjάσου μbε̨ νj' άνε̨ (γ) = λjαργόχ̈ου μbε νj' ανε̨ (τ) = ἀποχωρίσθητι.

κjάσ (τ) ρ. ἐνερ. = αφρόνj πλησιάζω τινα κjάσεμ (τ) παθ. = αφρόνεμ = πλησιάζω· κjάσου τχ̈ού (τ) = αφρόνου· κjάσου τούτjε (τ) = λjαργόνου.

κjάσε̨-α (Κρουjα) = ταλαγάνε-jα, γούνε̨-α πληθ. κjάσατε̨.

κjασέ-jα (Βεράτ.) = μέτρον χωρητικότητος 30 ὀκάδων· ἐν Αὐλῶνι καὶ Πρεμετῇ 40 ὀκάδων πληθ. κjασέτε̨.

κjάφε̨-α πληθ. κjάφατε̨ = λαιμός· κjάφ' ε μάλjῖτ. — μος με̨ μερρ νdε̨ κjαφε̨ = μή με πέρνεις στὸν λαιμό = μὴ μὲ ἀδικεῖς· με̨ ρα νdε̨ κjάφε̨ = με̨ νγάου πα ι bέρε̨ γjέ. — ε λjε̨ νdε̨ κjάφε̨ τένdε· τὸν ἀφίνω εἰς τὴν

ψυχήν σου.—κε̣πούτ κjάφε̣νε̣ κε̣νdύ = γρεμίσου ἀπ' ἐδῶ· ρρόκ vdε̣ κjάφετ = ἐναγκαλίζω· ρρόκεμι vdε̣ κjάφετ = ἐναγκαλιζόμεθα.

κjάφε̣ γjάτε̣-ι-α = μακρόλαιμος· κjάφε̣-ϭκούρτε̣νε-ι-α (γ) = κjάφε̣-ϭκούρτε̣ρε̣-ι-α = κοντόλαιμος.

κjάφε̣-τράϭε̣-ι-α = χονδρόλαιμος.

κjάφε̣-χ̇όλε̣-ι-α = ψιλόλαιμος.

κjαφόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ρροκ vdε̣ κjάφε̣ = ἐναγκαλίζω.

κjαφόνεμ (Περμέτ.) παθ. τοῦ προηγ.

κjάχ̇εμ : (γ. τ.) παθ. τοῦ κjαj.—παραπονοῦμαι ἴδ. κλjάχ̇εμ (τϭαμ.).

κjέ (Σ) ἴδ. vjε̣ = ἰδού· κjε̣ (τ). τϭε̣ (γεγ. Ὕδρα—Σπέτσαι) κjι (γ) = ὅστις, ἥτις, ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία (κοιν. ὅπου) αύ κjε̣ = ἐκεῖνος ὅστις αjό κjε̣ = ἐκείνη ἥτις· ατε̣ κjε̣ (οὐδ.) = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον· ατά κjε̣ = ἐκεῖνοι οἵτινες· ατό κjε̣ = ἐκεῖναι αἵτινες.—αύ κjε̣ φλjέτ = ἐκεῖνος ὅστις ὁμιλεῖ, αjό κjε̣ φλjέτ = ἐκείνη ἥτις ὁμιλεῖ· ατά τε̣ φόλjε̣ = αὐτὸ τὸ ὁμιλεῖν.—ατά κjε̣ φλjάσε̣νε̣, ατό κjε̣ φλjάσε̣νε̣ = ἐκεῖνοι οἵτινες ὁμιλοῦσιν· (κοινῶς = ἐκεῖνος ὁποῦ ἐκείνη ὁποῦ—ἐκεῖνοι ὅπου, ἐκεῖναι ὁποῦ) αύ κjε̣ έϭτε̣ με̣ ι μαθ σε ούνε̣ = ἐκεῖνος ὅστις εἶναι μεγαλύτερός μου· (κοιν. ἐκεῖνος ὁποῦ εἶναι μεγαλύτερός μου)· έϭτε̣ ζε̣ vjερίου κjε̣ θερρέτ = εἶναι φωνὴ ἀνθρώπου ὅστις φωνάζει.—2) σημ. ἵνα, διὰ νὰ ὅπως· dε̣ργούανε̣ vjέρε̣ς κjε̣ τα ζῖν' ατε̣ = ἔστειλαν ἀνθρώπους διὰ νὰ πιάσωσιν αὐτόν· 3) ἐκ, ἀπό· κjε̣ vdε̣ τε̣ ρῖτ τ' ίμ = ἐκ νεότητός μου κjε̣ vγα bάρκου ι σ' έμε̣σε̣ = ἐκ κοιλίας μητρός· κjε̣ vdαϭτί = ἀπὸ τόρα· κjε̣ vdε̣ με̣vγjές = ἀπὸ τὸ πρωΐ κjε̣ vdε̣ κρύετ' ε̣ χ̇έρε̣σε̣ = ἐξ ἀρχῆς· κjε̣ χ̇έρε̣ν' ε πάρε̣ = ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν, ἀπὸ τὴν ἀρχήν· κjε̣ κουρ λjέβα = ἀφ' ὅτου ἐγεννήθην κjε vγα Jανίνα vγερ vdε̣ Σκόdρε̣ = ἀπὸ τὰ Ἰωάννινα ἕως τὴν Σκόδραν.

κjε̣-κούρε̣ (τ) = πρὸ πολλοῦ· κjι κούρε̣ (γ) τϭε̣ κούρε̣ (γ).—φράσις : αϭτού κjε̣ θούα (τ) = ἔτσι ὅπου λέγεις.

κjέbε̣σ-ι = εἶδος δένδρου ὡς τὸ πϭικε̣—κάρτε (= εἶδος δένδρου) κjε̣ζε̣-α (Κρουjα) κjε̄-vι (γ) πληθ. κjε̣ζατε̣.

κjεϑ-ι (Καβ.) ἴδ. κjε̄-vι (γ) πληθ. κjέθε̣τε̣· καὶ κjεθ-δι (Σ) = πλαστῆρι = κjε̄θ-ι (Περάτ.) πληθ. κjέθε̣τε̣· καὶ κjέχ̇εν-ι πληθ. κjέχ̇ε̣vα-τε̣ = κjε̄-ρι (τ).

κjε̄ϑ : ρῆμα = ψαλιδίζω· ἀόρ. κjέθα-ε ι μετοχ. κjεθε̣ κjέθουνε̣ (γ) κjέθουρε̣ (τ)· κjεθεμ = ψαλιδίζομαι, κείρομαι.

κjέθεμ (Σ), νγέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) ἴδ. ρρε̣κjεθεγ, τε̣ρκjέθεμ. ρ. = ἀνατριχιάζω.

κjέλπ-bι = ἔμπυον (πληθ. κjέλjπνατε̣ (γ) κjέλπρατε̣ (τ) ἄχρηστος).

κjέλjπ ρ. ἐνερ. = βρομῶ τινα· κjέλjbεμ· ρ. οὐδ. = βρομῶ.

κjελjbε̣σίνε̣-α (γ) κjελjbε̣σίρε̣-α (τ) καὶ κjελjbε̣τσίρε̣-α (τ) πληθ. κjελjbε̣σίνατε̣, κjελjbε̣σίρατε̣ κjελbε̣τσίρατε̣ = δυσωδία, βρῶμα.

κjελjbε̣σόνj-όχεμ (γ) ἴδ. κjέλjπbεμ = ἀπόζω, βρωμῶ.

κjελjbε̣σ-ι· εἶδος ζώου (ποσὶ ὂκjαρθ ι μάθ, σα νjε̣ γjύμε̣σε̣ μάτσ̈εjε· πληθ. κjέλjbε̣σιτε̣.

κjελjενdρύσ̈ε-jα (Περμέτ.) πληθ. κjελjενdρύσ̈ετε̣ = ἴδ dυλε̣νdύσ̈ε̣-jα = χελιδών.

κjελjῑ-α [Λατ. cella] = τὸ κελὶ τῆς ζωοτροφίας 2) ἡ κάμαρα τῶν μοναχῶν πληθ. κjελjῑτε̣.

κjε̣λίμ-ι (τ) κjιλίμ-ι (γ) = ἡ ἐπιτυχία, τε̣ κjε̣λούκρε̣τε̣ πληθ. κjε̣λίμετε̣ (γ) ἴδ. κjε̣λόνj (τ).

κjελjκj-ι πληθ. κjέλjκjετε̣ ὕαλος κοινῶς γυαλί· ἴδ. γασ̈τάρε-jα (γ)· (ι-ε) κjέλjκjτε̣ = (ι-ε) γασ̈τάρε̣τε̣ = ὑάλινος.

κjε̣λόνj (τ) = τυγχάνω, ἐντυγχάνω, νdόθ, νdόδεμ κjιλόj (γ) ἀόρ. κjιλόβα ατύ (Ἐλβάσ.) = ἔτυχε (νὰ εἶμαι) αὐτοῦ 2) κjιλόj = σκοπεύω, γοdίτ· (τ) ε κjιλόϊ με γοῦρ (Ἐλβασ.) = ε γοdίτι με γουρ (τ) = ε γjούεjτι με γοῦρ (Σ). — σ' κjιλόϊ νjερῖ ατύ κουρ ουbᾱ κε̣jό πούνε̣ = οὐδεὶς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε ἔγινε τοῦτο.

κjέμ-ι (γεγ. bogdan) = θυμίαμα· κέμ-ι (Σ) κε̣νjέμ-ι (Βεράτ.).

κjεμόσ (γ) κjίσ, κέμ (Σ) = ρημ. = θυμιατίζω· παθ. κjε̣μόσεμ (γ).

κjε̄-νι (γ. Ἐλβασ.) = ἡ πινακωτή, ἁπλοελλην. πλαστῆρι, κjε̄-ρι (τ).

κjε̄ζε̣-α (Κρουjα) πληθ. κjε̄ζατε̣ = νjῑ dε̣ρράσε̣ κjι βε̣νε̣ bούκε̣τε̣ πε̣ρ με ι τσ̈οῦμ νdε̣ φούρρε̣ τε πίκjενε̣. — καὶ κjεθ-ι (Καβ.) πληθ. κέθε̣τε̣, κέθ-δι (Σ), κεθ-ι (Βεράτ.) πληθ. κέθε̣τε̣. κjε̄χεν-ι πληθ. κjέχενατε̣ (Τυράν.) = πινακωτή, πλάθρον.

κjέν-ι (γ) πληθ. κjέντε̣ κjέν-ι (τ) πληθ. κjε̣ντε̣ [Λατ. canis, Ἑλλην. κύων] κοινῶς σκύλος.

κjεν-bισ̈τ-τσούνκ-γου = σκύλος μὲ κομμένην οὐράν.

κjε̣νγjε̣λjε̣-α (τ) εἶδος χαμοδένδρου, πληθ. κjε̣νγjε̣λjα-τε̣ καὶ κjίνγjε̣λjε̣-α (γ) πληθ. κjίνγjε̣λjατε̣.

κjενdίσ (γ. τ. budi) ρ. ἐνεργ. = κεντῶ (ἐπὶ ραπτικῆς)· κενdίσεμ παθ.

(ι-ε-τε̱) *κjενdίσουρε̱* (τ) = κεντισμένος, ι-ε-τε̱ κjενdίσουνε̱ (γ).

(τε̱) *κjενdίσουνε̱* (γ) = τε̱ κjενdίσουριτε̱ (τ) = τὸ κέντημα.

κjε̱νdρόνj (τ) ρ. οὐδ. = στέκομαι, στηρίζομαι, ἀντιστέκομαι, ἀντέχω, 2) διαρκῶ καὶ (γ) κjινdρόνj· 3) κjε̱νdρόν τριτοπροσ. = κωστίζει.— κjε̱νdρόνj μbε̱ κε̱μbε = στέκομαι ἐπὶ ποδός. ι κjε̱νdρόνj αρμίκουτ = ἀνθίσταμαι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. κε̱jό γjε̱ ε̱ὄτε̱ ε λjίγε̱ σ' κjε̱νdρόν ὄούμε̱ κόχ̈ε̱ = αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀχαμνό, δὲν διαρκεῖ (βαστᾷ) πολὺν καιρόν. — σᾶ τε̱ κjε̱νdρόν κε̱jό γjε̱ = πόσον σοῦ κωστίζει τοῦτο; με̱ κjε̱νdρόν κάκjε̱ = μὲ κωστίζει τόσον· [ἴδ. Ἑλλην. κέντρον = τὸ στήριγμα, ἡ μέση ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος].—κjε̱νdρό ατύ! μος λjούαj βε̱νdιτ = στάσου αὐτοῦ! μὴ κινεῖσαι.

κjε̱νdρε̱-α (τ) πληθ. κjε̱νdρατε̱ καὶ κjᾶνdρε̱-α (bogdan) [ἴδ. κjε̱νdόνj (τ) καὶ κjανdρόνj κατὰ τὴν προφορὰν τοῦ bogdan] = τε̱ κjε̱νdρούεμιτε̱ = ἡ θέσις, ἡ στάσις, ὁ σταθμός, τὸ κέντρον. πληθ. κjᾶνdρα-τε̱. — κjάνdρα ε τιj ἄὄτε̱ μjεdίσι α ζέμε̱ρα ε τιj (bogdan).

κjε̱νdρίμ-ι (τ) κjινdρίμ-ι (γ) πληθ. κjενdρίμετε̱, κjινdρίμετε̱ = ἀντίστασις.

κjε̱νdρέσε̱-α (τ), κjινdρέσε̱-α (γ) πληθ. α-τε̱ = στερέωμα.

(ι-ε-τε̱) *κjε̱νdρουάρὄιμ* (τ) = στάσιμος, βάσιμος· ι-ε-τε̱ κjε̱νdρουέὄιμ (γ) καὶ ι-ε-τε̱ κjε̱νdροῦσιμ (συνηρ.)· τὸ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ πα κjε̱νdρούαρὄιμ (τ) = ἄστατος, ἀβάσιμος· ι-ε-τε̱ πα κjε̱νdρουέὄιμ καὶ —οῦὄιμ (συνηρ.).

κjένε̱ (γ) κjε̱νε̱ (τ) μτχ. τοῦ jαμ· τὄ' do με κjένε̱ (γ) καὶ τὄ' do με κjε̱νε̱ (τ) = τί θέλει νὰ εἰπῇ; (= τὄ' ε̱στε̱;)

(τε̱) *κjε̱νε̱τε̱* (γ) = τε̱ κjε̱νε̱τε̱ (τ) = ἡ ὕπαρξις, τὸ εἶναι.

κjένε-jα (γ) = κjε̱νε-jα (τ) = ὄακε̱-α (Σ) = σκύλλα.

κjε̱νεζε̱-α (τ) = κjένεζε̱-α (Καβ.) ὑποκορ. τοῦ κjένε̱-jα· 2) παρανύχι κοινῶς· πληθ. κjε̱νεζατε̱.

κjένεχ̈ου (Περμέτ.) = ἐπίρ. = δῆθεν· κοιν. τάχα, σαμάτι. — κjε̱νεχ̈ου (Ἀργυρ.) [Τουρκιστὶ γjojᾶ], κjίνε̱σε καὶ κjίνσε· Joύδα κjίνσε πο πούθι Ιισοῦνε̱ ε τραθτόϊ = ὁ Ἰούδας δῆθεν ὅτι ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν τὸν ἐπρόδωκε. κjίνσε (Σ), μαjdέ (Βεράτ.) κjένσε πο ὄκόj (Σ) = bᾶj σικούρ πο ὄκόj. — σ' ε̱στε̱ βερτέτ ε̱ὄτε̱ κjένεχ̈ου.

κjένθ-ι (Ἐλβάσ.) πληθ. κjένθιτε̣ = κουρ καπσ̈όν νjερίνε̣ κjένι ι τε̣ρ-bούκρε̣, α κουρ ε σ̈ικόν νdε̣ρ σῦ, ι λjε̣σ̈όν κjε̣νθιτε̣. — κε̣τὰ κjε̣νθ πας dῦ τρῖ dίτσ̈ bε̣χ̌ενε̣ ποσί κ κjεζα τε̣ βόγε̣λjα νdε̣νε̣ γjύχ̌ε̣τ τε̣ τσ̈ίλjκτ' ι dιέγε̣νε̣ με bοσ̈τ χ̌έκουρι τε̣ νdσ̈ε̣τε̣, ἐδέ κε̣σ̈τοῦ νjερίου σ̈πε̣τόν ε νουκε̣ τε̣ρbόνετε̣: πο νdε̣ μός ι dιέκτε̣ ατε̣χ̌έρε dούκνε̣ με θε̣νε̣ σε ατό κόκjεζατε̣ bέχ̌ενε̣ ποσὶ κε̣λjύσ̈ κjε̣νσ̈ τε̣ βόγjε̣λjε̣, εδὲ πας dυζ̈έτ dίτε̣ ι χ̌ύνjε̣νε̣ νdε̣ τροῦτ, εδὲ τε̣ρbόνετ' ε βdέτ.

κjενίσ̈τ (γ) καὶ *κjε̣νίσ̈τ* (τ) ἐπίρ. = ὡς κύων, κατὰ τρόπον τῶν κυνῶν.

κjένκj-γjι = ἀρνίον κjε̣νκj-γjι (τ), κjίνκj-γjι (γ), κένκj-γjι (Σ), κῖ-jι (Σ)· πληθ. σ̈κjέρρατε̣ ἢ σ̈τjέρρατε, κίνγατε̣ (Σ) καὶ κίjτε̣ (Σ) = ἀρνία.

κjένκj-πίμεσ-ι (γ) (Τυραν.), κjε̣νκj πίρε̣σ-ι (τ) = ἀρνὶ βυζινιάρικο, πληθ. κjένκj-πίμε̣σιτε̣ (γ), κjε̣νκj πίρε̣σιτε̣ (τ).

κjένσε (Σ) ἴδ. κjίνσε (bogolan) κjένεχ̌ου (τ) = τάχα, δῆθεν.

(ι-ε-τε̣) *κjε̣ντρε̣* (Περμέτ.) λjέσ̈ κjε̣ντρε (Περμέτ.) = λjεσ̈ bάρκου (δηλ. κεντρικόν).

κjέπ-ι (Ἀργυρ.) ἴδ. σ̈κjέπ-ι = ξεράπτω.

κjέπ. ρ. ἐνερ. = ράπτω, ἀντιθ. σ̈κjέπ. ρ. = ξεράπτω.

κjέπεμ ρ. παθ. = ράπτομαι ἀντιθ. σ̈κjέπεμ. ρ.

κjέπε̣-α: πληθ. κjέπε̣τε̣ [Λατ. cepa, cepe] = κρόμμυον.

κjέπτε̣-α (τ) καὶ κjέπε̣ρ-ι (γ) (ὀρθῶς κjέπρε̣-ι) πληθ. κjέπρατε̣ = δοκάριον μικρόν, καὶ κjέρπε̣ν-ι (γ) = μικρὸς δοκός.

κjέρε̣-α (γ), κjέρε-jα (τ) πληθ. κjέρετε̣ = κατσίδα.

κjέρθουλ-ι (Ἐλβασ.), κjέρφουλ-ι (Καβ.), μοτοβίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. κjέρθουj-τε̣, κjέρφουjτε̣ μοτοβίλjετε̣ = τὸ τυλιγάδι κοινῶς· (ἴδ. τυλίσσω), ὄργανον ὑφαντικὸν περιστρεφόμενον περὶ ἄξονα.

κjέρθουλ-ι (Περμέτ.) κοινῶς, ἀνέμι. — σ̈τιέλε̣jε-jα (Ἀλβασ.)· σ̈τιέλε̣τσ-ι (Σ) πληθ. κjέρθουj-τε̣ (Περμέτ.), σ̈τιέλε̣jετε̣· (Ἐλβασ.).

κjέρθουλε̣, κjέρθε̣λε̣· ἐπίρ. = κύκλῳ, πέριξ ἴδ. ἐπίρ. κjάρκ. — κjέρθουλε̣ σ̈τε̣πίσε̣ = κjὰρκ σ̈τε̣πισε̣ = πέριξ τῆς οἰκίας.

κjέρθουλονj-όνεμ (Βεράτ.) καὶ κε̣ρθε̣λόνj-όνεμ ἴδ. κjαρκόνj-όχ̌εμ (γ).

κjερθουλίμ-ι (Βεράτ.) καὶ κε̣ρθε̣λίμ-ι· πληθ. κε̣ρθουλίμετε̄ κε̣ρθε̣λίμετε̣.

κjερόνj (τ) κjε̣ρόj (γ) (ἀντὶ κλjε̣ρόj) [Λατ. claro) ρ. ἐνερ. = καθαίρω, καθαρίζω, κοιν. παστρεύω. 2) κjε̣ρόνj μόλε̣νε̣ κ.τ.λ. = καθαρίζω τὸ μῆλον, τὸ ἀπίδιον. — κjε̣ρόνεμ, κjιρόχ̌εμ (γ) παθ.

(ι-ε-τε) *κjερούατε* (τ) κjιρούετε (γ) ἐπίρ. = καθαρισμένως.
κjερόσ-ι (τ) κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσετε=κατσιδιάρης κοιν. (Τουρκ. κjελjὲσ).
κjερπίκ-ου (γ) πληθ. κjερπίκετε· ἴδ. κjεπάλε-α = βλέφαρον.
κjερσί-α πληθ. κjερσίτε = κεράσιον (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).
κjερτόνj (τ) ἴδ. κjαρτόj καὶ κjερτόνεμ ἴδ. κjαρτόχεμ = μαλόνω.
κjέρφουλ-ι (Καβ.) ἴδ. κjέρθουλ-ι (Ελβασ.) πληθ. κjέρφουjτε.
κjέρε-α (τ), κjέρρε-jα (γ) πληθ. κjέρρετε = ἅμαξα, ἅμα.
κjέσ-έτ-έτ (budi) Σ.) ἴδ. κjίσ ίτ-ίτ = ἐκβάλλω.
κjεσενdί-α: περίπαιγμα (Τουρκ. μαjτάπ.) πληθ. κjεσενdΐτε.
κjεσενdίσ, κjεστίσ (Σ) ρ. ἐνερ. = περιπαίζω, περιγελῶ ἴδ. περκjέσ τὸ παθ. κjεσενdίσεμ, κjεστίσεμ = ἐμπαίζομαι.
κjεσ ρ. ἐνερ. = γελῶ· ἀντίθ. κλjάνj-άj καὶ κjάj.
κjέσεμ περ ατέ = (Σ) περιγελῶ ἴδ. περκjεσ.
κjέφτ-ι (τ.) [ἑλλην. κεῦθος] = ποτήριον.
κjέφουλ-ι = κέφαλος εἶδος ἰχθύος πληθ. κjέφουjτε καὶ κjεφάλ-ι (τ).
κjέχεν-ι (Τυραν.) ('Ελβασ.) ἴδ. κjέ-νι (γ) πληθ. κjέχενατε = πλάθρον.
κjὲσ-κjετ-κjετ (Σ. budi) ρ. = ρίπτω, = ὅτίε, χύνω μέσα, ὡς κjεσ ούjε dοῦερβετ (γ).— ὅτίε πούσκε=κjεσ πούσκε (Σ).
κjι (γ) ἴδ. κjε (τ)—κjι-κούρε (γ) = κjε-κούρε (τ) = ἀφ' ὅτου.
κjΐ-jι (Σ) πληθ. κιjτε ἴδ. κjινκj-γjι (Σ) = ἀρνίον.
κjίδ-ι (γ) ??? (= ἴσως κλαδευτήριον).
κjίελ-ι ἢ *κjιέλ-ι* (γ. τ) [Λατ. coelum] πληθ. κjίεjτε καὶ κjιέjετε καὶ κjΐjτε (συνηρ.), κjΐλ-ι (συνηρ) καὶ κjιέλ-ια (budi).— κjέλεζε-α (γ. τ.) καὶ (συνηρ.) κjίλεζε-α = ὁ οὐρανίσκος (τοῦ στόματος) πληθ. κjιέλεζατε καὶ κjίλεζατε.
κjιελοῦαρ-όρι (τ) κjιελοῦερ-όρι καὶ (συνηρ.) κjιελοῦρ-ι (γ) = οὐράνιος, ἐπουράνιος. κjιελόρε-jα θηλ. = ἐπουρανία· πληθ. ἀρσ. κjελόρετε, θηλ. κjιελόρετε.— ι-ε-τε: κjιελούρτε (τ), κjιελούερτε καὶ κjιελούρτε (γ) = κυανοῦς - ῆ - οῦν.
κjιθάρε-α πληθ. κjιθάρατε = κιθάρα.
κjιθαρούαρ-όρι (τ) κjιθαρούερ-όρι καὶ κjιθαροῦρ-όρι (γ) = κιθαρῳδός.
κjιθαρόρε-jα πληθ. κjιθαρόρετε = ἡ κιθαρῳδός.
κjΐj-κjΐν-κjΐν: ρημ. ἐνερ. = συνουσιάζομαι, κοινῶς γαμῶ. ἀόρ. κjΐβα-ε-ου, μτχ. κjΐμ (γ), κjΐρε (τ).

(ι-ε) *κjίμ-ι-ε-ja* (γ), ι-ε-κjίρε̣-ι-α (τ) = κοιν. γαμημένος-νη. — τε̣ κjΐμ-ιτε̣ (γ) = τε̣ κjίριτε̣ (τ) οὐδ. = τὸ γαμεῖν.

κjίκε̣λjε̣-α (τ), κjίκελj-ι ἢ κίκε̣λj (γ) = αἰχμή. — πληθ. κjίκε̣λjατε̣ καὶ κjίκjε̣ρε̣-α πληθ. κjικjε̣ρατε̣ καὶ κjίκjε̣ρ-ι (γ) = ρεβίθι.

κjίλ-ι πληθ. κjίjετε̣ (συνηρ.) ἴδ. κjίελ-ι = οὐρανός.

κjιλjίμ-ι ἴδ. κjε̣λjίμ-ι πληθ. κjιλjίμε̣τε̣ = τάπης.

κjιλόj (γ) ἴδ. κjε̣λόνj (τ) = κτυπῶ, τύπτω, ἐπιτυγχάνω.

κjιλjίσμε̣-α πληθ. κjιλjίσματε̣ κοιν. κύλισμα. — ὅτίε κjιλjίσμε̣ = σκάπτω κύλισμα (= ἀγρὸς ἐσκαμμένος).

κjίμε-ja: πληθ. κjίμετε̣ = κοιν. ἡ τρίχα καὶ κjύμε-jα (Σ).

κjίμε-ja (Βεράτ.) = γάγραινα (εἶδος πληγῆς) πληθ. κjίμε-τε̣ καὶ κjίμεζε̣-α ('Ελβασ.) πληθ. κjίμεζατε̣.

κjιμε̣σέες (γεγ.) = κατσαρομάλης.

κjίνγjε̣λjε̣-α (γ) ἴδ. κjένγjε̣λjε̣-α (τ) πληθ. κjίνγjε̣λjατε̣.

κjίνdε-ja = μέτρον ἐξ 100 δραμίων. πληθ. κjίνdετε̣.

κjίνdε̣σ-ι = ἑκατοστάριον (νόμισμα) πληθ. κjίνdε̣σατε̣.

κjινdρόj = ἴδ. κjε̣νdρόj (τ) = στέκομαι.

κjινdρίμ-ι (γ) = ἴδ. κjε̣νdρίμ-ι (τ) πληθ. κjινdρίμετε̣ = ἡ στάσις.

κjινdρέσε̣-α (γ) ἴδ. κjε̣νdρέσε̣-α (τ) πληθ. κjινdρέσατε̣ = στάσις, σταθμός.

κjίνεσε καὶ *κjίνσε* (bogdan) ἴδ. κjένσε (Σ) = τάχα, δῆθεν.

κjίνκj-γjι = ἴδ. κjένκj-γjι. — κjίνκj-πίμε̣σ-ι (γ) ἴδ. κjένκj-πίμε̣σ-ι (γ) πληθ. κjίνκj-πίμε̣σιτε̣ (γ) = ἀρνὶ βυζανιάρικο.

κjίντ [Λατ. centum] = ἑκατόν. νjε̣ κjίντ, dυ κjίντ, τρέ κjίντ κ.τ.λ. = ἑκατὸν διακόσια, τριακόσια κ.τ.λ. σα πε̣ρ κjίντ; = πόσον τοῖς ἑκατόν; — διέτε̣ πε̣ρ κjίντ = δέκα τοῖς ἑκατόν. — νjε̣ κjίντ'ε νjε̣ = 101, νjε̣ κjίντ ε dὺ = 102, νjε̣ κjίντ ε τρι = 103, νjε̣ κjίντ ε κάτρε̣ = 104 κ.τ.λ.

κjίντ-dι = τὸ ἑκατὸν = ἡ ἑκατοντάς.

κjίντ-dι (τ) πληθ. κjίνdετε̣, κίντ-dι (γ) πληθ. κίνdετε̣, κλjίντ-dι (Περμέτ.) πληθ. κλjίνdετε̣, = πόλj-ι πληθ. πόλjατε̣ (Σ) = λόξαις, πτυχαῖς. — κjίνdετ' ε φουστάνεσε̣ = πόλjατ' ε φουστάνιτ (Σ).

κjιπᾶρετε̣ πληθ. = τὰ χαρακτηριστικά.

κjιπῖ-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πληθ. κjιπῖτε̣ = σωρός. καὶ πλjόκ-γου (Περμ).

κjίπρε̣-α: πληθ. κjίπρατε̣ = μπροῦντζος. — ι-ε-κjίπρε̣τε̣ = μπρούντζινος.

κjιρὶ = κjερί = κηρός.

κjιρῖ-ου: πληθ. κjιρῖτε̱ = ὁ κηρός, μικρὰ λαμπάς, κοινῶς τὸ κερί. — κjιρίου ι dῦλτε̱, κjιρίου ι διάμτε̱.

κjιρῖθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. ἐπὶ ζώων ὅταν στέκωνται ὀρθὰ μὲ τὰ δύο ὀπίσθια πόδια. — κοινῶς ἐστάθη ὁλόρθιον· καὶ σάχθι (Βεράτ.) αρῖθι (Καβάjα). — κάλjι ου νγρὲ κjιρίθι, α σάχθι, α αρῖθι (= σι νγρίετ αρίου ε ρρῖ με τε̱ dῦ κε̱μbετ' ε πράπμε.

κjιρόj-όχεμ ἴδ. κjε̱ρόνj-όνεμ = καθαρίζω.

κjιρούετε̱ καὶ *κjιροῖτε̱* (γ) ἐπιρ. ἴδ. κjε̱ρούατε̱ (τ). — ι-ε-τε̱ κjιρούετε̱ (γ) καὶ κjιροῦτε̱ ἴδ. ι-ε-τε κjε̱ρούατε̱ (τ) = καθαρός.

κjιρόσ-ι (γ) πληθ. κjιρόσε̱τε̱ ἴδ. κjερόσ-ι (τ) = λεπρός.

κjισ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = νdσίερ = ἐκβάλλω κοιν. βγάζω.

κjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀορ. κjίτα-ε-ι μτχ. κjίτε̱ καὶ κjίτουνε̱ (γ) κjίτουσε̱ (τ) κjισ jασ̈τε̱ (budi) = ἐκβάλλω. — κjίτα νjε̱ δε̱μbάλε̱ = ἔβγαλα ἕνα τραπεζίτην. — κjίτα dόρενε̱ βένdιτ = ἔβγαλα τὸ χέρι μου ἀπὸ τὸν τόπον. — με̱ κjίτι γjούμε̱τε̱ = μὲ ἔβγαλε τὸν ὕπνον (= μὲ ἐξύπνησεν).

κjιό (budi-bogdan, Ἐλβασ.) μόριον ἐρωτ. = τί; κjιό dό = τί θέλεις; γροῦε κjίό κjᾶν; (bogdan) = γύναι τί κλαίεις καὶ τσ̈' do = τί θέλεις; — γροῦα τσ̈' κλjᾶν (τ) = γύναι τί κλαίεις; — κjίό πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τσ̈' πούνε̱ jάνε̱ κε̱τὸ = τί πράγματα εἶναι αὐτά; 2) = μόριον ἀναφ. = ὅ,τι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον. — κjίό τε̱ dούεσ̈ (γ) = τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = ὅτι θέλεις. — bᾶν κjίό τε̱ dούασ̈ = bε̱ν τσ̈' τε̱ dούασ̈ (τ) = κάμνε ὅ,τι θέλεις. — μος νdε̱γjό σε κjίό θόνε̱ bότα = μος dε̱γjό σε τσ̈' θόνε̱ bότα = μὴ ἀκούεις τί λέγει ὁ κόσμος. — κjιό θότε̱ Ζότι ασ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ (γ) = τσ̈' θότε̱ Ζότι έσ̈τε̱ πε̱ρ τε̱ μίρε̱νε̱ τ' όνε̱ = ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λέγει ὁ Θεὸς εἶναι διὰ τὸ καλόν μας.

κjιόdὸ (budi-bogdan) = τσ̈' dό (τ) = ὅτι δήποτε. — πε̱ρ κjιόdὸ κάφσ̈ε̱ = πε̱ρ τσ̈' do κάφσ̈ε̱ (τ) = δι' ὅτι δήποτε πρᾶγμα.

κjίσ̈ε̱-α πληθ. κjίσ̈ατε̱ = ἴδ. κλjίσ̈ε̱-α (Τσ̈αμ.) = ἐκκλησία. — καὶ κίσ̈ε̱-α πληθ. κίσ̈ατε̱.

κjίτεμ παθ. τοῦ κjίσ = κολλῶ.

κjίχεμ παθ. τοῦ κjίj-ῖν-ῖν = συνουσιάζομαι (παθ.) = γαμοῦμαι.

κjίφτε̱-α = ε̱ῖδος ἱέρακος.

κjόj (bogdan-Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. καὶ σκjόνj (Βεράτ.), σγjόνj (Περμ.)

τσ̈όj (Σ) [κjοῦτε̨ = ἔξυπνος] = ἐγείρω, ἐξυπνῶ τινά. ἀόρ. κjόβα-ε-ι· μτχ. κjοῦεμ ('Ελβασ. budi) σκjούκρε̨ (τ) καὶ κjοὺμ (συνῃρ.) τε̨ κjούεμιτε̨ καὶ τε̨ κjούμιτε̨ οὐδ. = τὸ ἐξυπνεῖν. — παθ. κjόχ̈εμ, σκjόνεμ, σγjόνεμ τσ̈όχ̈εμ = ἐγείρομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ. = ἐξυπνῶ μόνος. — ι-ε-κjούετε̨-ι-ε-κjούετε̨-α (bogdan) ἐπιθ. = ἔξυπνος, 2) ὀξύνους· καὶ ι-ε-κjοῦτε̨-ι-α ('Ελβασ. συνῃρ.) καὶ ι-ε-σκjούκτε̨-ι (Βεράτ.) ι-ε σγjούκρε̨ (Περμέτ.) κjούετε̨ (γ) συνῃρ. κjούτε̨ ἐπιρ. = ἐξύπνως. — καὶ σκjούκτε̨ (Βεράτ.), σγούκρε̨ (Περμέτ).

κjόκ (γεγ.) ρ. ἐνερ. = τὸκ (Βεράτ.) = ρρὸκ πε̨ρ dόρε κουρ πε̨ρσ̈ε̨νdέτενε̨. = κjόκ-ι κε̨τοὺ (γ) = κάμε τόκα κοινῶς. — τόκε-κε̨τοὺ (Βεράτ).

κjόκε̨-α (Καβ.) ἴδ. σκjόκε̨-α ('Ελβάσ.) πληθ. κjόκατε̨.

κjόφκε̨-α (Περμέτ.) ἴδ. μουλένjε̨-α (γ) πληθ. κjόφκατε̨ = (κόσσυφος).

κjούαν/ (τ) ἴδ. κλjούαj (τσ̈αμ), κjούεj ἀόρ. κjούαjτα-ε-ι καὶ (συνῃρ.) κjοῦjτα· μετοχ. κjούαjτουρε̨ (τ), κjούαjτουνε̨ (γ) (συνῃρ.) κjούjτουνε̨.

κjούετε̨ (bogdan) κjοῦτε̨ (συνῃρ. 'Ελβασ.) ἐπιρ. ἴδ. κjόj (bogdan — 'Ελβάσ.) jαμ κjούετε̨ = εἶμαι ἔξυπνος· (ι-ε) κjούετε̨ κjοῦτε̨ (συνῃρ.) ἴδ. κjoj. — ἀσ̈τε̨ νjερι ι κjοῦτε̨ = εἶναι εὐφυής, ὀξυδερκὴς ἄνθρωπος.

κjούκ ('Ελβασ.), κjουκόj (Σ), κεπ (Καβ.), τσ̈ουκίτ (Βεράτ. Περμέτ.), τσ̈ουκάσ-ατ-ατ (Βερατ.)· ρ. ἐνερ. τσιμπῶ μὲ τὸ ράμφος (ἐπὶ πτηνῶν) τὰ παθ. κjούκεμ, κjουκόχ̈εμ, κέπεμ, τσ̈ουκίτεμ, τσ̈ουκάτεμ.

κjούκε̨-α (γ) πίκε̨-α· πληθ. κjούκατε̨ [ἴδ. κjουκ = τσιμπῶ] πίκατε̨ = τὰ εἰς τὸ πρόσωπον σημεῖα τῆς εὐλογίας, στίγματα· κjιούκα — κjούκα· = στίγματα — στίγματα.

κjουκάν-ι (Jακόβα) = κοῦρκος· γjελj-dέτι πληθ. κjουκάνε̨τε̨ τὸ θηλ. κjούκε̨-α = ἡ κούρκα = πουλjε̨-dέτι πληθ. κjούκατε̨ = ἡ γαλοπούλα.

κjούλ-ι = χυλὸς κοινῶς κορκοῦτι· (πληθ. ἄχρηστος).

κjῦλε̨ ἐπιρ. = μούσκεμα, κοινῶς μουσκίδι = κjούλ. ἐπίρ.

κjούλ (γ) καὶ σ̈κουλ ('Ελβάσ.) ρ. ἐνερ. = μουσκεύω, βρέχω τινά· καὶ

κjουλόj (τ) ἀόρ. κjοῦλα-ε-ι μετοχ. κjούλε̨ καὶ κjούλουνε̨ (γ) τὸ παθ. κjοῦλεμ (γ), κjουλόνεμ (τ).

κjουλοπίτε̨-α (Περμέτ.) [κjουλ-πίτε̨-α] = λjακρούαρ με νjε̨ πέτε̨ πε̨ρπόσ̈τε̨.

κjούμε̨στε̨-ι (τ) ἴδ. κλjούμε̨σ̈τε̨-ι (τσ̈αμ) = γάλα.

κjουμε̨στούαρ-όρι (τ), κjουμεστοῦερ-όρι (συνῃρ.), = γαλατόπιττα, 2)

(Βεράτ.) = γαλακτοπώλης 3) ἐπιθ. = ὁ γαλακτώδης. = πλήρης γάλακτος. πληθ. κjουμεστόρετε.

κjουρ-ι (γ) = κατώγειον 2) κjουρ κουσάρεσ = κλεπτοδόχος καὶ bουρκγου (Σ) πληθ. bούργjετε = κϋ κjε πρέτ περbρένdα κουσάρε· καὶ κατοῦα-όϊ (Βερατ.) πατόσ-ζι (Περμέτ.) πληθ. κjούρε-τε.

κjούχεμ = ἴδ. κλjουχεμ = καλοῦμαι.

κjούκj-ι ἀρσ. = κοῦκκος πληθ. κjύκjετε· καὶ κjύκjε-jα θηλ. πληθ. κjυκjετε = κόκκυξ.

κjύμε-jα (Σ) ἴδ. κjίμε-jα πληθ. κjύμετε· (Σ) = τρίχα.

κjυμέσ-ζι πληθ. κjυμέζατε = κουμάσιον, κοιν. τὸ κουμάσι, ὀρνιθών, (γενικῶς, δι' ὅλα τὰ ἥμερα πτηνά) ἴδ. κοτέτσ-ι = τὸ κοττέτσι.

κjύρ (Τυραν.) ἐν τῇ φράσ. γjερ κjυρ vdε ὅτεπῖ = μέχρι τῆς οἰκίας.

κjύρε-α (γ) πληθ. κjύρατε, μύκε-α (Βεράτ.), μύκλjε-α (Περμέτ.), μύκjε-α (Περμέτ.) πληθ. μύκjατε· = αjό ανε ε θίκεσε καὶ νουκε πρέτ.

κjύρρε-α πληθ. κjύρρατε = μύξαις· μπöïj κjύρρατε = σφουγγίζω ταῖς μύξαις.

κjυρράκ-ου κjυρράσε-jα (θηλ.), κjυρράσ-ι ἀρσ. κjυρράσε-jα θηλ. κjυρρανjόσ-ι (Καβ.) θηλ. κjυρρονjόσε-jα θηλ. = ατῖ κjε ι dέρδεν κjύρρατ' ε σ' ι μπöïν.

κjυρρόj [ἴδ. κjυρρε-α] = ρίπτω κατ' ἄλλου μύξαις.

κjυö: ἐπιρ. = πῶς κjυö ε bέρε = πῶς τὸ ἔκαμες ; μὲ τί τρόπον τὸ ἔκαμες ; κjυö ι θόνε ; = πῶς λέγεται ; κjυö τα bενj ; πῶς νὰ τὸ κάμω ; τίνι τρόπῳ νὰ τὸ κάμω ; ἴδ. σι ; = τί ;

κjυö: (budi) ἴδ. γjερ, νγjερ· κύτö (γεγ.) = ἕως ποῦ ;

κjύτε-α ἴδ. τοῦ-νι (γ) = ἕως (τοπικῶς).

κjυτέζε-α = κάστελι ι πλjέκjετ Σκjιπετάρεβετ (φρούριον Πελασγικὸν) dυζέτ (40) τ' ίμετα (λεπτὰ) περτέj Περτρέλjεσε, περ φούνdιτ ι θόνε Βίλjε-α (= προάστειον). Κjυτέζα ἆöτε νγρέχουνε vdε μάλjτ τε Πενöκjόπιτ. Πενöκjόπι ἆöτε νjε μάλj νjε γjύμεσ όρε α dυζέτ τ' ίμετα (40 λεπτὰ) περτέj Περτρέλjεσε. Περμbῖ κετε μάλj ἆöτε νγρέχουνε Κjυτέζα πρεj πλjεκjετ τ' ανε (ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀρχαίων Πελασγῶν) σοτ κατρε μίjε βιετ ε σίπερ = πρὸ 4,000 ἐτῶν.

κjυτέτ-ι: πληθ. κjυτέτετε [Λατ. civitas-atis Ἰταλ. cita] = πόλις· καὶ κjυτέτε-jα, κjυτετε-α (budi) = πόλις.

κjυτετάρ-άρι ἀρσ. κjυτετάρε-jα θηλ.=πολίτης· πληθ. κjυτετάρε̣τε̣ ἀρσ. κjυτετάρετε̣ θηλ. καὶ κjυτέτασ-ι, κjυτέτασε-jα θηλ. πληθ. κjυτέτασιτε̣ ἀρσ. κjυτετάσετε̣ θηλ.

κjυτέτε̣ζόνj-όj=ἐκπολιτίζω τινα, κjυτε̣ζόνεμ-ὀχ̆εμ ἐκπολιτίζομαι.

κjυτετε̣ζίμ ι=ἐκπολιτισμὸς, πληθ. κjυτετε̣ζίμετε̣.

κjύτσ̈ (γ) ἴδ. κjυσ̈ (budi) γjέρ, νγjερ=ἕως ὅπου, ἕως ποῦ.

κjύτσ̈-ι (τ) πληθ. κjύτσ̈ετε̣=ἴδ. κλjύτσ̈-ι (τ)=κλείς, κλειδί.

κjυτσ̈ε̣νίτσε̣-α [κλjυτσ̈ε̣νίτσε̣-α]=κjυσ̈ε̣νίτσε̣-α καὶ κυτσ̈ενίτε̣-α (τ) μανdάλε̣-α (Καϐ.) πληθ. κjυτσ̈ε̣νίτσατε̣ (τ), κυτσ̈ε̣νίτσατε̣ (τ) μανdάλατε̣ (Καϐ.) καὶ ρομάν-ι, σ̈ούλjτσ-ι, λος-ζι=κjυτσ̈ε̣νίτσε̣-α=λωστὸς δι' οὗ κλείουσι τὴν θύραν ὄπισθεν.

Λ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

λαbίτσ̈-ι ('Αργυρ.) ἴδ. χ̆ίε-jα, λjουφγάτ-ι, κουκουϐρίκj-ι=βρυκόλαξ.

λαζίνε̣-α (Περμέτ.)=τόπος κενὸς εἰς τὸ μέσον τῆς χώρας, ἔνθα δένουσι τοὺς ἵππους, ὄνους κ.τ.λ. πληθ. λαζίνατε̣.

λάjε̣-α (Κροῦjα)=ἑταῖρος ἴδ. λjότσ-ι (Σ), λjάκο-jα (Περμέτ.) χ̆έτσ κε λαjα (Κροῦjα)=έτσ τοῦ λjότσι (Σ) λjουμ λαjα (Κρ.)=λjουμ λjότσι (Σ) πληθ. λαjα-τε̣. — κοὺ βέτε μρὲ λάjε ; (Κρ.)=κού πο ϐέτε μόρε λjοτσ ; (Σ).

λάλε̣-α (Τοσκ.)=πεοϐανὲ (Τουρκ.) πληθ. λάλατε̣.

λάλε̣ζε̣-α (τ) ὑποκορ. πληθ. λάλε̣ζατε̣.

λαμbουρίτ ('Αργυρ.) ρ. ἀμεταϐ.=φωτοϐολῶ, κάμνω πολὺ φῶς· bένj σ̈ούμε̣ dρίτε̣.

λαμνί-α (τ) πληθ. λαμνῖτε̣, ναμλῖ-α (Βεράτ.) [Τουρκικὴ λέξις ναμλῖ] πληθ. ναμλῖτε̣, καὶ ναϐλί-α (γ) πληθ. ναϐλίτε̣.

λάνε̣-α (γ) πληθ. λανε̣τε̣ [ἑλλην. ὠλένη], καὶ λε̣ρε̣-α (τ) πληθ. λέρε̣τε̣, φουκjῖ-α (Βεράτ.), πληθ. φουκjῖτε̣ πε̣ρϐέσ̈ λέρε̣νε̣ ἢ λε̣ρε̣τε̣=ἀνασκουμπῶ τὴν ὠλένην, ἀνασκουμπόνομαι.

λαούσ-ζι (Περμέτ.) λjαούσ-ζι ('Ελϐασ)=λαὸς ἴδ. γjένdε̣jε-jα.

λαπ : ρημ. ἐνεργ.=λάπτω καὶ λαπόj. — κjένι πο-λάπ ούjε̣=λαφύσσω.

λαπαξ̈άϱ-ι (τ) πληθ. λαπαξ̈άρετε̣=ἴδ. λούπε̣σ-ι = ἐπαίτης.

λάπε̣-α = κοινῶς λαπᾶς· 2) λάπε̣-α πληθ. λάπατε̣ = λάπατ' ε dö́κε̣σε̣, (βέö̈ε̣τ' ε dö́κε̣κε̣).

Λατίν-ι = Λατῖνος· ἴδ. λjετῖ-νι (γ) πληθ. Λατίνε̣τε̣ = Λατῖνος.

Λατινίöτ (γ) ἐπιρ. λατιρίöτ (τ) = Λατίνιστὶ ἴδ. λjετινίöτ (γ).

Λατινίöτε-ja (γ), Λατιρίöτε-jὰ (τ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) πληθ. Λατινίöτετε̣ = τὰ Λατινικά.

Λατίνκε̣-α πληθ. Λατίνκατε̣ = Λατινὶς-ίδος ἴδ. Λjε̣τίνκε̣-α (γ).

λατουϱίσ-ίτ-ίτ (τ) ρ. μεταβ. = λερόνω, κηλιδόνω· (τὸ νdῦj εἶναι σφοδρότερον).

λαπαζάν-ι (Τυραν), öακλαbάν-ι (Σ) = φλύαρος, πολυλογᾶς κοιν. (Τουρκ. λαφαζάν) πληθ. λαπαζάνε̣τε̣, öακλαbάνετε̣ (Σ).

λαπούö̈ε̣-α: πληθ. λαπούöατε̣ = εἶδος λαχανικοῦ μὲ φύλλα φαρδιά.

λαπούτöκε̣-α (γ) πληθ. λαπούτöκατε̣ = γjέθετ ε καλῖουτ μίσε̣ριτ, καὶ λjε̣βόρε-jα (Τυραν.) πληθ. λjε̣βόρετε̣ ἴδ. τöέφκε̣-α.

λάöκε̣-α (Περμέτ.) [Ἑλλην. καταβολάς-άδος] κοιν. μάννα (ἐπὶ κλημάτων) ὅταν παραχώνουσι διὰ νὰ κάμωσι νέαν ρίζαν· πληθ. λάöκατε̣.

λε̣ϱε̣-α πληθ. λε̣ρε̣τε̣ (τ) λᾶνε̣-α (γ) = ὠλένη.

λογαϱῖ-α = λογαριασμὸς (Τουρκ. χ̈εσάπ) πληθ. λογαρῖτε̣.

λοζνίτσε̣-α (Κόρτöα) ἴδ. πιέργουλε̣-ι: πληθ. λοζνίτσατε̣ = κληματαριά.

λοκομίτσε̣-α (Σ) ἴδ. χ̈ινκε̣-α (= χωνὶ) πληθ. λοκομίτσατε̣.

λοκοτöίσ-ίτ-ίτ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = κοιν. κλουκουκίζω = ταράσσω τὸ ὕδωρ.

λοκοτöίτεμ παθ. κουρ τούνdετε̣ ούjε̣τε̣ ε bε̣ν λούκ-λούκ.

λόσ-ζι (Βεράτ.) πληθ. λόζε̣τε̣ = μοχλὸς κοινῶς λωστὸς καὶ ρομάν-ι (Περμέτ.) (κυρίως ἐκ ξύλου)· ἴδ. öουλj-ι, öούλjτσ-ι, χ̈ανdᾶρ-ι 2) λόσ-ζι (Κρουῦjα) = ι θόνε̣ bουργίσε̣ μουλῖνιτ βόjιτ.

Λοbέöε̣-α, χωρίον τι εἰς τὸ Τόμαρον ὄρος. — ὁ κάτοικος τοῦ χωρίου Λοbεöε̣ λέγεται Λjοbεöάρ-ι [ἴδ. Θουκυδ. οἱ Λωπεσοὶ ἦσαν οἱ ἐπίτροποι τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης].

λόö-ι (τ) (Βεράτ.) = βέντ πλjōτ με bὰρ τε̣ νγατουρρούαρε̣ ζοῦρα νjε̣ λjέπουρ νdε̣ λόö.

λόö-ι (Σ) = ἴδ. λούτσε̣-α = λάσπη, πηλός.

λότöκε̣-α (Βεράτ.-Περμέτ.) ἴδ. κακε̣ρδόκε̣-α πληθ. λότöκατε̣ = βολβός.

λόχ̈ε̣-α (τ) κε̣τὲ μούρ ε ζε̣ λόχ̈α = κε̣τὲ μούρ ε ρρὲχ̈ öίου = νοτιά.

λούκε-α πληθ. λούκατε καὶ σκλούκε-α (Σ) = κλούβιο αὐγό. — βε̄ λούκε = αὐγὸ κλούβιο.

λούμ-ι (τ. Ἐλβασ.) ἴδ. λjούμ-ι (Σ) πληθ. λούμνατε (Σ) λούμρατε (τ) = ἀκαθαρσία ἐλαίου, ἴζημα.

λοὺπ ἢ *λούπι* (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κατατρώγω· ἴδ. λάπ. — ε λούπι περνjέχέρε = τὸ κατεβρόχθισε διὰ μιᾶς = λαφύσσω.

λούπεσ-ι = αὐ κjε λοὺπ πληθ. λούπεσιτε· καὶ λαπαζάρ-ι (τ) πληθ. λαπαζάρετε.

λούτσε-α (γ) πληθ. λούτσατε κοινῶς ἡ λοῦτσα. — καὶ λjούτσε-α (τ) πληθ. λjούτσατε, jουζῖ-α (Περμέτ.) πληθ. jουζίτε, jούτσε-α (Περμέτ.) πληθ. jουτσίτε, λόσ̄-ι (Σ) ἴδ. bάλjτε-α = λάσπη.

Λj

(καθαρόν).

λjᾰ (γ), *λjε* (τ): ρ. ἐνεργ. = ἀφίνω, ἐγκαταλείπω, παραιτῶ, παραχωρῶ. 2) ἐπιτρέπω, δίδω τὴν ἄδειαν. 3) χάνω (ἐπὶ χαρτοφορίας). ἐνεστ. λjᾰ ε̄-ε̄, ἀορ. λjᾰσ̄ε-ε̄-ᾰ-ᾰμ-ᾰτε-ᾰνε (γ), μτχ. λjᾰνε (γ), λjε̄νε (τ) παθ. λjῖχεμ (γ) λjῖχεμ (τ)· φρᾶσις : λjέ! λjέ! μος κjκj = ἄφες! ἄφες! μὴ κλαίῃς. — λjᾰ κρύετε μbας τέjε = θυσιάζομαι διὰ σέ. — λjᾰσ̄ε ρακίνε = ἀπέκοψα τὸ ρακί. — λjᾰ γρούανε = ἀφίνω τὴν γυναῖκα. — λjε̄-με = ἐπίτρεψόν μοι. — λjᾰ φιάλjε = παραγγέλλω = ἀφίνω παράδοσιν. — τε λjᾰ βιέτ = (σὲ ἄφησε χρόνους) = ἀπέθανε (ὅταν ἀποθνήσκῃ τις).

λjαβαρόσ (Περμέτ.) ἴδ. λjαπαρόσ ρ. (Ἐλβασ. Τυρ.) = λασπόνω.

λjαβdῖ-α (γ. τ. budi-bogdan) = δόξα, ἔπαινος· πληθ. λjαβdῖτε· καὶ λjαβd-ι (budi) = ὕμνος [Λατ. laus-dis] λjάφτ (Ἐλβασ.) πληθ. λjάφτατε.

λjαβdόj (γ) λjεβdὸj (τ), λjαβdερόj καὶ λjαβdουρόj (γ), λjεβdερόνj-όj (τ) = ἐπαινῶ, ὑμνῶ [Λατ. laudo are = δοξάζω, δοξολογῶ] τὸ παθ. λjαβdόχεμ = δοξάζομαι ἐπαινοῦμαι, 2) = μbοῦρρεμ = καυχῶμαι λjιεβdόνεμ (τ. budi) λjαβdερόχεμ καὶ λjαβdουρόχεμ (γ) λjεβdερόνεμ (τ).

λjαβdίμ-ι πληθ. λjαϐdίμετȩ (γ) λjȩϐdίμ-ι πληθ. λjȩϐdίμετȩ (τ) λjαϐdουρίμ-ι πληθ. λjαϐdουρίμετȩ (γ), λjεϐdουρίμ-ι πληθ. λjεϐdουρίμετȩ (τ), λjαϐdουρῖ-α (γ) πληθ. λαϐdουρίτȩ = ἔπαινος.

λjαβίϱȩ-α (Τυρ.) = πόρνη, = κούρϐȩ-α πληθ. λαϐίρετȩ.

λjαbȩϱγόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ξεσφίγγω = λιρόj.

Λjαbȩϱῖ-α: κλjοῦχετ' αν' ε Κουρϐελjέσιτ, εδὲ Αρbερῖ-α. — κλjοῦχετ' αν' ε Βλjόρȩσȩ, πο σοῦμȩ χȩρȩ εδε άνȩσȩ Κουρϐέλέσιτ, εδὲ άνȩσȩ Βλjόρȩσȩ ι θόνȩ Αρbερῖ εδὲ Λjαbερῖ = Λιαμπουριά.

λjαbȩϱίσ̈τ ἐπίρ. = Λιαπιστί.

λjαbȩϱίσ̈τε-jα = ἡ Λιαπικὴ διάλεκτος.

λjαbότ-ι = εἶδος χόρτου, λαχάνου.

λjαγα-τȩ̃ϱι (Ἐλϐασ.) ἐπιρ. = ἄστατος καιρὸς ὁτὲ μὲν ἥλιος ὁτὲ δὲ βροχὴ ὡς ἐπὶ τοῦ Μαρτίου μηνός.

λjάγεμ παθ. τοῦ λjὰκ = βρέχομαι (μὲ νερόν).

λjάγȩσ-ι πληθ. λjάγȩσιτȩ = ποτιστήριον.

λjαγȩσόj-όνj ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω, λjάκ με ούjȩ. — τὸ παθ. λjαγȩσόνεμόχεμ.

λjαγȩσίνȩ-α (γ) λjαγȩσίρε-α πληθ. α-τȩ = βροχερὸς καιρός, 2) ὑγρασία.

λjάγȩτȩ = ἐπίρ = μουσκίδι.

(ι-ε-τȩ) *λjάγȩτȩ* ἐπίθ. = βρεγμένος-η-ον.

λjαγέν-ι = λάγηνος, λαγένι.

λjάγετȩ: πληθ. (bogdan) = δρόμοι.

λjᾶj [Λατ. lavo-are, Ἑλλην. λούω] ρ. ἐνερ. λούω, κοιν. πλύνω, νίπτω. — λjαj σῦτȩ = νίπτομαι (κ.τ.λεξ. = νίπτω τοὺς ὀφθαλμούς). — λjᾶj λjȩϐέρετȩ = πλύνω τὰ ἀσπρόρρουχα. — λjαj σῦτȩ ἢ λjᾶj φακjετȩ, λjᾶj dούαρτȩ, λjᾶj κȩμbȩτȩ, = νίπτομαι (τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πρόσωπον, τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας), 2) = ἐξοφλῶ, πληρόνω. — λjαj dετύρȩνȩ = πληρόνω τὸ χρέος, λjᾶj πουνȩτόρινȩ = πληρόνω τὸν ἐργάτην. — ι λjάϐα παράτȩ = τὸν ἐπλήρωσα τὰ χρήματα. 3) = ἀθωόνω τινά. — κȩτὲ νjερῖ ε λjᾶj ούνȩ σε σ' κᾶ βράμ, α σ' κᾶ βιέδȩ, α σ' κᾶ bᾶμ κȩτὲ τȩ κέκjȩ = ἐγὼ ἀθωόνω τοῦτον τὸν ἄνθρωπον διότι δὲν ἐφόνευσεν ἢ δὲν ἔκλεψεν ἢ δὲν διέπραξε τοῦτο τὸ κακόν. — κȩτὲ νjερῖ ε λjᾶνj οῦνȩ σε σ' κᾶ bέρȩ vdo νjὲ φάjȩ = τοῦτον τὸν ἄνθρωπον ἀθωόνω ἐγὼ διότι δὲν ἔπραξε κανὲν πταῖσμα. — φρᾶσις λjᾶj

ε λjύεj = κολακεύω (ἐπὶ κακῶν)· ἀορ. λjάβα-ε-ου μτχ. λjᾶμ (γ) λjᾶρ̱ε̱ (τ).

λjajεταρ̃-ι καὶ *λjajετόρε-ja* = ὁ νιπτὴρ πληθ. λjαjετάρε̱τε ἀρσ. λjαjετόρετε̱ θηλ.

λjajθάτε̱-α πληθ. λjαjθάτατε̱ καὶ (Περμέτ.) λjαφάτε̱-α πληθ. λjαφάτετε̱ = ἡ κουτσουπιά· (δένδρον ἄκαρπον).

λjajθῖ-α = λεπτοκάρυον πληθ. λjαjθῖτε̱· (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

λjάjκε̱-α πληθ. λjάjκατε̱ = κολακεία.

λjajκατούαρ-όρι: πληθ. λjαjκατόρετε̱ (τ) ἀρσ. = κόλαξ, κολακευτής.— καὶ λjαjκε̱τοῦερ-όρι (γ) λjαjκε̱τοῦρ-όρι (συνηρ.), λjακε̱τόρε-jα θηλ. πληθ. λjαjκε̱τόρετε̱.— καὶ λjαjκατάρ-ι ἀρσ. λjαjκατάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. λjαjκατάρε̱τε̱, θηλ. λjαjκατάρετε̱.— καὶ λjάjκε̱σ-ι ἀρσ. λjάjκε̱σε-jα θηλ. πληθ. λjάjκε̱σιτε̱.— ἀρσ. λjάjκε̱σετ θηλ παροιμία: λjάjκε̱σι τε̱ λjᾶν ε τε̱ λjύεν ε τε̱ κε̱λὲτ γίὂτινε̱ μ' bύθε̱.— τὸ παθ λjακατίσεμ = κολακεύομαι.

(ι) *λjaΐμ* (γεγ. Τοσκ. Φράὂαρι) = μηνυτής, ἀπεσταλμένος, μεσίτης, προξενητὴς καὶ ι λjάjμ-ι (budi) πληθ. τε̱ λjάjμιτε̱ (budi) τε̱ λjαΐμιτε̱ (τ) καὶ λjάjμε̱σ-ι ('Ελβασ.) πληθ. λjάμε̱σιτε̱.

λjajμεσόj: ρ. οὐδ. ὑπάγω ὡς πρέσβυς, πραγματεύομαι, ἐνεργῶ, πράττω ὡς πρέσβυς, ἐντεῦθεν, παρακαλῶ, μεσιτεύω, πρεσβεύω.

λjάμε̱σ-α = πρεσβεία, ἀποστολή, μεσιτεία, 2) ὄνομα περιληπτικόν· οἱ πρέσβεις, οἱ ἀπεσταλμέεοι, οἱ μεσῖται, οἱ προξενηταί.

λjaκ (καὶ λjάγ. (γ)) ρ. ἐνερ. = βρέχω μὲ νερόν· ἀντιθ. τέρ. ρῆμα.

λjάκ-ου: πληθ. λjέκjετε̱ = βρόχος, θηλειά, ἱμάς καὶ λjάκθ-ι : ὑποκορ. καὶ σῦθ-ι [σῦν-ι] ('Ελβάσ). = θηλειὰ πληθ. σῦθε̱τε̱.

λjaκε̱dίτ (τ) ἴδ. ρημ. λjαθίτ = λησμονῶ.

λjaκε̱μόνj-όj (γ. τ. budi - bogdan) ρ. οὐδ. = πλεονεκτῶ, ἀντίθετον κουρσέj = φείδομαι.

λjάκε̱με̱σ-ι (budi) = πλεονέκτης· πληθ. λjακε̱μέεσιτε̱ καὶ λjακε̱μοῦεσ-ι (γ) πληθ. λjακε̱μούεσιτε̱, λjακε̱μιμτᾶρ-ι ἀρσ. λjακε̱μιμτᾶρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. λjακε̱μιμτάρε̱τε̱, λjακε̱μιμτάρετε̱ θηλ.

λjaκε̱μίμ-ι = πλεονεξία πληθ. λjακε̱μίμετε̱ καὶ λjακε̱μῖ-α (budi - bogdan) πληθ. λjακε̱μῖτε̱.

λjaκε̱νάρμε-ja (γ) = λάχανον ἁλμυρὸν πληθ. λjακε̱ναρμέ-τε̱· λjάκε̱νε̱-α

(γ) = λάχανον πληθ. λjάκ̤νατ̤. — λjάκ̤ρ̤-α (τ) πληθ. λjάκερατ̤.

λjακ̤σόj ??? = λjάκ = βρέχω, μουσκεύω. — θαμιστ. ρημ.

λjάκο-ουα ('Αργυρ.) = φίλος, εταῖρος.

λjάκο-jα (Περμέτ.) καὶ λjάκοζ̤-α (Περμέτ.) ὑποκορ., λjάj̤-α (Κρούjα), λjότσ̈-ι (Σ) πληθ. λjότσατ̤, λjάjατ̤, λjάκοζατ̤ : φράσεις — χ̤ετσ κ̤ λjάjα (Κρ.) = ἔλα νὰ σὲ χαρῶ· κοιν. ετσ τ̤ λjότσι (Σ), λjούμ λjάjα = νὰ σὲ χαρῶ, κοινῶς (Κρ.) λjούμ λjότσι (Σ) = νὰ σὲ χαρῶ. — κοῦ σ̈κόν μρε λjάjε = ποῦ πηγαίνεις φίλε μου ; (Κρ.) = κοῦ πό σ̈κόν μόρε λjότσ ; (Σ).

λjακουρίκj (budi, γ. (τ) καὶ λjασκουρίκj = ἐπιρ. = γυμνῶς.

λjακουρικj-ι (Σ. Τυρ. Βεράτ.), λjακουρίκ̤σ-ι (τ), λjακουρέκj̤σ-ι (γ) πληθ. λjακουρίκjατ̤, λjακουρίκ̤σιτ̤, λjακουρέκj̤σιτ̤· = νυκτερίθρα κοινῶς.

λjάλj̤-α πληθ. λjάλjατ̤ : ὁ μικρότερος ἀδελφὸς ὀνομάζει λjάλj̤ τὸν μεγαλύτε.ον ἀδελφόν· λjάλjα ι μάθ = ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός.

Λjάλj̤-α : πληθ. λjάλj̤τ̤ : ἐπιθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς κατοίκους Μυζεκέας· κ̤σ̈τοὺ ου θ̤ρρέσ̤ν̤ Μυζεκjάρεβετ, κουρ σ' ου dίν̤ ἐμ̤ριν̤.- Μυζεκjαρ̤βετ ου θόν̤ bάb̤-α : ὁ ἴδ.

λjάμ̤-α (γ), λjέμ̤-α (τ) πληθ. λjάμ̤τ̤, λjέμ̤τ̤ = τὸ ἀλώνιον.

λjάμσ̈-ι (γ), λjέμσ̈-ι (τ) = ἡ ἀγαθίς-ίδος· κοιν. κουβάρι (νήματος ἢ κλωστῆς ἢ ῥάμματος) πληθ. λjάμσ̈ατ̤, λjέμσ̈ετ̤.

λjανγούα-όϊ (τ) πληθ. λjανγόνjτ̤, λjανγοῦε-οϊ καὶ λjανγοῦ οϊ (συνηρ.) λjανγοῦε-όνι (Σ) = τὸ λαγωνικόν.- θηλ. λjανγόρ̤τ̤ = ἡ λαγωνίκα.

λjάνd̤-α (γ) λjένd̤-α (τ) = ξυλική· πληθ. λjάνd̤τ̤ (γ) λjένd̤τ̤ (τ)

λjανdετάρ-ι (bogdan) ξυλουργός, λεπτουργός, πληθ. λjάνdετάρ̤τ̤ λjάνκ-γου (γ) λjενκ-γου (τ) (πληθ. λείπει) = ζωμός, κοινῶς ζουμί.

λjανj̤τάρ-ι ἴδ. λjαjετάρ-ι πληθ. λjανj̤τάρ̤τ̤ τὸ θηλ. λjανj̤τόρε-jα ἴδ. λjαj̤τόρε-jα· πληθ. λjανj̤τόρετ̤.

Λjάπ-bι καὶ Λjαπ-ι = Λjάπης πληθ. Λjάb̤ριτ̤.

λjαπαρόσ ('Ελβασ. — Τυρ.) [ρυπαρὸς] = λασπόνω, λερόνω, βρομῶ· καὶ λjαβαρόσ (Περμέτ.), λjατουρίσ (Βεράτ.) τὸ παθ. λjαπαρόσεμ, λjατουρίσεμ.

λjάπ̤-α = τὸ δέρμα τῆς κοιλίας τῶνσφαζομένων ζώων καὶ τά παρόμοια (συγγενὴς τῇ λέξει λjάφσ̈-α).

λjαπε̣ρδῑ-α (γεγ.) πληθ. λjαπε̣ρδῑτε̣ = αἰσχρολογία = φιάλjε̣ τε̣ νdῦτα.

λjάπσ (Ἐλβάσ.) ρ. οὐδ. = ἀπαυδῶ, ἀποκάμνω: ὡς λjάπσα νγα κυj νjερῑ = ἀπηύδησα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· λjάπσα πρεj σε̣ κε̣ρκούεμιτ = ἀπηύδησα ζητῶν· μός με̣ λjάπσε̣ = μή μὲ κάμῃς νὰ ἀπαυδῶ· ἴδ. γjυφκjέj.

λjάπσ (Τυρχν.) ρ. οὐδ. = deσ̈ε̣ρόj (ἀντιθέτως τῆς σημ. Ἐλβασανίου) = ἐπιθυμῶ.

λjαράσ̈κε̣-α (γ) πληθ. λjαράσ̈κατε̣ [λjαρε̣-α] καὶ λjαράτσκατε̣ = ἡ καρακάξα· καὶ γρίζ̈ε̣λε̣-α (Σ), γρίφσ̈ε̣-α (Περμέτ.).

λjαράσ̈-ι [λjάρε̣-α] ἴδ. φαλκούα-όϊ πληθ. λjαράσ̈ε̣τε̣ = παρδαλός.

λjαούσ-ζι (Ἐλβάσ.) ἴδ. λαούσ-ζι (Περμέτ.) γjένdεjε-jα = λαός.

λjάρ-ι (Σ. Καβ.) = δάφνη· ἴδ. dαφίνε̣-α.

λjάρκ ἐπίρ. = μακράν, πόρρω, πρόσω, μακρόθι κοιν. μακριά· πε̣ρ σε̣ λjάργου ἢ πε̣ρ σε̣ λjάργουτ = μακρόθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) λjάρκ μέjε, λjάρκ τέjε, λjάρκ ατῑ, λjάρκ νέσ̈. — λjάρκ jουσ̈-ατύρε = μακρὰν ἀπὸ ἐμὲ - σὲ - αὐτοῦ, ἡμῶν - ὑμῶν - αὐτῶν. — λjάρκ τέjε = ἔξω ἀπὸ σένα κοινῶς. — κjόφτε̣ λjάρκ = μὴ γένοιτο, ἔξω ἀπ' ἐδῶ κοιν. — ἀντίθ. άφε̣ρε̣.

(ι-ε-τε̣) *λjάργε̣τε̣* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̣ άφε̣ρε̣.

λjάργαζε̣ (γ) *λjάργαζι* (τ) ἐπίρ. = μακρόθεν· ἀντίθ άφε̣ραζε̣.

λjαργέσε̣-α πληθ. λjαργέσατε̣ = ἡ ἀπόστασις.

λjαργε̣σίνε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. λjαργε̣σ̈ίνατε̣ καὶ λjαργε̣ρίρε̣-α (τ) πληθ. —ρατε̣ = μακρυνὸν μέρος, ἀντίθ. αφε̣ρσίνε̣-α.

λjαργόνj-όj ρ = ἀπομακρύνω τινά· καὶ με̣ργόνj-όj ἀντίθ. αφε̣ρόνj-όj. — τὸ παθ. λjαργόνεμ-όχ̈εμ καὶ με̣ργόνεμ-όχ̈εμ· ἀντίθ. ἀφε̣ρόνεμ-όχ̈εμ.

λjάρε̣-α πληθ. λjάρατε̣ = τὸ παρδαλὸν κοινῶς, τὸ ποικίλον, κατάστικτον. — λjάρα - λjάρα = παρδαλῶς.

(ι-ε-τε̣) *λjάρε̣* ἐπίθ. = παρδαλὸς-ὴ-ὸν καὶ ι-ε-τε̣ λjάρε̣μ-ι, ε̣με-jα.

λjάρε̣σ-ι, λjάρε̣σε-jα· πληθ. ἀρσ. λjάρε̣σιτε̣, λjάρε̣σετε̣ θηλ. λjαρόσ̈-ι, λjαρόσ̈ε-jα πληθ. ἀρσ. λjαρόσ̈ε̣τε̣, λjαρόσ̈ετε̣ θηλ. λjαρίσκ-ου θηλ. λjαρίσκε̣-α πληθ. λjαρίσκατε̣ θηλ. λjαραμάν-ι, θηλ. λjαραμάνε-jα πληθ. ἀρσ. άνε̣τε̣ - άνετε̣ θηλ. λjαραγάν-ι-ε-jα (Περμέτ.) πληθ. ἀρσ. λjαραγάνε̣τε̣, λjαραγάνετε̣ θηλ. = κατάστικος. — πούλjε λjαρίσκε̣ = κατάστικτος ὄρνις, γελj λjαρίσκε̣· κοινῶς ἡ πιτσίρα.

λjαρόνj-όj (γ) καὶ *λjαρόσ* (τ) = κάμνω παρδαλόν· bανj λjάρα, λjάρα.
λjαρόσ̈-ι (Περμέτ.) πληθ. λjαρόσ̈ετε̣ = κάμνω παρδαλόν· τὸ παθ. λjαρόχεμ (γ), λjαρόσεμ, λjαρόσ̈εμ = γίνομαι παρδαλός.
λjαρούσ̈κ-ου = ἀγριοστάφυλο πληθ. λjαρούσ̈κj-τε̣.
λjαρόj (Ἔλβασ.), λjε̣ρόνj (Βεράτ.) λjαβρόνj (Σ), λjε̣βρόj (Σ) νγάσ-έτ-έτ κέτε̣ (Κρούjα, Τυράν. Ἔλβασ) = γεωργῶ, καλλιεργῶ τὴν γῆν· τὸ παθ. λjαρόχεμ, λjε̣ρόνεμ, λjαβρόνεμ, νγίτεμ.
λjάρτε̣ (τ) ἴδ. ναλjτ (γ) ἐπίρ. ἀντίθ. πόσ̈τε̣ = ὑψηλά.
λjάρταζι (τ) καὶ *λjάρταζιτ* (τ) ἐπίρ. = ἄνωθεν.
(ι-ε-τε̣) *λjάρτε̣* καὶ *λjάρτε̣σμ* (τ) = ἴ ι-ε-τε̣ νάλjτε̣.
λjαρτόνj-όj (τ) ἴδ. ναλjτόj (γ) - λjαρτόνεμ (τ) ἴδ. ναλτόχεμ (γ).
λjᾶσ̈-ι (Σ) ἀντὶ λjᾶμσ̈-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ μ πρὸ τοῦ σ̈ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjᾶσ̈ατε̣ (Σ) = κουβάρι.
λjάσ̈ε̣-α ἀντὶ λjάφσ̈ε̣-α κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ (συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις) πληθ. λjάσ̈ατε̣ = τὸ λειρί.
(ι-ε-τε̣) *λjάσ̈τε̣* = ο-η-πρώϊμος, ἀρχαῖος-αία-ον [συγκρ. Ἀγγλ. last] πλjάκου ι λjάσ̈τε̣ = πλjάκου ι βιέτε̣ρε̣.— ε̣σ̈τε̣ θε̣νε̣ σε̣ λjάσ̈τε̣σ = ἐρρήθη παρὰ τῶν ἀρχαίων. ἀντίθ. βόνε̣ (γ). — τε̣ λjάστα-τε̣ = τὰ σπαρτά· (ἐπὶ γεννημάτων), ὡς σῖτος, κριθάρι κ.τ.λ. πρώϊμα.
λjασ̈τόj ρ. οὐδ. = παλαιόνω, ἡλικιόνω· bε̣νεμ ι λjάσ̈τε̣.— dίτε̣ μbε̣ dίτε̣ λjασ̈τὸν = ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ γηράσκει.
λjάτε̣-α (Σ) ἴδ. γε̣δένdε̣-α = ρόζος.
λjάτε̣-α [λjατόj Περμέτ.) = σε̣πάτ' ε βόγε̣λjε̣· καὶ τσακόρρε-jα (Τυρ.) = λjάτ' ε βόγε̣λjε̣ κοινῶς τσεκοῦρι πληθ. τσακόρετε̣.
λjατο̃ρε-jα πληθ. λjατόρετε̣ = τσακόρρε-jα (Τυρ. γ. Μαλjεσία) = ἀξίνη μικρά.— λjατόρεjα ε̣σ̈τε̣ με̣ ε βόγε̣λjε̣ σε λjάτα, λjάτα ε̣σ̈τε̣ με̣ ε βόγε̣λjε̣ σε σε̣πάτα· (Τουρκ. ναdσ̈άκε̣ = τσεκοῦρι).
λjατόj-όχεμ (Σ) ἴδ. γε̣δέντ-dεμ = ἐκλέπω, ξεφλουδίζω.
λjατοῦερ-όρι καὶ *λjατοῦρ-όρι* = σφραγὶς ξυλίνη (διὰ τὰς προσφοράς)· ἴδ. λjατόνj· ἴδ. καὶ μπλjατοῦαρ-όρι (γ) μπλjατοῦερ-όρι (γ).
λjατουρίσ (Βεράτ.) ἴδ. ρ. λjαπαρόσ (Ἔλβασ. Τυράν.).
λjάφσ̈ε̣-α πληθ. λjάφσ̈ατε̣ κοιν. τὸ λειρί, τὸ καρκάλι· 2) ἡ ἀκροβυστία ὡς λjάφσ̈' ε κᾶριτ = ἡ ἀκροβυστία, τοῦ πέους.
λjαφάτε̣-α (Περμέτ.) πληθ. λjαφάτε̣ τε̣ ἴδ. λjαjθάτε̣-α = κουτσουπιά.

λjαφσάκ-ου = νjε γjε με λάφσε = ἀπερίτμητος· πληθ. λjαφσάκετε.

λjάχεμ παθ. = λούομαι κοιν. πλύνομαι, νίπτομαι· 2) ἐξοφλοῦμαι, πληρόνομαι· ουλjᾶμ bάσκε = οὔτε μοῦ χρεωστεῖς οὔτε σὲ χρεωστῶ· 3) ἀθωόνομαι· 4) λjάχεμ ε λjῦχεμ = κολακεύομαι ὑπό τινος.

λjε̄ ἴδ. λjᾶ (γ) ρ. = ἀφίνω.

λjε̄-νι (Ἐλβασ.) πληθ. λjένατε κακῶς ἀντὶ λjένjτε ἴδ. λjεγjέν-ι (Σ) = λεκάνη.

λjεβαρδσ-ι (Βεράτ.) ἀρσ. λjεβαράσε-jα πληθ. λjεβαράσετε ἀρσ. λjεβαράσετε θηλ. = αὐ α αjο κjε λjεβρόν. = ὁ (ἡ) περιφερόμενος, ὁ (ἡ) ἄστατος, ὁ μὴ στέκων εἰς ἓν μέρος.

λjεβόνj-όνεμ (Τοσκ. budi - bogdan) ἴδ. λjαβdόj-όχεμ (γ) καὶ

λjεβdερόνj-όνεμ ἴδ. λjαβdερόj-όχεμ (γ) = ἐπαινῶ - οῦμαι.

λjεβdίμ-ι (τ), λjεβdουρίμ-ι (τ) ἴδ. λjαβdίμ (γ) λjαβdουρίμ (γ) πληθ. λjεβdίμετε, λjεβdουρίμετε = ἔπαινος.

λjεβέdσγε-α (Βεράτ.), λjεβύσγε-α (τ), λjεβότσκε-α (γ), λjεβέσγε-α λjιβόσγε-α (Καβ.), βελjότσγε-α (τ), λjουβέσγε-α (Περμέτ.) = γελjβόdσα ε ἄρρεσε, ε βέσε, ε κjέπεσε κ.τ.λ. καὶ βλέσγε-α (Ἀργυρ.), γελjβόdσε-α (Τυράν.), γελjβόjκε-α (Κρούjα), γεβόdσε-α (Σ) ἴδ. γούαλ-ι (Βεράτ.) καὶ γούαjε-α (Περμέτ.) [καὶ βε̄-jα ἢ βέζε-α ἢ βεό-jα (Σ) = τὸ ᾠόν, [ἴσως ἡ λέξις σύνθετος] = τὸ τσέφλι, τὰ δύο κομμάτια τοῦ φλοιοῦ, κεχωρισμένα· πληθ. λjεβέdσγατε, λjεβύdσγατε, λjεβότσκατε, λjεβέσγατε, λjιβόdσγατε, βελjότσγατε, βελjότσκατε, λjουβέσγατε, βλέσγατε, γελjβότσκατε, γελjβόjκατε, γεβόdσατε = κέλυφος.

(ε) *λjεβερούαμε-jα* (τ) [Λατ. laboro-are = πονῶ, ἐργάζομαι] = ἡ ἐργάσιμος (ἡμέρα)· ἀντίθ. ε κρέμτε-jα, φέστε-α. — dιτ' ε λjεβερούαμε (τ) = dίτε πουνετόρε (γ) = καθημερινή, ἐργάσιμος ἡμέρα.

λjεβόρε-jα πληθ. λjεβόρετε ἴδ. λαπούτσκε-α = ράκος.

λjεβίρεμ (Τυραν.) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = παρακαλῶ. — ι λjεβίρεμ ατῑ νjερίου = ι λjοῦτεμ = παρακαλῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjεβίσ ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ζωϋφίων).

λjεβρόνj (Βεράτ.) λjεβρίj (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = κινοῦμαι (ἐπὶ ἀνθρώπων), περιέρχομαι, περιφέρομαι.

λjεβρίj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = πλύνω τὰ φορέματα ἐκ δευτέρου (κινῶν αὐτὰ ἐντὸς τοῦ ὕδατος) λjεβρῖj ρρόbατε = ι σκόj με ούjε περ σε dύτι.

λjεβϱόj-όχεμ (Σ) ἴδ. λjαβρόj-όχεμ (Σ) = ἐλαφρύνω, β΄) καλλιεργῶ.
λjεβῦϱ-ῦϱ-ῦϱ (Zabζουνα) ρ. ἐνεργ. = γεῤῥίτσ = γρατσουνίζω.
λjεβῦϱεμ παθ. = γεῤῥίτσεμ· ἀορ. λjεβῦρα-ε-ι μτχ. λjεβύρε καὶ λjεβύρουνε = γρατσουνίζομαι.
λjεbάϱκε-ja (Περμέτ.) [λjε = ἀφίνω καὶ bαρκ-ου] = δυσεντερία πληθ. λjεbάρκετε.
λjέbεϱ-ι = εἶδος ἀρρωστίας ἐπὶ τῶν μαστῶν τῶν γυναικῶν ὅταν πήζῃ τὸ γάλα ἐντὸς τῶν βυζιῶν.
λjέbϱε-α (Περμέτ.) = ἡ λέπρα· πληθ. λjέbρατε ἴδ. σγjέbε-jα.
λjεbϱόσ-εμ (Περμέτ.) = ἴδ. σγjεbόσ-εμ = ἔχω λέπραν.
λjεγjέν-ι (Σ) = ἡ λεκάνη κοιν. τὸ λεγένι πληθ. λjεγjένατε.— καὶ λjεγjέν-ι (τ) πληθ. λjεγjένατε, λjεjέν-ι (τ) πληθ. λjεjένατε, λjε̃-νι (Ἐλβασ.) πληθ. λjένατε.
λjέγjετε πληθ. (τ) = ἴδ. λjέκjετε πληθ.— ἴδ. λjάκ-ου = οἱ ἱμάντες.
λjεγjεϱόν-όj (τ) ρ. = ὁμιλῶ, ἀγορεύω· καὶ λjιγjερόj (γ).
λjεγjεϱάτε (τ) λjιγjεράτε (γ) = ὁμιλία, λόγος.
λjέδε-α (Τυραν.) καὶ λjέδε-jα (Καβ.) πληθ. λjέδατε = χάϊδευμα. ἴδ δέλjκε-α.
λjεδατάϱ-ι: ἀρσ. λjεδατάρε-jα θηλ. (Καβ. Τυραν.) ἴδ. δελjατᾶρ-ι-ᾶρε-jα πληθ. λjεδατᾶρετε ἀρσ. λjεδατάρετε θηλ. = κόλαξ.
λjεδατόj (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = χαϊδεύω· ἴδ. περκεδέλj τὸ παθ. λjεδατόχεμ = (Καβ.) = χαϊδεύομαι ἴδ. περκεδέλjεμ.
λjεδίστε-α (γ) = ασάj τόκε κjε ι bίε λjέδι· πληθ. λjεδίστατε.— καὶ λjυμενίστε-α (γ) = ασάj τόκε κjε ι bίε λjύμι πληθ. λjυμενίστατε καὶ ζαλίστε-α (γ) = ασάj τόκε κjε ι bίε ζᾶλι πληθ. ζαλίστατε.
λjέζε-α (Τυραν.) πληθ. λjέζατε = κοινῶς ἐλαιὰ = τὸ εἰς τὸ πρόσωπον ἢ εἰς τὸ σῶμα κόκκινον σημάδι καὶ λjύθ-ι (Ἐλβασ).
λjέθ-ι (Ἐλβασ.) ἴδ. λjύμ-ι (Σ) καὶ λούμ-ι (τ) πληθ. λjέθνατε (ἄχρηστος).
λjέθ-δι (τ) πληθ. λjέδετε = ὁ ὄχθος τοῦ ἀγροῦ, τῆς ἀμπέλου, τοῦ κήπου, τὰ χωρίζοντα ἄκρα τὰ ὁποῖα δὲν σκάπτουσι πρὸς διαστολὴν καὶ φυτρόνει χόρτος.
λjέθ-δι (Dίbρα-Τετόβα) = τοῖχος ἴδ. μουρ-ι.
λjε̃j: ρ. = γεννῶ, γεννῶμαι, καὶ λjίντ, πῖελ = τίκτω (ἐπὶ γυναικῶν)

καὶ (συνηρ.) πῖλ· γρούαjα πο͂λι φόσ̈νjε̱ = ἡ γυνὴ ἔτεκε βρέφος. — dέλjεjα πο͂λι κjε̱νκj = τὸ πρόβατον ἐγέννησεν ἀρνίον. — ἀόρ. λjέβα-ε-ου, καὶ λjίνdα-ε-ι· μτχ. λjεμ (γ) καὶ λjέρε̱ (τ) λjίνdε̱ καὶ λjίνdουρε̱ (τ) λjίνdουνε̱ (γ) — ἀορ. πο͂λα-ε-ι καὶ πούαλ (τ) πούελ (γ), μτχ. πιέλε̱, πιέλουνε̱ (γ) πιέλουρε̱ (τ). 2) σημ. ἀνατέλλω ὡς: λjέου dίελι, χ̈άνα = λjινdι dίελι, χάνα = ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος. ἡ σελήνη. — ἀντιθ. περε̱νdόϊ dίελι, χ̈άνα = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη. — κουσ̈ κα̈ λjέρε̱ do τε̱ βdέσε̱ = κουσ̈ κα̈ λjίνdουρε̱ do τε̱ βdέσε̱ = ὅστις ἐγεννήθη, μέλλει νὰ ἀποθάνῃ. — με̱ λjίνdι dιάλjε̱, τε̱ λjίνdι dιάλjε̱, ι λjίνdι dιάλε̱ = με̱ λjέου dιάλjε̱ τε̱ λjέου dιάλjε̱, ι λjέου dιάλjε̱ = ἐγεννήθη μοι υἱός, ἐγεννήθη σοι υἱός, ἐγεννήθη αὐτῷ υἱός, (ἐπὶ ἀνδρός). — Σάρρα πόλι Ισαάκνε̱ = ἡ Σάρρα ἔτεκε τὸν Ἰσαάκ. — Αβραάμιτ ι λjέου (ι λjίνdι) Ισαάκου: τῷ Ἀβραὰμ ἐγεννήθη ὁ Ἰσαάκ. — κουρ λjεν (α λjίντ) νdo νjε̱ dιάλjε̱ α βάϊζε̱ κε̱σ̈τοὺ ουρόνjε̱νε̱: Φατ-μάθ ε κε̱μbε̱ μbαρε̱ (πε̱ρ μάσ̈κουλε̱). — Φατ-μάδε ε κέμbε̱ μbάρε̱ (πε̱ρ φέμε̱ρε̱). — τὸ παθ. πῖλεμ: σ' πῖλετε̱ νdε̱ bότε̱ ι κε̱τίλε̱ νjερί = δὲν γεννᾶται 'στὸν κόσμον τέτοιος ἄνθρωπος.

λjε̱jσόνj-όνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. λjετε̱σόνj-όνεμ (Βεράτ.) = ἐλαφρύνω, ἐλευθερόνω

Λjέκε̱-α πληθ. Λjέκε̱τε̱ = Ἀλέξανδρος 2) οἱ ὀρεινοὶ τῆς Σκόδρας ὀνομάζονται Λjε̱κε̱.

λjε̱κούντ (γ. τ.) ρ. = κουνῶ ἴδ. κολανdίσ ρ. καὶ τούντ (γ), τουνdουλὸj (γ), παθ. λjε̱κούνdεμ, τοῦνdεμ, τουνdουλόχ̈εμ = ἴδ. κολανdίσεμ.

λjε̱κούρε̱-α (τ), λjικούρε̱-κ (γ) πληθ. — α-τε̱ = δέρμα.

(ι-ε-τε̱) *λjε̱κούρτε̱* — *λjικούρτε̱* = δερμάτινος-η-ον = πρέj λjε̱κούρε.

λjε̱κjε̱̄-νι (γ. bogdan) πληθ. λjε̱κjένj-τε̱, λjε̱κjέ-ρι (τ.) πληθ. λjε̱κjένjτε̱, λjικjέ-νι (γ) πληθ. λjικjένjτε̱ [συγκρ. λεκάνη] = λίμνη. (Τουρκ. γjόλj).

λjέκjετε̱ (Ἐλβασ.) πληθ. τοῦ λjάκ-ου, λjέγjετε̱ πληθ. τοῦ λjάκ-αγου λjάκ-ου, λjέκjεζατε̱ πληθ. ὑποκορ., ρρε̱τσ̈κῦθ-ι (Κροjα) πληθ. ρρε̱τσ̈κύθε̱τε̱ (Κροjα), γίλjτσατε̱ (Σ) πληθ. — με̱ dρίδενε̱ λjέκjετε̱ ε κα̈μbε̱σε̱ = μὲ dρίδενε̱ λjέγjετ'ε κε̱μbεσε̱ (τ) = με dρίδεν' λjέκjεζατ'ε κε̱μbε̱σε̱ (τ) = μὲ dρίδεν' ρρε̱τσ̈κύθετ'ε κα̈μbε̱σε̱ (Κρ.) = μὲ dρίδενε' γίλjτσατ' ε κα̈μbε̱σε̱ (Σ) = οἱ ἱμάντες, τὰ λωρία.

λjελjέ-jα ('Αργυρ.)=χαίτη τῶν ζώων πληθ. λjελjέτε̱ καὶ κομ-ι = ἡ χαίτη τοῦ ἵππου, κόμε̱-α (Τυραν.).

λjέμε̱-α πλθ. λjε̱με̱τε̱=ἴδ. λjἄμε̱-α (γ) = ἁλώνι.

λjέμε̱ζε̱-α λέφε̱ζε̱-α (Τυραν.), χ̃έλμε̱ζε̱-α (Περμ.)=λύγξ, κοινῶς λόξυγγας πληθ. λjέμε̱ζατε̱ λjέφε̱ζατε̱ (Τυρ. ἄχρηστος) χ̃έλμε̱ζατε̱ (Περμέτ. ἄχρηστος). με̱ ζε̄ λjέμε̱ζα=με̱ μερρ λjέμε̱ζα = λjεμε̱ζόj=μὲ πιάνει ὁ λόξυγγας. λjεμε̱ζόj = με ζε̄ λjέμεζα, με̱ μέρρ λjέμε̱ζα.

λjε̱μίσ̈τε-jα ('Ελβασ. Περμέτ) πληθ. λjε̱μίσ̈τετε̱ = μικρὰ ξυλάκια, σκουπίδια.

(τε̱) *λjέμιτ' ε dίελιτ* (γεγ) = ἡ ἀναστολὴ τοῦ ἡλίου, τε̱ λjέρε̱τ'ε dίελιτ (τ), τε̱ λjίνdουριτ' ε dίελιτ. (τ). — άν' ε σε̱ λjέμε̱τ dίελιτ (γ) = αν' ε σε̱ λjέριτ dίελιτ (τ)=άν' ε σε̱ λjίνdουριτ' dίελιτ (τ)=ἡ ἀνατολή.

λjε̱μόσε̱νε̱-α (γ. budi bogdan) πληθ. λjε̱μόσ̈ε̱νατε̱=ἐλεημοσύνη 2) (γεγ. Μυζεκjέjα)=κόλυβα ἢ ἄλλα φαγόσιμα τὰ ὁποῖα μοιράζουσι διὰ τὰς ψυχὰς τῶν ἀποθαμένων.

λjέμσ̈-ι πληθ. λjε̱μσετε̱ = ἴδ. λjἄμσ̈-ι (γ) = κουβάρι.

λjε̱νγάτε̱-α πληθ. λjε̱νγάτατε̱ = ἀρρωστία, νόσος, ἀσθένεια λjενγάτ' ε τόκε̱σε̱ = ἐπιληψία, σεληνιασμὸς (Σ) — ζᾶνε̱ πρεj λjε̱νγάτε̱σε̱ τόκε̱σε̱ = σεληνιασμένος.

λjε̱νγίμ-ι = τὸ πάσχειν ἀπὸ ἀρρώστιαν πληθ. λjε̱νγίμετε̱.

λjε̱νγόνj-όj ρ. οὐδ. πάσχω, ἀπὸ ἀρρώστιαν, νοσῶ. — τσ̈' κᾶ κjε̱ λjε̱νγόν αῦ νjερῖ;=ἀπὸ τί πάσχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; λjενγόν νγα κολ' ε κέκjε = πάσχει ἀπὸ φθίσιν. — λjε̱νγόβα dυ βιέτ νγα έθετε̱=ἔπαθον δύο ἔτη ἀπὸ πυρετόν.

λjένγjε̱ρε̱-α (Βερατ) ἴδ. κούκjε̱λjε̱-α πληθ. λjε̱νγjε̱ρατε̱.

λjενγjύερ-ι ('Αργυρ.) καὶ λjε̱νγjύρε̱-α ('Αργυρ.) ἴδε λjυνγjύρε-α (γ)=τῦφος.

λjε̱νdε̱-α: πληθ. λjε̱νdε̱ρα ἴδ. λjάνdε̱-α (γ) = βάλανος.

λjε̱νdῖ-α (γ) κοιν. πίκα· κᾶμ λjενdῖ με ατε̄ = ἔχω πίκαν μαζί του· κᾶ λjενdῖ με μοῦ = ἔχει πίκαν μαζί μου. (=κὰ μερὶ μὲ μοῦα).

λjε̱νdίμ-ι [ἴδ. λjενdόj]· ἀφηρ. = κέντημα εἰς τὴν πληγήν. πληθ. λjε̱νdίμετε̱.

λjε̱νdίνε̱-α (Βερατ Περμέτ) πληθ. λjενdίνατε̱ = χέρσος, τόπος ἀκαλλιέργητος, γῆ ἀκαλλιέργητος ἴδ. djέρρ-ι.

λjενdόνj-όj (γ) λjενdόνj-όj (τ) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω τὴν πληγήν, κουρ τε πιέκ νdονjε' νdε πλεάγετ ε τε δεμπ. μελjενdόϊ πλjάγενε = μὲ ἔγγιξεν 'ς τὴν πληγὴν (καὶ ἐπόνησα) με λjενdόϊ ζεμερνε· = μὲ κέντησέ εἰς τὴν καρδjά· μὸς με λjενdὸ ατιέ τεκ με δεμπ = μὴ μὲ ἐγγίζεις ἐκεῖ ὅπου μὲ πονεῖ· καὶ ἠθικῶς = μὴ μὲ πειράζεις· τὸ παθ. λjενdόνεμ(τ), λjενdόχεμ (γ) = πειράζομαι ἠθικῶς, κεντοῦμαι ἠθικῶς· μ' ουλjενdούα ζέμερα = ἐκεντήθην ἠθικῶς, ἐπειράχθην ἠθικῶς.

λjένdε-α πληθ. λjένdετε = βαλανίδιον.

λjενκ-γου (τ) = ἴδ. λjάνκ-γου (γ) [πληθ. λείπει] = ζωμός.

λjενόj (γ) [Λατ. lenio-ire]· ρῆμ. ἐνεργ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω· ἴδ. λjετεσόνj (Βεράτ.) λjετσόνj (Περμέτ.) τὸ παθ. λjενόχεμ (γ) = ἴδ. λjετεσόνεμ, λjετσόνεμ.

λjεόν-ι πληθ. λjεόνετε = λέων, κοιν. λεοντάρι· καὶ λjουᾶ-νι (γ) πληθ. λjουάνjετε.

λjεπαρόσ-εμ (Σ) = εἶμαι ξεσχισμένος εἰς τὰ φορέματα.

λjεπέτσ-ι (Τοσκ. 'Αργυρ.) = θόνε κάουτ πλjάκ κjε εὅτε ι dόbενε ε ι λjίκ· [Βουλγαριστὶ λjεπέτσ = εἶδος χόρτου].

λjεπιέτε-α = λάπατον (πληθ. λείπει).

λjεπῖj (γ. τ.) ρ. = γλύφω (διὰ τῆς γλώσσης). ἀόρ. λjεπῖνα-ε-ι, μτχ. λjεπῖμ (γ), λjεπίρε (τ), παθ. λjεπῖχεμ (γ. τ.).

λjέπουρ-ι πληθ. λjέπουjτε καὶ λjέπουρατε (τ) [Αἰολ. λέπορις - λεπόριος, Λατ. lepus] = λαγώς.

λjεπούσε-α (τ) = εἶδος φυτοῦ πλατυφύλλου· πληθ. λjεπούσατε.

λjερόνj-όνεμ (Βεράτ.) ἴδ. λjαρόνj-όχεμ = ἐλαφρύνω. β'.) καλλιεργῶ.

λjερούσκ-ου: πληθ. λjερούσκj-τε = ἴδ. λjαρούσκ-ου (γ) = κληματίς.

λjέσ-ζι (Σ) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ) = ἓν σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται εἰς τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν ἢ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος ὡς εἶδος παρασίτου.

λjέσε-α = ατό dσούφκατε κjε βάρινε γράτε ε φσατάρεbετ ατε̃j ε κετε̃j νdεπερ ρρόbατε· λjέσε-α (Βεράτ.-'Ελbάσ.) πληθ. λjέσατε = τρίνε-α· 2) ατὸ τρίνατ' ε βάθεσε κjε jάνε bερε πόσι dύερε περτε μbύλουρε βάθενε· 3) ατό τρίνα κjε σεσόjενε πλjίσατ' ε άρεσε· λέγεται καὶ παρέτκε-α (τσερμενίκα) = θίνανος.

λjεσνίκ-ου (Περμέτ.) ??? (ἴσως εἶναι Σλαυϊκὴ λέξις).

λjέö-ι ἀόρ. πληθ, λjέöνατε̦ (γ), λjέöρατε̦ (τ) [ἴδ. ἑλλην. λάχ-νος] καὶ λjέö-λjέöτε̦ οὐδ. = τὸ μαλλίον.

λjεöτούαϱ-όϱι (τ), λjεöτοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) λjεöτοῦ-ορι πληθ. λjεö-τόρε̦τε̦ = μαλλερός θηλ. λjεöτόρε-jα = μαλιαρή· πληθ. ρετε̦.

(ι-ε-τε̦) *λjέöτε̦* ἐπιθ. = μάλλινος, ἐρεοῦς.

λjεö-κόϱϱε̦-α (τ): κυυρ ι βdεσ bοῦρρι νdονjε̦ γρούαjε, νdε̦ μος dαöτε̦ τε̦ μαρτόνετε̦ με̄, πρετ φλjόκjε̦τε̦, πο νdε̦ μος ι πρέφτε̦ dο τε̦ μαρτόνετε̦ πε̦ρσε̦ρῖ.— πληθ. λjεö-κόρρατε̦.

λjε̦öόνj-όj, *λjιöόj* (γεγ.) ρ. = ἀφίνω, καταλείπω, ἀπολείπω ἀπολύω, ἀπορρίπτω, ἀποβάλλω, ἀπολνῶ (ἀπλῶς) [Ἑλλην. λιάζω] γjίθε̦ dρούνjτε̦ λjε̦öόνjε̦τε̦ νdε̦ βιέöτε̦ = ὅλα τὰ δένδρα ἀπορρίπτουσι (ἀποβάλλουσι) τὰ φύλλα τὸ φθινόπωρον· μόλα, dαρδα, φίκου λjε̦öόϊ κόκjετε̦ πε̦ρδε̄ = ἡ μηλέα, ἡ ἀπιδιά, ἡ συκῆ ἀπέρριψε τοὺς καρποὺς κατὰ γῆς· λjε̦öόj κέντε̦ τα ζάνε̦. = ἀπολνῶ τὰ σκυλιὰ νὰ τὸν πιάσουν· ε ζοῦνα εδέ ε λjε̦öόβα τὸν ἔπιασα καὶ τὸν ἀπέλυσα.— dούα τε̦ βέτε πο σ' με̦ λjε̦öον ιμ' ατε̦ = θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μὲ ἀφίνει ὁ πατήρ μου.— με̦σόνjε̦σι λjε̦öόϊ djέμτε̦ νγα σκολία = ὁ διδάσκαλος ἀπέλυσε τοὺς μαθητὰς ἀπὸ τὸ σχολεῖον· bοῦρρι λjε̦öόϊ γρούανε̦ = ὁ ἀνὴρ ἀπέλυσε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.—ζοτε̦νία λjε̦öόϊ öε̦ρbε̦τόριν' ε τῖ = ὁ κύριος ἀπέλυσε τὸν δοῦλον αὐτοῦ. — μος ε μbᾶ πο λjε̦öόjε = μὴ τὸν κρατεῖς ἀλλ' ἀπόλυσον αὐτόν.— ἀντίθ. μbᾶ = βαστῶ, κρατῶ.

λjε̦öόνεμ (τ) λjιöόχ̦εμ (γ) παθ. = ἀφίνομαι, καταλείπομαι, ἀπολείπομαι ἀποβάλλομαι ἀπορρίπτομαι ἀντιθ. τὸ ρημ. μbάχ̦εμ.— λjε̦öόχ̦εμ τα ζᾶ = ρίπτομαι νὰ τὸν πιάσω.

(ι-ε-τε̦) *λjέτε̦:* ἐπίθ. = ἐλαφρούτσικος (κατὰ τὸν νοῦν) κοιν. ἠλίθιος. καὶ ι-ε-τε̦ λjε̄ (budi) ἐπίθ. = ἐλαφρός, ἀβαρής, ι-ε-τε̦ λjέ-τε̦, (τ), λjέχ̦ετε̦ (τ).— λjέτε̦-λjέχ̦ετε̦ ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjέτε̦ϱε̦-α (γ) πληθ. λjέτε̦ρατε̦ = χαρτίον, 2) ἐπιστολή, κοιν. γράμμα.

λjετε̦σόνj (Βεράτ.) λjεjσόνj (Περμέτ.) λjενὸj (Ἐλβασ.) [Λατ. lenioire] ρ. = ἐλαφρύνω, κουφίζω, ἀνακουφίζω.— ἀντιθ. ρανdὸj (γ) ρε̦νdόj (τ) παθ. λjετε̦σόνεμ (Βεράτ.) λjεjσόνεμ (Περμέτ.) λjενόχ̦εμ (Ἐλβασ.) ἐλαφρύνομαι, κουφίζομαι, ἀνακουφίζομαι.

λjετε̦ϱούεϱ-όϱι (budi) = γραμματισμένος, πεπαιδευμένος.

λjετε̱ϱόϱε-ja θηλ. = γραμματισμένη, πεπαιδευμένη πληθ. λjετε̱ρόρε̱τε, ἀρσ.—λjετε̱ρόρετε̱ θηλ.

λjε̱τῖ-ι (γ) λjιτῖ-ι (γ) = Λατῖνος· 2) Καθολικὸς (τὸ θρήσκευμα) ἴδ. λατίν-ι πληθ. λjετίνjτε̱, λjετίνjτε̱ = ἡ Λατινίς.

λjε̱τινέσ̈ε̱-α (γ), λjιτινέσ̈ε̱-α (γ), λjετίνκε̱-α (γ), λjιτίνκε̱-α (γ) πληθ. λjε̱τινέσ̈ατε̱, λjιτινέσ̈ατε̱, λjετίνκατε̱, λjιτίνκατε̱.

λjε̱τινίσ̈τι (γ) ἐπίρ. λjιτινίσ̈τ (γ) = Λατινιστὶ ἴδ. λατινίσ̈τ (γ).

λjε̱τινίσ̈τε-ja (γ) λjιτινίστε-jα (γ) = ἡ Λατινικὴ (γλῶσσα) ἴδ. λατινίστε-jα.

λjέφ: (γ) = ἴδ. λjέχ (ῥῆμα.) = ὑλακτῶ, γαυγίζω.

λjε̱φτόνj = ἴδ. λjουφτόj (γ) (ἀντιθ. πακjσόj, πακjτόj, παjτόj) = πολεμῶ.

λjε̱φύτ-ι (Ἐλβασ. Βεράτ.) κοινῶς τὸ bοτσινάρι πληθ. λjεφύτνατε̱ καὶ τσ̈ύτσ̈ε̱-α (Τυραν.) τσ̈ύτσ̈-ι (Κροῦjα), τσ̈επ-ι = προεξοχὴ ἀγγείου.

λjέχ̆ (τ. γ) ῥημ. οὐδ. = γαυγίζω, βαβίζω (ἐπὶ σκύλων) καὶ λjέφ (γ).

λjέχ̆ε̱-α (Περμέτ.) = στρέμμα γῆς ἀπροσδιόριστον.

λjέχ̆ε-ja (Ἐλβασ.) πληθ. λjέχετε̱ = σποριά.—νjε̱ λjέχ̆ε πρασ. = ... νjε̱ λjέχε κjέπε̱, χ̆ούδρα, λjε̱πιέτε̱ = ἓν στρέμμα, πράσα κ.τ.λ.

λjε̱χε̱ϱόνj (Περμέτ.) = χωρίζω τὸ χωράφιον εἰς στρέμματα.

λjεχ̆όνε̱-α (τ) πληθ. λjεχόνατε̱· λjε̱χόνε̱-α πληθ. α-τε̱ = γροῦε ε dέργjουνε̱ (Σ) [ἴδ. dέργjεμ ἢ dίργjεμ] = λεχώ.

λjεχονῖ-α = ἡ κατάστασις τῆς λεχούσης εἰς διάστημα 40 ἡμερῶν.

(ι-ε) *λjέχ̆ε̱τε̱-ι-α* (τ) = ἴδ. ι-ε-λjετε̱-ι-α (γ) = ἐλαφρός.

λjέχ̆ε̱τε̱ (τ) = λjέχ (τ) = λjέτε̱ (γ) ἐπιρ. = ἐλαφρῶς.

λjέτσ̈κε̱-α (Ἐλβασ. Τοσκ.) πληθ. λjέτσκατε̱ = ῥάκος, κοινῶς κουρέλι (Τουρκ. πατσαβοῦρε).—καὶ ρρέτσκε̱-α πληθ. ρρέτσκατε̱, σούκουλ-ι (Τυρ.) πληθ. σούκουjτε.—κε̱μίσ̈α ου γρισ ε ου bᾰ λjετσ-κα λjέτσκα = ῥάκη.

λjετσκόσ καὶ *ϱϱετσκόσ* (Περμέτ.) = κουρελιάζω, ξεσχίζω τὰ φορέματα.

λjετσ̈ίσ-ίτ-ίτ: ῥημ. ἐνεργ. = δημοσιεύω, κηρύττω.

λjετσ̈ίτεμ παθ. = κηρύττομαι, δημοσιεύομαι.

λjετσ̈ίτε̱σ-ι = κήρυξ-κος πληθ. λjετσ̈ίτε̱σιτε̱.

λjε̱φόϱε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. λjε̱φόρατε̱ = τὸ λέπιον τοῦ ὀψαρίου.

λjῖ-α = εὐλογιὰ (ἀρρώστια) (πληθ. λείπει).

λjĩ-νι (γ) = τὸ λίνον καὶ τὸ φυτὸν τοῦ λίνου [Ἑλλην. λίνον, Λατ. linum] κοιν. λινάρι καὶ λjῖ-ρι (τ), γρέθ-ι (γ) = λjίν' ι ρράχουνε πο jό δε ι κρέχουν' ε ι κοdίτουνε. - - φκjόλε-α (γ) = λjίν' ι ρράχουν' ε ι κοdίτουνε πληθ. φκjόλετε.— λjίνjτε (ἄχρηστος).

λjιβάθ-δι πληθ. λjιβάδετε: κοιν. τὸ λιβάδι.

λjίβε-α (Περμέτ.) = ὁ λύβιος ἄνεμος, φρῦν λjίβε = πνέει λύβιος.

λjιβότσ̈γε-α (Καβαjα) = ἴδ. λjεβόσ̈γε-α (τ) πληθ. λjιβότσ̈γατε.

λjιβρίζε-α [ἴδ. λjεβρίj (τ)] = ταινία. — κρῦμb' ι γjάτε κjε ρρίτετε νdε bάρκουτ τε νjερίουτ· πληθ. λjιβρίζατε.

(ι-ε) *λjίβερτε* = ὄχι πολὺ σφιγμένος (Περμέτ.) ἴδ. ι-ε λjίρε = χαλαρός.

λjιγάτε-α (γ. τ) = ἕλος, βάλτος, πληθ. λjιγάτατε καὶ μοτσ̈άλj-ι (Βεράτ).

λjιγάτε-α = νjε φάρε σεμούνdε κjε ου κάλbενε μελjτσ̈ίτε dέλjεβετ κουρ χάνε bāρ λjιγάτε (Τουρκ. κjελjεbεκ).

λjιγάτεμ: ρ. οὐδ. = μάρρ λjιγάτε = ἀσθένεια πνευμονικὴ τῶν προβάτων.

(ε) *λjίγε-α* ἐπίθ. = λιγνή, ἀχαμνή· 2) ε-λίγε-α = ε κεκjε-jα.

λjίγεμ ρ. οὐδ. = γίνομαι λιγνός, ἀχαμνός, λιγνόνω, ἀχαμνόνω.— bότα νγjάλενε ε ούνε λjίγεμ.— ἀντίθ. νγjάλεμ.

λjίγετε: ἐπίρ. = λιγνῶς, ἀχαμνῶς ἀντιθ. νγjᾶλ.

λjίγjε-α (γ) πληθ. λjίγjατε [Λατ. legis] = νόμος 2) (Ὕδρα) = δίκαιον.— νουκ' ε έπ λjίγjα = δὲν τὸ ἐπιτρέπει, δὲν τὸ συγχωρεῖ ὁ νόμος.— ποῦνε πα λjίγjε = παράνομον πρᾶγμα.— πούνε με λjίγjε = νόμιμον.— κε̄ λjίγjε (Ὕδρα) = ἔχεις δίκαιον (ragion) — με λjίγjε = ἐπίρ. νομίμως.— πα λjίγjε = ἀνόμως, παρανόμως.

λjίγjε-δᾶνεσ-ι (γ) πληθ. γjίγjε-δᾶνεσιτε καὶ λjίγjε-δε̄νεσ-ι (τ) = νομοθέτης ἴδ. νομ-δένεσ-ι (τ).

λjίγjε-jα πληθ. λjίγjετε.—κλjᾶj με λjίγjε=κjάνj με λjίγjε.

λjιγjερόj (γ) ἴδ. λjεγjερόνj (τ) [Ἑλλην. λιγέω] = λιγόνω.

λjιγερά̈τε-α (γ) ἴδ. λjεγjεράτε-α (τ) = λιγοῦρα.

λjίδε-α (τ) = δεσμός, δέσιμον· πληθ. λjίδατε.

λjίδε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. λjίδετε· ἴδ. λjίδετσατε (Σ) πληθ. λjίδετε.

λjίδεμ: παθ. τοῦ ρήμ. λjίθ.— λjίδου! (οὕτω λέγουσιν οἱ λησταί).— ι λjίδουνε ε ι μbάjτουνε = ἀπηγορευμένος, ἐμποδισμένος.— σ' λjίδετε με φιάλjε = δὲν πείθεται.— τε λjίδουνατε (γ) τε λjίδουρατε

(τ) = κοιν. ἀποκρεαῖς ἀντιθ. τε̱ σγίδουνατε̱, (γ) τε̱ σγίδουρατε̱ (τ).

λjίδε̱τσατε̱ (Σ) = ἴδ. λjίθτσατε̱ (bogdan-Κροῦjα) = καλτσοδέταις.

λjίθ καὶ *λjίδι* (γ) ρ. ἐνερ. = δένω. 2) λjὶθ (ἢ λjὶθ μίσ̈ινε̱) = ἀποκρεύομαι, κάμνω ἀποκριά· ἀντιθ. σγίθ.

λjίθτσατε̱ (bogdan-Κροῦjα) = τε̱ λjίδουνατε̱ κjε̱ λjίδινε̱ τίρκjιτε̱. = τὰ δεσίματα. — καὶ λjίρτσατε̱ (Μιρεdίτα) (Τουρκ. dιj-bαjέ), λjίδε̱τσατε̱ (Σ), λjίδεjετε̱ (Ἐλβασ.) λjίθτσε-jα (Καβ.) πληθ. λjίθτσετε̱.

λjίκ ἢ *λjίγι* (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ λιγνὸν ἢ ἀχαμνὸν ἀντιθ. νγjᾶλ.

(ι) *λjικ-γου:* ἐπιθ. = λιγνός, ἀχαμνός· ἀδύνατος, ἄνανδρος. — πληθ. τε̱ λjικj-τε̱ ἀρσ, τε̱ λjικj-τε̱ ἀρσ. τε̱ λjίγατε̱ θηλ. 2) (τοσκικῶς) = κακός-ή· ἴδ. ι κεκj-ι-ε κέκjε-jα· 3) ε-λjίγα = ἡ κακία· πληθ. τε̱ λjίγατε̱· φράσις: μος σ̈κό νdε̱ τε̱ λjίγε̱τ = μὴ βαδίζῃς εἰς τὸ κακόν· ι λjίγου ι dόσ̈ε̱σ̈ε̱! = ἄνανδρε! με̱ μαρρτσ τε̱ λjίγατε̱ = με̱ μαρρτσ τε̱ κέκjενε̱ = νὰ μοῦ πάρῃς τὸ κακό. — έσ̈τ' ι λjίκ, νουκ' έσ̈τε̱ ι τρίμ = εἶναι ἄνανδρος, δὲν εἶναι γενναῖος.

λjίκσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἀχαμνά, κακῶς κοινῶς κακὰ καὶ κέκj, λjίγε̱τε̱. — jαμ λjίκσ̈τ (τ) = εἶμαι ἄσχημα, εἶμαι κακά· με̱ βιέν κεκj. — με βιέν κεκj πε̱ρ ατε̱ νjερὶ = λυποῦμαι δι' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

λjικογjόνε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. λjικογjόνετε̱ (Ἀργυρ.) = με̱ κᾶ ρᾶνε̱ κε̱ρbίστεjέτε̱ (Ἐλβασ.) = κοινῶς ἔπεσαν τὰ πάκια μου.

λjικούρε̱-α (γ) = ἴδ. λjε̱κούρε̱-α (τ) πληθ. λjικούρατε̱ ι-ε-τε̱ λjικούρτε̱ = ι-ε-τε̱ λjε̱κούρτε̱ = δέρμα, — δερμάτινος.

λjικjε̄-νι (γ) = ἴδ. λjε̱κjε̄-νι (γ) πληθ. λjικjένjτε̱.

λjίλjε̱-α (Ἐλβάσ.) πληθ. λjίλατε̱ = μικρὸς κρίκος τοῦ μαχαιρίου· λjίλjατ' ε ζινdσ̈ίριτ = οἱ κρίκοι τῆς ἁλυσίδος.

λjίλjνι (Μιρεdίτα) = ἀλαλάξατε! ὅταν ἀρχίσῃ ἡ μάχη λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς τοὺς στρατιώτας: Λjίλjνι μίτσα! ἀλαλάξατε παιδιά! τότε οἱ ταχύποδες Μιρε̱dίτιδες ὁρμῶσιν ἀστραπηδὸν κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἀλαλάζοντες· λjι, λjι, λjι, λjι, λjι! τότε λέγει ὁ ἀρχηγὸς πρὸς αὐτούς: Με dόρε̱! = διὰ τῶν χειρῶν, Με dόρε̱, Με dόρε̱ μίτσα = διὰ τῶν χειρῶν, διά τῶν χειρῶν παιδιά! δηλ. ἄνευ μάχης νὰ ζωγρήσωσι τοὺς ἐχθροὺς διὰ τῶν χειρῶν.

λjιμᾶ-νι (γ) πληθ. λjιμάνjτε̱ (γ) καὶ λιμάν-ι (τ) = λιμήν.

λjίμε̱-α πληθ. λjίματε̱ [Λατ. lima] = ἡ ρίνη, ρινητήριον· 2) πιάτο ριχό.

λjιμέϱ-ι: ἡ τῶν ληστῶν θέσις ἔνθα κάθηνται ἐξησφαλισμένοι.

λjιμόνj-όj [Λατ. limo-are] ῥ. ἐνεργ. =ῥινίζω, ῥινέω· καὶ φgρρόj (Κροῦjα) λjιμόνj χέκουρινg καὶ φgρρόj χέκουρινg (Κρουjα) = ῥινίζω τὸν σίδηρον= κάμνω λεῖον, ἀντίθ. κσπgρόνj

λjιμόνεμ (τ) λjιμόχεμ (γ) καὶ φgρρόχεμ (Κροῦjα), παθ. τοῦ προηγ.

(ι-ε-τg) *λjιμούετg* (γ) καὶ (ι-ε-τg) λjιμοῦτg (συνηρ.) = ῥινισμένος 2) λεῖος.

λjιμούετg καὶ *λjιμοῦτg* (γ) ἐπιρ. = λείως.

λjιμόσgνg-α (γ) ἴδ. λjgμόσgνg-α (γ) πληθ. λjιμόσgνατg = ἐλεημοσύνη.

λjινάϱ-ι (γ) [ἀντὶ λjιχνάρ-ι δυσπρόφερτον εἰς τὴν Ἀλβανικὴν] λύχνος, λυχνάριον κοινῶς· πληθ. λjινάρgτg.

λjιντ. ῥ. οὐδ. = λjέj· ἀόρ. λjίνdα-ε-ι· μετοχ. λjίνdg καὶ λjινdουνg (γ), λjίνdουσg (τ) = γεννῶ-ῶμαι.

λjινοῦϱ (γ) ῥ. ἐνερ. = κρέχ λjίνινg = λαναρίζω.

λjινοῦϱεμ = κρέχεμ σί λjῖνι, (καὶ μεταφορικῶς ξεσχίζομαι).

(ι) *λjίντg-ι* ἀρσ.— ε λjίντg-α θηλ. [Λατ. linteus] = λινεος-λινοῦς.— πgλχουρ' ε λjίντg = πανὶ λινό.

(τg) *λjίντατg* (Ἐλβάσ.) = τg πα ἄνατg (Σ) = τά ἐσώβρακα.

λjίνjg-α: πληθ. λjίνjατg = ὑποκαμ. ἐκ λινοῦ.—κgμίσg ε χόλg πρgj λjῖνι κjg βέσινg γρατg.

λjινjg-α (τ) ⟨γυναικεῖον ὑποκάμισον⟩.

λjιπούσg α (Καβ.) γjεθετ' ε καλῖουτ μίσgριτ κjg σβίσενg· καὶ λjιπούσκg-α: πληθ. λjιπούσατg, λjιπούσκατg.

λjιπσ (Ἀργυρ.) = ῥ. οὐδ. λείπω.— λjίπσα νγα στgπῖα = ἔλειψα ἀπὸ τὸ σπίτι (Ἀργυρ.).

λjιπσῖ-α (τ) λjιπσῖτg ⟨ἔνδεια, ἔλλειψις⟩.

λjιϱόνj-όj (γ. τ. budi) ῥ. ἐνερ. = ἐλευθερόω τινα κοινῶς ἐλευθερόνω· 2) δίδω τὴν ἄδειαν· λjιρόνj djάλj νg τg βέjg jάστg = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τὸ παιδὶ νὰ ἐξέλθῃ.—dούα τg βέτε πόσ'μg λjιρόν ιμ' ἀτ=θέλω νὰ ὑπάγω ἀλλὰ δὲν μοῦ δίδει τὴν ἄδειαν ὁ πατήρ μου· ἀντιθ. μbă.—3) ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω τι = σμbράσ ῥ. λjιρόνj ἄνgνg = ἀδειάζω τὸ ἀγγεῖον· λjιρόνj στgπίνg = ἀδειάζω τὴν οἰκίαν· ἀντιθ. νdσα (γ) νdσέ (τ) 4) εὐθυνῶ, κάμνω εὐθυνόν λjιρόνj dρίθgνg = εὐθυνῶ τὰ γεννήματα· ἀντιθ. στρένjτόνj.— 5) χαλαρόνω· ἀντίθ. στρgνγόj· ὡς λjιρόνj bρέζινg = χαλαρόνω ἀντιθ. στρgνγόj.— παθ. λjιρόνεμ-όχεμ

(ι-ε-τε̨) *λjίϱε̨* = ἐπιθ. 1) ἐλεύθερος ἀπελευθερωμένος· 2) ὁ ἔχων ἄδειαν· 3) ἄδειος = (ι-ε-τε̨) σbράζε̨τε̨· 4) εὐθυνός-η-όν. 5) χαλαρωμένος ἀντιθ. (ι-ε-τε̨) μbάjτουνε̨, (ι-ε-τε̨) λjίδουνε̨, ι-ε-σbράζε̨τε̨, ι-ε-ὅτρένj-τε̨, ι-ε-ὅτρε̨νγούετε̨ (γ) ι-ε-ὅτρε̨νγούκρε̨ (τ).

λjίϱε̨: ἐπιρ. = ἐλευθέρως. — 2) μὲ τὴν ἄδειαν· ἀντίθ. μbάjτουνε̨ λjί-δουνε̨· 3) ἄδεια, (εὔκαιρα κοινῶς, σbράζε̨τε̨· ἀντιθ. νdάνε̨ (γ) νdσέ-νε̨ (τ). — 4) εὐθυνὰ ἀντίθ. ὅτρένjτ, ὅτρίντ. — 5) χαλαρωμένως ἀντιθ. στρε̨νγούετε̨ (γ) στρε̨νγούκρε̨ (τ).

(τε̨) *λjίϱε̨τε̨* οὐδ. (γ.τ. budi - bogdan) = τὸ ἐλεύθερον, ἡ ἐλευθερία. — 2) ἡ ἄδεια, 3) ἡ εὐθύνια 4) ἡ χαλάρωσις· καί τε̨ λjιροῦεμ-ιτε̨ (γ. budi), τε̨ λjιρούκρε̨-τε̨ (τ) οὐδ. = ἡ χαλάρωσις.

λjιϱάτε̨-α = ἐλευθερία 2) ἄδεια, 3) τὸ εὔκαιρον, 4) ἡ εὐθύνια 5) ἡ χαλά-ρωσις· πληθ. λjιράτατε̨.

(ι-ε-τε̨) *λjίϱε̨τε̨* (Περμέτ.) (ι-ε-τε̨) τὅλjίρε̨τε̨, (ι-ε-τε̨) λjίβε̨ρτε̨ = ὄχι πολὺ σφιγμένος· 2) ἀπελευθερωμένος.

λjισ-ι πληθ. λjίσατε̨: εἶδος ἀγρίου δένδρου διαιρουμένου εἰς τρία εἴδη. 1) λjισ κjάρρ 2) λjισ ι boύ-ε̨ 3) λjισ ὅπαρρ πληθ. λjίσατε̨· νjῑ πά-λjε̨ λjίσα. — 2) = μίτος, κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα. — dῡ πάλjε̨ λjίσα = δίμιτο κοιν. ἴδ. πε̨λχ̊ούρε̨-α.

λjιὅόj-όχ̊εμ (γ) = ἴδ. λjε̨ὅόνj-όνεμ (τ) = ἀφίνω.

λjιτάϱ-άϱι (γ. τ. budi) πληθ. λjιτάρε̨τε̨ = κοιν. τὸ σχοινί.

λjιτῖν-ι (γ) = ἴδ. λjετῖ-νι (γ) πληθ. λjιτίνjτε̨ = Λατῖνος.

λjιτινέὅε̨-α (γ) = ἴδ. λjετινέὅε̨-α: πληθ. λjιτινέὅατε̨ = Λατινίς.

λjιτίνκε̨-α (γ) = ἴδ. λjετίνκε̨-α πληθ. λjιτίνκατε̨ = Λατινίς.

λjιτινίὅτ (γ) ἐπιρ. = ἴδ. λjετινίὅτε-jα (γ) = Λατινιστί

λjῑχεμ (γ) παθ. τοῦ λjᾱ̈ (γ), λjῑχεμ παθ. τοῦ λjε̨ (τ) λjε̄χ̊εμ (Σ) = ἀφί-νομαι.

λjιχ̊ονῑ-α = ἴδ. λjεχ̊ονῑ-α = λοχεία· ἡ 40ήμερος κατάστασις τῆς τεκούσης γυναικός.

λjιχ̊ουδjάϱ-ι (τ) πληθ. λjιχ̊ουδjάρε̨τε̨ [ἑλλην. λείχω] = ὁ θηρεύων λεπτὰς γεύσεις. — τὸ θηλ. λjιχ̊ουδjάρε-jα πληθ. λjιχ̊ουδιάρετε̨ = λιχούδης.

λjιχ̊ουδῑ-α (τ) ἀφηρ. = τὸ θηρεύειν λεπτὰς γεύσεις πληθ. λjιχουδῖτε̨ = λιχουδιά.

λjοβίδε-jα (Περμέτ.) = λοβός. — ου θόνε̨ μουὅούρκαβετ (bουστάjαβετ) (γ)

κjε βάρενε vdεǫ γjέθετ· λjοβίδε φκσούλjεö, λjοβίδε πιπέρεβετ κτλ. πληθ. λjοβίδετε = ὄσπρια ἔλλοβα.

λjογορί-α (Περμέτ.) = βάjε-α = μυρολόγημα [ἑλλην. λόγ-ος] πληθ. λjογορῖτε.

λjογορίσ (Περμέτ.) = μυρολογῶ, κλαίω (μὲ λόγους) τὸν ἀποθαμένον ἀόρ. λογορίσα ε-ι (γραικισμός).

λjόδεμ ρ. οὐδ. = κουράζομαι· ἀντὶ ὅπλjόδεμ.

λjόdǫε-α (τ) πληθ. λjόdρατε [Λατ. ludo-ere = παίζω] = παιγνίδιον· καὶ λjόjε-α (Σ), [ἴδ. λjοσ-λjοτ, λjούαj] — φιτόβα τρῖ, λjόdρα (τ) = ἐκέρδισα τρία παιγνίδια· καὶ φιτόβα τρῖ λjόjα (Σ).

λjόdǫε-α πληθ. λjόdρατε = τύμπανον καὶ λjόdερτ, ια (Σ) = τύμπανον· πληθ. λjοdερτίτε (budi) = μουσικὰ ὄργανα συγκείμενα κυρίως ἐκ τυμπάνων).

λjόθ καὶ *λjόδι* (γ) ρ. ἐνερ. = κουράζω τινὰ ἀντιθ. ὅπλjόθ.

λjόjε-α (Σ) = ἴδ. λjόdρε-α (τ) παιγνίδιον. — με bερι λjόλjι = με bάνι λjόλjε (γ) = μὲ ἐθεάτρισε, μὲ περιέπαιξεν.

λjόκματε ? ? ? πληθ. λjόκματε ἴδ. πλjάγε-α = πληγή.

λjόκjετε πληθ. = ἴδ. χέρδετε = τὸ αἰδοῖον τοῦ ἀνδρός, τὰ ἀρχίδια.

λjονdίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κινῶ. — λjονdῖτεμ = παθ. κινοῦμαι.

λjοπάτε-α: πληθ. λjοπάτατε = πτυάριον. — καὶ τεǫπλjότε-jα (Σ. Κρ.) πληθ. τετε.

λjοπάǫ-ι-ε-jα = bαρῖ λjόπεö = βουκόλος πληθ. ετε ἀρσ. ετε θηλ.

λjόπε-α πληθ. λjόπετε = ἀγελὰς θηλ. τὸ ἀρσ. = μουζάτ-ι.

λjόπεζε-α ὑποκορ. τοῦ λjόπε πληθ. λjόπεζατε = ἀγελάς.

λjόσ-λjόσ-λjόσ (τ) λjόσ-ότ-ότ (Σ) [Λατ. ludo-ere] ρ. οὐδ. = παίζω. ἀορ. λjόζα-ε-ι (τ) μτχ. λjόζουρε.

λjότ-ι πληθ. λjὸτ καὶ λjότετε (τ) = δάκρυον. — με dέρδενε λjότ = δακρύζω. — ι ουdέρθνε λjὸτ πρὲj σῦö = ἐδάκρυσαν τὰ 'μάτια του.

λjότö-ι (Σ) πληθ. λjότöατε = φίλε μου, καλέ μου, ἀγαπητέ μου. — λjοὺμ λjότσ = φίλε μου, λjότσι έμ = φίλε μου.

λjουᾶ-νι (Σ. bogdan) πληθ. λjουάνj-τε = ἴδ. λjεόν-ι = λέων.

λjούαj (τ) ρ. ἐνερ. = κινῶ τι ἐκ τοῦ τόπου. — λjούκj βένdιτ = κινῶ ἐκ τοῦ τόπου. — καὶ λjούεj (γ) λjοὺj (συνηρ.) 2) λjούκj = κινοῦμαι, 3) περιφέρομαι, 4) λjούεj καὶ λjοὺj (γ) = παίζω καὶ λjὸσ-λjὸτ-λjότ.

5) ἐμπαίζω τινι, σκώπτω, χλευάζω τινά· ἀόρ. λjούκjτα-ε-ι (τ) μτχ. λjούκjτουρε̱ (τ)· ἀορ. (γ) λjούεjτα καὶ λjούjτα (γ) μτχ. λjούεjτουνε̱ καὶ λjούjτουνε̱ (γ) παθ. λείπει. — λjούκν ὄτε̱πῖα νγα ἐρ' ε φόρτε̱ = κινεῖται ἡ οἰκία ἐκ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου.— λjούκjνε̱ δέμbε̱τε̱ = κινοῦνται τὰ δόντια. — μὸς λjούκj βένdιτ = μὴ κινεῖσαι ἐκ τοῦ τόπου. — μὸς ε λjούκj βένdιτ = μὴ τὸν κινεῖς. — λjούκj (μb' ατ'-άνε̱ μbε̱ κε̱τ' άνε) = περιφέρομαι (ἔνθεν κἀκεῖθεν). — μος λjούκj με μοῦα ἢ μος με̱ λjούκj = μή με περιπαίζεις. — λjούκj σῦνε̱ = νεύω.

λjουbῖ-α ('Αργυρ.) = τέρας μυθολογικὸν ἀδηφάγον.— πληθ. λjουbῖτε̱.

λjουbίτ-ίτ-ίτ (Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κολακεύω τινά.

λjουγάτ-ι (Σ) ἀντὶ λjουφγάτ-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ. πρὸ τοῦ γ. = βρυκόλαξ.

[λjουγάτε̱-α] = λjοπάτε̱-α, τε̱ρπλjότε-jα πληθ. λjουγάτατε̱ = πτυάριον.

λjούγε̱-α πληθ. λjούγε̱τε̱ = χουλιάρα μεγάλη.

λjουγόρε-jα (Τυραν.) λjούγε̱-α = γουβάτ' ε βόγε̱λjε̱ πε̱ρ με λjάμ dούερτ' ε κάμbε̱τε̱ πληθ. λjουγόρετε̱ = σκάφη.

λjούεj καὶ *λjοὺj* (συνῃρ.) = ἴδ. λjοῦκj = παίζω.

λjούκ-γου: πληθ. λjούγjετε̱ καὶ λjούκjετε̱=σίφων. 2) = γοbάτε̱ πρέj dροῦjε α πρὲj γοῦρι πε̱ρ με ὄκοῦεμ ούjε̱τε̱. = 2) λjούγου ι μουλῖνιτ.—λjούγου ι κjάφε̱σε̱ (Σ) = ὁ σβέρκος, ὁ τράχηλος καὶ ὄϊ-νι ('Ελβασ.) [Βουλγαριστὶ ὄϊα] = τράχηλος, σβέρκος (ἐν γένει πᾶν κοῖλον).

λjούκθ-ι (γ) λjούκθ ι bάρκουτ (γ) = λjούγ' ι bάρκουτ (Περμέτ.) με̱ ρρὲχ̱ λjούκθ ι bάρκουτ (τ).— ἐν γένει πᾶν κοίλωμα.

λjουκουρίσ ('Αργυρ.) κατ' ἀναγραμματισμὸν = ἀντὶ ρρουκουλίσ = κυλίω.

λjούκρε̱-α (Λjάπ) = τὸ ποίμνιον πληθ. λjούκρατε̱.

λjούλjε-jα: πληθ. λjούλjε̱τε̱ = ἄνθος κοιν. λουλούδιον. — λjούλjεjα ε bαλιτ=τὸ κεντρικὸν ἄσπρον μέρος τοῦ μετώπου.—λjούλjεjτ ε dίελιτ= τὸ ἡλιοτρόπιον.— ι ρᾶ με πλjούμπ μου νε̱ λjούλjετ τε̱ bαλιτ = τὸν ἐσφαιροβόλησεν μὲς 'ς τὴν μέση τοῦ μετώπου.

λjούλjε̱-κούκj ('Ελβασ.) πληθ. λjούλjε-κούκjτε̱ = ἡ παπαροῦνα.

λjούλjε-κούκj-ι (Τυραν.) = τὰ καταμήνια τῶν γυναικῶν μεταφορικῶς.

λjούμ: ἐπίρ. = μακάριος, καλότυχος. — λjοὺμ αὖ νjερῖ = καλότυχος ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος. — λjοὺμ αjό γροῦα = μακαρία ἐκείνη ἡ γυνή. — λjοὺμ

κουσ̈ bὲν μίρε̱ = μακάριος ὁ πράττων τὸ καλόν· ἀντιθ. μιέρ κουσ̈ bε̱ν κεκj. = ἀλλοίμονον εἰς τὸν πράττοντα τὸ κακόν.— εἰς τὰς φράσεις· με̱ λjεύμτε̱ τε̱ λjούμτε̱ ι λjούμτε̱ = εὖγε μου, εὖγε σου, εὖγε αὐτοῦ. — να λjούμτε̱, ου λjούμτε̱ (jούβε), ου λjούμτε̱ (ατύρε) = εὖγε μας, εὖγε σας, εὖγε τους. — τε̱ λjούμτε̱ dόρα! = χαρὰ 'ς τὸ χέρι σου! (ὅταν πράττῃ τι καλόν) τε̱ λjούμτε̱ γόjα! = χαρὰ 'ς τὸ στόμα σου (ὅταν τραγωδῇ) (ἢ ὅταν ὁμιλῇ καλῶς). — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ κράχ̃ατε̱! = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σου (ὅταν ἐργάζεται) — τε̱ λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κ.τ.λ. με̱ λjούμσ̈ινε, τε̱ λjούμσ̈ινε̱, ι λjούμσ̈ινε̱ dούαρτε̱ κράχ̃ατε̱.— να λjούμσ̈ινε̱ ου λjούμσ̈ινε̱ (jούβε) ου λjούμσ̈ινε̱ (ατύρε) dούαρτε̱ κραχ̃ατε̱ κ.τ.λ. = χαρὰ 'ς τοὺς βραχίονάς σας κ.τ.λ.

λjούμι, λjούμθι ἐν τῇ φράσει λjούμι ούνε̱, λjούμι τί, λjούμ αὖ ἢ αjό = λjούμθι ούνε̱, λjούμθι τι, λjούμθι αὖ ἢ αjό = μακάριος ἐγώ, σύ, αὐτὸς ἢ αὐτή.— ἀντίθ μjέρι ούνε̱, τι, αὖ ἢ αjό λjούμθι βέτε̱ πε̱ρ bουκουρίνε̱, πε̱ρ dιτουνίνε̱, πε̱ρ dρεjτίνε̱ = μακάριος αὐτὸς διὰ την ὡραιότητα, τὴν σοφίαν, δικαιοσύνην.

(ι) *λjούμ* = μακάριος, ι λjοῦμι = ὁ μακάριος. — ε λjοῦμε = μακαρία, ε λjούμεjα = ἡ μακαρία. — ι λjούμουρε̱ = μακάριος, ι λjούμουρι = ὁ μακάριος. — ε λjούμουρε̱ = μακαρία, ε λjούμουρα = ἡ μακαρία.

λjουμε̱νόj (γ) = λjουμε̱ζόνj (Βεράτ.) = μακαρίζω· τὸ παθ. λjουμε̱νόχ̃εμ, λjουμε̱ζόνεμ.

λjουμάκjε-jα πληθ. λjουμάκjετε̱ = ἐξανθήματα εἰς δένδρα καὶ θάμνους.

[λjουμbούρεμ] = ἐπαίρομαι, ἀγάλλομαι.

λjούμ-ι (γ. bogdan), λjούμε̱-ι (τ), λjούμε̱-α (Τυρ.) πληθ. λjούμε̱νατε̱, λjούμε̱ρατε̱ = ποταμός. — λjούμι Τιράνε̱σε̱ ενdέ Τε̱ρκούζα ἐνdέ Ζέζα dέρδενε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ισ̈μιτ, ε bίενε̱ νdε̱ dέτ νjῑ γjῦμε̱σ' όρε πε̱ρτέj Ισ̈μιτ. Τε̱ρκούζα ε Ζέζα bα̃jε̱νε̱ (= σχηματίζουσιν) λjούμιν' ε Ισ̈μιτ.— Λjάνα χ̃ῦν νdε̱ Dόbρετ, Dόbρεjα χ̃ῦν νdε̱ λjικjένετ τε̱ Πρέζε̱σε̱, κε̱τὰ μbασανdάj χ̃ύjε̱νε̱ νdε̱ λjούμτ τε̱ Ισ̈μιτ. — (Κ. Χριστοφορίδης).

λjουμ-ζῑ-ου : πληθ. λjουμ-ζέστε̱ (τ) = κακόμοιρος, ἄθλιος, ταλαίπωρος· λjουμε̱-ζέζε̱-α πληθ. λjουμε̱ζέζατε̱ θηλ. = λjουμε̱-μαθ-δι-ε-jα πληθ. λjούμε̱-με̱δένjτε̱ ἀρσ. — λjούμε̱-με̱δάτε̱ θηλ. = κακόμοιρος.

λjούνγε̱-α : πληθ. λjούνγατε̱ (κοιν. ὁ βύζουνας) = ἀμυγδαλῖτις. — ἀδένωσις.

λjούνdρε̱-α πληθ. λjούνdρατε̱ = πλοιαριον καὶ λjούνdρε̱ζε̱-α πληθ. ατε̱.

λjουνdϱόνj-όj (budi) = πλέω, ἐπιπλέω.

λjούϱbg̨ a (τ) = vjg̨ γjg̨ ε τρούbουλg̨ κjg̨ μbέτετg̨ πg̨ρπόσ̈τg̨ = ἴζημα.

λjούσ-ούτ-ούτ [Ἑλλην. λίττομαι, λίσσ-ω] ρ. ἐνεργ. = λατρεύω, ἱκετεύω· λjούσ Ζότινg̨ = λατρεύω, ἱκετεύω τὸν Θεὸν (συντ. μὲ αἰτ.) ἴδ. αδουρόj.

λjοῦτεμ (συντ. μετὰ γεν.) = παρακαλῶ· ι λjοῦτεμ Ζότιτg̨ = παρακαλῶ τὸν Θεόν· ι λjοῦτεμ νjερίουτ = παρακαλῶ τὸν ἄνθρωπον· 2) προσεύχομαι· ἴδ. φάλjεμ.

λjούτιg̨jε-jα = λατρεία, λιτανεία, δέησις, προσκύνησις, 2) παράκλησις· ἴδ. αδουρέσg̨-α-αδουρίμ-ι.

λjούτg̨σ-ι πληθ. λjούτg̨σιτg̨ = ἴδ. αδουρούεσ-ι = λάτρης, προσκυνητής.

λjούτg̨σε-jα πληθ. λjούτg̨σετg̨ θηλ. = ἡ λάτρις.

λjουφγάτ-ι, λjουγάτ-ι (Σ) ι dg̨νούμ-ι (Καϐ.) [ρημ. dενόj] = ὁ βρυκόλακας· πληθ. λjουφγjέτετg̨.

λjούφτg̨-α (γ. τ. bogdan) πληθ. λjούφτg̨νατg̨ (γ), λjούφτg̨ρατg̨ (τ) = πόλεμος· ἀντίθ. πακj-ι, πακjτίμ-ι. — bαj λjούφτg̨ = πολεμῶ.

λjουφτg̨τάρ-ι (bogdan) πληθ. λjουφτg̨τάρετg̨ = πολεμιστής.

λjουφτg̨τάρε-jα πληθ. λjουφτg̨τάρετg̨ = ἡ μαχήτρια.

λjουφτόνj-όj = πολεμῶ· 2) προσπαθῶ· ἀντίθ. πακjτόj, πακjσόj.

λjουφτόνεμ-όχεμ παθ. πολεμοῦμαι.

λjούτσg̨-α πληθ. λjούτσατg̨ = ἡ λούτσα (bάλτg̨-α = λάσπη) καὶ λουτσῖ-α (τ) πληθ. λουτσίτg̨, jουτσῖ-α πληθ. jουτσίτg̨ λούτσg̨-α (γ) πληθ. λούτσατg̨ = πηλός, λάσπη.

λjουτσόj (τ) ρ. = λασπόνω, λερόνω μὲ λάσπην = ε σ̈γρύεj με λούτσg̨ (γ)· ἴδ. φουλίκj, ρῆμα.

λjουτσόνεμ (τ) παθ. = φουλίκjεμ = λερόνομαι, λασπόνομαι.

λjύενj καὶ *λjύεj* (γ. τ.) ρ. = ἀλείφω· καὶ συνηρ. λjύj· ἀόρ. λjύεjτα-ε-ι καὶ λjέϐα-ε-ου, μτχ. λjύεjτουνg̨ (bogdan), λjύεμ καὶ λjῦμ (γ), καὶ λjύερg̨ (τ) τg̨ λjύενι-τg̨ (γ. budi-bogdan) [τοσκ. ι λjύερ-ι — ε λjυερg̨-α] καί τg̨ λjύνιτg̨ (συνηρ.), τg̨ λjύερετg̨ μετοχ. τοῦ λjύενj καὶ β' = γjάλπg̨τg̨ (τ), οὐδ. καὶ ἀρσ. γjάλπg̨-ι (ὁ πληθ. λείπει).

λjύθ-ι (Ἐλϐάσ.) ἴδ. λjέζg̨-α (Τυρκν.).

λjυλjυϐέρ-ι (Βεράτ.) = ἴδ. υλϐέρ-ι (Ἐλϐάσ.) (πληθ. λείπει) = ἶρις, τόξον.

λjυλjυσ̈τϱύδε-jα (Περμέτ.) = φράουλα ἄγρια· πληθ. λjυλjυσ̈τρύδετg̨ καὶ καὶ dρέθg̨ζα-τg̨.

λj̈ύμ-ι (Σ) λουμ-ι (τ), λjεθ-ι (Ἐλβασ.) = ιλύς, κοιν. λάσπη τοῦ ποταμοῦ, βοῦρκος.— ὁ πληθ. λούμjατε̤, λjέθνατε̤, ἄχρηστος.

λjυμε̤νίὂτε̤-α (Σ.γ.) = ἴδ. λjεδίὂτε̤-α πληθ. λjυμε̤νίὂτατε̤ = ὄχθος ἀγροῦ.

λjυνγjύρε̤-α (γ) λjε̤νγjύρε̤-α (Ἀργυρ.) = τῦφος, ἀρρώστια τε̤ ζἄντε̤ λjυνγjύρα ! (ἀρά).

λjύπε̤νj (τ) λjύπεj (τ), λjυπίνj (bogdan), λjυπίj (γ) λjύπ καὶ λjυπι (γ) αἰτῶ, ζητῶ, διακονεύω· παθ. λjύπεμ.

λjυπε̤σ-ι-ε-jα = ἐπαίτης - ζητιάνος· πληθ. λjύπε̤σιτε̤ ἀρσ. λjύπε̤σετε̤ θηλ.

λjύπσεμ (Ἐλβάσ. τ.) = εἶμαι χρήσιμος, χρειάζομαι ἴδ. dούχ̈εμ.—λjύπσετε̤ (τ. Ἐλβ.) ρ. τριτοπρόσ. = ἴδ. dούχ̈ετε̤ με̤-τε-ι λjύπσετε̤ = με̤-τε̤-ι dούχ̈ετε̤ (γ) να-ου-ου λjύπσετε̤ = να-ου-ου dούχ̈ετε̤ (γ).

(ι) *λjύπσε̤μ-ι* (τ) = χρειαζούμενος, ἀναγκαῖος.

(ε) *λjύπσε̤με-jα* = χρήσιμος, ἀναγκαία. — νjερίου ι λjύπσε̤μ = χρήσιμος ἄνθρωπος.

λjύρε̤-α (τ) = τὸ πάχος εἴτε τοῦ φαγητοῦ εἴτε ἐκ βουτύρου, εἴτε ἐλαίου, κοιν. λίγδα.— γjέλε̤ με λjύρε̤ = γjέλε̤ με υνdύρε̤ (γ).— γjέλε̤ πα λjύρε̤ = γjέλε̤ πα υνdύρε̤ (γ) ἴδ. τε̤ λjύενε̤-τε̤ (γ) = τὸ βούτυρον.

λjύχ̈εμ: παθ. τοῦ λjῦεj = ἀλείφομαι.

M

μᾰ (γ) *με̤* (τ) = ἐπιρ. ποσότητος = πλέον.— τὂ' dὸ με̆ = τί θέλεις πλέον; σ' dούα γjε̆ με̆ = οὐδὲν θέλω πλέον. — λjε̆ με̆ εδὲ τύ = ἄφες πλέον καὶ σύ — σ' βέτε μᾰ ατιέ. = δὲν ὑπάγω πλέον ἐκεῖ.— εδὲ μᾰ ἤ εδέ με̆ = ἔτι προσέτι, κοιν. ἀκόμα.— 2) μᾰ (γ) με̆ (τ) = μόριον συγκριτικόν.— μᾰ ι μίρε̤ = καλύτερος.— μᾰ ε μίρε̤ = καλυτέρα.— μᾰ ι μίρι = ὁ καλύτερος, μα ε μίρα = ἡ καλυτέρα.— μᾰ τε̤ μίρε̤ = καλύτερον. — μᾰ τε̤ μίρε̤τε̤ = τὸ καλύτερον.— μᾰ μίρε̤ ἐπιρ. = καλύτερα.— μᾰ κέκj χειρότερα. = μᾰ θέλε̤ = βαθύτερον.— μᾰ νάλτ = ὑψηλότερον.— μᾰ σα πιὲλ μούὂκα ἄκjε̤ πίελ αjό = ὅσον πλέον γεννᾷ τὸ μουλάριον, τόσον γεννᾷ ἐκείνη.— μᾰ σα τε̤ νdεγjόjὂ, ἄκjε̤ μᾰ ι dίτὂιμ dότε̤ bάχ̈εὂ = ὅσον περισσότερον ἀκούσῃς τόσον σοφώτερος θέλεις γίνει.— ὂούμε̤

= πολύ.— μᾶ σούμε = περισσότερον.— μα τέπερ = πλειότερον. — μᾶ φόρτ = σφοδρότερον. — μᾶ περπάρα (γ) = πρότερον, προτήτερα. = μὲ περπάρα (τ), μα πάρε (budi) = πρότερον = μᾶ πάρι (budi).

μαγαζῖ-α = κατάστημα πληθ. μαγαζῖτε.

μαγαζόj ??? ⟨ἴσως = πιάνω μαγαζῖ⟩.

μαγουλούεμ (budi) ?? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 176).

μαγdανόσ-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) ἴδ. μακεδονίσ-ι = τὸ πετροσέλινον.

μαγjάρ-ι πληθ. μαγjάρετε = ἴδ. γομάρ-ι (Δίβρα-Μιρεdίτα) = ὄνος.

μαγjάρε-jα πληθ. μαγjάρετε = ἴδ. γομάρε-jα = ἡ ὄνος.

μαγjάρ-ζjάρρμι (γ. Μαλεσία) = σίδηρος ἐφ' οὗ στηρίζονται τὰ κούτσουρα εἰς τὴν ἑστίαν· [Τουρκ. dεμὶρ οdσάκ].

μάγjε-jα πληθ. μάγjετε = τὸ σκάφος, τὸ πλοῖον. ἴδ. λjούνdρε-α.

μαγjε-bοῦκε = τὸ σκάφος ἔνθα ζυμόνουσι τὸν ἄρτον.

μάγjε-πέτεκαϊ (Κροῦjα) = ἡ σκάφη ἔνθα πλύνουσι τὰ φορέματα. ἴδ. κορίτε-α (Ἐλβασ.) γοβάτε-α.

μαγjῖ-α πληθ. μαγjῖτε = τὰ μάγια κοινῶς καὶ μενγjῖ-α (Σ. Τυρχν.) πληθ. μενγjῖτε.

μαγjιστᾶρ-ι (Ἐλβάσ.) πληθ. άρετε = μάγος.

μαγjιστᾶρε-jα πληθ μαγjιστάρετε = μάγισσα· καὶ μενγjιστάρ-ι (Σ.Τυρ.) μενγjιστάρεjα θηλ. - πληθ. άρετε-άρετε.

μαγjύπ-ι (Σ. budi) [ἴσως ἐκ τοῦ μάγος] = γύφτος· ἴδ. γjύπ-ι· 2) ἀνοσιοῦργος· πληθ. μαγjύπετε.

μαγjυπῖ-α (Σ) πληθ. μαγjυπῖτε = ἡ ἀνοσιουργία.

μαγjυπόj = ἀνοσιουργῶ.

μάδε-jα: πληθ. μάδετε = ἴδ. γjύσε jα.— ε μάδε-jα πληθ. τε μεδάτε (γ. τ.) καὶ τε μεδέτε (Ἐλβασ.) = μεγάλη· ἴδ. ι μάθ-δι.

μαδενῖ-α (γ), μαδερῖ-α (τ) = μεγαλωσύνη, τὸ μεγαλεῖον· πληθ. μαδενῖτε μαδερῖτε. — περ μαδενὶ τε Ζότιτ ! (ὅρκος).

μαδενίσ̈τ (γ) μαδερίσ̈τ (τ) = μεγαλοπρεπῶς· ἐπίρ.

μαδενόj (γ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τινα (ἠθικῶς), μαδερόj (τ), μαδετόj (Ἀργυρ.)· τὸ παθ. μαδενόχεμ, μαδερόνεμ, μαδετόνεμ.

μαδεσ̈τῖ-α (γ)· πληθ. -ῖ-τε = ὑπερηφάνεια.

μαδεσ̈τόχεμ (γ) = ὑπερηφανεύομαι.

μαδεσ̈τούαρ-όρι (τ), μαδεσ̈τούερ-όρι καὶ μαδεσ̈τοῦρ-όρι (γ) πληθ. μα-

δε̰ö̃τόρε̰τε̰ = ὑπερήφανος. — τὸ θηλ. μαδε̰ö̃τόρε-jα = ἡ ὑπερήφανος.

μαδόj (γ.τ.) σμαδόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = μεγαλύνω τι ἀντίθ. βογε̰λjόj.— τὸ παθ. μαδόνεμ-όχ̰εμ σμαδόχ̰εμ (Σ).

μᾶζε̰-α (Σ) = ἀνθόγαλα (Τουρκ. καϊμάκ) ἴδ. μάκε̰-α. — μᾶζα ε τ'ᾶμ-bε̰λjιτ (Σ) = κοιν. ἡ τσίπα, τὸ καϊμάκι. — καὶ βε̰μέσε̰-α (Τυρ.)= μᾶζα ε κjέπε̰σε̰ (Σ) = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου.

μάζε-jα (γ) πληθ. μάζετε̰ = πωλάριον (θηλυκὸν) καὶ με̰ζε-jα (τ) πληθ. με̰ζετε̰.

μαζῖ-α (γ) πληθ. μαζῖ-τε̰ = δε̰̄ ι νγάρε̰, τόκ' ε πουνούκρε̰ bε̰ρε̰ γατῖ πε̰ρτε̰ μbιέλε̰ = ουγᾶρ-ι (τ) πληθ. ουγᾶρε̰τε̰.

μαζόj : ? ? ? ἴδ. λjίγεμ ⟨= γίνομαι ἀχαμνός⟩.

(ι) *μάθ-δι* πληθ. τε̰ με̰δένj-τε̰ καὶ τε̰ με̰δίνjτε̰ (τ) = μέγας

(ε) *μάδε-jα* πληθ. τε̰ με̰δάτε̰ καὶ τε̰ με̰δόjατε̰ ('Ελβασ.) = μεγάλη.

(τε̰) *μάθ-τε̰*: οὐδ. ἐπιθ. = ὁ μέγας - ἡ μεγάλη - τὸ μέγα. — νjερίου ι μαθ = μέγας ἀνήρ. — τε̰ με̰δένjτε̰ = οἱ μεγιστᾶνες, οἱ ἀριστοκρατικοί. — ι μάδι jέτε̰σε̰ = ὁ ἀρχηγὸς τῆς Ζωῆς, τίτλος ἀποδιδόμενος εἰς τὸν Θεὸν παρ' 'Αλβανοῖς· (ποιητικωτάτη ἔκφρασις).

μαj-ι [Λατ. maius] = Μάϊος μήν.

μᾶj (γ) ῥῆμα = τρέφω, παχύνω τινά· μτχ. μάjτουνε̰ (γ) μάjτουρε̰ (τ) μᾶj (τ)· τὸ παθ. μᾶχ̰εμ (γ) μᾶχ̰εμ (τ) = τρέφομαι, γίνομαι παχὺς = παχύνω.

μάjdε (Βεράτ.) = τάχατες (ἐπὶ ἀπορίας) ὡς νά, ὡσὰν νά, δῆθεν (Τουρκ. γjόjα) σικουρσέ ἴδ. σικουρσέ. — θόνε̰ μάjdε bότα σε κε̰ö̃τοὺ γj·jτι = λέγουσιν ὁ κόσμος ὅτι τάχατες οὕτω συνέβη· μάjdε ἐπίρ. (Περμέτ.) = μὴ δὰ (= μὴ τὸ κάμνης) ἀστειευόμενος ὅταν σὲ φοβερίζῃ τις.

μαjdέ (ἐπίρ.) = μάλιστα.

μάjdενι (Βεράτ.) = σταθῆτε· μάjdενι τε̰ μόρρεμι βεö̃! = σταθῆτε νὰ ἀγροικηθῶμεν.

μάjε̰-α πληθ. μάjατε̰ = κορυφή· μαj' ε dροῦνιτ = ἡ κορυφὴ τοῦ δένδρου. — μαj' ε μάλjιτ' = ἡ κορυφὴ τοῦ ὄρους· μαj' ε γjυλjπᾶνε̰σε̰ = ἡ μύτη τῆς βελόνης· μαj' ε μιέλιτ = τὸ ἄνθος τοῦ ἀλεύρου. — μαj' ε djελjμε̰νίσε̰ = τὸ ἄνθος τῆς νεολαίας. — έτσε̰νj με μάjατ' ε γίö̃τναβετ = περιπατῶ μὲ τὰ ἄκρα τῶν δακτύλων. — ἀντίθ. ρρᾶζε̰-α (γ), ρρε̰ζε̰-α (τ) bύθε̰-α.

(ι-ε-τε̨) *μᾶjε̨* (γ) ι-α-τε̨ ἐπίθ = παχύς· ι μάjμ-ι πληθ. τε̨ μάjμιτε̨ = παχύς. — ε μάjμε-jα = παχεῖα· τε̨ μάjμετε̨ πληθ. θηλ. – τε̨ μάjμιτε̨ οὐδ. = τὸ πάχος, ἡ παχύτης.

(ι-ε-τε̨) *μάjτε̨-ι-α* = ι-ε-τε̨ με̨νγjε̨ρε̨-ι-α (τ) = ἀριστερὸς-ὰ-όν· dορ' ε μᾶjτε̨ = ἡ ἀριστερὰ χείρ. — μbε̨ τε̨ με̨νγjε̨ρε̨ = εἰς τὸ ἀριστερὸν (μέρος).

μαῦτρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. μαῦτρόj-όχεμ (Πιζρένdι) = ἀπατῶ, κλέπτω.

μαῦτρῖ-jα (budi) = ἀπάτη, πλάνη· ἴδ. μαῦτρόj, ἴδ. κοbίμ-ι.

μακάρ (γ), μακάρι, μακάρσε (Γραικ. μακάρ] = εἴθε, ἄμποτες· ὅεj (γ)· ὅεj τα κίστε bᾶμ κετε̨ πούνε̨ = εἴθε νὰ τὸ εἶχε κάμει τοῦτο.

μάκε̨-α (γ) πληθ. μάκατε̨ = ἡ τσίπα (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν)· μακ' ε τ' ᾶμbε̨λλjιτ = ἡ τσίπα τοῦ γάλακτος· ζοῦ μάκε̨ = ἔπιασε τσίπαν· (ἐπὶ τῶν ὑγρῶν) ἐνῷ μακε̨ρόσε̨-α: πληθ. μακε̨ρόσατε̨ ('Ελβάσ. Τυράν.) = ἡ πράσινη τσίπα ἡ ἐπὶ τῶν λιμναζόντων ὑδάτων.

μάκθ-ι (Τυράν.), μᾶνγθ-ι (Καβ.), ἄνκθ-ι (Σ), ἄνκθ-ι (Κρουjα), τε̨ ρᾶνdιτ ε δέουτ ('Ελβάσ.) = ὁ ἐφιάλτης.

μακεδονίσ-ι ('Ελβάσ.) = μακεδονίσιον [Τουργ. μαγdανὸς] καὶ πετροσέλ-ι (Βεράτ.).

μᾶλ-ι (πληθ. λείπει) = πόθος· κᾶμ μᾶλ = ποθῶ.—με̨ μοῦκρ μᾶλι = ἐπόθησα.—με̨-τε̨-ι-μέρρ μᾶλι = ποθῶ-εῖς-εῖ.—σ' κᾶμ μᾶλ πε̨ρτῦj = δὲν ἔχω πόθον δι' ἐσέ (=δὲν μὲ μέλει διὰ σένα).—νdσόρα μᾶλινε̨ κουρ ε πάσε̨ = ἐπέρασεν ὁ πόθος μου ὅταν τὸν εἶδα· 2) *μᾶλ* ('Αργυρ.) = πλῆθος.— α κjένε̨ ὅούμε̨ νjερς; = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι; μᾶλ = πλῆθος.— παροιμ. ρράλε̨ ε πε̨ρ μαλ = ἀραιὰ καὶ περιζήτητα. – ἀντιθ. = ὅούμ' ε πε̨ρλjούμ = τόσον πολλὰ ὥστε νὰ τὰ πετᾷ τις εἰς τὸν ποταμόν.

μαλε̨κέσε̨-α πληθ. μαλε̨κέσατε̨ = κατάρα, ἀφορισμός· καὶ μαλε̨κίμ-ι (ἐκκλησιαστικῶς) ἀντιθ. bεκίμ-ι = εὐλογία.

μαλε̨κόνj όj (budi—bogdan, γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καταρῶμαι, ἀναθεματίζω, ἀφορίζω (ἐκκλησιαστικῶς) μαλε̨κόνεμ-όχεμ παθ.—τὸ ἀντιθ. bεκόj-όνεμ.

μαλε̨νγjέλ: (budi γ. τ.) ρ. οὐδ. = κjαj πρέj μάλιτ: φράσις τε̨ μαλε̨νγjέφσα bῖρ = τε̨ κjάφσα πρέj μάλιτ.—τὸ παθ. μαλε̨νγjέχεμ = (Περμέτ.) = ἐπιποθῶ· μαλε̨νγjένεμ ἢ μαλε̨νγjέχεμ (γ) πε̨ρ τε̨ νγρᾶνε̨ ἢ

περ τε νγρένε (τ) = deöεrój περ τε νγρᾶνε. ἀντιθ. τömαλενγjένεμ, νdσίερ μάλινε.

μαλενγjίμ-ι πληθ μαλενγίμετε = πόθος· κάμ μαλενγjίμ τε μαθ περ .. = ἔχω πολὺν πόθον διά... ἴδ. dεöερίμ-ι· ι-ε-μαλενγjύεöιμ = λυπητερός-ά.

μάλj-ι: πληθ. μάλjετε = βουνόν· φράσις μάρρ μάλjετε = δραπετεύω, (πέρνω τὰ βουνὰ κοινῶς) μόρα μάλjετε = ε φούöατε = ἐδραπέτευσα, ἔγεινα φυγάς· ἴδ. bιέöκε-α.

Μάλj' ι Ζῖ = τὸ Μαυροβούνιον. – 2) ἐπαρχία τις ἐν τῇ Ἄνω Ἀλβανίᾳ Μαλj' ι Ζῖ ι Σκjπενίσε.

Μαλjαζῖ-ου : πληθ. Μαλjαζέστε = Μαυροβουνιώτης, Μαυροβούνιος.

Μαλjαζέζε-α : πληθ. Μαλjαζέζατε = Μαυροβουνιώτισσα.

Μαλjαζίöτ : ἐπίρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν Μαυροβουνιωτῶν.

μαλjεσῖ-α : ὄνομα περιληπτ. = τὰ ὄρη 2) οἱ ὀρεινοί.

μαλjεσίöτ = ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν ὀρεινῶν.

μαλjεσοῦαρ-όρι (τ) πληθ. μαλjετόρετε = ὀρεινός, βουνήσιος· καὶ μαλjεσοῦερ-όρι, μαλjεσοῦρ-όρι (γ) τὸ θηλ. μαλjετόρε-jα θηλ. πληθ. μαλjόκετε ἀρσ., μαλjόκετε θηλ.

μαλjετσίμ-ι (budi, γ. τ.) πληθ. μαλjετσίμετε, μαλjτσίμ-ι (budi, γ τ.) πληθ. ε τε=μαχῖ-α (budi—Περμέτ),=πεσματσίμ-ι (budi) πληθ. πεσματίμετε = ἐρεθισμὸς (ἐπὶ πληγῆς).—ἐρέθισμα, ἀφόρμησις.

μαλjετσόνj-όj (budi γ. τ.) = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) καὶ μαλjτσόνj-όj (budi γ. τ.), πεσματόνj (budi) [ἑλλην. πεῖσμα] μαχῖτ-ιτ-ιτ (Βεράτ.-Περμέτ.) ἀόρ. μαχῖτα-ε-ι, μτχ. μαχῖσουρε.—μαλjετσόβα πλjάγενε = ἠρέθισα τὴν πληγήν· τὸ παθ. μαλjετσόνεμ-όχεμ, μαλjτσόνεμ-όχεμ, πεσματόνεμ = μαχῖσεμ (Βεράτ.-Περμέτ.) = ἐρεθίζομαι (ἐπὶ πληγῆς).

μαμίτσε-α (bogdan) ἴδ. μανdέöε-α (γ) = ἡ τροφὸς πληθ. α-τε.

μάν-ι (Καβ. Περμέτ) με̃ν-ι (Βεράτ.), μανd-ι (Ἐλβάσ.) μάνε-jα (Περμέτ.), μανέζε-α (Περμέτ.) ὑποκορ. = τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπὸς τῆς συκομορέας, κοινῶς τὸ μοῦρον· πληθ. μάνετε, με̃νατε μάνdατε, μάνετε, μάνεζατε ὑποκορ.

μανιζῖ (γ) πληθ. μανατεζέσ = μαυρομουριὰ καὶ τὰ μαῦρα μοῦρα καὶ μανd ιζῖ πληθ. μανdατεζές.

μάνα φέρρε (γ) με̄να φέρρε (τ) = ἄβρυνα, κοινῶς βατόμουρα· καὶ μάνdα φέρρε, (Ἐλβάσ.) μάννα φέρραϭ (γ), φερε̣μάνεζε̣-α (Καβ.) πληθ. φε ρε̣μάνεζατε̣, φερε̣μάτσε̣-α (Σ) πληθ. φερε̣μάτσατε̣.

μάνα-τόκετ (Σ) = φράγουλαι.

μανάκ-ου πληθ. μανάκε̣τε̣ ???

μανάλjε-jα: πληθ. μανάλjετε̣ = κηροστάσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάπτουσι κηρία καὶ λαμπάδας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

μανγάλε̣-α = πύραυνον, τὸ μαγγάλι.

μάνγε̣-α (γ) πληθ μᾶνγε̣τε̣ [Λατ. manica], με̄νγε̣-α (τ) πληθ. με̄νγε̣τε̣ = χειρίς-ίδος, κοιν. μανίκι· μᾶνγε̣τ'ε καε̣μίϭεσε̣ τὰ μανίκια τοῦ ὑποκαμίσου· νjε̣ μένγε̣ dροῦ (τ) νjε̣ κράχ̄ dροῦ (γ) = μιὰ χεριὰ ξύλα.

μάνγθ-ι (Καβ.) ἴδ. μάκθ-ι = ἐφιάλτης. κοινῶς βραχνιᾶς.

μανγθ λjέπουρ (Μυζεκjέα) ἴδ. κατϭόρρ-ι (Κροῦjα) ⟨= νεογνὸν λαγοῦ⟩.

μάνγου (budi Σ) = με̄νγουτε̣ (Σ), με̄τε̣ (Ἐλβάσ.γ.) ἐπιρ. = λειψὰ (Τουρκ. εκσίκj) [ρημ. με̄j] = λιποβαρής.

(ι-ε-τε̣) *μᾶνγουτε̣*, μένγουτε̣, με̄τε̣ [ἴδ. ρημ. μεj] = λειψός-ή-όν.

μανdάλ-ι = μάνδαλος.

μανdάλε̣-α (Καβ.) πληθ. μανdάλατε̣ ἴδ. ϭούλjτσ-ι = μοχλὸς τῆς θύρας.

μανdέϭε̣-α (γ) πληθ. μανdέϭατε̣ καὶ με̣νdέϭε̣-α (τ) πληθ. με̣νdέϭατε̣ = ἡ τροφός.

μάνdρε̣-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. μάνdρατε̣ ἴδ. στάν-ι = ἡ μάνδρα.

μανέσε̣-α (bogdan-Ἐλβασ.) πληθ. μανέσατε̣ = ἀργοπορία. [ἴδ. με̣νὸj] πα μανέσε̣ dε̣ργόϊ dιϭέπουjτε̣ (bogdan) = ἄνευ ἀργοπορίας ἔπεμψε τοὺς μαθητάς.

μανόj (bogdan) ρ. οὐδ. = ἀργοπορῶ μτχ. μανούεμ.

μανίτεμ: (τ) ρ. οὐδ. = ἐξίσταμαι, θαυμάζω.

μαράjε̣-α = μαράκjε-jα, μαράκj-ι (τ) = μάραθον.

μαράσκε̣-α: πληθ. μαράσκατε̣ = ἀγριομάραθον = κόπε̣ρ κjένι.

μαράϭ-ι ?? ⟨ἴσως σημ. μαράσ = παράπονον, πόθος ἀνεκπλήρωτος, ἐπὶ τεθνεώτων⟩.

μαργαριτᾶρ-ι πληθ. μαργαριτάρε̣τε̣ = μαργαριτάριον, μαργαρίτης.

μάρδε̣-α: πληθ. μάρδατε̣ = ψῦχος. [ἴδ. μάρδεμ].

μάρδεμ παθ. τοῦ μαρθ ρ. = κρυόνω.

μάρε̣-α πληθ. μάρατε̣ = κούμαρον.

μαρέöτε̧-α μαρέτ-α καὶ μερέöτε̧-α (Βεράτ.) πληθ. μαρέöτατε̧ = τόπος κατάφυτος ἐκ κουμάρων.

μαρδά-ja (γ. τ) = κοιν. μαρδάς.— πασκjύρα νουκ' έöτ' ε κjε̧ρούαρε̧ πο κᾶ μαρδά = ὁ καθρέπτης δὲν εἶναι καθαρός, ἀλλ' ἔχει μπέρδεμα.

μάρθ: ρ. = κρυόνω, κοιν. μαργόνω. ἀόρ. μάρδα-ε-ι μτχ. μάρδε̧, μάρδουνε̧ (γ) μάρδουρε̧ (τ). τὸ παθ. μάρδεμ. ἴδ. με̧ρδίχ̧ = κρυόνω.

μαριμᾶνγε̧-α (Σ) πληθ. μαριμᾶνγατε̧ ἴδ. μιρμάνγε̧-α = ἀράχνη.

μαρμοῦρ-ι (budi) = μάρμαρον.

μαρμουρόνj = ρ. μαρμαρόνω, ἀπολιθόνω. — τὸ παθητ. μαρμουρόνεμ (budi).

Μάρς-ι = Μάρτιος μὴν καὶ μάρτσ-ι (Σ).

(ε) *μάρτε̧-α* [Λατ. dies Martis] = τρίτη (ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος) diτ' ε μάρτε̧ = τρίτη ἡμέρα.

μαρτέσε̧-α πληθ. μαρτέσατε̧ = γάμος, σύζευξις, ὑπανδρεία, νύμφευσις καὶ μαρτίμ-ι [ἴδ. Ἰταλ. marito].

μαρτιριζόνj (budi) = μαρτυρῶ (ὑπὲρ πίστεως)!

μαρτόνj-όj = ὑπανδρεύω, νυμφεύω [ἴδ. Ἰταλ. marito].

μαρτόνεμ-όχ̧εμ = ὑπανδρεύομαι, νυμφεύομαι.

μάρρ-μέρρ-μέρρ ρῆμα ἐνεργ. = λαμβάνω ἀντιθ. άπ. - ἀόρ. μόρα-ε-ι καὶ μούαρ (τ) μούερ καὶ μοῦρ συνηρ. (γ) μτχ. μάρρε̧ καὶ μάρρουνε̧ (γ) μάρρουρε̧ (τ) — παθ. μέρρεμ καὶ μίρρεμ.— σᾶ μερρ κεjό ἔνε̧; πόσον χωρεῖ τοῦτο τὸ ἀγγεῖον; με̧ μέρρ ουρῖα = πεινῶ. — με̧ μέρρ γjοῦμι = ἀποκοιμῶμαι. — με̧ μέρρ μᾶλι = ποθῶ. — με̧-τε̧-ι μίρρενε̧ μέντε̧ = ζαλίζομαι. — με̧-τε̧-ι μίρρετε̧ κέμbα = κουτσαίνω (ἐπὶ ἀποπληκτικῶν). — με̧-τε̧-ι μίρρετε̧ γόjα = ψευδίζω.— μάρρ γροῦjα = νυμφεύομαι ἴδ. μαρτόχ̧εμ.— μάρρ bοῦρρ = ὑπανδρεύομαι ἴδ. μαρτόχ̧εμ.— μάρρ κάρτε̧ = λαμβάνω ἐπιστολήν. — μάρρ έρε̧ ρ. = μυρίζω. — μάρρ φρύμε̧ = ἀναπνέω.— μάρρ νdε̧πε̧ρ κέμbε̧ = κακομεταχειρίζομαι. — μάρρ βεö (τ) καὶ μάρρ βέöτ (γ) = μανθάνω ἐξ ἀκοῆς, ἀκούω παρ' ἄλλων, πληροφοροῦμαι 2) μάρρ βέöτ (γ) = καταλαμβάνω, ἐννοῶ. ἴδ. κουπε̧τόνj.— μάρρ ε άπ = κάμνω ληψοδοσίαν 2) κάμνω συνοικέσιον, συμπεθερολογῶ. — τε̧ μάρρα ε τε̧ δένα = ληψοδοσίαι. — μάρρ dèμ (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν βοῶν) = βατεύομαι.— λjόπε̧τε̧ μάρρε̧νε̧ dέμα = συνουσιάζονται.— μάρρ βετε̧χ̧ένε ἢ μάρρ βέτενε̧ = ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρ-

ρώστων.— μάρρ μbε σῦ = βασκανίζω τινά. — μίρρεμ μbε σῦ = βασκανίζομαι, καὶ μίρρεμ σῦσ̈. — μάρρ σῦ ε φάκjε = ἐνθαρρύνομαι. — ι-ε-μάρρε μέντσ̈ = φρενοβλαβὴς (bogdan-γεγ.) — μάρρ μάλjετ' ε φούσ̈κτε = δραπετεύω, γίνομαι φυγάς.— έμερι ι ατῖ μόρι δε̄νε = διεδόθη ἡ φήμη του.— μάρρ με τε μίρε = καλοπιάνω τινα (κοινῶς). — μάρρ με τε κέκj = κακοπιάνω τινα (κοινῶς).— μάρρ μbε θούε (Σ) ρ. ἐνερ. = σκοντάπτω τινὰ ἴδ. πενγόj.— μέρρεμ μbε θούε (Σ) ρ. οὐδ. = σκοντάπτομαι ἴδ. πενγόχ̌εμ.— χ̌άνα μούερ ζjάρρ = ἔγεινε νέα σελήνη.— μάρρ περ dόρε = χειραγωγῶ.— μάρρ vdε κjάφετ = ἀγκαλιάζω τινὰ καὶ β'. πέρνω 'ς τὸν λαιμό. — μάρρ ζjάρρ = ἀνάπτω· ἴδ. vdίζεμ. — μάρ φουκjῖ ρ. οὐδ. = ἐνδυναμόνομαι.— ι-ε-μάρρε χ̌ίεσ̈ = ι-ε-σ̈ουπλjάκε.— τε μάρρε βέσ̈ = ἡ νόησις (bogdan).— ι-ε-μάρρε ι-α = ἀνόητος (bogdan) (κοιν. παρμένος).

μάρρε-ja καὶ (budi, bogdan) μbάρε-jα = ἐντροπή, καταισχύνη = τούρπ.

μαρρεζῖ-α πληθ. μαρρεζῖτε = ἀνοησία.

μαρρόj (Σ) ρ. ἐνερ. = ἐντροπιάζω τινὰ ἴδ. τουρπενόj.— τε μαρρόφτε Ζότι! = τε τουρπενόφτε Ζότι! — μαρρόχ̌εμ (Σ) ρ. = ἐντρέπομαι, τουρπενόχ̌εμ.

μαρρόσ-όσ-όσ (τ) ρ. ἐνερ. = μωραίνω τινά.— τε μαρρόστε Ζότι! = νὰ σὲ μωράνῃ ὁ Θεός! — μαρρόσεμ (τ) = οὐδ. μωραίνομαι.— ἀορ. μαρρόσαε-ι· μτχ. μαρρόσουρε.

μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε καὶ μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε = πουλάριον (ἀρσενικὸν ἐπὶ ἵππων).

μασγάλε-α (Περμέτ.) πληθ. μασγάλατε = βρῖμ' ε μοῦριτ· καὶ φρουγjῖ-α ('Ελβασ. Τυραν.), φρενγjῖ-α (Κροῦjα) = βρῖμ' ε μοῦριτ περ τε κάλουρε γρύκατ' ε πούσ̈κεβετ vdε περ ατὸ κουρ λjεφτόjενε.

μάσ-άτ-άτ (γ) ρ. ἐνερ. = μετρῶ, καταμετρῶ, διαμετρῶ καὶ μὰτ-μὰτ-μὰτ (γ).— μας dυ κουτ = μετρῶ δύο πήχεις.— μας ρόbενε = μετρῶ τὸ ἔνδυμα.— μας δένε = μετρῶ τὴν γῆν.— μασ dρίθετε = μετρῶ τὰ γεννήματα. ἀόρ. μάτα-ε-ι μτχ. μάτε καὶ μάτουνε καὶ μάτουρε (τ).

μάσε-α (γ. τ. bogdan) πληθ. μάσατε = μέτρον χωρητικότητος) μάρρ μάσε = πέρνω μέτρον.— με μάσε = μετὰ τὰ μέτρου.— πα μάσε = ἄνευ μέτρου.

μασκαρῖ-α: πληθ. μασκαρῖτε̱ (budi Ἐλβάσ.) = ἀστειότης (τουρκ. μασκαρά—Ἰταλ. mascare).
μασκαρόj ρ. οὐδ. = ἀστειεύομαι (Ἐλβασ.).
μαστάπ-ι (Βεράτ.) ἴδ. στάπ-ι = ράβδος.
μαστέκ-ου ? ? ⟨ἴσως = ἀκρίς⟩.
μάσκε̱-α (τ) πληθ. μάσ̈κατε̱ = πόκος, κοιν. ποκάρι, λjεσ̈ δε̱νσ̈ ι παν dάρε̱, κοῦρ κjέθε̱νε̱ δε̱ντε̱ εδέ ε μάρρε̱νε̱ σι λjε̱κούρε̱· μάσ̈κε̱-α ? ? ?.... ἴδ. μέσ-ζι = πῶλος.
μάσ̈κουλ-ι [Λατ. masculus] πληθ. μάσ̈κουjτε̱ καὶ μέσ̈κουjτε̱ (τ) = ἄρρην, ἄρσεν, ἀρσενικός.—ἀντιθ. φέμε̱ρε̱-α (τ), φέμε̱νε̱-α (γ).
μασ̈κουλούαρ-όρι (τ) συνηρ. γ) = ἀρσενικός.
μασ̈κουλόρε-jα· πληθ. μασκουλόρετε̱· ἀντιθ. φεμε̱ρόρε-jα (τ) = θηλυκή.
μάσ̈κουλ-ι (γ) πληθ. μασ̈κουjτε̱ = ἡ κόλλα τοῦ χάρτου· νjῖ μασ̈κουλκάρτε̱ = μία κόλλα χαρτί.
μασ̈τρόj (Πιστρενdι—bogdan) ρ. ἐνερ. = ἀπατῶ, πλανῶ· ἴδ. κοbόj.—τὸ παθ. μασ̈τρόχεμ = ἀπατῶμαι, πλανῶμαι· ἴδ. κοbόχεμ· ἀόρ. μασ̈τρόβα-ε-ι μετοχ. μασ̈τρούεμ.
μάτ-άτ-άτ (τ) = ἴδ. μάσ-άτ-άτ τὸ παθ. μάτεμ = μετρῶ.
Μάτ-Μάτjα = ἡ Μάτια, ἡ Ἀμαθία ἐπαρχία τῆς Ἄνω Ἀλβανίας.
μάτε̱σ-ι πληθ. μάτε̱σ̈ιτε̱ = ὁ μετρῶν 2) τὸ μέτρον· ἴδ. μάσε̱-α.
μάτεμ: παθ. μετροῦμαι· 2) μάτεμ τ' ι bίε = ἑτοιμάζομαι νὰ τὸν κτυπήσω, μάτεμ τ' ι φλjάσ = ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω· μάτεμ τα bένj ατε̱ πούνε̱ = ἑτοιμάζομαι νὰ κάμω τοῦτο τὸ πρᾶγμα.— μάτεμ τ' ιθέμ πο κᾶμ φρίκε̱ ἑτοιμάζομαι νὰ τοῦ εἴπω ἀλλὰ φοβοῦμαι.
ματαρόj (γ) ρ. ἐνερ. = τακτοποιῶ, διορθόνω, νdρέκj.
μάτκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μάτκατε̱ [Σλαυικά-μάτκα = μήτηρ] = ἡ μήτηρ τῶν μελισσῶν, ἡ βασίλισσα.
ματορρίκ-ου ? ? ?
μαφέσ-ι (Περμέτ.) ἴδ. φαρσουλjατε̱-α = μανδήλιον.
μαχί-α (Βεράτ.) πληθ. μαχῖτε̱ = ἴδ. μαλjτσίμ-ι = πόνος, ἐρεθισμὸς πληγῆς.
μαχίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ. - Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἐρεθίζω, ἀφορμίζω (τὴν πληγὴν) ἴδ. ρ. μαλjε̱τσόj—μαχίσα πλjάγε̱νε̱ = μαλjε̱τσόβα πλjάγε̱νε̱.—ἀόρ. μαχίσα-ε-ι· μετοχ. μαχίσουρε̱· 2) μαχίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = περι-

γελῶ, περιπαίζω· ἀόρ. μαχ̈ίτα-ε · μτχ. μαχίτουνε̨ (γ). — μαχ̈ίτεμ = περιγελῶμαι, περιπαίζομαι.

μάτσε̨-α (γ) πληθ. μάτσατε̨ = γαλῆ κοιν. γάτα, καὶ μάτσε-jα (γ) πληθ. μάτσετε̨, ματσ̈ε-jα (τ) πληθ. μάτσ̈ετε̨, μίτσε̨-α (Σ) πληθ. μίτσατε̨. — ματσ̈-ι (τ) πληθ. ματσ̈ετε̨ ??? = γάτος. — μάτσ̈ μουλῖρι.

ματσ̈όκ-ου πληθ. ματσ̈όκε̨τε̨ = γάτος κοιν. καὶ ματσ̈όρρ-ι (Σ). dάτσ-ι (Σ. Κρουjα, Ἐλβάσ.) πληθ. dάτσατε̨.

μbα̈-α̈-α̈ (Ἐλβασ.) = ἴδ. μbα̈-α̈ν-α̈ν (γ) μbα̈-α̈ν-α̈ν (γ) = ἴδ. μbα̈j (τ) — ἀόρ. μbάjτα-ε-ι μετοχή, μbάjτουνε̨ (γ) μbάjτουρε̨ (τ) = βαστῶ.

μbάθ = ρ. ἐνερ. — ἀντιθ. σbάθ. ρ. μbάθ κε̨πούτσε̨τε̨, σ̈όjετε̨, bρέκε̨τε̨, τίρκjιτε̨. — μbάθ κάλjινε̨ = καλλιγόνω τὸ ἄλογον. — μbαθ βε̨σ̈τινε̨, ουλῖσ̈τε̨νε̨ μὲ πλjέχ̈ε̨ — παθ. μbάθεμ ἀντιθ. σbάθεμ.

μbάθε̨τε̨: ἐπίρ. ἀντιθ. σbάθε̨τε̨. — ι-ε-τε̨ μbάθε̨τε̨ ἐπίθ. — ἀντιθ. ι-ε-τε̨ σbάθε̨τε̨.

μbα̈j (τ) καὶ μbα̈νj (τ) ρ. ἐνερ. = κρατῶ 2) ἐμποδίζω, 3) σημαίνω. — ἀορ. μbάjτα, μτχ. μbάjτουνε̨ (γ) καὶ μbάjτουρε̨ (τ) — ὁ ἐνεστ. καὶ μbα̈-α̈ν-α̈ν (γ), μbα̈-α̈-α̈ (Ἐλβασ.) — μbα̈j μέντ = ἐνθυμοῦμαι. — μbα̈j σ̈πρέσε̨ = σ̈πρεσόνj, μbα̈ γόjε̨νε̨ = κράτει τὴν γλῶσσαν (τὸ στόμα) = (μὴ ὑβρίζῃς) μbα̈ βέσ̈ = βε̃ βέσ̈ καὶ βε̨ βέσ̈ (τ) = προσέχω. — μbα dρέjτε̨ = βαστῶ ἴσια. — μος με̨ μbα̈ = μὴ μὲ ἐμποδίζῃς. — μbα̈ α̈νε̨ = εἶμαι μὲ τὸ κόμμα (αὐτῶν). — μbα dίελινε̨ = ἐμποδίζω τὸν ἥλιον. — τσ̈ μbα κε̨jὸ κε̨σ̈τοῦ; = τί σημαίνει τοῦτο; ι-ε-τε̨ μbάj-τουνε̨ (budi) = ἐμποδισμένος, ὑποχρεωμένος. — μοτ' ι μbάjτουνε̨ ε ι λjίδουνε̨ (budi) = καιρὸς ἐμποδισμένος καὶ ἀπηγορευμένος.

μbα̈λε̨ (bogdan) = μbε̨ bα̈λ = εἰς τὸ μέτωπον.

μbαλαφάκjε: ἐπιρ. (Σ. γ) [bαλ-ι καὶ φάκjε-jα] = ἐνώπιον, παρρησίᾳ, καὶ μbαλε̨φάκjε (budi), φάκjε (μετὰ γεν.) ὡς φάκjε μέjε, τέjε-ατί = ἐνώπιόν μου, σοῦ, αὐτοῦ, vdε̨ φάκjε, vdε̨ρ σῦ, πε̨ρ φάκjεζε̨. — ἀντιθ. φσ̈έχ̈ουραζι (τ).

μbα̈ρ-α̈ρ-α̈ρ (τ) = ἴδ. bα̈ρ-α̈ρ-α̈ρ (Σ) ρ. = κουβαλῶ.

μbαρασόνj (Βερατ.) [ἴδ. πάρε̨-α] ρ. ἐνερ. = συγκρίνω, παραβάλλω, μbαρε̨σόνεμ (Βερατ.) παθ. = συγκρίνομαι, παραβάλλομαι.

μbάρε̨ [πάρε̨] μbρόθ (τ) ἐπιρ. = ἀπὸ τὴν ὄψιν, δεξιά· 2) (γ) γενικῶς· ἀντίθ. πράπε̨ — κε̨μίσ̈ε̨νε̨ ε κε̃ βέσ̈ουρε̨ πράπε̨, κε̨θέjε μbάρε̨ = ἔχεις φορέσει

τὸ ὑποκάμισον ἀνάποδα, γύρισέ το ἀπ' τὴν ὄψιν. — νούκ̦ε μ̦ε βιέν μbάρ̦ε τ̦ε σ̈κρούανj με dόρ̦ε τ̦ε μένγjερ̦ε = δὲν μοῦ ἔρχεται δεξιὰ νὰ γράψω μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα.— κ̦ε̈στοὺ μ̦ε βιὲν μbάρ̦ε = ἔτσι μοῦ ἔρχεται δεξιά, πλέον εὔκολα.— ι βιὲν μbάρ̦ε πούνα ἢ ι βέτε μbάρ̦ε πούνα, ι βιὲν μbρὸθ πούνα = προοδεύει ἡ δουλειά του.— ου νγρίτν̦ε μbάρ̦ε = ἐσηκώθησαν γενικῶς, (ἅπαντες ὁμοῦ), ἐπανεστάτησαν γενικῶς.— μὸς φόλj̦ε μbάρ' ε πράπ̦ε = μὴ ὁμιλεῖς ὅτι φθάσῃ.

(ι-ε-τ̦ε) *μbάρ̦ε* ἐπίθ. = ἐπιδέξιος. ἀντιθ. ι-ε-τε-πράπ̦ε. — djαλj' ι μbάρ̦ε = προκομμένο παιδί, dιάλj' ι πράπ̦ε = ἀνάποδο παιδί.— οὐδ' ε μbάρ̦ε: (φράσις) = κατευόδιον! — πούν' ε μbάρ̦ε = καλῶς κάμνετε (φράσις). — ἀπόκρισις: μbάρ̦ε πάτσ̈! = καλῶς νἄχῃς! κᾰ dόρ̦ε τ̦ε μbάρ̦ε, κᾰ κέμb̦ε τ̦ε μbάρ̦ε (Τουρκ.-ουγουρλίτικο χέρι, πόδι). — κ̦ετὰ έσ̈τ̦ε τ̦ε μbάρ̦ετ̦ε τ' άτ = αὐτὴ εἶναι ἡ προκοπή σου.

μbᾶρεμ (τ) = bᾶρεμ (Σ) = φέρομαι, κουβαλιοῦμαι.

μbαρεσῖ-α = πρόοδος, ἐπιδεξιότης. πληθ. μbαρ̦εσῖτ̦ε ἀντιθ. πραπεσῖ-α πληθ. πραπ̦εσῖτ̦ε.

μbαρ̦εσόj: ρ. ἐνερ. = βε̄ μbᾶρ̦ε, ε βε̄ μb' ούδ̦ε τ̦ε μbάρ̦ε. — μbαρ̦εσόβα bούρριν̦ε.

μbαρ̦εσόχ̦εμ παθ. οὐδ. = βῖρεμ μb' ούδ̦ε τ̦ε μbάρ̦ε.

μbάρ-ι (bogdan) = ἴδ. πάρι (bogdan) ἐπιρ. — ποσὶ μbάρι (bogdan) = καθὼς πρότερον. — π̦ερ σᾰ ι πατ θᾰν̦ε μbάρι (bogdan) = δι' ὅσα εἶχεν εἴπει αὐτῷ πρότερον. ἴδ. π̦ερπάρα.

(ι) *μbαρκανjόσμ-ι* (bogdan) = ὑδρωπικιασμένος [bάρκ-ου].

(ε) *μbαρκανjόσμε-jα* = ὑδρωπικιασμένη.

μbαρόνj-οj [μbάρ̦ε] ρ. ἐνερ. = τελειόνω τι, ἐκτελῶ, ἀποτελειόνω τι. 2) μbαρόνj (Πιζρένdι) (Ἄνω Ἀλβανία) = πράττω, bάνj (γ), bένj (τ) — μbαρόβα πούν̦εν̦ε = ἐτελείωσα τὴν ἐργασίαν μου, τὴν ὑπόθεσίν μου.— κοῦ μbαρὸν κ̦ε̈στού; = ποῦ πηγαίνεις; ποῦ ὥρα καλή; (= ποῦ τελειόνει ὁ δρόμος σου;).— dούε με ε μbαρούεμ (Ἄνω Ἀλβανία) = dούε με ε bᾶμ (γ), dουα τα b̦ενj (τ) = θέλω νὰ τὸ τελειώσω.

μbαρόνεμ-όχ̦εμ: παθ. καὶ οὐδ. να ου μbαρούα bούκα = ἐτελείωσε τὸ ψωμί, ἐσώθηκε τὸ ψωμί. — σότ μbαρόχ̦ετ̦ε πούνα = σήμερον τελειόνει ἡ δουλειά. — μ' ου μbαρούαν̦ε παράτ̦ε = σώθηκαν τὰ χρή-

ματά μου. — σ' πάσκα τε μbαρούαρε = δὲν ἔχει τελειωμό, δὲν ἔχει τέλος.

μbάρσ [bάρρε-α] ρ. ἐνεργ. = ἐγγαστρόνω. — ἀόρ. bάρσα, μτχ. μbάρσε καὶ μbάρσουνε (γ), μbάρσουρε (τ). — πέλjεν' ε κᾶμ μbάρε = ἔχω τὴν φοράδα γαστρωμένην· ἴδ. νγjίσ με bάρρε.

μbάρσεμ παθ. = νγjίτεμ με bάρρε.

μbάρρε-jα (budi - bogdan) πληθ. μbάρρετε ἴδ. μάρρε-jα (Σ) καὶ μbάρριε (bogdan) = ἐντρέπομαι.

μbάς (γ) = πας (τ) πρόθεσις = ὀπίσω.

μbασανdάj (γ) = ἴδ. πασανdάj (τ), μbασανdέj (Σ), μbασανdύj (γ), μbασανdάjτα (γ) = ἔπειτα, ὕστερον.

μbασέ (Βεράτ.) [μbᾶ - σε = βάστα ὅτι, ὑπόθεσον ὅτι] καὶ μbασὸ (Περμέτ.), dρούσε (γ) [dρούεj σε] = μbασέ μος = ἴσως μή· μbασὲ βιὲν νdαὅτὶ = ἴσως ἔρχεται τόρα (Βεράτ.) = μbάσο βιὲν ταὅτὶ (Περμέτ.) = dρούσε βιὲν ταὅτὶ (γ).

μbασσί (γ) [μbας-σι] = ἴδ. παὅσὶ = ἀφοῦ, ἐπειδή.

μbασκεvdάj (γ) ἴδ. πασκεvdάj (τ), μbασκεvdέj (Σ), μbασκεvdύj (γ), μbασκεvdάjτα (γ), μbασκεvdάjναj (bogdan) = εἶτα, ἔπειτα.

μbασνέσερ (γ) = πασνέσερ (τ), μbασνέσερι (Σ) = μεθαύριον.

μbασνέσερ-τιέτερ (γ) = πασνέσερ τιέτερε, μbασνέσερ τιέτερι (Σ) = ἀντιμεθαύριον.

μbαστόν: (budi γ.) τριτοπρ. ρ. = ἀρκεῖ, ἐπαρκεῖ, φθάνει. — με-τε-ι μbαστὸν = μοῦ-σοῦ-τοῦ φθάνει. — να-ου-ου μbαστὸν = μᾶς-σᾶς-τοὺς φθάνει. — νούκε με μbαστὸν bούκα = δὲν μὲ φθάνει τὸ ψωμὶ = νούκε με dέλj bούκα. — ἴδ. με-τε-ι dέλj = ἀρκεῖ.

μbατερὅάνε-α (bogdan) = λόγχη· καὶ πατερὅάνε-α (bogdan).

μbᾶχεμ = ἴδ. μbᾶρεμ (τ).

μbᾶχεμ: παθ. = κρατοῦμαι, διατηροῦμαι, ἐμποδίζομαι· 2) καυχῶμαι. — σ' μbᾶχετε βροῦλ' ι ζjάρρμιτ = δὲν ἐμποδίζεται, δὲν κρατεῖται ἡ ὁρμὴ τοῦ πυρός. — κjὺὅ μbᾶχετε ύτ-άτε; = πῶς διατηρεῖται (εἰς τὴν ὑγείαν) ὁ πατήρ σου; μbᾶχετε μίρε = διατηρεῖται καλῶς (εἰς τὴν ὑγείαν). — μbαχεμ γjαλ (budi) = διατηροῦμαι ζωντανός. — μbαχεμ μbε τε μάθ, ἢ ἁπλῶς μbαχεμ = καυχῶμαι. — περ γjάνε, περ bουκουρίνε, περ dιτουνίνε = καυχῶμαι διὰ τὰ πλούτη, τὴν ὡραιό-

τητα, τὴν σοφίαν. — μbᾶχ̇εμ γjᾶλȩ ε γjȩλῑγj (budi) = διατηροῦμαι ζωντανὸς καὶ ζῶ.

μb' ατ' ανȩ : ἐπιρ. = πέραν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἴδ. καὶ μbȩ κετ' άνȩ.

μbȩ : προθ. (μετ' αἰτ. καὶ τοπικῶς) = πρός, εἰς· σημαίνει τὸ πρός τι σ̈κόνι μb' ᾶτέ βέντ = ὑπάγετε πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος· (ἴδ. Γραμ. 'Αλβ. Κ. Χριστοφορίδου σελ. 162).

μbȩκᾶμbȩτȩ (Τυράν.) ἴδ. πȩρκȩμbȩμ (τ) μbȩκᾶμbετȩ djᾶλjι (Τυράν.) = κουρ ζε̄ djάλjι με ένσουνȩ μbȩ κάμbȩ χ̇ερȩν'ε πάρȩ = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων).

μdȩ κȩτ' άνȩ = ἐπιρ. = ἐντεῦθεν, πρὸς τοῦτο τὸ μέρος.

μbȩλύνj (τ) = ἴδ. μbύλ ρ. = κλείω.

μbȩjέθ (τ) ρ. [τροπῆ τοῦ λj εἰς j] ἴδ. ρ. μbȩλjέθ = μαζεύω.

μbȩjῑδεμ (τ) = ἴδ. μbȩλjίδεμ = μαζεύομαι.

μbȩλjεδȩjε-jα πληθ. μbȩλjεδȩjετȩ = συνέδριον, συναγωγή, συνάθροισις.

μbȩλjέδȩσ-ι : πληθ. μbȩλjέδȩσιτȩ = αὐ κjȩ μbȩλjέθ = ὁ συλλέγων.

μbȩλjέδȩσε-jα = πληθ. μbȩλjέδȩσετȩ = αjό κjȩ μbȩλjέθ = ἡ συλλέγουσα.

μbȩλjέθ : (budi-γ. τ.) ρ. ἐνερ. = συνάζω, συναθροίζω, κοινῶς μαζόνω· ἀντιθ. σbȩλjέθ. — μbȩλjέθ. — παθ. μbȩλjίδεμ — ἀντιθ. σbȩλjίδεμ.

μbȩλjτόνj (τ) [μ-bάλjτȩ-α] ρ. ἐνεργ. = φυτεύω (οὐχὶ ρίπτων τὸν σπόρον ὡς ἐπὶ τῶν γεννημάτων ἀλλὰ παραχώνων μὲ τὸ παλοῦκι) π. χ. μbȩλjτόνj κjέπȩ, χ̇ούδρα, πρέσ̈ȩ κ.τ.λ. = νγοῦλj vdȩ δε̄ ρρένjȩνȩ. — μbȩλjτόνj χ̇αρδῑ vdȩ βέσ̈τȩ = φυτεύω κλήματα 'ς τὸ ἀμπέλι· 2) παραχώνω, θάπτω· μbȩλjτούανȩ τȩ βdέκουρινȩ = ἔθαψαν, παρέχωσαν τὸν νεκρὸν (ἐπὶ ἐχθρῶν καὶ ἀλλοτρίων, ἐπὶ δὲ φίλων καὶ ὁμοεθνῶν λέγεται ε κάλνȩ, ε σ̈τῖνȩ, ε βοῦνȩ vdȩ δε̄τ.). — τὸ παθ. μbȩλjτόνεμ (τ) ἴδ. μbῑελ — μbῑλεμ = σπείρω (σπόρον ἢ κόκκους).

μbȩ vj' άνȩ = ἐπιρ. = κατὰ μέρος, χωριστά. — βέν-ε μbȩ vj' άνȩ = βά' το κατὰ μέρος. — ικȩ μbȩ vj' άνȩ = φύγε κατὰ μέρος.

μbȩρδε̄ : (Βεράτ.) = ἴδ. πȩρδε̄ = κατὰ γῆς, χαμαί.

μbȩρέτ-ι πληθ. μbȩρέτιν-ιτȩ (γ) μbρέτιριτȩ (τ) [Λατ. imperator] = βασιλεύς, ἄναξ· ἴδ. περȩνdόρ-ι (bogdan), ρίγȩ-α.

μbȩρετȩρέσ̈ȩ-α (τ) μbȩρετȩνέσ̈ȩ-α (γ) πληθ. — ατȩ = βασίλισσα· ἴδ. περȩνdέσ̈ȩ-α (bogdan).

μbϱετϱνῑ-α (γ), μbερετϱρῑ-α (τ)=πληθ.—ῑτϱ=βασιλεία· ἴδ. περϱνdῑ-α (budi-bogdan), ρεγjϱνῑ-α (bogdan Σ.).
μbϱετϱνίσ̈τ (γ) μbϱρετϱρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. =βασιλικῶς.
μbϱετϱνόνj-όj (γ) [Λατ. impero-are] ρ.=βασιλεύω· ἴδ. περϱνdόj, ρεγjϱνόj.—μbϱρέτϱρόνj (τ).
μbϱζῑχ̧εμ καὶ *νdϱζῑχ̧εμ* (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν προβάτων) π. χ. δέντϱ μbϱρζίχ̧ενϱ=τὰ πρόβατα βατεύονται.
μbϱθένj-έj=ρ. ἐνερ.=κουμβόνω, καρφόνω· τὸ παθ.
μbϱθένεμ-έχ̧εμ.—ἀντιθ. σbερθέj-έχ̧εμ.
μbϱθέσκϱ-α, μbϱρθέτσκϱ-α, μbερθέτσϱ-α (Σ) καὶ μbϱρθύσϱ-α (Σ) πληθ. α-τϱ=κομβίον, κόψα.
μbϱσ̈έλj (budi) ρ.=ἴδ. μbϱσ̈έλj (budi-bogdan) ρ. = κλείω.— μbϱρτσ̈έλj (Βεράτ.)=ἴδ. μbϱρσ̈έλj ρ.
μbϱένj (τ) ρημ. ἐνεργ.=ζευγόνω· ἀντιθ. σbένj (τ) μbρένj κjέτϱ, boύαjτϱ=ζευγόνω, τοὺς βοῦς βουβάλους, ἵππους κ.τ.λ. παθ. μbρένεμ (τ).
μbϱρῑνj (budi, bogdan, Ἐλβάσ. Καβ.) ρ. ἐνερ.=φθάνω (ἐπὶ ὕψους)· ε μbϱρρῑνι dέγϱν' ε dροῦνιτ=τὸν ἔφθασε τὸν κλῶνον τοῦ δένδρου· 2) ρῆμα οὐδέτ =προφθάνω (ἐπὶ ἀποστάσεως) ε μbϱρρῑνι πρέj ούδϱσϱ=τὸν ἐπρόφθασεν ἀπὸ τὸν δρόμον.—ἴδ. ρρῑνj (γ), χ̧αρρῑνj-ῑj, αρρῑνj-ιj (τ).
μbϱρούθ (Καβ.)=ἴδ. ρρούδϱτϱ ἐπιρ. ⟨κατσαρά⟩.
(ι-ε-τϱ) *μbϱρούδϱτϱ* (Καβ.) ἐπιθ.= ἴδ. ι-ε-τϱ ρρούδϱτϱ.—ἐπιθ. κατσαρός.
μbέσ̈-έτ έτ (γ. τ. bogdan) ρ. οὐδ.=μένω, ἀπομένω, σταματῶ· μbέτι νdε βέντ=ἔμεινε 'ς τὸν τόπον.—ατϱ τσ̈άστ ι μbέτι τϱ ρριέδουριτ' ε γjάκουτ=ἀμέσως ἐσταμάτησεν ἡ ρύσις τοῦ αἵματος.
μbέσϱ-α: πληθ. μbέσατϱ=ἀνεψιὰ (ἐκ θυγατρὸς ἢ ἐξ υἱοῦ ἐξ ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς)· ίμε μbέσϱ=ἡ ἀνεψιά σου.—ε μbέσα=ἡ ἀνεψιά του (ἢ-της).
μbεσόνj-όj (budi. Ἐλβάσ. Βεράτ.)=ἴδ. bεσόνj-όj (γ τ.) (συντάσ. μετὰ γενικῆς) ι μbεσόνj Ζότιτ=πιστεύω τῷ Θεῷ.
μbϱσῑτεμ (Dίβρα) ρ. οὐδ.=bουρbουλjέτεμ, πϱρμbϱλjέτεμ=ἀρταίνομαι.
μbϱσ̈έλj (γ. budi, bogdan), μbερσ̈έλj (budi) ρ· ἐνερ.=κλείω, ἀντιθ. τσ̈ελj ρ.—μbϱσ̈έλj dέρϱνϱ=κλείω τὴν θύραν· τὸ παθ. μbϱσ̈ίλjεμ.—μbερσ̈ίλjεμ ἀντιθ. τσ̈ίλjεμ.

(ι-ε-τȩ) *μbȩσ̈έλjȩ* (bogdan) = κλειστός-ή-όν, τυλιγμένος.
μbȩσ̈τίελ (bogdan) ρ. σύδ. = ἴδ. μπσ̈τίελ ρ. = τυλίσσω.
μbȩσ̈τιέλȩ (bogdan) μετοχ. = ἴδ. μπσ̈τιέλȩ μετοχ.
μbȩσ̈τῖλεμ (bogdan) = ἴδ. μπσ̈τῖλεμ = τυλίσσομαι.
μbῖ: προθ. (μετὰ γεν. καὶ τοπικῆς) (σημ. τὸ ἐπάνω· ἀντιθ. vdȩvȩ).
μbίελ καὶ *μbιέλ* καὶ *μbῖλ:* = σπείρω (σπόρους, κόκκους) μbῖελ γροῦν, έλjπ, τȩρσ̈ἄvȩ κ.τ.λ. ἀντιθ. κόρρ.
(τȩ) *μbιέλȩτȩ* οὐδ. = τὸ σπείρειν.
μbιέλȩσ-ι πληθ. μbιέλȩτιτȩ = ὁ σπείρων, ὁ σπορεύς.
μbιελέσε-ja πληθ. μbιέλȩσετȩ = ἡ σπείρουσα.
μbιέλȩ: ἐπιρ. = σποράδην.
(ι-ετȩ) *μbιέλȩ* = ἐπιθ. = ἐσπαρμένος.
μbῖλεμ παθ. τοῦ μbίελ ρ.
μbῖλ: ρ. συνηρ. = ἴδ. μbίελ ρ. = σπείρω.
μbῖj: (τ) = ἴδ. πῖj (γ) = μουδιάζω τινά.
μbίεj καὶ *μbιέλj* ρ. ἐνερ. = ἀμέλγω καὶ μbῖλj (συνηρ.). — τὸ παθ. μbῖ-λjεμ = ἀμέλγομαι.
μbιέλjȩσ-ι-ε-ja = ὁ ἀμέλγων ἡ ἀμέλγουσα.
μbῖχ̧εμ (τ) = ἴδ. πῖχ̧εμ (γ) = οὐδ. μουδιάζω-ομαι.
μbιέϱ (Κροῦjα) = ἴδ. γjέρ, vγjέρ = ἕως.
μbλατσ̈ίτ: οὐδ. = ἴδ. πȩρτσ̈άπ ρ. (γ) = ὑπερπηδῶ.
μbλατσ̈ίτεμ = ἴδ. πȩρτσ̈άπεμ (γ) = ὑπερπηδῶμαι.
μbλjάκ (τ) ρ. = ἴδ. πλjακ ρ. = γηράσκω τινά ἀντιθ. πȩρτȩρῖj (γ).
μbλjάκεμ (τ) = πλjάκεμ ρ. οὐδ. = γηράσκω.
μbλjατατούϱ-όϱι (Καβ.) συνηρ. ἴδ. μπλjτούαρ-όρι (τ) καὶ μbλjάτȩσ-ι πληθ. μbλjάτȩσιτȩ, (Βεράτ.), μbjατοῦερ-όρι (γ), μbλjατούρ-όρ (γ) = σφραγὶς διὰ τὰ πρόσφορα.
(ι-ετε) *μbλjέϱȩ* (τ) = ἴδ. (ι-ε-τȩ) bλjέρȩ (τ) [μbλjερονj].
μbλjεϱόνj (τ. budi) = ἴδ. bλjερόνj = χλοάζει, πρασινίζει.
(ι) *μbλjεϱούεμ-ι* (budi) = χλωρός· ε-μbλjερούεμε-jα = χλωρά τȩ μbλjε-ρούεμ-ιτȩ = οὐδ. = ἡ χλωρότης, τὸ χλωρόν. — (ι-ε-τȩ) μbλjερούαρȩ (τ)
[μbλjίμ-ι] = ὑποθήκη, ἐνέχυρον· ἴδ. πένκ-γου.
μbλύσ̈ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈ ρ. μbλjούσ̈εμ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. μbούσ̈εμ.
μbόχ (budi) ? ? ἐν τῇ φράσει: με ι ράαμ μbόχ̧ = ἀρνοῦμαι· (Τουρκ. ι

bίε ινκjäρ). — ι ράσ̈ε μbόχ̌ = τὸν ἠρνήθην· με ι ρακμ μbοχ̌ = ἴδ. μοχ̌ύj = ἀρνοῦμαι.

μbodέτσ-ι ἴδ. bodέτσ-ι = εὐνοῦχος.

μbόλjε-jα (γ) πληθ. μbύλjετε ἴδ. χ̌έρδετε = ἀρχίδια.

μbρᾶζεμ: (budi) παθ. τοῦ μbρασ. ρ. ἴδ. dεκόχ̌εμ, λjιρόχ̌εμ = ἀδειάζομαι.

μbράζετε ἐπίρ. = ἄδειον, κενόν.

(ι-ε-τε) *μbράζετε:* ἐπίθ. = ἄδειος-α-ον, κενὸς-ἡ-όν.

μbρᾶμα (γ) μbρέμε (τ) πρέμε (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἀπόψε, τὸ βράδυ, ταύτην τὴν ἑσπέραν. — έjα μbρᾶμα καὶ έjα μbρέμε vdε ὅτεπὶ καὶ έjα πρέμε vdε ὅτεπῖ = ἔλα ἀπόψε τὸ βράδυ ’ς τὸ σπίτι. — νέσερε μbρᾶμα = αὔριον βράδυ, αὔριον τὴν ἑσπέραν. — πασνέσερε μbρᾶμα = μεθαύριον βράδυ, μεθαύριον τὴν ἑσπέραν.

μbρᾶμανετ (γ. budi), μbρέμανετ (τ) ἐπιρ. = τὸ ἑσπέρας, πρὸς τὸ ἑσπέρας, εἰς τὸ ἑσπέρας. — μbρᾶμανετ ε μενγjέσιτ (budi) = vdε μbρᾶμεjετ ε vdε μενγjέσ (γ), ἢ vdε μbρᾶμιετ ε vdε μενγjέσ (γ) ἢ μbρέμανετ ε μενγjέσιτ (τ) ἢ περ μbρᾶμεjε ε περ μενγjέσι (γ) = πρωῒ καὶ βράδυ ἢ πρωῒ καὶ ἑσπέρα. — μbρᾶμι ε μενγjέσι (budi) = πρωῒ καὶ βράδυ. — ἀντίθετον μενγjέσιτ.

μbρᾶμε (γ) μbρέμε (τ), πρέμε (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ψὲς τὸ βράδυ, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν. — περ μbρᾶμε (γ) = κάθε βράδυ. — (μbρέμε (τ) καὶ πρέμε (Ἀργυρ.) σημαίνουσιν = ἀπόψε τὸ βράδυ καὶ ἐψὲς τὸ βράδυ). — παρμbρᾶμε (γ) = προψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν. — μbρᾶμε-α (γ) = ἡ ἑσπέρα· καὶ μbράμεjε-jα (γ), μbράμιε-jα (budi-Σ), μbρέμε-α (τ) — ἀντιθ. μενγjέσ-ι. — μίρε μbρᾶμα (γ) = καλὴ ἑσπέρα. — μbράμια μίρε (Σ) μίρε μbρέμα (τ) (ἑνικῶς) καὶ μίρε μbρέμανι (τ) = καλὴ ἑσπέρα σας. — περ γjίθε μbράμιε (budi) = περ τσ̈do μbράμιε (γ) = καθ’ ἑκάστην ἑσπέραν.

μbράσ-άσ-άσ (budi) [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = ἀδειάζω τι, εὐκαιρόνω, κενόνω τι. ἀορ. μbράζα-ε-ι μτχ. μbράζε καὶ μbράζουνε ἴδ. dεκόj, λjιρόj = ἀδειάζω.

μbράπ (γ) ἐπίρ. ἴδ. πράπ (τ) ἐπίρ. = πάλιν.

μbράπ (γ) ρ. ἴδ. πραπτόj (Σ) = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.

μbράπα: (γ) πρόθ. = ἴδ. πράπα (τ) = ὀπίσω. — περ μbράπα (γ) = ὄπισθεν.

μbράπε, (γ) μbράπӧτε (Σ) = ἴδ. πράπε (τ) πρόθ. = ὄπισθεν.
(ι-ε-τε) *μbράπε*, μbράπӧτε = ἴδ. ι-ε-τε πράπε (τ) ἐπίθ. = ὀπίσθιος.
μbράπεμ: (γ) παθ. τοῦ μbράπ (γ) ρ. = γυρίζω ὀπίσω.
(ι-ε-τε) *μbράπεμ* (γ. Ἐλϐασ.), μbράπεσεμ (γ), μbράπενε-ι-α-τε (budi, Κροῦjα) ἐπίθ. = τελευταῖος, ἔσχατος, ὑστερινός, ὀπίσθιος.
μbραπεσῖ-α καὶ μbραπεӧτῖ-α (γ. Σ) πληθ. ί-τε ἴδ. πραπεσῖ-α (τ)· καὶ μbραπεӧτίμ-ι (Σ) = ἀναποδία κοινῶς.
μbραπεӧτόj = ἴδ. πραπεσόj = γυρίζω ὀπίσω, ἄλλον.
μbράπετα (γ) = ἴδ. πράπετα = τὰ ἀνάποδα, ἡ ἄλλη ὄψι.
μbράπετε (γ) ἴδ. πράπετε (τ) ἐπίρ. = ἀνάποδα.
μbράπσ (budi-Καϐ.-Τοσκ.) παθ. μbράπσεμ = ἴδ. μbράπ-εμ.
μbράπӧτε (Σ) = ἴδ. μbράπε (γ) πρόθ. = πάλιν, ὀπίσω.
μbράσ ρ. = γεμίζω, ἀντίθ. dӧbράσ.
μbρένdα (γ) ἴδ. bρένdα (τ) = μέσα.
μbρέσεμ (Κροῦjα) ??? ⟨παθ. τοῦ μbράσ⟩.
μbρέτεμ (Τυραν.) μρέτεμ (Τυραν.) = βρίτεμ, πληγόνομαι βαριοῦμαι.— μ' ουμbρέτ κἄμbα, dόρα, γjίӧτι κ.τ.λ. = μ' ου βρᾶ κἄμbα, dόρα, γjίӧτι (ε ου νdσῖ γjάκου περμbρένdα).
μbρέσ-έτ-έτ (Τυραν.) ρ. ἐνεργ. = βράσ-έτ-έτ = βαρῶ κοινῶς καὶ μρέσ-έτ-έτ (Τυραν.) [ἴδ. μόρτ-ια]. ἀορ. μbρέτα μτχ. μbρέτε καὶ μbρέτουνε.— ουμbρέτ καὶ ἄӧτε μbρέτε = ἄӧτε βρᾶμ μίӧι, εἶνε βαρεμένος, πληγωμένος.— κᾶμ μbρέτουνε dόρενε, κάμbενε, γjίӧτινε κ.τ.λ. φτόϊ, μόλα ӧελjκjῖνι, πιέπενι κ.τ.λ. κjένεκα μbρέτουνε = κjένεκα βρᾶμ.
μbρέχ̌ (Περμέτ.) = ἴδ. πρέχ̌ ρ. = ροκανίζω (κόκκαλα).
μbρίνjε-α (budi) = ἴδ. bρίνjε-α = πλευρά.
μbρίχ̌εμ (Περμέτ.) ἴδ. πρίχ̌εμ = ροκανίζομαι.
[μbρόθ] ρ. = ὠφελῶ. — [τε μbρόδουρε-ι-τε] = ὄφελος.
μbρόθ (τ) ἐπίρ. = μbάρε.— ι-ε-μbρότε-ι-α (bogdan).
(ι-ε-τε) *μbρούνjτουρε* (Περμέτ.) μbροῦμ (γ) = ζυμωμένος-η-ον. — τε μbροῦμ-ιτε (bogdan) οὐδ. = τε γατούεμιτ' ε bούκεσε. — bουκ' ε bρούνjτουρε καὶ bουκ' ε μbροῦμε (γ) = ἔνζυμος ἄρτος.
μbρούνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. [bροῦμ-ι] = ζυμόνω τὸν ἄρτον.— μbρούνj ἢ μbρούj (γ) 2) = γατούεj bούκενε (bogdan) ἀόρ. μbρούjτα, μτχ. μbρούjτουρε (τ) μbροῦμ (γ).

μbύθ [bύθε-α] ρ. ἐνερ. = χώνω εἰς τὸν κῶλον, κελάσ μ' bύθε.— jα μbύθ = jα κελάσ μ' bύθε = jα ὅτίε μ' bύθε = jα βε̄ μ' bύθε.

μbύλ (γ. τ) ρ. ἐνερ. = κλείω ἁπλῶς. — μbελύνj (τ), μbεσ̈έλj (γ. budi) μbετσ̈έλj (τ. Περμέτ.), μbερτσ̈έλj (Βεράτ.), μεσ̈έλj (γ), νdρῡνj (γ) ἢ νdρῡj (γ) ρ. ἐνερ. = κλείω. — μbύλ dέρενε = κλείω τὴν θύραν. — μbύλ σῡτε = ἀποθνήσκω, μbύλ με dροῡ = κλειδόνω. — ἀντιθ. χ̌άπ, σbύλ (Καβ.), τσ̈έλj [συγκρ. μbουλjόj] φράσις: σᾶ τσ̈έλj ε μbύλ σῡτε = ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ.

μbύλε ἐπίρ. = κλειστά. ἀντιθ. χ̌άπετε.

(ι-ε-τε) *μbύλε-τε* ἐπίθ. = κλειστὸς-ὴ-ό. ἀντιθ. ι-ε-τε χ̌άπετε.

μbῡλεμ παθ. = κλείομαι ἀντιθ. σbῡλεμ, χ̌άπεμ.

μbύλεσ-ι: πληθ. μbύλεσ-ιτε = αὐ κjε μbύλ. 2) = ὑποκριτής.— μbύλεσε-jα πληθ. μbυλέσετε θηλ.

(ι-ε) *μbύλετε* = ὑποκριτής, κρυφός.

μbύσ-ύτ-ύτ [Ἑλλην. βυθ-ίζω, βυθ-ὸς = bύθε-α] ρ. ἐνερ. = μbύτ-ύτ-ύτ (τ) = πνίγω 2) (Σ) σφάζω ἴδ. θέρ. ρῆμα ε μbύτι περ φύτι = τὸν ἔπνιξεν ἀπὸ τὸν λαιμόν.— ε μbύτι νdε λjούμτ = τὸν ἔπνιξεν εἰς τὸν ποταμόν. — μbύσ μίελινε με μjάλjτε = βυθίζω τὸ ἀλεῦρι εἰς μέλι, ζυμόνω μὲ μέλι.

μbύτεμ: παθ. = πνίγομαι· μ' ουζοῡ φρύμα ε ου μbύτα = μbύτεμ νdε dέτ = πνίγομαι εἰς τὴν θάλασσαν.

μbουγάτ-ι (γ) ἴδ. bουγάτ-ι (γ) = πλούσιος [Σλαυϊκὴ λέξις].

μbουγάτεμ (γ) ἴδ. bουγάτε-α (γ) = πλουτῶ.

(ι-ε) *μbουγάτσ̈ιμ* (γ) ἴδ. ι-ε bουγάτσ̈ιμ (γ) = πλούσιος.

μbουκουρόj (bogdan) ἴδ. σbουκουρόj = καλλωπίζω.

μbουκουρόχ̌εμ: παθ. ἴδ. σbουκουρόχ̌εμ = καλλωπίζομαι.

μbουλjέσε-α πληθ. μbουλjέσατε = σκέπασμα, κάλυμμα, ἀντίθ. σbουλέσε-α· καὶ μbουλίμ-ι πληθ. μbουλίμετε = σκέπασμα. — ἀντίθ. σbουλίμ-ι καὶ μbουλjόνjε-α (Σπάτι)· πληθ. μbουλjόνατε = σκέπασμα, μbουλίτσε-α ἢ bουλίτσε-α· πληθ. α-τε.

μbουλjόνj: ρ. ἐνεργ. = σκεπάζω, καλύπτω, ἀντίθ. σbουλjόνj· 2) μνηστεύω, ἀρραβωνίζω κοιν. ἴδ. φιjόj (Σ)· τὸ παθ. μbουλjόνεμ-όχ̌εμ.

μbουρόνj-όj (τ) ρ. ἐνεργ. ὑπερασπίζω τινά.

μbουρόνεμ-όχ̌εμ παθ. = ὑπερασπίζομαι ὑπό τινος καὶ οὐδ. ὑπερασπί-

ζομαι· (ι dαλj ζότ ἢ ι dαλj πε̱ρ ζότ = οἰκειοποιοῦμαι)· ἴδ. πουρόχ̱εμ (Βεράτ.).

μbουρόνjε̱-α [ἴδ. bε̱̄ρ-ι] πληθ. μbουρόνjατε̱ = ἀσπὶς-ίδος.

μbουρόνjε̱σε̱-ι πληθ. μbουρόνjε̱σιτε̱ = ὑπερασπιστής.

μbουρόνjε̱σε-jα θηλ. πληθ. μbουρόνjε̱τετε̱ = ὑπερασπίστρια.

μbούρρ (τ) [bοῦρρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐπαινῶ τινα· καὶ μbουρρίσ (τ).

μbοῦρρεμ (τ) μbουρρίσεμ (τ) = κομπάζω, μεγαλαυχῶ, καυχῶμαι, μεγαλορρημονῶ = μbάχ̱εμ μbε̱ τε̱ μάθ (γ).

μbουρρε̱σῖ-α (τ) πληθ. μbουρρε̱σίτε̱, μbουρρε̱τσῖ-α (τ)· πληθ. μbουρρε̱τσίτε̱, μbουρρίμ-ι (τ), πληθ. μbουρίμετε̱ = κομπορρημοσύνη.

(τε̱) *μbούρρουρε̱-ιτε̱*: οὐδ. = τὸ καύχημα· [bοῦρρ-ι ἐξ οὗ μ' bούρρ-εμ = ἀνδρίζομαι].

μbουρρε̱τένj, *μbουρρε̱τόνj* (Περμέτ.) = μουρρε̱τένj, μουρρε̱τόνj· (τὸ b εἶναι προσθετικὸν ἐπιτασσόμενον συνήθως μετὰ τὸ μ) = ἐπαινῶ.

μbουρρίμ-ι (τ) πληθ. μbουρρίμετε̱ = καύχημα.

μbουρρῖτεμ (Περμέτ.) παθ. = ὅταν κτυπῶνται μὲ τὰ κέρατα οἱ κριοί, οἱ τράγοι, οἱ βόες καὶ ἄλλα ζῷα.

μbουρρούσ (Περμέτ.) ρ. ἴδ. bαρρόj = φορτόνω (πολύ).

μbουφάσ-άτ-άτ (γ. τ.) νγουφάσ-άτ-άτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = φουσκόνω, ἀόρ. μbουφάτα, μτχ. μbουφάτουνε̱ (γ) — ουρε̱ (τ) — μbουφάτεμ παθ. καὶ οὐδ. καὶ νγουφάτεμ (Σ).

μbούσ̈ ρ. ἐνεργ. = γεμίζω· ἀντίθ. dέρθ. καὶ (ἀπηρχαιωμένον), μbλjούσ̈ (τ) ρ. παθ. μbούσ̈εμ, μbλjοῦσ̈εμ (ἀπηρχαιωμ.)· ἀντίθ. dέρδεμ ι μbούσ̈α κόκε̱νε̱ ἢ ι μbούσ̈α με̱νdε̱jενε̱ = τὸν κατέπεισα, τοῦ ἔδωκα νὰ καταλάβῃ. — ου μbούσ̈ χ̱ε̱νε̱ζα = ἔγεινε πανσέληνος. — ου μbούσ̈ προφιτία = συνεπληρώθη ἡ προφητεία. — ου μbούσ̈νε̱ dίτε̱ = συνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι.

με: πρόθεσις (συντασ. μετ' αἰτ.) = μετά, κοιν. με· 2) διὰ μέσου· με ατε̱̄ = μετ' αὐτοῦ· με άνε̱ τ' ατὶ = διὰ μέσου αὐτοῦ.

με̱ = ἀντων. προσωπ. = μοῦ-μοὶ-μέ.

με̱ = μόριον περιποιητικὸν ἢ ἀντιπεριποιητικὸν = χάριν ἐμοῦ ἢ ἐναντίον ἐμοῦ. — π. χ. με̱ τε̱ λjᾶνε̱ ε με̱ τε̱ λjύενε̱, με̱ τε̱ βέσ̈νε̱, ε με̱ τε̱ νγjέσ̈νε̱, με̱ τε̱ στολjίσ̈νε̱ ε με̱ τε̱ bε̱νε̱ νούσε (περιποιητικόν). — με̱ τε̱ ρράχ̱νε̱ ε με̱ τε̱ βράνε̱ ε με̱ τε̱ τσοπε̱τούανε̱ (ἀντιπεριποιητικόν),

ἐναντίον ἐμοῦ. — μα λjᾶν' ε μα λjύενε̣ μα βέö̃νε̣ ε μα νγjεö̃νε̣, μα στολίö̃νε̣ εμα bενε̣ νούσε [= ἀντὶ με̣ ε λjᾶν' ε με̣ ε λjύενε̣, με̣ ε βέö̃νε̣ ε με̣ ε νγjέö̃νε̣ με̣ ε στολjίσνε̣ ε με ε bε̣νε̣ νούσε] (= χάριν ἐμοῦ). — με̣ τὰ ρράχ̆νε̣, με τα βράνε̣ ε με̣ τα τσοπε̣τούανε̣ [= ἀντὶ με̣ τε̣ ε ρράχ̆νε̣, με̣ τε̣ ε βράνε̣ ε με̣ τε̣ ε τσοπε̣τούανε̣] (= ἐναντίον σου χάριν ἐμοῦ). — με̣ jα λjᾶνε̣ ε με̣ jα λjύενε̣, με̣ jα βέö̃νε̣ ε με̣ jα νγjέö̃νε̣, με̣ jα στολjίσνε̣ ε με̣ jα bε̣νε̣ νούσε [= ἀντὶ με̣ ι ε λjάνε̣ ε με̣ ι ε λjύενε̣, με̣ ι ε βέö̃νε̣ ε με̣ ι ε νγjέö̃νε̣, με̣ ι ε στολίσνε ε με̣ ι ε bένε̣ νούσε] = χάριν αὐτοῦ. — με̣ jα ρράχ̆νε̣ ε με̣ jα βράνε̣ ε με̣ jα τσοπε̣τούανε̣ [= ἀντὶ με ι ε ρράχ̆νε̣ ε με̣ ι ε βράνε̣ ε με̣ ι ε τσοπε̣τούανε̣] = ἐναντίον του, αὐτοῦ. — με̣ τα λjᾶνε̣ ε με̣ τα λjύενε̣, με τα βέö̃νε̣ ε με̣ τα νγjέö̃νε̣ με̣ τα στολίö̃νε̣ ε με̣ τα bε̣νε̣ νούσε [= ἀντὶ με τε̣ ελjᾶν' ε με̣ τε̣ ε λjύενε̣, με̣ τε̣ βέö̃νε̣ ε με̣ τε̣ νγjέö̃νε̣, ε με̣ τε̣ bε̣νε̣ νούσε] (= χάριν σοῦ). — με̣ τα ρράχνε̣ ε με̣ τα βράνε̣ ε με̣ τα τσοτετούανε̣ [= με̣ τε̣ ε ρράχ̆νε̣ ε με̣ τε̣ ε βράνε̣ ε με̣ τε̣ ε τσοπε̣τούανε̣] (= ἐναντίον σου). — πληθ. νάε, ούα, νὰ = μᾶς το, σᾶς το, τούς το.......

με̄ (τ) μόριον συγκριτικὸν = ἴδ. μᾱ̃ (γ) = πλέον.

(ι) *μέε* (budi) = ι μετε̣ (γ), ι μανγουτε̣ (Σ) = ἀριστερός

μεζαταρ-ι πληθ. - ρε̣-τε̣ = μεσαῖος, μεσιανὸς κοινῶς μεζατάρε-jα πληθ. ρε-τε̣ θηλ. — βελάϊ μεζατοῦρ (Ἐλβάσ.) = ὁ μεσαῖος ἀδελφός. — καὶ μεζατούαρ-όρι (τ) μεζατούερ-όρι (γ), μεζατούρ όρι (συνηρ. Ἐλβασ.) μεζατόρε-jα (τ. Ἐλβάσ.) πληθ. — όρετε̣· μότε̣ρα μεζατόρε = ἡ μεσαία ἀδελφή.

μεζάτ-ι (bogdan) ἴδ. μουζάτ-ι = δημοσιότης, δημοσίᾳ.

μέζε-ja (τ) πληθ. με̣ζετε̣ = ἴδ. μάζε-jα (γ) = πῶλος.

μεζί: ἐπιρ. (γ. τ.) = μόλις· μεζίj (budi), μεμζί, μζίj (bndi), μεdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ) καὶ μενdσί (Σ).

μεj (Ἐλβάσ.) [συγκρ. ἑλλην. μέν-ω] ρ. ἐνερ. = λείπω, λειψὸν ἢ ἐλλιπὲς καθυστερῶ· καὶ με̣νγόj (Σ) μουνγόj (Σ) ἀόρ. μένα-ε-ι μετοχ. μεμ· μεj βούκε̣νε̣, γjέλε̣νε̣ ούjε̣τε̣, βένε̣νε̣ κ.τ.λ. = κάμνω λειψόν, στειρεύω, τὸ ψωμί, τὸ φαγητόν, τὸ νερό, τὸ κρασί κ.τ.λ.

μεjάφ (budi), μεjάφτ, (bogdan) με̣jάφτ, μjάφτ, = ἐπιρ. = ἀρκετά, ἀρκετὸν μιάφτ μᾶ = ἀρκετὰ πλέον, φθάνει πλέον· ἴδ. άφτ.

με̣κάτ-ι (Σ. bogdan) πληθ. με̣κάτετε̣ = ἴδ. μπκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).

με̣κατνουερ-όρι (γ. Σ. bogdan) = ἴδ. μπκατνούερ-όρι. — με̣κατνουερ-όρι (συνηρ.), με̣κατνόρε-jα θηλ. ἴδ. μπκατνοῦρ-ορι — μπκατνόρε-jα.

μέκεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. = μbέτεμ παφρύμε̣ = γίνομαι ἀναίσθητος· ου μέκα σε̣ κjέσ̈ουρι = μ' ου πρε̃ φρύμα νγα τε̣ κjέσ̈ουριτ· μετοχ. μέκε̣ καὶ μέκουνε̣ (γ), μέκουρε̣ (τ).

μεκε̣ρῖj (Μυζεκjεjα) ρ. = βελάζω (ἐπὶ αἰγῶν) δῖτε̣ μεκε̣ρίνjε̣νε̣ — ἴδ. ρ. βε̣ρράσ.

με̣κόνj (Περμέμ.) = ἴδ. κόj με̣κόνεμ παθ. = ἴδ. κόχ̃εμ.

μέλj-ι = κέγχρος κοινῶς κεχρί, ἴδ. πε̣νίκ-ου.

μελjακουκj-ι ??? ⟨κεχρὶ κόκκινο⟩.

μέλε̣-α ???.........

με̣λε̃ρι (Περμέτ.) καὶ bουλούνγε̣ (Ἐλβάσ.) πληθ. α-τε̣. — αὔ βένd κjε̣ ᾶσ̈τ' ᾶjτουνε̣ κουρ κᾶ βρᾶμ κρύετε̣.

με̣λέζε̣-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̣ = εἶδος πτελέας (ποσὶ dροῦρ' ι βίδιτ' πο dροῦρ' ι βίδιτ βέτε ι dρέjτε̣, ε dροῦρι ι με̣λέζε̣σε̣ βέτε ι χ̃άπουρε̣.

με̣λένjε̣-α (τ) πληθ α-τε̣ ἴδ. μουλένjε̣-α (γ) = πτελέα, δέδρον. — με̣λίνjε̣-α (Περμέτ.) πληθ. με̣λίνjατε̣.

με̣λjινγόνjε̣-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε̣ = μύρμηξ-κος· καὶ μελjινγόνjε̣-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε̣· θε̣νέγουλε̣-α (γ)· ἴδ. μίζε̣ πε̣ρδέσε̣jε (Περμέτ.)

με̣λjκόj (γ) = ἴδ. μουλjκοj (γ).

μελjόρε-jα (Τυρᾶν.) πληθ. — ὄρετε̣ = νjε̣ άρε̣ κjε̣ κᾶ κjένε̣ μbιέλε̣ μέλj. (ι-ε-τε̣) *μέλjτε̣* = ἀπὸ κεχρί = bουκ' ε μελjτε̣ = ψωμὶ κέχρινο.

με̣λτσῖ-α (γ. τ.) = ἴδ. μουσ̈κε̣νῖ-α (γ) μουσ̈κε̣ρῖ-α (τ). — με̣λτσ̈ῖ ε bάρδε̣ = ἴδ. μουσ̈κενῖ-ε bάρδε̣ πληθ. με̣λτσῖτε̣ = ὁ πνεύμων με̣λτσ̈ῖ ε ζέζε̣ = ἴδ. μουσ̈κε̣νῖ ε ζέζε̣ = τὸ συκῶτι.

μέμε̣-α (τ) πληθ. μέματε̣ [Ἑλλην. μαμμά, μαμμά], (παιδικὴ λέξις) καὶ μόμε̣-α πληθ. μόματε̣ (γ) = μήτηρ.

μεμέτσ-ι ἀρσ. = ὁ ἄλαλος πληθ. μεμέτσατε̣.

μεμέτσε-jα θηλ. = ἡ ἄλαλος πληθ. μεμέτσετε̣. - μενέτσ-ι (Τυραν.) πληθ. μενέτσατε̣. — μενέτσε-jα θηλ. (Τυραν.) πληθ. μενέτσετε̣ = ι-ε-πα γόjε̣-ι-α (Σ) πληθ. = τε̣ πα γόjε̣τε̣ ἀρσ. — τε̣ πα γόjατε̣ θηλ.

μεμζί: ἐπίρ. = ἴδ. μεζίj (budi) = μόλις.

μέν-ι (Βεράτ.) πληθ. μένατε̣ = ἴδ. μάν-ι (Καβ. γ) πληθ. μάνατε̣. —

μένα-φέρ̣ρε = ἴδ. μάνα φέρ̣ρε (γ) καὶ φέρ̣ρε̣-μάνεζατε̣ (Καβ.), φερε̣-μάτσε̣-α (Σ) = συκομορέα, καὶ συκάμινα.

με̣νγάσ̈-ι (τ) πληθ. με̣νγάσ̈ε̣τε̣ = ἀριστερόχειρ. — με̣νγάσ̈ε-jα (τ) πληθ. με̣νγάσετε̣ θηλ. καὶ με̣νγjε̣ρ̣άσ̈-ι (τ) πληθ. με̣νγjε̣ρ̣άσ̈ετε̣. — με̣νγjε̣-ρ̣άσ̈ε-jα (τ) πληθ. με̣νγjερ̣άσ̈ετε̣.

μένγε̣-α (τ) πληθ. μένγε̣τε̣ = ἴδ. μᾶνγε̣-α (γ) πληθ. μᾶνγε̣τε̣. — νjε̣ μένγε̣ dροῦ (τ) καὶ νjε κραχ̃ dροῦ (γ) = μία χεριὰ ξύλα.

μένγε̣ρ̣ε̣-α (Βεράτ.) [Γεγ. μάνγε̣νε̣-α ἄχρηστος. = μάγκανον γραικ.] = ἐλαιοτριβεῖον. ἴδ. μουλῖ βόjι (γ).

με̣νγόνj (budi) καὶ με̣νγόj (Σ) ἴδ. με̃j (Ἐλβασάν). — μενγόχ̃εμ (Σ) παθ. — ἴδ. μέχ̃εμ (Ἐλβασ.).

με̣νγόνj (τ) ρ. οὐδ. [συγκρ. με̣νγjέσ-ι, μούγε̣τε̣] = σηκόνομαι ταχύ. — καὶ μουνγόνj (Βεράτ.), νγρῖχ̃εμ χ̃έρετ (γ) = με̣νγόβα νdε̣ με̣νγέσ = ἐσηκώθηκα πολὺ πρωΐ, νγρῖχ̃εμ με νάτε̣ (γ). — σᾶ τε̣ μούντσ̈ τε̣ με̣νγόjσ̈ = σᾶ τε̣ μούνdεσ̈ τε̣ νγριχ̃εσ̈ χ̃έρε̣τ (γ) ἢ τε̣ νγρῖχ̃εσ̈ με νάτε̣ (γ). ἀντιθ. με̣νόνj (τ), βονόχ̃εμ (γ).

μένγουτε̣ (Σ), μάνγουτε̣ (budi) ἐπίρ. = ἴδ. με̃τε̣ (Ἐλβασ.) ἐπιρ. — (ι-ε-τε̣) *μένγουτε̣* (Σ) μάνγουτε̣ (budi) = ἴδ. ι-ε-τε̣ με̃τε̣ (Ἐλβασ).

μενγjενέ-jα: πληθ. μενγjενέτε̣ = μάγκανον (Τουρκ. μενγjενέ).

(ι-ε-τε̣) *μένγjε̣ρ̣ε̣* (τ) ι-ε-τε̣ μᾶjτε̣ (γ) = ἀριστερός, ἀριστερόχειρ — dόρ' ε μένγjε̣ρ̣ε̣ = ἡ ἀριστερὰ χείρ. — μbε̣ τε̣ μένγjε̣ρ̣ε̣ = εἰς τὸ ἀριστερὸν (μέρος).

με̣νγjέσ-ι (γ. τ) = πρωΐα, ἕως, ἑωθινός. ἀντιθ. μbράμε̣jε-jα, με̣νγέσε-jα, νάτε̣-α, ναdίε-νάdια (Σ). — ου νγρίτα κjε̣ νdε̣ με̣νγjέσ = ου νγρ̣ίτα κjε̣ με νάτε̣ (τ) = ου νγρίτα κjε̣ με νάdιε (Σ) = ἐσηκώθην ἀπὸ τὸ πρωΐ. — μίρ̣ε̣ με̣νγjέσ! = καλὴ μέρα (χαιρετισμός). — ἡ ἀπόκρισις = μίρ̣ε̣ σε έρδε· καὶ πληθ. μίρ̣ε̣ με̣νγjέσνι = καλὴ μέρα σας. — νάdιε μίρε! (Σ) ['Ιταλ. matine].

με̣νγjέσε̣νετ (budi), με̣νγjέσιτ ἐπιρ. = νdε̣ με̣νγjέσ = τὸ πρωΐ, ἀντίθ. μbρᾶμανετ (γ).

με̣νγjῖ-α: πληθ. με̣νγjῖτε̣ (budi-bogdan) (Σ. Τυραν.) = ἴδ. μαγjῖ-α· πληθ. με̣νγjῖτε̣ = ἰατρεία, θεραπεία, ἰατρικὸν 2) μαγεία.

με̣νγjίσ: ρ. ἐνερ. = ἰατρεύω τινά.

με̣νγjίσεμ = ἰατρεύομαι μτχ. με̣νγjίσουνε̣.

μεγγjιστάρ-ι (Σ. Τυρ.) πληθ. ρετε = ἴδ. μαγjιστάρ-ι = μάγος.

μεγγjιστάρε-jα θηλ. πληθ. ρε-τε = ἴδ. μαγjιστάρε-jα.

μενdάσ-ι (Σ) ἀντὶ μενdάφσ-ι κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ. = μέταξα, μετάξιον.

(ι-ε-τε) *μενdάφσε-ι-α-τε* = μεταξωτὸς-ὴ-ὸν καὶ

(ι-ε-τε) μενdάσε-ι-α = ι-ε-τε μενdάφσε-ι-α.

μενdέσε-α πληθ. μενdέσατε = ἴδ. μανdέσε-α (γ) = τροφός· ἴδ. μέντ (τ) ρῆμα.

μενdόνj-όj ρ. ἐνερ. = συλλογίζομαι τινά. — μενdόj τε μbράπεμενε (γ) = συλλογίζομαι τὸ τέλος.

μενdόνεμ-όχεμ: ρ. οὐδ. = συλλογίζομαι, σκέπτομαι.

μένdρε-α (Σ), μενdρε-α (τ) = ἡδύοσμον (εἶδος φυτοῦ)· πληθ. μένdρατε.

μένdρεζε-α (τ) πληθ. μένdρεζατε (Καβ.) ὑποκορ. ἴδ. νένε-κjίνγjε-jα (Κροῦjα) = ὑπογάστριον τῶν φορτηγῶν ζώων, ἡ ζώνη.

μενdρύεμ (budi) μτχ. ἴδ. Κατήχ. budi σελ. 118, 123, 127.

μενdύρε-α (γ) = τρόπος [maniera ἐντεῦθεν παράγεται προσλήψει τοῦ d μετὰ τὸ ν χάριν εὐφωνίας].

μενέτσ-ι (Τυράν.) πληθ. μενέτσατε = ἴδ. μεμέτσ-ι = τραυλός.

μενέτσε-jα (Τυράν.) πληθ. μενέτσετε = ἴδ. μεμέτσε-jα = τραυλή.

μενῖ-α (γ. budi) μερί-α (τ) [Ἑλλην. μένος - μῆν-ις] (πληθ. ἄχρηστος) = μῖσος, ὀργή, θυμός. — μbα̈ μενῖ (budi) = εἶμαι κακιωμένος κατά τινος. — μbα̈ μενῖ μbε τε = τὸν μισῶ· ι μbα̈ μενῖ (γ) = τὸν μισῶ. — μbα̈ μενῖ μbε τα̈ (budi) = τοὺς μισῶ. — ε κα̈μ μενῖ (γ) = τὸν μισῶ, με κα̈ μενῖ = μὲ μισεῖ, ε κα̈ μενῖ = τὸν μισεῖ. — μόρα μενῖ jέτενε τ'έμε = ἐμίσησα τὴν ζωήν μου.

μενίjσιμ (budi) ἐπίρ. = ὠργισμένως, μὲ ὀργήν, μὲ θυμόν.

(ι-ε) *μενίjσιμ:* (budi - bogdan - γεγ.) = ὠργισμένος, θυμωμένος· 2) μισητὸς-ή.

μενίχεμ (γ. Σ) [μενῖ-α] = ὀργίζομαι, θυμόνω· καὶ μερῖχεμ (τ) [μερῖ-α] = κακιόνω, χολιάζω· ἀόρ. ουμερῖτα-ε-ι καὶ σπανίως ουμερίχτσ̈, ουμερίχ, ουμερίχ· μτχ. μερίτουρε (τ) καὶ (σπανίως) μερίχουρε.

μενόνj (τ) *βονόj* (γ) = ρ. οὐδ. = ἀργῶ, βραδύνω· 2) ἀργοπορῶ (ἐπὶ ἡμέρας)· μος με μενό = μὴ μὲ βραδύνῃς, μὴ μὲ ἀργοπορῇς· ἴδ. βονόj, κjέλεμ, σΐλεμ.

μενούαρε (τ) βόνε (γ) = βραδέως, ἀργά· ἀντίθ. πα μενούαρε· ε̈στε μενούαρε = ἄστε βόνε = εἶναι ἀργά.

μέντ ('Αρbερία) ρ. ἐνεργ. = θέτω τὰς μητέρας νὰ βυζαίνουν τὰ βρέφη· ἀόρ. μενdα· μτχ. μενdουρε. — κουρ ι νγόρθ κjενγjι dέλjεσε ι βενε νjε τιέτερε κjενκj τε πίjε σίσε κjε τε μος ι ὅτέρετε κjούμεὅτι, ατεχέρε bαρῖτε θόνε ε μενdα κjενγjινε με ατε dέλjε. — ἴδ. μενdέὅε-α = τροφός.

μεντ ἢ *μένdια* (γ) πληθ. μέντε [Λατ. mens] μεντ-μένdια (τ) πληθ. μέντε [Έλλην. μένος] = νοῦς, φρήν, γνώμη, ἰδέα. — μbᾶ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (τὸ παρελθόν). — με-τε-ι μέρρενε μέντε = ζαλίζομαι-σαι-ται. — μbα νdερ μέντ = ἐνθυμοῦμαι (διὰ τὸ μέλλον). — με μέντ = φρονίμως. — πα μέντ = ἀφρόνως. — με-τε-ι dούαλε μέντε = ου πρίὅα μέντὅ = ἔγεινα ἔξω φρενῶν. — jαμ με dῦ μένdιε = εἶμαι ἀμφίβολος = ἀμφιβάλλω. — με dούελj πρὲj μένdιεσε = χαρρόβα. — bίε νdερ μέντ = ἐνθυμοῦμαι. = με ρα νdερ μέντ = ἐνεθυμήθην, ουκουjτούαὅε. — βῖνj νdερ μέντ = ἀναλαμβάνω τὰς αἰσθήσεις μου. — ὅκὸj νdερ μέντ = μελετῶ. — με νdσόρε μέντε = μὲ ἐξεμυάλισες. — με ὲπ μέντ = μὲ νουθετεῖ. — με-τε-ι ὅκὸν νdερ μέντ = περνάει ἀπὸ τὸν νοῦν μου, ἰδεάζομαι. — με-τε-ι ὅτίε μέντε = με-σε-τὸν σωφρονίζει. — βε̄ νdερ μέντ με bᾶμ ατὲ πούνε (γ) = βε̄ νdερ μέντ τε bένj ατὲ πούνε (τ), = σκοπεύω νὰ κάμω (τοῦτο) — jαμ με νjι μέντ = ὁμοφρονῶ. — με-τε-ι ίκου μένdια = ἔχασα-ες-ε τὸν νοῦν μου, σου, του. — ι βε̄ μένdιενε (γ). = τὸν παρατηρῶ. — μος ι βε̄ μένdιενε = μὴ τὸν παρατηρῇς. — βέν-ι μένdιενε = παρατήρησέ τον. — με-τε-ι έρθνε μέντε = ἐσωφρονίσθην-ης-η. — bᾶj μέντ ('Ελβασ.) = σκέπτομαι.

μεντ-βερῖ-ου = αῦ κjε ι κα μέντε ποσὶ βερὶ (ἐπὶ τῶν ἀστάτων νέων).

μεντ-ὅκούρτενε-ι-α (γ) μεντ-ὅκούρτερε-ι-α (τ) = κοντόμυαλος. — γρούαjα έὅτε φλjόκε-γjάτε ε μέντ ὅκούρτερε = ἡ γυνὴ εἶναι μακρομαλλοῦσα καὶ κοντόμυαλος.

(ι-ε) *μέντὅιμ* (γ)-ε-μέντὅουρε-ι-α (τ) = φρόνιμος, γνωστικός-ή.

μενdσί (Σ) ἴδ. μεdσί (Σ) = μεζί = μόλις.

μένjε-α (τ), μένjεζε-α (ὑποκορ.) = ψιχούλα, ὅίου ι χόλε· πο bίε μένjε = ψιχαλίζει. — 2) μένjε-α (τ) = τὸ μάννα· νjε ε έμbελjε κjε bίε νγα κjίελ περμbῖ γjέθετ τε λjαjθάτεσε.

μεnjόλε-α (Τυραν.) bίμε-α ('Ελβάσ.) πληθ. μεnjόλατε, φυτόριον, νέον φυτόν, dρoῦν' ι βόγελjε ι πα ρρίτουνε.—μεnjόλε μάνι, φίκου, μόλε dάρδε κ.τ.λ.

μεργόnj-όj (γ. τ.) = λjαργόnj-όj = μακρύνω.

μεργόνεμ-όχεμ = ἴδ. λjαργόνεμ-όχεμ.

μεργούαρε-α ? ? ? ⟨μακράν, ἔξω ἀπ' ἐδῶ, ἐπὶ ἀρᾶς⟩.

μερδίχ (τ), μερδίφ (γ), ('Αργυρ. Περμέτ.), μερδάσ-ετ-ετ (Σ) νερθ (γ. Μαλjεσία) ρ. οὐδ. = κρυόνω, 2) ἐνερ. = κρυόνω τινά· ἀόρ. μερδίχα-ε-ου, μετοχ. μερδίχουρε καὶ ἀόρ. μερδίτα· μετοχ. μερδίτουνε ἀόρ. νέρθα μετοχ. νέρθουνε [ἴδ. μάρδε-α].

μέρε-α (τ) = χωρητικότητος μέτρον (γενικῶς ὅλα τὰ χωρητ. μέτρα).

(τε) *μέρε-τε* οὐδ. ('Ελβάσ.).—κάμ τε μέρε = ἀποστρέφομαί τι, μισῶ τι.

(ε) *μερκούρρε-α* ἢ dίτ' ε μερκούρρε [Λατ. dies Mercurii] = ἡ Τετάρτη ἡμέρα τῆς ἑβδομάδος.

μερεκουλῖ-α πληθ. μερεκουλῖτε (budi-bogdan-Σ) (Λατ. miraculus] = θαῦμα.—ἴδ. τσ̈ουdῖ-α.

μερεκουλόj (γ) ρ. = θαυματουργῶ, κάμνω θαύματα.

μερεκουλόχεμ (γ) ρ. οὐδ. = θαυμάζω.—ἴδ. τσ̈ουdίσ-ιτ-ιτ τσ̈ουdίτεμ.

(ι-ε) *μερεκουλούεσ̈ιμ* καὶ (συνηρ.) μερεκουλοῦσ̈ιμ (γ) = θαυμαστός-ή, θαυματουργός· ἴδ. ι-ε-τσ̈ουdίτσ̈ιμ.

μερένj : (Περμέτ.) ρ, ἐν. = βασκανίζω, 'ματιάζω τινά.

μερένεμ (Περμέτ.) παθ. = βασκανίζομαι, 'ματιάζομαι.

μερέτ-ι = ζελενιὰ κοιν. (εἶδος δένδρου ἀειθαλοῦς).

(ι-ε-τε) *μερέττε* : ἐπιθ. = πρεj μερέτι, dρoῦ τε μερρέτα.

μερζένj (Βεράτ.), μερdσέj (τ) = bένj βάπενε, (ἐπὶ προβάτων, αἰγῶν, βοῶν) κοινῶς σταλιάζω, σταλίζω.

μερζίμ-ι = ὁ τόπος ἔνθα σταλίζουν τὰ πρόβατα, αἱ αἶγες, οἱ βόες.

μερζίσ-ιτ-ιτ (γ) ρ. ἐνερ. = βαρύνω τινά.

μερζίτ-ιτ-ιτ (τ) ρ. ἐνερ. = μισῶ τινά.

μερζίτεμ (budi-bogdan 'Ελβάσ. γ.) ρ. οὐδ. = βαρύνομαι· με-τε ι μερζίτετε (γ) οὐδ. = βαρύνομαι.

μερζίτεμ : παθ. = μισοῦμαι ὑπό τινος.

(ι-ε) μερζίτσ̈ιμ (γ. budi-bogdan) βαρετός, ὀχληρός-ά 2) (τ)=μισιτός-ή.

μεȩί-α (τ) = ἴδ. μενῖ-α (γ) = μῆνις.
μεȩιμάνγε-α (Καϐ.) πληθ. —α-τε = ἴδ. μιρμάνγε-α (Ἐλϐάσ.).
μεȩιτίμ-ι (Σ) = ⟨ἀξία, ἀμοιϐή⟩.
μεȩιτόνj (budi) = meritare ⟨ἐκτιμῶ, ὁρίζω ἀξίαν⟩.
μεȩjέσ̈τε-α (Βεράτ.) = ἴδ. μαρέσ̈τε-α.
μεȩίχ̈εμ (τ) = ἴδ. μενίχ̈εμ (γ).
μεȩκόσ̈-ι (Dουμρέ-jα, Σπάτι) πληθ. μερκόσα-τε: μερκόσ̈ ι θόνε ατῖ boῦρρι κjι ικᾶ πιέλε γρούαjα ι τσίλjι dίργjετε vdε σ̈τράτ ποσὶ λjεχ̈όνα, εδὲ πρέτ ε περτσίελ ατά κjι βῖνε περ τε πᾶμ.
μεȩκjῑ-νι (γ. bogdan - Τυραν.) πληθ. μερκjίνj-τε καὶ (τ) μερκjῑ-ρι = παλίουρος, κοιν. παλιοῦρι, παλιουριά· καὶ μερκjῑ-νι (γ).
μεȩκjίνjε-α (budi-Περμέτ.) πληθ. μερκjίνjατε.
μεȩοῦ-jα = ἴδ. dορέ-jα, dορέζε-α, μενόνjε-α (Τυραν.).
μεȩούεμ (budi) μετοχ. ? ? ?
μεȩύεμ (budi) μετοχ. ? ? ? ἴδ. σελρ.
μέȩȩεμ παθ. τοῦ ρημ. μάρρ καὶ μίρρεμ.
μεȩσ̈ίνε-α ? ? ? ⟨ἴσως, μυρσίνη⟩.
μέσ-ι (Περμέτ.) πληθ. μέσετε = τὰ μέλη τοῦ σώματος, ὡς χείρ, πούς, ὀφθαλμός, οὖς, ρίς, κ.τ.λ.
μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μjέσ-dετ-ι (γ). —μεσ-dίτε-α (τ) = ἴδ. μjεσ-dίτε-α (γ).
μέσ-ζι (τ) πληθ. μέζατε = ἴδ. μάσ-ζι (γ) πληθ. μάζατε = πῶλος.
μέσ-ζι (τ) = ἡ μέση καὶ μιεdίσ-ζι (γ). —vdε μέστ (τ) καὶ vdε μιεdίστ (γ) = εἰς τὴν μέσην.
μέσ-πεȩ-μέσ (τ) καὶ μιεdίσ-περ-μιεdίσ (γ) ἐπιρ. = ἀνάμεσα, μέσα εἰς τὴν μεσην κοινῶς.
μεσάλε-α: πληθ. μεσάλατε [Λατ. mensa, mensalis] = τράπεζα, τραπέζιον, 2) συμπόσιον. —ι bέρα vjε μεσάλε = τοῦ ἔκαμα ἕνα τραπέζι (=συμπόσιον).
μεσ-dε̄τ-ι (τ) = ἴδ. μιεσ-dε̄τ-ι (γ).
μεσ-dίτε-α (τ) = ἴδ. μιεσ-dίτε-α (γ) = μεσημβρία.
μέσε-α (γ. Ἐλϐάσ.) = ἡ τσίπα· μεσ' ι κjέπεσε = ἡ τσίπα τοῦ κρομμυδίου· μεσ' ε τ' ᾶμbελjιτ (γ) = θόνε ασάj πελjχ̈ούρεσε χ̈όλε κjε βε̄ κjούμεσ̈τι κουρ vdσ̈έχ̈ετε.
(ι) *μέσεμ-ι* (τ) πληθ. τε μέσεμιτε = μεσαῖος, μεσιανός.

(ε) *μέσε̣με-ϳα* (τ) πληθ. τε̣ μέσε̣μετε̣ = μεσαία, μεσιανή· καὶ ι-μιεdίσ̈ε̣με-ι (γ) πληθ. τε̣ μιεdίσ̈ε̣μιτε̣· ε-μιεdίσ̈ε̣με-ϳα θηλ. ε-νdε̣ρμιέτσ̈ιμε-ϳα (Σ).

με̣σίμ-ι (γ. τ.) πληθ. με̣σίμετε̣ = δίδαξις, διδαχή, 2) συνήθεια, ἐξάσκησις, ἐξοικείωσις· καὶ μπσίμ-ι, πσίμ-ι.

με̣σόν (Dίβρα) ρ. τριτοπρ. = ἴδ. bουνόν (γ), bουρόν (τ).

με̣σόνϳ-όϳ (τ. budι-bogdan), πσόνεμ (τ) = διδάσκομαι, 2) συνηθίζω, ἐξοικειοῦμαι.

με̣σόνϳε̣σ-ι πληθ. με̣σόνϳε̣σιτε̣ = διδάσκαλος.

με̣σόνϳε̣σε-ϳα πληθ. με̣σόνϳε̣σετε̣ = διδασκάλισσα.

μεσ̈τάρ-ι : πληθ. μεσ̈τάρε̣ τε̣ = μεσίτης· ἴδ. νdε̣ρμιέτε̣σ-ι (γ).

μεσ̈τάρε-ϳα : πληθ μεσ̈τάρετε̣ = μεσίτρια· ἴδ. νdε̣ρμιέτε̣σε-ϳα (γ).

μέσ̈ε̣-α πληθ. μέσ̈ε̣τε̣ = ἡ θεία λειτουργία· 2) ἡ προσφορά = ὁ ἄρτος τῆς λειτουργίας) κοιν. λειτουργιά.

με̣σ̈έλϳ (γ) = ἴδ. ρ. μbε̣σ̈έλϳ = μαζεύω.

με̣σ̈ερίερ (bogdan) = ἴδ. μισ̈ερίερ-ι (Σ).

με̣σ̈έσε̣-α (γ) πληθ. με̣σ̈έσατε̣ = ἴδ. μπσ̈έσε̣-α = σκοῦπα.

με̣σ̈έχ̣ (Σ), με̣σ̈έφ (γ) ρ. οὐδ. = ἴδ. μπσ̈έχ̣ (τ) ρ. ⟨κρύπτω⟩.

(ι-ε-τε) με̣σ̈έχ̣ε̣τε̣ (Σ), με̣σ̈έφε̣τε̣ (γ) = ἴδ. ι-ε-τε̣ μπσ̈έχε̣τε̣ (τ).

με̣σ̈έχ̣ε̣τε̣ (Σ), με̣σ̈έφε̣τε̣ (γ) = ἴδ. μπσ̈έχ̣ουρα (τ) = κρυφίως ἐπιρ.

με̣σ̈εχ̣ε̣σίνε̣-α (Σ), με̣σ̈εφε̣σίνε̣-α (γ) = ἴδ. μπσ̈εχ̣ε̣σίρε̣-α (τ).

με̣σ̈ίϳ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίϳ (τ) ⟨σκουπίζω⟩.

με̣σ̈ίκ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκ ρ. ⟨σουφρόνω, ζαρόνω⟩.

με̣σ̈ίκε̣-α πληθ. με̣σ̈ίκατε̣ = ἴδ. μπσ̈ίκε̣-α πληθ. μπσ̈ίκατε̣ ⟨ρυτίς, πτυχή⟩.

με̣σ̈ίκε̣ζε̣-α πληθ. με̣σ̈ίκε̣ζατε̣ = ἴδ. μπσ̈ίκε̣-α.

με̣σ̈ίκεμ (γ) = ἴδ. μπσ̈ίκεμ ⟨ζαρόνομαι⟩.

με̣σ̈ίλϳεμ (γ) = ἴδ. μbε̣σ̈ίλϳεμ ⟨τυλίσσομαι⟩.

με̣σ̈ίχ̣εμ παθ. τοῦ με̣σ̈έχ̣ (Σ) ἴδ. μπσίχ̣εμ (τ).

με̣σ̈κούρ-όρι (Σ) ???

με̣σ̈κόρε-ϳα (Σ) ???

με̣σ̈κϳέρρε̣-α πληθ. με̣σ̈κϳέρρατε̣ = ἴδ. μουσ̈κϳέρρε̣-α ⟨δάμαλις⟩.

με̣σ̈όϳ (γ) ἴδ. μπσόϳ (Τοσκ. Περμέτ.) ⟨μανθάνω⟩.

μεσ̈όϳ (τ) μεσ̈τόϳ (γ) καὶ bᾰϳ μέσ̈ε̣, νdσίερ μέσ̈ε̣ = ρ. οὐδ. = λειτουργῶ (ἐκκλησιαστικῶς).

με̣σ̈τέσ (γ) = μπεσ̈τέσ ρ. ⟨ἀκουμβῶ τι, στηρίζω⟩.

μεστέτεμ (γ) = ἴδ. μπεστέτεμ ⟨ἀκουμβῶ⟩.
μεστίελ (γ) καὶ συνηρ. μεστῖλ = ἴδ. μπστίελ ρ. ⟨μαζεύω⟩.
μεστῖλεμ (γ) = ἴδ. μπστῖλεμ ⟨μαζεύομαι⟩.
μεστιέρρε-α πληθ. μεστιέρρατε = ἴδ. μουστιέρρε-α = δάμαλις.
μεστόj (γ) = ἴδ μεσόj (τ).
μεστῦj (γ) = μπστῦj.
μεστύμε-α πληθ. μεστύματε = ἴδ. μπστύμε-α.
μεστύμ-εμ = ἴδ. μπστύμ-εμ.
μεστῦχεμ (γ) = ἴδ. μπστῦχεμ.
μἔτε (γ) (Ἐλβασ.) ἐπίρ. [μἔj ρ.] = ἐλλιπὲς κοιν. λειψὸ καὶ μᾶνγουτε (budi-Σ) [Τουρκ. ἐκσίκj] μένγουτε (Σ) ἐπίρ.
(ι-ε-τε) *μἔτε* (γ. Ἐλβασ.), ι-ε-τε μάνγουτε (budi-Σ) ι-ε-τε μένγουτε (Σ) ἐπίθ. = ἐλλιπὴς-ές, κοιν. λειψὸς-ὴ-όν.
μεdσὶ (Σ) = ἴδ. μεζί.
μεdσαβῖ-νι (Τυραν.) πληθ. μεdσαβίνj-τε = μικρὸν παιδίον ἀπὸ δύο ἕως ἓξ ἐτῶν.
μέτσε-jα (Καβ.) πληθ. μέτσετε = κjυπ οῦjι ι βόγελjε.
μετσέλj (γ) ἴδ. μεσέλj ρ. = μαζεύω.
μετσέφ (γ) = ἴδ. μεσέφ (γ) ρ. = κρύπτω.
μετσέφετε (γ) ἐπίρ. = ἴδ. μεσέφετε (γ) ἐπίρ. = κρύβδην, κρύφα.
(ι-ε-τε) *μετσέφετε* = ἴδ. ι-ε-τε μεσέφετε (γ) ἐπίθ. = κρυφός.
μετσεφεσίνε-α (γ) πληθ. α-τε = ἴδ. μεσεφεσίνε-α (γ).
μετσῖλjεμ (γ) = ἴδ. μεσίλjεμ.
μετσίφεμ (γ) = ἴδ. μεσίφεμ (γ).
μέτσ-κε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε ἴδ. χάρρεjε-jα.
μέχεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ἔρχομαι εἰς αἴσθησιν, 2) σωφρονίζω.
μἔχεμ (γ) (Ἐλβασ.) οὐδ. = λείπω, γείνομαι λειψός· καὶ μενγόχεμ (Σ) ου μἔ bούκα, γjέλα κ.τ.λ. = ἔλειψεν ὁ ἄρτος, τὸ φαγητὸν κ.τ.λ. ἴδ. στἔρεμ = στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν).
μζίj: (bogdan-budi) = ἴδ. μεjίj (budi).
μίελ ι [Ἑλλην. μύλη] = ἄλφιτον, ἄλευρον καὶ μίελ-τε = οὐδ. κοινῶς ἀλεῦρι.— μῖλ-ι (συνηρ.) πληθ. μίελνατε καὶ μίλνατε.— μῖλ-τε οὐδ. (συνηρ.) (ἄχρηστον).
μῖ-νι (Σ) πληθ. μίνj-τε, μῖ-ου (γ) πληθ. μίνjτε, μῖ-ου (τ) πληθ.

μίνjτε̱ = μῦς, ποντικός· γεν. μῖνιτ καὶ μῖουτ, αἰτ. μῖνε, μῖνε̱.
μίελj ἢ *μιέλj* (τ) = ἴδ. μbῖελj ρ. μbῖλ (συνηρ.) ⟨ἀμέλγω⟩.
μjάκ-μjάκ-μjάκ (τ. Περμέτ.) ρ. οὐδ. = πεθαίνω, ψοφῶ τῆς πείνης, πεινῶ ὑπερβολικὰ (ἐπὶ ἄρτου μόνον) ὡς μjάκ πε̱ρ bούκε̱ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. ἀόρ. μjέκα-ε-ου· μτχ. μjέκ καὶ μjέκουρε̱. — ἴδ. γαjάσ ρ.
μjάλjε̱-α (τ. Σ) [Ἑλλην. μέλι-τος Λατ. mel], μjάλjτε̱-ι (Ἐλβασ.) κοιν. τὸ μέλι (πληθ. λείπει).
μjάλjτσε̱ζε̱-α (bogdan) πληθ. μjάλjτσε̱ζατε̱ = μέλισσα ἴδ. bλjέτε̱-α.
μjάφτ: ἐπίρ. ἴδ. μεjάφτ ἐπίρ.
μjέγουλε̱-α (τ. Σ) μjέργουλε̱-α (τ) (πληθ. ἄχρ.) = ἴδ. νjέγουλε̱-α.
μjέκ-ου (budi, bogdan) = ἰατρός, 2) μjέκ-ου (γ) = ἰατρικόν, 3) μάγος.
μjέκε̱σ-ι πληθ. μjέκε̱σιτε̱ = ἰατρός, 2) μάγος.
μjέκε̱σε-jα πληθ. μjέκε̱σετε̱ = ἰάτρισσα, 2) μάγισσα.
μjεκε̱τᾶρ-ι πληθ. μjεκε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. = ἰατρός.
μjεκε̱τάρε-jα πληθ. μjεκε̱τάρετε̱ θηλ. = ἰάτρισσα.
μjεκε̱σῖ-α πληθ. μjεκε̱σῖτε̱ = ἰατρεία, θεραπεία, 2) μαγεία.
μjεκόj: ρ. ἐνερ. = ἰατρεύω τινὰ — μjεκόχεμ παθ. = θεραπεύομαι.
μjέκε̱ρε̱-α, μjέκρε̱-α πληθ. α-τε = κοιν. τὰ γένεια.
μjεκε̱ρόσ̈-ι πληθ. μjεκε̱ρόσ̈ε̱τε̱ = bούρρ με μjέκε̱ρε̱ = κοιν. γενᾶτος = ὁ ἔχων γένειον. φράσεις:
μjέκε̱ρ-bάρδε̱-ι. — μjέκε̱ρ-γjάτε̱-ι. — μjέκε̱ρ-ζῖου. — μjέκε̱ρ-κούκj-ι. — μjέκερ-σ̈κούρτε̱νε̱-ι (γ) — μjέκε̱ρ-σ̈κούρτε̱ρε̱-ι (τ). — μjέκε̱ρ-σ̈τε̱λούν-γε̱-α.
μjέκουλε̱-α = εἶδος πτηνοῦ.
μjέρ = ἀλλοίμονον. — μjέρ σε τσ̈' να γjέτι! = ἀλλοίμονον τὸ τί ἐπάθαμεν. — μjέρ να τε̱ μjέρε̱τε̱ = ἀλλοίμονον ἡμεῖς οἱ ἄθλιοι.
(ι) *μjέρε̱-ι* πληθ. τε̱ μjέρε̱τε̱ = ἀρσ. = ἄθλιος, δυστυχής.
(ε) *μjέρε̱-α* πληθ. τε̱ μjέρατε̱ θηλ. = ἀθλία, δυστυχής.
μjέρε̱-ι πληθ. μjέρε̱τε̱ ἀρσ. μjέρε̱-α πληθ. μjέρατε̱ θηλ. — ούν' ι μjέρι! ούν' ε μjέρα! νά τε̱ μjέρε̱τε̱! νά τε̱ μjέρατε̱! — μjέρι ούνε̱! μjέρι τί, μjέρι αϋ. — μjέρε̱τε̱ νά! μjέρε̱τε̱ jού! μjέρετ' ατά! μjέρα-ούνε̱, μjέρα τί, μjέρα αjό, μjέρατε̱ νά, μjέρατε̱ jού, μjέρατ' ατό. — μjέρι ούν' ι μjέρι! — μjέρε̱τε̱ νά τε̱ μjέρε̱τε̱! — μjέρα ούν' ε μjέρα! — μjέρατε̱ νά τε̱ μjέρατε̱.

μjέϱγουλε̱-α (τ) = ἴδ. μjέγουλε̱-α (τ) = ὁμίχλη.
μjεϱόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ἐλεεινολογῶ τινα.
μjεϱόνεμ (παθ.) ἐλεεινολογοῦμαι ὑπό τινος.
μjεσ-dε̄τ-ι (γ) = μεσ-dε̄τ-ι (τ) = Μεσόγειος θάλασσα.
μjεσ-dίτε̱-α (γ) = μεσ-dίτε̱-α (τ) = μεσημβρία, μεσημέρι.
μjεσ-jέτε̱-α (γ) = μεσ-jέτε̱-α (τ) = μεσαίων.— Ἱστορία ε μjεσ-jέτε̱σε̱ = ἡ Ἱστορία τοῦ μεσαιῶνος.— τε̱ κε̱τίλα πουνε̱ bε̱χεῦνε̱ vdε̱ κόχε̱ τε̱ μεσ-jέτε̱σε̱ = τοιαῦτα ἐπράττοντο εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαιῶνος.
μjεσ-νάτε̱-α (γ) = μεσ-νάτε̱-α (-) = μεσονύκτιον.
μjέσ̈τε̱ϱ-ι : πληθ. μjεσ̈τε̱ρετε̱ [Λατ. magister] = διδάσκαλος, τεχνίτης.
μjέσ̈τεϱῑ-α : πληθ. μjεσ̈τερίτε̱ = τέχνη.
μjε̱σ̈τεϱίσ̈τ = ἐπιρ. = τεχνικῶς.
μjέτ : (Μάτια-budi) = ἐπιρ. = νγjερ = μέχρι.—μjέτ κε̱τού (Μάτια) = νγερκετού—μjετ vdε̱ (budi) = νγjερ vdε̱.
μjέτε̱-α (τ) ? ? κύ λjεσ̈ έσ̈τε̱ γjίθε̱ μjέτε̱.— ⟨ἐν τῇ φράσει ταύτῃ⟩.
μίζε̱-α πληθ. μίζατε̱ [Ἑλλην. μυῖα, Λατ. musca] = μυῖγα.
μίζε̱-κάλjι = ἀλογόμυιγα κοινῶς· μίζε̱-πε̱ρδέτσ-κε̱ (Ἐλβασ.) = θε̱νέγουλε̱-α μίζε̱-πε̱ρδέσε̱jε (Περμέτ.) πληθ. μίζα-πε̱ρδέσε̱jε = ἐν γένει ὅλα τὰ εἴδη τῶν μυρμήκων.
μιζ' ε τε̱ϱbούεμε̱ (γ) καὶ μίζ' ε τε̱ρbοῦμε (συνηρ.), μίζ' ε τε̱ρbούαρε̱ (τ) = εἶδος πρασίνης μυίγας, τὴν ὁποίαν δίδουσιν εἰς τοὺς λυσσασμένους νὰ καταπίωσιν ὡς ἰατρικόν.
μίζε̱-κjένε-jα (γ), μίζε̱-κjε̱νε-jα (τ) πληθ. μίζε̱-κjένετε̱ = κυνάμυια.
μίjε̱-α (γ. τ.) = ἴδ. μίλjε̱-α (τόσκ.) vjε̱ μίjε̱ = χίλια.— du μῖjε̱, τρῖ μῖjε̱ = δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες.
μίκ-ου : πληθ. μίκj-τε̱ (Λατ. amicus] = φίλος· ἀντιθ. ανε̱μίκ-ου.
μίκε-jα : πληθ. μίκετε̱ = φίλη, κοινῶς φιλινάδα· ἀντιθ. ανε̱μίκε-jα.
μικjε̱σῑ-α πληθ. μικjε̱σῖτε̱ = φιλία· 2) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ φίλοι.
μικjε̱σίσ̈τε̱· ἐπιρ. = φιλικῷ τῷ τρόπῳ.
μικέσ̈ε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. μικjέσ̈ατε̱ = φιλη, φιλινάδα.
μικjέσ̈ε̱-α (Βεράτ.) πληθ. μικjέσ̈ατε̱ = ἡ φίλη
μικνέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. μικνέσ̈ατε̱ = ἡ φίλη.
μῖλ-ι: πληθ. μῖλετε̱ = κοιν. τὸ θηκάρι· μῖλ'ι θίκε̱σε̱ = τὸ θηκάρι τοῦ μαχαιριοῦ.

μῖλ-ι καὶ μιλ-μῖλτε̧ οὐδ. = ἴδ. μῖελ-ι καὶ μίελ-τε̧ οὐδ.

μιλjάκ-ου καὶ μιλjάκj-ι = κοιν. λαγόπουλο, λαγουδάκι· ἢ κε̧λjύσ̈ λjέπουρι· ἴδ. πιγούν-ι (Περμέτ.).

μίλjε̧-α (τσ̈αμ.) [Λατ. mile] = χιλιάς· καὶ μίjε̧-α (γ) = ἐπιθ. = χίλιοι-αι-α.—νjε̧ μίjε̧. dū μίλjε̧, τρῖ μίλjε̧, κάτρε̧ μίλjε̧ = χίλιοι, δύο χιλιάδες, τρεῖς χιλιάδες, τέσσαρες χιλιάδες κ.τ.λ. με μίλjε̧ καὶ με μίjε̧= ἀναρίθμητα ψεύματα.

μιλjιοῦνι (γ) πληθ. μιλjιούνjτε̧· νjε̧ μιλjιοῦ, du μιλjούνj, τρε μιλjιούνj κ.τ.λ.

μιλjοῦρ-όρι (Τυραν.) πληθ. μιλjόρε̧τε̧ = δύο ἐτῶν κριός· καὶ πιελάκ-ου, πληθ. πιελάκε̧τε̧.

μίρε̧ ἐπιρ. = εὖ, καλῶς—ἀντιθ. κέκj ἐπιρ. με̧ βιέν μίρε̧ = χαίρω, εὐχαριστοῦμαι· ἀντίθ. με̧ βιέν κέκj = μοῦ κακοφαίνεται, λυποῦμαι· μίρε̧ σε έρδε = καλῶς ἦλθες.—μίρε̧ σε τε̧ γjέτα = καλῶς σὲ ηὗρα. — ἢ μίρε̧ σ̈ε τε̧ προῦ Ζότι ὑνε̧ (γ). μιρ' ουγε̧δῖφσ̈ = καλοξημέρωμα κjόφτε̧ πε̧ρ τε̧ μίρε̧ (κατ' εὐφημισμὸν) π. χ. ἐπὶ διηγήσεως· μίρε̧ κjōφσ̈ ἢ μίρε̧ μbέτσ̈, λjᾶμε̧ του μίρε̧ (γ) = χαίρε-τε (adio) ἀπόκρισις : μίρε̧ βάφσ̈ (τ), μίρε̧ βōφσ̈ (γ).—πε̧ρ τε̧ μίρε̧ ! (ἐπὶ πόσεως) = εἰς ὑγείαν.—ἀπόκρισις μίρε̧ πάτσ̈ = ὑγείαν νᾶχῃς —τε̧ bε̧φτε̧ μίρε̧ = τε̧ bάφτε̧ μίρε̧ (γ) (ἐπὶ βρώσεως) = μὲ τῆς ὑγείας σας.—ἀπόκρισις μίρε̧ πάτσ̈ = ὑγείαν νᾶχῃς.— μα μίρε (γ) καὶ μίρε̧ (τ) = ἐπιρ. = καλύτερα· φόρτε̧ μίρε̧ = κάλλιστα· μίρ' ε του μίρε̧ = πάνυ καλῶς· ἀντιθ. κεκj ε του κεκj = κακὴν κακῶς· με̧ dόλι μίρε̧ = ἐγένετο πρὸς καλόν μου, συνέβη πρὸς καλόν μου·ἀντίθ. με̧ dόλι κεκj = ἐγένετο πρὸς κακόν μου· με̧-τε̧-ι dέλj μίρε̧ = γίνεται, συμβαίνει πρὸς καλόν μου, σου, αὐτοῦ.

(ι) *μίρε̧-ι* πληθ. τε̧ μίρε̧τε̧ = καλός, ἀγαθός, ἀντιθ. ι-ε-τε̧ κέκj.

(ε) *μίρε̧-α* : πληθ. τε̧ μίρατε̧ = καλή—ἀγαθή.

(τε̧) *μίρε̧τε̧* = οὐδ. = τὸ καλόν, ἡ καλωσύνη, ἡ ἀγαθότης· βενd' ι μίρε̧ = ἱερὸς τόπος.— πε̧ρ τε̧ μίρε̧τε̧ τ' ἄτ = διὰ τὸ καλόν σου, πρὸς ὄφελός σου· ἴδ. jα dι πε̧ρ νdέρε̧.—ε μαρρ με τε̧ μίρε̧ = τὸν καλοπιάνω κοινῶς τὸν καλομεταχειρίζομαι· ἀντιθ. ε μάρρ με τε̧ κέκj = τὸν κακοπιάνω, τὸν κακομεταχειρίζομαι.

μίρε̧-bᾶμε̧σ-ι (γ) μίρε̧-bέρε̧σ-ι (τ) πληθ. μιρε̧-bᾶμε̧σιτε̧ = εὐεργέτης.

μίρε̧ bάμε̧σε-jα (γ) μίρε̧-bέρε̧σε-jα (τ) πληθ — σετε̧ θηλ. = εὐεργέτις.

μίρε-φῖλι (budi) ἐπιρ. = πραγματικῶς, τῷ ὄντι, ἀκριβῶς βεβαίως· μίρε-φίλι ε περ τε βερτέτε (budi) = φράσις : πραγματικῶς καὶ ἀληθῶς.

μιρμάκε-α (Κρούjα) ἴδ. μιρμάνγε-α, μαριμάνγε-α = ἡ ἀράχνη καὶ ὁ καλλικάντζαρος· [συγκρ. ἑλλην. μύρμηξ-κος].

μιρόσ : ρ. ἐνεργ. = καλυτερεύω τινά· μιρόσεμ = καλυτερεύω ἀμετάβ.

μιρόσ = ἀλείφω μὲ μύρον, μιρόσεμ = μυρόνομαι· ἴδ. βοjόj-όχεμ (Σ).

μίρρεμ = ἴδ. μέρρεμ.

μίσε-τε (τ) πληθ. [συγκρ. μισ̈-ι] = τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου. — ι κα̈ μίσετε τε boύκουρα = ἔχει ὡραῖα χαρακτηριστικά.

μίσερ-ι πληθ. μίσερατε = ἀραβόσιτος. — κοιν. καλαμπόκι.

(ι-ε) *μίσερτε* = ἐξ ἀραβοσίτου· boύκ' ε μίσ̈ερτε = ψωμὶ καλαμποκίσιο.

μισερόρε-jα : πληθ. μισερόρετε (Τυραν.) = αjό άρε κjε κα̈ κjένε μbιέλε μίσερ.

μισερίσ̈τε-jα πληθ. μισερίσ̈τατε (Βεράτ.) = ἴδ. γοζίτε-α.

Μισίρ-ι = ἡ Αἴγυπτος· 2) εἶδος ἄνθους κοιν. βιόλαις.

μισκόνjε-α πληθ. μισκόνjατε (Κρούjα) = ἴδ. μισ̈κόνjε-α.

μίσ̈-ι καὶ *μίσ̈-τε* οὐδ. [Ἑλλην. μῦς-μυῶνος. Σλαυϊκ. μισό] πληθ. μίσ̈νατε (γ) μίσ̈ρατε (τ) = σάρξ-κός, κρέας.

μισ̈ερίρ-ι (Σ) [miseria] καὶ μισ̈ερίρε-jα = ἔλεος, εὐσπλαγχνία· ἴδ. περdελίμ-ι.

(ι) *μισ̈ερίρσ̈εμ-ι*, ε μισ̈ερίρσ̈εμε-jα (Σ) = ἴδ. ι-ε περdελύεσ̈ιμ.

μισ̈κόνjε-α (Ἐλβασ.) [Λατ. musca] μιτσ̈κόνjε-α (Τυραν.), μισκόνjε α (Καβάjα), μουσ̈κόνjε-α (Περμέτ.), μουσ̈κάjε-α (Σ) πληθ. α-τε = κώνωψ, κοιν. κουνοῦπι.

(ι) *μίσ̈μ-ι*, ε μίσ̈με-jα, τε μίσ̈μ-ιτε = σαρκώδης· πλjότ με μίσ̈.

(ι-ε-τε) *μίσ̈τε* ἐπίθ. = σαρκικός-ή-όν.

μισ̈τρίσ̈τε-jα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε = ἴδ. κατσαρρούμ-ι (Ἐλβανσ.).

μίτε-α (Περμέτ.) = δωροδοκία.

μιτε-μάρρεσ-ι = ὁ λαμβάνων δῶρα (δωρα-δεχόμενος).

μιτόσ ρ. ἐνεργ. = δεκάζω τινα διὰ δώρων.

(ι-ε) *μίτουνε* (γ) μίτουρε (τ) - ι-α = ἁπλοϊκός, ἀρχάριος (Τουρκ. adσ̈αμί). — α̈σ̈τ' ι μίτουν' ε ι πα ρρίτουνε (γ) (ἐπὶ μικρῶν παιδίων) παροιμ.

μίτρε-α πληθ. μίτρατε = ἡ μίτρα (τῆς κεφαλῆς).

μίφ καὶ *μίφι* (Κροῦjα) = ἴδ. μίχ̄ καὶ μίχ̄ι (Σ) ρ.
μίφεμ (Κροῦjα) = ἴδ. μῖχ̄εμ (Σ).
μίτσ-ι (γ. Μαλjεσία) πληθ. μίτσατε̣ = ἴδ. τσ̈ούν-ι.
μιτσ̈ούερ-όρι (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρε̣τε̣ = σκληρός.
μιτσ̈όρε-ja (bogdan) πληθ. μιτσ̈όρετε̣ = σκληρά· νjέρσ μιτσ̈όρε̣ (bogdan) = ἄνθρωποι σκληροί.
μιτσύρε̣-α (bogdan) = ἡ σκληρότης.
μίdσ̈ο-ουα (Ἀργυρ.), μίdσ̈ο-jα (Περμέτ.) [Τουρκ. αμουdσ̈ά] ἴδ. ούνκj-γjι = θεῖος· ἴδ. dάjκο jα [Τουρκ. dάjα].
μλjατε̣-α (bogdan) [λjατόj] ἴδ. μπλjάτε̣-α.
μλjατοῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) μλjατοῦρ-όρι = ἴδ. λjατοῦερ-όρι.
μλjύσ-ι (Σ), μλjύτσ̈-ι (γ) πληθ. α-τε̣ = εἶδος ἰχθύος ποταμίου.
μνdερόχ̄εμ (Σ) = τρομάζω (ἀναγραμματισμὸς) ἴδ. τμερόχ̄εμ.
μο: ἴδ. μός <=μή>.
μόδε̣-α (γ) (ὄνομα περιληπτικόν· πληθ. λείπει), μόδνε̣-α (Τυραν.), μόδουλε̣-α (Ἐλβασ.), μόdουλε̣-α (Βεράτ. - Καβάjα), γjίνγjε̣ρε̣-α (Περμέτ.), γρασ̈ίνε̣-α (Περμέτ.), γρόξουλε̣-ι (Σ) = κόκρ' ε ζέζε̣ σι σάτσ̈εμ, κε̣λόγjε̣ν-ι (Σ) = τὸ ζιζάνιον, κοιν. ὁ ἀρακᾶς.
μόκε̣νε̣-α (γ) πληθ. μόκε̣νατε̣ καὶ μόκνε̣-α - μόκνατε̣, μόκε̣ρε̣-α (τ) μόκε̣ρατε̣ = μυλόπετρα.
μόκε̣ρε̣-α (τ) πληθ. μόκε̣ρατε̣ = ἑκατόμπους (εἶδος σκώληκος) καὶ dυζέτ-κε̣μbε̣σε-jα (Περμέτ.), κατε̣ρ-δε̄τε̣ κᾶμbε̣σ-ι (Σ) = νjε̣ κρύμπ με σ̈ούμε̣ κᾶμbε̣, κουρ, ε ζε̄ ατέ, μπσ̈τίλετε̣.
Μολαγjέσ̈-ι = νjε̣ φσ̈ατ' ι Κε̣ρράbε̣σε̣ Ἐλbασάνιτ κjε̣ bε̣ν μόλε̣ γjέσ̈ε (εἶδος μήλου)·
Μολα-γjέσ̈ασ-ι: πληθ. Μολα-γjέσ̈ασιτε̣ = κάτοικος τοῦ Μολαγεσίου.
μόλε̣-α: πληθ. μόλε̣τε̣ = μῆλον (τὸ δένδρον καὶ ὁ καρπός).
μόλε̣ζε̣-α πληθ. μόλε̣ζατε̣ = τὸ μῆλον τοῦ μαγούλου· μόλεζ' ε φάκjεσε̣.
μόλε̣-μούτσ̈ε-ja (Τυραν.) πληθ. ε-τε̣ = ἴδ. μούσ̈μουλε̣-α.
μόλjε̣-α καὶ *μόλjε-ja* (τ. Βεράτ.) πληθ. μόλjετε̣ ἴδ. τένjε̣-α, τένε̣-α κόπσ̈ε̣-α κοιν. κουτσιπίδα.— καὶ
μολjίτε̣-α, μουλjίτε̣-α (Καβ.), μολjίτσε̣-α, μουλjίτσε̣-α (Βεράτ. Περμ.) πληθ. μολjίτσατε̣, μουλjίτσατε̣ = σάρακας, μόλιτσα.
μολjί-α πληθ. μολjῖτε̣ = μόλυσμα.

μολjίσ-ίτ-ίτ καὶ μολέπσ = μολύνω.

μολjίτεμ καὶ *μολjέπσεμ* = παθ. μολύνομαι.— ι-ε-τε̱ μολjίτουνε̱ καὶ μολjέπσουνε̱ = μεμολυσμένος.

μολjίτ-ίτ-ίτ (τ) ἀόρ. μολjίτα μτχ. μολjίτουρε̱.— ρ. ἐνερ. = μόλjα μολjίτ ρρόbατ' ε λjε̱κούρατε̱. = ἡ κουτσιπίδα κατατρώγει τὰ φορέματα καὶ τὰ δέρματα.— ἔστε̱ μολjίτουρε̱ = εἶναι καταφαγωμένον ἀπὸ τὴν κουτσιπίδα. 2) ἐπὶ εὐλογίας.— ἔστε̱ μολjίτουρε̱ νγα λjῖα = εἶναι κατεστιγματισμένος, σημαδεμένος, καταφαγωμένος ἀπὸ τὴν εὐλογίαν.

μολjχ̌ίσ-ίτ-ίτ ('Ελϐασ.) ρ. ἐνερ. (ἐπὶ ἀσθενῶν) = μολύνω.

μολjχ̌ίτεμ ('Ελϐασ.) παθ. = μολύνομαι (ἐπὶ ἀσθενῶν).

μόμε̱-α (γ) πληθ. μόματε̱ = ἴδ. μέμε̱-α (τ).

μοράjε̱-α ('Ελϐασ.) = μάραθρον· καὶ [μοράτσ-ι].

μόρε̱-α ???

μορέ (τ) ἀρσ. ἴδ. αρὲ (γ) καὶ ορέτ (τ), μρὲ ('Ελϐασ.) ἀρσ.— μόρε (γ) ἀρσ. μορί (τ) θηλ.— ἴδ. μόj, μόρι (γ) θηλ. ἴδ. μόj.

μόρθ-ι: κοιν. ξεπάγιασμα, ὅταν ξεπαγιάζουν τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια, ἡ ἐπιδερμὶς γίνεται κόκκινη καὶ ὁ ἄνθρωπος ξύεται.

μόρτ-ι [Λατ. mors-mortis (μόρτος)] = θάνατος.

μόρτ-μόρτια (budi-bogdan), μόρτε̱jε-jα (πληθ. ἄχρηστ.) καὶ μόρτεjα.— ι ἀπ μόρτ (budi) = τοῦ προξενῶ θάνατον, τὸν κάμνω νὰ ἀποθάνῃ.

(ι) *μόρτσ̈ιμ-ι-ε-μόρτσ̈ιμε-jα* = θνητὸς-ή.— νjερίου ι μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωπος θνητός.— νjέρς τε̱ μόρτσ̈ιμ = ἄνθρωποι θνητοί.

μόρρ-ι πληθ. μόρρατε̱ = ἡ ψεῖρα.

μορράσ: ρ. ἐνερ. = μορρίσ ρ.— μορράτεμ = ἴδ. μορρίτεμ.

μορρέπσ-εμ = ἴδ. μορρίσ-μορρίτεμ.

μορρίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ μορρίτ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = ξεψειριάζω τι, νά σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα νdονjὲ τιέτε̱ρε̱.— καὶ μορράσ-άσ-άσ (Περμέτ.) — μορρίτεμ, μορράτεμ (Περμέτ.) = ψειρίζομαι σ̈ικόj πε̱ρ μόρρα, σ̈τύπ μόρρα.

μορρατσάκ-ου (γ. τ) πληθ. μορρατσάκε̱τε̱ = ψειριάρης.

μορρατσάκε-jα θηλ. πληθ. μορρατσάκετε̱: καὶ ι-πε̱ρμόρρτε̱-ι (Σ) ε-πε̱ρμόρρτε̱-α (Σ) θηλ.

μός καὶ *μό* = μόριον ἀπαγορευτικὸν = μή. (ἐπὶ πληθ.) = μόσνι μόσνι ὁ τε̱ κέκj = μὴ ὦ κακοί.— νdε̱ μὸς ἀρθτε̱ σ' bένετε̱ κε̱jὸ πούνε̱ = ἐὰν

μὴ ἔλθῃ δὲν γίνεται τοῦτο· ἤ: πα άρδε αὖ σ' bένετε κejὸ πούνε.

μόσ = 2) μήπως.— κᾶμ φρίκε μος βρίτετε vdε λjούφτε = φοβοῦμαι μήπως σκοτωθῇ 'ς τὸν πόλεμον. — μος ἴκνε; = μήπως ἔφυγον; — μος ου βράνε: = μήπως ἐφονεύθησαν. — μος νουκ' ε bενjενε κετὲ πούνε εδέ τε τιέρε; = μήπως δὲν κάμνουσι τοῦτο καὶ ἄλλοι; ἴδ. σος. — μος ὅ ζὅτ! = μὴ γένοιτο.— μος ἤ μο = μὴ (ἀπαγόρευσις).— μός με bᾶμ (γ) = μὴ ποιεῖν.— μός με ου bᾶμ = μὴ ποιεῖσθαι. — μός με με bᾶμ (γ) = μός με μ' ου bᾶμ.— μός με τε bᾶμ = μός με τ' ου bᾶμ. — μός με ι bᾶμ = μός με ι ου bᾶμ. — μός με να bᾶμ = μός με να ου bᾶμ.— μός με ου bᾶμ (jύbε) = μός με ου ου bᾶμ (jούbε).— μός με ου bᾶμ (ατύνε) = μός με ου ου bᾶμ (ατύνε).— με μος bᾶμ (bogdan) = μός με bᾶμ ἐνερ. — με μος ου bᾶμ (bogdan) = μός με ου bᾶμ παθ.

μόστρε-α πληθ. μόστρατε [mostro-are] = δεῖγμα.

μόσ̈ε-α (γ) [μότ-ι] = ἡλικία.— ἴδ. βέρτσε-α (τ).

μοσ̈ατάρ-ι (γ) πληθ. μοσ̈ατάρετε = ὁμῆλιξ, συνηλικιώτης.

μοσ̈ατάρε-jα πληθ. ε-τε θηλ. καὶ μότσ-ι (Σ) [ἴδ. μότ-ι] ἀρσ. μότσε-jα θηλ. πληθ. μότσετε.—jαμ μοτσατάρ με τῦj, με ατέ = εἶμαι συνομῆλιξ μετὰ σοῦ, μετ' αὐτοῦ. — ἄσ̈τε μοσ̈ατάρ με μούε = εἶνε συνομῆλιξ μετ' ἐμοῦ.

μότ-ι πληθ. μότετε = καιρός, χρόνος· ἴδ. κόχε-α 2) ἔτος μοτ ι λjικ = κακοκαιρία. — μοτ ι μίρε = καλοκαιρία· κjε μότι πρὸ καιροῦ.— vjε χέρε μότι = πάλαι τε γjάτεν' ε μότιτ = εἰς τὸν αἰῶνα.— ρρόφτε τε γjάτεν' ε μότιτ· (Τυραν.) = ζήτω εἰς τὸν αἰῶνα.—σᾶ κόχε κε̃ κετοῦ; μοτμότ = ἕν ἔτος. — κουρ ; = πότε ; μότιτ = τὸ ερχόμενον ἔτος· περ μότ ἤ μότ περμότ = περ βιέτ ἤ βιέτ περ βιέτ = κατ' ἔτος· vγα μότι (τ) = ἀπὸ ἔτος εἰς ἔτος.— με μότ = μὲ τὴν χρονιά· μόρα κετέ ὅτεπῖ με μότ = με βιέτ = μὲ τὴν χρονιά· vjε χέρε vdε μοτ = vjε χέρε vdε βιέτ = ἅπαξ τοῦ ἔτους· περ ὅουμε μοτ = περ ὅοῦμε βιέτ = εἰς ἔτη πολλά.

μοτάκ-ου μοτακε̃-jα = ἑνὸς ἔτους κοιν. χρονιάρικος· βίτσ̈ μοτάκ = μοσχαράκι χρονιάρικον.

μότερε-α: πληθ. μότερατε [συγκρ. Ἑλλην. μήτηρ, Λατ. mater, Ἀγγλ. mother] = ἀδελφή· ἴμε μότερε, jοτ μότερε ε μότερα· = ἡ ἀδελφή μουσου-αὐτοῦ.

μότι: (bogdan) ἐπιρ. = πάλαι· σ' κᾶ κjένε̱ μότι κε̱σ̈τού· (bogdan) = δὲν ἦτο πάλαι οὕτω.

μοτμοτσ̈ᾶρ-ι ἀρσ. μοτμοτσ̈άρε-jα θηλ. = ἴδ. μοτάκ-ου-ε-jα.

μοτοβίλjε-jα (Βεράτ.) πληθ. ε-τε̱ = ἴδ. κjέρθουλε̱-ι.

μοτρε̱γόρε-jα: πληθ. ε-τε̱ = μανδραγόρας (Περμέτ.).

μότσ-ι (Σ) ἀρσ. μότσε-jα (Σ) θηλ. = ἴδ. μοσ̈αταρ-ι-ρε-jα.

μοτσ̈άλj-ι (Βεράτ.) = μοτσ̈άλjε̱-α (Περμέτ.), λjιγάτε̱-α (γ) πληθ. λjιγάτατε̱, μούσγε̱-α (Περμέτ.) [βλαχικὴ λέξις bάλjε̱-α] (μερικώτερον).— = τόπος βαλτώδης μὲ χόρτα.

(ι) *μότσ̈ιμ-ι* καὶ ι μότσ̈ε̱μ-ι = ἀρχαῖος.

(ε) *μότσ̈ιμε-jα* καὶ ε μότσ̈ε̱με-jα = ἀρχαία.—γjαj' ε μότσ̈ιμε = ἀρχαῖον πρᾶγμα σε̱μούνd' ε μότσ̈ιμε = χρόνιον πάθος, ἀσθένεια.

μοχ̌όj (γ) ρ. οὐδ. = ρ. ἀρνοῦμαι, ἀορ. μοχ̌όβα, μετοχ. μοχ̌ούεμ καὶ (συνηρ.) μοχ̌ούμ.

μου = μάλιστα (bogdan) ὡς: μοὺ θόνε̱ σε σ̈άρρα πατ κjένε̱ dρoῦjετ (bogdan) = μάλιστα λέγουσιν ὅτι τὸ πριόνιον ἦτο ἐκ ξύλου. — μοὺ μᾶ ι bούκουρε̱ = μάλιστα ὡραιότερός μου (τ) = ἴδ. μουν (γ) = μόριον δεικτικόν.

μούα (γ) μούε (γ) μοῦ (συνηρ.) = γεν. τῆς ἀντωνυμ. ούνε̱ = ἐγώ.

μούαj-ι (τ) πληθ. μούαjτε̱ = μήν-ός (σπανίως λέγεται μούαj-μόjι) καὶ μούεj-ι (γ) πληθ. μούεjτε̱ (συνηρ.) μοῦj-ι πληθ. μουjτε̱.—πε̱ρμοῦαj καὶ μοῦαj πε̱ρμοῦαj = κατὰ μῆνα· πε̱ρ τσ̈' dό μοῦαj = καθ' ἕκαστον μῆνα· νdε̱ μούαj τε̱ γούσ̈τιτ = τὸν μῆνα Αὔγουστον.

(ι-ε) *μούαjσ̈ιμ* (τ) = ἑνὸς μηνός· djάλj' ι μούαjσ̈μ, φόσ̈νjε ε μούαjσ̈με = βρέφος ἑνὸς μηνός.

μούγε̱τε̱ (τ) ἐπιρ. = ζοφερῶς, γνοφερῶς.

(ι-ε-τε̱) *μούγε̱τε̱* (τ) ἐπιρ. = ζοφερός-ά-όν.—ουνγρίτ κjε̱ μbε̱ τε̱ μούγε̱τε̱ (τ) = ἠγέρθη ἐπὶ ὄρθρου (βαθέος). = (κουρ ζε̄ σbάρδε̱ dίτα, πο έσ̈τε̱ εδὲ έρρε̱τε̱ ε νούκε̱ σ̈εχ̌ dότ μίρε̱ νjερίου), εἰς τὸ σκοτάδι πρὶν ξημερώσῃ ἀκόμη.

μούγετε̱ (τ. Καβ.) = τριτοπρόσωπον ρ. = σκοτεινιάζει.—τανὶ ουμούγ (Ἀργυρ.) = τανί ουέρρ, ουνγρύσ.

μούε (γ) = ἴδ. μούα (τ) ἀντων.

μούεj-ι (γ) = ἴδ. μούαj-ι (τ).

μουζάτ-ι πληθ. μουζέτǥτε = ταῦρος· κᾶου ι πα τρέδουρǥ· ἴδ. dεμ-ι.

μούζγǥτǥ = πληθ. (Καβ.) = ἴδ. μούνdσǥ-τǥ (Βεράτ.) ἀπ μούζγǥτǥ = ἀπ μούνdσǥτǥ· (Βεράτ.) = μουντζόνω.

μοῦj (Σ) = ἴδ. μοῦνdεμ (γ), μούντ (τ) = δύναμαι. — ἀόρ. μούjτα, μτχ. μούjτουνǥ.

μούκ-γου : ? ? ?

μουλᾶρ-ι πληθ. μουλᾶρǥ-τǥ = θημωνιά· κοιν. θεμωνιά

μούλǥζǥ-α : πληθ. μούλǥζατǥ : κοιν. ἡ μοῦλα.

μούλζǥ-τǥ : (Ἐλβασ.) ἴδ. μούνdσǥτǥ (Βεράτ.).

μουλένjǥ-α (γ) πληθ. μουλένjατǥ = κίχλη, κοιν· τσίχλα· μǥλένjǥ-α (τ), μǥλίνjǥ-α (Περμέτ.), κjόφκǥ-α (Περμέτ.) πληθ. κjόφκατǥ = κόσσυφος· μουλένj' ε bάρδǥ (γ) = κίχλα· μουλένj ε ζέζǥ = κόσσυφος, κοιν. κότσυφας.

μουλῖ-νι (γ) μουλῖ-ρι (τ) πληθ. μουλίνjτǥ [ἑλλην. μύλη, Λατ. mola [molaris] = μύλος. — μουλῖ dρίθι (γ) = μύλος. — μουλῖ-βόjι (γ) = ἴδ. μένγǥρǥ-α (Βεράτ.) = ἐλαιοτριβεῖον.

μουλῖσ-ι (γ) = μυλωνᾶς.

μουλjίτǥ-α (Καβ.) = ἴδ. μολjίτǥ-α (Καβ.). καὶ μουλjίτσǥ-α (Βεράτ.) πληθ. μουλjίτσατǥ = ἴδ. μολjίτσǥ-α.

μουλjκόj καὶ *μǥλjκόj* (γ) ρ. = ἐπαρκῶ, καταφθάνω τι· κάκjǥ τǥ λjῦνǥ σ'ε μουλjκόν κǥτǥ γjέλǥ = τόσον βούτυρον δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τοῦτο τὸ φαγητόν.

μούν (γ. τ.) μού (τ) = μόριον δεικτικόν, σημαῖνον τὸ καθαυτὸ μέρος ἢ πρᾶγμα, τὴν πραγματικὴν θέσιν.—Βάjτα μουν vdǥ ὅτǥπῖ τ' ατῖ = ὕπηγον ἴσια, ἴσια εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν αὐτοῦ.— κουο ε βράνǥ ουνdόθǣ μουν ατύ = ὅτε τὸν ἐφόνευσαν παρευρέθην ἴσια ἴσια αὐτοῦ.—έρδα μου vdǥ στǥπῖ (γ) = άρθǣ μου vdǥ στǥπῖ (τ) = μουν κε γάρδι (γ) = μού τε γάρδι (τ) μου-κού ; (τ) = ἕως ποῦ ; μου ατjέ = ἕως ἐκεῖ· δαπά κοινῶς.

μουνγᾶρ-ι (Σ) πληθ. μουνγᾶρǥ-τǥ = μοναχὸς (καλόγηρος)· καὶ κǥλόγjǥν-ι (γ) κǥλόγjǥρ-ι (τ).—τὸ θηλ.

μουνγέǣǥ-α (Σ) πληθ. μουνγέǣατǥ = μοναχὴ (καλογρηά) καὶ κǥλογjǥνέǣǥ-α (γ) κǥλογjǥρέǣǥ-α (τ) πληθ.—α-τǥ.

μουνγόj (Βεράτ.) [μούγǥτǥ] ρ. ἀμετάβ. = νγρίχ̌εμ χ̌έρǥτǥ (γ)· καὶ μǥνγόj (τ) = νγρίχ̌εμ με νάτǥ.

μούνd (γ. budi)—ρ. ἐν. = νικῶ τινα.—μούντ (τ), μουj (Σ)· ε μούνdα ἀνg̨μίκουνg̨ (γ) = ε μούνdα αρg̨μίκουνg̨ (τ) = ἐνίκησα τὸν ἐχθρόν· ἀόρ. μούνdα μετοχ. μούνdg̨ καὶ μούνdουνg̨ (γ), μούνdουρg̨ (τ).—ἀόρ. μοῦjτα (Σ) μετοχ. μούjτουνg̨.—μοῦνdεμ (γ. τ.) παθ. ουμούνdα = ἐνικήθην.

μούνdg̨-α (budi-bogban) καὶ μούνdg̨jε-jα πληθ. μούνdg̨jετg̨ = κόπος, μόχθος.

μούνdεμ (γ) ρ. = δύναμαι εἰμπορῶ κοιν. μουντ (τ) μουj (Σ) μούνdεμ με bάμ κg̨τg̨ (γ) = μούντ τg̨ bg̨νj κg̨τg̨ (τ) = μουj με bᾶ κg̨τέ (Σ) = δύναμαι νὰ κάμω τοῦτο.—ἀντιθ. σ' μούνdεμ, σ' μουντ σ' μούj.

μουνdίμ-ι πληθ. μουνdίμετg̨ = κοινῶς παιδεμός.

μουνdόj ρ. ἐνερ. = τιμωρῶ, παιδεύω.—μουνdόνεμ-όχ̌εμ = τιμωροῦμαι, παιδεύομαι· 2) προσπαθῶ ἴδ, πg̨ρπίκjεμ = προσπαθῶ.

μούνg̨ (ἡ Μέση Ἀλβανία) (budi) δυνητικὴ ἔγκλισις = μουντ-τg̨.—Δυνητ. ἐνεστώς,—μουνg̨ κg̨ρκόj, μούνg̨ κg̨ρκόjσ̈, μουνg̨ κg̨ρκόjg̨· μουνg̨ κg̨ρκόjμg̨, μούνg̨ κg̨ρκόνι, μούντ κg̨ρκόjg̨νg̨ = μουντ τg̨ κg̨ρκόνj (τοσκ.) μουντ τg̨ κg̨ρκόνjσ̈, μουντ τg̨ κg̨ρκόνjg̨· μουντ τg̨ κg̨ρκόjμg̨, μούντ τg̨ κg̨ρκόνι, μουντ τg̨ κg̨ρκόjg̨νg̨ = δύναμαι ζητεῖν, δύνασαι ζητεῖν, δύναται ζητεῖν. κ.τ.λ. μούνg̨ θόμι (budi) = δυνάμεθα εἰπεῖν = μουντ τg̨ θόμι (τ) μουνg̨ κg̨ρκόχ̌εμ = μουντ τg̨ κg̨ρκόνεμ = δυνατὸν νὰ ζητηθῶ.

μούνdg̨νj (budi) = μουντ, δύναμαι, ἐμπορῶ.

μούνdσg̨-α ? ? ? ⟨μούντσαις⟩.

μούνdσg̨τg̨ πληθ. (Βεγάτ.) κοινῶς μούντζωμα· καὶ μούλζg̨τg̨ (Ἐλβασ.) ἀπ μουνdσg̨τg̨ = μουντζόνω τινά· μούζγg̨τg̨ (Καβ.) = ἀπ μούλζg̨τg̨ καὶ ἀπ μούζγg̨τg̨ = μουντζόνω.

μοῦρ-ι: πληθ. μούρετg̨ [Λατ. murus] = τοῖχος, τεῖχος.

μούνdg̨ρg̨-α (Σ) πληθ. μούνdg̨ρατg̨ = πᾶν ὅ,τι ἀπομνήσκει ὑποκάτω τοῦ ἐλαίου, μέλιτος, βουτύρου καὶ τῶν τοιούτων· κοιν. τὸ καταπάτι, τὰ ἀπομεινάδια κ.τ.λ.

μούργg̨-α (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ι θόν' ατῖ λούμιτ βόjιτ κjg̨ μbετ νdg̨ φούντ τg̨ κjύπιτ.—ἴδ. ζούτσg̨-α.

μούρκ-γου ἀρσ. κοιν. = μοῦργος πληθ. μούρκjτg̨· θηλ. μούργg̨-α (γ) πληθ. μούργατg̨.—μούργου ι ζῖ! μούργ' ε ζέζg̨!

μουργjίν-ι ἀρσ.—μουργjίνε-jα θηλ. ἴδ. μουρράσ̈-ι μουρράσ̈ε-jα.

μουρίστε-α (Βεράτ.) πληθ. μουρίστατε = ἴδ. γερμάδε-α.

μουρμουρόνj-όj [Ἑλλην. μορμύρω, μορμυρίζω] ρ. οὐδ. γογγύζω, ψιθυρίζω.

μουρμουρίμε-ι πληθ. μουρμουρίμετε = γογγυσμός.

μουρτάjε-α πληθ. μουρτάjατε = κοιν. ἡ πανοῦκλα.

μουρρᾶ-νι (γ) μουρρἕ-ρι (τ) = βόρειος ἄνεμος (πληθ. ἄχρηστος).

μουρράσ-ι πληθ. μουρράσετε (ἐπὶ ζώων) = μελανωπός. τὸ θηλ.

μουρράσε-jα πληθ. μουρράσετε· κοιν. μαυροδερός-ή. καὶ μουργjίν-ι (Βεράτ.), μουργjίνε-jα, μούρρο-ουα καὶ μούρο-jα (Ἀργυρ. τ).

(ι) *μούρρεμ-ι* (Βεράτ.) ἀρσ. πληθ. τε μούρρεμιτε ε-μούρρεμε-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε μούρρεμετε. — κjὲν μούρρο ἢ κjὲν μουρράσ = σκύλος μαυροδερός.

μουρρέλjε-α πληθ. μουρρέλjατε καὶ μουρρjέλjε-α. — νjε φάρε μίζε κjε νγετ κούαjτε ε γομάρετε.

(ι-ε) *μούρρεμ-ι-ε-jα* (Βεράτ.) = ἴδ. μουρράσ-ι-ε-jα.

μουρρετένj (Περμέτ.) [ἴδ. μούρρο-ουα] ρ. ἐνερ. = κάμνω μελανωπόν, σκοτεινιάζω. — καὶ μουρρετόνj. — ου μουρρετύε κόχα ἢ ου μουρρετούα κόχα = ἐσκοτείνιασεν ὁ καιρός.

μουρρετόνεμ, μουρρετένεμ (Περμέτ.) = γίνομαι μελανωπός, σκοτεινιάζω.

μουρρίσ-ζι = τρίβολος πληθ. μουρρίζατε καὶ μούρρο-ουα (Ἀργυρ.) καὶ μούρο-jα (γ. τ) ἴδ. μουρράσ-ι.

μουσάνdρε-α πληθ. μουσάνdρατε = ἑρμάριον ὅπου θέτουσι τὰ στρώματα καὶ παπλώματα. [Βουλγαρ. μουσάνdρε = (Τουρκ.) dυσεκλέκ· ἀλλὰ δὲν εἶνε Βουλγ. λέξις] μουσάνdρ' ε dυσέκεβετ (Σ).

μούσγε-α (Περμέτ.) = ἴδ. μοτσάλj-ι = λειβάδειον.

μουστάκjετε (Σ) πληθ. (μουστάκjε-jα ἑνικ. ἄχρηστος) καὶ μουστέκjετε (ἑνικ. μουστέκjε-jα ἄχρηστος) [Ἑλλην. μύσταξ] κοινῶς τὰ μουστάκια.

μουσέρε-jα (Τυραν.) πληθ. μουσέρετε. — μούσερε dιᾶθι (Τυραν.) = νjε στόπε dιᾶθι.

μουσίτσε-α: πληθ. α-τε = μικρὰ ἔντομα εὑρισκόμενα εἰς τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλιῶν καὶ εἰς τὸ κρασί.

μούσκ-ου (ἀρσ.) μουλάριον. πληθ. μούσκατε.

μούσκε-α (θηλ.) μουλάριον πληθ. μούσκατε.

μουσ̆κάj ε̱-α (Σ) πληθ. μουσ̆κάjατε̱ [Λατ. musca] = μουσ̆κόνjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̆κόνjατε̱ = κώνωψ-πος. κοινῶς κουνοῦπι. — ἴδ. χ̆άρ-ρε̱jε-jα.

μουσ̆κε̱νῖ-α (γ. Σ) πληθ. μουσ̆κε̱νῖτε̱, μουσ̆κουνῖ-α, πληθ. μουσ̆κουνῖτε̱, μουσ̆κε̱ρῖ-α (τ) πληθ. μουσ̆κε̱ρίτε̱ = με̱λjτσ̆ῖ-α πληθ. με̱λjτσ̆ῖτε̱. — μουσ̆κενῖ ε bάρδε̱ = μουσ̆κερῖ ε bάρδε̱ = ὁ πνεύμων, κοιν. τὸ πλεμόνι. — μουσ̆κενῖ ε ζέζε̱ = μουσ̆κερῖ ε ζέζε̱ = τὸ ἧπαρ κοιν. συκῶτι.

μουσ̆κόρε-jα πληθ. μουσ̆κόρετε̱ = μουσ̆κούρ-όρι (Ἐλβασ.) = κοτόρρε πα πιέλε̱ = κοτόρρ' ι βόγε̱λjε̱ = βουβαλάκι.

μουσκόνjε̱-α (Περμέτ.) πληθ. μουσ̆κόνjατε̱ = ἴδ. μουσ̆κάjε̱-α (Σ).

μουσ̆κjέρρε̱-α θηλ. (καὶ ἀρσ. dέμ-ι) πληθ. μουσ̆κjέρρατε̱ [γραικ. μοσχάριον], καὶ μουσ̆τjέρρε̱-α πληθ. μουσ̆τjέρρατε̱ = δάμαλις, (ἀγελὰς ἥτις δὲν ἐγέννησεν ἀκόμη $1\,{}^1/_2$ ἔτους· ἴδ. dέμ-ι.

μούσ̆μουλε̱-α πληθ. α-τε̱ = Ἑλλην. μέσπιλα κοιν. μούσμουλα (ἡ αὐτὴ λέξις καὶ Τουρκιστὶ) καὶ μούζουλε̱-α (Σ), μόλε̱-μούτσ̆ε-jα (τ) πληθ. ε-τε̱.

μούσ̆τ-ι: (πληθ. ἄχρηστος) [Λατ. mustum] = γλεῦκος· κοιν. μοῦστος.

μουσ̆τjέρρε̱-α πληθ. α-τε̱ ἴδ. μουσ̆κjέρρε̱-α = δάμαλις.

μούτ-ι: γεν. μούτιτ, αἰτ. μούτινε̱ καὶ μούτνε̱ καὶ μούνε̱, πληθ. μούτνατε̱ (γ), μούτρατε̱ (τ) = τὸ σκατὸν (τοῦ ἀνθρώπου).

μουτῖ-νι (γ) πληθ. μουτίνj-τε̱ = νjε̱ φάρε̱ τίνε τε̱ νγούσ̆τε̱ ε τε̱ γjάτε̱ κjε̱ ρράχ̆ε̱νε̱ κjουμεσ̆τινε̱ ε ebενjε̱νε̱ γjαλjπε̱.

μουχ̆αβῖτεμ (Ἐλβασ.) = ἴδ. ᾶχ̆εμ.

μπάρι (budi) ἐπίρ. = ἴδ. πάρι (budi-bogdan) ἐπίρ. = πρότερον.

μπάστε̱ρε̱ (budi) = ἴδ. πάστε̱ρε̱· ἐπίρ.

(ι-ε-τε̱) *μπάστε̱ρε̱* (budi) = ἴδ. ι-ε-τε̱ πάστε̱ρε̱.

μπαστε̱ρόνj-όνε̱μ = ἴδ. παστερόνj-όνεμ.

μπεκάτ-ι (Σ. γ.) πληθ. μπεκάτε̱τε̱ = ἴδ. πε̱κάτ-ι καὶ

μεκάτ-ι (Σ. γ. bogdan) πληθ. μεκάτε̱τε̱ ἴδ. φαλj-ι, φαj-ι ὡς bᾶj μεκάτ = ἁμαρτάνω. — κᾶ χ̆ῦj νdε̱ μεκάτ.

μπε̱κάτε̱σ-ι (Σ) πληθ. μπεκάτε̱σιτε̱ = ἁμαρτωλός, καὶ μπε̱κατνούερ-όρι, μπε̱κατνοῦρ-όρι (συνηρ.) ἀρσ. πληθ. όρετε̱.

μπεκατνόρε-jα θηλ. = ἁμαρτωλή· πληθ. μπεκατνόρετε̱, ἴδ. πεκατνούερ-όρι, πεκατνόρε-jα (Σ), φαλjτούαρ-όρι (Τσ̆αμ.), φαjτούαρ-όρι (τ),

φαjτνούερ-όρι (γ) φαjτουρ-όρι (συνηρ.) φαλjτόρεjα (Τσ̈αμ.), φαj-τόρε-jα (τ.γ.).

μπιέκ: (budi) ἴδ. πιέκ = ἑνόνω, σμίγω.

μπῖκjεμ (budi) = ἴδ. πῖκεμ.

μπλjάκ-εμ = ἴδ. πλjάκ-εμ.

μπλjάτε̨-α, μbλjάτε̨-α, μλjάτε̨-α (bogdan) [πλάττω] [λjατόj (bogdan)] = προσφορὰ (ἄρτος διὰ τὴν θείαν λειτουργίαν) ἴδ. μέσ̈ε̨-α.

μπλjατούαρ̣-όρ̣ι (τ) καὶ μπλjατοῦερ-όρι (γ) μπλjατοῦρ-όρι [πλάττω] = σφραγὶς ξυλίνη μὲ τὴν ὁποίαν σφραγίζουσι τὰς προσφοράς· καὶ μbλjατοῦρ-όρι, μbλjάτε̨σ-ι (Καβ. Βεράτ.) πληθ μbλjάτε̨σιτε̨ λjατοῦερ-όρι (γ. λjατόj) καὶ συνηρ. λjατοῦρ-όρι (γ).

μπόσε (budi) ? ? ? (ἴδ. Κατηχ. σελ. 12, 26, 106).

μπρ̣άπε̨ (budi) = ἴδ. πράπε̨ ἐπιρ. (ι-ε)μπραπτουνε̨ (budi) ἴδ. (ι-ε) πράπσ̈τουνε̨ (budi).

μπρ̣έχ̇ (budi) ἴδ. πρεχ̇ ρ. μπρίχ̇εμ = ἴδ. πρίχ̇εμ.

μπσέ (budi) = πσέ, πε̨ρσέ = διατί.

μπσίμ-ι = ἴδ. πσίμ-ι με̨σίμ-ι.

μπσόj (budi) ρ. = διδάσκω τινά.

μπσόνj = ἴδ. πσόνj, με̨σόνj-όj.

μπσόνεμ = ἴδ. πσόνεμ, με̨σόχ̇εμ.

μπσέσε̨-α (τ) ἴδ. πσ̈έσε̨-α (τ) καὶ με̨σέσε̨-α (γ).

μπσ̈εφ (bndi) = ἴδ. φσ̈εχ̇ (τ), μπσ̈εχ = πσ̈εχ· (ρῆμα) = με̨σ̈εχ̇ (Σ) = με̨-τσ̈εφ (γ) = τσ̈έφ (γ).

μπσ̈εχ̇ε̨σίρ̣ε̨-α (τ) = ἴδ. πσ̈εχ̇ε̨σίρε̨-α (τ), μεσ̈εχ̇ε̨σίνε̨-α (Σ) πληθ. α-τε̨· με̨τσ̈εφε̨σίνε̨-α (γ).—(ι-ε) μπσ̈έχ̇ε̨τε̨ (τ) = πσ̈εχ̇ε̨τε̨ (τ) = με̨σ̈εχ̇ε̨τε̨ (Σ) = με̨τσ̈έφε̨τε̨ (γ).

μπσ̈έχ̇ουρ̣α (τ) = ἴδ. πσ̈έχ̇ουρα (τ).

μπσ̈έχ̇ούρ̣αζι = μπσ̈έχ̇ουραζι, = με̨σ̈έχ̇ε̨τε̨ (Σ) (Σ) με̨τσ̈έφε̨τε̨ (γ).

μπσ̈ερ̣ε̨τίνj (Βεράτ-Περμέτ) ἴδ. πσ̈ερε̨τίνj (Βεράτ-Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

μπσϊj (τ)-ῑχ̇εμ, με̨σ̈ιj ῑχ̇εμ (τ).

μπσ̈ικ-εμ, με̨σ̈ικ-εμ (γ) ἴδ. πσ̈ίκ-εμ ρ. ἐνερ. = κάμνω τι νὰ ἐκβάλῃ φούσκαις κτυπῶν μὲ τὸ ραβδί· = φουσκαλίζω τι.

μπσ̈ίκε̨-α (τ), με̨σ̈ίκε̨-α (γ) = ἴδ. πσ̈ίκε̨-α (τ), με̨σ̈ίκε̨-α (γ) = ἴδ. πσ̈ί-κε̨-α, μεσ̈ίκε̨-α.

μπöίκε̣ζε̣-α (τ) = ἴδ. πöίκε̣ζε̣-α (τ), με̣öίκε̣ζε̣-α (γ) μπöίκε̣ζα με̣νdάφöι (τ) = πöίκε̣ζα με̣νdάφöι (τ) = με̣öίκε̣ζα με̣νdαφöι (γ) = βομβάκιον κουκούλιον (τοῦ μεταξοσκώληκος).

μπσῖφεμ (budi) = ἴδ. πöίφεμ, μπöίχ̇εμ = ἴδ. πöίχ̇εμ· με̣τöίφεμ (γ), τσίφεμ (γ).

μπöόνj (τ. Περμέτ.), με̣σόνj (bogdan γ.) = ἴδ. πöόνj-όj [pesare] ρ. ἐνερ. βαρύνω τινά, ἐπιφέρω βάρος τινί.—τερεζία μπöου mbε̣ τε̣ dιάθε̣τε̣ = ἡ ζυγαριὰ βαρύνει πρὸς τὰ δεξιά· ajό φιάλjε ι μπöόϊ = αὐτὸς ὁ λόγος τοῦ ἦλθε βαρύς· μεöό-jι μίρε̣ = ρράσjου μίρε̣· μος ι με̣öό γjιθ' ακjι φόρτ, σε πο πε̣λjτσέτ με̣-τε̣-ι με̣öόχ̇ετε̣ (γ) = με-σε-τὸν βαρυφαίνεται· = με-σε-τὸν κακοφαίνεται. — ι ουμε̣öούε (γ) = τοῦ βαρυφάνηκε = σοῦ κακοφάνηκε.

μπöτέσ-έτ-έτ (budi) = πöτέσ-έτ-έτ = στηρίζω.

μπöτέτεμ = πöτέτεμ, με̣öτέσ-έτ-έτ (γ) με̣στέτεμ (γ).

μπöτίελ ἴδ. πöτίελ ρ. ἐνερ. = τυλίσσω, κοινῶς τυλίγω.—μπöτῖλ (συνηρ.) με̣öτῖελ (γ) με̣öτῖλ (γ. συνηρ.)

μπöτῖλεμ = ἴδ. πöτῖλεμ παθ. με̣στῖλεμ (γ).

μπöτῦj-ύχ̇εμ (τ) = ἴδ. πöτυj-ύχ̇εμ (τ), με̣öτῦj-ῦχ̇εμ (γ. Σ.) = πτύω-ομαι.

μπöτύμ-ύμεμ = ἴδ. πöτύμ-εμ, με̣öτύμ-εμ (γ).

μπöτύμε̣-α (τ) μεöτύμε̣-α (γ) = ἴδ. πöτύμε̣-α (τ. Καβ. Σκod.)

μράσ-ζι (γ) = ὑπερβολικὸν κρῦος, ξηρὸν κρῦος· μρέζε̣-α (τετράγλωσσον) = δίκτυον ἴδ. ρριέτε̣-α.

μρυμάγε̣-α (bogdan) = ἴδ. μιρμάνγε̣-α.

μσέ (budi) = ἴδ. μπσέ (budi).

μσόνj (budi) = ἴδ. μπσόνj = διδάσκω.

μσῦj ἢ μσῦνj (bogdan) ρ. ἐν. = ἐποφθαλμιῶ = ι βε σῦνε̣ μσῦνι ατᾶ (bogdan) = adocchio quello, ι βοῦνι σῦνε̣ ατῖ.

μτερόχ̇εμ (γ. Μάλjεσία), μνdερόχ̇εμ (Σ) = ἴδ. τμερόχ̇εμ = ἐξίσταμαι.

μυκ-ον [Λατ. mucus] (πληθ. λείπει) = εὐρώς, μοῦχλα, εὐρωτίασις.

μύκεμ = εὐρωτιῶ, κοινῶς μουχλιάζω. — (ι-ε-τε̣) μύκε̣τε̣ = εὐρώεις-εσσαεν. κοιν μουχλιασμένος μύκε̣τε̣ : ἐπιρ.

μύκε̣-α (Βεράτ.) = ἴδ. κjύρε̣-ά (γ), μύκλjε̣-α (Περμέτ.) καὶ μύκjεjε-jα (Περμέτ.).

μυλjμέσε̣-α (Τυραν·) = τὸ ἀπαιτούμενον λάδι ἢ βούτυρον διὰ φαγητόν·

γjέλε με μυλjμέσε = φαγητὸν λαδερὸν ἢ μὲ βούτυρον· γjέλε πα μυλjμέσε = φαγητὸν ἄνευ βουτύρου ἢ ἐλαίου.

μυλjμόj (Τυραν.) ρ. ἐνερ. = ι ὄτίε γjέλgσε τε λjῦνε, α βόj.

μυνdσύρε-α ??? μυνdσύρε-α ??? ⟨μουντζούρα⟩.

μτσόj ??? ἴδ. ουρρέj ⟨ἀηδιάζω⟩.

N

νά (τ) ἴδ. νγά.

νά: ἀντων. α΄. προσώπου = ἡμεῖς (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου).

νά: μόριον = λαβὲ (κυρίως ὅμως ἐννοεῖται ἰδού). — να πεσ κjίντ γρόσ̈ = λάβε 500 γρόσια (= ἰδοὺ 500 γρόσια).

νά (τ) = νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.) = ἴδ. νjε̄, νjοῦ (γ).

ναβλῖ-α = κοιν. τὸ λαμνί. πληθ. ναβλῖτε· ἴδ. γυπ' ι πιστόλjεσε (Σ).

νάdιε-νάdια (Σ) = ἴδ. νάτιε, νάτια (Σ).

νακάρ-ι (τ) = (ζῆλος) κυρίως φθόνος· djᾶλι σ' κᾶ νακάρ νdε τε μίρετ.

νάλjτ (γ) λjάρτ (τ) ἐπιρ. = ὑψηλά. [Λατ. altus].

(ι-ε-τε) *νάλjτε-ι-α-τε* (γ), λjάρτε-ι-α-τε (τ) = ὑψηλὸς-ἡ-όν. — τε νάλjτετε (γ), τε λjάρτετε (τ) οὐδ. = τὸ ὕψος. — τε νάλjτετ ε κjίελιτ, τε λjάρτετ ε κjέλιτ = τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ.

ναλjτεσίνε-α (γ), λjαρτεσίρε-α (τ) πληθ. α-τε = ὕψος.

ναλjτόj (γ), ναλjτόνj (budi) λjαρτόνj (τ) καὶ ναλjτσόj (budi) = ὑψόνω. bᾶνj τε νάλjτε, νγρε̄ νάλjτ.

ναλjτόχεμ (γ) καὶ ναλτόνεμ (budi), ναλτσόνεμ (budi) λjαρτόνεμ (τ) = ὑψόνομαι.

ναλjτίμ-ι, λjαρτίμ-ι πληθ. ναλjτίμετε, λjαρτίμετε = ὕψωσις.

νᾶμ (γ), νεμ (γ. bogdan) νεμ (τ) = καταρῶμαι τινά, ἀντιθ. ουρόνj. ἀόρ. νέμα-ε-ι (γ) νεμα-ε-ι (τ) μτχ. νέμε καὶ νέμουνε (γ) νέμε καὶ νέμουρε (τ).

νᾶμε-α (γ. bogdan), νέμε-α πληθ. νέμετε = ἡ ἀρά, ἡ κατάρα. [Νέμεσις, θέα τῆς ἐκδικήσεως] ἀντιθ. ουρίμ-ι, ουράτε-α.

νάμεζε-α: ὑποκορ. — ι-δᾶ νᾶμεζετε = τὸν ἐμούντζωσε (κοιν.) ἴδ. μούνdσε-τε. — τε μάρτε νᾶμα (γ) = νὰ σὲ πάρῃ ἡ κατάρα ! = τε μάρτε

νέμα (τ). — τε̱ ζᾶντε̱ νᾶμα (γ), τε̱ ζέντε̱ νέμα (τ) = νὰ σὲ πιάσῃ ἡ κατάρα.

ναμε̱νά (τ) ἐπίρ. = τοιουτοτρόπως, οὕτω πως.

ναvάτσ̈-ι (Βεράτ.) = ἰσχυρογνώμων, κακοανατεθραμμένος.

νᾶνdε̱ (γ) = νέντε̱ (τ) = ἐννέα.

νᾶνdε̱-α, (γ), νέντε̱-α (τ) = τὸ ἐννέα.

νᾶνdε-διέτε̱ (γ), νᾶνdε̱ δῖτε̱ (γ. συνῃρ.) νέντε̱ διέτε̱ (τ) = ἐνενήκοντα.

νᾶνdε̱-διέτε̱σ-ι (γ) νᾶνdε̱-δῖτε̱σ-ι (συνῃρ.), νέντε̱-διέτε̱σ-ι (τ) = ἐνενηντάριον.

νᾶνdε-μbε̱-διέτε̱ (γ) νᾶνdε̱ μbε̱ δῖτε̱ (συνῃρ.) = νέντε̱ μbε̱ διέτε̱ (τ) = δέκα ἐννέα.

νᾶνdε̱σ-ι (γ) = νέντε̱σ-ι (τ) = τὸ ἐννεάριον.

νᾶνdε̱σ̈ (γ) = νέντε̱σ̈ (τ) ἐπιρ. = ἐννεαχῶς.

(ι-ε) *νᾶνττε̱-ι-α* (γ) = νένττε̱-ι-α (τ) = ἀριθμ. τακτ. = ἔνατος-η.

νάνι (Ὕδρα-Σπέτσαι) ἐπίρ. = ἴδ. ταχί, τασ̈ί.

νάπ: (γ) = ἴδ. ρ. άπ.

νάπε̱-α πληθ. νάπατε̱, bουρουλούκ-ου (Βεράτ.), dεγε̱ρμῑ-α (Σ) πληθ. dεγε̱ρμίτε̱ = καλύπτρα, κοιν. φακιόλι, 2) τὸ τουλουπάνι.

ναπράν-ι ἀρσ. βάναυσος; ἰδιώτης. ι πα κουπε̱τούεσ̈ιμ. πληθ. ναπράνε̱τε̱ ἀρσ. ναπράνετε̱ θηλ.

νάτε̱-α πληθ. νέτ [Ἑλλην. νὺξ-κτός, Λατ. nox-ctis] κοιν. ἡ νύκτα. — νάτε̱ν' ε μίρε̱ = καλὴ νύκτα. — ἀπόκρισις: τε̱ μίρε̱ βάφσ̈ ἢ τε̱ μίρε̱ ε bέφσ̈. — νjῑ νάτε̱ (Σ) καὶ νjῑ νάτιε (Σ) = μίαν νύκτα, νύκτα τινά. — νγα νάτε̱ (τ) = πε̱ρ νάτε̱ (γ) = καθ' ἑκάστην νύκτα. — νάτε̱νε̱ ἐπίρ. = τὴν νύκτα. — ἀντιθ. dίτε̱νε̱ = τὴν ἡμέραν.

νάτιε-νάτια καὶ νάdιε-νάdια (Σ) νάτε̱-α (τ) = μενγjέσ-ι νάτια μίρε̱ ἢ νάdια μίρε̱ (Σ) = μίρε̱ με̱νγjέσ. — νdε̱ νάτjετ (bogdan) = νdε̱ με̱νγjέσ (τ) = τὸ πρωΐ. ἀντιθ. μbρᾶμeje (bogdan) = τὸ βράδυ. — ου νγρίτα κjε̱ με νάτε̱ = ου νγρίτα χ̈έρετ. — νjε̱ νάτε̱ζε̱ (τ) ἐπιρ. = προψές = νάτε̱νε̱ κjε̱ σ̈κόϊ καὶ νjε νάτε̱ζαj (τ). — νjῑ νάτε̱ (γ) νjι νάτε̱ζε̱ (γ) ἐπιρ. = νύκτα τινά, τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἢ πρό τινων νυκτῶν. — νjῑ νάτε̱ [= νjινάτε̱ νάτε] = ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, νjῑ νάτε̱ πρέj νέτσ̈ (γ).

νβίερ (budi) = ἴδ. βίερ ρ. — νbίρεμ (budi) = ἴδ. ρ. βίρεμ.

νγά (τ), νγαχ̃ά (τ) νά (τ) = ἴδ. κά, κάχ̃, καχ̃ά.

νγαδg̥νjένj-έν-έν (budi) μτχ. νγαδg̥νύεμ (budi). καὶ νγαδg̥νύεj (bogdan) — νγαδg̥νjύεν-εν. μτχ. νγαδg̥νύεμ = κυριεύω τινά, κατακτῶ, [Τουρκ. ζαπτόj] dominare.

νγαδg̥νέχ̃εμ παθ. τοῦ προηγ.

νγαδg̥νjύεσ-ι (bogdan) πληθ. νγαδg̥νjύεσιτg̥ = κατακτητής.

νγαζg̥λίμ-ι ἢ *νγαζουλίμ-ι* πληθ. με-τg̥ ἴδ. γαζg̥μέντ-di (Σ) γg̥ζίμ-ι, γαζg̥λίμ-ι (γ) = χαρά, ἀγαλλίασις.

νγαζg̥λόνj, νγαζουλόj (Ἐλβασ.) ρ. ἐνεργ. = γg̥ζόj, γg̥ζόνj = ἀγάλλω τινά. ἴδ. γαζg̥λόj (γ)

νγαζg̥λόχ̃εμ (Ἐλβασ.) ἢ νγαζουλόχ̃εμ = ἀγάλλομαι ἴδ. γαζg̥λόχ̃εμ (γ), γg̥ζόχ̃εμ, γg̥ζόνεμ (τ).

νγάθεμ: ρ. οὐδ. = πιάνομαι (ἀπὸ τὸ ψῦχος), γίνομαι ὀκνός, δὲν δύναμαι νὰ ἐργασθῶ. ἀντιθ. ὄκάθεμ.

(ι-ε-τg̥) *νγάθg̥τg̥:* ἐπίθ. = πιασμένος (ἀπὸ τὸ ψῦχος) ὀκνός, μὴ δυνάμενος νὰ ἐργασθῇ.

νγάθg̥τg̥ ἐπίρ. ἀντιθ. ὄκάθg̥τg̥ = ὀκνῶς ἐπίρ.

νγαλκόχ̃εμ: βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ἵππων) πέλjατg̥ νγαλκόχ̃ενg̥ = αἱ φοράδες βατεύονται.

νγαλμόj (γ) νγαλμόχ̃εμ (γ) παθ. ἀντίθ. ὄκαλμόj-ὄκαλμόχ̃εμ = πειράζω.

νγαλόνj (Βεράτ.) [ν-γόλjg̥-α = στόμα] ρ. οὐδ. = γεύομαι, θέτω τι εἰς τὸ στόμα.— ἴδ. νγjg̥ρόνεμ (τ) νγjg̥νόνj (γεγ).

νγαλjg̥μόj (γ) = πειράζω, ἐρεθίζω, προκαλῶ· μος μg̥ νγαλg̥μό = μὴ μὲ προκαλῇς.

νγάλjεμ (γ) νγαλόχ̃εμ (γ) νγαλόσεμ (γ) = ρ. οὐδ. σ' μούντ τg̥ ἐτσg̥νj, μg̥ jάνg̥ ζένg̥ κέμbg̥τg̥ ἀντίθ. ὄκάλjεμ. δῖτg̥ ουνγαλjόσνg̥ = κουρ τὂκαλjόjg̥νg̥ δῖτg̥ πρὲj κἂμbg̥ὂ ου δἂμbινg̥ κἂμbg̥τg̥ πρὲj λjαγg̥σίνg̥σg̥.

(ι-ε-τg̥) *νγάλjg̥τg̥* = βραδυκίνητος, αὖ κjg̥ σ' ἐτσg̥ν dότ, κjg̥ ι jάνg̥ ζένg̥ κέμbg̥τg̥.

νγάλg̥τg̥ ἐπιρ. ἀντίθ. (ι-ε-τg̥) ὄκάλjg̥τg̥.

νγαλjακάκj-ι, νγαλjακακjε-jα θηλ. (γ) = βραδυκίνητος· καὶ νγαλακj-ι ἀρσ. (Τυραν.) νγαλάκjε-jα θηλ., νγάλjακακjg̥τg̥ ἀρσ. νγαλjακάκjετg̥ θηλ.

νγαλjιρόχ̃εμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. νγατg̥ρόχ̃εμ νάλjτ vdg̥ dροῦτ· νγα-

λjαρόχεμ νε̨πε̨ρ dέγατ τε̨ φίκουτ = μbī vjε̨ dέγε̨ βε̨ τιέτρε̨νε̨ κέμdε̨, επε̨ρ vjε̨ τιέτε̨ρε dέγε̨ μbᾶχεμ με dόρε̨, ε με τιέτε̨ρε̨ dόρε̨ ρρόκ vjε̨ τιέτε̨ρε̨ dέγε̨.

νγαρκάτσε-ja πληθ. νγαρκάτσετε̨ καὶ φουρκάτσε-jα πληθ. ε-τε̨ ι θόνε̨ ασᾶj dρούσε̨ κjε̨ νγαρκόjε̨νε̨ bάρρε̨τε̨ (Βεράτ.) [φούρκ-ου].

νγαρκόνj-οj = φορτόνω· ἀντιθ. σκαρκόj.

νγαρκόνεμ-όχεμ παθ. ἀντιθ. σκαρνόνεμ-όχεμ. παθ. τοῦ προηγ.

νγασ-έτ-έτ (γ. τ.) ἀόρ. νγάβα-ε-ου μετοχ. νγᾶμ (γ) νγάρε̨ (τ) ρ. οὐδ. = έτσε̨νj με βραπ = τρέχω.—νγασ με ρένdε̨ (Ἐλβασ.) = τρέχω ὀγλήγορα· 2) ρημ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ τρέξῃ· νγασ κάλjινε̨ = κεντῶ τὸν ἵππον· 3) ρ. ἐνερ. πειράζω τινά (Dίβρα) = μός ε νγά = μὴ τὸν πειράζεις· νγας με dόρε̨ = πειράζω τινὰ μὲ τὴν χεῖρα· ἐνῷ γαζίσ-ίτ-ίτ = πειράζω (ἠθικῶς) τεντόj (Σ) ἴδ. τσύσ-ύτ-ύτ. — (Ἐλβασ.) με̨ νγασε̨ν' έθετε̨ = μὲ πιάνουν θέρμαις.—με̨ νγέτ κρύετε̨ = μὲ πονεῖ τὸ κεφάλι· 4) νγασ κjέτε̨ (Τυραν.) (Κρούjα Ἐλβάσ.) = λjαβρόj (Σ) = λjαρόj (Ἐλβασ.) = λjε̨ρόνj (Βεράτ.) = καλλιεργῶ τὴν γῆν.

νγασε̨ρόνεμ (Βεράτ.) ἴδ. γασε̨ρόνεμ = ὅταν τις ἀρχίζῃ νὰ κλαίῃ. — νγασε̨λόνεμ (τ).

νγασε̨ρίμ-ι (Βεράτ.) νγασε̨λίμ-ι (τ) = ἡ ἀρχὴ τοῦ κλάϊματος πληθ. νγασε̨ρίμετε̨, νγασε̨λίμετε̨.

νγατε̨ρρόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω, ἐμπλέκω περιπλέκω συγχέω.

νγατε̨ρόχεμ-όνεμ παθ. = ἐμπερδεύομαι περιπλέκομαι συγχέομαι ἀντιθ. σκατε̨ρόνj-όχεμ μετοχ. νγατε̨ρούεμ (γ) νγατε̨ροῦμ (συνηρ.) νγατε̨ρούαρε̨ (τ) = ἐμπερδευμένος· ἀντιθ. σκατερρούαρε̨.

νγατε̨ρρέσε̨-α (γ) νγατε̨ρίμ-ι (γ) = ἐμπέρδευμα, σύγχυσις· πληθ. νγατε̨ρρέσατε̨, νγατε̨ρρίμετε̨· ἀντιθ. σκατε̨ρρέσε̨-α, σκατε̨ρρίμ-ι (ι-ε) νγατε̨ρρούεσιμ (γ) νγατε̨ρροῦσιμ (συνηρ). = ἐπιθ. = ἐμπερδευμένος-η, συγκεχυμένος-η.

νγαφόρ-ι = ἰδ. γαφόρρε-jα (Ἐλβάσ. bogdan).

νγε̄-ja = εὐκαιρία· κᾶμ νγε̄ = εὐκαιρῶ, σ' κᾶμ νγε̄ = δὲν εὐκαιρῶ· πληθ. νγε̄τε̨ = αἱ εὐκαιρίαι.

νγελj (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν)· 2) ἐμποδίζομαι· νγέλjι κάλjι vdε̨ bάλjτε̨τ = ἐσκάλωσε τὸ ἄλογον εἰς τὴν λάσπην· νγέλjι εδέ κε̨τε̨ jάβε̨ = ἐμποδίσθηκε καὶ αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα.

ngélјem (γ) ρ. οὐδ. = σκαλόνω (ἐπὶ ὑγρῶν) 2) ἀργοπορῶ (μεταφορικῶς).

ngélје-ја (Περμέτ.) ἴδ ngολάρ-ι· πληθ. ngέλjετε.

ngeθéj-éχem (Κρουjα) = κeθéj-eχem = γυοίζω.

ngenéstre-a (Σ) = ἴδ. genjéstre-a πληθ. ngenéstrate = ψεῦδος.

ngenјénj-ngenjeχem (budi-bogdan) = ἀπατῶ, πλανῶ τινά, ἀπατῶμαι, ἴδ. genjéj (τ) genjéχem (τ).

ngenјím-i (budi = ἀπάτη, πλάνη, δόλος· πληθ. ngenjímete.

ngerdéсem (Σ) ρ. οὐδ. = περdρέθ boúζετε, περκjέσ με φυτύρε.

ngerлјéсem (γ) ρ. οὐδ. – κουρ ngρεφόσινε λjέσινε στάζετε, ποσὶ μάτσεjα, κjενι κ.τ.λ.

ngerboúkj : ἐπιρ. = καμπουριστά.

ngerboúkјem : ρ. οὐδ. [ἀναγραμματισμὸς] = καμbουριάζω.

ngermój (γ. bogdan) = σφίγγω τινά, ἀγκαλιάζω.— μα ngερμόϊ περ τε ngράνε (γ) = [ἴδ. gερμój].

ngertsелíj (γ) = ἴδ. κερτσελῖj (Βεράτ.) ngερτσελój (Σ) = ἴδ. κερτσελój (Κροῦjα).

ngertsój = ἴδ. vdeρσεj ('Ελβασ.) ἐπὶ κυνῶν, αἰκάλλω.

ngerrás-ét-ét (Βεράτ.) ἴδ. gερχάσ-ετ-ετ πληθ. ngερράσεμε ngερρίσνι, ngέρράσενε = κράζω ἔξαφνα.

(ι-ε) *ngésim-i* : εὔκαιρος· αὖ α ajó κjε κᾶ ngε̄.—ἴδ. ngε̄-jα.

ngéts (ἐπὶ πραγμάτων στερεῶν) ngετς ('Αργυρ.) = σκαλόνω· ἀντιθ. σκέτς.—με̄ ngέτσι κεμίσα vdε φέρρετ = ἐσκάλωσε τὸ ὑποκάμισόν μου εἰς τὴν βάτον. –ngέτσι πλjούμbι vdε γρύκετ τε πούσκεσε, = ἐσκάλωσεν ἡ σφαῖρα εἰς τὸν σωλῆνα τοῦ ὅπλου.— ngέτσι γρέπι μbρένdα ε νούκε dελj μᾶ.

ngéχem (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = εὐκαιρῶ ἴδ. ngε̄-jα.

ngīj-īn-īn ('Ελβασ. ρ. ἐνερ. χορταίνω τινά· καὶ ngῖνj-ῖν-ῖν (τ. bogdan) ἀόρ. ngίνjα-ε-ι (τ. bogdan) μετοχ. ngίνjουνε (bogdan), ngίνjουρε (τ) ngῖνα-ε-ι ('Ελβασ.) μετοχ. ngῖμ ('Ελβασ.)

ngīnјem (τ. bogdan) ρ. οὐδ. = χορταίνω· ngῖνjεμ με boúκε καὶ ngῖνjεμ = χορταίνω ψωμί.

ngíste-ја (Σ) ἴδ. γίστε-jα πληθ. ngίστετε, ngίστρε-α πληθ. ngίστρατε = δακτυλήθρα.

ngítem : παθ. τοῦ ngάσ-ετ-ετ.

νγῖχεμ ('Ελβασ.) παθ. τοῦ νγjῖj ('Ελβασ.)

νγjᾶλ ρ. ἐνερ. [γjᾶλ] = ζωντανεύω τινά, 2) νγjᾶλ (γ) = ἰῶμαι, ἰατρεύω τινά, ἴδ. σ̈ε̱ρόνj (τ). 3) νγjᾶλ = παχύνω τινά. — νγjᾶλ dέσ̈ε̱τε̱ = ι μᾶj (ἐπὶ ζώων ὅταν τὰ δίδουν πολλὴν τροφὴν διὰ νὰ παχύνουν) 4) νγjᾶλ = διατηρῶ (τὸ εἶδος) ὡς νγjᾶλ ποῦλjα, ρόσα, πάτα κ.τ.λ. — ἀόρ. νγjάλα-ε-ι μτχ. νγάλε̱ καὶ νγjάλουνε̱ (γ) νγjάλουρε̱ (τ).

νγjάλεμ: ρ. οὐδ. = ζωντανεύω, 2) ἰατρεύομαι, σ̈ε̱ρόνεμ, 3) παχύνω, γίνομαι παχύς, μᾶχεμ. 4) διατηροῦμαι (κατὰ τὸ εἶδος) με̱-τε̱-ι-νγjάλετε̱ φάρα = διατηρεῖται, πληθύνει κατὰ τὸ εἶδος μου, σου, αὐτοῦ. ἀντίθ. σ̈ούχετε̱.

(ι-ε-τε̱) *νγjᾶλε̱* = θρεμμένος-η-ον, παχὺς-εῖα-ύ. ἀντίθ. ι-λjίκ-γου, ε-λjίγε̱-α, τε̱ λjίγε̱-τε̱, τε̱ νγjᾶλε̱τε̱, (ἀφηρ.) τε̱ νγjάλουνε̱-ιτε̱ (γ) τε̱ νγjάλουρε̱-ιτε̱ (τ).

νγjάλjε̱-α πληθ. νγjάλjατε̱ = ἔγχελυς κοιν. χέλι.

νγjάσ-άτ-άτ (γ. τ) [γjάτε̱] ρ. ἐνερ. = μακρύνω. 2) ἐκτείνω, ἐξαπλόνω, νγjάσ dόρε̱νε̱ τα μάρρ ποσ' ε χ̈αρρῖνj = ἁπλόνω τὸ χέρι νὰ τὸ πάρω, ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — ε νγjάτε τέπε̱ρε̱ = πολὺ τὸ ἐμάκρυνες. ἀντίθ. σ̈κουρτόνj, ἀόρ. νγjάτα-ε-ι μτχ. νγjάτε̱ καὶ νγjάτουνε̱ (γ) νγjάτουρε̱ (τ).

νγjᾶτεμ (γ. τ) ρ. οὐδ. = μακρύνομαι 2) ἐκτείνομαι, ἐξαπλοῦμαι. — νγjᾶτεμ τα μᾶρρ ποσ' ε χ̈αρρῖj = ἁπλόνομαι νὰ τὸ πάρω ἀλλὰ δὲν τὸ φθάνω. — σ̈τρῖχεμ με ε μάρρε̱. — τ' ουνγjάτε̱ jέτα = ζήτω. — τ' ουνγjάτε̱ με νdέρε̱. — (ἀπόκρισις).

νγjάτ (γεγ. bogdan) ἐπίρ. = ἐγγύς, πλησίον κοιν. κοντά. — πε̱ρ σε̱ γjάτι καὶ πε̱ργjάτι (Σ) = ἐκ τοῦ πλησίον, ἀπὸ κοντά. — με̱ σ̈κόϊ λjέπουρι πε̱ρ σε̱ γjάτι = ἐπέρασεν ὁ λαγὼς ἐκ τοῦ πλησίον μου. — ἀντίθ. τέj, λjάρκ.

νγjατόνj-όj (γ. τ), γjατόj, σγjατόj ρ. ἐνερ. = σγjάσ-άτ-άτ ἀντίθ. σ̈κουρτόνj.

νγjατόνεμ-όχεμ, γjατόνεμ-όχεμ, σγjατόνεμ-όχεμ = ἴδ. σγjάτεμ.

νγjάσ-έτ-έτ (Κόρτσ̈α) = ἴδ. γjάσ (γεγ.) ρ.

νγjέθεμ (τ) = ἴδ. ρρε̱κjέθεμ ('Ελβασ.) τε̱ρκjέθεμ (Καβ.).

νγjέκj-ι (τ) ???

(ι-ε-τε̱) *νγjέλjbε̱τε̱* (Τυραν.) ἐπίθ. = ἁλμυρός-ά-όν, καὶ ι-ε-τε̱ σ̈ε̱λῖτε̱ (γ) (ε σ̈ε̱λῖτα ἀσ̈τε̱ μᾶ ε φόρτε̱ σε ε νγjέλbε̱τα) ἴδ. σ̈ε̱λίνε̱-α (γ).

(ι-ε) *νγjέλjμε̣τε̣* = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ ὑγρῶν) ούj' τε̣ νγjέλjμε̣τε̣ (Σ) = ι-ε-τε̣ κρύπε̣τε̣ (Σ) = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, (ἐπὶ κρεάτων ζῴων, τετραπόδων, πτηνῶν, ἰχθύων κ.τ.λ.).

νγjένd (γ) τριτοπρόσ. ρῆμα [ἴσως ἐκ τοῦ κεν-ῶ] = ἀδειάζω. — με̣-τε̣-ε-νγjένd (γ) = κᾶμ-κε̄-κᾶ νγε̄ = εὐκαιρῶ. — σ' με̣ νγjένd, σ' τε̣ νγjένd σ' ε νγjένd = δὲν ἀδειάζω-εις-ει.

νγjε̣νόνj (budi) ρ. οὐδ. = γεύομαι. ἀντίθετον αγjε̣νόνj, καὶ νγjινόj (γ) νουκ' ουνγjερούατσ̈ νγα κε̣jὸ πέμε̣ (Περμέτ.) = δὲν ἐγεύθην ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου. τὸ παθ.

νγjερόνεμ, (Περμέτ.) γjε̣ρόνεμ (Βεράτ.).

νγjέρ ('Ελβασ. - Καβ.) = ἴδ. γjέρ (τ).

νγjερσᾶ = ἴδ. γερσᾶ (τ).

νγjερόνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. γjερόνεμ = πλατύνομαι.

νγjέσ̈: ρῆμα ἐνερ. = ζώνω. — νγjέσ̈ bρέζινε̣ = ζώνω τὴν ζώνην. ἀντίθ. σ̈γjέσ̈ ρ. 2) πλάττω· ὡς νγjέσ̈ bρούμινε̣, bάλτε̣νε̣.

νγjέταj (bogdan), νγjέτι (Σ) ἐπιρ. ἴδ. γjετῖ, ἢ γjετίj = ἀλλοῦ, ἀλλαχοῦ.

νγjέτσ̈ (Τυραν.) ἢ ανγjέτσ̈ = ἴδ. γjερ. — νγjετσ̈ vdε̣ σ̈τε̣πῖτ γjέρ vdε̣ σ̈τε̣πῖ.

νγjέχ̆: (γ. bogdan) ρ. ἐν. = ἀριθμῶ ἴδ. νουμε̣ρόνj καὶ νγjέφ (γ. budi).

νγjέχ̆εμ (γ. bogdan) νγjέφεμ (γ. budi), = ἀριθμοῦμαι ἴδ. νουμε̣ρόχ̆εμ· ἀόρ. νγέχ̆α-ε-ου, νγέφα-ε-ου, μετοχ. γjέχε̣ καὶ νγjέχουνε̣ (γ) νγjέφε̣ καὶ νγjέφουνε̣.

(τε̣) *νγjέχ̆ουνε̣-ιτε̣* (γ. bogdan) τε̣ νγjέφουνε̣-ιτε̣ (γ. budi = τε̣ νουμε̣ρούανιτε̣. — τε̣ πα νγjέχουνατε̣, τε̣ πα νγέφουνατε̣ = ἀναρίθμητα.

νγjιζάρ-ι (Περμέτ.) = ἴδ. γjιζάρ-ι πληθ. νγjιζάρε̣τε̣.

νγjίθε̣: (budi) = ἴδ. γjίθε̣.

νγjινόj (γ) = νγjενόνj (budi) = γεύομαι ἀντιθ. αγjινόj νγjινόj (Σ) = ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.

νγjινέσε̣-α (Σ) καὶ γjινίμ-ι = ἴδ. αγjινέσε̣-α, αγjε̣νίμ-ι. — πληθ. νγjινέσατε̣, νγjινίμετε̣.

(ι-ε) *γjε̣νούεσ̈ιμ*, (ι-ε) *γjε̣νοῦσ̈ιμ* = ἴδ. (ι-ε) αγjενούεσ̈ιμ (ι-ε) αγjε̣νούσ̈ιμ (γ).

νγjῖρ-ι: πληθ. νγjίρετε̣ ??? ⟨λάκκος βαθύς, ἐν ποταμῷ⟩.

νγjῖρεμ: ???

νγjῖρρεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. βραχνιάζω· κουρ ζίρετ̬ε ζε̃ρι ε σ' κουβε̬νdόν dότ' — νγjοῦρρεμ (Βερράτ.) μ' ουνγjῖρρ ζε̃ρι = ἐβράχνιασεν ἡ φωνή μου ἀόρ. ουνγjῖρρα καὶ ουνγjίρρτσ̈ (Περμέτ.)

νγjίσ̈εμ (παθ. τοῦ νγjεσ̈ ρ.) = ζώνομαι.—2) πλάττομαι· ἀντιθ. σγjίσ̈εμ σ' με̬ νγjίσ̈ετ̬ε bούκα.

νγjῖσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ νγjίτ-ίτ-ίτ (τ) κοινῶς κολνῶ· ἀντιθ. σ̈κισ-ίτ-ίτ· (γ) καὶ σ̈κιτ-ίτ-ίτ (τ). – μα νγjίτν̬ε σε bᾶνα ατέ = μὲ ἐσυκοφάντησαν ὅτι ἔκαμα αὐτό.—νγjίτα djάλje̬νε̬ τε μjέσ̈τι = ἔβαλα τὸ παιδὶ 'ς τὸν μάστορα.—νγjίτα djάλje̬νε̬ vdε̬ μjέσ̈τρῖ = ἔβαλα τὸ παιδὶ εἰς τὴν τέχνην· νγjισ με bάρρε̬ = μbάρσ = ἐγγαστρόνω (γυναῖκα).

νγjίτεμ παθ. κολνοῦμαι.—2) ι νγjιτεμ (γ) ἢ νγjίτεμ μbράπα (γ. budi) (μετὰ γεν.) = ἀκολουθῶ τινα.—ι νγjίτεμ μbράπα ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον = βέτε πᾶς ατὶ νjερίου = ἀκολουθῶ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· ἀντιθ. σ̈κίτεμ ι ουνγjίτ τε̬ ζότιτ = ἠκολούθησε τὸν κύριόν του.—ι νγjίτεμ dροῦνιτ (γ) ι νγjῖτεμ dροῦριτ (τ) ἀναβαίνω εἰς τὸ δένδρον, ἑρπύζω, ἀναρριχῶμαι εἰς τὸ δένδρον.—νγjίτεμ vdε̬ μάλjτ = ἀναβαίνω εἰς τὸ ὄρος· ἀντιθ. ούλjεμ, ούνjεμ νγjίτεμ με bάρρε̬ ρ. οὐδ. = μbάρσεμ, ἐγγαστρόνομαι.

νγjίχεμ, (παθ. τοῦ νγjόχ̌) νγjίφεμ (γ) παθ. τοῦ νγjόφ (γ) = γνωρίζομαι.

νγjόχ̌, νγjόφ (γ) ρ. ἐνερ. = γνωρίζω ἀόρ. νγjόχ̌α-ε-ου, νγjόφα-ε-ου (γ)· μετοχ. νγjόχ̌ουνε̬ (γ) νγjόφουνε̬ (γ) νγjόχ̌ουρε̬ (τ)· (ι-ε-τε̬) νγjόχ̌ουρε̬ (τ) νγjόφουνε̬ (γ) = γνωστός-ή-όν ἀντιθ. (ι-ε-τε) πα νγjόχ̌ουρε̬ (τ) (ι-ε-τε̬) πανγjόφουνε̬ (γ) = ἄγνωστος.

(τε̬) *νγjόφουνε̬-ιτε̬* (γ) τε̬ νγjόχ̌ουριτε̬ (τ) = γνωρισμός, γνωριμία· ἀντιθ. τε̬ πα νγjόχουρε̬-ιτε̬ (τ) τε̬ πα νγjόφουνε̬-ιτε̬ (γ).

νγjόμε̬ (ἐπιρ.) = χλωρῶς ἀντίθ. θᾶτε̬ ἐπίρ. νγλjόμε̬ (Τσ̈αμ.).

(ι-ε-τε̬) *νγjόμε, νγλjόμε̬* (Τσ̈αμ.) = χλωρός-ά-όν ἀντιθ. — (ι-ε-τε̬) θᾶτε̬.

νγjομ: ρ. ἐνεργ. = μουσκεύω· τὸ παθ. νγjόμεμ.

νγjοῦρρεμ (Βεράτ.) = ἴδ. νγjίρρεμ (Περμέτ.)

νγjύεj καὶ (συνηρ.) νγjῦj = βουτῶ τι· νγjόεj καφσ̈άτε̬νε̬ vdε̬ γjέλjτ = βουτῶ τὴν βουκιά εἰς τὸ φαγητόν· 2) βάφω: ὡς νγjύεj ρρobατε̬ = βάφω τὰ ἐνδύματα· νγjῦεj τε̬ ζέζε̬, τε̬ κούκjε, τε̬ βέρdε̬ κ.τ.λ. = βάφω μαῦρο, κόκκινον, κίτρινον.—ἀόρ. νγjέbα-ε-ου μετοχ. νγjύεμ—νγjῦμ καὶ νγjύερε̬ (τ).

νγjΰχεμ: παθ. = βουτῶμαι 2) βάφομαι.

(ι-ε) *νγjύεμ* (γ. bogdan) καὶ (ι-ε) νγjΰμ, (ι-ε) νγjύερε = βαμμένος· τε νγjύεμ-ιτε (γ) τε νγjύμιτε (συνηρ.) τε νγjύεριτε (τ) = ἡ βαφή, τὸ χρῶμα.

νγόjε-ja: κουρ ι βένε νγόjε κάλjιτ, bäjενε λjιτᾶριν' ε καπίστρετε σῦθ, ε jα βένε νγόjε περ με ε περμbάjτουνε. — πληθ. νγόjετε.

νγοjόj (Τυραν.) ρ ἐνερ. = κατηγορῶ τινά, ε μάρρ vdε περ γόjε. — *νγοjόχεμ* παθ. (Τυραν.).

νγολάρ-ι πληθ. νγολάρετε καὶ νγέλjε-jα (Περμέτ.) ι βοῦρα διέτε νγολάρε vdε búθετ κjε σ' ι dάλjενε κούρρε = ι πουνόβα νjε νγολάρ vdε búθετ κjε τα μbάjε μέντ. — πληθ. νγελjετε.

νγόπ, νγόσ (τ) ρ. ἐνεργ. = κορέννυμι, χορταίνω τινα ἴδ. νγῖνj.

νγόπεμ-νγόσεμ (τ) ρ. οὐδ. κορέννυμαι, χορταίνω· ἴδ. νγῖνjεμ· ἀντιθ. κᾶμ ουνῖ, με βιέν ουνῖ.

νγορδάκj-ι ἀρσ. νγορδάκjε-jα θηλ. πληθ. νγορδάκετε ἀρσ νγόρδάκjετε θηλ. καὶ νγορδαλjάκj-ι ἀρσ. νγορδαλjάκjε-jα θηλ. πληθ. ετε ἀρσ. — ετε θηλ. = ψόφιος, μισοπεθαμένος, ἡμιθανὴς (χλευαστικῶς).

νγορδεσίνε-α (γ) στερβίνε-α (Σ) πληθ. νγορδεσίνατε, στερβίνατε = ψοφίμι, πτῶμα.

(ι-ε) *νγόρδετε* ἐπίθ. = ψόφιος, 2) ι-ε νγόρδετε [κορδόνω] = φουσκωμένος· ἴδ. νγόρδετε, τριτοπρόσωπον ρημ.

νγόρδετε ἐπίρ. = ψόφια, 2) φουσκωμένα.

νγόρδετε ρ. τριτοπρόσ. [κορδόνω] ἀντίθ. σ̈κόρδετε. — με-'ε-ι νγόρδετε = φουσκόνω, τεντόνω. — μ' ουνγόρθ κᾶρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου, ἐσηκώθηκεν ἡ ψωλή μου.

νγόρθ (τ.γ.) ἢ νγόρδι (γ) ρ. οὐδ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζῴων, καὶ βdέσ ἐπὶ ἀνθρώπων)· τσόφ (γ. τ. bogdan ἐπὶ ζῴων) [Ἑλλην. ψοφ-ῶ]. — νγόρδι = τσόφι = ἐψόφησεν.

νγοῦκj (Ἀργυρ.) = ἴδ. κούκj = κοκκινίζω.

νγοῦκjεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. κοῦκjεμ ρ. οὐδ. = κοκκινίζω.

νγούλj ρ. ἐνεργ. = χώνω, ἀντίθ. σ̈κούλj = ξεριζόνω, ξεκολνῶ.

νγοῦλjεμ παθ. ἀντίθ. σ̈κοῦλjεμ.

νγουλjτσ̈όνj (Περμέτ.) = ἴδ. γουλjτόνj (Περμέτ.).

νγουρόj (Σ) = ἴδ. ουλjουρῖj (γ).

νγουρόνj-όj (γ. τ. bogdan) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἀπολιθόνω, σκληραίνω. — νγουρόνεμ-όχεμ παθ. = ἀπολιθοῦμαι, σκληρύνομαι.

νγούρρ (Περμέτ.) [ν-γοῦρ-ι] ρ. ἐνεργ. = σκληρύνω· καὶ νγουρρε̱τόνj (Περμέτ.). — ἀντίθ. τσ̈κρεφε̱τόνj.

νγοῦρρεμ - νγουρρετόνεμ παθ. ἀντίθ. τσ̈κρεφε̱τόνεμ.

(ι-ε) *νγούρρε̱τε̱* (Περμέτ.) ἐπίθ. = σκληρός-ά. — ἀντίθ. ι-ε τσ̈κρέφε̱τε̱.

νγούσ-ούτ-ούτ (γ) ρ. ἐνεργ. = βιάζω τινά· ἴδ. νdσιτόj, ἀόρ. νγούτα-ε-τι, μτχ. νγούτε̱ καὶ νγούτουνε̱.

νγουσ̈ουλόj (Σ) νγουσ̈ε̱λόj (Σ. budi) ρ. ἐνεργ. παρηγορῶ τινά· ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̱λόνj (budi) ι-ε σ̈κουσ̈ε̱λοῦεμ = ἀπαρηγόρητος. — νγουσ̈ουλόχεμ, νγουσ̈ε̱λόχεμ (Σ. budi) παθ. — ἀντίθ. σ̈κουσ̈ε̱λόνεμ.

νγουσ̈ουλίμ-ι (Σ) καὶ νγουσ̈ε̱λίμ-ι (Σ. budi) = παρηγορία· πληθ. νγουσ̈ουλίμε̱τε̱.

νγουσ̈ουλούεσ-ι πληθ. νγουσ̈ουλούεσιτε̱ = παρηγορητής· καὶ νγουσ̈ουλιμτάρ-ι: ἀρσ. νγουσ̈ουλιμτάρε-jα θηλ. — πληθ. ἀρσ. τάρε̱τε̱ θηλ. τάρετε̱ καὶ νγουσ̈ε̱λιμτάρ-ι νγουσ̈ε̱λιμτάρε-jα = παρηγορητὴς - παρηγορήτρια.

(ι-ε) *νγουσ̈ουλούεσ̈ιμ:* (Σ) καὶ ι-ε νγουσ̈ε̱λούεσ̈ιμ καὶ ι-ε νγουσ̈ε̱λοῦσ̈ιμ καὶ ι-ε̱ νγουσ̈ε̱λοῦσιμ (συνηρ.) = παρηγορημένος-η.

(ι-ε-τε̱) *νγούσ̈τε̱* ἐπίθ. = στενὸς-ή· ἴδ. ι-ε-τε̱ ανγούσ̈τε̱ ἀντίθ. ι-ε-τε̱ γjα̃νε̱.

νγούσ̈τε̱ ἐπίρ. στενῶς· ἴδ. ανγούσ̈τε̱. ἀντίθ. γjα̃νε̱ (γ), γjέρε̱ (τ).

νγουσ̈τόνj-όj ρ. ἐνεργ. = στενεύω· ἀντίθ. σ̈γjανόj (γ) σ̈γjερόνj (τ).

νγουσ̈τόνεμ-όχεμ παθ. στενεύομαι· ἀντίθ. σ̈γjα̃νόχεμ (γ) σ̈γjερόνεμ (τ).

νγουσ̈τίμ-ι πληθ. νγουσ̈τίμετε̱ (ἀφηρ.) = ἴδ. ανγουσ̈τίμ-ι.

νγούτεμ (γ) παθ. τοῦ νγούσ-ούτ-ούτ (γ) = βιάζομαι.

νγουφάσ-άτ-άτ, νγουφάτεμ (Σ) = ἴδ. μbουφάσ-άτ-άτ — μbουφάτεμ.

νγρα̃νε̱ (γ) νγρε̱νε̱ (τ) μτχ. τοῦ ρ. χα̃ = ἐσθίω, τρώγω.

(ι-ε) *νγράτε̱-ι* (γ) γjόρε̱-ι-α (τ) = ἴδ. ι-ε μjέρε̱-ι-α.

νγράτσκε̱-α (Περμέτ.) [νγρέχ̱ ρ.] = ἴδ. bετίμε̱-α πληθ. νγράτσκατε̱ νγράτσ̈κε̱-α (Περμέτ.), γράτσκε̱-α πληθ. ατε̱.

νγρε̃-ε̃ν-ε̃ν καὶ τσ̈όj (Σ) = σηκόνω τι· ἀντίθ. ουνj, ουλj ρ. νγρε̃ κρύε = ἐπαναστατῶ· ἀόρ. νγρῖτα-ε-ι, μτχ. νγρίτε̱ καὶ νγρίτουνε̱ (γ) νγρίτουρε̱ (τ).

νγρένε̣σ-ι ('Αργυρ.) ἀρσ. νγρε̣νε̣σε-jα θηλ. = χ̇άμε̣σε̣-ι, χ̇άμε̣σε-jα. — πληθ. νγρε̣νε̣σιτε̣ ἀρσ. — νγρε̣νε̣σετε̣ θηλ. — χ̇άμε̣σιτε̣ ἀρσ. — χ̇άμε̣σετε̣ = ὁ ἀδηφάγος, πολυφάγος, κοιν. φαγᾶς.

νγρέχ̇, νγρέφ (γ) = στήνω, σταίνω ρ. — ἀντίθ. ὂκρέχ̇, ὂκρέφ (γ).

(ι-ε-τε̣) *νγρέχ̇ε̣τε̣, νγρέφε̣τε̣* = στημένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε̣ ὂκρέχ̇ε̣τε̣, ὂκρέφε̣τε̣.

νγρέχ̇ε̣τε̣, νγρέφε̣τε̣ ἐπίρ. ἀντίθ. ὂκρέχ̇ε̣τε̣, ὂκρέφε̣τε̣.

νγρίχ̇εμ, νγρίφεμ παθ. τοῦ νγρέχ̇, νγρέφ· ἀντίθ. ὂκρῖχ̇εμ, ὂκρῖφεμ.

νγρῖχ̇εμ, τσ̈όχ̇εμ: παθ. τοῦ νγρε̄ = σηκόνομαι· ἀντίθ. ούνjεμ, ούλjεμ. — ου νγρε̄ = βάτε = σηκωθεὶς ὑπῆγεν. — νγρέου = σήκου. — ουνγρίτα πρεj γjοῦμιτ = ἐσηκώθην ἀπὸ τὸν ὕπνον — νγρῖχ̇εμ vdε̣ κε̣μbε̣ = σηκόνομαι εἰς τὸ ποδάρι. — νγρέου τί κjε̣ φλjε̄, ε τσ̈όχ̇ου πε̣ρ τε̣ βdέκουνισ̈ = ἔγειραι ὁ καθεύδων καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν (ψαλμός).

νγρῖj, νγρῖj (γ. τ.) ρ. οὐδ. = παγόνω· (ἐπὶ ὑγρῶν καὶ μετάλλων)· ἀντίθ. ὂκρῖj (γ) ὂκρῖj (τ). — νγρῖνι ούjε̣τε̣ ε οubᾱ̃ ἀκουλε̣· νγρῖνι βόjτε̣, τε̣ λjύνε̣τε̣, dύλε̣τε̣. — νγρῖνι πλjούμbι, αργjᾶ̄vdι, ᾱρι· [ἴδ. Ἑλλην. κρυόνω].

νγρῖτε̣ (γ) νγρῖτε̣ (τ) ἐπίρ. καὶ νγρίρε̣ (τ) ἀντίθ. ὂκρῖτε̣ (γ) ὂκρῖτε̣ (τ).

(ι-ε-τε̣) *νγρῖτε̣* (γ) νγρῖτε̣ (τ) ἐπίθ. = παγωμένος-η· ἀντίθ. ι-ε-τε̣ ὂκρῖτε̣ (γ) ὂκρῖτε̣ (τ) καὶ ι-ε-τε̣ νγρῖρε̣ (τ).

νγρόχ̇, νγρόφ (γ) ρ. ἐνεργ. = θερμαίνω, ζεσταίνω· ἴδ. vdσε̄j = πυρόνω· ἀντίθ. φτόχ̇, φτόφ (γ).

νγρόχ̇εμ, νγρόφεμ (γ) παθ. ζεσταίνομαι· ἴδ. vdσε̄χ̇εμ (γ) = πυρόνομαι· ἀντίθ. φτόχ̇εμ, φτόφεμ. — πούλjα νγρόχ̇ βε̄τε̣· νγρόχ̇εμ vdε̣ ζjάρρ = θερμαίνομαι εἰς τὴν φωτιάν.

νγρόχ̇ε̣τε̣, νγρόφε̣τε̣: ἐπίρ. = θερμῶς· ἀντίθ. φτόχ̇ε̣τε̣, φτόφε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *νγρόχ̇ε̣τε̣, νγρόφε̣τε̣:* ἐπίθ. = θερμὸς-ή, ζεστὸς-ή· ἀντίθ. ι-ε-τε̣ φτόχ̇ετε̣, φτόφε̣τε̣ (γ).

νγρούσ̈τ-ι πληθ. νγρούσ̈τατε̣ = ἴδ. γρούσ̈τ-ι.

νγρύκε̣ ἐπίρ. [ν-γρύκε̣-α] ('Ελβασ.) χ̇όπα ('Ελβασ.), μbε̣ χ̇όπ (Τυραν.) = ἀγκαλιὰ ἐπίρ. — μάρρ. νγρύκε̣ = μάρρ χ̇όπα = μάρρ μbε̣ χ̇οπ = πέρνω ἀγκαλιά, πέρνω 'ς τὴν ἀγκαλιά μου. — ε μόρα νγρύκε̣ ('Ελβασ.) = ε μόρα χ̇όπα ('Ελβασ.) = ε μόρα μbε̣ χ̇οπ (Τυραν.) = τὸν ἐπῆρα εἰς τὰς ἀγκάλας. — μάρρ νγρύκε̣ (budi-bogdan) = ἀγκαλιάζω, ἴδ. ρρόκ vdε̣ κjάφε̣τ.

νγρύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνεργ. = βραδυάζω τινά· ἀντίθ. γε̱δἶj. — Περε̱νdία νγρῦσι dίτε̱νε̱ = ὁ Θεὸς ἐβράδυκσε τὴν ἡμέραν· ἀόρ. νγρῦσα-ε-ι μτχ. νγρύσε̱, νγρύσουνε̱ (γ) νγρύσυρε̱ (τ).

νγρύσεμ: ρ. οὐδ. = βραδυάζω. νγρύσετε̱ τριτοπροσ. = βραδυάζει = γίνεται ἑσπέρα. — ουνγρύσ = oubᾶ νάτε̱ = ἐβράδυασεν = ἔγεινεν ἑσπέρα. ἀντίθ. γε̱δἴχ̱εμ. — έτσε̱ ὄπέjτ σε ουνγρύσ ε να ζοῦ νάτα μb' ούδε̱ = περιπάτει γρήγορα διότι ἐβράδυασε καὶ μᾶς ἔπιασεν ἡ νύκτα εἰς τὸν δρόμον. — jέμι νjέρσ γρύσεμι ε σ' γε̱δἴχ̱εμι.

(τε̱) *νγρύσουνε̱-ιτε̱,* (γ) τε̱ νγύσουρε̱-ιτε̱ (τ) καὶ τε̱ νγρύσμιτε̱ = ἡ βραδυά. — μος τε̱ γjέτε̱ τε̱ γρύσμιτε̱ = νὰ μὴ φθάσῃς νὰ βραδυάσῃς (ἀρά).

νγρύσε̱τε̱: ἐπίρ. = βραδέως.

νdaj (γ. τ. budi) πρόθεσις = παρά, πλησίον, άφε̱ρε̱ νdάj Ζότινε̱ (budi) = αφε̱ρε̱ Ζότιτ νdάj νάτε καὶ νdαj νάτε̱ (Περμέτ.) = άφε̱ρε̱ μbράμε̱jεσε̱· νdαj τε̱ γδἶτε̱, άφε̱ρε̱ σε̱ γε̱δἶμε̱σε̱ (γ)· νdαj Τε̱νε̱-Ζόνι (bogdan) = άφε̱ρε̱ Ζότιτ τ' άνε̱.

νdάj (τ) = ἴδ. dάj (γ) = διαιρῶ, χωρίζω.

νdάλj (γ), νdαλjόj (γ), dάλj, dαλjόj (τ) = ρ. ἐνεργ. = σταματῶ τινά· ρ. οὐδ. = ἐμποδίζω ἐμαυτόν. — νdάλjε καὶ dάλjε = στάσου. — νdάλjε ατύ = στάσου αὐτοῦ. — νdάλjεμ, νdαλjόχ̱εμ (γ)· dάλjεμ, dαλjόνεμ (τ) παθ.

νdᾶνdε̱τε̱ (γ) = ἴδε dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίρ. ⟨πυκνῶς⟩.

(ι-ε-τε̱) *νdᾶνdε̱τε̱* = ἴδ. ι-ε-τε̱ dᾶνdε̱τε̱ (γ) ἐπίθ. ⟨πυκνός⟩.

νdάρε̱ (Ὕδρα) ἐπίρ. = ἀπέναντι.

νdαὄτί (Ἔλβασ) (Βεράτ.) = ἴδ. ταὄτί.

νdάχ̱εμ (τ) παθ. τοῦ νdάj (τ) = ἴδ. dάχ̱εμ (γ).

νdε̱ = ἴδ. τε̱ = πρός.

νdε̱ (μετὰ αἰτιατ. ἑνικῆς) = ἐν, εἰς· σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν, ρρῖ νdε̱ ὄτε̱πῖ = κάθημαι ἐν τῇ οἰκίᾳ· 2) τὴν εἰς τόπον κίνησιν, βέτε νdε̱ στε̱πῖ = ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν· 3) τὸ ἐντός, μέσα, ε βούρα νd'άρκετ = τὸ ἔθεσα εἰς τὸ κιβώτιον· 4) [συντ. μεθ' ὑποτακτ.] = ἐάν, ἄν· νdε̱ bέφὄα = ἐὰν κάμω, νdε̱ φόλjτὄα = ἐὰν ὁμιλήσω· νdε̱ κjόφτε̱ = ἐὰν εἶναι· νdε̱ πάστε̱ = ἐὰν ἔχῃ κ.τ.λ. — νdε̱ μος bε̱φὄα = ἐὰν μὴ κάμω· νdε̱ μὸς φόλjὄα = ἐὰν μὴ ὁμιλήσω κ.τ.λ. — ε νdε̱ μὸς = εἰδεμή. — νε̱ ε

bȩφӧα μίρȩ πο vbȩ μὸς (ἢ) ε vdȩ μός, ατȩχέρȩ . . . . . = ἐὰν τὸ κατορθώσω καλῶς, εἰδεμή, τότε . . . . . — vdȩ βȩvd καὶ βέντ (γ) (μετὰ γεν.) = ἀντί· σημ. τὴν ἀνταλλαγὴν ἢ ἀντικατάστασιν· vdȩ βέντ τ'οῦjιτ πῖντε βε̃vȩ = ἀντὶ ὕδατος ἔπινεν οἶνον.

vdεεβόνȩ (budi) = ἐπίρ. παστάj (τ) μbασανdάj (γ) = ἔπειτα.

vdȩγjój ρ. ἐνεργ. (μετὰ αἰτ.) = ἀκούω· 2) (μετὰ γεν.) = ὑπακούω· 3) vdȩγjόvj (budi) = ἀκούω, ὑπακούω· β΄. ἐννοῶ, κουπȩτόvj ἴδ. dȩγjój, dιγjój (τ). — vdιγjój (γ).

vdȩγjόχ̆εμ-όνεμ. vdιγjόχεμ-όνεμ (γ) παθ. = ἀκούομαι· 2) (budi) ἐννοοῦμαι, κουπȩτόνεμ. — ἴδ. dȩγjόνεμ, dιγjόνεμ (τ).

(ι ε) *vdȩγjούȩσ̈ιμ - dȩγjοῦσ̈ιμ* (συνῃρ.), dιγjοῦεσ̈ιμ, dιγjοῦσ̈ιμ (γ) = εὐπειθής, ὑπήκοος καί: ι-ε dȩγjουάρσ̈ιμ (τ) — ἀντίθετον ι-ε παdȩγjούεσ̈ιμ - παdȩγjοῦσ̈ιμ = πανdιγjούεσ̈ιμ - πανdιγjοῦσ̈ιμ· ι-ε παdȩγjουάρσ̈ιμ (τ) παdιγjουάρσ̈ιμ (τ) = ἀπειθής.

(τȩ) *vdȩγjούεμ-ιτȩ* καὶ (τȩ) *vdȩγjοῦμιτ* (συνῃρ.) οὐδ. = ἡ ἀκοή· καὶ τȩ vdιγjούεμ-ιτȩ καὶ τȩ vdιγjοῦμιτ (συνῃρ.) οὐδ. καὶ προσέτι τȩ γjέγjουvȩ-ιτȩ (γ) = ἴδ. τȩ dȩγjουάρȩ-τȩ (τ), τȩ dιγjουάρȩτȩ (τ).

vdέζȩ-α (Ἐλβασ.) = ζῆλος, ζηλοτυπία (ἐπὶ καλοῦ). — ε κᾶμ vdέζȩ = ε κᾶμ ζελjῑ (ατȩ vjερῑ) = τὸν ζηλεύω, τὸν ζηλοτυπῶ. — μȩ κε̃ vdέζȩ = μȩ κε̃ ζελjῑ = μὲ ζηλεύεις.

vdέζεμ (Σ) παθ. τοῦ vdέσ ρ. ἴδ. vdίζεμ (= ἀνάπτω, κυρίως καὶ μτφ.).

vdε̃j (γ) vdε̃j (τ), vdε̃ρ (τ)· ἴδ. vdε̃vj (γ), vdε̃vj (τ) = ἁπλόνω.

vdȩιέj-έχ̆εμ (γ. τ.) = ἴδ. vdȩλjέj-έχ̆εμ (Τσ̈αμ.) μτχ. vdȩλύεμ (γ) καὶ vdȩjύμ (συνῃρ.), vdȩjύερȩ (τ) = ἴδ vdȩλjύερȩ (τσ̈αμ) = συγχωρῶ.

vdȩιέχ̆εμ (γ. τ.) παθ. ἴδ. vdȩλjέχεμ (τσ̈αμ) = συγχωροῦμαι.

vdȩjέσȩ-α (γ. τ.) = ἴδ vdȩλjέσȩ-α = συγχώρησις.

vdεκ (τ) = ἴδ τεκ (τ).

vdȩλjέj (τσ̈αμ) ρ. ἐνεργ. συγχωρῶ ἀόρ. vdȩλjέβα-ε-ου μετοχ. vdȩλjύερȩ παθ. vdȩλjέχ̆εμ (τσ̈αμ).

vdȩλjέσȩ-α (τσ̈αμ) = συγχώρησις, πάστȩ vdȩλjέσȩ! (ἐπὶ τεθνηκότων) = ὁ θεὸς συγχωρήσαι. — ἴδ. πάστȩ dρίτȩ (Σκόdρα) ἐπὶ θνητῶν.

vdȩvȩ (μετὰ αἰτ.) = ὑπό: τὸ ὑποκάτω ἢ τὸ ἐξαρτώμενον· vdένȩ δε̃τ = ὑπὸ γῆν· vdȩν' ούρδȩρ τȩ πάριτ = ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ἀρχηγοῦ. — vdένȩ πουσ̈τέτ = ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν.

νdε̄νj (γ) ἢ νdε̄j (γ), νdε̄νj ἢ νdε̱j (τ) νdε̱ρ (τ) = ρ. ἐνεργ. = ἁπλόνω.— νdε̄νj ρρόbατε̱ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα. — μετοχ. νdε̄μ (γ) νdε̄ρε̱ (τ) ἀόρ. νdε̄να-ε-ι (γ) νdε̄ρα-ε-ι (τ).

νdε̄χ̄εμ (γ) νdε̄χ̄εμ (τ) = ἐξαπλόνομαι.

dένjούνε̱ (γ) νdένjουρε̱ (τ) μετοχ. τοῦ ρρῖ = κάθημαι· ἀόρ. νdένjα-ε-ι (γ. τ. budi-bogdan).

(τε̱) ***νdένjουνε̱-ι-τε̱*** (γ) τε̱ νdένjουρε̱-ιτε̱ (τ) οὐδ. = ἡ διαμονή, ἡ κατοικία· κοῦ ε κᾶ τε̱ νdε̱νjουριτε̱ ; = ποῦ ἔχει τὴν κατοικίαν ; ποῦ κατοικεῖ ;

νdέπε̱ρ: πρόθ. (μετ' αἰτ.) σημ. τὴν διά τινος τόπου διάβασιν: σ̈κόβα νdε̱πε̱ρ μάλjετ ε νdε̱πε̱ρ φούσ̈ατ = διέβην διὰ τῶν ὀρέων καὶ τῶν πεδιάδων. — σ̈κόβα πε̄νε̱, νdε̱πε̱ρ βε̱ρε̱ν' ε γjυλjπέρε̱σε̱. — νdέπερ-μέσ (μετὰ γεν.) = διὰ μέσου, ἀνάμεσα : σ̈κόβα νdε̱πε̱ρ μες τε̱ ουσ̈τε̱ρίσε̱ αρμίκjετ ε σ' με̱ πα νjερῖ = διέβην διὰ μέσου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοπέδου καὶ οὐδεὶς μὲ εἶδεν. — ε dεπε̱ρτόϊ πλjούμbι νdε̱πε̱ρ μες τε̱ ζέμε̱ρσε̱ εδὲ ρᾶ παφρρύμε̱ = τὸν διεπέρασεν ἡ σφαῖρα ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ ἔπεσεν ἄπνους. — κουσ̈ μούντ τε̱ σ̈κόνjε̱ νdε̱πε̱ρ μεσ τε̱ ζjάρριτ ετε̱ μος dίγjετε̱; = νdε̱ρ [Λατ. inter] (πρόθ. μετ' αἰτ. πληθυντικῆς) = τὸ ἐν μέσῳ (εἴτε χρονικὸν εἴτε τοπικὸν) διάστημα: νdε̱ρ νjέρζιτ = εν τοῖς ἀνθρώποις, νdε̱ρ boύρρα ε νdε̱ρ γρᾶ = ἐν μέσῳ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν.

νdε̄ρ (τ) = ἴδ. νdε̄νj (τ) ρ. = ἁπλόνω.

νdε̄ρ (τ) ??? τε̄ρ (γ) ρ. ⟨ἴσως στεγνόνω, 'λιάζω⟩.

νdε̄ρ-νdε̄ρ-νdε̄ρ (budi) ρ. = ἴδ. νdερόνj ἀόρ. νdε̄ρα (budi) μτχ. νdέρουνε̱ (budi) = τιμῶ.

νdε̄ρεμ (budi) = ἴδ. νdερόχ̄εμ-όνεμ· παθ. τοῦ προηγ.

νdε̱ργ/έγ/ε̱jε-jα = [νdε̱ρ-γjέγjεμ] = συνείδησις. πληθ. νdε̱ργjέγjε̱jε-τε̱.

νdε̱ρdύμ (bogdan) = ἀμφιβολία = ᾶσ̈τε̱ νdε̱ νdε̱ρdύμ (bogdan) = ὑπάρχει ἀμφιβολία.— πα νdε̱ρdύμ (bogdan) = ἀναμφιβόλως.

(ι) ***νdε̱ρdύσ̈ιμ-ι*** ἀρσ. ε-νdε̱ρdύσ̈ιμε-jα θηλ. (bogdan) = ἀμφίβολος.

νdε̄ρ-ι ἢ ***νdέρε̱-ι*** (γ. τ. budi) νdε̄ρ-νdέρια (budi) πληθ. νdε̄ρετε̱ = τιμή, ὑπόληψις. 2) χάρις. — με νdερ τέjε = μὲ τὸ συμπάθειο (κοιν.) — κjόφσ̈ με νdερ = εἴθε νὰ σὲ τιμῶσιν.— να bέρι σ̈ούμε̱ νdε̄ρ = μᾶς ἐτίμησε πολύ. — σ' κᾶ νdε̄ρ = δὲν ἔχει ὑπόληψιν. — ι ἀπ νdε̄ρινε̱ ν' dόρε̱ = τὸν ἀτιμάζω.— με̱ bέρι νjε̱ νdέρε̱ = μοῦ ἔκαμε μίαν χάριν.

— jα dī πε̱ρ vdεp = τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, τὸν εὐγνωμονῶ.— σ' jα dī πε̱ρ vdε̱ρ = δὲν τοῦ τὸ γνωρίζω διὰ χάριν, ἀγνωμονῶ.

vdε̱ρέκj (γ. τ. budi-bogdan) ρ. ἐνερ. = διορθόνω, κοιν. ἰσιάζω. 2) συμβιβάζω τινά, 3) στολίζω τινά, 4) vdρέκj κάλjινε̱ = εὐνουχίζω τὸν ἵππον.

vdρέκjεμ: παθ. διορθόνομαι, κοιν. ἰσιάζομαι 2) συμβιβάζομαι, 3) στολίζομαι. — ου vdρέκjα με ατε̱ vjερῖ = ἐσυμβιβάσθην μὲ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

vdε̱ρζέχεμ: συνουσιάζομαι (ἐπὶ προβάτων).—δέντε̱ vdε̱ρζέχενε̱, πὸ κjε̄τε̱, κjέντε̱, μάτσ̈ετε̱, ούjκjτε̱ κ.τ.λ. vdίκjενε̱, σ̈τε̄ζε̱τε̱ σ̈κέλjενε̱, πέσ̈κjιτε̱ ρρίχενε̱, πέλjατε̱ χίκjενε̱. — μbε̱ σὲ ε κε̄ χιέκjουρε̱ πέλjε̱νε̱; (do με θένε̱ πε̱ρ μάσ α πε̱ρ μούσ̈κε̱).

vdε̱ρζῖχεμ: ἴδ. μbε̱ρζῖχεμ.

vdε̱ρκᾶμπ (bogdan) ρ. ἐνερ. = μαρρ vdε̱πε̱ρ κέμbε̱ = καταδυναστεύω.

vdε̱ρκᾶμbεμ (bogdan) = καταδυναστεύομαι. = μέρρεμ vdέπε̱ρ κέμbε̱.

(ι-ε) *vdε̱ρκᾶμbουνε̱* (bogdan) = καταδυναστευμένος.

vdερκρέχεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ἴδ. σ̈καλόj (γ) ρ. οὐδ.

vdε̱ρλjίκj-ίκj-ίκj (Ἔλβασ.) ρ. ἐνερ. = νγατε̱ρόj φίjετ' ε πελjχούρε̱σε̱. — ἀόρ. vdε̱ρλίκjα, μτχ. vdε̱ρλjίκjε̱ καὶ vdε̱ρλjίκjουνε̱.

vdε̱ρλjίκjεμ παθ. [ἴδ. λjικjετ' ε κρᾶχανιτ πελjχούρε̱σε̱].

vdε̱ρμbλjύσ-ύτ-ύτ (γ) ρ. ἐνερ. = φε̱ρκόj σι bερbε̄ρι, do με θᾶνε̱ τουε σ̈τύπουνε̱ με dόρε̱, τουε ρρόκουνε̱ με dόρε̱, τουε σ̈κέλjουνε̱ με dόρε̱. vdε̱ρμbλjύτεμ παθ. τοῦ προηγ.

vdε̱ρμένdεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = bίε vdε̱ρ μέντ, συνέρχομαι.

vdε̱ρμές (τ) = ἴδ. vdε̱ρμjέτ (γ).

vdε̱ρμjέτ (γ) πρόθεσις. σημ. τὸ μεταξύ, ἢ ἐν τῷ μέσῳ κείμενον.— vdε̱ρμjέτ jουσ̈ γjένdετε̱ vjε̱ vjερῖ ι κέκj = μεταξὺ ὑμῶν ὑπάρχει κακός τις.

vdε̱ρμjέτε̱σ-ι vdε̱ρμjέτε̱σε jα θηλ. πληθ. vdε̱ρμjέτε̱σιτε̱ ἀρσ.— vdε̱ρμjέτε̱τετε̱ θηλ. = μεσίτης, μεσίτρια.

(ι-ε) *vdε̱ρμjέτσ̈ιμ* (ἢ) ι-ε-vdε̱ρμjέτσ̈εμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-μέσε̱μ.

vdερόνj-όj: ρ. ἐνερ. = τιμῶ.— vdερόνεμ-όχεμ = τιμῶμαι.

vdε̄ρς: εἰς τὰς φράσεις: φάλjεμι vdε̄ρς (= εὐχαριστοῦμέν σοι) = εὐχαριστῶ.— ι φάλjεμ vdε̄ρς Ζότιτ = εὐχαριστῶ τὸν Θεόν.— τε̱ φάλjεμ

vdḙρς πḙρτḙ μίρḙνḙ κjḙ μḙ bέρε (κjι μḙ bȁνε (γ)) = σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὸ καλὸν ὅπου μοῦ ἔκαμες· ὀρθότερον εἰπεῖν· φάλjεμι vdḙ̄ρḙσḙ Ζότιτ. ὁ budi σχηματίζει τὴν γενικὴν τοῦ vdέρḙ-να γεν vdḙ̄ρσḙ ἀντὶ vdέρḙσḙ = τῆς τιμῆς.

vdḙρσέj (Ἔλβασ,) ρ. ἐνεργ. κοινῶς = ἀναγκάζω, (παρακινῶ) τὸν σκύλον.

vdḙρσόj (Κροῦjα), νγḙρτσόj (Σ) [vdḙρ-σῦ-νι (γ) ἢ σῦ-ρι (τ)] ἀναγκάζω τὸν σκύλον ἐπάνω του· vdḙρσέj κjέντḙ.

(ι-ε) *vdḙ̄ρöιμ* καὶ (ι-ε) *vdέρöεμ* (γ. τ.) = τίμιος-α ἔντιμος· ννdḙρρόνj-όj : ρ. ἐνερ. = ἀλλάτω, μεταλλάτω, μεταβάλλω, ἀνταλλάσσω. — φράσις : vdḙρρόϊ jέτḙνḙ = ἀπεβίωσεν· ἴδ. κḙμbένj.

vdḙρρόνεμ-όχεμ : παθ. καὶ οὐδ. = ἀλάττομαι, μεταβάλλομαι 2) ἀλλάττω τὴν ἐνδυμασίαν· vdḙρρόχεμ = vdḙρρόj ρρόbατḙ, κḙμίσḙνḙ, τḙ λjίντατḙ κ.τ.λ. ἴδ. κḙμbένεμ-έχεμ.

vdḙρτόj-όχεμ = ἴδ. dḙρτόj-όνεμ (τ) vdρετόj όχεμ (Σ).

vdḙρτέσḙ-α : πληθ. vdḙρτέσατḙ = κτίριον, κτίσις, κτίσμα.

vdεσ ρ. ἐνεργ. = ἴδ. δέσ. ἀόρ. vdέζα, μετοχ. vdέζḙ καὶ vdέζουνḙ (γ) vdέζουρḙ (τ). — vdέσα με vjḙρῖ τḙ λjια (τ) = κοινῶς ἔντεσα μὲ ἕνα κακὸν ἄνθρωπον· (Τουρκ. ογραdίσ ρ.)

vdεö ἐπιρ (Σ) ι ρȁ μbḙ κράχα, α ι ρȁ μbḙ bḙρρούλj τḙ κράχουτ.

vdέöα μίρḙ : φράσις (Μαλjḙσία ε Σκόdρḙσḙ) [ἀντὶ vdιέφζα μίρḙ, κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ ö καὶ τροπῇ τοῦ ιε εἰς ε, καθὼς διέτḙ καὶ δḙ̄τḙ (Σ), ρριέöτḙ-α καὶ ρρέöτḙ-α (Σ) ρριέδḙ-α καὶ ρρḙ̄δḙ-α (= ρεῦμα) κ.τ.λ. συνήθως κατὰ Σκοδριάνοις] Μαλjḙσόρḙτḙ ε Σκόdρḙσḙ κουρ πίκjενḙ μb' ούδḙ ι θόνḙ vjȁνι τιέτριτ, Νdέöα μίρḙ ! Μίρḙ σε ου πόκjḙμ (ἀπόκρισις) δηλ. εἴθε νὰ ἀκροασθῶ καλῶς περὶ ὑμῶν.

vdεöκόj (bogdan) ἢ vdḙöκόj (bogdan) ρ. ἐνεργ. = ἐπιπλήττω· καὶ vdιöκόνj (budi) ἐπιπλήττω, τιμωρῶ, castigare, τὸ παθ. vdεöκόχεμ ἢ vdḙöκόχεμ (bogdan), vdιöκόνεμ (budi).

vdḙ̄χεμ (γ) vdḙ̄χεμ (τ) παθ. τοῦ vdḙ̄j ἢ vdḙ̄j (γ) vdḙ̄j ἢ vdḙ̄j (τ).

vdιβḙνέσḙ-α (bogdan) = χρησμὸς πληθ. vdιβḙνέσατḙ.

vdιγjόj-όχεμ ἴδ. vdḙγjόj-όχεμ.

(ι-ε) *vdίγjουεöιμ* (γ) καὶ ι-ε-vdιγjοῦöιμ = ἴδ. ι-ε-vdḙγjούεöιμ (γ).

(τḙ) *vdιγjούεμιτḙ* καὶ τḙ vdιγjοῦμιτḙ = ἴδ. τḙ vdḙγjούεμιτḙ (γ).

vdίεj ἢ *vdιέj :* ρ. ἐνερ. καὶ vdῖj (συνηρ.) = αἰσθάνομαί τι, ἀκροῶμαι,

ἀκούω. — τε̨ νdίεφσ̈α ζάν' ε μίρε̨ = εἴθε νὰ ἀκούσω καλὴν φήμην περὶ σοῦ. — τε̨ νdιέφσ̈α τε̨ μίρε̨νε̨ = εἴθε νὰ ἀκούσω τὸ καλόν σου. φράσις: σί κα̈ νdιέ (Σ) [νdιέμ]; = σί κα̈ γε̨dῖμ (γ), σί κα̈ γε̨dῖρε̨ (τ) (ἐπὶ ἀρρώστων). — εἰς τὰς φράσεις: μος νdιέφσ̈ τα bένjτσ̈! = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ κάμῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τα χ̣ασ̈ε̨ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ τὸ φάγῃς. — μὸς νdιέφσ̈ τε̨ μαρτόνεσ̈ = νὰ μὴ ἀξιωθῇς νὰ νυμφευθῇς! ἀόρ. νdιέbα-ε-ου, μτχ. νdιέμ (γ) καὶ νdῖμ (συνηρ. γ) νdιέρε̨ (τ).

νdιέκε̨σ-ι νdιέκε̨σε-jα πληθ. σιτε̨, σετε̨ = διώκτης.

νdίελ ἢ *νdιέλ* (γ. τ) νdῖλ (συνηρ.) = θε̨ρρέσ πούλjατε̨, ρόσατε̨, πάτατε̨.

νdιέρε̨, νdιέρι (budi) = ἴδ. γjέρ. — νdιέρε̨ νd' άνε̨ (budi) = ὁλοτελῶς.

νdιέρσεμ (Σ) = ἴδ. dιέρσεμ (Σ).

νdίζεμ: παθ. τοῦ νdέσ ρ. ἴδ. δίζεμ καὶ νdέζεμ (Σ).

(ι-ε-τε̨) *νdιέτε̨*: (Ἀργυρ. Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-τε̨ νdῦτε̨ (γ). — με̨ βιέν τε̨ νdιέτε̨ = με̨ βιέν τε̨ νdῦτε̨ = σιχαίνομαι.

νdίκjεμ: παθ. = διώκομαι, 2) βατεύομαι (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν ζώων) μάτσ̈ετε̨, κjέντε̨ ούjκjτε̨ κ.τ.λ. νdίκjενε̨.

νdικού (Περμέτ.) = ἴδ. dικού (γ).

νdικούσ̈ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈ (γ).

νdίμε̨ζε̨-α: ὑποκ. τοῦ νdίμε̨-α (budi) πληθ. νdίμε̨ζατε̨.

νdιμόνj (budi) νdιμόj (Σκόdρα-bogdan) = ἴδ. ρ. νdίχ̣.

νdιμε̨τούερ-ι (budi) = ἴδ. νdίχ̣με̨σ-ι (τ) πληθ. νdιμε̨τόρε̨τε̨.

νdιμε̨τόρε-jα (budi) = ἴδ. νdίχ̣με̨σε-jα (τ) πληθ. νdιμε̨τόρετε̨.

νdισ̈κόνj (budi) ἴδ. νdε̨σ̈κόj (bogdan).

νdισ̈κόνεμ (budi) παθ. = ἴδ. νdεσ̈κόχ̣εμ (bogdan).

νdισ̈κjῖ-α (budi) πληθ. νdισ̈κjῖτε̨ = ἐπίπληξις.

νdίτ-ι (ἴσως ἐσφαλμένως ἀντὶ νdσίτ-ι (τ)) πληθ. νdίτε̨τε̨ ??? ἴδ. νdσίτ.

νdίφ (γ) = ἴδ. νdίχ̣ (τ) ρ.

νdίφμε̨-α (γ) = ἴδ. νdίχ̣με̨-α (τ) πληθ. νdίφματε̨.

νdίφμε̨σ-ι νdίφμε̨σε-jα πληθ. νdίφμε̨σιτε̨ ἀρσ., νdίφμε̨σετε̨ θηλ. = ἴδ. νdίχ̣με̨σ-ι (τ) νdίχ̣με̨σε-jα (τ) θηλ. καὶ νdιφμε̨τάρ-ι, νdιφμε̨τάρε-jα (γ) = ἴδ. νdιχ̣με̨τᾶρ-ι-τάρε-jα πληθ. ἀρσ. νdιφμε̨τάρε̨τε̨, νdιφμε̨-τάρετε̨ θηλ.

νdίχ̣ (τ), νdίφ (γ) νdιμόj (Σ. bogdan) καὶ νdιμόνj (budi) ρῆμα ἐνεργ. = βοηθῶ. — τὸ παθ. λείπει.

νdΐχεμ: παθ. = αἰσθάνομαι ὑπ' ἄλλων, ἀκροάζομαι ὑπ' ἄλλων.

νdΐχμε-α (τ. bogdan), νdίφμε-α (γ. bogdan), νdίμε-α (budi) = βοήθεια.— πληθ. νdίχματε, νdίφματε, νdίματε.

νdίχμεσ-ι, νdίχμεσε-jα θηλ. = βοηθός. πληθ. λείπει.

νdίφμεσ-ι (γ) ἀρσ. νdίφμεσε-jα θηλ. πληθ. νdίφμεσιτε-σετε θηλ.

νdίχμετάρ-ι, νdιχμετάρε-jα (τ) νdιφμετάρ-ι νdιφμετάρε-jα. καὶ *νdιμετούερ-όρι* (budi) ἀρσ. νdιμετόρε-jα θηλ. πληθ. νdιμετόρετε ἀρσ. νdιμετόρετε θηλ.

νdo-νdo (γ. τ. budi) = πρόθεσις ἢ-ἢ — εἴτε-εἴτε.— νdo σούμε, νdo πάκ = εἴτε πολὺ εἴτε ὀλίγον.— ἴδ. α-α.

νdόδεμ (γ. τ. budi) ρ. οὐδ. = τυγχάνω, κοινῶς λαχαίνω, παρευρίσκομαι, εὑρίσκομαι κατὰ τύχην.— νdόδεμ ατύ = τυχαίνω, λαχαίνω αὐτοῦ.— νουκ' ουνdόθ ατύ = δὲν ἔτυχε (νὰ εἶναι) αὐτοῦ.— σ' να νdόδετε κεjὸ γjε̄ = δὲν μᾶς εὑρίσκεται αὐτό.— κουσ̈ ουνdόθ ατύ κουρ γjάου κεjὸ πούνε; = τίς ἔτυχεν αὐτοῦ ὅτε συνέβη τοῦτο: ἀόρ. ουνdόθσ̈ ἢ ουνdόθτσ̈, μτχ. νdόδε, νdόδουνε (γ) νdόδουρε (τ).

νdόνεσε ἢ *νdονεσέ*: ἐπίρ. (γ. τ. budi-bogdan) = καίτοι, μολονότι, ἀγκαλά· νdόνε (bogdan), νdoπσὲ (Καβ.) = με γjίθε κjε (Βεράτ.).

νdonjᾶ (γ) ἀρσ. καὶ νdonjῖ θηλ. (γ) = κανένας κοινῶς καμμία.—νdonjέ ἀρσ. (τ) νdonjε̄ θηλ. (τ) ἄστε νdonjῖ γρούε ατύ = εἶναι καμμία γυναῖκα αὐτοῦ; νdonjᾶ (γ) ἢ σι νdonjᾶ = νdonjὰ (τ) ἢ σι νdonjά = σχεδόν, κάπου (ἐπάνω κάτω) ἕως.— έρθνε νdonjά διέτε βέτα ἢ έρθνε σι νdonjᾶ διέτε βέτα = ἦλθον κάπου δέκα ψυχαῖς (ὀνοματαῖοι) ἐπάνω κάτω.— χένγρα νdόνjα διέτε κόκjε φίκj = ἔφαγα ἕως δέκα σῦκα.

νdonjᾶνι (γ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν. ἀντιθ. ασνdonjᾶνι (γ).

νdonjάνα (γ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdonjᾶνα (γ).

νdonjέρι (τ) ἀρσ. = κανένας ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdonjέρι (τ).

νdonjέρα (τ) θηλ. = καμμία ἐξ αὐτῶν ἀντιθ. ασνdonjέρα (τ)· έρδι νdonjᾶνι = ἦλθεν κανένας ἐξ αὐτῶν; έρδι νdonjᾶνα = ἦλθε καμμία ἐξ αὐτῶν; (ἀπόκρισις) ασνdonjᾶνι σ' κᾶ άρδουνε = οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἦλθεν.

νdόρε [νε-dόρε-α ἢ νdε dόρε = ἐν χειρί, ἐν τῇ χειρί] προθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, εἰς τὰς χεῖρας. — bίε νdόρε = παραδίδομαι. — νουκε bίε νdόρε = δὲν παραδίδομαι. — με ρᾶ νdόρε νjῖ γjᾶ σένd. — μὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι ἕνα πρᾶγμα. — νdόρε μέjε, τέjε, ατῖ, νεσ̈,

jούσ̈, κτύνε. — σ' bίε νdόρg ι γjα̈λg = δὲν παραδίδεται ζωντανός· τα κα̈μ λjα̈νg νdόρg τέjε = τὸ ἀφίνω εἰς τὴν διάθεσίν σου, εἰς τὴν προαίρεσίν σου, εἰς τὴν προστασίαν σου. — α̈σ̈τg νdόρg Ζο̈τιτ = εἶνε ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ.

νdόρgjε-ja (γ) = σύστασις, παρακαταθήκη, πληθ. νdόρgjετg. — με νdό-ρgjε = μὲ σύστασιν· με bέσg (γ. τ.) = μὲ ἀσφάλειαν.

νdορgνζόνj-όj = ρ. ἐνεργ. συσταίνω τινά.

νdορgνζόνεμ-όχεμ : παθ. = συσταίνομαι.

νdόσ̈τα (bogdan) = ἴσως.

νdούκ ρ. ἐνεργ. = μαδάω, κοινῶς μαδῶ [συγκρ. Ἑλλην. δάκ-ν-ω].

νdούκεμ παθ. ἀόρ. ουνdούκα ουνdούκε̄-ι, μετοχ. νdούκg καὶ νdούκουνg (γ) νdούκουρg (τ).

νdούρgσ̈ (Κρούjα) (ἐκ τοῦ dόρg-α = χεὶρ πληθ. dούερ καὶ dούρ (συνηρ.) ἀφαιρ. dούερσ̈ καὶ dουρσ̈ (συνηρ.) καὶ προσλήψει τοῦ εὐφων. ν ἔγεινε νdούερσ̈ εἰς τὴν φράσιν γjίθg νdούρgσ̈ (Κρούjα) = γjίθg τσ̈' φάρασ̈ = παντοειδεῖς.

νdόχ̣ (τ). ρ. = νdο̄j (γ) τg νdόχ̣gτg = ἴδ. τg νdο̄τg (γ).

νdράκ : ρ. ἐνεργ. = μακαρίζω. — ἴδ. ρ. διέσ ἀόρ. νdράγκ-ε ι μετοχ. νdράγg νdράγουνg (γ) νdράγουρg (τ).

νdρα̈γεμ : ρ. παθ. καὶ οὐδ. μακαρίζομαι = ἴδ. δίτεμ.

νdρατά (budi) = νdgρ ατά = ἐν αὐτοῖς νdρατὸ (budi) = νdgρ ατό = ἐν αὐταῖς.

νdρέκj-εμ = ἴδ. νdgρέκj-εμ.

νdρέκjgσ-ι ἀρσ. νdρέκjgσg-jα θηλ. = αὐ, αjό κjg νdρέκj πληθ. νdρέ-κjgσιτg ἀρσ. νdρέκjgσετg θηλ.

νdρέjτg (Σ) ἐπιρ. = ἴδ. dρέjτg ἐπιρ.

(ι-ε-τg) *νdρέjτg* = ἴδ. (ι-ε-τg) dρέjτg ἐπιθ.

νdρετόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. dρετόj-όχεμ = ε bgνj τg dρέjτg.

νdρετόj (Τυραν.) ρ. ἔνερ. = ἰσιάζω (Τουρκ. oujdίσ ρ. (oujμάκ)).

νdρεjτόχεμ : παθ. = ἰσάζομαι (Τουρκ. oujdίσεμ) νdρετόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. νdgροτόj-όχεμ (γ).

νdρίκουλg-α πληθ. dρίκουλα-τg (γ. τ.) = ἡ ἀνάδοχος καὶ ἡ στεφανό-νουσα γυνή· ἴδ. κούμτgρ-ι ἀρσ.

νdρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνεργ. = νdρίτ-ίτ-ιτ (τ) dριτόj (Ἀργυρ.) ἀόρ. νdρίτα,

μετοχ. νdρίτε̱, νdρίτουνε̱ νdρίτουρε̱ (τ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω.

νdρίτεμ (γ. τ.) νdριτόνεμ, dρίτεμ (Ἀργυρ.) = φωτίζομαι.

νdριτὅόj (γ), ὅενdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = φωτίζω, φέγγω, λάμπω, ἐκβάλλω φῶς· (δυνατώτερον τοῦ νdρισ-ίτ-ίτ) — παθ. νdριτὅόχεμ (γ) ὅενdρῖτεμ (Σ), ἀόρ. ὅε̱νdρίτα, μτχ. ὅε̱νdρίτε̱, ὅε̱νdρίτουνε̱. — νdριτὅίμ-ι = λάμψις πληθ. νdριτὅίμετε̱.

(ι-ε) *νdρίτὅιμ* (γ. τ.) = λαμπρὸς-ά, φωτεινὸς-ή.

(ι-ε) *νdριτὅούεὅιμ* (γ) ι-ε νdριτὅοῦὅιμ (συνῃρ.) ἐπίθ. = λαμπρὸς-ά.

νdρούανj: (Περμέτ.) = ἴδ. dρούκνj (τ) = ⟨διστάζω, συστέλλομαι⟩.

νdρύδεμ: παθ. = στραμπουλίζομαι, σταγγαλίζομαι, πλαταρόνομαι· 2) συνθλίβομαι. — ουνdρύθ φόὅνjα = ⟨στραγγαλίσθηκε τὸ βρέφος⟩.

(ι-ε-τε̱) *νdρύδουνε̱, νdρύδουρε̱* (Χειμάρα). — πε̱ρdρέδουρε̱ (Περμέτ.)· μτχ. τοῦ νdρύθ = τὸ νευροκαβαλίκευμα, στραμπούλημα.

νdρύθ (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. κοιν. = στραμπουλίζω, στραγγαλίζω, πλαταρόνω. — νdρύδα dόρε̱νε̱, κε̱μbε̱νε̱ = ε νdσόρα βένdιτ· 2) συνθλίβω, ὅτύπ με γίὅτα τούκε μbε̱ὅούκρε̱.

νdρῦνj (γ) [dρῦ-νι], νdρῦj: ρ. ἐνεργ. = κλειδόνω· ἀντίθ. τὅελj ρ. ἀόρ. νdρῦνα-ε-ι, μτχ. νdρῦμ (ἴδ. μbύλ ρ. = σφαλλῶ, κλείω).

νdρῦκjεμ = ἴδ. ὅτρύκjεμ.

νdρῦμε̱σ-ι: ἀρσ. — νdρύμε̱σε-jα θηλ. (γ) = αὐ, αjό κjε̱ νdρῦν. — πληθ. νdρύμε̱σιτε̱ ἀρσ. — νdρύμε̱σετε̱ θηλ.

νdρῦνε̱σ-ι (γ) ἀρσ. νdρύνε̱σε-jα θηλ. = ὑποκριτής, κρυφός· πληθ. νdρύνε̱σιτε̱ ἀρσ. — νdρύνε̱σετε̱ θηλ.

νdρύσ: (τ) ??? ἴδ. ὅτρύθ, κουλόj.

νdρύὅε (γ) νdρύσεj (Σ. budi-bogdan) = ἄλλως, διαφορετικά. — ἴδ. τιέτραζι ἐπίρ.

νdρύὅκ ρ. ἐνεργ. = σκουριάζω τι (ἐπὶ μετάλλων).

νdρύὅκεμ ρ. παθ. καὶ οὐδ. = σκουριάζομαι.

νdρύὅκουλε̱-α = νjι λjούνγε̱ κjι dέλj νdε̱ θούνdρε̱τ -ε̱ κε̱μbε̱βετ. — πληθ. νdρύὅκουλατε̱.

νdρῦχεμ (γ) παθ. = κλειδόνομαι (ἴδ. μbῦλεμ) ἀντίθ. τὅῖλjεμ.

νdσάρ-ι (Ἐλβασ.) (Βεράτ.) πληθ. νdσάρε̱τε̱ = ἴδ. βολjέ-jα, bουτῖ-νι.

νdσᾶ-ε̄-ε̄ (γ) νdσε̄-ε̄-ε̄ (τ) ρ. = χωρῶ· ἀόρ. νdσούνα-ε-ι καὶ νdσούρα-ε-ι (τ) μτχ. νdσᾶνε̱ (γ) νdσε̱ρε̱ (τ). — ὅενίκου νdσε̄ 100 όκε̱ γρούνε̱ = χωρεῖ.

— νούκ̧ε μ̧ε νdσε̄ βένdι = δὲν μὲ χωρεῖ ὁ τόπος. μ̧ε-τ̧ε-ε-νdσε̄ (ἢ νdσ̧ε) (τ) = μὲ-σὲ-τὸν χωρεῖ κ.τ.λ.

νdσᾶν̧ε (γ. Ἐλβ. bogdan) [ἀντὶ ζᾶν̧ε μτχ. τοῦ ζᾶ = πιάνω καὶ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ ν, μετεβλήθη τὸ τ εἰς d καὶ ἔγεινε νdσᾶν̧ε καθὼς ι ζῖ-ου, νdσῖj = μαυρίζω κ.τ.λ.]. = πιασμένος, ἀπησχολημένος. — ἀντίθ. ι-ε νγε̄σιμ· jαμ νdσᾶν̧ε (γ) = εἶμαι πιασμένος, ἀπησχολημένος.

νdσε̄j (γ) νdσε̄j (τ) ρ. ἐνεργ. = πυρόνω, 2) ἐρεθίζω· ἀόρ. νdσε̄να-ε-ι (γ) μτχ. νdσε̄μ (γ) [ν-ζε-ω] [ζε-στός].

νdσε̄τ̧ε (γ), νdσε̄τ̧ε (τ), νdσε̄χ̧ετ̧ε (Τυραν.) επίρ. = ζεστῶς (περισσότερον ἀπὸ τὸ νγρόχ̧ετ̧ε).

(ι-ε-τ̧ε) *νdσε̄τ̧ε* (γ) νdσ̧ετ̧ε (τ) νdσέχ̧ετ̧ε (Τυραν.) = ζεστὸς-ὴ-όν.

νdσε̄χεμ (γ) νdσ̧εχ̄εμ (τ)· παθ. πυρόνομαι· 2) ἐρεθίζομαι.

νdσε̄j (γ) νdσῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = μαυρίζω, ἀντίθ. σbάρθ = λευκαίνω. — ἀόρ. νdσῖνα-ε-ι (γ), μτχ. νdσῖμ (γ) νdσίρ̧ε (τ).

νdσίερ̧ καὶ *νdσίρ̧* (συνηρ.) = ἐκβάλλω, ἐξάγω· τσ̈ νdσίερ κυ β̧εντ; = τί ἐξάγει αὐτὸς ὁ τόπος; ἀόρ. νdσόρα-ε-ι, μτχ. νdσιέρρ̧ε. — νdσόρα dόρ̧εν̧ε, κ̧εμb̧εν̧ε β̧ενdιτ = ἴδ. νdρύθ-δεμ. — νdσίερ κ̧ενκ̧ε = στιχουργῶ. — νdσίερ jάσ̈τ̧ε = ἐκβάλλω. — νdσίερ μb̧ε κρύε = κοιν. τὸ βγάζω πέρα (εἰς τὸ κεφάλι). — νούκ' ε νdσίερ μb̧ε κρύε = δὲν τὸ βγάζω πέρα. — νdσίερ σ̈πάτ̧εν̧ε μιέλιτ (bogdan) = ξεσπαθόνω — ἀντίθ. σ̈τίε.

νdσίρ̧εμ = παθ. τοῦ προηγ.

νdσιέρ̧ρ̧εσ-ι ἀρσ. νdσιέρρ̧εσε-jα θηλ. πληθ. — ρρεσιτ̧ε ἀρσ. — ρρ̧εσετ̧ε θηλ. = αὔ, αjό κj̧ε νdσίερ.

νdσίτ-ι (τ) πληθ. νdσίτε-τ̧ε ? ? ?

νdσίτ (budi) = ἴδ. νdσιτόj ρ. ἐνεργ. = σπεύδω.

νdσίτεμ (budi) = ἴδ. νdσιτόχ̄εμ παθ. νdσίτουν̧ε (budi) μετοχ. τοῦ νdσίτ· ἀόρ. νdσίτα-ε-ι (budi).

νdσιτόj-όνj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = ἐκβιάζω τινά, παρακινῶ τινά· 2) ρ. οὐδ. = τρέχω μὲ βίαν. — ἀντίθ. σῖελ ρ. νdσιτόνεμ-όχ̄εμ παθ. ἀντίθ. σῖλεμ ρ.

νdσιτίμ-ι = ἐκβίασις, παρακίνησις· 2) τὸ τρέχειν βιαστικά. — πληθ. νdσιτίμετ̧ε.

νdσῖχεμ (γ) νdσῖχεμ (τ) = μαυρίζομαι· ἀντίθ. σbάρδεμ φράσις: τ'ουνdσίφτε̱ φάκjεjα! = αἰσχύνη εἰς σέ!

νdύ (γ) νdύj (γ) νdύτσ̈ (γ) = ἴδ. γjέρ· νdὺ μbε̱ κε̱τε̱ dίτε̱ = μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης, ἕως ταύτην τὴν ἡμέραν.

νdύκεμ (τ) ρ. = ὡριμάζω. — πίκjεμ νdε̱ρ βέτε̱χε. — dάρδατ' ε βάδεζατε̱ νdύκενε̱ = πίκjενε̱ νdε̱ρ βέτε̱χ̌ε.

νdῦj (γ) νdῦρ (τ), νdυρόσ (τ), νdόχ̌ (τ) ρ. ἐνεργ. = μολύνω, λερόνω· ἀόρ. νdῦνα (γ) νdῦρα (τ) μτχ. νdῦμ (γ) νdῦρε̱ (τ).

νdῦχ̌εμ (γ) νdῦρεμ (τ), νdυρόσεμ (τ) = μολύνομαι, λερόνομαι· παθ. με̱-τε̱-ι νdῦχ̌ετε̱ (γ) = βδελύσσομαι-σαι-ται· ἢ σικχαίνομαι-σαι-ται· να-ου-ου νdύχ̌ετε̱ (γ) = βδελυσσόμεθα-σθε-νται.

νdῦνε̱σῖ-α (γ) βδελυγμός, 2) μοιχεία· πληθ. νdυνε̱σῖτε̱.

νdῦνε̱σ-ι (γ) πληθ. νdύνε̱σιτε̱ ἀρσ. νdύνε̱σετε̱ θηλ. = βρωμερός, μοιχός.

(ι-ε) *νdῦτε̱-ι-α* (γ) νdότε̱ (Περμέτ.), νdόχ̌ε̱τε̱ (τ. Βεράτ.) νdόχ̌ε̱τε̱ (τ) νdιέτε̱ ('Αργυρ. Περμέτ.) = μολυσμένος-η, λερομένος-η, βδελυρός-ά.

(τε̱) *νdῦτε̱* (γ) τε̱ νdότε̱ (τ), τε̱ νdόχ̌ε̱τε̱ (τ. Βεράτ.), τε̱ νdόχ̌ε̱τε̱ (τ), τε̱ νdιέτε̱ ('Αργυρ. Περμέτ.) = οὐδ. σικχασία, βδέλυγμα. — κᾶμ τε̱ νdῦτε̱ (γ) ἢ με̱ νdῦχ̌ετε̱ (γ) = βδελύσσομαι. — κᾶμ τε̱ νdόχ̌ε̱τε̱ ἢ με̱ βιὲν τε̱ νdόχ̌ε̱τε̱ (τ) = σικχαίνομαι, βδελύσσομαι.

νεβερίτεμ (Σ) = ἴδ. βέλjεμ.

νεβόλjε̱-α (Τσ̈αμ.) νεβόjε̱-α (γ. τ.) πληθ. νεβόλjατε̱, νεβόjατε̱ = ἀνάγκη, χρεία.

(ι-ε) *νεβόλjε̱σ̈ιμ* (Τσ̈αμ.) νεβόjσ̈ιμ (γ. τ.) ἐπίθ. = ἀναγκαῖος-αία.

νέjε̱-α (γ) πληθ. νέjε̱τε̱. — νένjε̱-α πληθ. νένjε̱τε̱ (budi) καὶ νέϊσ-ζι (Περμέτ.) = ἄρθρα, ἀρθρώσεις, ἁρμοί, κλειδώσεις· κοιν. οἱ ρόζοι, οἱ κόμποι τῶν δένδρων. — νέϊσ-ζι (Περμέτ.) σκληρὸν κρέας τὸ ὁποῖον βγαίνει εἰς τοὺς δακτύλους ἢ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ σώματος. — κε̱ρτσάσ νέjε̱τ' ε γίσ̈τναβετ = κροτῶ τὰς ἀρθρώσεις· νεjε̱τ' ε dε̱ρράσαβετ = οἱ ρόζοι τῶν σανιδίων.

νγ̱κόj (γ), ρεκόνj (τ), γjεμόj (Σ) = βογκάω. — ἴδ. ανγ̱κόj (Σ) καὶ γjε̱μόνj (τ).

νγ̱κόχ̌εμ (γ) ρε̱κόνεμ (τ) ἴδ. ανγ̱κόχ̌εμ (Σ) = παραπονοῦμαι.

νγ̱κίμ-ι (γ) ρε̱γ̱κίμ-ι (τ) γjᾶμ-ι (Σ) = βόγκημα. ἴδ. ανγ̱κίμ-ι (Σ) πληθ. νγ̱κίμετε̱ (γ), ρε̱κίμετε̱ (τ).

νέμ: μόριον = δός μοι, ἴδ. ἄμε̣, έπ-με̣. — νέμ πάκε̣ζε̣ boύκε̣ ἢ ἄμε̣ πά-κε̣ζε̣ boύκε̣ = δός μοι ὀλίγον ψωμί.

νέμ (γ. bogdan) νέμ (τ), νε̣με̣σόj (τ), νε̣μόσ (Περμέτ.) = ἴδ. ρ. νἄμ.

νέμε̣-α (τ) πληθ. νέμε̣-τε̣ = ἴδ. νἄμε̣-α (γ). — [Νέμεσις, θεὰ τῆς ἐκδική-σεως].

νέμε̣σ-ι (τ) ἀρσ. νε̣με̣σε-jα (τ) θηλ. = αὐ, αjό κjε̣ νέμ. πληθ. νέμε̣σιτε̣ ἀρσ. νέμε̣σετε̣ θηλ.

νεμέτσ-ι (τ) ἀρσ. = μεμέτσ. — ι-ε πα γόjε̣ = ἄλαλος.

νε̣νε̣-κjίνγjε-jα (Κροῦjα), μένdρε̣ζε̣-α (Καβ.) πληθ. νε̣νε̣-κjίνγjετε̣, μέν-dρε̣ζατε̣ = τὸ ἡδύοσμον.

νε̣νε̣ρῖ-α (τ) [νένε̣-α καὶ νἄνε̣-α (γ) = μήτηρ. Τουρκικὴ λέξις = νε̣νε· μὲ κατάληξιν Ἀλβανικήν] = ἡ μητρικὴ ἡλικία. — νὰ σ̈κόϊ νουσε̣ρία ε να έρδι νε̣νε̣ρῖα.

νέντε̣ (τ) = ἴδ. νἄνdε̣ (γ). — νέντε̣-α = νἄνdε̣-α (γ).

νέντε̣-διέτε̣ = ἴδ. νἄνdε̣-διέτε̣ (γ).

νέντε̣-διέτε̣σ-ι (τ) = ἴδ. νἄνdε̣-διέτε̣σ-ι (γ).

νέντε̣-μbε̣-διέτε̣ (τ) = ἴδ νἄνdε̣-μbε̣-διέτε̣ (γ).

νέντε̣σ-ι (τ) = ἴδ. νἄνdε̣σ-ι (γ).

νέντε̣σ̈ (τ) = ἴδ. νἄνdε̣σ̈ (γ).

(ι-ε) *νέντ-τε̣-ι-α* = ἴδ. ι-ε-νἄντε̣-ι-α (γ).

νέντε̣ με̣ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. = ἐννεαπλῶς.

(ι-ε) *νέντε̣με̣στε̣-ι-α* (Περμέτ.) = ἐννεαπλοῦς-ῆ.

νέντε̣ με̣ζόj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = κάμνω ἐννεαπλοῦν.

νέπεμ καὶ *νίπεμ* (Σ) παθ. τοῦ νάπ ρ. (Σ) = δίδω-ομαι.

νεπέρκε̣-α (τ) πληθ. νεπέρκατε̣, νέπκρε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. νέπκρατε̣. ρρε̣σ̈άjε-jα (Σ) πληθ. ρρε̣σ̈άjα-τε̣ = ἔχιδνα.

νέρθ (γεγ. Μαλjεσία) ρ. οὐδ. = ἴδ. με̣ρδίχ̈ ἀόρ. νέρθα-ε-ι μτχ. νέρθε̣ καὶ νέρθουνε̣.

νέσε̣ρε̣ ἐπίρ. = αὔριον. — πασνέσε̣ρε̣ = μεθαύριον. — πασνέσε̣ρε̣ τιέτε̣ρε̣ = ἀντιμεθαύριον.

νέσε̣ρετ (budi-bohdan τ.) ἐπιρ = τὴν ἐπαύριον· καὶ νέσε̣ρεjτ (Τυραν.) νdε̣ νέσε̣ρετ (budi) = τὴν ἐπαύριον.

(ι) *νέσε̣ρμ-ι-ε-νέσε̣ρμε-jα:* πληθ. τε̣ νέσε̣ρμιτε̣ ἀρσ. τε̣ νέσε̣ρμετε̣ θηλ. = αὐριανὸς-ή· καὶ ἡ αὐριανὴ ἡμέρα. — κουσ̈ ε di σε τσ̈' κjίτ ε νέσε̣ρμεjα.

νιέγουλε̱-α (Σ. budi Τοσκ.) = ἴδ. νjέγουλε̱-α (πληθ. λείπει).

νίμε̱-τε̱ (γεγ.) πληθ. ? ? ?

νίπ-ι [Λατ. nepos] ἀδελφιδοῦς, ἀνεψιὸς πληθ. νίπε̱νιτε̱ (γ) καὶ νίπε̱ριτε̱ (τ)· εμ-νιπ (γ) καὶ ιμ-νίπ (τ), υτ-νιπ, ι νίπι = ὁ ἐμὸς ἀνεψιός, ὁ σὸς ἀνεψιός, ὁ ἀνεψιός του ἢ αὐτῆς.

νίσ ρ. ἐνεργ. = ἀρχίζω 2) στέλλω· νισ τε̱ bένj πούνε̱ = ζε̄ τε̱ bένj πούνε̱ = ἀρχίζω νὰ κάμω δουλειά.—νισ djάλjενε̱ πε̱ρ κουρbέτ.— νισ νούσενε̱ = στολίζω τὴν νύμφην.

νίσεμ: ρ. οὐδ. = κινῶ (ὑπάγειν)· νίσεμ τε̱ ὅκόj = νίσεμ τε̱ βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ πε̱ρ κουρbέτ = κινῶ διὰ τὴν ξενητειά· νίσεμ τε̱ βέτε = κινῶ νὰ ὑπάγω· νίσεμ σι γροῦα = στολίζομαι ὡς γυνή.

νισε̱jε-jα = τε̱ νίσουρε̱-ιτε̱ (τ) πληθ. νίσε̱jετε̱ = στολισμός.

νκθεj-ένεμ (budi) = κθέj-ένεμ = γυρίζω, στρέφω-ομαι.

νκέκjεμ (budi) ρ. οὐδ. = ἀποκαθίσταμαι κακός, ἐξαχρειόνομαι· νjέρε̱ζιτ' ου νκέκjνε̱ = οἱ ἄνθρωποι ἐξηχρειώθησαν.

νκότ (budi) = ἴδ. κοτ = ματαίως.

νκρύεj (bogdan) = ἴδ. κρύεj = ρ. ἐνερ. = ἀποπερατῶ.

ν' κρύετ [ἀντὶ νdε̱ κρύετ] (budi-bogdan) = εἰς τὴν ἀρχήν, τὴν κορυφήν.

νκjόνj (budi) = ἴδ. κjόj (Ἐλβασ.) = ρ. ἐνεργ. = ἐξυπνῶ τινα.

νκjόνεμ: (budi) = ἴδ. κjόχ̄εμ (Ἐλβασ. = ἐξεγείρομαι τοῦ ὕπνου, ἐξυπνῶ.

νόμ-ι (τ) πληθ. νόμετε̱ = ἴδ. λjίγjε̱-α (γ) = νόμος.

νομ-δένε̱σ-ι (τ) = ἴδ. λjίγjε̱-α· πληθ. νομ-δένε̱σ-ιτε̱.

νοτ-ι = κολύμβημα (πληθ. λείπει)· bάj νότ (γ) καὶ bάj με νοτ, (γ) bένj με νοτ (τ) = κολυμβῶ.

νοτάρ-ι ἀρσ. νοτάρε-jα θηλ. πληθ. νοτάρε̱τε̱ ἀρσ. νοτάρετε̱ θηλ. κολυμβητής.

νόφουλε̱-α πληθ. νόφουλα-τε̱ (Ἐλβασ. Καβαjα) = σταγών· καὶ φουλj κjινjε̱-α (Σ. Κρουjα Τυρ.)

νούε-jα (Σ) ἴδ. νύjε̱-α (Κροῦjα), πίσ̈κε̱-α (Βεράτ.), πίτσκε̱-α (Ἐλβασ).

νούεθ-ι πληθ. νουεθ-ιτε̱, ⟨κε̱ρτσῖ-ῖρι⟩.

νούκε̱ καὶ σ'. = οὐκ, οὐχ, οὐ, κοινῶς δὲν = ἴδ. σ'. νούκε̱ (Γεγε̱νία ε Επε̱ρε̱, = ἡ Ἄνω Ἀλβανία) ἐπιρ. ἀρνητικόν· = οὐχί, κοινῶς ὄχι· (Τουρκ. jόκ, ἐξ οὗ τὸ jό = ὄχι κοινῶς)· α τί ε bάνε κε̱τέ; = σύ ἔκαμες τοῦτο; νούκε̱ = ὄχι.

νούλjε̱-α (Βεράτ.) = ἴδ. γjύσ̈ε-jα ε νούλjα = ε γjυσ̈εjα· σε̱ νούλjε̱σε̱ = σε̱ γjυσ̈εσε̱, τε̱ νούλjε̱νε̱ = τε̱ γjύσ̈ενε̱: πληθ. νούλjατε̱.

(ι-ε-τε̱) *νούλjκε̱τε̱ :* (Τυραν.) = ἐπιθ. = (ι-ε-τε̱) σκjάκjε̱τε̱ = πιέκουνε̱ νdε̱ρ βέτε· dαρδ' ε νούλjκε̱τε̱ (Τυραν·) = πιέκουνε̱ νdε̱ρ βέτε̱.

νούμε̱ρε̱-ι (γ. τ.) καὶ νούμουρε̱-ι : πληθ. νούμε̱ρατε̱ (Λατ. numerus)= ἀριθμός.

νουμε̱ρόνj-όj (γ. τ.) [Λατ. numero-are] ρ. ἐνεργ. = ἴδ. νγjέχ̌ (γ) καὶ νγjέφ (γ).

νουμε̱ρόνεμ-όχ̌εμ (γ. τ.) = ἴδ. νγjέχ̌εμ (γ) νγjέφεμ (γ)· τε̱ πα νουμε̱ρούαρα = τε̱ πα νγjέχ̌ουνα (γ) = ὁ ναρίθμητα.

νουν-ι : ἀνάδοχος κοιν. νουνός· 2) ὁ πνευματςκὸς πληθ. νούνατε̱.

νουνε̱ρῑ-α : (πληθ. νουνε̱ρῑτε̱ ἄχρηστος) = ἡ κουμπαριά.

νουνε̱ρόχ̌εμ : (τ) ρρε̱φέχ̌εμ (Σ. γεγ.) ζᾶ νούν ('Ελβασ.) ρ. οὐδ. = ἐξομολογοῦμαι (εἰς τὸν πνευματικόν).

νούσε-jα = ἡ νύμφη οὕτω καλοῦσι τὴν νύμφην ὁ ἀδελφὸς ἡ ἀδελφὴ καὶ οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ πληθ. νούσετε̱.

νούσεjα ε λjάλjε̱σε̱ ἢ νούσεj' ε λjάλjε̱σε̱ = ἴδ. boυκλjε̱ζε̱-α = ἰκτίς.

νούσετ' ε μάλjιτ = ἴδ. τε̱ jάσ̈τε̱μετε̱ (τὰ στοιχειά).

νουσε̱ρῑ-α : ἀφηρ. = τὸ χρονικὸν διάστημα τῆς νύμφης.

νουσε̱ρόj : (τ) ρ. εἶμαι νύμφη, γίνομαι νύμφη.

νουχ̌άσ-άτ-άτ (Τοσκ.) = νουχ̌ουρίτ ('Αργυρ.) = ὀσφραίνομαι (μὲ τὴν μύτην) ἀόρ. νουχ̌άτα-ε-ι μετοχ. νουχ̌άτουρε̱: κjένι νουχ̌άτ μὲ χ̌ούνdε̱ = ὁ κύων ὀσφραίνομαι μὲ τὴν μύτην· τε̱ νουχ̌άτουρε̱-ιτε̱(Τοσκ.) ἡ ὄσφρησις.

νσ̈τόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. σ̈τόj-όνεμ-όχ̌εμ = προσθέτω.

ντέε [ντἔ] (budi) = τέjε = ἐκ σοῦ.

ντρέσ-έτ-έτ (bogdan) = τρέσ-έτ-έτ.— ντρέτεμ = ἴδ. τρέτεμ.

ντρούενj (budi) = ἴδ. τρούενj (γ) τρούανj (τ) = ἐντρέπομαι.

ντρούεμ (budi) = ἴδ. τρούεμ (γ) μετοχή.

ντροῦχ̌εμ (budi) = ἴδ. τροῦχ̌εμ παθ.

ντσίτ-ι ??? ντσιτίμ-ι ??? ντσιτιμῖ-α ??? = ⟨σπουδή, βία⟩.

ντσ̈έλj (budi) = ἴδ. τσ̈έλj ρ.

ντσ̈έλjε̱ (budi) = ἴδ. τσ̈έλjε̱ ἐπιρ. = ἀνοικτά.

ντσ̈έφαζε̱ (bogdan) ἐπίρ. ἴδ. τσ̈έφας = κρυφίως.

ντσ̈έχ, ντσ̈έφ (bogdan) = ἴδ. τσ̈έχ, τσ̈έφ ρ. (γ) καὶ μbε̱ τσ̈έφ (bogdan) ρ.

ντσ̈χεμ, ντσ̈ίφεμ (bogdan) = ἴδ. τσ̈ίχεμ, τσ̈ίφεμ (γ).
ντσ̈όνj (budi) ἴδ. τσ̈όj.
ντσ̈όχ̌εμ ἴδ. τσ̈όχ̌εμ.
νύελ-ι νύελι ι κέμbε̣σε̣ = ⟨τὰ σφυρά, οἱ ἀστράγαλοι⟩.
νύjε̣-α (Κρούjα) πληθ. νύjατε̣ = κομπόδεμα, καὶ νούε-jα (Σ) πίσκε̣-α (Βεράτ.) πληθ. πίσκατε̣, πίτσκε̣-α (Ἐλβασὰν) πληθ. πίτσκατε̣ [ἴδ. πιτσ-κόj].
νφάλj (budi) ἴδ. φάλj = χαρίζω.

Nj

νjα (γεγ. Μαλεσία-budi) νjα (γ. Μαλεσία), νjέ (τ) ἀρσ., νjε̄ (τ) θηλ. νjῑ (γ) ἀρσ. νjῑ (γ) θηλ. = εἷς, μία, ἕν. Ἀριθμητικον ἀορ. Γεγικῶς. ἀρσ. ὀνομ. νjᾰ (εἷς) νjᾰj (μιᾶς), νjᾰjε (δοτ.) μιᾷ αἰτ. νjα (μίαν), ἀφαιρ. νjᾰjετ (ἐκ μιᾶς).— Ἔτι γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑου, δοτ. νjίου, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑου θηλ. ὀνομ. νjῑ, γεν. νjῑε, δοτ. νjῑjε, αἰτ. νjῑ, ἀφαιρ. νjῑjετ. — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέ, γεν. νjέj, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε̣, ἀφαιρ. νjέj, θηλ. ὀνομ. νjε̄, γεν. νjε̄jε, δοτ. νjέjε, αἰτ. νjε̄, ἀφαιρ. νjέjετ.— ἀριθμητικὸν ἀόριστον ἀπροσδιόριστον.— Γεγικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjᾰνι (ὁ εἷς), γεν. νjᾰνιτ (τοῦ ἑνός), δοτ. νjᾰνιτ (τῷ ἑνὶ) αἰτ. νjάνινε̣ (τὸν ἕνα), ἀφαιρ. νjάνιτ (= ἐκ τοῦ ἑνός).— θηλ. ὀνομ. νjάνα γεν. νjάνε̣σε̣ (τῆς μιᾶς) δοτ. νjάνε̣σε̣ (τῇ μιᾷ), αἰτ. νjάνε̣σε̣ (τὴν μίαν) ἀφαιρ. νjᾰνε = (ἐκ τῆς μιᾶς). — Τοσκικῶς: ἀρσ. ὀνομ. νjέρι, γεν. νjέριτ, δοτ. νjέριτ, αἰτ. νjέρινε̣, ἀφαιρ. νjέριτ.— θηλ. ὀνομ. νjέρα, γεν νjέρε̣σε̣, δοτ. νjέρε̣σε̣, αἰτ. νjέρε̣νε̣, ἀφαιρ. νjε̄ρε̣τ.— νjᾱνι μbας τιέτε̣ρι (γ) = νjέρι πας τιέτε̣ρι (τ) = ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου. — νjᾱνα μbας τιέτε̣ρσε̣ (γ) = νjε̣ρα πας τιέτε̣ρσε̣ (τ) = ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. — νjᾰνι νγὰ τιέτε̣ρι (γ) = νjέρι νγὰ τιέτε̣ρι (τ) = ὁ εἷς ἀπὸ τὸν ἄλλον. — νjάνα νγὰ τιέτε̣ρα (γ) = νjέρα νγὰ τιέτε̣ρα (τ) = ἡ μία ἀπὸ τὴν ἄλλην.— νjᾱνι με τιάτε̣ριν (γ) = νjέρι με τιάτε̣ριν (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον.— νjᾰνα μὲ τιάτε̣ρε̣νε̣ (γ) = νjέρα με τιάτρε̣νε̣ (τ) = ἡ μία μὲ

τὴν ἄλλην.— νjᾶ-jα (γ) = τὸ ἕν, ἡ μονάς, ὅταν ἐκλαμβάνεται ὡς οὐσιαστικόν· καὶ νjῖ-jα (γ), νjε̄-jα (τ).— τὸ δὲ νjᾶνα (γ) καὶ νjε̄ρα (τ) λέγεται ἐπὶ ἀτόμου. — Πολλαπλασιαστικὸν ἐπίρρημα νjε̣ φίλο̈ ἢ νjε̣ φίλο̈ = μονῶς.— Ἀλληλοπαθ. ἀρσ. νjέρι τιέτριτ (τ) = ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, νjέρι τιέτρινε̣ = ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— θηλ. νjέρα τιέτρε̣σε̣ (τ) = ἡ μία τῆς ἄλλης.— νjέρα τιέτρε̣νε̣ = ἡ μία τὴν ἄλλην.— καὶ ἀρσ. νjέρι με τιέτρινε̣ (τ) = ὁ εἷς μὲ τὸν ἄλλον, νjέρα με τιέτρε̣νε̣ = ἡ μία μὲ τὴν ἄλλην. — π. χ. ἐπὶ ἐνερ. ρημ. ρρίχτε νjέρι τιέτρινε̣ = ἔτυπτεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον.— ρρίχτε νjέρα τιέτρενε̣ = ἔτυπτεν ἡ μία τὴν ἄλλην: ἐπὶ παθητ. ρημ. ρρίχεσ̈ινε̣ νjέρι με τιέτρινε̣ = ἐτύπτοντο (αὐτοί), ρρίχεσινε̣ νjέρα με τιέτρε̣νε̣ = ἐτύπτοντο (αὐταί).

νjέ ε νjε̣ (τ) ἀρσ. καὶ νjε̄ ε νjε̄ (τ) θηλ. = ἕνας κ' ἕνας, μία καὶ μία, (δηλ. οἱ ἐκλεκτοί, αἱ ἐκλεκταί).— νjε̣ μbι νjέ = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο.— νjε̣ πε̣ρ νjέ = ὁ εἷς πρὸς ἕνα.— τε̣ dάλjε̣με̣ νjε̣ πε̣ρ νjέ = νὰ παραταχθῶμεν ὁ εἷς πρὸς ἕνα (τ) = ἀμοιβαίως. — dύ πε̣ρ νjέ (τ) = διπλασίως, τρῖ πε̣ρ νjέ = τριπλασίως. — κάτρε̣ πε̣ρ νjέ = τετραπλασίως κ.τ.λ. — νjε̣ ε τρέτα : = τὸ ἓν τρίτον· νjε̣ τε̣ τρέτε̣νε̣ = τὸ ἓν τρίτον (αἰτ.). — νjε ε κάτρα = τὸ ἓν τέταρτον· νjε̣ τε̣ κάτρε̣νε̣ = τὸ ἓν τέταρτον. — νjε ε πέσε̣τα = τὸ ἓν πέμπτον· νjε̣ τε̣ πέσε̣τε̣νε̣ = τὸ ἓν πέμπτον κ.τ.λ. (αἰτ.)

νjᾶζε̣ (γ. Μαλεσία) νjέζε̣ (τ), νjῖζε̣ (γ) = ὑποκορ. τοῦ νjᾶ.

νjανί (γ) νjε̣νί (τ) ἐπίρ. = ὕστερον, ἔπειτα· ἴδ. πασтάj.

νjε̣ (τ) νjε̄ (τ) = ἴδ. νjᾶ (γ) = εἷς.

νjέ: (γ. bogdan, Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.) = ἰδού. — νjού (Ἐλβασ. Τυραν. Καβ.), κjέ (Σ) νά (τ), νάβοκα (τ), νάβουκα (Ἀργυρ.), jα (τ), jάβουκα (τ). — νjέ κjε̣ ἐρδα = να τέκ ἐρδα (τ) = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον.

νjέγουλε̣-α (γ. bogdan - Τυραν.) = ὁμίχλη (πληθ. λείπει), νιέγουλε̣-α (τ. Σ) μιέγουλε̣-α (Σ - τ.), μιέργουλε̣-α (τ).

νjε̄ζε̣ (τ) = ἴδ. νjᾶζε̣ (γ).

νjε̣ζέτ (τ) νjιζέτ (γ) = (ἀριθμ. ἀπολ.) = εἴκοσι, 20.

νjε̣ζέτε̣σ̈-ι (τ), νjε̣ζέτε̣σ̈ε-jα (τ) θηλ. νjιζέτε̣σ̈-ι (γ) ἀρσ. νjιζέτε̣σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἀριθ. περιληπτικὸν = εἰκάς, εἰκοσὰς (εἰκοσάριον).

νjε̣ζέτε̣σ̈ε̣ (τ) νjιζέτε̣σ̈ε̣ (τ) νjιζέτε̣σ̈ε̣ (γ) = ἐπίρ. εἰς εἴκοσι τμήματα.

νjε̨-κjίνdε̨σ̈ε̨ (τ) νjι-κjίνdε̨σ̈ε̨ = εἰς ἑκατὸν τμήματα. — νjε̨-κjίdε̨σ̈-ι (τ) νjῑ-κjίνdε̨σ̈-ι (γ) ἀρσ. νjε̨-κjίνdεσ̈ε-jα (τ) θηλ.

νjι-κjίνdεσ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἑκατοντάς, (ἑκατοστάριον).

νjε̨-κjίντ (τ) νjῑ-κίντ (γ) = ἑκατόν, 100.

νjε̨-μbε̨-διέτε̨ (τ) νjῑ μbε̨ δῖτε̨ (γ) = ἕνδεκα, 11. — ι-νjε̨-μbε̨-διέτε̨-ι νjι μbε̨-δῖτε̨-ι (γ) συνηρ. ε-νjε̨-μbε-διέτε̨-α, ε-νjι-μbε̨-δῖτε̨-α (γ) = ὁ ἑνδέκατος-η.

νjε̨-μbε̨-διέτε̨σ̈-ι (τ) ἀρσ., νjῑ μbε̨ δῖτε̨σ̈-ι (γ) (συνηρ.) ἀρσ. νjε̨ μbε̨ διέτε̨σ̈ε-jα (τ) θηλ. νjῑ μbε̨ δῖτε̨σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἀριθμ. ἐπίθ. περιληπτικὸν = τὸ ἑνδεκάριον.

νjε̨-μbε̨-διέτε̨σ̈ε̨ (τ) νjῑ μbε̨ δῖτε̨σ̈ε̨ (γ) = εἰς ἕνδεκα τμήματα.

νjε̨με̨ζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. πολλαπλασιαστ. = ἁπλῶς, μονῶς.

νjε̨μένdι (τ) = ἴδ. νjε̨με̨ντ (τ) ⟨νῦν, τόρα⟩.

νjε̨μέντ (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. χρόνου· νjε̨μένdι (τ. Βεράτ.).

νjιμε̄ (γ) = ταύτην τὴν στιγμήν. — ἴδ. κε̨τε̨ τσ̈άς, τασ̈ί.

(ι-ε-τε̨) *νjέμε̨σ̈τε̨-ι-ε̨-α* τε̨ νjε̨με̨σ̈τιτε̨ (οὐδ.) ἐπιθ. πολλαπλασιαστικὸν ἀριθ, ἁπλοῦς-ῆ-οῦν, μονὸς-ὴ-όν.

νjε̄ μίλjε̨ (Τσ̈αμ.), νjε̨ μίjε̨ (τ) νjῑ μίjε̨ (γ) = χίλιοι-αι-α· 1000.

νjε̨-μίλjε̨σ̈ε̨ (Τσ̈αμ.), νjε̨ μίjε̨σ̈ε̨ (τ) νjῑ μίjε̨σ̈ε̨ (γ) = ἐπιρ. = εἰς χίλια τμήματα.

νjε̨-μίλjε̨σ̈-ι (Τσ̈αμ.) ἀρσ. νjε̨ μίλjε̨σ̈ε-jα· θηλ. νjε̨-μιjε̨σ̈ε-jα (γ) θηλ. = χιλιάς, χιλιάριον.

(ι) *νjε̨-μίλjε̨τε̨-ι* (Τσ̈αμ.) ἀρσ. ἀριθ. τακτ. = χιλιοστός· ε-νjε̨-μίλjε̨τε̨-α θηλ. = χιλιοστή. – ι-νjε̨-μίjε̨τε̨-ι (τ) ἀρσ. ε-νjε̨-μίjε̨τε̨-α (τ) θηλ. ι-νjῑ-μίjε̨τε̨-ι (γ) ἀρσ. ε-νjι-μίjε̨τε̨-α (γ) θηλ.

νjε̨-μιλjούν (τ) = νjι-μιλjοῦ (γ) = ἓν ἑκατομμύριον 1,000,000. — dύ μιλjουνj = 2,000,000 κ.τ.λ. νjε̨ μιλjιούνε̨σ̈ε̨ (τ) νjί-μιλjιούνε̨σε̨ (γ) ἐπιρ. = εἰς ἓν ἑκατομμύριον τμήματα.

νjε̨-μιλjιούνε̨σ̈ε̨-ι (τ) ἀρσ. ἐπιθ. = ἑκατομμυριάς· ὁ ἀνήκων εἰς τὸν ἀριθμὸν ἓν ἑκατομμύριον νjε̨-μιλjιούνε̨σ̈ε-jα θηλ. νjῑ μιλjιουνε̨σ̈ε̨ (γ) ἀρσ. νjι μιλjιούνε̨σ̈ε-jα (γ) θηλ. = ἡ ἑκατομμυριάς.

νjένd (γ.) ῥ. τριτοπρόσ. — με̨ νjενd, τε̨ νjενd, ε νjενd = εὐκαιρῶ-εῖς-εῖ· πληθ. να νjένd, ου νjενd ου νjενd = εὐκαιροῦμεν-εῖτε-οῦσι = κᾶμ νγε̄, κε̄ νγε̄, κᾶ νγε̄, κε̄μι νγε̄, κίνι νγε̄, κᾶνε̨ νγε̄. Παρατ. με̨ νjένdε, ε

vjένdε, = ηὐκαίρουν κ.τ.λ. πληθ. να vjένdε, ου vjένdε. ού vjένdε· = ηὐκαιροῦμεν κ.τ.λ. = κίσ̈ιεμ νγε̄, κίσ̈ιε νγε̄, κισ̈τε νγε̄, πληθ. κίσ̈ιμ νγε̄. κίσ̈ιτε̣ νγε̣, κίσ̈ινε̣ νγε̄· ἀόρ. με̣ πατ vjένdουνε̣, τε̣ πατ vjένdουνε̣, ε πατ vjενdουνε̣, πληθ. να πατ vjένdουνε̣, ου πατ vjένdουνε̣.— ηὐκαίρησα-ας-ε κ.τ.λ. πάτα νγε̄, πάτε νγε̄, πάτι νγε̄ κ.τ.λ. Παρακ. με̣ κᾶ vjένdουνε̣, τε̣ κᾶ vjένdουνε̣, πληθ. να κα vjένdουνε̣, ου κᾶ vjένdουνε̣, ου κᾶ vjένdουνε̣ = καμ πάσε̣ νγε̄, κε̄ πάσε̣ νγε̄ κᾶ πάσε̣ νγε̄ κ.τ.λ. Ὑπερσυντ. με̣ κίσ̈τε vjένdουνε̣, τε̣ κίσ̈τε vjένdουνε̣, ε κίσ̈τε vjένdουνε̣. = κίσ̈εμ πάσε̣, νγε̄, κίσ̈ιε πάσε̣ νγε̄, κίσ̈τε πάσε̣ νγε̄.— ἀντιθ. σ' με̣ vjένd = δὲν εὐκαιρῶ κ.τ.λ. = σ' καμ νγε̄ κ.τ.λ.

vjε̣νί (τ) = ἴδ. vjανί (γ).

vjερί-ού : πληθ. vjέρε̣σ ἢ vjέρε̣ζιτε̣ = ἄνθρωπος· καὶ vjέρι (Σ), γεν. νιέριτ δοτ. νιέριτ, αἰτ. vjέρινε̣, πληθ. νιέρε̣ς νιέρε̣ζιτε̣ ε μῖ = οἱ συγγενεῖς μου.—vjέρε̣σ τε̣ με̣δένj = μεγιστᾶνες. – vjέρε̣ζιτ' ε με̣δένj = οἱ μεγιστᾶνες. – vjερῖ με σ̈ένjε̣ = σημαντικὸς ἄνθρωπος.—vjερῖ με dυ φάκjε = διπρόσωπος ἄνθρωπος.—σ' κάμ φρίκε̣ vjερι = δὲν φοβοῦμαι κανένα.—μος ι θούασ̈ vjερίου (τ) = μος ι θούεσ̈ κούjτ (γ) = νὰ μὴ εἴπῃς κανενός.

vjερε̣ζῖ-α ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνθρωποι (πληθ. λείπει).—κjένε̣ σ̈ούμε̣ vjερε̣ζῖ = ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι.

vjερε̣ζίσ̈τ = ἐπιρ. = ἀνθρωπίνως.

vjερίθ-ι = ἡ γλωσσίς, ἐπιγλωττίς κοινῶς σταφυλίτης πληθ. vjερίθε̣-τε̣· ἴδ. dε̣ρτσ̈ίκθ-ι (Κροῦjα).

vjέρκ-ου vjέρκε̣-α = πατρυιός, μητρυιά· πληθ. vjέρκατε̣.— ιμ vjερκ ύτ vjερκ ι vjέρκου ίμε vjερκε̣-jοτ vjέρκε̣ ε vjέρκα.

vjέσ̈ε̣ (τ) vjῖσ̈ε̣ (γ) ἐπιρ. = ἁπλῶς, μονῶς (εἰς ἓν τμῆμα).

vjε̣σ̈-ι (τ), vjεσ̈ε-jα (τ) θηλ. vjῖσ̈-ι (γ) ἀρσ. vjῖσ̈ε-jα (γ) θηλ. = μονάς.

vjέφ, vjεφ, vjεφ (γ. bogdan). vjέχ, vjέχ, vjέχ (γ. Μαλεσία) : ρ. ἐνεργ. = ἀριθμῶ· ἴδ. νουμε̣ρόj· τε̣ vjέχουνι-τε̣ (γ. bogdan) = ἀρίθμησις, ἀριθμὸς ἀόρ. vjέχα-ε-ου κ.τ.λ. καὶ vjέφα-ε-ου κ.τ.λ. μετοχ. vjέχε̣ καὶ vjέχουνε̣, vjέφε̣ καὶ vjέφουνε̣.

vjῖ (γ) ἀρσ. = ἴδ. vjᾶ, vjῖ (γ) ἴδ. vjᾶ.

vjῖ-jα (γ) vjε̄-jα (τ) οὐσιαστ. = τὸ ἕν.

vjίζε̣-α (γ) = ἴδ. vjᾶζε̣-α (γ).

νjιζέτ (γ) = ἴδ. νjε̱ζέτ (τ) = εἴκοσι καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.

νjιζέτε̱ö-ι = ἴδ. νjε̱ζέτε̱ö-ι (τ).

νjιζέτε̱öε-ja (γ) = ἴδ. νjε̱ζέτε̱öε-jα (τ).

νjιζέτε̱öε̱ = ἴδ. νjε̱ζέτε̱öε̱ (τ).

νjῑ κίντ = ἴδ. νjε̱ κίντ (τ) = ἑκατὸν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ παράγωγα.

νjῑ-κjίνdε̱ö-ι (γ) = ἴδ. νjε̱ κjίνdε̱ö-ι (τ).

νjῑ-κjίνdε̱öε-ja = ἴδ. νjε̱ κjίνdε̱öε-jα (τ).

νjι-μbε̱-δῖτε̱ (γ) = ἴδ. νjε̱-μbε̱-διέτε̱ (τ) καὶ νjι μbε̱ δε̄τε̱ (Σ) = ἕνδεκα.

(ι) *νjι-μbε̱-δῖτε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-ι (τ).

(ε) *νjι-μbε̱-δῖτε̱-α* (τ) = (ε) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-α (τ).

(ι) *νjι-μbε̱-δέτε̱-ι* (Σ. Τυραν.) = (ι) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-ι (τ).

(ε) *νjι-μbε̱-δέτε̱-α* (Σ. Τυραν.) = (ε) νjε̱-μbε̱-διέτε̱-α (τ).

νjι-μbε̱-δίτε̱ö-ι (γ) (συνήρ.) = ἴδ. νjε̱ μbε̱ διέτε̱ö-ι (τ).

νjι-μbε̱-δίτε̱öε-ja (γ) = ἴδ. νjε̱-μbε̱-διέτε̱öε-jα (τ).

νjιμε̄ (γ) = ἴδ. νjε̱μεντ (τ). — νjεμε̄-πε̱ρ-νjεμε̄ = νdαöτί-πε̱ρ-νdαöτί = κατὰ τὸ παρόν.

νjιμένd (Σ. bogdan), νjιμένdι, πε̱ρνjε̱μένdι ἐπίρ. = ἀληθῶς, μὲ τα σωστά, πραγματικῶς. — νjιμένd παγοῖ τε̱ γjίθε̱ (bogdan) = ἐξ ἴσου ἐπλήρωσεν ὅλους. — με ατε̄ τε̱ νjιμένdε̱ bὰρ (bogdan) = μὲ τὸ ἴδιον χόρτον.

νjιμένdεμ: (bogdan) = συγκρίνομαι ὑπό τινος.

(ι) *νjιμένd-ι*, (ε) νjιμένdε̱-α (bogdan) ἐπίθ. = ὁλόκληρος, ὁμοιόμορφος. — dυ πιέσα τε̱ νjιμένdα (bogdan) = δύο ἴσα μέρη. — dυ-μbε̱-διέτε̱ πιέσαö σε νjι μένdαö = ἐκ δώδεκα ἴσων μερῶν.

νjιμτόνj (budi) ρ. = ἀπατῶ.

νjιμτίμ-ι (budi) = ἀπάτη, πλάνη, δόλος, πληθ. νjιμτίμετε̱.

νjῑ-μίjε̱ (γ) = νjε̱-μίjε̱ (τ) = χίλιοι.

νjῑ-μίjε̱öε̱ (γ) = νjε̱-μίjε̱öε̱ (τ).

νjῑ-μίjε̱ö-ι (γ) = νjε̱-μίjε̱ö-ι (τ). — νjῑ-μίjε̱öε-jα = νjε̱-μίjε̱öε-jα (τ).

(ι) *νjῑ-μίjε̱τε̱-ι* (γ) = (ι) νjε̱-μίjε̱τε̱-ι (τ) = χιλιοστός.

(ε) *νjῑ-μίjε̱τε̱-α* (γ) = (ε) νjε̱-μίjε̱τε̱-α (τ).

νjῑ-μιλjιοῦ (γ) = νjε̱-μιλjιούν (τ) = ἓν ἑκατομμύριον.

νjῑ-μιλjιούνε̱öε̱ (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱öε̱ (τ) = ἑκατομμυριοστός

νjῑ-μιλjιούνε̱ö-ι (γ) = νjε̱-μιλjιούνε̱ö-ι (τ).

νj̄ι-μιλjιούνg̱σ̈ε-jα (γ) = νjg̱-μιλjιούνg̱σ̈ε-jα (τ).

(ι) *νj̄ι-μιλjιούνg̱τg̱-ι* (γ) = (ι) νjg̱-μιλjιούνg̱τg̱-ι (τ).

(ε) *νj̄ι-μιλjιούνετg̱-α* (γ) = (ε) νjg̱-μιλjιούνετg̱-α (τ).

νj̄ινg̱: κάτοικοι τῆς Καβάjας (Καβάjα) καὶ Δυρραχίου ἀριθμοῦντες ἀπολύτως λέγουσιν: νjῖνg̱, du, τρῖ, κάτg̱ρg̱, πε̄σg̱ κ.τ.λ.

νjινόj (bogdan) ἴδ. αγjινόj = νηστεύω.

νjινέσg̱-α (bogdan) = ἴδ. αγjινέσg̱-α πληθ. νjινέσατg̱.

νjίφεμ (γ), νjίχ̈εμ (τ. καὶ γ. Μαλεσία) παθ. τοῦ νjόφ, νjόχ̈ = γνωρίζω.

νjόλg̱-α (Καβ.-Ἐλβασ.) = κηλὶς-ῖδος (Τουρκ. λjεκjὲ) πληθ. νjόλjατg̱.

νjόμ-νjόμ-νjόμ ρ. ἐνερ. = μουσκεύω.— νjόμεμ παθ.

νjόμg̱: ἐπίρ. = χλωρῶς, κοιν. μουσκευμένα.

(ι) *νjόμg̱ ι* ἀρσ. χλωρός-ε-νjόμg̱-α θηλ. χλωρά.— τg̱-νjόμg̱τg̱ οὐδ. = χλωρόν, μουσκευμένον.— dρoῦ τg̱ νjόμα = χλωρὰ ξύλα.— ἀντίθ. dρoῦ τg̱ θάτα = ξηρὰ ξύλα.— κjέπg̱ τg̱ νjόμα = φρέσκα κρομμύδια.— ἀντίθ. κjέπg̱ τg̱ θάτα = ξηρὰ κρομμύδια.— dιάθg̱ τg̱ νjόμg̱ = χλωρὸ τυρί, ἀντίθ. dιάθg̱ τg̱ κρύπουρg̱ = τυρὶ ἁλατισμένον.— πέσ̈κου ι νjόμg̱ = ψάρι χλωρό.— πέσ̈κου ι κρύπg̱τg̱ = ψάρι ἁλατισμένον.— ἴδ. ι-ε-τg̱ κg̱ρθίνjg̱

νjόφ-νjόφ-νjόφ, νjόχ̈-νjόχ̈-νjόχ̈ (γ. τ. bogdan) = γνωρίζω. ἀόρ. νjόχ̈α-ε-ου, νjόφα-ε-ι (γ) μτχ. νjόχ̈g̱, νjόχ̈ουνg̱ (γ), νjόχ̈ουρg̱ (τ), νjόφg̱ (γ) νjόφουνg̱ (γ).

νjού (Ἐλβασ.) = ἴδ. νjέ.

O

ο ἐπιφώνημα θαυμαστ. ἢ σχετλιαστικόν. ο ούν' ι μιέρι! 2) ἐπιφών. κλητ. ο Ζο̄τ = Κύριε.— ο bιọ = υἱέ, κ.τ.λ.

ο-ο (budi) νdo-νdo (γ. τ. budi) = α-α, ἢ-ἤ, εἴτε-εἴτε.

οβίσκg̱-α (Περμέτ.) = ταινία κοιν. κορδέλλα (Τουρκ. σ̈ιρίτ).

οbόρ̣βατ' ε jαπάνγg̱σg̱ (Κρούjα) = ρ̣ρύπατ' ε οπίνγg̱σg̱.

οbόρ̣ρ̣-ι (γ) οbόρ-ι (Περμέτ.) πληθ. ρατg̱ = αὐλή.— ἴδ. αβλῖ-α.

ογίτσ̈-ι (Σ) πληθ. ογίτσατg̱ = dασ̈ ι μαθ με κουμbόνg̱ κjι πρῖν.

οζούρε-jα (τ) = ἴδ. ουζούρε-jα (τ) πληθ. οζούρετg.

οἶ καὶ *ὄϊ* ἐπιφών.

όκg-α: πληθ. όκgτg κοιν. ἡ ὀκᾶ 400 δράμια (Τουρκ. ὀκᾶ).

οκατάρ-ι ἀρσ. οκατάρε-jα θηλ. = ὀκάρικος-η. πληθ. οκατάρgτg ἀρσ. οκατάρετg θηλ.

οκλάjg-α [Τουρκ. οκ = σαΐτα καὶ τόξον] [ἴδ. Ἑλλην. ὀχλεύς, ὀχλεύω-έω] οκλαΐ-α (Κρούjα) πληθ. οκλαΐτg, οκλαγΐ-α (Σ) πληθ. οκλαΐτg, οκλαγΐ-α (Σ) οκλαγΐτg καὶ πέτgσ-ι (Περμέτ.) πληθ. πέτgσιτg = ὁ πλάστης ἴδ. πέτgσ-ι.

οκσούα-σϊ = ἴδ. ακσούα-σϊ πληθ. οκσόνj-τg = ἄξων.

ολjέρ-ι (Ἀργυρ.) = ὅτάλπg-α.

οπάνγg οπένγg οπίνγg πληθ. οπάνγατg, οπένγατg, οπίνγατg (Σ) (Τυραν. Ἐλβάσ.) [Σλαυικὴ λέξις] = ἴδ. ὅόλg-α κοινῶς τσαρούχι.

οποπό! ἐκπληκτικόν· οποπό σε τὅ κjένgκα!

οπούτg-α πληθ. οπούτατg = οπούτετ' ε jοπάνγgσg (γεγ. Μαλjεσία ε Ποὅτρg) = ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγgσg.

οπτικάλjασ (Ἀργυρ.), bρεζαχύπθι (Τυραν.), καρούρθι (Ἐλβασ.) = ἐπιρ. εἶδος παιγνιδίου.

ορδινΐ-α (Ἀργυρ.) = ποροσΐ-α : πληθ. ορδινΐτg.

ορδινjάσ (Ἀργυρ.) ρ. ἴδ. ποροσΐτ ρ.

όρg-α: πληθ. όρgτg 1) ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχάτ) 2) αἱ ὧραι· μb' ατέ ορg = αὐτὴν τὴν ὥραν· ἴδ. χέρg-α : φράσις : πgρ όρg ε πgρ τὅάσ = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· σ' ε ζέν όρα (Τυραν.) = δὲν τὸ πιάνει ἡ ὥρα, (πgρ τὅ' dό πούνg κjι αὅτg μbg τg μbαρούεμιτ) μος τg ζέντg όρα (Τυραν.) νὰ μὴ σὲ πιάσῃ ἡ ὥρα! (κουρ νέμινg) = νὰ ἀποθάνῃ μίαν ὥραν προτήτερα τ' ουλjίκτg όρα = (Μαλεσία γ.) = κακή σου ὥρα! ὅκόφτg όρα ε vdgγjόφτg! = νὰ παρέλθῃ ἡ ὥρα καὶ νὰ ἀκούσῃ. — Μος (θούαj κgὅτού)! σε ὅκὸν όρα ε vdgγjόν = (Μὴ καταρᾶσαι) διότι διαβαίνει ἡ ὥρα καὶ ἀκούει (δηλ. ἀκούουσα ἐκτελεῖ τὴν κατάραν) Σα ὅπέjτ ε μbαρούεκε κgτέ; (ἀπόκρισις) επρούνg Ορgτg (Τυραν.) Πόσον ταχέως ἐξετέλεσας τοῦτο; ἀπόκρισις: αἱ Ὧραι τὸ ἔφεραν.

ορέ: (τ) ἐπιφων. κλητ. (ἀρσεν.) ορέ τι = ο τί, = ὦ σύ· ἴδ. μόj θηλ.

ορε̃ (γ) = ἴδ. ρε̃· βε̃ ορέ (γ) = βε̃ ρε̃ (τ) = θεωρῶ.

ορενdίε-τg πληθ. (Περμ.) (ἑνικ. ἄχρηστος) = τὰ ἔπιπλα τῆς γεωργικῆς.

ορίσ-ζι (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικὸν κοινῶς τὸ ρύζι.
ορίσνα-τε̱ πληθ. (γ) = ὁ τόπος ἔνθα πωλεῖται τὸ ρύζι, ἡ ὄρυζα.
όρτε̱-α = φρατρία, κόμμα (Τουρκ. ταράφ.).
ορμίσ ('Αργυρ. Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = τακτοποιῶ, θέτω εἰς τάξιν (ἐπὶ πραγμάτων) νασκjιρίσ. (Περμέτ.) ἀόρ. ορμίσα· μετοχ. ορμίσουρε̱.
οσ̈ ἢ οσ̈ ε bράν, σβάρε̱ ἢ τσβάρε̱ (Βεράτ.) ἐπίρ. κοινῶς σβάρνα ἴδ. σκαπουλjάρε̱σ̈, σβάρνα ε χ̱όκjι οσ̈ ε bράν = ε χ̱όκjι σbάρε̱ = τὸν ἔσυρε σβάρνα.
οσ̈ε̱τίνj (Περμέτ.) = γjε̱μόνj· οσ̈ε̱νῖν dε̄τι, λjοῦμι.
όου, ουά! ἐπιφ. θαυμαστικὸν ἴδ. ουᾶ (τ).
οφίκj-ι [Λατ. officialis] = ἀξίωμα πληθ. οφίκjετε̱.
οφικjάρ-ι = ἀξιωματικός, οφικjάρε-jα θηλ. πληθ. οφικjάρε̱τε̱ ἀρσ.— οφικjάρετε̱ θηλ.
όφ! (γ)όφσ̈ (γ) = ἄχ· ἐπὶ πνου καὶ στενοχωρίας.
όφσ̈ ι: πληθ. όφσ̈ετε̱ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.—όφσ̈ι ι ζjάρσιτ = ἡ πυράδα τῆς φωτιᾶς.
οφτικά-jα ('Ελβασ.) = φθίσις, κοινῶς ὄχτικα πληθ. οφτικάτε̱.—ἴδ. κόλ' ε κέκjε, κουλjουφίσκε̱-α.

ȣ

ού ('Αργυρ.) ἴδ. ούνε̱-ου (γ).
ου: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β' καὶ γ'. πληθ. = jούβε καὶ ατύνεβε (γ) ατύρεβε (τ) = ὑμῶν, αὐτῶν· συντάσ. μετὰ γεν. πληθ. π. χ. ου θάσ̈ε̱ (jούβε) = σᾶς εἶπον.—καὶ ου θάσ̈ε̱ (ατύρε) = τοὺς εἶπον.
οῦ-jα (τ), οῦ jα (γ), οῦ-νι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἴδ. ουνῖ-α (γ) ουρῖ-α (τ).
ουα: ἀντων. προσωπικὴ τοῦ β. καὶ γ'. προσώπου πληθυντικοῦ = jούβε ατέ, καὶ ατύνεβε (γ), ατύρεβε ατέ (τ) συντχσ. μετὰ γενικῆς πληθ. π. χ. ουα θάσ̈ε̱ (jούβε) = σᾶς τὸ εἶπον· καὶ ουα θάσ̈ε̱ (ατύρεβε) = τοὺς τὸ εἶπον.
ουᾶ! (τ) ἐπιφώνημα θαυμαστικόν· ἴδ. όου!
ουβέ-jα πληθ. ουβέτε̱ (Κροῦjα) ἴδ. βε̄-jα, καὶ ουέ-jα (Σπατι) πληθ. ουέτε̱ = βε̄-jα = ᾠόν.

ούβεjε-ja (Περμέτ.) πληθ. ούβεjε-τε = ι θόνε κjεναριτ τσόχεσε· καὶ (dí-ζεjε-jα ('Ελβασ.) Τουρκ.).

ουβέσε-α (Κροῦjα) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. βέσε-α = δρόσος.

ουbουbού καὶ *ουπουπού!* ἐπιφων. οἴμοι, φεῦ, βαβαί, ουbουbού ουν' ι μιέρι!

ουγάρ-ι (τ) πληθ. ουγάρετε καὶ μαζί-α (γ) πληθ. μάζιτε = χωράφιον ὠργωμένον, προητοιμασμένον διὰ σπάρσιμον = δεου ι πουνούαρε ε ι bερε γατι πέρ τε μbιέλε.—bενj ουγᾶρ = ὀργόνω, προετοιμάζω διὰ σπάρσιμον ἴδ. ρ. τσᾶj ἢ τριβολίσ.

ούδε-α: πληθ. ούδετε [=ὁδὸς] = δρόμος, στράτα, λεωφόρος· ούδ' ε μbοέ-τιτ = λεωφόρος, δημόσιος δρόμος· 2) ούδε-α = ὁδοιπορία, ταξείδιον bαj ούδε = ὁδοιπορῶ, ταξειδεύω.—ούδ' ε μbάρε! = κατευόδιον! ἀντίθ. ούδ' ε πράπε.—bαj ούδε τε γjάτε = κάμνω μακρυνὸν ταξεῖδι· κάλjι, γομᾶρι, μούσκα σ' bαν ούδε = δὲν θέλει νὰ περιπατήσῃ.—χιέκ ούδενε = ὁδηγῶ.—ζᾶ (γ) ζε (τ) ούδενε = διακόπτω τὸν δρόμον· (ἐπὶ ἐχθρῶν, ληστῶν καὶ πολεμίων)· ἀντιθ. τσελj ούδενε.—dαλj jάστε ούδεσε = παραστρατῶ· 3) ούδε-α = νόμος, δικαιοσύνη, τὸ δίκαιον —έστ' ε ού-δεσε = νόμιμον, θεμιτόν, ἔννομον, ἔνθεσμον.—με ούδε = κατὰ νόμον.—πα ούδε = ἀνόμως, παρανόμως, ἀδίκως.— ε σόχ με ούδε = ἐγκρίνω, επιδοκιμάζω· μα bέρι πα ούδε, τα bέρι πα ούδε, jα bέρι πα ούδε = με ἠδίκησε, σε ἠδίκησε, τὸν ἠδίκησεν.

ούδε-κρύκjε-ja = σταυροδρόμιον· πληθ. ε-τε.

ουδεταρ-ι: πληθ. ουδετάρετε = ὁδοιπόρος, ὁδίτης, ταξειδιώτης.

ουδετᾶρε-ja πληθ. ουδετάρετε = θηλ. = ἡ ὁδοιπόρος, ἡ ταξειδιῶτις.

ούδε-τσέλjεσ-ι ἀρσ. ούδε-τσέλjεσε-jα θηλ. = πρόδρομος.

ούδε-χέκjεσ-ι πληθ. ούδε-χέκjεσιτε ἀρσ. = ὁδηγός.

ούδε-χέκjεσε-ja πληθ. ούδε-χέκjεσετε θηλ. τοῦ προηγ.

ουdόb: (budi) ἐπίρ. = εὔκολον (Τουρκ. κολάj).— μᾶ ουdόb (budi) = εὐκολώτερον.— ἀντιθ. με φεdίγε (budi) = μετὰ δυσκολίας, δυσκό-λως.— ι κάμ ουdόb ε περdούερ (budi) = τὰ ἔχω εὔκολα καὶ πρό-χειρα. — ουdόb ε bάjινε κετὲ = εὐκόλως τὸ ἔκαμνον τοῦτο (budi).

(ι-ε-τε) *ουdόbε-ι-α τε* (budi) = εὔκολος-η-ον.

(ι-ε-τε) *ουdόbετε-ι-α-τε* (budi) άστε πούν' ε ουdόbετε = εἶναι εὔκολον πρᾶγμα.

(ι-ε-τε̱) *ουdόπτε̱-ι-α-τε̱* (Σ). — τε̱-ουdόbε̱-τε̱ (budi) καὶ τε̱-ουdόbε̱τε̱-ιτε̱ (budi), τε̱ νdόπτε̱-ιτε̱ (Σ) οὐδ. = εὐκολία. — με τε̱ ουdόbε̱ (budi) = μετὰ εὐκολίας.

ούdὂε̱-α: πληθ. ούdὂατε̱ ('Ελβασ.) = σπήλαιον, νjε̱ βρίμ' ε μάδε νdε̱ ὂκέμπ τε̱ γοῦριτ κjε̱ μούντ τε̱ μάρρε̱ ὂούμε̱ βέτε̱ bρένdα. — ἴδ. ὂπέλε̱-α.

ουζούρε̱-α (τ) ουζούρε-jα (τ) καὶ οζούρε-jα (τ) = τόκος. ἴδ. καμάτε̱-α (Τυραν).

ουε̄-jα πληθ. ουε̄τε̱ (Σπατι) ἴδ. βε̄-jα = ᾠόν.

οῦθ-ι (γ) οῦθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) [συγκρ. οῦ-jα (γ) οῦνι̅-α (γ) οῦρι̅-α (τ)] = ὀξύνη, κοιν. καψάλα (τοῦ στομάχου), ξυνίλα (τοῦ στομάχου). — με̱ dιέκ οῦθι = ἔχω ξυνίλαν.

οῦθ-ι ('Ελβασ.) (περιληπτικόν, ὁ πληθ. λείπει) νjι̅ φάρε̱ πλjάτὂε̱κε̱ ε ζέζε̱ κjι γjίνdετε̱ νdε̱ γροῦνιτ, τε̱ τσίλjε̱νε̱ κουρ ε ὂτύπ bάχ̱ετε̱ ποσὶ bλjόζε̱.

ούθουλε̱-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος, ὀξίδιον· καὶ ούθε̱λε̱-α, ούφουλε̱-α (Σ) ούφε̱λε̱-α (Σ).

ούjε̱-ούjι (πληθ. ούjε̱νατε̱ (γ) ούjε̱ρατε̱ (τ) ἄχρηστος). — καὶ οὐδ. ούjετε̱ = τὸ ὕδωρ κοιν. νερόν. — φράσις: bένj ούjε̱τε̱ = κάμνω τὸ νερό μου ἴδ. πε̱ρμιέρ. — καὶ dέρθ ούjε̱τε̱ = χύνω τὸ νερό μου. — ἴδ. πε̱ρμιέρ, ρ. — ούjε̱τ' ε bεκούαρε̱ (τ) ούjετ' ε bεκούεμ (γ), ουjε̱τ' ε bεκοῦμ = τὰ Θεοφάνεια. — ούj' ι πε̱ρbοῦjὂιμ (γ) καὶ ούj' ι bούjτουρε̱ (τ) = ούj' ι φjέτουρε̱.

ούjε̱ρε̱-α, ούjρε̱-α (Περμέτ.) κοιν. πισοβελονιὰ (εἰς τὸ ράπτειν) ραφὴ κατὰ ὀπισθοβελονιὰν (Τουρκ. τεγγέλj) πληθ. ούjε̱ρατε̱, ούjρατε̱.

ούjε̱σ-ι πληθ. ούjε̱σιτε̱ ἀρσ. = ὑδατοθρέμων. — ούjε̱σε-jα πληθ. ούjε̱σετε̱ θηλ. γjάρπε̱ν ούjε̱σ = νερόφιδο. — bρέὂκε̱ ούjε̱σε.

ουjίσ-ουjίτ-ουjίτ (γ) ρ. μεταβ. ποτίζω, βρέχω. ουjίσ άρε̱νε = ποτίζω τὸ χωράφι. — ουjίσ λjούλjετε̱ = ποτίζω τὰ λουλούδια. — ἀόρ. ουjίτα-ε-ι μτχ. ουjίτουνε̱ παθ. ουjίτεμ = ποτίζομαι, βρέχομαι.

ούjκ-ου πληθ. ούjκj-τε̱ = ἴδ. ούλjκ-ου πληθ. ούλκjτε̱.

ουjκόνjε̱-α πληθ. ουjκόνjατε̱ = ἴδ. ουλjκόνjε̱-α πληθ. ουλjκόνjατε̱.

ουjκε̱νίὂτ (γ) ουjκε̱ρίὂτ (τ) = ἴδ. ουλjκε̱νίὂτ, ουλjκε̱ρίὂτ (γ).

(ι-ε-τε̱) *ούjὂιμ* (Μυζεκjεjα) = νερουλὸς-ὴ-όν.

ούκεμε-α (γ) ούκμε-α (γ. Ἐλβασ.), ούφμε-α (Τυραν.) (πληθ. ἄχρηστος), πλῆξις πνιγηρὸς καιρός, καταπληκτικός. ἴδ. ζαγουσ̈ι-α (τ), αγουσ̈ι-α (κ).

ουλῖ-νι (γ) ουλῖ-ρι (τ) πληθ. ουλίνjτε [Λατ. oliva] ἐλαία, (ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον).

ουλῖσ̈τε-α (γ. τ) πληθ. ουλίσ̈τατε = ἐλαιών.

ουλjερά́σ (τ), ουλjερῖj (τ) ουλjερῖj (γ), νγουρόj (Σ) ρ. οὐδ. = βρέμω, βρυχῶμαι, μυκῶμαι, ὠρύομαι.— κjένι ουλjερῖν.

ουλίσ̈τε-α (Κροῦjα) πληθ. ουλίσ̈τατε = νjῖ τινὰρ ι βόγελjε κjι σ̈τίενε μbρένdα λjεβέρετε, ε κjίσινε φῖ τε νdσε̄τε περσίπερ περ με ουσbούτουνε λjεβέρετε, μbασανdάj ι λjάjενε με σαποῦ.

ούλj (γ) ρ. ἐνερ. = καταβιβάζω. ἀντίθ. νγρε̄.

ούλjεμ (γ) ρ. παθ. = καταβιβάζομαι, 2) καταβαίνω.— οῦλjεμ πόσ̈τε. = σbρέσ ρ. ἀντίθ. νγρῖχεμ. ἴδ. ούνj-εμ.

ουλjεσῖνε-α : πληθ. ουλjεσίνατε = χαμηλότης. ἀντίθ. ναλjτεσίνε α.

ούλjετε (γ) ἐπίρ. = ἴδ. ούνjετε = χαμηλά.

(ι-ε-τε) *ούλjετε* = ἴδ. ι-ε-τε ούνjετε = χαμηλός, ταπεινός.

ουλjίτσε-α (γ) πληθ. ουλjίτσατε: ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: κερ κόj bρίματ' ε ουλjίτσατε = δὲν ἀφίνω τρῦπαν νὰ μὴ ζητήσω. ψάχνω ὅλας τὰς τρύπας (καὶ δὲν τὸ εὑρίσκω).

ούλjκ-ου (Τσ̈αμ.) ούjκ-ου (γ. τ) πληθ. ούλjκjτε, ούjκjτε = λύκος.

ουλjκόνjε-α, ουjκόνε-α (γ. τ) πληθ. α-τε = λύκαινα.

ουλjκjερίσ̈τ, ουjκjενίσ̈τ, (γ) ουjκjερίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τὸν τρόπον τῶν λύκων.

Ουλjκενάκ-ου ἀρσ. Ουλjκενάκε-jα θηλ. πληθ. κετε ἀρσ. κετε θηλ. = ὁ κάτοικος τοῦ Dulcino.

Ουλjκjῖ-νι = Dulcino (πόλις) Δουλτσῖνον.

ουλjόκ-ου, ουλjόκε-jα πληθ. ἀρσ. ουλjόκετε, θηλ. κετε = ἀνάπηρος.

ουλjουρῖj (γ) = ἴδ. ουλjερῖj (γ) = θρηνῶ.

ουλjμέτ : ρ. ἐνερ. = ὑγραίνω τινά,— ουλjμέτεμ παθ. = ὑγραίνομαι.

ουνάζε-α πληθ. ουνάζατε καὶ χουνάζε-α = δακτυλίδιον.

(ι) *ούνγjι* = ἴδ. ιμ-ούνκj-ι (= θεῖος).

ουνγjῖ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἀραδιακῶς, κατὰ συνέχειαν.— τ' ι μάρρισ̈ ουνγjῖ μόλετε, dάρδετε κ.τ.λ. = τ' ι μάρρισ̈ μbάρε μόλετε, dάρδετε

κ.τ.λ. πα σγjέδε = (μικρὰ καὶ μεγάλα, καλὰ καὶ κακὰ ἀδιακρίτως).

ουνγjϊj (budi) ἐπίρ. = κατὰ συνέχειαν.

ουνγjίj (bogdan) = ὁλόκληρον.

ουνγjϊλ-ι πληθ. ουνγjίjτε = εὐαγγέλιον.

ουνγjιλεζόj: ρ. εὐαγγελίζομαι = ἀπ ζᾶν' ε μίρε (γ). — ουνγjιλεζόχεμ-όνεμ: παθ. εὐαγγελίζομαι ὑπό τινος. = dεγjόj ζεν' ε μίρε.

ουνγjιλούαρ-όρι (τ) πληθ. ουνγjιλόρετε (τ) = ουνγjιλοῦερ-όρι, πληθ. ουνγjιλόρετε ουνγjιλόρε-jα θηλ. πληθ. ρετε = εὐαγγελικὸς-ή.

Ουνγjιλτᾶρ-ι-ε-jα = εὐαγγελιστής-στρια.

ούνε, ούνα, ούνε (Σ) οῦ (γ) ού (τ) ('Αργυρ.) ἀντων. προσωπ. = ἐγώ.

(ι-ε) *ούνεϊσιμ* (budi) ἴδ. ι-ε-ουνΐσιμ (γ).

ουνΐ-α (γ) (Καβ.), ουρΐ-α (τ) οῦ-νι (γ) οῦ-jα (γ) οῦ-jα (τ) = πεῖνα. (πληθ. ἄχρηστος). – κᾶμ ουνΐ = πεινῶ. ἴδ. ουρετόνεμ (τ) με μόρι ουρΐα = ἐπείνασα.

(ι-ε) *ούνεϊσιμ*: (budi) = πεινασμένος-η = (ι-ε) ουνΐσιμ (γ).

(ι-ε) *ουνΐσιμ-ι-ε-jα* = (ι-ε) ουρΐσιμ-ι-ε-jα (τ) = (ι-ε) ουνΐσεμ (γ) (ι-ε) οῦσεμ (γ) = πεινασμένος-η.

ούνκj-γjι = θεῖος· (ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρός). — ιμ ούνκj = ὁ θεῖός μου, υτ ούνκj = ὁ θεῖός σου, ι ούνγjι = ὁ θεῖός του· πληθ. τε ούνγjιτε = οἱ θεῖοι αὐτοῦ.

ουνοῦερ-όρι καὶ *ουνοῦρ-όρι* (γ. συνηρ.) (γ. Τυραν.) πληθ. ουνόρετε = πυρῖτις λίθος· κοινῶς τσακμακόπετρα.

ούνj (τ) χουνj (τ) ρ. ἐνεργ. = καταβιβάζω, χαμηλόνω· ἴδ. ούλj (γ)· ούνj πελχούρατε = καταβιβάζω τὰ πανιά (τοῦ πλοίου). — ούνj κρύετε = ταπεινοῦμαι, ὑποτάσσομαι. – ἀόρ. ούνjα-ε-ι· μετοχ. ούνjουρε. — ἀντίθ. νγρε.

ούνjεμ = παθ. καταβιβάζομαι, 2) καταβαίνω κάτω· ρ. οὐδ. 3) ταπεινόμαι. — ούνjεμ περδε = κάθημαι κατὰ γῆς: ούνjετε (τ) ἐπιρ. = χαμηλά.

(ι-ε-τε) *ούνjετε* (τ. bogdan) ἐπιθ. = χαμηλός-ή-όν ταπεινός-ή-όν.

ουράτε-α: πληθ. ουράτατε [Λατ. oratio] = εὐχή, εὐλογία· ι ἀπ ουράτε = τὸν εὐλογῶ, εὔχομαί τινι. — μάρρ ουράτε = λαμβάνω εὐχήν, εὐλογοῦμαι. – πάτσ, ουράτενε = νὰ ἔχῃς τὴν εὐχήν. – τε πάτσα ουράτενε = νὰ ἔχω τὴν εὐχήν σου· 2) ουράτε-α = ἱερεύς, ἢ πριφτ ουράτα = ὁ ἱερεύς.

ούρδε-jα (τ) χούρδε-jα (τ. Βεράτ.) = ἴδ. ούρθ-ι, χούρθ-ι (γ) = λειχήν.

ουρδε̱νᾶρ-ι πληθ. ουρδε̱νάρε̱τε̱ = ἐξουσιαστής.—καὶ ουρδε̱ράτε̱σ-ι (τ) πληθ. ουρδε̱ράτε̱σιτε̱.—τὸ θηλ.

ουρδενᾶρε-ja (γ) ['Ιταλ. ordinario] = τῆς σειρᾶς, δηλ. οὔτε πολὺ καλόν, οὔτε πολὺ κακόν· ὡς: κε̱jό γjᾶ ᾶστε̱ ουρδε̱νᾶρε.

ουρδενίμ-ι (γ) οὐρδε̱ρίμ-ι (τ) πληθ. μετε̱ = πρόσταγμα καὶ ουρδε̱ράτε̱-α (τ) πληθ. ουρδε̱ράτατε̱.

ούρδε̱ν-ι (γ) ούρδε̱ρ-ι (τ) πληθ. ούρδε̱νατε̱, ούρδε̱ρατε̱ = προσταγή, διαταγή· ἐξουσία.

ουρδε̱ν-κjίνdε̱σ-ι (γ) ουρδε̱ρ-κjίνdε̱σ-ι πληθ. σιτε̱ = ἑκατόνταρχος.

ουρδε̱ν-μίjε̱σ-ι (γ), ουρδε̱ρ-μίjε̱σ-ι πληθ. σιτε̱ = χιλίαρχος.

ουρδε̱νόj (γ) ουρδε̱ρόνj-όj (τ) = προστάττω, διαττάτω, ἐξουσιάζω.

ουρδε̱νόχ̌εμ (γ) ουρδε̱νόρεμ (τ) = παθ. = προστάττομαι.

ούρε̱-α πληθ. ούρατε̱ = γέφυρα.

ούρε̱θ-ι (τ) = ἀσθένεια τοῦ σίτου καὶ ἀραβοσίτου, ὅταν σήπηται ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ μαυρίζει.

(ι-ε) *ούρε̱τε̱* = (ι-ε) ουρίτουρε̱ (τ) = πεινασμένος.

ουρε̱τόνεμ : (τ) ρ. οὐδ. = πεινῶ.

ουρθ-ι ('Ελβασ.) (πληθ. ἄχρηστος), ούρδε-jα (τ), ὄπε̱ργε̱τί-α (Τυραν.) πληθ. ὄπε̱ργε̱τῖτε̱, τέὂε̱ζε̱-α (Καβ.) πληθ. τέὂε̱ζατε̱ = κοινῶς λειχῆνα.

ούρθ-ι : (πληθ. ἄχρηστος) = κισσός· χ̌ούρθ-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) ούρδε-jα (τ) πληθ. ούρδετε̱, χ̌ούρδε-jα πληθ. χ̌ούρδετε̱ καὶ πε̱ρτὂελjάχ̌-ου πληθ. πε̱ρτὂε̱λjάχε̱τε̱.

ουρῖ α (τ) πληθ. ἄχρηστος) = ουνῖ α (γ) = πεῖνα.

ουρῖ-ου ('Αργυρ.), ουρίθ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) ουρῖθ-ι (γ) = ὁ ἀσπάλαξ· κοινῶς τυφλοπόντικας.

ουρίμ-ι : πληθ. ουρίμετε̱ [ουρόj] = εὐχή· ἀντιθ. νέμε̱-α.

(ι-ε) *ουρίὂε̱μ* καὶ (ι-ε) *ουρῖὂιμ* = ουνῖὂιμ (γ) = πεινιαλέος.

(ι-ε) *ουρίτουρε̱* (τ) = πεινασμένος-νη· = ἴδ. (ι-ε) ουρῖὂιμ (γ).

ούρλjε-jα ('Αργυρ.) πληθ. ούρλjετε̱.—ούρλjε̱-α (Βεράτ.) = κjούμε̱ὂτ με κρύπε̱, ζίερ.

ουρόνj-όj [Λατ. oro-are] = εὔχομαι· ἀντίθ. νέμ ρ.—ουρόνεμ-όχ̌εμ παθ.

ουροῦαρ-όρι ('Αργυρ.) πληθ. ουρόρε̱τε̱ = ὁ ἀρραβὼν ὅταν ἀλλάξωσι τὸ δακτυλίδιον.

Ουρούμ-ι: πληθ. Ουρούμετε = Ρωμαῖος, Γραικός· 2) ὁ ἀνήκων εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ γραικικοῦ δόγματος.
ούρτε : ἐπίρ. = σοφῶς, φρονίμως.
(ι-ε) *ούρτε* : ἐπίθ. = σοφὸς-ή, φρόνιμος-η.
ουρτεσῖ-α καὶ *ουρτῖ-α* (bogdan = σοφία, φρόνησις, κοιν. φρονιμάδα.
ουρτεσίσ̈τ (γ) = ουρτίσ̈τ (Σ) = ούρτε· ἐπίρ. = φρονίμως.
ουρτεσόνj-όj, ουρτετσόνj (τ), ουρτόj (Σ) = ἡμερόνω, σωφρονίζω τινά· ἀντίθ. εγερσόj.
ουρτεσόχ̈εμ-όνεμ, ουρτετσ̈όχ̈εμ-όνεμ (τ), ουρτόχ̈εμ (Σ) παθ. καὶ οὐδ. = ἡμερόνομαι, σωφρονίζομαι. — ἀντίθ. ἐγερσόχ̈εμ.
ουρρέj : ('Αργυρ.) ρ. = μισῶ τινα, μαρρ μεντ̄ (γ)· ουρρέβα jέτενε τ'ίμε = ἐμίσησα τὴν ζωήν μου. — ἀόρ. ουρρέβα-ε-ου· μτχ. ουρρύερε.
ούσ̈τ : ἐπιφων. κουρ νγάσενε ἄρενε ι θόνε κάουτ ούσ̈τ, περανdάj ι θόνε θουμbάτσιτ ουστε̄-νι.
ουσ̈τε̄-νι (Σ) πληθ. ουστένj-τε = θουμbάτσ-ι = βούκεντρον· ἴδ. χ̈ουστε̄-νι.
ουσ̈ε̄-jα (γ. τ.) πληθ. ουσ̈ε̄τε = μικρὸν καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια· καὶ ουσ̈έζε-α (Κροῦjα-Καβάjα), ουρσ̈έζε-α (Τυραν.) = καλύβιον ἀπὸ κλωνάρια, ἢ φύλλα ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς [γραικικὰ λέγεται χωσιὰ ἐκ τοῦ χώνομαι] ἴδ. πρῖτε-α = καρτέρι κοινῶς.
ουσ̈κjένj-έj : ρ. ἐνεργ. [συγγενὲς τῷ Λατ. esco-are = βιβρώσκω, ἐσθίω] = τρέφω· 2) παχύνω τινὰ δίδων αὐτῷ πολλὴν τροφήν. — dασ̈ ι ουσ̈κjύερε = κριὸς ἀναθρεμμένος = παχύς. — ουσ̈κjέχ̈εμ-νεμ παθ.
ουσ̈κjίμ-ι: πληθ. ουσ̈κjίμετε = τροφή, 2) πάχος (ἐκ τῆς πολλῆς τροφῆς).
(ι-ε) *ουσ̈κjύεσ̈ιμ* (γ) ουσ̈κjύσ̈ιμ (γ. συνηρ.) ουσ̈κjύερσ̈ιμ (τ) = θρεπτικὸς-ή.
ουσ̈ούj-ι (Σ) = τὸ τῆς καρδίας τοῦ χοίρου πάχος.
ουσ̈όνjεζε-α : πληθ. ουσ̈ονjεζατε = ἀβδέλλα· καὶ ουσ̈ουνjεζε-α (Σ) πληθ. ουσ̈ούνεζατε, ουσουσ̈ούνjε-α ('Ελβασ.) πληθ. ουσ̈ουσ̈ούνjεζατε.
ούσ̈τ-ι ? ? ? ούσ̈τ-ι : πληθ. ούσ̈τερετε ? ? ? ἴδ. γουσ̈τ ἢ ουσ̈κjέj.
ουστερῖ-α (budı-bogdan) πληθ. ουσ̈τερῖτε = στρατόπεδον, στρατός· dούελ ουσ̈τερῖα = ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός. — κοῦ νγοῦλjι ουσ̈τερῖα; = ποῦ ἐστρατοπέδευσεν ὁ στρατός· ἴδ. φουσ̈άτε-α.
ουσ̈τετούαρ-όρι : πληθ. ουσ̈τετόρετε = στρατιώτης· καὶ ουστετούερ-όρι (γ), ούσ̈τετουρ-όρι (συνηρ.).
ουσ̈τίμε-α (Σ) πληθ. ουσ̈τίματε = ἀντήχησις τῶν ὀρέων· ἴδ. ουτουρίμε-α.

ουστρε-ja (τ. γ.) πληθ. ουστρετε = πᾶν ἄγουρον ὀπωρικόν· μόλε, dάρδε ουστρε κ.τ.λ. — μός ε χᾶ ατέ πέμε σε έστε ουστερε = ε πα πιέκουρε.

ουτερῖj (γ) ουτερῖj (τ) ἴδ. ουτουρῖj (γ) καὶ ουτουρῖj (τ) = βοΐζω.

ουτερίμε-α : πληθ. ουτερίματε = ἴδ. ουτουρίμε-α = βοή.

ουτουρῖj (γ), ουτουρῖνj (τ), ουτουρῖν (γ. τ.) = βρέμω, βοΐζω, ἠχῶ· ἴδ. γjεμόj - ουτουρῖνj - ουτουρῖν γ΄. προσώπου = βρέμει, ἠχεῖ. — ουτουρῖν μάλjι : (Τυραν.) = ἀντηχεῖ τὸ βουνόν. — γjιμὸν dέτι = βουίζει ἡ θάλασσα. — bουbουλὸν κjῖλα (Τυραν.) = βροντᾷ ὁ οὐρανός.

ουτουρίμ ι : ὀνομ. ἀφηρ. (πληθ. ἄχρηστος) = βροντή.

ούφουλε-α (Σ) = ούθουλε (πληθ. ἄχρηστος) καὶ ούφελε-α (Σ) = ἴδ. ούθελε-α (πληθ. ἄχρηστος) = ὄξος.

Π

πα : μόριον στερητικὸν α, ἄνευ, χωρίς.

πά : μόριον, προστακτικόν· πά dεγjό = ἄκουσον. — πά έjα κετού· (π'έjα ἢ πέjα κετοὺ) = ἐλθὲ ἐδῶ. — πά τα σόχ = κοιν. γιὰ νὰ τὸ ἰδῶ. — πα σετσ' τε θέμ = jα κάτι νὰ σὲ εἰπῶ.

πᾶ : (τ) = ἴδ. πρᾶ = λοιπόν.

παbέσε : ἐπίρ. = ἀπίστως.

(ι-ε-τε) *παbέσε* ἐπίθ. = ἄπιστος-η-ον. — με βράου με τε παbέσε = μὲ ἐφόνευσεν ἀπίστως.

παbεσενῖ-α (γ) παbεσερῖ-α (τ) = ἀπιστία.

παbέφτ (γ. Καβ.), bεφας (Σ), παπρίτουνε (γ), παπρίτουρε (τ) ἐπίρ. = ἔξαφνα, ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως, πα πανdέχουρε (τ) = ἀπροσδοκήτως· φράσις : πα πρίτουν'ε πα κουjτοῦμ (γ).

(τε) *παbροῦμε-τε* = ἄζυμα· ἀντίθ. τε μbροῦμε-τε = ἔνζυμα.

πάγε-α : πληθ. πάγατε [Ἰταλ. pága] = πληρωμή· καὶ παγετύρε-α (budi).

παγε-δᾶνεσ-ι (γ) παγε-δένεσ-ι (τ) πληθ. πάγε-δᾶνεσιτε = μισθοδότης.

πάγε-δᾶνεσε-jα (γ) παγε-δένεσε-jα (τ) = ἡ μισθοδότις· πληθ. σετε.

πάγε-δᾶνεjε-jα (γ) πάγε-δένεjε-jα = ἀνταπόδοσις· πληθ. jετε : ἴδ. σπαγέσε-α.

πάγε̱ζε̱ (γ) = πάκε̱ζε̱ (τ) ἐπίρ. = ὀλίγον.

παγε̱ζίμ-ι: πληθ. παγε̱ζίμετε̱ = βάπτισμα, βάπτισις.

παγε̱-ζιμτᾶρ-ι: πληθ. παγε̱ζιμτάρε̱τε̱ καὶ παγε̱ζόρ-ι = βαπτιστής.

παγε̱ζόνj-ój ρ. ἐνεργ. = βαπτίζω (τινά)· παγε̱ζόνεμ-όχ̆εμ παθ.

παγε̱-μάρρε̱σ-ι· ἀρσ. πληθ. παγε̱-μάρρε̱σιτε̱ = ἐκδικητής. — παγε̱-μάρρε̱σε-jα: θηλ. πληθ. παγε̱ μάρρε̱σετε̱ = ἐκδικήτρια.

παγέσε̱-α = πληρωμή, δασμός.

παγούα-δϊ ('Αργυρ.) = μποτίλια ἀπὸ καλάϊ εἰς ἣν θέτουσι ρακῖ.

παγούανj-αj (τ) ['Ιταλ. pagare] ρ. ἐνεργ. = πληρόνω· ἴδ. λjᾶj· παγοῦεj καὶ παγοῦj (συνηρ.) παγόj καὶ πογόj ('Αργυρ.) = πληρώνω.

παγοῦχ̆εμ παθ. = πληρόνομαι· ἴδ. λjᾶχ̆εμ.

παγε̱τύρε̱ = ἴδ. πάγε̱ = πληρωμή.

(ι-ε) *παγjοῦμε̱-ι-α* = ἄϋπνος, ἄγρυπνος.

(ι-ε-τε̱) *παδᾶνε̱* (γ) = ἀπαράδοτος-η-ον· ἴδ. ι-ε-τε̱ παλjίδε̱.

(ι-ε-τε̱) *παδένε̱* (τ) = ὁ μὴ παραδομένος, ἀκυρίευτος· 2) ἄκαμπτος· (ἴδ. έπεμ ἢ ίπεμ).

παdίσ-ίτ-ίτ (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἐγκαλῶ τινα, ἐνάγω. — κjᾶj μbε̱ τε̱ (Κροῦjα γεγ.).

παdίτεμ: ἐγκαλοῦμαι, ἐνάγομαι ὑπό τινος.

παdᾶσουνε̱ (γ) παdάσουρε̱ (τ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων.

παdίτουνε̱ (γ) παdίτουρε̱ (τ) = ἐν ἀγνοίᾳ. — ε bε̱ρα παdίτουρε̱ = τὸ ἔκαμα ἐν ἀγνοίᾳ, ἀκουσίως.

(ι-ε) *παdίτουνε̱* (γ) παdίτουρε̱ (τ) = ἀμαθής, ἀγράμματος, ἀπαίδευτος.

παjτέσε̱-α [ἴδ. παjτόj = μισθόνω τινα] = μίσθωσις.

παjτίμ-ι = ἴδ. πακjτίμ-ι = εἰρήνη· (τὸ κj τρέπεται εἰς j).

παjτιμ-bᾶμε̱σ-ι (γ) ἀρσ. παjτιμ-bᾶμε̱σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός· παjτιμ-bέρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. παjτιμ-bε̱ρε̱σε-jα (τ) θηλ. = ἴδ. πακjτίμ-bᾶμε̱σ-ι (γ), πακjτιμ-bαμε̱σε-jα (γ) θηλ. πακjτιμ-bέρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πακjτιμ-bέρε̱σε-jα (τ) θηλ. = εἰρηνοποιός

παjτόνj-oj-όνεμ-όχ̆εμ (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = ἴδ. πακjτόνj-όj-όνεμ-όχ̆εμ.

πάκ: ἐπιρ. = ὀλίγον [Λατ. pauci-orum] ἀντίθ. σοῦμε̱.

πάκε̱ζε̱ = (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. = 'λίγάκι· καὶ πάγε̱ζε̱ (γ) εδέ πακ-χ̆έρε̱ = ἔτι ὀλίγον καιρόν. — παροιμία: πακ ε πε̱ρ μᾶλ = ὀλίγον καὶ ἐπιθυμητόν. — πάκε̱ζε̱ bούκε̱ = λιγάκι ψωμί.

πακ-σε̱-πάκου = τουλάχιστον.

πακ-μός: τοὐλάχιστον, ἐπάνω κάτω (budi) πακ σε με̱ χ̇άνγρι γjᾶνε̱ πο deö τε̱ με̱ χ̇ᾶjε̱ εδὲ κρύετε̱ = δὲν φθάνει ὅπο μοῦ ἔφαγε τὴν περιουσίαν, ἀλλ' ἤθελε νὰ μὲ φάγῃ καὶ τὸ κεφάλι.—κᾶ-πακ (γ) = νγαπάκε̱ = ἀπ' ὀλίγον.

(ι) *πάκ-ου:* πληθ. τε̱ πάκε̱τε̱: ἐπιθ. = ὀλίγος.—ε πάκε̱τε̱ = ὀλίγη· τε̱ πάκε̱τε̱ οὐδ. = τὸ ὀλίγον.

(ι-ε-τε̱) *πάκε̱τε̱-ι-α-τε̱* ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) σ̈ούμε̱τε̱-ι-α-τε̱· παροιμ. ι πάκου σι γjάκου· = τὸ ὀλίγον (εἶνε πολύτιμον) ὡς τὸ αἷμα· ε πάκα σ' τε̱ πριö = τὸ ὀλίγον δὲν σὲ βλάπτει (φθείρει) ε πάκε̱τα πε̱ρμbā ö̱ε̱ndέτε̱jενε̱ = ἡ ὀλιγάρκεια διατηρεῖ τὴν ὑγείαν.

πάκε̱ζε̱ (τ. budi-bogdan) ἐπιρ. ὑποκορ. τοῦ πακ ἐπιρ. πακε̱σό.

πακε̱σόνj-όνεμ (τ. Περμέτ.) = ἴδ. πακόj ὄχ̇εμ. καὶ πακε̱τσόνj-όνεμ (τ).

πακίτσε̱-α (γ. τ) πληθ. πακίτσατε̱: ἀφηρ. = τὸ ὀλιγοστόν.

πακόνj-οj (γ) πακε̱σόνj καὶ πακε̱τσόνj-όj ρ. ἐνεργ. = ὀλιγοστεύω· πακόχ̇εμ (γ) πακε̱σόνεμ-όχ̇εμ παθ. = ὀλιγοστεύομαι· πακε̱τσόνεμ.

(ι) *πακόρε̱-ι* ἀρσ. πληθ. τε̱ πακόρε̱τε̱ = ἄπληστος· ε πακόρε̱-α θηλ. τε̱ πακόρε̱-τε̱ οὐδ. = ἡ ἀπληστία· τε̱ νγρᾶνε̱τε̱ πακόρε̱ = φαγητὸν ἄνευ μέτρου (budi).

(ι-ε-τε̱) *πακουjdέσö̈εμ* = ἄφροντις, ἀπρόσεκτος.

πακουjτίμας (Καβ.) ἐπιρ. = ἀσυλλογίστως, ἔξαφνα· ἴδ. παπρίτουνε̱ (γ) παπρίτουρε̱ (τ) παπανdέχ̇ουρε̱ (τ).

(τε̱) *πάκουνε̱-ιτε̱* (Σ) οὐδ. = ἡ λιποθυμία· τε̱ τχ̇όλε̱τε̱ (Ἐλβασ.).

πακσέλj: (Ἐλβασ.) ρ. ἴδ. κουκόj (Καβ.) καὶ κουκάσ (Καβ.) κουνjάσ (Βεράτ.) ρ.

πακσέλjεμ: παθ. ἴδ. κουνjάσεμ (Βεράτ.), κουκόχ̇εμ καὶ κουκάσεμ (Καβ.) κε̱λjκάσεμ (Περμέτ.)

πακτόj-όνεμ (Ἀργυρ.) ἴδ. πακjτόj-όνεμ.

πακτοῦα-όϊ (τ) ἴδ. ποκτούα-α πακτοῦε-όϊ (τ) καὶ ποκτοῦε-ōνι (Σ) = πέταλον.

πάκj: ἐπιρ. = παστρικά, καθαρῶς· μπö̃j πάκj = σκουπίζω παστρικά.

πάκj-ι (γ. budi) καὶ πάκjε-jα [Λατ. pax-cis] = εἰρήνη.—bāνj πάκj (budi) = πακjτόj ἢ παjτόj = εἰρηνεύω· ι bāj πάκj = τοὺς εἰρηνεύω, τοὺς φιλιόνω· bāνε̱ πάκj = πακjτούανε̱ = ἔκαμαν εἰρήνην, εἰρήνευσαν,

πακjόj-όνj [Λατ. paco-are] ρ. ἐνεργ. = εἰρηνοποιῶ, συνδιαλλάττω, φιλιόνω· καὶ πακjτόνj-όj παjτόνj-όj (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) πακτόj (Ἀργ.) [πακτόνω εἰρηνεύω] κjένε̱ αρε̱μίκj ε ι παjτόβα = ἦσαν ἐχθροὶ καὶ τοὺς ἐφίλιωσα· 2) μισθόνω: παjτόβα dῡ πουνε̱τόρε̱ = ἐμίσθωσα δύο ἐργάτας.

πακjόνεμ-όχεμ, πακjτόνεμ-όχεμ, πακτόνεμ (Ἀργυρ.) = ρ. οὐδ. = εἰρηνεύω μετά τινος· 2) μισθόνομαι.

πακjτίμ-ι πληθ. πακjτίμετε̱ καὶ παjτί-μι (τροπῇ τοῦ κj εἰς j) = εἰρήνη 2) μίσθωσις.

πακjτίμ-bᾶμε̱σ-ι (γ) πληθ. πακjτιμ-bᾶμε̱σιτε̱ = εἰρηνοποιός. — πακjτίμ-bᾶμε̱σε-jα (γ) θηλ. πλ. πακjτίμ-bᾶμε̱σετε̱ καὶ παjτίμ-bᾶμε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ-bᾶμε̱σε-jα θηλ. — παjτίμ-bέρε̱σ-ι ἀρσ. παjτίμ bέρε̱σε-jα θηλ. = εἰρηνοποιός.

πᾶλ: ρ. = ὀγκαρίζω (ἐπὶ ὄνου) [συγκρ. ψάλ-λω]. — γομάρι πᾶλ = ὁ ὄνος ὀγκᾶται. — ἴδ. πε̱λάσ ρ.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = εἶδος κοπάνου μὲ τὸ ὁποῖον κτυποῦν τὰ φορέματα ὅταν πλύνουν αἱ γυναῖκες.

πάλε̱-α: πληθ. πάλατε̱ = ἡ πάλα ἴδ. κόρδε̱-α.

πάλε̱: ἐν τῇ φράσει: bᾶj πάλε̱ = εὐχαριστοῦμαι. — ρρῖ πάλε̱ = κάθημαι μὲ εὐχαρίστησιν.

παλάνγε̱-α (budi) πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. πε̱λάμbε̱-α = σπιθαμή.

παλάντσε̱-α πληθ. α-τε̱ [Γαλ. balance] ἴδ. κανdᾶρ.

παλάτ-ι πληθ. παλάτετε̱ = μέγαρον, ἀνάκτορα, παλάτιον.

παλάτσ-κε̱-α: πληθ. παλάτσ-κατε̱ (Τουρκ. τὸ ἴδιον) ???

παλjαβῖ-α πληθ. παλjαβῖτε̱: (γ. τ. budi-bogdan) καὶ

παλjεβῖ-α (Σ), παλjοβῖ-α (Ἀργυρ.) = αἰσχρολογία. — φλjάσ παλjαβῖ = αἰσχρολογῶ, φjάλj' ε vdῡτε̱.

παλjαβόνj-όνεμ (budi) = λερόνω-νομαι.

(ι-ε-τε̱) *παλjᾶμ-ι-ε-τε̱* (γ) = ἄπλυτος, ι-ε-τε̱-παλjάρε̱-ι-α (τ).

παλjαρε̄-jα (bogdan-Ἐλβασ. Βεράτ.) πληθ. παλjαρε̄τε̱ = πινάκιον, πήλινον πιᾶτον ἢ φαρφουρένιον. 2) τὸ πιᾶτον μὲ τὰ κόλυβα.

παλjέ (γ) [πα-λjε = ἄφες] = ἄφες κοιν. ἄφισε. — παλjέ τε̱ βέτε τε̱ ὄόφ, σε σὶ ᾶὄτε̱ πούνα = ἄφες νὰ ὑπάγω (ἢ ἂς ὑπάγω) νὰ ἴδω, πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα. — παλjὲ μὸς φόλjε̱ με̱ γόjε̱ = ἄφες μὴ ὁμιλεῖς μὲ τὸ στόμα. — παλjέ τα ὄόχ̱ = ἄφησε νὰ τὸ ἰδῶ, ἢ ἂς τὸ ἰδῶ.

πάλjε-α: πληθ. πάλjατε = σῦκον ξηρόν. — νjε βάρκ πάλjαϊ = μία ἁρμαθιά ἀπὸ σῦκα ξηρά.

πάλjε-α: πληθ. πάλjετε = ἴδ. πάρε-α = ζεῦγος.

παλjεβῖ-α = ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjεχούαρ-όρι (Περμέτ.) [ἐκ τοῦ γραικικοῦ παλαιοχῶρι] καὶ τροχάλjε-α (Περμέτ.) [τροχὸς] = τόπος καταπατημένος, χαλασμένος (ὡς ἐν παλαιοχῶρι) — τροχάλjε-α (Περμέτ.) = βένd' ι γερρύερε νγα ούjετε. — ούjετε ε bερι δένε τροχάλjε.

παλjοβῖ-α = ἴδ. παλjαβῖ-α = αἰσχρολογία.

παλjζόj (Τυραν.) ἴδ. παλjόσ ρ. παλjόχεμ (Τυρ.) ἴδ. παλjόσεμ.

παλjόσ: ρ. ἐνερ. [πάλjε-α] = διπλόνω = bάj πάλjε, 2) καταπλακόνω. παλjόσεμ: παθ.

πάλjσε-α (Κρούjα) πάλτσε-α (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ μυαδοῦλι (κυρίως τῶν κοκκάλων) ἴδ. τροῦ-νι = ἐγκέφαλος.

πὰμ (γ) πάρε (τ) μτχ. τοῦ σόχ ρ.

παμbούκ-ου (γ. τ), πουμbάκ-ου (Ἀργυρόκ.) = βαμβάκιον. — ι-ε παμbούκτε, πουμbάκτε: ἐπίθ. = βαμβακερὸς-ά.

(ι-ε) *παλjίγjε-ι-α* (budi) = ὁ-ἡ-ἄνομος-παράνομος.

παμέτα: (τ), κοινῶς καί πε ὕστερον.

(ι-ε) *παμούνdουνε*, ι-ε-παμούνdουρε (τ) = ἀνίκητος.

πανἒτ-ι (τ) = κουρ dέλj νjε τσόπ' ε τέρε πρέj δἒουτ α πρέj γοῦριτ, α πρέj dροῦριτ.

πανjανί = παμέτα: ἐπίρ. = καί πε ὕστερον.

πάνjε-α (Βεράτ.) πληθ. πάνjατε = νjε dροῦ με ι μαθ σε λjίσι.

(ι ε-τε) *πανjόχουρε* (τ) = ἄγνωστος-ον.

πανjόχουρε: ἐπίρ. = ἀγνώστως.

(ι-ε) *παούδε-ι-α* = ἄνομος, παράνομος, ἄδικος. 2) ὁ διάβολος.

παούδε: ἐπίρ. = ἀνόμως, παρανόμως. ἀντίθ. με ούδε.

παπανdέχουρε (τ), παπρίτουνε καὶ παπρίτουρε = ἀπροσδοκήτως, ἀνελπίστως. — πακουjτίμας (Καβ.) = ἀσυλλογίστως. — φράσις: παπρίτουν' ε πακουjτοῦμ.

(ι-ε-τε) *παπανdέχουρε-ι* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε παπρίτουνε.

(ι-ε-τε) *παπιέσε:* ἐπίθ. ὁ-ἡ ἀμέτοχος, ὁ μὴ ἔχων μερτικόν, κοινωνίαν, 2) ὁ διάβολος.

παπούνε̱: ἐπίρ. = ἀργῶς, 2) ἀναιτίως.

(ι-ε) *παπούνε̱* ἐπίθ. = ἀργὸς-ή.

παπρίτουνε̱ (γ) καὶ παπρίτουρε̱ (τ) ἐπίρ. = ἀνελπίστως. — ι-ε-τε̱ παπρίτουνε̱ (γ) ι-ε-τε̱ παπρίτουρε̱ (τ) = ἀνέλπιστος-ον.

παρ: προθ. εὑρισκομένη πάντοτε ἐν συνθέσει = πρό· π. χ. παρdιέ, παρβιέτ, παρμbρᾶμε̱ κ.τ.λ.

πάρα: *πε̱ρπάρα*: προθ. (συντ. μετὰ γενικῆς) σημ. = πρότερον· ἐρδι πάρα κόχ̱ε̱σε̱ ἢ ἐρδι πε̱ρπάρα κόχ̱ε̱σε̱ = ἦλθε πρὸ τοῦ καιροῦ· 2) πρίν: πάρα σε τε̱ bᾶχ̱ετε̱, καὶ πάρα σε bᾶχ̱ετε̱ (bogdan) = πρὶν γίνῃ ἢ προτοῦ νὰ γίνῃ· 3) ἔμπροσθεν, ἐνώπιον: πάρα dέρε̱σε̱ ἢ πε̱ρπάρα dέρε̱σε̱ = πρὸ τῆς θύρας. — φόλjι πάρα γjε̱νdε̱jεσε̱ ἢ πε̱ρπάρα γjε̱νdε̱jεσε̱ = ὡμίλησεν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ. — μᾶ πάρα (bogdan) = μᾶ πε̱ρπάρα = προτίτερον.

παρά-jα πληθ. παράτε̱ καὶ πάρε-jα πληθ. πάρετε̱ = οἱ παράδες.

παραβε̱νε̱-α (τ) = πρόθεσις (ἄρτου) καὶ παραβοῦμε-jα (γ) bούκε̱τ' ε παραβε̱νε̱σε̱ (τ) = bούκε̱τ' ε παραβούμε̱σε̱ (γ) = οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως.

παραδίσ-ι = παράδεισος· ἴδ. παρραΐjσ-ι (τ), παρρίjσ-ι (γ), παρρῖσ-ζι (Σ).

παραζάν-ι (Ἐλβασ.) ἴδ. bοραζάνε-jα (Τυραν.).

πάραζι: ἐπίρ. — κυρίως.

παραθᾶνε̱σ-ε (γ), πληθ. παραθᾶνε̱σιτε̱ = προφήτης.

παραθᾶνε̱σε-jα θηλ. πληθ. παραθᾶνε̱σετε̱ = προφῆτις. — παραθε̱νε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. παραθε̱νε̱σιτε̱. — τὸ θηλ. παραθε̱νε̱σε-jα πληθ. παραθε̱νε̱σετε̱ = προφῆτις.

παραθέμ ρ. προφητεύω· προλέγω, τὰ μέλλοντα.

παραλjίνdε̱σ-ι πληθ. παραλjίνdε̱σιτε̱ = πρωτότοκος· (ι-ε) παραλjίνdουνε̱ (γ) (ι-ε) παραλjίνdουρε̱ (τ) = λjίνdουρε̱ πε̱ρπάρα.

παραλjινdε̱jε-jα: πληθ. παραλjινdε̱jετε̱ = τὰ πρωτοτοκεῖα.

παραρόνjε̱-α [παρα-ρόνjε̱-α] πληθ. παραρόνjατε̱ = ἡ ἐμπροσθοφυλακή· (στρατιωτική)· ἀντιθ. πραπαρόνjε̱-α = ὀπισθοφυλακή.

παρβιέτ (γ) ἐπιρ. = πρόπερσι = ἴδ τε̱ρβιέτ (τ).

παρdιέ (γ) ἐπιρ. = προχθές· παρdιέθινε̱ (γ)· νjε̱-dίτε̱ζε̱ = προχθές, νjε̄ dίτε̱ζαj (τ) = προχθές, νjῑ dίτε̱ζε̱ = μιᾷ τῶν ἡμερῶν.

πάρε̱ (τ) πᾶμ (γ) μετοχ. τοῦ ὅόχ̱.

(ι) *πάρε̱-ι* (τ) ε πάρε̱-α (τ) = ὁρατός-ή.

(ι) *πᾶμ-ι* (γ) ε πᾶμε-jα τε̣ πάρε̣τε̣ (τ) τε̣ πᾶμε̣-τε̣ (γ) = θέα, θέαμα, θεωρία· 2) ὅρασις 3) ὅραμα· 4) ἐπίσκεψις.—κά τε̣ πάρε̣ τε̣ bούκουρ = ἔχει ὡραίαν θεαν· χ̇οῦμbι τε̣ πάρε̣τ' ε σύβετ = ἔχασε τὴν ὅρασιν τῶν ὀφθαλμῶν πάσ̈ε̣ νjε̣ τε̣ πάρε̣ = εἶδον ὅραμα.—βέτε πε̣ρ τε̣ πάρε̣ = ὑπάγω πρὸς ἐπίσκεψιν,

παρβιέτ (γ) = προπέρυσι = νjε̄ βιέτ (τ).—νjῑ βίτι (γ) = εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐτῶν (ἀπροσδιορίστως κατὰ ποῖον ἔτος.—νjῑ βίτι ουbᾱ ζῑ bούκε (γ) = εἰς ἓν ἐκ τῶν ἐτῶν ἔγινε λίμός.

πάρε̣ (τ) ἐπιρ. χρόνου = πρότερον, πρὸ ὀλίγου.—κjε̣ πάρε̣ = πρότερον· πάρθινε̣ (τ), ὄπάρε̣ (γ), ὄπάρθινε̣ (γ), πάρι (bogdan), μbάρι, (bogdan) μᾰ πάρε̣ (budi), μᾰ πάρι (budi) = μᾰ πε̣ρπάρα.—κούρε̣ έρδι ; = πότε ἦλθεν ; πάρε̣, = πρότερον.

πάρε̣-α : πληθ. πάρε̣τε̣ [Λατ. par-ịs] = ζεῦγος. κοινῶς ζευγάρι· (Τουρκιστὶ τσ̈ίφτ).—πάρε̣ α τσούπ ; = ζυγά ἢ μονά ; (Τουρκ.) (τσίφτ-ατεκ) καὶ πάλjε̣.—νjε̣ πάλjε̣ βάθε̣ = ἕνα ζευγάρι σκουλαρίκια.—νjε̣ πάλjε̣ κε̣πούτσε̣ = ἕνα ζευγάρι παπούτσια.—νjε̣ πάλjε αρμε̣ = δύο πιστόλια· νjε̣ πάλjε̣ ρρόbα = μία φορεσιά νjε̣ πάρε̣ πε̣λούμbα (τ) = ἓν ζεῦγος περιστερῶν· πάλjε̣-πάλjε̣ = ζευγαρωτά· πο σ̈κόνινε̣ πάλjε̣ πάλjε̣ = διέβαινον ζευγαρωτά. = πο σ̈κόjε̣νε̣ πάλjε̣ πάλjε̣ = ὑπάγουσι κατὰ ζεύγη· 2) πάλjε̣-α = δίπλωσις, δίπλωμα· bένj πάλjε̣ ρρόbατε̣ = διπλόνω τὰ φορέματα· ἴδ. ρημ. παλjόσ· νjε̣ πάλjε̣σ̈, dῡ πάλjε̣σ̈ τρῑ πάλjε̣σ̈ κ.τ.λ. = μὲ ἕνα κάτι, κ.τ.λ.

(ι) *πάρε̣-ι* : πληθ. τε̣ πάρε̣τε̣ = πρῶτος· ε πάρε̣-α = πρώτη· πληθ. τε̣ πάρατε̣.

παρε̣ζόj [κε̣ρράbε̣-α] [πάρε̣-α] = ρ. ἐνεργ. ζευγαρόνω· τὸ παθ..

παρεζόχ̇εμ = ζευγαρόνομαι.

παρε̣κjόνj (budi καὶ bᾰνj γατίj (budi) = ἑτοιμάζω· μετοχ. παρε̣κjούεμ.

παρεσῑ-α : (περιληπτικὸν ὄνομα, πληθ. ἄχρηστος) = ἡ ἀριστοκρατία, οἱ τῆς πρώτης τάξεως ἄνθρωποι· ἀντιθ. βεγjε̣λjῑ-α.

παρέτκε̣-α πληθ. α-τε̣ (Τσ̈ερμε̣νίκα) ἴδ. λjέσε̣-α.

παρμbρᾶμα (γ) παρμbρᾶμε̣ (γ) ἐπιρ. = προψές, τὴν παρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμbάμε̣ (γ) παρμbᾶμα τιέτε̣ρε̣ = ἀντιπροψές, τὴν προπαρελθοῦσαν ἑσπέραν.

παρμένdε̣-α καὶ *παρμένd-ι* (Σ) παρμένdε-jα (γ) πληθ. παρμένdετε̣ = παρμε̣νdε̣-α (τ) = τὸ ἄροτρον, κοινῶς ἀλέτρι.

παρτΐ-α: πλήθ. παρτΐτε̱ [καλιστρέω, καλέω] καλjέστρε̱-α (Βεράτ.) πλήθ καλjέστρατε̱ = συμπόσιον· κούρ θε̱ρρέτ χ̌έρε̱ν' ε πάρε̱ δανdε̱ρρινε̱ ι βιεχ̌έρρι.

(ι-ε-τε̱) *παρρε̱φύερε̱* (τ) παρρε̱φύεμ, παρρε̱φυμ (γ. συνηρ.) = ἀνεκδιήγητος-ον.

παρρε̱φύερε̱ (τ) παρρε̱φύεμ (γ) παρρε̱φύμ (συνηρ.) ἐπιρ. = ἀνεκδιηγήτως.

παρρίjσ-ι (γ) ἴδ. παραδίσ-ι. (Σ) καὶ παρρΐσ-ζι (Σ), παρράjσ-ι (τ).

πας, (τ) μbας (γ) πρόθ. (μετὰ γεν.) = ὕστερον.— πας dίμε̱ριτ βιὲν βέρα = μετὰ τὸν χειμῶνα ἔρχεται τὸ ἔαρ. — πας dῦ dίτο̈, πας dῦ jάβε̱ο̈, πας du μούαjο̈ πᾶς du βιέτο̈ = μετὰ δύο ἡμέρας, ἑβδομάδας, μῆνας, ἔτη. 2) = τὸ ὄπισθεν, κατόπιν, ἀπ' ὀπίσω. ὡς: πας ουο̈τε̱ρίσε̱ = κατόπιν τοῦ στρατοῦ.— πᾶς ο̈τε̱πίσε̱ = ὄπισθεν τῆς οἰκίας.— πας μέjε, πας τέjε, πας ατΐ = κατόπιν μου, σου, αὐτοῦ.— βάνε̱ πας τΐ = τὸν ἠκολούθησαν.— 3) = κατὰ (σημ. συμφωνίαν καὶ ὁμοιότητα). πας φιάλjε̱σε̱ Ζο̄τιτ = κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου.

παςανdάj: (τ) [πας-ανdάj] ἐπιρ. = μbασανdάjτα [μbας-ανdάjτα] = μbαςανdάj [μbας-ανdάj] = μbαςανdύj [μbας-ατύ], μbας ανdύj [μbας-ατύ] = μετέπειτα.— μbαςανdέj [μbας-ανdέj].

πάσε̱: μτχ. τοῦ ῥήμ. κᾶμ. καὶ πάσουνε̱ (γ), πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάσουνε̱* (γ) πάσουρε̱ (τ) πάτουρε̱ (τ) = πλούσιος.

πάσε̱jε-jα = πλοῦτος, περιουσία.

πασε̱κjύρε̱-α (budi) πασκjύρε̱-α πλήθ. α-τε̱ = καθρέπτης.

πασσί (τ) [πας-σΐ] μbασσΐ [μbασ-σΐ] ἐπίρ. = ἀφοῦ.

πασνέσε̱ρε̱ (τ) μbαςνέσε̱ρε̱ (γ) μbασνέσε̱ρι (Σ) = μεθαύριον. ἴδ. dέj, κασdὲj ('Αργυρ.).

πασνέσε̱ρε-τιέτε̱ρε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτε̱ρε̱, μbαςνέσε̱ρε̱-τιέτερι (Σ), τιέτερε̱-μbαςνέσε̱ρε̱ (Σ), τιέτερε̱-μbασνέσε̱ρι = ἀντιμεθαύριον.

(ι-ε-τε̱) *πασόσσουνε̱* (γ) πασόσσουρε̱ (τ) = αἰώνιος.

πάσουνε̱ (γ) πάσουρε̱ (τ) = ἴδ. μτχ. πάσε̱ καὶ πάτουρε̱ (τ).

[πασπιλjαρ-ι] = μυλωνᾶς. ἴδ. μουλΐσ-ι (γ).

παστάj (τ) παστάjα (τ) = ὕστερον.— με̱ παστάjα, μᾶ παστάjα = ὑστερώτερα ('Ελβασ).

(ι) *παστάjμ-ι* (τ) = ὑστερινός, τελευταῖος. — ε παστάjμε-jα (τ) = ὑστε-

ρινή, τελευταία. — (τε̱) παστάjμ-ιτε̱ οὐδ. = τὸ τέλος. — douρόj νγερ μbε̱ τε̱ πκστάjμιτ = ὑπομένω μέχρι τέλους.

πάστε̱ρε̱: ἐπίρ. = καθαρῶς. ἴδ. κjε̱ρούαρε̱, κθιέλε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) πάστε̱ρε̱ = καθαρὸς-ὰ-όν.

παστε̱ρτῖ-α = καθαριότης.

παστε̱ρμόj (τ), παστρόj-όχ̌εμ-όνεμ. ἴδ. κjε̱ρόj-όχ̌εμ-όνεμ.

πάσ̌ε̱-ι: πληθ. πάσ̌ε̱τε̱ = ὀργυιά.

Πάσ̌κε̱τε̱: (ὁ ἑνικὸς ἄχρηστος) πληθ. = τὸ Πάσχα. — πάσ̌κε̱τ' ε με̱δ̄ᾰ = ἡ Λαμπρή. — πάσ̌κε̱τ' ε βόγε̱λjα = τὰ Χριστούγεννα. ἴδ. Κε̱ρσνdέλετε̱, πε̱ρ Πάσ̌κε̱ = τῇ λαμπρῇ, εἰς τὴν λαμπρήν.

πασ̌νίκ-ου (bogdan) = κάλυμμα. — πασ̌νίκου ι κρέσε̱ (dogdan) = τὸ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

(ι-ε) *πασ̌κούεσ̌ιμ* (γ) πασ̌κοῦσ̌ιμ (συνηρ.), πασ̌κούαρσ̌ιμ (τ) = ἀκοινώνητος. — ᾶσ̌τε̱ νjερῖ ι πασ̌κούεσ̌ιμ = εἶναι ἀκοινώνητος.

πάτ-ι: πληθ. πάτε̱τε̱ = τὸ πάτωμα (τῆς οἰκίας).

πατᾶ-νι (Σ) πληθ. πατάνj-τε̱ = ἴδ. πατόκ-ου.

πάτε̱-α (γ. Σ. τ) πληθ. πάτατε̱ = ἡ χῆνα.

(ι-ε) *πατε̱νε̱ζόνε̱-ι-α* (Σ. bogdan) = ἄθεος.

πατε̱ρσ̌άνε̱-α (bogdan) = λόγχη· ἐν ᾧ σ̌τίζε̱-α = βέλος.

πατε̱σ̌τίνε̱-α ἴδ. bε̱ρσῖ-α = στίπουρα.

πατῖ-α (Dίbρα) ???

πατόκ-γου (γ. τ) = πατόκ-κου (γ. τ) = πατᾶ-νι (Σ) = χῆνος, χῆνα.

πατορίκ-ου = λjέσ̌ι ι σ̌κjέρραβετ, λjεσ̌ ι βόγε̱λjε̱.

πάτουρε̱ = ἴδ. πάσουρε̱ (τ).

(ι-ε-τε̱) *πάτουρε* = ι-ε-τε̱ πάσουρε̱ (τ).

παφούνdε̱jε-jα = ἄβυσσος.

πάχ̌-ου (Περμέτ.) [πάχ-νη] = ἡ κόνις τῶν δένδρων.

(ι-ε-τε̱) *παχ̌έσ̌τουνε̱* (γ) παχ̌έσ̌τεμ = ἀσίγητος.

παχ̌ίρε̱ (γ) = ἀκουσίως, μὴ θέλων. — ε bᾶνα παχ̌ίρε̱ = ε bᾶνα με παχ̌ίρε̱ = τὸ ἔκαμα ἀκουσίως. — παχ̌ίρε̱ (τ) = πε̱ρδούνε̱ (γ) = διὰ τῆς βίας. — ε bέρα παχ̌ίρε̱ = τὸ ἔκαμα διὰ τῆς βίας. — νdε̱ μος ἀρθτσ̌ με χ̌ίρε̱ dοτε̱ τε̱ μάρρ παχ̌ίρε̱ = ἐὰν δὲν ἔλθῃς μὲ τὸ καλόν, θὰ σὲ πάρω διὰ τῆς βίας. ἴδ. πε̱ρδούνε̱ (γ).

πε̱γε̱j-ε̱χ̌εμ (τ) = ἴδ. πουγᾶj-ᾶχ̌εμ (γ).

πẹγέρẹσ-ι (τ) ἀρσ. πληθ. πẹγέρẹσιτẹ = ἴδ. πουγάνẹσ-ι (γ).
πẹγέρẹσε-ja θηλ. πληθ. πẹγέρẹσετẹ = ἴδ. πουγάνẹσε-jα (γ).
πẹγẹρẹσῖ-α (τ) πληθ. πẹγẹρẹσίτẹ = ἴδ. πουγκνẹσῖ-α (γ).
πẹγούν-ι (Περμέτ.) = μιλjάκ-ου = λαγουδάκι, κẹλjύσ̈ λjέπουρι.
πẹζᾶj (γ) [ζᾶ-νι = φωνή· ἴσως ἐκ τοῦ πẹρ καὶ ζᾶ-ι, πẹρζᾶj καὶ πẹζᾶj κατ' ἀποβολὴν τοῦ ρ] = φωνάζω, ἐκβάλλω φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος· πẹρσέ σ' πẹζᾶν; = διατὶ δὲν ὁμιλεῖς; (διατὶ δὲν ἐκβάλλεις φωνήν); πẹζᾶj τẹ βίνjẹ ἢ ι πẹζάj τẹ βίνjẹ = φώναξον αὐτὸν νὰ ἔλθῃ· μος πẹζᾶj με γόjẹ = μὴ ἐκβάλλεις φωνὴν ἐκ τοῦ στόματος.
πέζẹμ-ι, πέσẹμ-ι (Σ) = ἴδ. μαλjτσίμ-ι· βάρρα μẹ κᾶ μάρρẹ πέζẹμ (Σ) = = μ' ου κᾶ μαλjτσοῦẹμ πλjάγα = ἀφώρμησεν ἡ πληγή μου, κοινῶς κακοφώρμησεν ἡ πληγή· μος ε κρούεj βάρρẹνẹ σẹ μέρρ πέζẹμ (Σ)=μος ε κρούαj πλjάγẹνẹ σὲ μαλjτσόν (καὶ) σὲ ατσαρόχετẹ = (Ἐλβασ.) διότι ἀφορμίζει, κακοφορμίζει κοινῶς.
πεζματόj, πεσματόj, (Σ. budi) = ἐρεθίζω (τὴν πληγήν) ἴδ. μαλjτσόj [συγκρ. πεῖσμα ἑλλην.].
πεζματόχεμ (Σ. budi) πεσματόχεμ = ἐρεθίζομαι παθ. ἴδ. μαλjτσόχεμ.
πεζούλj-ι πληθ. πεζούλjẹτẹ = ἡ ράχη, ἡ κορυφὴ τοῦ τοίχου χίπι vdẹ πẹζούλ τẹ μοῦριτ = ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ τοίχου.
πεj: (τοσκ.) ἀντὶ πρέj = ἐκ, παρά, ἀπό.
πέjα, πεjά [πα-έjα, π' έjα, π' εjά] (ἄκλιτον) = ἐλθέ. — πέjα κẹτού ἢ πεjά κẹτού = πα έjα κετού· ἴδ. έjα, jάκẹ.
πẹκάτ-ι (γ. Σ.) πẹκάτετẹ [Λατ. peccatum] = ἁμαρτία· καὶ πκατ-ι (γ. Σ.) μπκάτ-ι, μẹκάτ-ι (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π).
πẹκατνούερ-όρι (γ. Σ.) πληθ. πẹκατνόρẹτẹ καὶ
πẹκατνούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πẹκατνόρẹτẹ, καὶ πκατνούερ-όρι, καὶ πκατνούρ-ι, μπκατούερ-όρι μπκατνούρ-όρι, μẹκατνούερ-όρι, μẹκατνούρ-όρι = ἁμαρτωλός· ἴδ. φαλjτούαρ-όρι (τσ̈αμ) φαjτούαρ-όρι καὶ φαjτοῦερ-όρι, φαjτούρ-όρι.
πẹκατνόρε-jα (γ. Σ.) πληθ. πẹκατνόρετẹ = ἁμαρτωλή· καὶ πκατνόρε-jα (γ. Σ.), μπκατνόρε-jα, μẹκατνόρε-jα = ἴδ. φαλjτόρε-jα καὶ φαj-τόρε-jα (γ. τ.).
πεκούλj-ι [Λατ. peculum] = ἰδιαιτέρα ἰδιοκτησία, ὡς μεταξὺ ἀδελφῶν, ἢ γυναικὸς καὶ ἀνδρός· 2) πεκούλj-ι (Περμέτ.) ἐν τῇ φράσει

ε κᾶμ πεκούλj = τὸν ἔχω οἰκεῖον· ε κᾶμ μbε̱ πεκούλj ατε̱ νjερῖ = τὸν ἔχω εἰς εὔνοιαν αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.

πεκουλj̃ι-α (Ἀργυρ.) πληθ. πεκουλjῖτε̱ = φιλοδώρημα· απ πεκουλῖ = φιλοδωρῶ· ε κᾶμ μπσούαρ με πεκουλjῖ = τὸν ἔχω συνειθισμένον μὲ φιλοδωρήματα· ου απ πεκουλjῖ djέμbετ (= φιλοδωρῶ τὰ παιδιὰ) α σε̱ρbε̱τόρεbετ (ἢ τοὺς ὑπηρέτας). — (κουρ ι μάρρε̱νε̱ με τε̱ μίρε̱ ε ου άπε̱νε̱ πέμε̱, α τε̱ νγρένε̱, α παρὰ).

πε̱κj̃ι-ϱι (Περμέτ.), πε̱κjῖ-α (τ), σπε̱λjκjῖ-νι (γ. Ἐλβασ.) σπενγjῖ-α (Καβαjα) = τὸ κράσπεδον. — ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ = ι ζοῦρα πε̱κjίρινε̱ (Περμέτ.) ι ζοῦρα πε̱κjίνε̱ (τ), ε ζοῦνα πε̱ρ σπε̱λjκjῖνι (γ) = ἡψάμην τοῦ κρασπέδου του· (χάριν τιμῆς ἢ εὐλαβείας)· νdε̱νε̱ σπε̱λjκjῖτ τε̱ Περενdίσε̱· (γ) = ὑπὸ τὸ κράσπεδον τοῦ Θεοῦ (δηλ. ὑπὸ τὴν προφύλαξιν, ὑπὸ τὴν προστασίαν) με πε̱κjῖ τε̱ πε̱ρbέσ̈ουρα (τ) = μὲ ἀνασκουμπωμένα τὰ κράσπεδα· ἴδ. σκjέπ-ι = ἡ ἄκρη τοῦ φορέματος.

πε̱κjίσε̱-α: πληθ. πε̱κjίσατε̱ = τοῦβλαι καϋμέναι εἰς τὴν φωτιάν.

πε̱κjίτε̱-α πληθ. πε̱κjίτατε̱ (Dίbρα-Τετόbα = πλίνθος (Τουρκιστὶ κjε̱ρπίτσ̈).

πε̱λᾶμbε̱-α (γ. bogdan) πληθ. πε̱λᾶμbε̱τε̱ [Ἑλλην. παλάμη] [Λατ. palma] πε̱λε̱μbε̱-α (τ) πληθ. πε̱λε̱μbε̱τε̱, πε̱λάνγε̱-α (budi) = ἴδ. παλάνγε̱-α (budi) πε̱λᾶμbε̱-α (γ) = παλάμη· 2) σπιθαμή.

πε̱λάνdϱε̱-α = ἴδ. πουλάνdρε̱-α (Τυραν.).

πε̱λάσ-έτ-έτ ρ. = ὀγκαρίζω. — ἴδ. ρ. πᾶλ.

πε̱λε̃-jα: πληθ. πε̱λε̃τε̱ = dέλjε, α δῖ, α λjόπε̱ κjε̱ πίελ α κjε̱ μbῖλjετε̱, έσ̈τε̱ με κjούμε̱σ̈τε̱. — ἀντιθ. σ̈τέρπε̱-α.

πε̱λο̃ρε-jα: πληθ. πε̱λο̃ρετε̱ (ὀρθότερον πιελο̃ρε-jα) = ὅσα ζῷα γεννῶσιν, ἔχουσι γάλα· = πε̱λε̃-jα.

πε̱λούμπ-bι (τ. bagdan) πληθ. πε̱λούμbατε̱ = ἴδ. πουλούμb-ι (γ).

πε̱λτσάσ-έτ-έτ (Τυραν.) = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ. σκάζω.

πελj̃αϱ-ι ἀρσ. (Μυζεκjέjα) πληθ. πελjᾶρε̱-τε̱ = bαρῖ πέλjασ̈. πελjάρε jα θηλ. πληθ. πελjάρετε̱.

πε̱λjάσ-ζι (budi) = παλάτιον ἴδ. πουλjάσ-ζι (Σ).

πέλjε̱-α: πληθ. πέλjατε̱ = ἡ φοράδα κοινῶς.

πελjε̱γόϱκε̱-α (Μυζεκjεjα) πληθ. α-τε̱ = εἶδος ποταμίου πτηνοῦ.

πελjεγϱενίj-α (bogdan) = pellegrinagio (Τουρκ. χ̃αdσ̈ιλε̱κ).

πέλjκjε ρ. ἐνεργ. = θολόνω τὸ νερόν.

πελκjέj ('Αργυρ.) ρ. ἐνεργ. [Λατ. placeo-ere] ρ. ἀρέσκω, μ' ἀρέσκει: ε πελjκjέj φορτ κετέ νjερῖ = τὸν ἀρέσκω πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον· καὶ με πελjκjέν φορτ κύ νjερῖ = μ' ἀρέσκει πολὺ αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος· με-τε-ι-να-ου-ου πελjκjέν = μοῦ, σοῦ, τοῦ, μᾶς, σᾶς, τούς, ἀρέσκει· ε πελjκjέj = τὸν ἀρέσκω, ε πελjκjέν = τὸν ἀρέσκεις, ε πελκjέν = τὸν ἀρέσκει. — τσ' ι πελjκjέβε ατύ; = τί τοῦ ἄρεσες αὐτοῦ; ι πελjκjέβα bουκουρίνε = τοῦ ἄρεσα τὴν ὡραιότητα. — δένdεpριτ ι πελjκjέου νούσεjα = τοῦ γαμβροῦ τοῦ ἤρεσεν ἡ νύμφη· σ' με πελjκjέν bοῦρρι = διφορούμενον) = δὲν ἀρέσκω εἰς τὸν ἄνδρα καὶ ὁ ἀνὴρ δὲν ἀρέσκει (δὲν ἀγαπᾷ) ἐμέ. — τε πελjκjέj = σοῦ ἀρέσκω· ι πελjκjέν = τοῦ ἀρέσκεις, ι πελjκjέν = τοῦ ἀρέσκει· α νούκε τε πελjκjέj ουνε τῦ = δὲν σοῦ ἀρέσκω ἐγὼ ἐσένα; α νούκε με πελjκjέν τοῦ μούα; δὲν με ἀρέσκεις σὺ ἐμένα; α νούκε ι πελjκjέj ουν' ατύ = δὲν τοῦ ἀρέσκω ἐγὼ αὐτοῦ; ἀόρ πελjκjέβα-ε-ου, μετοχ. πελjκjύερε (τ) πελjκjύεμ, πελjκjύμ (γ).

πελjκjέχεμ: παθ. = ἀρεστὸς γίνομαι, ἀρέσκομαι ὑπό τινος. — πελjκjέχεμ νγα γjένdεjα = ἀρέσκομαι ὑπὸ τοῦ λαοῦ ἢ με πελjκjέν γjένdεjα = μὲ ἀρέσκει ὁ λαός, (μὲ ἀγαπᾷ).

πελjκjίμ-ι: πληθ. πελjκjίμετε = ἀρέσκεια.

(ι-ε) *πελjκjύερε-ι-α* (τ), πελjκjύερσιμ-ι-με-jα (τ) πελjκjύεσιμ (γ) καὶ πελjκjύσιμ (γ. συνήρ.) = ἀρεστὸς-ή.

πελjχούρε-α (γ) πληθ. πελχούρατε = ἴδ. πλjεχούρε-α (τ) = πανί.

πελjτσάσ-έτ-έτ (Βεράτ. Περμέτ.) ρ. = σχάω, ἴδ. πλjάσ.

πελjσάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ἴδ. πελjτσάσ-έτ-έτ = πλjάσ.

πέμε-α πληθ. πέμετε ['Ελλην. πέμμα, Λατ. poma] = ὀπωρικόν.

πέ-νι (γ) πε-ρι (τ) πληθ. πένjτε = [συγκρ. γραικ. πανί = πλjεχούρε] = ἡ κλωστή, ράμμα.

πενγέσε-α: πληθ. πενγέσατε = πρόσκομμα.

πενγόνj-όj [Σλαυϊκὴ λέξις] ρ. = σκοντάπτω τινά. πενγόj κάλjινε, γομάρινε, μούσκενε. — ἀντίθ. σπενγόj.

πενγόνεμ-όχεμ: παθ. καὶ οὐδ σκοντάπτομαι ὑπό τινος καὶ σκοντάπτω ἐγὼ = μέρρεμ μbε θούε (Σ) κοιν. ποδικλόνομαι. — ἀντίθ. σπενγόνεμ-όχεμ.

πε̱νdᾶρ-ι (γ) πληθ. πε̱νdᾶρε̱τε = γεωργός, ζευγίτης. ἴδ. boύλjκ-ου boύjκ-ου.— πε̱νdᾶρ-ι (Βεράτ. Περμέτ.) πληθ. πε̱νdάρε̱τε̱ = ὁ φύλαξ τῶν ἀγρῶν, ἀμπέλων. ἴδ. βε̄ϭτούερ-όρι (Σ).

πένdε̱-α (γ) πε̱νdε̱-α (τ) πληθ. ε-τε̱ = τὸ πτερὸν (τῶν πτηνῶν) τὸ πτίλον. 2) γραφίς, κάλαμος, κονδύλιον, μὲ τὸ ὁποῖον γράφουν (κυρίως ἀπὸ πτερόν), 3) τὸ ζευγάρι τῶν βοῶν μὲ τὸ ὁποῖον ζευγαρόνουσι τὴν γῆν.— νjε̱ πένdε̱ κjε̄, dῡ πένdε κjε̄ κ.τ.λ. = ἓν ζεῦγος βοῶν, δύο ζεύγη βοῶν κ.τ.λ. 4) νjε̱ πένdε̱ δε̄, dῡ πένdε̱ δε̄ = ἓν στρέμμα γῆς, δύο στρέμματα γῆς, ἓν ἡμεροκάματον γῆς, τὸ ὁποῖον δύναται ἓν ζεῦγος βοῶν νὰ καλλιεργήσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἡμέρας.— νγάϭ πένdε̱τε̱ = ὀργόνω τὴν γῆν.

πε̱νdέσε̱-α (γ. budi) πε̱νdίμ-ι (γ) πληθ. πε̱νdέσατε̱ πε̱νdίμετε̱ = μετάνοια, μεταμέλεια.

πε̱νdόχ̄εμ: = μεταμέλλομαι, μετανοῶ.

πένκ-γου = ἐχέγγυον, ἐνέχυρον (Τουρκ. ρεχ̄έμ).

πενέσ-ζι (γ. τ) πληθ. πενέζατε̱ = εἶδος ἀργυροῦ νομίσματος.

πε̱νίκ-ου ἢ *πενίκ-ου* (Ἐλβασ. Βεράτ.) = εἶδος ἐρυθροῦ κέγχρου (πληθ. ἄχρηστος)

πένσε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. πλjένdε̱σ-ι ἢ bλjένdσε̱-α. κοιλία (ζώου).

πε̱ρ: πρόθ. = περὶ (μετὰ αἰτ.) τὸ περί τινος.— φλjίσινε̱ πε̱ρ τριμε̱ρίν' ε Σκjιπε̱τάρετ = ὡμίλουν περὶ τῆς ἀνδρείας τῶν Ἀλβανῶν. 2) (μετ' αἰτ.) διάρκειαν χρόνου πε̱ρ τρῑ dίτ, πε̱ρ τρι jάβε̱, πε̱ρ τρε̄ μούαj, πε̱ρ τρε̄ βιέτ. = ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας, ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἐπὶ τρία ἔτη. 3) ὡς τελικὸν προτασσόμενον εἰς τὸ ἀπαρέμφατον. πε̱ρ με νγρᾶνε̱ = ἵνα φάγω-ῃς-ῃ-ωμεν-ητε-ωσι. 4) ὁμοστικόν. πε̱ρ Ζōτινε̱, πε̱ρ bέσε̱νε̱, πε̱ρ κρύετ τ' ίμ κ.τ.λ.

πε̱ρανdάj: [Πε̱ρ-ανdάj] πε̱ρανdάjτα: ὅθεν, διὰ τοῦτο. ἴδ. ανdάj-ανdάjτα.

πε̱ρανdούαρ-όρι πληθ. πε̱ρανdόρε̱τε̱ [im-perator]. πε̱ρανdούερ-όρι (budi) = αὐτοκράτωρ, βασιλεύς. ἴδ. .ρίγε̱-α. πε̱ρανdόρε-jα πληθ. πε̱ρανdόρετε̱ = αὐτοκράτειρα, βασίλισσα. πε̱ρανdούερ-όρι (bogdan) ἴδ. μbε̱ρέτ-ι, μbε̱ρετε̱νέϭε̱-α.

πε̱ράνε̱ [περ-άνε̱-α] (ἐπίρ. συντασ. μετὰ γεν.) = πλησίον, ἐκ τοῦ πλησίον. κοινῶς δίπλα.— πε̱ράνε̱ μέjε̱, τέjε, ατῑ, = πλησίον μου, σου, αὐτοῦ.

περαρενdίτ (Περμέτ.) [περ-άρε-α] = παρασποριάζω. — μὸς με περαρενdίτ πούνενε = (μεταφορικῶς) μὴ μὲ χαλᾷς τὴν τάξιν, τὴν συνέχειαν τῆς ἐργασίας.

περαρενdίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = παρασποριάζω, ἀλλάζω τὴν σποράν. — ου περαρενdίτ άρα = τὸ χωράφιον παρασπόριασεν = ἤλλαξε σποράν.

περαρόϳ (γ) [περ-άρ-ι] ρ. ἐνερ. = χρυσόνω, μαλαμοκαπνίζω. — άρμε τε περαρούεμε = ὅπλα ἐπιχρυσωμένα. ἴδ. ρ. πραρόϳ.

περαρόχεμ: παθ. = χρυσόνομαι. — ἴδ. πραρόχεμ.

(ι-ε-τε) *περαρούεμ* = χρυσωμένος-η-ον.

περαρίμ-ι: πληθ. περαρίμετε = τὸ ἐπιχρύσωμα, (μαλαμοκάπνισμα).

περράλ (γ) καὶ *περρᾶλεμ* (γ) ρ. = διηγοῦμαι, λέγω παραμύθια.

περράλε-α πληθ. περράλατε καὶ πράλε-α (τ) πράλατε [Ἰταλ. parola = λόγος] = μῦθος, κοινῶς παραμύθιον. — θέμ. περράλα = λέγω παραμύθια· παροιμ.: περράλα Dούρρεσι = μάταιοι λόγοι, ἀνύπαρκτα πράγματα· (Τουρκ. boσ̈ λακερdί).

(ι-ε) *περβᾶσ̈ιμ* (budi) [περ-βάϳε-α] = λυπημένος (ἐκ θανάτου).

περβε̃ (τ) ἴδ. βε̃ (τ). ρ. ⟨καταβάλλω, κατισχύω⟩.

περβελϳάκ-ου (Περμέτ.) [περβελϳόϳ] ἴδ. φελϳί-α.

περβελϳίμ-ι πληθ. περβελϳίμετε. ἡ καῦσις ἀπὸ ζεστὸ φαγητό.

περβελϳόνϳ-όϳ [περ-βάλϳε-α] ρ. ἐνεργ. = ζεματῶ, καίω.

περβελϳόνεμ-όχεμ: παθ. = ζεματοῦμαι, καίομαι, (ἀπὸ ζῆλον)· μτχ. περβελϳούαρε (τ), περβελϳούεμ (γ) περβελϳουμ (γ. συνηρ.).

(ι-ε) *περβενέρσ̈ιμ:* (budi) = ἰοβόλος, φαρμακερός.

περβέσ̈ [περ-βέσ̈ ρ.] καὶ σ̈περβίελϳ (Σ) = ἀνασκουμπόνομαι· περβέσ̈ dόρενε καὶ σπερβίελϳ dόρενε μτχ. περβέσ̈ε καὶ σ̈περβιέλϳε (Σ).

περβέτε, περβέτι (Σ) περβέτεχε = δι' ἑαυτόν, διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bερα περβέτε = τὸ ἔκαμα διὰ τὸν ἑαυτόν μου. — ε bερε περβέτε = τὸ ἔκαμες διὰ τὸν ἑαυτόν σου. — ε bερι περβέτε = τὸ ἔκαμε διὰ τὸν ἑαυτόν του. — ε bεμε περβέτε = τὸ ἐκάμαμεν διὰ τὸν ἑαυτόν μας. — ε bετε περβέτε = τὸ ἐκάματε διὰ τὸν ἑαυτόν σας. — ε bενε περβέτε = τὸ ἔκαμαν διὰ τὸν ἑαυτόν τους.

περβέτσ̈, περβέτσ̈με (τ) προθ. = ἐκτός, παρεκτός, εἰμὴ μόνον. — κοῦσ̈ μούντ τε νdελϳέϳε φάλϳε περβέτσ̈ Περενdίσε; = τίς δύναται συγχωρῆσαι ἁμαρτίας ἐκτὸς τοῦ Θεοῦ.

πε̨ϱβίεϱ (Σ) πε̨ρβῖρ = ἴδ. πρῖερ ῥημ. πρῖρ (συνηρ.) ⟨βαΐζω⟩.
πε̨ϱβίσ̈εμ: σ̈πε̨ρβίλjεμ (Σ) = κοιν. ἀνασκουμπόνομαι.
πε̨ϱβοῦj (γ. Σ. budi) = ταπεινόνω τινά. πε̨ρβοῦχ̌εμ πάθ. — ἀόρ. πε̨ρβοῦνα-ε-ι, μτχ. πε̨ρβοῦμ.
(ι-ε) *πε̨ϱβοῦτε̨-ι-α* (γ. Σ. budi-bogdan) = ταπεινὸς-ή, τὸ οὐδ. (τε̨) πε̨ρβοῦτε̨-ιτε̨ = ἡ ταπείνωσις.
πε̨ϱbαλjτσάσ-ι (bogdan) πληθ. πε̨ρbαλjτσάσιτε̨ = παλαιστής.
πε̨ϱbε̄j (budi, bogdan) [πε̨ρ-bε̄-jα] ρ. ἐνερ. = ὁρκίζω τινά. — ε βε̄ μbε̨ bε̄ = τὸν ὁρκίζω. ἴδ. πε̨ρbετόνj, πε̨ργjε̨ρόj. — πε̨ρbέχ̌εμ (budi-bogdan) = ὁρκίζομαι, bάνj bε̄. ἴδ. πε̨ρbετόνεμ, πε̨ργjε̨ρόχ̌εμ.
(ι) *πε̨ϱbίjμ-ι:* ἀρσ. (bogdan) = τέρας, ε-πε̨ρbίjμε-jα θηλ.
πε̨ϱbλjέσ-έτ-έτ (Σ) ἴδ. πε̨ρμε̨λjέσ-έτ-έτ. ἀρταίνω, δὲν νηστεύω. — πε̨ρbλέτεμ (Σ) = ἴδ. πε̨ρμε̨λjέτεμ. — πουρbουλjέσ-έτ-έτ, (Βεράτ.) πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) bουρbουλjέσ-έτ-έτ (Καβ.) bουρbουλjέτεμ (Καβ.)
πε̨ϱbούζε̨ [πε̨ρ-bούζε̨-α] ἐπιρ. = γεμᾶτον ἕως τὰ χείλη. ὡς bούζε̨ πε̨ρbούζε̨ = ἕως τὰ χείλη γεμᾶτον. — μbούσ̈ κούπε̨νε̨ πε̨ρbούζε̨ = γεμίζω τὸ ποτήριον ἕως τὰ χείλη. — ε μbούσ̈α bούζε̨ πε̨ρ bούζε̨. — μος ε μbούσ̈ πε̨ρbούζε̨ σε dέρδετε̨.
πε̨ϱbοῦζεμ (bogdan Σ) = μίρρεμ vdε̨ πε̨ρ γόjε̨ πε̨ρ τε̨ κέxj (Σ).
πε̨ϱbοῦζεμ (bogdan) = πε̨ρxjέσ̈εμ με γόjε̨ = καταφρονοῦμαι.
πε̨ϱbοῦj (γ) ρ. ἐνερ. = ἐπαγρυπνῶ, φυλάττω τινὰ τὴν νύκτα — πε̨ρbοῦj τε̨ βdέκουνινε̨ ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν νεκρόν. — πε̨ρbούj τε̨ σε̨μούνινε̨ = ἐπαγρυπνῶ φυλάττων τὸν ἄρρωστον.
πε̨ϱbούxjε-jα = ἴδ. bουρbούxjε-jα. κάλυξ (ἄνθους).
πε̨ϱbϱένdα (τ) πε̨ρμbρένdα (γ) = ἔσωθεν, ἀπὸ μέσα. ἀντίθ. πε̨ρjάσ̈τα.
πε̨ϱbούσ καὶ *πε̨ϱbούζι* (Σ. bogdan) [πε̨ρ-bούζε̨-α] ρ. ἐνερ. = μάρρ vdε̨ πε̨ρ γόjε̨ κένd πε̨ρτε̨ κέxj = πε̨ρxjέσ̈ με bούζε̨, (bogdan) = περιγελῶ τινα, καταφρονῶ τινα. — ἀόρ. πε̨ρbούζα-ε-ι, μτχ. πε̨ρbούζε̨ καὶ πε̨ρbούζουνε̨.
πε̨ϱbύθ: (γ) [πε̨ρ-bύθε̨-α] = ε μάρρ vdε̨ πε̨ρ bύθε̨ = κακομεταχειρίζομαι τινά.
πε̨ϱbύθεμ: παθ. ὑπό τινος κακομεταχειρίζομαι.
πε̨ϱγε̨ζίμ-ι (budi-Βεράτ.) πληθ. πε̨ργε̨ζίμετε̨ = χάϊδευμα, θώπευμα. — πε̨ργε̨ζόνj (budi-Βεράτ.) = χαϊδεύω, θωπεύω τινά. — τούκε φε̨ρκού-

αρε με dόρε (ἐπὶ ζώων καὶ μικρῶν παιδίων). 2) περγεζόνj (bogdan) = συγχαίρω τινά, καὶ τσακαλjίτ (Περμέτ.) [= σκαλίζω].

περγjάκ (γ. budi) ρ. ἐνερ. = αἱματόνω, bένj γjάκ. — περγjάκα γίστινε = αἱμάτωσα τὸν δάκτυλον. — ἀόρ. περγjάκα-ε-ου. μτχ. περγjάκουνε.

περγjάκεμ (γ) = αἱματόνομαι. bέχεμ με γjάκ 2) bίε μbε γjάκ = φονεύομεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἐπὶ ἐχθροπραξίας) καὶ γjακετόj-όνεμ (Ἀργυρ.).

(ι-ε) *περγjάκουνε* (budi) = αἱματωμένος, η.

περγjάσ ρ. τριτοπρ. = ἴδ. γjάσ ρ.

περγjέγjεμ καὶ *περγjίγjεμ* [περ-γjέγjεμ] ρ. ἀποθ. (συντασ. μετὰ γεν.) = ἀποκρίνομαι, ἀπαντῶ. — ἀντίθ. πύεσ ρ.

περγjερόνj-όj [Λατ. juro-are], περbε̄j (budi) περbετόνj-όj (τ) = μαρρ μbε bε̄ = ὄμνυμι, ὀμνύω, — περγjερόνj djάλjενε = bένj bε̄ μbε djάλjενε. — μος περγjερό Ζο̄τινε = μος bὲν bε̄ μbε Ζο̄τινε 2) ρ. ἐν. = ὁρκίζω τινά. — βε̄ μbε bε̄, τε περγjερόνj τυj = τε βε̄ μbε bε̄ τῦj. 3) ἐξορκίζω τινὰ διὰ μαγικῆς τέχνης.

περγjερόνεμ-όχεμ, περbέχεμ (budi), περbετόνεμ = ὁρκίζομαι, bενj bε̄. — περγjερόνεμ μbε djάλjενε. — μὸς ου περγjερό μbε Περενdίνε = μὴ ὁρκίζεσαι εἰς τὸν Θεόν. — ου περγjερούα τε με βράσε = ὡρκίσθη νὰ μὲ φονεύσῃ.

περγjόνj-όj (γ. τ. budi), περγjούαj (τ) βισ̆γόj (Μιρεdίτα) = στέκομαι κεκρυμμένος καὶ μετὰ προσοχῆς ἀκούων ἢ βλέπων, ὅσα λέγουσιν ἢ πράττουσιν οἱ ἄλλοι· ὠτακουστῶ, ἀκροάζομαι κρυφίως, παρατηρῶ κρυφίως. — με περγjόντε σε τσ̆' φλjίσνjα, σε τσ̆' bενjα. — 2) παραμονεύω, ἐνεδρεύω.

περγjόνεσ-ι πληθ. περγjόνεσιτε = αὖ κjε περγjόν = κατάσκοπος.

περγjόνεσε-jα : πληθ. περγjόνεσετε = αjὸ κjε περγjόν.

(ι ε) *περγjόσουρε-ι-α* (Περμέτ.) = τεταπεινωμένος ἕνεκα τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀδυναμίας· (= ταὐτόσημος τοῦ ι-ε περγjύνjουρε).

περγjούνj (τ) [περ-γjοῦ-νι] ρ. ἐνεργ. περγjοῦνjεμ (τ) = παθ. καὶ περγjύνj - περγjύνjεμ = ταπεινῶ - ταπεινόνομαι ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας καὶ τοῦ γήρατος· μτχ. περγjούνjουρε, περγjύνjουρε.

περγjύμεσε (γ) [περ-γjύμεσε· Ἑλλην. ἥμισυ] καὶ περγjύσμε (τ), περ-

γjύμεζε (bogdan), περγjύσε (Σ) ἐπιρ. = ἐξ ἡμισείας.—γjύμεσε περ γjύμεσε = ἐξ ἡμισείας.—ἴδ. γjύσε (Σ) γjύμεσε, γjύσμε.

περδέ-ου (γ), περδέσε-α (Βεράτ.) = ρευματισμός.—με ζε περδέσα (Βεράτ.) = πάσχω ἀπὸ ρευματισμούς.

περδέσε-α (τετράγλωσσος) ἴδ. θενέγουλε-α.

περδέτσκε-α πληθ. — α-τε = ἐπίγειος· μίζε-περδέτσκε ('Ελβασ.) = ἴδ. θενέγουλε-α.—ὄτεπί περδέτσκε = χαμόγειος οἰκία.

περδούνε (γ) [περ-δούνε-α] ἐπιρ. = βιαίως· με περδούνε = διὰ τῆς βίας.

περdάj (γ) ρ. ἐνεργ. = σκορπίζω τι· περdάχεμ = παθ. σκορπίζομαι καὶ ὄπερdάj-άχεμ, περνdάj-άχεμ, περνdάνj-άχεμ (τ).

περdέλj (γ) ἐλεῶ, εὐσπλαγχνίζομαι τινά.

περdελέχεμ : = ἐλεοῦμαι, εὐσπλαγχνίζομαι.—περdελέ να, Ζότ = Κύριε ἐλέησον· τε περdελέφτε Ζότι! = ὁ Θεὸς νὰ σὲ ἐλεήσῃ.

περdελένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = παρηγορῶ τινα (ἐπὶ θανάτου).

περdελένεμ : παρηγοροῦμαι ὑπό τινος· βάνε περ τε περdελύερε = ἐπῆγαν πρὸς παρηγορίαν· (θανάτου) ἴδ. νγουσουλόj-όχεγ.

περdελέσε-α πληθ. περdελέσατε καὶ περdελίμ-ι πληθ. περdελίμετε = ἔλεος εὐσπλαγχνία.

περdελίμ-μάθ-δι (γ) = πολυεύσπλαγχνος.

περdελίμ-μάδε-ja (γ) ἡ πολυεύσπλαγχνος.

περdελεσετάρ-ι (γ) πληθ. περdελεσετάρετε = ἐλεήμων.

πέρdελεσετάρε-ja : πληθ. περdελεσετάρετε = ἡ ἐλεήμων· περdελιμτάρ-ι ἀρσ. περdελιμτάρε-jα θηλ. πληθ. αρετε ἀρσ., άρετε θηλ. = ἐλεήμων.

(ι-ε) *περdελύεσιμ* (γ) περdελύερσιμ (τ) = ἐλεήμων, εὔσπλαγχνος.

περdέρεσ-ι ? ? ? ⟨ἐπαίτης⟩.

πέρdίj καὶ *περdύj* : περdίχεμ (Σ) = ἴδ. περσίελ-ίλεμ (τ) = καταπίνω -ομαι.

περdίτε (γ. τ. Σ) περdίτα· ἐπιρ. = καθημερινῶς dίτε περdίτε ἢ dίτε περdίτα = νγα dίτα (τ) = καθημέραν· καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

(ι-ε) *περdίτεσιμ* = καθημερινός-ή.

περdρέθ : μουστέκjετε = στρίβω τὰ μουστάκια· περdρέθ βέσετε = στρίβω τὰ αὐτιά, περdρέθ bούζετε (ἐπὶ καταφρονήσεως—ἀντιθ. ὄπερdρέθ-ὄπερdρίδεμ (Σ).

περdούερ (bogdan) ρ. ἐνερ. ἴδ. περνdόρ ρ.

(τε̱) *περdούερε̱-τε̱* (pogdan) = τε̱ περνdόρε̱-τε̱ = μεταχείρισις
(ι-ε) *περdόρε̱σ̈ιμ* : = πρόχειρος.
περdύτ : (τυραν.) ρ. ένερ επαναλαμβάνω-λέγω εκ δευτέρου. μα περ-dύτ = μα θούεj περ σε̱ dύτι
περε̱νdῑ-α : πληθ. περε̱νdῑτε̱ (budi-bogdan) = βασιλεία αὐτοκρατορία. — άρθτε̱ Περε̱νdία jότε = ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.
Περε̱νdι-α (τ) = ὁ Θεὸς (μεταγενεστέρως ἔλαβεν αὐτὴν τὴν σημ. δηλ. μετὰ Χριστὸν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, οἵτινες ἐνόμιζον τὸν Χριστὸν βασιλέα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅθεν ἐκ τῆς σημασίας Βασιλεὺς ἔλαβε τὴν σημ. Θεός· οἱ Γέγιδες οὐδέποτε χρῶνται τῇ λέξει Περε̱νdῑ ἐπὶ τῆς σημ. Θεός, ἀλλὰ λέγουσι Ζο̃τ = Θεός, Κύριος.
Περε̱νdέσ̈ε̱-α = βασίλισσα· πληθ. Περε̱νdέσ̈ατε̱ (bogdan) αὐτοκράτειρα 2) Περε̱νdέσ̈ε̱-α (τ) = θεά.
περε̱dόνj-όj (γ τ.) = βασιλεύω ἐπὶ δύσεως ἡλίου μόνον ἐν χρήσει). — περε̱νdόϊ díελι (γ.τ.) = ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος. — ρα̃ díελι νdε̱ μάλjτ (γ. Μαλεσία) = ἔδυσεν ὁ ἥλιος· ρρίj díελι (budi) = δύει ὁ ἥλιος. — τε̱ περε̱νdούαριτ' ε díελιτ(τ) καὶ τε̱ παρε̱νdούεμιτ' ε díελιτ (γ) καὶ τε̱ περε̱νdούμιτ ε díελιτ = ἡ δύσις τοῦ ἡλίου — κε̱ρκόβα τεκ λjεν ε τεκ περε̱νdόν.—ι τίλι σ' γjένdετε̱ τεκ λjέν ε τεκ περε̱νdόν. — περε̱νdόϊ σῦτε̱ = ἐβασίλευσε (ἔδυσε) τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ (ἐπὶ ἐκπνέοντος, ὅταν θνήσκῃ τις).
περε̱νdούαρ-όρι (bogdan) πληθ. περε̱νdόρε̱τε̱ = ἴδ. περενdούερ-όρι.
περνdόρ [ἀντὶ περdόρ] ρ. ένερ. μεταχειρίζομαί τι.
περνdόρεμ : παθ. ὑπό τινος μεταχειρίζομαι.
περρε̱πῑτε̱ (γ) = ἴδ. ρρεπῑτε̱ (γ) ἐπιρ.
περζα̃ (γ bogdan) περζε̱̃ (τ) [περ-ζα̃-νι, ζε̱̃-ρι] = ἀποπέμπω, ἀποβάλλω, διώκω, ἐκδιώκω, ἐξορίζω, κοινῶς διώχνω (κυρίως διὰ τῆς φωνῆς) ἴδ. dε̱bόj, σbόj, bdόj, ἀντιθ. πρέσ ρ.—ἀορ. περζοῦνα-ε-ι (γ) περζοῦρα-ε-ι (τ) μτχ. περζα̃νε̱ καὶ περζε̱νε̱ (τ). - παθ. περζῑχεμ (γ) περζῑχεμ (τ).
(ι-ε-)*περζα̃νε-ι-α* (γ. budi) = ἀποδεδιωγμένος-η, ἐξόριστος.
(ι-ε)-*περζε̱̃νε̱-ι-α* (τ) ἀποβεβλημένος, ἐξόριστος. — τε̱-περζα̃νε̱-τε̱ καὶ τε̱ περζε̱̃νε̱τε̱ = ἀποδίωξις.
περζάα - περζέεν - περζέεν (budi) ἀντὶ περζα̃-περζε̱ν-ε̱ν) [περ-ζα̃ ρῆμα]

ρ. = δέχομαι, ἀποδέχομαι, λαμβάνω, ὑποδέχομαι ἴδ. πρέσ = δέχομαι.

(ι-ε-τε̣) *πε̣ρζᾶνε̣* (budi-bogdan) = εὐπρόσδεκτος. — αjό λjεμόσ̈ε̣νε̣ ᾶσ̈τε̣ μᾶ ε πε̣ρζᾶνε̣ πε̣ρπάρα Τίνε̣-Ζōτι (bogdan) = αὕτη ἡ ἐλεημοσύνη εἶνε περισσότερον εὐπρόσδεκτος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

πε̣ρζίεj, πε̣ρζῖj (συνηρ. γ.) = ἀνακατόνω τι· πε̣ρζῖεj γjέλε̣νε̣ = ἀνακατόνω τὸ φαγητόν· πε̣ρζῖεj bότε̣νε̣ = ὀχλαγωγῶ, ὑποκινῶ τὸ πλῆθος· ἐπαναστατῶ.

πε̣ρζῖχ̆εμ παθ. ἀνακατόνομαι· 2) συναναστρέφομαι, κάμνω συντροφίαν· πε̣ρζῖχ̆εμ με σ̈όκε̣ = συγκοινωνῶ, συναναστρέφομαι, μός ου πε̣ρζῖj με ατά = μὴ συναναστρέφεσαι μετ' αὐτῶν· μτχ. πε̣ρζίερε̣ (τ) καὶ πε̣ρζίεμ πε̣ρζῖμ (γ).

πε̣ρζίχ̆ετε̣ = τριτοπρόσωπον ρ. με̣-τε̣-ι πε̣ρζίχ̆ετε̣ = με̣-τε̣-ι βιέν τε̣ βιέλε̣ = με, σε, τὸν ἔρχεται νὰ ξεράσῃ.

πε̣ρζῖχ̆εμ (τ) παθ. τοῦ πε̣ρζᾶ, (γ) πε̣ρζε̄ (τ).

(ι-ε) *πε̣ρζjάρρσ̈ιμ* (budi-bogdan) = πύρινος.

πε̣ρζ̈ε̣λjίτ - *πε̣ρζ̈ε̣λjίτεμ* (Βεράτ.) = πε̣ρτσε̣λόj-όχ̆εμ. — (τὸ πε̣ρζ̈ελjίτ εἶνε ἐμφαντικώτερον τοῦ πε̣ρτσε̣λόj ὁ ἴδ.) = καψαλίζω εἰς τὴν φωτιάν. πε̣ρζ̈ίσ-ίτ-ίτ (Σ) [= πε̣ρφλjακόj] = dιέκ λjέσινε̣ α κjίμετε̣ νdε̣ φλjάκε̣τε̣; πε̣ρτσε̣λόj 2) (γενικῶς) = φε̣ργόj = τηγανίζω.

πε̣ρζ̈ίτεμ (Σ) παθ = πε̣ρτσε̣λόχ̆εμ· 2) φε̣ργόχ̆εμ.

πε̣ρθᾶj ρ. ἐνεργ. = καταξηραίνω πε̣ρθᾶχ̆εμ = καταξηραίνομαι ου πε̣ρθάνε̣ dρέγε̣ζατε̣.

πε̣ρθύεj (Βεράτ.) ρ. = διπλόνω.

πε̣ρjάσ̈τε̣ καὶ *πε̣ρjάσ̈τα* (ἐπιρ.) = ἔξωθεν· (συντασ. μετὰ γενικῆς) πε̣ρjάσ̈τα σ̈τε̣πίσε̣ = ἔξωθεν τῆς οἰκίας.

(ι-ε) *πε̣ρjάσ̈τε̣σμ* = ἴδ. (ι-ε) jάσ̈τε̣-ι-α, (ι-ε) jάσ̈τε̣σμ.

(ι-ε) *πε̣ρjέτε̣σ̈ιμ* = αἰώνιος-α.

πε̣ρίερ (τ. Περμέτ.) ἴδ. πρίερ· ρ. πε̣ρῖρεμ = ἴδ. πρῖρεμ (τ).

πε̣ρίντ-dι, πρίνd-ι (τ) πε̣ρίνd-ι, πρίνd-ι (γ) [Λατινιστὶ parens-parentis] = τοκεύς, γονεύς, γεννήτωρ· πληθ. πε̣ρίντ. — πε̣ρίντ ε πάρε̣ = οἱ πρόγονοι.

πε̣ρκάβε̣-α (Τυραν.) πληθ. α-τε̣ ἴδ. βελjένdσε̣-α = σκέπασμα.

πε̣ρκάσ-έτ-έτ, (γ) (budi-bogdan) [πε̣ρ κάσ. ἴδ. νγασ-έτ-έτ, [ἡ ρίζα εἶναι κάσ έτ έτ]. ρ. ἐνεργ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω, ψηλαφῶ, πιέκ με γjισ̈τ

(συντασ. μὲ γεν.) 2) ἀπαντῶ τινα· περκάσ κρύετε vdε τρᾶτ = ἐγγίζω τὴν κεφαλήν μου εἰς τὴν δοκόν· περκάβα με vjε vjερῖ = ἀπήντησα ἄνθρωπον· 3) ἀνήκει (ἠθικῶς] με-τε-ι περκέτ = ἀνήκει εἰς ἐμέ, εἰς σέ, εἰς αὐτόν· σ' τε περκέτ τῦj κεjό πουνε = δὲν ἀνήκει εἰς σὲ τοῦτο· ἴδ. ρ. πρέκ.

περκεδέλj (γ. Βεράτ.) ρ. = χαϊδεύω τινά· 2) κολακεύω τινα· καὶ (Καβ.) λjεδατόj πέρκεδέλjεμ λjεδατόχεμ παθ.

περκεδέλjε-α πληθ. α-τε = χάϊδευμα.

περκεθέχεμ ρ. οὐδ. = ξαναγυρίζω· φράσις : κεθέχεμ ε περκεθέχεμ = γυρίζω καὶ ξαναγυρίζω.

περκέμbεμ : (Βεράτ.) = ἀρχίζω νὰ περιπατῶ (ἐπὶ νηπίων· α τ' ουπερκέμbεν djέμτε ; ἴδ. μbεκάμbεμ (γ. Κροῦjα = περκέμbεμ (τ) 2 ἀναλαμβάνω (ἐπὶ ἀρρώστων).

(ι-ε) *περκενάκjӧιμ* (budi-bogdan = ἡδύς, ἡδεῖα, εὐχάριστος γjέλ' ε περκενάκjӧιμε = ἥδιστον φαγητόν.

περκίτεμ : παθ. τοῦ περκάσ [ἴδ. νγίτεμ].

περκόκj : ρ. ενεργ. = μbελέθ νγα vjε κόκjε νγα vjε κόκjε· ἀντιθ. ὄκοκj καὶ ὄπερκόκj ρ.

περκόκjεμ : παθ. τοῦ περκόκj.

(ι) *περκόρετε* (bogdan) = μέτριος, ὀλιγαρκής.

(ε) *περκόρετε-α* = θηλ. μετρία, ὀλιγαρκής· τε περκόρετε-ιτε = μετριότης, ὀλιγάρκεια.

(ι-ε-τε) *περκόρε* (bogdan) vjερῖ ι περκόρε μbε χάετ = ἄνθρωπος ὀλιγαρκὴς εἰς τὸ τρώγειν.—με τε περκόρετε = μὲ μετριότητα.

περκούερ : ἐπιρ. = μετρίως.

περκοῦλjεμ : (Σ) [ἴδ. κουλjάρ-ι] ρ. οὐδ. = κάμπτομαι.—βίσκουλα ε vjόμε περκούλjετε = ἡ χλωρὰ βέργα κάμπτεται.—ἴδ. έπεμ = ἐνδίδω κάμπτομαι.

περκούνd (Σ. Κροῦjα) ρ. ἐνερ = κουνῶ (λέγεται μόνον ἐπὶ κούνιας) = τούνd dιέπενε (Ἐλβασ.) = κουνῶ τὴν κούνιαν.

περκῦj (Jacoba) = vdρύθ ρ. ἀόρ. περκέβα-ε-ου μτχ. περκύεμ.

περκjάρκ (γ. τ), ρρεθ-ε ρρότουλε (τ), ρρεθ (Σ) ρρότουλε (Σ) = πέριξ, γύρω, τριγύρω.—κjάρκ περκjάρκ = γύρω τριγύρω.

περκρενόρε-jα πληθ. περκρενόρετε = περικεφαλαία, κράνος.

πε̱ρκjέσ̈, κjέσ̈εμ πε̱ρ ατὲ (Σ) = περιγελῶ, χλευάζω τινά. παθ. πε̱ρ κjέσ̈εμ.

πε̱ρκjέσ̈ε̱σ-ι πληθ. πε̱ρκjέσ̈ε̱σιτε̱ = χλευαστής.

πε̱ρκjῑ-α (Κροῦjα) πληθ. πε̱ρκjῑτε̱ = προῖκα.

πε̱ρλjᾰj (γ) ρ. = ἁρπάζω, ρρε̱μbέj.

πε̱ρλjε̱βdόχ̆εμ (bogdan) = καυχῶμαι, κενοδοξῶ. ἴδ. μbοῦρρεμ ρ.

πε̱ρλjε̱κούρεμ (τ), πε̱ρλjικοῦρεμ (γ) ρ. οὐδ. = κολακεύω τινά, (τουε ουφε̱ρκούεμ με λjε̱κούρε̱ ποσὶ μάτσεjα) ἴδ. πε̱ρσ̈πίρτεμ.

πε̱ρλjε̱πῖj (γ) ρ. ἐνερ. = καταγλύφω, γλύφω ὅλως διόλου.

πε̱ρλjε̱πῖχ̆εμ = καταγλύφομαι.

πε̱ρλjύεj (γ. bogdan) περλjῦj (συνῃρ.) = νdράκ, σ̈γρύεj, 2 φουλίκj (bᾰj με λjεκjε), πε̱ρλjῦχ̆εμ παθ.

(ι-ε) *πε̱ρμάλσ̈ιμ* (bogdan) = περιπόθητος.

πε̱ρμbᾰ = κατακρατῶ, ἐμποδίζω, σταματῶ. — παθ. πε̱ρμbᾰχ̆εμ, πε̱ρμbᾰ κάλjινε̱ = ἐμποδίζω τὴν ὁρμὴν τοῦ ἵππου. — πε̱ρμbᾰ βέτενε̱ = ἐγκρατεύομαι. — ρρύμι ι λjοῦμιτ σ' πε̱ρμbάχ̆ετε̱ = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐμποδίζεται.

πε̱ρμbε̱λjέθ = συμμαζεύω, πε̱ρμbε̱jέθ (τ) = μbε̱λjέθ τε̱ γjιθα bασ̈κε̱ 2) πουσ̈τόj, πε̱ρμbελjέθ dροῦν' ε ρράπιτ = πουσ̈τόj dρουν' ε ρράπιτ.

πε̱ρμbί (γ) (τ) πε̱ρμbίj (bogdan) πρόθ. = ἐπί.

πε̱ρμbιέμε̱ν-ι (Σ) = ἐπώνυμον κοιν. παρόνυμα.

πε̱ρμbισ̈κρόνjε̱-α πληθ. α-τε̆ = ἐπιγραφή.

πε̱ρμbράπα (γ) ἐπίρ. = ὄπισθεν.

πε̱ρμbύσ-ύσ-ύσ ρ. ἐνερ. = ἀνατρέπω κοιν. προυμυτίζω, καὶ πιστομίζω. πε̱ρμbύσεμ = ἀνατρέπομαι. περμύσ-εμ (budi-bogdan), παροιμ. (ἐπὶ ἀχαριστίας) χ̆ᾰ bούκε̱νε̱ ε πε̱ρμbύσ κούπε̱νε̱.

πε̱ρμbύσ, πε̱ρμύσ (budi-bogdan) ἐπιρ. = πρόμυτα, μπρούμυτα. κε̱θέj πε̱ρμbύσ = ἀνατρέπω, γυρίζω τὰ μπρούμυτα. — bίε πε̱ρμbύσ = πίπτω τὰ μπρούμυτα.

πε̱ρμbύτε̱jε-jα = κατακλυσμὸς (τοῦ Νῶε).

(ι-ε) *πε̱ρμε̱κατε̱νούεσ̈ιμ*, πε̱ρμε̱κατε̱νούεμ (budi) = ἁμαρτωλὸς-ή.

πε̱ρμε̱λjέσ-έτ έτ (γ. τ) [πε̱ρ-μολjέπσ γραικ.], πε̱ρbλjέσ-έτ-έτ, bουρbουλέσ-έτ-έτ (Καϐ.) πουρbουλjέσ-έτ-έτ (Βεράτ.) [ἴδ. μολjέπσ, μολjίσ-ίτ-ίτ] = κάμνω τινὰ νὰ ἀρταίνεται.

πε̨ρμε̨λjέτεμ (γ. τ) πε̨ρμbλjέτεμ, bουρbουλjέτεμ (Καϐ.), πουρbουλjέτεμ (Βεράτ.) = ἀρταίνομαι.— ουπε̨ρμε̨λjέτσε̨ (Σ) = ἀρτήθηκα.
πε̨ρμbρένdα (γ) = ἴδ. πε̨ρbρένdα (τ) = ἔσωθεν
πε̨ρμέντ (τ), πε̨ρμένd (γ. budi) ρ. = ἀναφέρω, φέρω εἰς τὸν νοῦν ἢ εἰς τὴν μνήμην τι ἢ μνημονεύω τινά. — μος ε πε̨ρμέντ ατε̨ νjερί = μὴ ἀναφέρῃς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον.— πε̨ρμέντ έμε̨ρατ ε τε̨ βdέκουρετ = μνημονεύω τὰ ὀνόματα τῶν νεκρῶν.
πε̨ρμένdεμ (γ) πε̨ρμένdεμ (τ) = μνημονεύομαι, ἀναφέρομαι ὑπό τινος, ι ζῖχετ' έμε̨νι με γόjε̨.— πε̨ρμένdετ πε̨ρ τε̨ μίρε̨. = μνημονεύεται ἐπὶ καλοῦ.— πε̨ρμένdετ πε̨ρ τε̨ κέκj = μνημονεύεται ἐπὶ κακοῦ.
πε̨ρμετέσε̨-α (bogdan) = ὑπόσχεσις, πληθ. α-τε̨.
πε̨ρμε̨ντόνj-όj-όνεμ-όχ̃εμ (budi-bogdan) [promittere] ἴδ. ζοτόj-όχ̃εμ = ὑπόσχομαι.
πε̨ρμίερ-πε̨ρμῖρ (συνῃρ.) = κατουρῶ.— bᾶj σ̈ούρρε̨νε̨ 2) ρ. ἐνεργ. = κατουρῶ τινα.— dέρθ ούjε̨τε̨.
πε̨ρμῖρεμ = κατουριοῦμαι.— ου πε̨ρμόρα νdε̨ γjούμε̨τ = κατουρήθηκα εἰς τὸν ὕπνον.
πε̨ρμίχ̃: (Σ) = ρ. τσαπίζω, πε̨ρμῖχ̃εμ = τσαπίζομαι. καὶ πρασ̈ιτ-ίτ-ίτ, πρασ̈ίτε̨μ. παθ. = μὲ τὸ τσαπὶ σκαλίζω.
πε̨ρμjάλjτ-τ. (γ) ρ. ἐνερ. = αμbε̨λjσόj (γ) ἡδύνω. πε̨ρμjάλjτεμ παθ. = ἀμbε̨λjτσόχ̃εμ (γ).
(ι-ε) *πε̨ρμόρτσ̈ιμ* = λυπημένος-η (ἕνεκα θανάτου συγγενοῦς) ἴδ. ι-ε πε̨ρζίσ̈ιμ = ι θόνε̨ ατῖ κjε̨ μbᾶ ζῖ πε̨ρ νjονjέ νjερῖ κjε̨ τ' ι κέτε̨ βdέκουρε̨.
πε̨ρμύσ (budi) ἐπίρ. ἴδ. πε̨ρμbύσ ἐπιρ.
πε̨ρμύσεμ (budi) = ἴδ. πε̨ρbύσ-εμ. — ρῆμα.
πε̨ρνάτε̨, πε̨ρνάτα : ἐπιρ. = καθ' ἑκάστην νύκτα· νάτε̨ περνάτε̨ καθ' ἑκάστην νύκτα.—ἀντιθ. πε̨ρdίτε̨.
(ι-ε) *πε̨ρνάτε̨σ̈ιμ*=νυκτερινός-ή.
πε̨ρνjιμένd (Σ) πε̨ρνjιμένdι (Σ) = ἑκουσίως· ἀντιθ. παχ̃ίρε̨ = ἀκουσίως· ε bανα πε̨ρνjιμένd = τὸ ἔκαμα ἑκουσίως.
πε̨ρνjε̨χ̃έρε̨ (τ. budi) [πε̨ρ-νjε̨-χ̃έρε̨] = ἐπιρ. χρόνου = πε̨ρνjιχ̃έρε̨ περνjιχ̃έρας (γ) = ἐν μιᾷ στιγμῇ, εὐθύς, παρευθύς, στιγμιαίως.
πε̨ρουσ̈άνε-τε̨ (Ἐλϐασ.) = ατό τέλjατ' ε ατό πάρετε̨ ε ατό στολjίτε̨ κjε̨ βάρινε̨ νούσετε̨ νdε̨ κρύετε̨.

πε̱ρπάαλ (bogdan ἀντὶ πε̱ρ̣πᾰλ) = ὄπᾰλ = ἐκμυστηρεύομαι, δημοσιεύω.

πε̱ρπάρα, ρε̱πάρ̣α (τ) = ἐμπρός, ἔμπροσθεν κοινῶς μπρ̣οστά, πρ̣ό, πρίν, πρ̣ότερ̣ον· ἀντιθ. πράπα (τ), μbρ̣άπα· (γ).

πε̱ρπάραζι (τ) ρε̱πάρ̣αζι (τ) = ἔμπροσθεν, ἀπ' ἐμπρός.

πε̱ρπάρε̱jε-jα : πληθ. πε̱ρ̣πάρ̣ε̱jετε̱ καὶ πε̱ρ̣πάρτσε̱-α πληθ. πε̱ρ̣πάρ̣τσατε̱ = ἐμπροστέλλα, ποδιά.

πε̱ρπάρνατε̱ : πληθ. (γ) κοινῶς καταβολάδες· (μάρρινε̱ dέγατ' ε χ̌αρδίσε̱ ε ι μbουλjόνjε̱νε̱ με̱ δε̄ (ι κε̱λάσε̱νε̱ vdε̱ δε̄τ) κjε̱ τε̱ ζένε̱ ρρένjε̱ τε̱ ρε̄). πε̱ρπαρνάντ' ε χ̌αρ̣δίσε̱ = αἱ καταβολάδες τοῦ κλήματος.

πε̱ρπῖj (γ) = καταπίνω· ἀόρ. πε̱ρ̣πίβᾰ-ε-ου (τ) πε̱ρ̣πίνα-ε-ου (τ) πε̱ρ̣-πίνα-ε ι (γ).

πε̱ρπῖχ̌εμ (γ) πε̱ρ̣πῖχ̌εμ (τ) = καταπίνομαι· μετοχ. πε̱ρπίνε̱ (γ) πε̱ρπίρε̱ (τ).

πε̱ρπιέκ : ρ. ἐνεργ. = συγκρούω, κτυπῶ κατὰ γῆς· πε̱ρπιέκ dούαρτε̱ = κροτῶ τὰς χεῖρας· (ἐπὶ χαρᾶς)· πε̱ρπιέκ κέμbε̱τε̱ μbι δε̄τ = κτυπῶ τοὺς πόδας κατὰ γῆς (ἐπὶ πείσματος)· πε̱ρπιέκ κρύετε̱ πᾰς μοῦριτ· 2) πε̱ρ̣πιέκ (Βεράτ.) = τακόj (γ), χ̌απ (γ) πε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = τακόβα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε̱ = συνήντησα τὸν Γεώργιον καθ' ὁδόν. τὸ παθ. πε̱ρπίκjεμ: παθ. συγκρούομαι, κτυποῦμαι κατὰ γῆς· ουπε̱ρπόκjνε̱ vdε̱ λjούφτε̱ = συνεκρούσθησαν ἐν τῇ μάχῃ vdε̱ jε̄ τρῖμ dίλj ὅἔσιτ. — πε̱ρπίκjεμ τε̱ bένj κε̱τέ πούνε̱ πό σ' μούντ· = προσπαθῶ νὰ κάμω τοῦτο ἀλλὰ δὲν δύναμαι· πε̱ρπίκjεμ με = συναντῶ· ουπε̱ρπόκjα με Γjέργjινε̱ μb' ούδε.

πε̱ρπjέρε̱ (τ) ⟨ἐξαρτώμενος⟩.

πε̱ρπjέτε̱ (γ. τ.), ρε̱πjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (τ), τε̱ρπjέτε̱ (Τυραν.), τε̱ρμᾶ (Τυραν), τε̱ρμάλj (Κροῦjα), τε̱ρμάλjεj (Τυραν.) = πρὸς τὰ ἄνω κοινῶς ἀνήφορα.—μόρι μάλjιν ε ίκου πε̱ρπjέτε̱.—πε̱ρπjέτε̱ μάλjιτ.—ι νγjίτεμ μάλjιτ πε̱ρπjέτε̱.—bᾶνι ούδε̱ πε̱ρπjέτε̱ = ὡδοιπόρησεν εἰς τὴν Ἀνατολήν· ἀντιθ. τατε̱πjέτε̱ (τ) τε̱τπόὅτε̱ (Ἐλβασ.) = πρὸς τὰ κάτω, κατωφερῶς.

(ι-ε) *πε̱ρπjέτε̱μ* (Βεράτ.) = ὁ-ἡ ἀνωφερὴς καὶ ι-ε ρε̱πjέτε̱-ι-α.—ε ρε̱πjέτα κᾰ εδὲ τατε̱πjέτε̱ = ἡ ἀνωφέρεια ἔχει καὶ κατωφέρειαν· κύ μάλj έὅτ' ι ρε̱πjέτε̱ = αὐτὸ τὸ βουνὸν εἶναι ἀνωφερές.

πε̱ρπλjάσ-άσ-άσ ρ. ἐνεργ. = κτυπῶ κατὰ γῆς.

πε̱ρπλjάσεμ παθ. = ρίπτομαι κατὰ γῆς· ε πε̱ρπλjάσι πε̱ρδε̄ = τὸ ἔρριψε

κατὰ γῆς· μος ε πε̱ρπλjάσ σε πε̱λjτσέτ = μὴ τὸ κτυπᾷς κατὰ γῆς διότι σχάει, σκάζει.

πε̱ρπόσ̈ (τ) ρε̱πόσ̈ (τ), πε̱ρπόσ̈τε̱ (Σ), πε̱ρ-ρεπόσ̈ (γ) ἢ ρε̱ποσ̈ (γ) = κάτωθεν, ὑποκάτωθεν ζᾶ κᾶνκε̱νε̱ ναλjτ = ὑψηλά· ζᾶ κᾶνκε̱νε̱ πε̱ρ-ρεπόσ̈

πε̱ρπούθ ρ. ἐνερ. = ἴδ. νdράκ, ρ. — πε̱ρπούθεμ = ἴδ. νdράγεμ. — ου πε̱ρπούθ = ουδῖ σ̈άλjε̱σ̈ (ἐπὶ διαρροίας).

πε̱ρρε̱πῖτε̱ ἐπίρ. = κατωφερῶς (γ).

πε̱ρρεπίνε̱-α (γ) [πε̱ρ-ρρεπῖνε̱-α] = κατωφέρεια.

πε̱ρρούα-όϊ (τ) πληθ. πε̱ρρόνj-τε̱, πε̱ρρούε-όϊ (γ) καὶ πε̱ρρούε-όνι (Σ), πληθ. πε̱ρρόνjτε̱, πε̱ρροῦ-όϊ (συνηρ.) πληθ. πε̱ρρόνjτε̱ = χείμαρρος, ῥύαξ.

πε̱ρσάσ-έτ-έτ (Σ) = ἴδ. πε̱λjτσάσ-έτ-έτ = σχάζω.

πε̱ρσέ (γ. τ. budi) = διατί; 2) (bogdan) πε̱ρσέ = σεπσὲ = διότι.

πε̱ρσε̱ρῖ [πε̱ρ-σε̱-ρῖ] ἐπιρ., πε̱ρσε̱ρίουτ καὶ πε̱ρσε̱ρίου, (bogdan) πε̱ρσε̱ρῖτα = ἐκ νέου, πάλιν. — ἴδ. πράπ ἐπίρ.

πε̱ρσιάσ-άτ-άτ ρ = σχεδιάζω τι μὲ τὸν νοῦν, ἐπαναλαμβάνω τι.

πε̱ρσιάτεμ = συλλογίζομαι καὶ ξανασυλλογίζομαι, σχεδιάζω.

πε̱ρτσίελ καὶ (συνηρ.) πε̱ρτσῖλ [πε̱ρ-σίελ] ρ. ἐνερ. = ξεπροοδεύω. — πε̱ρτσίελ μίκουνε̱ = ξεπροοδεύω τὸν φίλον.

πε̱ρτσῖλεμ: παθ. = ξεπροοδεύομαι (ὑπό τινος) [πε̱ρ-σῖλεμ].

πε̱ρσῖελ (τ. γ) [πε̱ρ-σίελ ρ.], πε̱ρτσίελ (γ. τ), πε̱ρτσῖλ (συνηρ.) πε̱ρdῖj (Σ) καὶ καπε̱ρdῖj (Σ) = καταπίνω τι. — πε̱ρσίελ βούκε̱νε, καφσ̈άτε̱νε̱ = καταπίνω τὸ ψωμί, τὴν βουκιά. — ἀόρ. πε̱ρσόλα-ε-ι, μτχ. πε̱ρσιέλε̱ καὶ πε̱ρσιέλουνε̱ (γ), πε̱ρσιέλουρε̱ (τ).

πε̱ρσῖλεμ, πε̱ρτσῖλεμ, πε̱ρdῖχεμ (Σ) καὶ καπε̱ρdῖχεμ (Σ) = οὐδ. καταπίνω.

πε̱ρσίπε̱ρε̱ (Σ) [πε̱ρ-σίπε̱ρε̱] ἐπίρ. = ἐπάνω, ὑπεράνω, καὶ πε̱ρ-σίπε̱ρε̱ πε̱ρσίπε̱ρι (budi-bogdan), ἀντίθ. πε̱ρπόσ̈τε̱. — ἴδ. σίπε̱ρε̱, τσίπε̱ρε̱ [ἴδ. νάλj = ὑψηλά].

πε̱ρσ̈ε̱λίνj: (Βεράτ.) ρ. = ψιθυρίζω.

πε̱ρσ̈ε̱νdέσ-έτ-έτ (γ) [πε̱ρ-σε̱νdέτ], πε̱ρσ̈ε̱νdέτ-έτ-έτ (τ), πε̱ρσ̈ε̱νdόσ̈-όσ̈-όσ̈ (Περμέτ.) = χαιρετῶ, χαιρετίζω τινά. — ἀόρ. πε̱ρσ̈ε̱νdέσ̈α-ε-ι, μτχ. πε̱ρσ̈ε̱νdέτουνε̱ καὶ πε̱ρσ̈ε̱νdόσουρε̱, ἀόρ. καὶ πε̱ρσενdόσ̈α-ε-ι.

πε̱ρσ̈ε̱νdέτεμ (γ. τ) πε̱ρσ̈ε̱νdόσ̈εμ (Περμέτ.) ἀλληλοπαθ. = χαιρετίζομεν ἀλλήλους.

(τε̱) *πε̱ρὂε̱νdέτουνε̱* (γ) - ουρε̱ (τ) - ιτε̱ = χαιρετισμός.
πε̱ρὂ̄ϳ (γ) ρ. = θριμματίζω. — bᾶϳ πε̱ρὂέὂ boύκε̱νε̱ = θε̱ρμόϳ.
πε̱ρὂ̄ι̇χεμ: (γ) παθ. = θριμματίζομαι. [ἴδ. ὂίϳ = ἀλωνίζω].
πε̱ρὂκόκϳ (γ) [πε̱ρ-ὂκόκϳ ρ.] = διασκορπίζω, κατασκορπίζω. ἀντίθ. πε̱ρκόκϳ.
πε̱ρὂκόκϳεμ: (γ) παθ. = διασκορπίζομαι, κατασκορπίζομαι.
πε̱ρὂκόνϳ (Περμέτ.) ρ. = ξεπλύνω, ξεβγάζω τὰ ροῦχα. = ὂκόνϳ νdε̱περ dούαρ περ σε̱ dύτι.
πε̱ρὂκϳούαϳ: (τ) = ἴδ. ὂκϳούαϳ (τ), πε̱ρτὂκϳούαϳ = ἴδ. τὂκϳούαϳ = διακρίνω.
(τε̱) *πε̱ρὂκϳούρε̱-τε̱* (τ) ἢ τε̱-πε̱ρτὂκϳούρε̱-τε̱ = διάκρισις. ἴδ. τε̱-ὂκϳούαρε̱-τε̱ ἢ τε̱-τὂκϳούαρε̱τε̱.
πε̱ρὂκϳύεϳ (τ) πε̱ρτὂκϳύεϳ (τ) πε̱ρὂκϳῦϳ (γ. συνήρ.). ξεσχίζω.
πε̱ρτε̄ϳ ἐπίρ. = πέραν. ἴδ. τε̄ϳ.
(ι-ε) *πε̱ρτε̄ϳμ,* πε̱ρτε̄ϳε̱ὂμ (τ) = ἀντικρυνός, μακρυνός, νγα ἀν' ε πε̱ρτέϳμε = ἀπὸ τὸ ἀντικρυνὸν μέρος.
πε̱ρτε̱ρῖϳ (γ) [πε̱ρ-ε-τε̱ρῖ] = ἀνανεόνω, πε̱ρτε̱ρὶϳ (bogdan). περσε̱ρίϳ (Περμέτ.) [πε̱ρσε̱ρῖ ἐπίρ.] ἀόρ. πε̱ρτε̱ρίνα-ε-ι (γ) καὶ πε̱ρτε̱ρίβα-ε-ου (bogdan) μτχ. πε̱ρτε̱ρῖμ. — ἀντίθ. βιετε̱ρόϳ.
(ι) *πε̱ρτε̱ρίμ-ι* (γ) ε-πε̱ρτε̱ρίμε-ϳα (γ) = ἀνανεωμένος-η.
(τε̱) *πε̱ρτε̱ρίμ-ιτε̱* (οὐδ.) = ἡ ἀνανέωσις.
πε̱ρτε̱ρῖχεμ παθ. = ἀνανεοῦμαι. ἀντίθ. βιετε̱ρόχεμ.
πε̱ρτε̱ρῖχεμ (τ), πε̱ρσε̱ρῖχεμ (Περμέτ.), κουρ ου πε̱ρσε̱ρῖ χᾶνα (γ) = πότε ἔγινε νέα σελήνη;
πε̱ρτέσε̱-α (budi) ἴδ. πουρτέσε̱-α = ἡ ὀκνηρία, καὶ πε̱ρτίμ-ι (τ) = ἴδ. πουρτίμ-ι.
πε̱ρτέσε̱σ-ι (budi) πληθ. πε̱ρτέσε̱σ-ιτε̱ = ὀκνός, ὀκνηρός.
(ι-ε) *πε̱ρτούεὂιμ* (budi) πε̱ρτούαρὂιμ (τ) = ὀκνηρὸς-ά. ἴδ. ι-ε-πουρτούεὂιμ.
πε̱ρτόϳ: ρ. = ὀκνεύω. ἴδ. πουρτόϳ.
πε̱ρτύπ (γ. τ. Σ) [πε̱ρ-τύπ] (ἴδ. ὂτύπ) (συγκριν. Ἑλλην. τυπ-ό-ω) ρημ. = μασῶ τι (τοῖς ὀδοῦσι).
πε̱ρτύπεμ ρ. = μασῶ. ἴδ. πε̱ρτὂάπ-εμ.
πε̱ρτσέλϳ-ι (Βεράτ.) = εἶδος σίτου.
πε̱ρτσε̱λάκ-ου (τ) πληθ. πε̱ρτσε̱λάκε̱τε̱ = ἴδ. κουλϳάτὂ-ι ⟨κουλοῦρα ψημένη εἰς τὴν στάκτην⟩.

πε̧ρτσε̧λόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. = καψαλίζω· πε̧ρτσε̧λόj bούκε̧νε̧ νdε̧ φλjάκε̧τ καὶ πε̧ρτσελῖj· ἴδ. ὄκρουμόj.

πε̧ρτσε̧λόνεμ-όχ̄εμ· παθ. = καψαλίζομαι· πε̧ρτσε̧λόβα μουστάκjε̧τε̧, βέτουλατε̧. — ἴδ. πε̧ρζ̄ίσ-τεμ (Σ).

πέρτὄ-ι (Περμέτ.) πε̧ρτὄάκ-ου (Βεράτ.) πληθ. πε̧ρτὄάκε̧τε̧ ὄκjάπ πε̧ρτὄ ἴδ. βάργε̧σ-ι = τράγος βαρβᾶτος.

πε̧ρτὄάκ-άκ-άκ (τ) ρ. = οὐρῶ σπέρμα ὡς ὁ βαρβᾶτος τράγος.

πε̧ρτὄάπ (γ), πε̧ρτὄαπεμ, μbλατὄίτ (τ), μbατὄίτεμ (τ) [πε̧ρ-τὄάπε̧-α] = μηρυκάω, μηρυκάζω, μηρυκάομαι-ζομαι ὡς οἱ βόες, τὰ πρόβατα κ.τ.λ.

(τε̧) πε̧ρτὄάπουνε-ιτε̧ = τὸ μηρύκασμα.

πε̧ρτὄε̧μόj = ἐκτιμῶ ⟨διὰ πραγματογνωμόνων⟩ 2) διαβολεύομαι.

πε̧ρτὄίτεμ : (ἐπὶ συνουσιασμοῦ τῶν αἰγῶν) = βατεύομαι. δίτε̧ πε̧ρτὄίτενε̧.

πε̧ρτὄκjούαj (τ) οὔχ̄εμ = ἴδ. πε̧ρὄκjούαj-οὔχ̄εμ (τ) = διακρίνω-ομαι.

(τε̧) *πε̧ρτὄκjούαρε̧-τε̧* = ἴδ. τε̧ πε̧ρὄκjούαρετε̧ = διάκρισις.

πε̧ρφάκj : [πε̧ρ-φάκjε-jα] ὄπε̧ρφάκj, τὄφάκj ρ. ἐνεργ. = ἐκβάλλω εἰς τὸ φανερόν.

πε̧ρφάκjεμ, ὄπε̧ρφάκjεμ, τὄφάκjεμ : παθ. = φανερόνομαι.

πε̧ρφάκjε : ἐπιρ. = προσωποληπτικῶς.

πε̧ρφάκjεζε̧ = ἐπιρ. = φανερῶς = ἴδ. νdε̧ρσῦ = παρρησίᾳ μbαλαφάκjε (Σ) = [μ-bάλ-ι, φάκjε-jα].

πε̧ρφίλ (Περμέτ.) ζ̄ε̄ φῖλ (Περμέτ.) = μνημονεύω, ἀναφέρω ζ̄ε̄ νγόjε̧.— νουκ' ε πε̧ρφίλ ἢ νουκ' ε ζ̄ε̄ φιλ (Περμέτ.) = δὲν τὸν βάνω εἰς τὸν νοῦν.

(ι-ε) *πε̧ρφλjακε̧ὄιμ* (bogdan) = φλογερὸς-ά.

πε̧ρφλιάσ-έτ-έτ = καταλαλῶ, κατηγορῶ τινὰ = φλjάσ κέκj πε̧ρ κένd.

πε̧ρφλjέσ-έτ-έτ [πε̧ρ-φλjέτε̧-α] ρ. ἐνερ. = ψάχνω τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. πε̧ρφλjέτεμ: παθ. = φυλλολογῶ, φυλλομετρῶ.

πε̧ρφλjίτεμ : παθ. = καταλαλοῦμαι, κατηγοροῦμαι.

(ι-ε) *πε̧ρφούὄε̧τε̧* (Τυραν.) [πε̧ρ-φούὄε̧-α] = ἐπίπεδον, ριχόν. π. χ. πιάτ' ε πε̧ρφούὄετε̧, καὶ ι-ε-πλjάνττε̧-ι-α (Καβ.) πιάτ' ε πλjάνττε̧ = πιᾶτον ριχόν.

πε̧ρφύτ-ύτ-ύτ πε̧ρφύτεμ [πε̧ρ-φυτ-ι] = ζ̄ε̄ πε̧ρ φύτι.

(ι-ε) *πε̧ρχ̄άνουνε̧-ι-α* (bogdan) = σεληνιασμένος, ἐπιληπτικὸς-ή.

πε̧ρχ̄άπ καὶ *πε̧ρχ̄άπ* ρ. ἐνερ. = διανοίγω, ἁπλόνω κοιν. τὸ παθ. πε̧ρ-

χάπεμ = διανοίγομαι. — πε̤ρχάπι = διανοίξατε τὸν δρόμον. (ἐπὶ πολυκοσμίας)! 2) πε̤ρχάπ ρ. = διαδίδω τὸν λόγον. — ουπε̤ρχάπ φjάλjα μbε̤ τε̤ κάτρ' άνε̤ = διεδόθη ὁ λόγος εἰς τὰ τετραπέρατα. — μὸς ε πε̤ρχάπ κε̤τε̤ φιάλjε̤ = μὴ διαδίδεις τοῦτον τὸν λόγον (ἐπὶ μυστικότητος).

πε̤ρχάπε̤, πε̤ρχάπε̤τε̤ (Σ) ἐπιρ. = ἀνοικτῶς, ὅλως διόλου.

πε̤ρχέρε̤-πε̤ρχέρα = πάντοτε, καθ' ἑκάστην. ἀντίθ. κούρρε̤.

(ι-ε) *πε̤ρχέρ̈ιμ* = παντοτεινός-ή.

πε̤ρχιερόj [πε̤ρ-χίε-jα = ἱε-ρά, θεῖ-α] = καθιερόνω.

πε̤ρχιερόνεμ-όχεμ = καθιερόνομαι.

πε̤ρχιερίμ-ι: πληθ. πε̤ρχιερίμετε̤ = καθιέρωσις.

(ι-ε-τε̤) *πε̤ρχιερούαρε̤* (τ) = καθιερωμένος-η-ον· καὶ πε̤ρχιερούεμ, πε̤ρχιερούμ (συνηρ. γ).

πε̃σε̤ (γεγ. bogdan) (Σ), πέσε̤ (τ) = πέντε [πένσε̤] πε̃σε̤ κjίντ = πεντακόσια. — πε̃σε̤ μίjε̤ (γ) πέσε̤ μίjε̤ (γ) πέσε̤ μίλjε̤ (Τσ̈αμ.) = πέντε χιλιάδες. — πε̃σε̤ μιλjιούνj καὶ πέσε̤ μίλjουνε̤ (τ) = πέντε ἑκατομμύρια. — πε̃σε̤-α καὶ πέσε̤-α = τὸ πέντε.

πε̃σε̤-δε̃τε̤ (Σ) ἀντὶ πέσε̤-διέτε̤ (γ). — πε̃σε̤-δίετε̤ καὶ πε̃σε̤-διέτε̤ = πεντήκοντα, κοιν. πενῆντα. — πέσε̤ δίετε̤ καὶ πέσε̤-διέτε̤ καὶ πέσε̤-δῖτε̤ (συνηρ.).

πε̃σε̤-μbε̤-δε̃τε̤: ἀντὶ πέσε̤ μbε̤ διετε̤ = πέντε καί δεκα.

πε̃σε̤-μbε̤-δίετε̤, πέσε̤-μbε̤-δίετε̤ καὶ πέσε̤-μbε̤-διέτε̤ πέσε̤ μbε̤ δί ε̤ = πεντεκαίδεκα, δεκαπέντε κοιν.

πεσε̤με̤ζα̃j ἐπίρ. = πενταπλῶς. (Περμέτ.)

πεσε̤με̤ζόνj (Περμέτ.) ρ. = πενταπλασιάζω.

(ι-ε) *πέσε̤με̤στε̤-ι-α* (Περμέτ.) = πενταπλοῦς-ῆ.

πέσε̤σ-ι = πεντάριον.

πε̃σε̤σ̈ (γ) πέσε̤σ̈ (τ) ἐπιρ. = κατὰ πέντε μερίδας. τμήματα.

πε̤σίμ ι (γ. τ. bogdan) πληθ. πε̤σίμετε̤ = πάθημα, πάθος. 2) ἕξις, πάθος. — πε̤σίμετε̤ (bogdan) = τὰ πάθη.

πε̤σόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) [Ἑλλην. πάθ-ω] ρ. οὐδ. = πάσχω, 2) παθαίνω (= μοῦ συμβαίνει τι) πε̤σόνj κέκj (γ. τ.) παθαίνω κακά.

(ι) *πε̃στε̤-ι* (γ) ε πέστε̤-α (ι-ε) πε̤στε̤-ι-α = πέμπτος-η.

πέσ̈ε̤ α (Σ) πληθ. πε̤σ̈ατε̤ = λιθάριον (τὸ ὁποῖον ρίπτει τις διὰ τῆς χει-

ρός), γοῦρ-ι (Σ) = πέτρα βαρεῖα, μεγάλη· 2) βράχος· πο γjούχ̱ενε̱ με πέσ̈ε̱ (Σ) = πετροβολοῦνται.

πέσ̈ε̱ (Τυραν.) [πεσ̈όj] ἐπιρ. πέσ̈ε̱θι ('Ελβασ.) = κουρ νγρε̱̄ πε̱ρπjέτε̱ νdo-νjῑ γjᾶ τε̱ ρᾶνdε̱ με νjῑ dόρε̱ α με τε̱ dῡ dούαρτε̱ πε̱ρμέ μάρρε̱ βεσ̈τ σᾰ ε ρᾶνdε̱ ᾶσ̈τε̱· νγρε̱̄ πέσ̈ε̱ ατέ dασ̈, παλjέ σα όκε̱ βιέν.—νγρε̱̄ πέσ̈ε̱ ατέ κοσ̈ ρροῦσ̈ι, παλjέ σᾰ όκε̱ βιέν.—ρρόκ ατέ νjερῑ πε̱ρμιεdύζι, ενdέ ε νγρε̱̄ πέσ̈ε̱.—ουτσ̈ούε πέσ̈ε̱ γjίθε̱ κατούνdι (ὡς βαρὺ φορτίον) = ουτσ̈ούε μbε̱ κᾶμbε̱ γjίθε̱ κατούνdι = ουπε̱ρζίε κατούνdι [ἴδ. πεσ̈όj].

πεσ̈ίμ-ι (γ) πληθ. πε̱σ̈ίμετε̱ = ζύγισμα.

πεσ̈ίμθι (γ) ἐπιρ. [πεσ̈όj] = ἴδ. σβάρνα.

πέσ̈κ-ου πληθ. πέσ̈κj-ιτε̱ (γ) καὶ πίσ̈κjιτε̱ (τ) [Λατ. piscis] = ἰχθύς, κοινῶς ψάρι.—πέσ̈κjιτε̱ ρρίχ̱ενε̱ = οἱ ἰχθῦς βατεύονται ἐπὶ συνουσιασμοῦ ἰχθύων).

πεσ̈κατούαρ-όρι (τ) πεσ̈κατούερ-όρι (γ) πληθ. ε-τε̱ = ὁ ψαρᾶς καὶ πεσ̈κατοῦρ-όρι (συνηρ.).— πεσ̈κατόρε-jα πληθ. πε̱σ̈κατόρετε̱ θηλ.

πε̱σ̈κόj : = καθαρίζω, σκουπίζω.

πεσ̈όj (γ) = ζυγίζω τι.—πεσ̈όχ̱εμ : ζυγίζομαι.

πεσ̈τέσε̱-α (Σ) πληθ. α-τε̱ καὶ *πε̱σ̈τίμ-ι* (Σ) πληθ. πε̱σ̈τίμετε̱ (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ σ̈πε̱τέσε̱-α, σ̈πε̱τίμ-ι) = γλύτωμα.

πε̱σ̈τόj (Σ) ἀντὶ σ̈πε̱τόj = γλυτόνω.

πετάβρε̱-α πληθ. πετάβρατε̱ [ἑλλην. πέταυρα] = λεπτὸν σανίδιον, (σανίδια σχισμένα μὲ τὸ τσεκοῦρι καὶ ὄχι μὲ τὸ πριόνι) [οἱ 'Αλβανοὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν τὴν λέξιν οὐχὶ δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες].

πέτε̱-α : πληθ. πέτατε̱ = τὸ φύλλον τῆς πίττας.—πέτατ' ε λjακνόριτ = τὰ φύλλα τῆς πίττας.

πέτε̱κ-ου (budi) πληθ. πέτε̱κατε̱ (budi-bogdan) καὶ πέτκ-ου (γ. bogdan) = φόρεμα· πληθ. πέτκατε̱· ἴδ. ρρόbε̱-α.

πέτε̱σ-ι πληθ. πέτε̱σιτε̱ (Αὐλὼν-Περμέτ.) = ὁ πλάστης (δι' οὗ πλάθουσι τὰ φύλλα τῆς πίττας (Τουρκ. οκλάjε̱-α)

πέτκουθ-ι (bogdan) ὑποκορ. τοῦ πέτκ-ου = μικρὸν ἔνδυμα.

πετουλάj (γ) ? ? ?

πέτουλε̱-α πληθ. πέτουλατε̱ [ἑλλην. πέταλον] = τηγανίταις.

πετρίτ-ι πληθ. πετρίτε̱τε̱ (γ. τ.) [συγκρ. πέτρα] ἴδ. σ̈κjιπόνjε̱-α.

πε̱τσέλj-ι (Περμέτ.) = εἶδος γεννήματος.

πιαβέτσε-α (τ) πληθ. α-τε = ἴδ. ουδόνjε-α.

πιανέτσ-ι πληθ. πιανέτσετε = μέθυσος, μεθύστακας, καὶ dejμαράκ-ου πληθ. dejμαράκετε· τὸ θηλ. πιανέτσε-jα πληθ. πιανέτσετε καὶ dejμαράκε-jα· πληθ. ε-τε.

πιγελίμ-ι (Κρούjα) πληθ. πιγελίμετε = ἴδ. πικελίμ-ι.

πιγελόj-όχεμ (Κρούjα) = πικελόj-όνεμ.

πιδάρ-ι (γ) πληθ. πιδάρετε = αὐ κjε do πιθ. (Τουρκ. ζεμπαρά).

πίε-πία (Σ) πληθ. πίετε = τὸ ποτόν.

πιέκ = ψήνω· ἀόρ. πόκjα-ε-ι· μετοχ. πιέκε, πιέκουνε (γ), πιέκουρε (τ) (συντασ. μετ' αἰτ.) [ἑλλην. πέπω, πέπτω, πέτω] = ψήνω· πιὲκ bούκενε = ψήνω τὸ ψωμί· πιέκ μίδινε· κ.τ.λ.

πιέκ: ρ. ἐνερ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) ἀόρ. πόκjα-ε-ι, μτχ. πιέκε πιέκουνε (γ) πιέκουρε (τ) = ἐγγίζω, ἅπτομαι, ψηλαφῶ. — ι πιέκ με γίστ = τὸν ἐγγίζω μὲ τὸν δάκτυλον. — μος ι πίκj ατῖ = μὴ τὸν ἐγγίζεις αὐτόν. — dικούδ με πόκjι = κάποιος μὲ ἤγγισεν (= ἥψατό μου τις) ἴδ. περκάσ ρ. 2) πιέκ ρ. ἐνερ. (συντασ. μετ' αἰτ.) = σμίγω, ἑνόνω τινά, ἀντίθ. dāj.

πιέκ-ου = ἴδ. dδαμάκ-ου.

πίελ καὶ *πιέλ* καὶ *πῖλ* (συνηρ.) = τίκτω, γεννῶ (ἐπὶ θηλυκῶν ζώων, καὶ γυναικῶν) καὶ δλjόj (Τυραν.) (κατ' ἀναγραμματισμὸν ἀντὶ λjεδόj).

πιελάκ-ου καὶ μιλjούρ-όρι = δύο ἐτῶν κριάρι, πληθ. πιελάκετε. (τὸ μιλjουρ-όρι ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ μίλjε = χίλια, δηλ. χιλίων ἡμερῶν κριάριον).

πιέπεν-ι (γ), πιέπερ-ι (τ), κοκομάρ-ι (Τυραν.) πληθ. πιέπενατε, πιέπερατε, κοκομάρετε [Λατ. cucumis = πεπόνι, ἀγγοῦρι. ἴδ. τράνγαλ-ι.

πjέργουλε-ι πληθ. πjέργουjτε καὶ πjέργουλε α· πληθ. πjέργουλατε = κληματαριά, ἥτις ἀνέρχεται ἐπάνω εἰς τὰ δένδρα ἢ εἰς τὰ ξύλα, κατασκευασμένα ἐπὶ τοῦτο, ἀναδενδράς.

πιέρδ καὶ *πιέρδι* ρ. [Ἑλλην. πέρδω] κοιν. κλάνω. ἀόρ. πόρδα-ε-ι, μτχ. πιέρδε, πιέρδουνε (γ), πιέρδουρε (τ).

πjέρρε-α ???

πιέσε-α = μερίδιον, μέρος, κομμάτι.

πιεσετᾱρ-ι πληθ. πιεσετάρετε, πιεσετάρε-jα πληθ. ρε-τε = μέτοχος, κοινωνός, [Τουρκ. χισετᾱρ-ι].

πιέσκε-α (γ) πληθ. πιέσκατε = ρωδάκινον [Τουρκ. σεφτελjï].
πιέσκεζε-α (γ) πληθ. πιέσκεζατε = ὑποκορ. τοῦ πιέσκε-α.
πιέσκεζε-μίσιε = πιέσκεζε πλjότ με μίσ (Τυραν.)
πιέσκεζε σκλjέσε (Τυραν.) = πιέσκεζε κjε σκλjύχετε (καὶ σκjύχετε).
πjετεπόσιε (bogdan) καὶ τετπόστε (Ἐλβασ.) [πjέτε = περπjέτε καὶ πόστε] ἐπιρ. = ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω.
πjετίσ (Dίbρα) ρ. ἐνερ. [πλjετίσ] = πλέκω κάλτσαις. ἀόρ. πjετίσα-ε-ι, μτχ. πjετίσουνε (γ).
πίθ-δι: πληθ. πίδενατε (γ) πίδερατε (τ) = κοινῶς μουνί.
πîj ἢ *πî:* ρ. = πίνω. ἀόρ. πίβα-ε-ου, μτχ πîμ (γ) πίρε (τ).
πîj (γ) καὶ *μbîj* (τ) ρ. = μουδιάζω. ἀόρ. πîνα-ε-ι μτχ. πîμ, καὶ μbîρε· ἀντίθ. σπîj (γ) = ξεμουδιάζω.
πιjάρκε-α (Σ) πληθ. πιjάρκατε καὶ πιράjκε-α πληθ. α τε = πάλε-α (ξίφος).
πίκ: (τ) [πελασγικὴ ρίζα] ρ. ἐνερ. = πικ-ραίνω τινά. ιθτόj. με πίκου, τε πίκου, ε πίκου, = μέ, σέ, τὸν ἐπίκρανεν. ἀόρ. πίκα-ε-ου, μτχ. πίκουρε.
πίκεμ: (τ. Βεράτ. Περμέτ, Κόρτσα, Ἀργυρ.) ρ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι.— νjερίου ι πίκουρε = (γραικ.) πικραμένος ἄνθρωπος, λυπημένος. ἴδ. χελjμόj-όχεμ.
(ι) *πίκουρε-ι*, ε-πίκουρε-α = πικραμένος-η.
(τε) *πίκουρε-ιτε* οὐδ. = ἡ πίκρα.
πίκε-α: πληθ. πίκατε = στιγμή. ἴδ. κjούκε-α.
πίκε-α: πληθ. πίκατε (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σταγών, σταλαγματιά, στάλα. καὶ τσίκε-α (γ) πληθ. τσίκατε.— πίκατ' ε σίουτ = αἱ σταγόνες τῆς βροχῆς. 2) νjε πίκε ἢ νjε πίκεζε (τ) = ὀλιγουλάκι, λιγάκι, μιὰ στάλα. 3) πίκε-α = ἡ ἀποπληξία. — πίκεζε-α καὶ τσίκεζε-α : ὑποκοριστ.— βαθμολογία ἐπὶ ὑγρῶν : 1) κjαν = κλαίει (ἐπὶ ὕδατος) δακρύζει. 2) πικόν — τσικόν, γjερbòν = στάζει. 3) ρριέθ = ρέει. 4) τσουργὸν = (ἐπὶ βρύσεως). 5) dέρδετε = χύνεται. 6) βερσὸν = πλημμυρεῖ.
πικελίμ-ι πληθ. πικελίμετε = πίκρα, λύπη. ἴδ. χελjμίμ-ι.
πικελόj: (γ. τ.) = πικραίνω, λυπῶ· ἴδ. χελjμόj.
πικελόχεμ-όνεμ ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, λυποῦμαι· ἴδ. χελjμόχεμ.

πίκε-ρᾶνε-ι-α (Ἐλβασ.) = ἀποπληκτικός· ατῖ κjε ι κᾶ ρᾶνε πίκα· (ἐν τῇ φράσει) αὖ πίκε ρᾶνε! (ἐπὶ ἀρᾶς).

πίκετε: (Ἀργυρ.) ἐπίρ. = πικρῶς· ἴδ. ἴδετε (γ), χίδουρε (τ).

(ι-ε) *πίκετε-ι-α* ἐπίθ. = πικρός-ά.

(τε) *πίκετε-ιτε* = τὸ πικρόν, ἡ πικρότης· djάθετε ᾶσ̈τε τε πίκετε=τὸ τυρὶ εἶναι πικρόν· ἴδ. ι-ε-τε ἴδετε, ι-ε-τε χίδουρε.

πικόνj-όj (τ), τσ̈ικόj (γ) = στάζω· σ̈τεπῖα πικόν (τ) = ἡ οἰκία στάζει· σ̈τεπῖα τσ̈ικόν (γ).

πικλjόj (Σ) ρ. ἐνεργ. σ̈γρῦj (γ)· με πικλjσ̈ῖ κᾶλjι=με σ̈γρέου κᾶλjι.— πικλjόχεμ = σ̈γρῦχεμ.

πῖκjεμ: παθ. = ψήνομαι· ου πόκj bούκα, μίσ̈ι = ἐψήθη τὸ ψωμί, τὸ κρέας· 2) πῖκjεμ = ὡριμάζω (ἐπὶ ὀπωρικῶν) ὡς ουπόκjινε φίκjτε, μόλετε, dάρδατε, ρρούσ̈τε=ὡρίμασαν τὰ σῦκα, τὰ μῆλα, τὰ ἀχλάδια, τὰ σταφύλια. — ι-ε-τε πιέκουνε (γ) - πιέκουρε (τ) = ὥριμος· ἀντίθ. ι-ε-τε παπιέκουνε-ουρε.

πῖκjεμ: ρ. = σμίγομαι, (συναντῶ)· βέτε τε πῖκjεμ με νjε νjερῖ=ὑπάγω νὰ ἀνταμώσω ἕνα ἄνθρωπον· ουπόκjα με ατε = ἀντάμωσα μὲ αὐτόν· μίρε σε ουπόκjμε = καλῶς ἀνταμωθήκαμεν· κοῦ dότε πίκjεμι νέσ̈ερε = ποῦ θὰ ἀνταμωθῶμεν αὔριον· 2) ἑνόνομαι, σμίγω· ἀντίθ. dαχεμ (γ) νdᾶχεμ (τ) bούρρατε πίκjενε με γράτε = οἱ ἄνδρες συνουσιάζονται μετὰ τῶν γυναικῶν· ἴδ. πῖκjεμ (Σ) = πηγαίνω ἐπὶ ταὐτοῦ νὰ σμίξω τινά.— χασ (Σ) = συναντῶ τινα, ἀπρομελετήτως.—τοκόj= συναντῶ τινα ἐκ προμελέτης· 2) tocare = ἐγγίζω τινά.

πίλ: ρ. (συνηρ.) ἴδ. πίελ. ρ. = γεννῶ.

πίλε-jα: πληθ. πίλετε = κορίτε γοῦρι περ τε βενε βάj bρένdα.

πίλε-α (Βεράτ.) πληθ. πίλετε=ἐργαλεῖόν τι μὲ τὸ ὁποῖον κτενίζουσι τὸν λινόν.

πιλόνj ρ. ἐνεργ. (Βεράτ.), πιλόνεμ παθ. = κτενίζω-ζομαι.

πιλjανγέλjθι: (Τυραν.) ἐπίρ. εἰς τὴν φράσιν, αὖ φεγό, ούνε γjιμό ε νdίκj, σ' ι ουdᾶσε πιλjανγέλθι, νγjερ σᾶ ε ζοῦνα.—ι-γjιμόβα ἀνεμίκου (= ε νdόκjα ανεμίκουνε) πίλjε μbε πίλjε (= γjούρμε μbε γjούρμε).

πίλjε (Τυραν.), βίλjε (Καβ.) ἐπίρ. = ιβοῦνα ἀρρετε πίλjε-πίλjε=τσίπ μbι τσίπ.

πιλjόχεμ (Τυραν.) ρ. (συντασ. μετὰ γενικῆς) = ὅτρῖχεμ πε̱ρ μbράπα τιέτε̱ριτ, γjιμόj (νdιέκ) τιέτε̱ρινε̱ με ε ζᾶνε̱. — πιλjόjου πε̱ρ μbράπα.
πῖμ (γ) πίρε̱ (τ) μτχ. τοῦ ρ. πῖj = πίνω.
πίμε̱σ-ι (γ) πληθ. πίμε̱σιτε̱, πίρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρε̱σιτε̱ = βυζανάρικο ἀρνὶ ἢ κατσίκι· 2) = μέθυσος.
πινγjό (Περμέτ.) ἐπίρ. = τσίπ. μbι τσίπ = ἐπανωτά.
πινjάλ-ι (γ) = στηλέτο.
πίπ (καὶ πίπι) - πίπ - πίπ, πίπιμ, πίπνι, πίπινε̱ (Καβ.) πίπινj (Ἰταλο - Ἀλβαν.) πιπε̱λῖj (Περμέτ.), πιπε̱λjόνj (Βεράτ.), πιπλjῖj (Ἐλβασ.), πε̱πλjόj (Κροῦjα) ρ. = ψελίζω, ἐκβάλλω σιγανὴν φωνήν, ὥστε μόλις ἀκούεται· ὁμιλῶ σιγανὰ [Ἑλλην. πιππίζω]· μος πιπε̱λjό! = μὸς νdσίερ ζε̄ = μὴ ἐκβάλλεις (τὴν παραμικρὰν) φωνήν.
πιπέκj-ι (Περμέτ.) πε̱ρβελjάκ-ου (Περμέτ.), κε̱μbε̱-κούκjε-jα (Περμέτ.) = φε̱λjῖ-α.
πίπε̱ζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. πίπε̱ζατε̱ [Ἰταλ. pipa] καὶ πιρπίσ̈κε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πιρπίσ̈κατε̱ = πρέj κασ̈τε̱σε̱ γροῦνιτ. — ἴδ. dσαμάρε-jα.
πιπέρ-ι = τὸ πιπέρι.
πίπθ-ι = ἡ γλωσσὶς τοῦ λύχνου ὅθεν ἐξέρχεται τὸ φιτίλι.
πίπθ-ι, σπίκθ-ι, γοῦσα-κούκj-ι = εἶδος πτηνοῦ.
πιράjκε̱-α (Σ) ἴδ. πιjάρκε̱-α (Σ).
πιρjάν-ι (Ἀργυρ.) = ἴδ. πιανέτσ-ι, πῖμε̱σ-ι (γ) = βυζανιάρικο.
πῖρε̱σ-ι (τ) πληθ. πίρεσιτε̱ = ἴδ. πῖμε̱σ-ι (γ).
πιριτσούπ-ι (Σ) ἴδ. βισέκ-ου = βίσεκτον.
πίρκ-γου: πληθ. πίργjετε̱ (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. γαρρούμ-ι γαρρούμουλε̱-ι.
πίσ, πίσ, πίσ,: θε̱ρράσε̱νε̱ μάτσετε̱. — ἀντιθ. τσ̈ίτ!
πίσε̱-α πληθ. πίσατε̱ = ἡ γάτα (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων)· 2) ἡ πίσσα, 3) ἡ κόλασις.
πισκ (τ) ἐπιρ. πίσκ (Τυραν.), πίσκε̱ (Σ. Καβ.) πίτσκε̱ (Ἐλβασ.) πίσ̈κj (Ἀργυρ.), νύε (Σ) νύjε (Κροῦjα) = κομποδεμένον· ὡς λjίθ πίσκ, πίσκε̱ πίσ̈κj, νύε. νύjε = κομποδένω· καὶ πίσκ-ου (Τυραν.), πίσκε̱-α (Καβ. Σ.) πληθ. πίσκατε̱ πίτσκε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. α-τε̱, νυε-jα (Σ), νυjε̱-α (Κροῦjα) = κομπόδεμα.
πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ,) ἴδ. στε̱ρπίκ ρ.

πισκάτε-α (Βεράτ.) ἴδ. στερπίκε-α.

πισ̆κόj (γ. τ.) πιτσκόj := ρ. ἐνεργ. = τσιμπῶ τινά πισ̆κόχεμ-νεμ, πιτσκόχεμ-νεμ = τσιμποῦμαι.

πισκjόλε-α (τ. Ἀργυρ. πισνjόλε-α (γ) = ἴδ. πιστόλjε-jα (ἡ λέξις κοινὴ εἰς ὅλας τὰς γλώσσας).

πισκjολίσ (τ) ρ. = σ̆τίε με πισκjόλε = πυροβολῶ.

πισκόλjε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. πισκόλjετε = πούσ̆κ' ε γjάτε περ τε γjούαjτουρε.

πιστόλjε-jα (γ. Μαλjεσία) καὶ τσαλjίνε-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσαλjίνκτε = πούσ̆κ' ε βόγελjε.

πίσ̆ε-α : πληθ. πίσ̆ατε = πεύκη, (δένδρον) (Τουρκ. τσ̆αμ) 2) δαδίον (τὸ ξύλον τῆς πεύκης)· νdέσ πίσ̆ενε = ἀνάπτω τὸ δαδίον· παροιμ.: με σ̆όε πίσ̆ενε = με ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν)· σ̆ῖνι πίσ̆εσ̆ε = τὸ ρητινῶδες τῆς πεύκης.

πίσ̆κ-ου (Ἀργυρ.) πληθ. πίσ̆κjτε = ἴδ. πέσ̆κ-ου ζε̄ πίσ̆κj = ψαρεύω· ζᾶ πέσ̆κj (γ).

πισ̆κατούαρ-όρι (Ἀργυρ.) = ἰδ. πεσ̆κατούερ-όρι (γ) = ψαρᾶς. — πισ̆κατόρε-jα : θηλ. = ἴδ. πεσ̆κατόρε-jα.

πίσ̆κj (Ἀργυρ.) ἐπιρ. = ἴδ. πίσκ ἐπιρ. λjιθ πίσ̆κj = κομποδένω.

πισ̆όj (τ) = ψιθυρίζω.

πισ̆ταρ-ι : πληθ. πισ̆τάρετε (Περμέτ.) = φεγγίτης (Τουρκ. τσ̆ιράκ.).

(ι-ε) *πίσ̆τε* = ἐκ πεύκης· δόγ' ε πίσ̆τε = σανὶς ἐκ πεύκης.

πισ̆τελίj-ῖν-ῖν : ρ. = ψιθυρίζω· πισ̆τελῖjα νdε βέσ̆τ.

πεσ̆τελίμε-α (Περμέτ.) πληθ. α-τε = ψιθυρισμός.

πῖτε (γ) μbίρε (τ) ἐπιρ. = μουδιασμένως· ἀντιθ. σ̆πῖτε (γ) (ι-ε-τε) πῖτε, (γ) μbῖρε (τ) = μουδιασμένος-η-ον.

πῖχεμ (γ) μbῖχεμ (γ) μbῖχεμ = ρ. μουδιάζω· μ' ουπῖνε κάμbετε = μούδιασαν τὰ πόδια μου.

πῖχεμ : παθ. = πίνομαι· 2) μεθῶ, dε̄χεμ· φράσις: πῖχεμ ε dέχεμ = μεθῶ.

πίτσε-α (Καβ.) πληθ. πίτσατε = μικρὸν κοράσιον.

πιτσανγούλj (Τυραν.) ἐπιρ. = με κρύε μbι δε̄τ, ε με κεμbε περπjέτε· = κατακέφαλα· καὶ πιτσινγούλj (Σ. Κροῦjα), κρυε-νγούλθι (Ἐλβασ. Καβ. Βεράτ.) ρά πιτσινγούλθι = ἔπεσε κατακέφαλα.

(ι-ε-τε) *πίτσερρε* (γ) σμικρότατος-η-ον· καὶ (ι-ε-τε βότσερε (Σ).

πιτσερρόj : (γ) ρ. ἐνεργ. = σμικρύνω, καμμύω κοινῶς μισοκλείω· πιτσερρόj σῦτε νγα dίελι = καμμύω τοὺς ὀφθαλμοὺς ἕνεκα τοῦ ἡλίου.

πιτσιμάjε καὶ πιτσιμάjκαῦ (Τυραν.) = ἐπίρ.— πιτσινγούλj (Σ) = ἴδ. πιτσανγούλj = κατακέφαλα.

πιτσ-κάτε-α : (Βεράτ.) καὶ πιτσ-κάτεζε-α (Βερατ.) = νjε μίζε ε βόγελjε κjε τε φσῖκ μίσινε ατιέ τεκ τε πιτσκόν.

πισκατόρε-jα [πισκόj], πιτσκατόρε-jα [πιτσκόj] (γ. Μαλjεσία, Κροῦjα) καὶ πίτσκερρε-α (Σ) πληθ. πίτσκερρατε = ἡ τσιμπίδα κοινῶς.

πίτσκε-α πληθ. πίτσκατε = ἴδ. πίσκε-α.

πιτσκόj-όνj-όχεμ-όνεμ = ἴδ. πισκόj-όχεμ-όνεμ = τσιμπῶ.

πίτσ-ι ὑποκορ. τοῦ *πίθ-δι*, ὡς κᾶρ-ι καὶ τσούκε-α (Σλαυϊστὶ πίτσκα).

πιτσάκ-ου ? ? ? ⟨ἐγχειρίδιον, μαχαιράκι⟩ bιdσάκ.

πιτσ μάγε-α (Κροῦjα) πιτσ-μάκε-α = πελjχούρα κjι bᾶν μερμάνγα.

πλάγε-α (Ἀργυρ.) = πλάξ· (ἴδ. dερράσε-α).

πλjάγε-α πληθ. πλjάγετε, πjάγετε [Λατ. plaga Ἑλλην. πληγή] (τροπῇ τοῦ λ εἰς j) ἴδα βάρρε-α.

πλjαγόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. βαρρόj-όχεμ (Σ) πλαγόσ-εμ (τ) [Λατ. plago-are].

πλjανdε-α (γ) πληθ. πλjανdε-τε = βεσσε-ι = ἄμπελος.

πλjανdεσ-ι (γ) πλjένdεσ-ι (τ. Ἀργυρ.), πλjαντσ-ι (Σ) πληθ. πλjανdεσατε, (γ) πλjάνdεσετε (τ) = ἡ κοιλιὰ κοινῶς, ἴδ. ρρετσόκ-ου (Σ).

πλjάνκ-γου (γ. bndi) = ἰδιοκτησία, περιουσία, κτῆμα· (φράσις) α κε πλjάνκ ε σιεπῖ ; ἔχεις κτήματα καὶ οἰκίαν ; ἴδ. πάσεjε-jα = περιουσία.

πλjάκ-ου : πλjεκjτε = γέρων, πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότσεμ = πλjάκου ι βιέτερ = παλαιὸς γέρων· πρεσβύτερος· πλjάκου ι μότσιμ = πλjάκου ι βιέτερ = παλαιὸς γέρων, πλjάκου ι λjάσσε = γέρων προβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν· 2) = ἀρχαῖος, παλαιὸς = ι βιέτερε 3) δημογέρων· πλjάκου ι κατούνdιτ (γ), κjεφαλjῖα ι φσάτιτ (τ).

πλjάκε-α = πληθ. πλjάκατε = γραῖα· πλjακ' ε μότσεμε = πλjακ' ε βιέτερε, πλjακ' ε λjάσσε· 2) ἀρχαία, παλαιά, ε βιέτερε κjίσα πλjάκε = ἡ ἀρχαία ἐκκλησία. — φέjα πλάκε = ἡ ἀρχαία θρησκεία. — πλάκατε· ὀνομάζονται αἱ τρεῖς ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου καθ' ἃς γίνεται βαρὺς χειμών· ι θᾶ Μᾶρσι Πρίλιτ, Πρῖλι, Πρῖλι, ιμ-βελᾶ νεμ du dίτ χοῦα, τε θᾶj πλjάκενε με γjίθε τσ' κᾶ· (σεπσὲ πλjάκα κίσσε θένε, Dόλα νdε μάjετ τε μάλjιτ, ι πόρδα νdε bούζετ Μάρσιτ).

πλjάκ-μbλjάκ (τ) ρ. ἐνερ. = γηράσκω τινά. καὶ πλjάκεμ-μbλjάκεμ (τ) οὐδ. = γηράσκω ἐγώ. — Σημείωσις. — Τὸ μὲν ἐθνικὸν ὄνομα τῶν Ἀλβανῶν ἦτο Πλjάκ, [Πελασγ-ός, Πελαγ-ός, Πλαγ-ός], τὸ δὲ θρησκευτικὸν Σκjιπερταρ. [σκjίπε-jα = ἀετός], ὡς ὀπαδοὶ τοῦ ἀετοῦ τοῦ συμβόλου τοῦ Διός· μετέπειτα τὸ θρησκευτικὸν ὄνομα ἔλαβε τὴν σημασίαν τῆς ἐθνικότητος, ὡς τοῦτο συμβαίνει πάντοτε· π. χ. Χριστιανὸς καὶ Ρωμαῖος, Μωαμεθανὸς καὶ Τοῦρκος, εἶναι ταυτοσήμαντοι. — Τὸ ὄνομα Ἀλβανὸς εἶναι ἄγνωστον καὶ ἄχρηστον παρὰ τοῖς Σκιπετάραις, ἐδόθη δὲ εἰς αὐτοὺς μεταγενεστέρως ὑπὸ τῶν Ρωμαίων εἴτε ὡς κατοικοῦντας εἰς τοὺς κλάδους τῶν Ἄλπεων, (δηλαδὴ ὀρεινοὺς) εἴτε ὡς φέροντας λευκὴν (albam) στολήν· πρῶτον οἱ Βυζαντῖνοι χρονογράφοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν Ἀλβανός. — ἡ Πελαγονία (Τουρκιστὶ Μοναστὴρ) πόλις τῆς Μακεδονίας, πολὺ πιθανὸν ἐσήμαινε κατ' ἀρχὰς τὴν χώραν τῶν Πελασγῶν (ἡ Πελαγῶν), (Κ. Χριστοφορίδης).

πλjάνκ-πρίσε̈ σ̈ ι (Ἐλβασ.) πληθ. πλjάνκ-πρίσ̈εσ-ιτε̱ = ἄσωτος, ὁ φθείρων τὴν περιουσίαν εἰς ἀσωτίας.

πλjανόσ-ζι (Βεράτ.) [ἴδ. πλάνος] = τεταριχευμένος συκοφάγος, ὃν θέτουσιν ἐπί τινος δένδρου διὰ νὰ ἔλθωσιν ἄλλοι συκοφάγοι νὰ τοὺς πιάσωσιν.

(ι-ε) *πλjάντε̱-ι-α* (Καβ.) ἴδ. (ι-ε) πε̱ρφούσ̈ε̱τε̱-ι-α (Τυραν.)

πλjάσ καὶ *πλjάσι:* ρ. = ραγίζω, σχάω. ἀόρ. πλjάσα-ε-ι, μτχ. πλjάσε̱, πλjάσουνε̱, πλjάσουρε̱ (τ). — πλjάσι κjέλjκjεjα = ἐρράγισε τὸ γυαλί. — πλjάτσ̈! = σκάσε! (ἐπὶ ἀρᾶς) ι πλjάσι bάρκου σε̱ νγρένι σ̈ούμε̱ = ἔσκασεν ἡ κοιλιά του ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν. — πλjάσι νγα ιδε̱νίμι = ἔσκασεν ἀπὸ τὴν λύπην. — τε̱ πλjάστε̱ Ζότι! τε̱ πλjάτσ̈ινε̱ σύτε̱! (φράσεις ἐπὶ ἀρᾶς) — ε καμ ζε̱με̱ρνε̱ τε̱ πλjάσουνε̱ = εἶμαι χολοσκασμένος. — ζε̱με̱ρε̱ πλjάσουνε̱-ι-α = χολοσκασμένος-η. — bούζε̱-πλjάσουνε̱-ι-α (φράσις).

πλjάσε̱-α πληθ. πλjάσατε̱ = ράγισμα, σχισίδιον κοινῶς. — πλjάσα ε γjᾶσε̱ (γ) = botton di Halepo.

πλjάτσ̈κε̱-α (τ) πληθ. πλjάτσ̈κατε̱ = τέσ̈ε̱-α πληθ. τέσ̈ατε̱ = ρράκjε-jα (Ἐλβασ. Τυραν. Κρούjα) = τὰ ἔπιπλα, τὰ κινητὰ πράγματα τῆς οἰκίας (οὐδέποτε ἐπὶ ζῴων), πλjάτσ̈κατ' ε σ̈τε̱πίσε̱ - τέσ̈ατ' ε σ̈τε̱-

πίσε, ρράκjετ' ε ὅτεπίσε = τὰ ἔπιπλα τῆς οἰκίας. — 2) πλjάτὄκε-α = σκουπίδι κοιν. με χῦνι νjε πλjάτὄκε vdε σῦτ = μοῦ μδῆκεν ἕνα σκουπίδι 'ς τὸ μάτι μου. — με χῦνι vdε κράνdε vdε σῦτ (Σ). — 3) πλjάτὄκε-α = τὸ λάφυρον. — bᾶj πλjάτὄκε = πλjατὄκίσ = λαφυραγωγῶ.

πλjατὄκίσ-ίτ-ίτ (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = λαφυραγωγῶ.

πλjατὄκίτεμ = λαφυραγωγοῦμαι· μτχ. πλjατὄκίτουνε.

πλjάφ-ι = κουβέρτα μαλλίνη χονδρὴ διὰ σκέπασμα.

πλjεκjενῖ-α (γ) πλjεκjερῖ-α (τ) = τὸ γῆρας, τὰ γηρατεῖα.

πλjεκjερόνj (τ) ρ. ἐνεργ. = γηροκομῶ τινα· ι μbᾶ πλjεκjενίνε (γ) με πλjεκjερὸν dιᾶλjι (τ) = μὲ γηροκομεῖ ὁ υἱός μου = με μbᾶ πλjεκjενίνε dιᾶλjι (γ).

πλjεκjεσῖ-α (πληθ. ἄχρηστος) ὄνομα περιληπτικόν = ἡ γερουσία, τὸ πρεσβυτέριον, οἱ δημογέροντες, οἱ κριταὶ τοῦ λαοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ.

πλjεκjεσίμ-ι πληθ. πλjεκjεσίμετε = τὸ ἀποφασισμένον, τὸ ἐγκεκριμένον ἐκ μέρους τῶν δημογερόντων (πρεj πλjέκjετ).

πλjεκjεσόj (γ. Μαλjεσία) = συγκροτῶ συμβούλιον ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. — κουρ θερρέσενε du τρε̃ πλjέκj α μᾶ ὅούμε με βοῦμ ρε̃ νjῖ ποῦνε ατεχέρε θόνε σε ε κέμι πλjεκjεσούεμ.

πλjένκ-γου (Περμέτ.) = αἰσχύνη, αἶσχος, ὄνειδος.

πλjέπ-ι : πληθ. πλjέπατε [Λατ. populus nigra] = λεύκη, αἴγειρος· (Τουρκ. καβάκ) πλjέπ πας πλjέπι, πλjέπ πλjάκ, πάλjτσε πάκ.

πλjέὄτ-ι πληθ. πλjέὄτατε = ψύλλα, ψύλλος κοιν.

πλjεὄτόj (Ἀργυρ.) ρ. = κjερόj πλjέὄτατε.

πλjέχε-α (Βεράτ.-Περμέτ.), πλjε̃χε-jα (γ), πλjέχεν-ι (Τυραν.) = κοπρία πληθ. πλjε̃χετε (γ).

πλjεχενόj (γ) πλjεχερόνj (Βεράτ.-Περμ.), πλjεχόj (Ἀργυρ.) = κοπρίζω. πλjεχενόχεμ (γ) πλjεχερόνεμ, πλjεχόνεμ (Ἀργυρ.) παθ.

πλjεχούρε-α (τ) πληθ. πλjεχούρατε [ἴδ. πλέκω] = ὕφασμα, πανὶ καὶ πελχούρε-α (γ) πληθ. ατε. — bαj πελjχούρε (γ) = ὑφαίνω. — νγρε̃ πελjχούρε (γ) = αἴρω τὰ πανιά, σbρεσ πελjχούρε = καταβιβάζω τὰ ἱστία· πελjχούρε μὲ νjε πάλjε λjίσα = μίτος κοιν. ἁπλοῦν ὕφασμα· πελjχούρε με dύ πάλjε λjίσα = δίμιτο.

πλjίσ-ι πληθ. πλjίσατε [συγκρ. πλίνθος] = σβόλος πράσινος.

πλjίτε-α (Dίbρα) πληθ. πλjίτατε = πλίνθος (Τουρκ. κjερπίτὄ).

πλjόκ-γου (Περμέτ. - Κόρτσ̈α) πληθ. πλjόγjετε̱ = ἴδ. κjίπῑ-α = θημωνία.

(ι-ε) *πλjόγε̱-ι-α* (bogdan) = ἀμελής.

(ι-ε) *πλjόγε̱τε̱-ι-α* = ὀκνηρὸς-ά βραδυκίνητος. καὶ πλjόκ-γου, πλjόγε̱-α.

πλjōτ: ἐπίρ. [Λατ. pleo ἄχρηστον ρ. ἐξ οὗ τὰ compleo, impleo, pletura, plenus κ.τ.λ. — ὡς καὶ τὸ Ἑλλην. πλέω ἄχρηστον ἐξ οὗ τὰ: πλήρης, πιμπλάω, πίμπλημι, πλήθω, πληρῶ = γεμίζω· πλέως-α-ον = πλήρης] = γεμᾶτος· 2) πλjōτ (γ. τ. budi) = σωστὰ (Τουρκ. ταμάμ). — νjε̱ βίτ πλjōτ = ἓν ἔτος σωστά· ἀντίθ. μᾶνγουτε̱ (γ) με̱̄τε̱ (Ἐλβασ.) μbούσ̈ πλjōτ = γεμίζω, γεμᾶτο καὶ μbλjούσ̈ πλjōτ.

πλjόσκε̱-α: πληθ. πλjόσκατε̱ = [ἐκ τοῦ Λατ. pilasca] κοινῶς ἡ πλόσκα = ἀγγεῖον οἰνηρὸν ἐκ ξύλου· ἴδ. τσ̈ούτρε̱-α. — καὶ πλjότσκε̱-α, πλjόφκε̱-α (Βεράτ.) = στε̱ρφύτσ με ουjε̱. — πρόφκε̱-α (Περμέτ.).

πλούσκε̱-α (Ἀργυρ.) πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φλούσκε̱-α (Βεράτ.-Περμέτ.) = φουσκαλὶς-ίδος. — ι-ε πλούτσε̱-ι-α ἐπίθ.

(ι) *πλjōτε̱-ι:* (ε) πλjōτε̱-α πληθ. (τε̱) πλjōτε̱τε̱ ἀρσ. (τε̱) πλjōτατε̱ θηλ. = πλήρης, σωστὸς-ή. — (τε̱) πλjōτε̱τε̱ οὐδ. = τὸ πλήρωμα· ἀντίθ. (ι-ε-τε̱) μᾶνγε̱τε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) με̱̄τε̱ (Ἐλβασ.). — πε̱λjχ̱ούρ' ε πλjōτε̱ = πε̱λjχ̱ούρ' ε dένdουρε̱. — χ̱άν' ε πλjōτε̱ (γ) χ̱έν' ε πλjōτε̱ (τ) = πανσέληνος. — ουμbούσ̈ χ̱ᾶνα (γ) = ουμbούσ̈ χ̱ε̱να = ἔγινε πανσέληνος.

πλjούαρ̱-όρι (τ) πληθ. πλjόρε̱τε̱ = ἡ ὕννις-εως, κοιν. τὸ ὑννὶ τοῦ ἀρότρου. — πλjοῦερ-όρι (γ) πληθ. πλjόρετε̱, πλjούρ-όρι (συνηρ.) πληθ. πλjόρε̱τε̱.

πλjούμ-bι: πληθ. πλjούμbατε̱ [Λατ. plumbum] καὶ πjούμπ-bι πλ. πjούμbατε̱ = μόλυβδος, κοιν. μολύβι.

(ι-ε-τε̱) *πλjούμπτε̱-ι-α:* ἐπίθ. = πρε̱j πλjούμbι = μολύβδινος.

πλjούχ̱ουνε̱-ι (budi) (πληθ. λείπει) [συγκρ. πλίν-θος], πλjούχ̱ουν-ι (γ) πλjούχ̱ουρ-ι (τ) = σκόνις, κοιν. μπουχός. — σ̈κούντ πλjούχ̱ουνινε̱ = τινάζω τὴν σκόνιν

πλjουχ̱ουνόj (γ) πλjουχ̱ουρόνj (τ) ρ. = σκονίζω τι.

πλjουχ̱ουνόχ̱εμ (γ) πλjουχ̱ουρόχ̱εμ (τ) = σκονίζομαι.

πλjύσκε̱-α πληθ. πλjύσκατε̱ (Τετόβα) = φράγουλα κοιν. καὶ dρέδε̱ζε̱-α πληθ. dρέδε̱ζατε̱.

πό: μόριον τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ. (ἐνεστῶτος, παρατατικοῦ) ὡς: βέτε = ὑπάγω ἢ θὰ ὑπαγω. — πο βέτε = ἤδη ὑπάγω. = jαμ τούκε βά-

τουρε. — χα = τρώγω, ἢ θὰ φάγω. — πο χα = ἤδη τρώγω = jαμ τούκε νγρένε. — χάνjα = ἔτρωγον. — πο χάνjα = ἤδη ἔτρωγον = ίσνjα τούκε νγρένε.

πό: ἐπίρ. βεβαιωτικὸν = ναί, μάλιστα. καὶ ποσί, ἀντίθ. νούκε.

πό: (γ. τ) πόρ (Σ) συνδ. ἀντίθ. = ἀλλά, ὅμως. — ι θεμ πο σ' dεγjόν. = τοῦ λέγω ἀλλὰ δὲν ἀκούει. 2) πὸ = μόνον. — πο περ τῦj = βέτεμ περ τῦj = μόνον δι' ἐσέ. — πο περ κετὲ πούνε = βέτεμ περ κετὲ πούνε = μόνον διὰ τοῦτο. 3) πο ἢ ποσὰ = ἅμα. — ποσά τε χάσ̈ bουκε, έjα κετοὺ = ἅμα φάγῃς ψωμὶ ἔλα ἐδῶ. — πο τε φλjάσ (= ποσά τε φλjάσ) εδὲ ζεμερόνετε = ἅμα ὁμιλήσω θυμόνει. — ποσά τσ̈έλjα σ̈υτε πάσ̈ε dρίτενε = ἅμα ἤνοιξα τοὺς ὀφθαλμοὺς εἶδον τὸ φῶς. — ποσά τε θόσ̈τε αύ, εδὲ πούνα bένεj = ἅμα ἔλεγε καὶ ἐγίνετο. — ποσά έρδι αύ, ίκα ούνε = πόκjε έρδι αύ ίκα ούνε = ἅμα ἦλθεν αὐτὸς ἐγὼ ἀνεχώρησα.

πό: σημ. χρονικὴν διάρκειαν. πο κεσ̈τού, πο ασ̈τού = πάντοτε κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον, πάντοτε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — πο κεσ̈τού bέρι εδὲ αύ = ὡσαύτως ἔπραξε καὶ αὐτός — πο κεστού, πο ασ̈τού = ὡσαύτως, οὕτω πως.

ποyανίκ-ου (τ) πληθ. ποyανίκετε = ἴδ. φελjία = συμπόσιον τοκετοῦ

ποκτοῦα-οϊ (τ. Περμέτ) ποκτούε-οϊ καὶ ποκτοῦ-οϊ (γ) ποκτούε-όνι (Σ) = τὸ πέταλον τοῦ ἀλόγου.

πόλj-ι (Σ) πληθ. πόλjατε = ἴδ. κίνd-ι· πόλjατ' ε φουστάνιτ = κίνdατ ε φουστάνιτ = αἱ λόξαις (πτυχαὶ) τοῦ φουστανιοῦ.

πολjεξάν-ι (Περμέτ.) = χαῦνος, ἀδυνάτου κράσεως, ἐκλελυμένος ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων).

πολjέμ-ι (bogdan) πληθ. πολjέμετε = λαός.

πολjίσ̈τ-ι, πουλjίσ̈τ-ι πληθ. πολjίστατε = ἴδ. βίσκ-ου.

πολjίτσε-α πληθ. πολjίτσατε (Γαλ. etagére).

πονίτσε-α (Βεράτ.-Περμέτ.) βεσ̈νίκ-ου (Ἐλβασ.) = ἴδ. βερσ̈νίκ-ου. — βεσ̈νικ πρέj bάλjτε.

πόπελj-ι πληθ. πόπελjατε [Ἑλλην. πέπαλον] καὶ πόπελjε-α ζέμbελjε-α (Περμέτ.) = γοῦρ ι μάθ. — με χόδι νjε πόπελjε ἢ με χόδι νjε πόπελjε γοῦρι.

ποπό: = ἴδ. πουπού, ἐπιφών.

πόπουλ-ι (Σ) πληθ. πόπουjτε = λαός. ἴδ. γjένdεjε-jα καὶ λαούσ-ζι.

ποπουρίσ̈ (Σ) = ἴδ. σ̈γε̱ρρύσ (Τυραν.) ρ.

πόρ-πο = ἀλλά.

πορδασ̈άκουλ-ι (Ἐλβασ.) [πορδε̱-α-σ̈άκουλ-ι] πληθ. πορδα-σ̈άκουjτε̱ καὶ σ̈άκουλ-ι, σ̈ακουλίνε̱-α (Κροῦjα) = ἐρ' ε φόρτε̱ = ἀνεμοστρόβιλος. πληθ. σ̈ακουλίνατε̱.

πόρδε̱-α πληθ. πόρδε̱τε̱ [πιέρθ. ρ.] = πορδή, κοιν. πορδιά.

πορκάβε̱-α. πε̱ρκάβε̱-α πληθ. α-τε̱ = ἴδ. βελjένdσε̱-α.

ποροσῖ-α: πληθ. ποροσῖτε̱ = παραγγελία, ἐντολή.— λjᾶ ποροσῖ = ἐντέλλομαι. — ποροσίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ ποροσίτ-ίτ-ίτ (τ) = παραγγέλλω, ἐντέλλομαι. — ποροσίτεμ (budi) παθ. = παραγγέλλομαι ὑπό τινος.

πορότε̱-α (γ) πληθ. ποροτε̱τε̱ = 24 ἔνορκοι μάρτυρες· κjίτμε̱ πορότε̱ (= 24 bεεταρε̱) σε νουκ' ε κε̄ βρᾶμ τί ατε̄ νjερί (θόνε̱ κουρ λjάχ̑ετε̱, ὅταν ἀθωόνεται κακοῦργος τις ὕποπτος).

πορσῖ-α (Ἀργυρ.) = ἴδ. ποροσῖ-α = ἐντολή.

πορσίτεμ (Ἀργυρ.) = ἴδ. ποροσίτ-εμ = ἐντέλλομαι.

πορτάρ-ι πληθ. πορτάρε̱τε̱ = θυρωρός· πορτάρε-jα πληθ. ε-τε̱ θηλ

πόρτε̱-α πληθ. πορτατε̱ = πύλη, πυλών. [Λατ. porta].

πορτοκάλ-ι (γ) πορτοκάλε-jα (τ) = τὸ πορτοκάλιον.

πόρρε-jα (Βεράτ.) πληθ. πόρρετε̱ = ἴδ. γουρ̱αλjέτσ-ι.

πόρρεζι : ἐπιρ. = ἴδ. γουραλjέτσασ̈.

πόρρε̱ ? ? ? ἢ *πόρρεζε̱* ? ? ?

πορρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω ἀόρ. πορρίτα· μετοχ. πορρίτουνε̱.

πορρίτεμ (γ) παθ. σβύνομαι ὑπό τινος.

ποσᾶ, πόσα (συντασ. μετὰ ρημ.) = ἴδ. πό, ποσᾶ.

ποσί-πόσι = ὡς, καθώς, σικούρ, σικούνdρε· ποσὶ μbάρι = ποσὶ πάρι = καθὼς πρότερον.

ποσικοὺρ (γ. bogdan) ποσικοῦρ (budi), ποσικούρσε, ποσικούνdρε, (γ) ποσί κούνdρε̱σε (γ. budi), πικουνdρε̱σε = ὡσάν, ὡς νά.

ποστάτ-ι καὶ *ζαβράτ-ι* = τετράγωνον γῆς καλλιεργήσιμον, ἀπροσδιορίστως, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ καλλιεργήσῃ ὁ γεωργὸς ἐκ διαλειμμάτων.

ποστρε̄-jα (Μυζεκjέjα) [πόσ̈τε̱-στρεχ̑] (τουρκ. χ̑αjάτ) σ̈τεπῖ-α = οἰκία. — κούλjμ-ι = ὀροφή. — σ̈τρέχ̑εjε = στέγη ποστρε̄-jα = χ̑αjάτι.

πόστaζι: (τ) ἐπίρ. = κάτωθεν.

πόστε̱ ἐπιρ. τόπου (συντασ. μετὰ γεν.) = κάτω ἀντιθ. σίπε̱ρ, ναλjτ, λjαρτ πόστε̱ εστ' α λjάρτ; = κάτω εἶνε ἢ ἐπάνω; χ̄ιδ-ε πόστε̱ = ρίψον αὐτὸ κάτω· σ' ε επ με̱ πόστε̱ = δὲν τὸ δίδει παρακάτω· μ.bε̱ dυ βιέτ επόστε̱ = ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ κάτω· λjαρτ ε πόστε̱ = ἐπάνω, κάτω, σχεδὸν περίπου.

(ι-ε) *πόστε̱-ι-α*, πόστε̱μ (γ), πόστε̱ρμ (τ), πόστρε̱-ι-α = κοινῶς = ὁ κάτω, ἡ κάτω, παρακατινός-ή [Λατ. posterium] τε̱ πόστατ ε δε̄ουτ = τὰ κατώτατα τῆς γῆς.—νjέρε̱σ τε̱ ποστε̱ρμ = πρόστυχοι ἄνθρωποι.— Dίbρ' ε έπε̱ρε̱, Dίbρ' ε πόστρε̱, ἡ Ἄνω Δίβρα, ἡ Κάτω Δίβρα· ἀντιθ. (ι-ε) έπε̱ρε̱-ι-α.

πότ-ι (Περμέτ.) ι θόνε̱ κόστιτ μουλῖριτ κjε̱ χ̄έδε̱νε̱ dρίθε̱ε̱ bρένdα πε̱ρμbῖ γοῦρτ τε̱ μουλῖριτ [συγκρ. ἑλλην. ποτήριον] [Ἀγγλ. pot, Ἀλβαν. ποτσ-ι].

ποτέρε-ja (Τυραν.), ποτέρε̱-α (Σ) [ἑλλην. θόρυβος] (Τουρκ. (ὄχματά)· bαj ποτέρε (γ) = κάμνω φωνὰς κοινῶς.

ποτσακjῖ-α (γ. τ.) πληθ. ποτσακjίτε̱ = κακοπάθεια, κακοπέρασις.

ποτσακjίσεμ: = κακοπάσχω, κακοπερνῶ· μετοχ. (ι-ε) ποτσακjίσουνε̱ (γ) ποτσακjίσουρε̱ (τ)

πότσ-ι (γ) πότσε-jα (τ) πληθ. πότσατε̱, πότσετε̱ = δοχεῖον, ἀγγεῖον κοινῶς μπότσα.- πότσ' ούθουλε̱ = δοχεῖον ὄξους· πότσε̱ βε̄νε = δοχεῖον οἴνου.—ποτσεjα = ἴδ. βορbε-jα· κοινῶς τσουκάλι.

πουγα̃j (γ) *πουγανj* (γ) ρ. ἐνεργ. καὶ *πουγε̄j* (τ) = μαγαρίζω, μολύνω· ἀόρ. πουγα̃να-ε-ι (γ) πουγε̄ρα-ε-ι (τ) πουγέjτα-ε-ι (τ) μετοχ. πουγα̃μ (γ) καὶ πουγέρε̱ (τ)· πουγα̃χ̄εμ (γ) παθ. πουγε̄χ̄εμ (τ).

πουγα̃νε̱σ-ι (γ) πληθ. πουγα̃νε̱σιτε̱ = βρωμερός· 2) μοιχός.

πουγα̃νε̱σε-ja πληθ. πουγα̃νε̱σετε̱ = βρωμερά, 2) μοιχαλίς· καὶ πουγε̄ρε̱σ-ι (τ) ἀρσ. πουγε̄ρε̱σε-jα θηλ.

πουγάνε̱σῖ-α (γ) πουγερε̱σῖ-α (τ) πληθ. ί-τε̱ = ἡ βρῶμα, 2) μοιχεία.

πουθ ποῦθεμ· παθ. = φιλῶ, φιλοῦμαι· ἀσπάζομαι· ἀντιθ. καπσοj ἀόρ. πούθα, μετοχ. πούθε̱ καὶ πούθουτε̱ (γ), πούθουρε̱ (τ) = ποθητός.

πουθίσ: (Βεράτ) ρ. = προσαρμόζω, πιὲκ bάσκε̱, πιὲκ dῦ κάφσα bασκε̱ νjε̱ μdε̱ νjε̱.

πουθίσεμ παθ. = προσαρμόζομαι, πίκεμ bασκε̱ νjε̱ μbε̱ νjε̱.

πουθτόj (γ) πουστόνj-όj (Βεράτ. Περμέτ. Καβ.) = σῦσφίγγω· Φρένκjτ' ι κανε̱ ρρόbατε̱ τε̱ πουθτούαρα.

πουθτόνεμ-όχεμ, πουστόκεμ-όχεμ = σύσφίγγομαι· ου πουθτρύα νε̱ νjερί με τιέτε̱ρινε̱ = ἐνηγκαλίσθησαν.

πουλᾶνdρε̱-α (Τυραν) καὶ πε̱λᾶνdρε̱-α = ούjετ'ε φίνjε̱σε̱, φίνj'ε κουλοῦμε.

πούλε̱-α: πληθ. πούλατε̱ = κοινῶς ἡ πούλα. — πούλα, πούλα = παρδαλόν.

Πουλούμbασ-ι = χωρίον τι τῆς Κε̱ρράbας κείμενον εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Σκουτέρι, εἰς τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ Ἐρζένι, περιβόητον διὰ τὸ ἐν αὐτῷ θαυμαστὸν ἄντρον ὀνομαζόμενον Σπέλα ε Πουλούμbασιτ.

πουλούμb-ι (γ) πληθ. πουλούμbατε̱ καὶ πε̱λούμb-ι (bogdan), πληθ. πε̱λούμbατε̱ [Λατ. palumba, palumbus] = περιστερὸς καὶ περιστερά, κοιν. περιστέριον.

πούλj! πούλj! πούλj! — νdιέλε̱νε̱ πούλjατε̱.

πουλjάσ-ζι (Σ) = τσ' ζε̱ στε̱πῖα πε̱ρbρένdα (Τουρκ. τσατί).

πουλjάστρε̱-νι (γ) πληθ. πουλjάστρένjτε̱ = κοιν. ὀρνιθοποῦλι, κοτοποῦλι. — ἴδ. καλjάστρε̱-νι.

πούλjε̱-α πληθ. πούλjατε̱ [Λατ. pullus] = ὄρνις, κόττα· πούλjε̱ dέτι = ρίκε̱.

πούλjε̱-α καὶ *πουλjαμένε-jα* = νόμισμα ὀθωμ. ἀξίας 60 παράδ. — νjε̱ πούλjε̱ = ἑξήκοντα παράδ. — νjε̱ κjίντ πούλjα = 6,000 γρόσια.

πουλjῖζε̱-α (γ), πουλjίσ-ζι (Ἐλβασ.), μόρραζε̱ πούλjε (Βεράτ.) = μόρρα πούλjασ.

πουλjίστ-ι: πληθ. πουλjίστατε̱ = ἴδ. βίσκ-ου.

πουλjίτεμ (Περμέτ.) = ἐνεδρεύω. ἴδ. τουλjίτεμ (Βεράτ.).

πουλjκjέρ-ι: πληθ. πουλjκjέρετε̱ = ἴδ. μόλε̱ζε̱-α.

πούλjπε̱-α: πληθ. πούλπατε̱ [Λατ. pulpa, Ἑλλην. πολφός, πόλτος] = (κοινῶς) ἡ γάμπα.

πουμbάκ-ου (τ) ἢ παμbούκ-ου = τὸ βαμβάκιον.

(ι-ε) *πουμbάκτε̱* (τ) ι-ε-παμbούκτε̱ = βαμβακερὸς-ή.

πούνε̱-α πληθ. πούνε̱τε̱ (καὶ πούνε̱ρατε̱ (τ)) = ἔργον, κοιν. δουλειά. 2) ὑπόθεσις, ἀσχολία, 3) αἰτία. — κάμ πούνε̱ = ἔχω δουλειά. — τσ' πούνε̱ bέρε = τί δουλειὰ ἔκανες; — πούνε̱ ε τίj έστ' ε μάδε = ἡ ὑπόθεσίς του εἶνε μεγάλη. — πούν' ε φσάτιτ = ἡ ὑπόθεσις τοῦ χωρίου. —

περ τσ' πούνε ε bέρε κετέ; = διὰ ποίαν αἰτίαν τὸ ἔκαμες τοῦτο; — περ κετε πούνε = ἕνεκα τούτου, διὰ τοῦτο. — περ πούνε τ' ατῖ νούκε βάjτα ατιέ = ἐξ αἰτίας του δὲν πῆγα ἐκεῖ. — βεστρό πούνενε τενdε (τ) καὶ σικό πούνενε τᾶνdε (γ) = κύτταξε τὴν δουλειά σου. - πούν' ε μάδε = μεγαλοπρεπές, ἀξιόλογον. — παπούνε = ἐπίρ. ἀναιτίως. [ἴδ. Ἑλλην. πόν-ος, πόν-ημα].

πούνεζε-α πληθ. πούνεζατε = ὑποκορ. — σικό πούνεζενεν τένdε = κύτταξε τὴν δουλίτσα σου.

πουνε-bάρδε-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος ἐν ᾧ πουνε-ζί-ου, ἀρσ. πουνε-ζέζε-α θηλ. = δυστυχής, κακόμοιρος.

πουνέσε-α (Ἐλβασ.) πληθ. πουνέσατε [πουνόj] = ἐργασία, πόνημα.

πουνόj-όj [Ἑλλην. πονέω, Λατ. pono-ere] ρ. ἐνερ. = ἐργάζομαι, δουλεύω. — ἴδ. βεπερόj = ἐνεργῶ. — δέου ι πουνούαρε = γῆ καλλιεργημένη. — δέου ι παπουνούαρε = γῆ ἀκαλλιέργητος.

πουνόχεμ-όνεμ παθ. = κατεργάζομαι, δουλεύομαι.

πουνετούαρ-όρι (τ) πουνετούερ-όρι (γ) πουνετούρ-όρι (συνηρ.) = ἐργάτης, δουλευτής, 2) φιλόπονος, φιλεργός, 3) μισθωτός. — ζοῦνα διέτε πουνετόρε, τε με πουνόjενε βενέστατε = ἐμίσθωσα δέκα ἐργάτας νὰ καλλιεργήσωσι τὰς ἀμπέλους μου.

πουνετόρε-jα = ἡ ἐργάτις, 2) ἐργάσιμος ἡμέρα. — dίτε πουνετόρε = dίτ' ε λjιβρούαρε (τ). ἀντίθ. dίτ' ε κρέμτε, dίτε φέστε.

πουνετορῖ-α = ὁ μισθὸς τοῦ ἐργάτου, τὸ ἡμερομίσθιον.

πουπαγjέλγj-ι [πούπε-α, γjέλj-ι] ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς τὸν ἀλέκτορα ὡς περιπατοῦντα πηδῶντα ἢ σκιρτῶντα.

πούπε-α: πληθ. πούπατε, τούφε-α πληθ. τούφατε, τούφεζε-α πληθ. τούφεζατε = ἡ φοῦντα (τοῦ φεσιοῦ).

πούπε-α: πληθ. πούπατε = πήδημα (δυσὶ ποσί), νjε ε χόβεμε με τε dῦ κέμbετ περνjιχέρε ποσὶ χαραbέλjι α πόσι λjέπουρι. = τὸ περιπατεῖν ἐνῷ ταὐτοχρόνως ὑψόνει τις τοὺς δύο πόδας, ὡς τὸ σπουργίτιον ἢ ὡς ὁ λαγώς, τὸ πηδᾶν ἢ σκιρτᾶν μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, οὐχὶ δὲ ὡς τὸ βηματίζειν. — σα πούπα κε καπερτσῦμ; (Τυραν.) = πόσα πηδήματα ἔχεις πηδήσει; ἴδ. χάπε-α, τσάπε-α.

πούπε-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. πούπατε, βίλjε-jα (Σ), βέσ-ι (Μιρεdίτα), καλjαβέσ-ι (Ἰάκοβα) bιστάκ-ου, βέσ-ι (Τυραν.) = ἕνα τσαμπὶ στα-

φυλιοῦ.—vjε πούπε ρροῦσ̈ι, vjῖ βίλjε ρροῦσ̈ι, vjῖ βέσ̈ ρροῦσ̈ι, vjῖ καλjαβέσ̈ ρροῦσ̈ι, vjῖ bισ̈τάκ ρροῦσ̈ι = ἓν τσαμπὶ σταφυλιοῦ.— vjῖ τσόπε πρέj bισ̈τάκουτ = ἕνα κλαράκι ἀπὸ τὸ τσαμπὶ τοῦ σταφυλιοῦ.

πούπεζε-α πληθ. πούπεζατε = εἶδος πτηνοῦ.

πούπεθι : (Ἐλβασ. Τυρ. Κροῦjα) ἐπιρ. = τὸ πηδᾷν, μὲ τοὺς δύο πόδας ταυτοχρόνως, ὡς τὸ σπουργίτιον, ὡς ὁ λαγώς, χ̈αραbέλjι έτσεν πούπεθι = χ̈αραbέλjι κουρ έτσεν χ̈έθ τε du κᾶμbετ περvjιχ̈έρε· ἀντιθ. τίνγθι = με έτσουνε με vjε κᾶμbε, τούκε χ̈όβουνε με vjε κᾶμbε· ἴδ. τσ̈άπεθι, χ̈απασ̈άλjεθι.

πούπελjε-α (γ. πληθ. πούπελjατε = κοινῶς πούπουλον· πούπελjατε ζόγουτ = τὰ πούπουλα τοῦ πτηνοῦ (τὰ πτίλα) ἴδ. πένdε-α = πτερόν.

πουπού : = ἴδ. ουπουπού ἐπιφ.

πουρῖ-νι (γ· Ἐλβασ. Κροῦjα), πουρῖ-ου (Βεράτ.) [Λατ. porrum] = τὸ ἄγριον πράσον.

πουρόνj (τ. Βεράτ.) μbουρόνj (τ) ρ. = ὑπερασπίζω.—αjό άρε έσ̈τ' ε πουρούαρε = αὐτὸς ὁ ἀγρὸς εἶνε προφυλαγμένος διὰ φραγμοῦ.— πουρόνj κjέντε καὶ ρέσ̈τ κjέντε (γ) = σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσι κατά τινος.—πουρόνεμ μbουρόνεμ. μέσον = ὑπερασπίζομαι· πουρόνεμ νγα αρμίκjτε, νγα κjέντε.—ἴδ. ι dάλj ζοτ = προστατεύω τινά.

πουρτέκε-α πληθ. πουρτέκατε καὶ σ̈τάγε-α = ῥάβδος μακρὰ (περ τε σ̈κούνdουρε).

πουρτέσε-α πληθ. πουρτέσατε καὶ πουρτίμ-ι = ὀκνηρία.

πουρτόj = ἀμελῶ· πουρτόj τε πουνόj.

πούρρε-α (Ἐλβασ.) = χ̈ῖν' ι vdσ̈ετε (ὄνομα περιληπτικὸν πληθ. λείπει) ε βούνα vdε πούρρετ [συγκρ. πῦρ-ός] 1ον) πούρρε-α· 2ον) σ̈πούζε-α· 3ον) προῦσ̈-ι· 4) θενγjίjτε· διαβάθμισις τῆς θερμότητος, πυρός.

(ι-ε) *πουρτούεσ̈ιμ* (γ) πουρτοῦσ̈ιμ (συνηρ.) ὀκνηρός-ά.

πούσ-ι πληθ. πούσατε [Λατ. puteus] = φρέαρ, πηγάδι.

πούσ-πούτ-πούτ (Καβ.) καὶ πουθίσ-ίσ-ίσ (Βεράτ.) = προσαρμόζω, πιέκ bάσ̈κε vjε μbε vjε.

πούσ̈-ι (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ χνοῦδι· πούσ̈ι ι τσόχ̈εσε ι φέτιτ.

πουσ̈ίμ-ι πληθ. πουσ̈ίμετε = παῦσις, ἀνάπαυσις.

πούσ̈κε-α (γ) πληθ. πούσ̈κετε = πυροβόλον κοινῶς τουφέκι· = τὸ πιστόλι Τουρκ. τοπάνdσ̈α) ἴδ. πιστόλjε-jα.

πουσ̈κε̣ρρόχ̆ετε̣ (γ) = ρ. τριτοπροσ. = γίνεται φούσκαις, φούσκαις· με̣-τε̣-ι πουσ̈κε̣ρρόχ̆ετε̣ = μ' ουκᾰ πουσ̈κε̣ρροῦμ γjοῦχ̆α = ἔγινεν ἡ γλῶσσα μου φούσκαις.

πουσ̈όνj-όj [Ἑλλην. παύω] = παύω, ἀναπαύομαι, ἀπρακτῶ, σταματῶ, ἡσυχάζω, καταπραΰνομαι, παραιτοῦμαι· 2) ρ. ἐνεργ. = παύω ἄλλον, σταματῶ διακόπτω· 3) = σιωπῶ, σιγῶ· πουσ̈ό! = παῦσον! σιωπή! σ' πουσ̈όν τούκε φόλjε̣ = δὲν παύει ὁμιλῶν.

πουσ̈τέτ-ι (γ) [Λατ. potestas] = ἐξουσία, κράτος· ἴδ. πσ̈τόj. — ε κᾱμ νdε̣νε̣ πουσ̈τέτ = εἶνε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου; τὸν ἐξουσιάζω κᾰ πουσ̈τέτ τε̣ μαθ = ἔχει ἀπεριόριστον ἐξουσίαν· σ'κᾱμ πουσ̈τέτ με bᾱμ κουρ-γjᾱ = δὲν ἔχω ἐξουσίαν νὰ κάμω τίποτε.

πουσ̈τετᾶρ-ι : πληθ. πουσ̈τετάρε̣τε̣ = ἐξουσιαστής· πουσ̈τετάρε-jα θηλ.

(ι-ε) *πουσ̈τέτσ̈ιμ* (γ) = κραταιός-ά.

πουσ̈τίμ-ι (γ) πληθ. μετε̣ = ἐξουσία· β'. ἀγκάλισμα.

πουσ̈τόνj-όj (γ. τ. budi-bogdan) ποσ̈τρόj (τ) = ἐξουσιάζω, κυριεύω, κατέχω· (Τουρκ. ζαπτόj)· πουσ̈τόϊ γjίθε̣ δε̄νε̣ = ἐκυρίευσεν ὅλην τὴν γῆν· να πουσ̈τούανε̣ γjίθε̣ βένdινε̣ = ἐκυρίευσαν ὅλον τὸν τόπον. — πουσ̈τόϊ γjίθε̣ γjε̣ν' ετῑ = κατέσχεν ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ· 2) πουσ̈τόj = πουθτόj. – πουσ̈τόj ρράπινε̣ = πουθτοj dρουν' ε ρράπιτ.

(ι-ε) *πουσ̈τούεσ̈ιμ* (bogdan) = ἴδ. (ι-ε) πουσ̈τέτσ̈ιμ.

πούτρε̣-α (Βεράτ.) = τὸ πόδι. — πούτρε̣ ε κάμbε̣σε̣ = πούτρ' ε κε̣μbε̣σε̣. — ἴδ. σ̈πούτε̣-α (Σ) = ἡ πάντζα τῶν τετραπόδων.

πούτσ̈κε̣τῑ-α (Κροῦjα) = ἴδ. σ̈πε̣ρκε̣τῑ-α (Τυραν.).

πούφκε̣-α πληθ. πούφκατε̣ = ἴδ. φούσκε̣-α = ἡ φοῦσκα.

πρᾰ : συνδ. = οὖν, τοίνυν, λοιπόν· (ἕπεται τῷ ρήματι) πρᾰ κασ̈τοῦ (budi-bogtan) = ὅθεν, διὰ τοῦτο, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.

πρᾱ̆-μᾱ̆ καὶ *πρᾰ-με̣* (τ) = μετέπειτα, κατόπιν.

πράj : = καιπὲ κοιν.

πρᾱ̆j (γ) [πε̣ρ-ανε̣-α] πρέj (τ) πρανόj (γ) [πε̣ρ-ανε̣-α] ρ. = ἡσυχάζω, καταπραΰνω τινα· 2) παραμερίζω ἴδ. σ̈τε̣μάνκ-γεμ· 3) περικυκλόνω ἴδ. κjαρκόj· 4) κλίνω πρὸς τὸ μέρος τινός, πλησιάζω πρὸς τὸ μέρος τινός· ἴδ. πρῖρεμ, ἀόρ. πρᾶjτα (γ), πρέjνα (τ), μτχ. πράjτουνε̣ (γ) πρέjτουρε̣ (τ), ἀόρ. πρανόβα, μτχ. πρανούεμ. — τεκ πο λjουφτόντε λjουφτε̣τᾶρι τρῖμ, ουσ̈τε̣τόρε̣ι' ε τίj ε πρανούενε̣ (γ) = ἐνῷ ἐπολέμει

ὁ γενναῖος πολεμιστὴς οἱ στρατιῶται αὐτοῦ τὸν περιεκύκλωσαν. ζιγαρέα πρανὸν μbε̱ τε̱ dιάθετ (γ) = ἡ ζυγαριὰ κλίνει πρὸς τὰ δεξιά. — λjιμόνατ' ε πορτοκάλατε̱ σ' πρανόjε̱νε̱ βερ' ε dίμε̱νε̱ (γ) = αἱ λεμονιαῖς καὶ πορτοκαλιαῖς δὲν λείπουσι (= δὲν ἡσυχάζουσι) καλοκαίρι καὶ χειμῶνα.

(ι-ε) *πράjτουνε̱* (γ), ι-ε πρέjτουρε̱ (τ). — τε̱ πράjτουνε̱-ιτε̱ (γ), τε̱ πρέjτουριτε̱ = ἀνάπαυσις, ἡσυχία.

πρᾶχεμ (γ) πρε̃χεμ (τ) = ἀναπαύομαι, ἡσυχάζω. — σ' κᾶμ τε̱ πρέjτουρε̱ νατ' ε dίτε̱ = δὲν ἡσυχάζω ἡμέραν καὶ νύκτα.

πράκ-ου (γ) πληθ. πράκjετε̱ - πράκ-γου (τ. bogdau) πληθ. πράγjετε̱, πράτκε̱-ου (Καβ.), πράφε̱μ-ι (Τυραν.), πράκ-ου (Κροῦjα) ὄκjέμ-ι (Κροῦjα) = κατώφλιον καὶ ἀνώφλιον. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — ὄκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

πραλjμέντ: (Dίβρα) ρ. ἐνεργ. ? ? ? = ὑφαίνω· ἴδ. *έντ* ρ.

πρᾶμα: (Jάκοβα) ἴδ. μbρᾶμα (γ) = βράδυ.

πρανdάj (γ. bogdan) = ἴδ. πε̱ρανdάj. — πρανdάjτα = ἴδ. πε̱ρανdάjτα.

πράνε̱ = ἴδ. πε̱ράνε̱ = πλησίον. — ἀφερ.

πρᾶνι (γ) πρᾶνί (Σ) ἐπίρ. = ἔστω, ἂς εἶναι, ἔννοια σας.

πρᾶνί = παραμερίσατε = ὄτε̱μένγι μbε̱ νj' άνε̱! [πρᾶνι εἶναι προστακτικὴ β'. προσώπου πληθ. ἀριθ. τοῦ ρ. πρᾶj ἢ πρᾶνόj καὶ κατήντησεν ὡς ἐπίρρημα].

πράπ (τ. Σ) μbράπ (γ) ἐπίρ. = πάλιν.

πράπα (τ) μbράπα (γ) = ὀπίσω (συντασ. μετὰ γεν.) κούὂ βιέν πράπα μέjε; = τίς ἔρχεται ὀπίσω μου; τίς μὲ ἀκολουθεῖ; ἀντίθ. πάρα. — πράπα μέjε, τέjε, ατί, νέὂ, jούὂ, ατύνε = ὀπίσω μοῦ, σοῦ, αὐτοῦ, ἡμῶν, ὑμῶν, αὐτῶν.

πράπαζε̱ (τ) πράπαζι (τ) καὶ πράπαζιτ (τ) ἐπίρ. = ὄπισθεν, ἀπ' ὀπίσω.

πράπε̱ (τ) μbράπε̱ (γ), πράπε̱ὂτε̱ (bogdan) μbράπὂτ (Σ) = ἀνάποδα, ἀντιστρόφως· ἀντίθ. μbάρε̱.

(ι-ε) *πράπε̱* (τ) = ἀνάποδος· ι-ε μbράπε̱ (γ), ι-ε μbράπε̱ὂτε̱ (Σ), ι-ε πράπε̱ὂτε̱ (bogdan) ι-ε πράπὂτουνε̱ (budi) καὶ ι-ε μbράπὂτουνε̱ (budi). — ούδ' ε πράπε̱ = ἀνάποδον ταξείδιον· dόρ' ε πράπε̱ = ἀνάποδο χέρι· κέμb' ε πράπε̱ = ἀνάποδος πούς (ἐπὶ προλήψεως).

πράπε̱τα (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = τἀνάσκελα· καὶ πράπε̱ταζι (Βεράτ.). —

πράπετε ('Ελβασ.) μbράπετε (γ). ρα̃ πράπετα = ἔπεσεν ἀνάσκελα.
πράπετε, μbράπετε = ἀναποδογυρισμένα. (σε) πράπθι (τ) σε μbράπθι (γ)= ἐκ τοῦ ὄπισθεν.
πραπεσῖ-α (τ) μbραπεσῖ-α (γ), μbραπεσ̈τῖ-α (Σ) = ἀναποδιά. — ἀντίθ. μbαρεσῖ-α.
(ι-ε) *πράπετε-ι-α* (τ), μbράπετε-ι-α (γ) = ἀναποδογυρισμένος. πράπεμ ('Ελβασ.).
πράπεσμ (τ) μbράπεσμ (γ) = ὀπισθινὸς-ή, τελευταῖος-α· 2) τὸ τέλος, ἡ συντέλεια· ἀντίθ. ι-ε πάρε-ι-α. — τε dῡ κέμbετ' ε πάρα τε κάλjιτ = οἱ δύο ἐμπρόσθιοι πόδες τοῦ ἵππου· τε dῡ κεμbετ' ε πράπεσμε τε κάλjιτ = οἱ δύο ὀπίσθιοι πόδες τοῦ ἵππου. — τε πράπεμ σ' ε νγjέφ νjερῖ ('Ελβασ.) = τὸ τέλος οὐδεὶς γινώσκει. — τε σ̈όχεμε τε πράπεμεν ε πούνεσε σε σι do τε dάλjε = νὰ ἴδωμεν τὸ τέλος τῆς ὑποθέσεως πῶς θέλει ἀποβῇ.
πραπεσόj (γ) πραπεσ̈τόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = ἀναποδογυρίζω τι· ὡς βdέκεj'ε τ'ιμ-έτ πραπεσ̈τόϊ σ̈τεπίνε = ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου ἀναποδογύρισε τὸ σπίτι.
πραπεσόχεμ (γ) πραπεσ̈τόχεμ (Σ) παθ. = ἀναποδογυρίζομαι.
πράπσ (τ) μbράπ, μbράπσ (τ. Καβ.) μbράπτόj (Σ) = ὀπισθοδρομῶ τινα· ε κθέj πράπα νγα ούδα α νγα πούνα.
πράπσεμ (τ), μbράπεμ, μbράπσεμ (τ. Καβ.) μbραπτόχεμ (Σ) παθ. = ὀπισθοδρομοῦμαι.
πραρόνj-όνεμ (budi) = ἴδ. πραρόj-όχεμ (γ).
πραρόj-όχεμ (γ. bogdan) = ἴδ. περαρόj-όχεμ (γ).
πραρίμ-ι (γ) πληθ. πραρίμετε, ἴδ. περαρίμ-ι (γ).
(ι-ε-τε) *πραροῦεμ* (γ) = ἴδ. ι-ε-τε περαροῦεμ (γ). — ι-ε-τε πραροῦμ (συνῃρ.) = ἴδ. ι-ε-τε περαροῦμ (συνῃρ.).
πράσ-ι (γ) πληθ. πράστε (γ) πρέσ̈τε (τ), πράσε-α ('Αργυρ.) καὶ πρέσ̈-ι (τ. Βεράτ.) πληθ. πρέσ̈τε = πράσον τὸ ἥμερον· καὶ πουρρῖ-νι (Σ) πληθ. πουρρίνjτε [Λατ. porrum].
πρασ̈ίσ-ίτ-ίτ (γ) = ἴδ. περμίχ̈ (Σ) πρασ̈ίτεμ = ἴδ. περμῖχεμ.
πρε̃-jα (γ) (ὄνομα περιληπτικόν, πληθ. λείπει) = τὰ λάφυρα, τὰ ἡρπασμένα ὑπὸ τῶν ληστῶν (κυρίως πρόβατα, αἶγες, βόες, ἵπποι, ὄνοι κ.τ.λ. ἤτοι ἔμψυχα), ἴδ. πλjάτσ̈κα = λάφυρα (ἄψυχα) [Λατ. praeda].

πρε̱: (γ) [πρέσ-έτ-έτ] = τὸ κλέπτειν ἀναφανδόν.— καὶ φλάμουρε̱ (γεγ. Μαλjεσῖα) = τὸ λαφυραγωγεῖν πανστρατιᾷ (ὁδηγουμένου ὁλοκλήρου τοῦ ὑπὸ τὴν σημαίαν στρατεύματος).— κουσάρετε̱ κάνε̱ dάλjε̱ μbε̱ πρε̱ = οἱ λησταὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ κλέπτειν, λαφυραγωγεῖν ἀναφανδόν. — κουσάρε̱τε̱ ι ράνε̱ μbε̱ πρε̱ ατῖ κατούνdι = κουσάρε̱τε̱ ε bένε̱ πλjάτσ̈κε̱ ατε̱ φσ̈άτ (τ) = οἱ λησταὶ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως αὐτὸ τὸ χωρίον.— ι ρᾶνε̱ πρε̱ = τὸ ἐλαφυραγώγησαν ὁλοκλήρως.— ι ρᾶνε̱ φλάμουρε̱ ἢ ε bένε̱ φλάμουρ ατε̱ κατούνd = ελαφυραγώγηταν πανστρατιᾷ αὐτὸ τὸ χωρίον (μὴ ἐγκαταλιπόντες οὐδὲν πρᾶγμα.— κά μbέτουρε̱ φjάλjα κε̱σ̈τού νγα κουσ̈άρε̱τε̱: κουρ bίενε̱ vdε̱ τούφε̱τ τε̱ δένετ πε̱ρ τε̱ βιέδουρε̱ ι πρέσε̱νε̱ κρύετε̱ dάσ̈ιτ με κουμbόρε̱ κjι πρῖν πε̱ρπάρα τούφε̱σε̱ εδὲ ε μάρρε̱νε̱ κρύετε̱ vdε̱ dόρε̱, ατχ̈έρε ε τέρε̱ τουφ' ε δένετ βένε̱ πας ατῖ κjε̱ μbᾶ κόκε̱ν' ε dάσ̈ιτ πρέρε̱. ὅθεν ἡ παροιμία: ρᾶνε̱ πρε̱ = κατέκλεψαν ὁλοκλήρως, ὡς ὅταν κόπτωσι τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ οἱ κλέπται τὴν ὁποίαν κρατοῦσιν εἰς τὰς χεῖρας, ἔπειτα ὁλόκληρον τὸ ποίμνιον τρέχει κατόπιν τῶν κλεπτῶν.

πρέβε̱-α (τ) κε̱jό σ̈τε̱πῖ έσ̈τε̱ vdε̱ πρέβε̱τ, jέμι vdε̱ πρέβε̱τ, να γjέν κουσ̈dό.— ἴδ. βρόμ-ι.

πρέβε̱-α = ἴδ. βιτόρε-jα.

πρεβε̱ζόϊ-σ̈ϊ = δίκτυον.

πρεενdέσε̱-α (budi) ???

πρέj (τ) ἢ πρεΐ πρόθ. = ἐκ, παρά, ἀπό, (συντασ. μετὰ γενικῆς). — πρέj μέjε, πρέj τέjε, πρέj ατῖ.

πρέκ (γ) ρ. ἐνερ. = ἅπτομαι, ἐγγίζω. ἀόρ. πρέκα-ε-ου, μτχ. πρέκουνε̱. ἴδ. πε̱ρκάσ-έτ-έτ ρ.

πρέμε̱ (τ) μbρέμε̱ (τ) μbρᾶμε̱ (γ) = μbρέμε̱ (τ) = βράδυ.

(ε) *πρέμτε-jα* (γ. τ) ε-πρένdε-jα (Σ) καὶ dίτ'ε πρέμπτε = Παρασκευή.

πρενdόj (Σ) = ἴδ. περε̱νdόj.

πρέσ-έτ-έτ ρ ἐνερ. = κόπτω καὶ (Σ) θε̱ρ = κόπτω (διὰ τῆς μαχαίρας), ἀόρ. πρέβα-ε-ου, μτχ. πρέμ (γ) πρέρε̱ (τ). [συγκρ. Ἑλλην. πρίω-πριονίζω].

πρέσ-έτ έτ: ρ. = περιμένω τινά, 2) δέχομαι, ὑποδέχομαι. ἀόρ. πρίτα-ε-ι, μτχ. πρίτε̱ καὶ πρίτουνε̱ πρίτουρε̱ (τ).

πρέσε̱-α (γ) πληθ. πρέσατε̱ = ἴδ. πρίτε̱-α.

πρέσεjε-jα (Βεράτ.) πληθ. πρέσεjετε = ὁ ἀθέρας ἢ κόψη τῆς σπάθης ἢ τῆς μαχαίρας. καὶ πρέφεμε-jα ('Ελβασ.) ἢ ε-πρέφετε-α (γ).

πρέσ̈-ι (Σ) = κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον ἄνευ σπόρου· καὶ κjέπε-α (Σ) 2) κρομμύδιον τρυφερόν· κjέπε-α· λέγουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι τὸ κρομμύδιον τὸ ὁποῖον καίει σπειρόμενον, ὅπερ οἱ Πρεμετινοὶ λέγουσι κjεποὐjκε.

(ι-ε-τε) *πρέσ̈τε-ι-α* ('Αργυρ.) [ἑλλην. πράσ-ινος] = (ι-ε-τε ρίμτε-ι-α = (ι-ε-τε) γjέλjbερε-ι-α (τ) = πράσινος-η-ον.

πρετκόσε-ι-α = βάτραχος πληθ. πρετκόσατε.

πρέχ̌ (τ. Σ) πρεφ καὶ πρέφι (γ), μbρεχ̌ (Περμέτ.), μπρέχ̌ (budi) ρ. ἐνεργ. = ἀποξύνω, θήγω, ἀκονίζω κοινῶς.

πρέχ̌ετε (τ) πρέφετε (γ) = ἐπιρ. ἀκονισμένως.

(ι-ε-τε) *πρέχ̌ετε-ι-α* (τ. Σ.) πρέφετε (γ) = ἀκονισμένος· 2) κοπτερός· 3) = ὁ ἀθέρας (ἡ κόψη τῆς σπάθης, τῆς μαχαίρας· ε πρέφετα ε θίκεσε (γ) = πρέσεjε ε θίκεσε (Βεράτ.).

πρέχ̌εν-ι(γ) πρέχ̌ερ-ι (τ) = τὸ ἐμπροσθινὸν μέρος τοῦ ὑποκαμίσου ἢ τῆς ἐσθῆτος· νjε πρέχ̌ερε γοῦρε.

πρῖj (γ) ἢ *πρῖνj* (γ) ρ. = προάγω, προπορεύομαι (ὁδηγῶ) dάσ̈ι με κουμbόνε πρῖν περπάρα δένετ = dασ̈ι με κουμbόνε ἐτσ̈εν περπάρα δένετ· ἀόρ. πρῖνα-ε-ι μετοχ. πρῖμ.

πρίjε α = τὸ μέρος ὅπου εἶνε φυτευμένα κρομμύδια, πράσα κ.τ.λ. πρίjε κjέπεσ̈, πρασσ̈.

πρῖλ-ι = 'Απρίλιος μήν.

πρίντ-dι (budi-bogdan) = ἴδ, περίντ-dι.

πρίντσ̈-dσ̈ι (Σ) = προῦντζος (Τουρκ. τούντσ̈-dσ̈ι).

πρισ̈ [πέρθω, perdo] ρ. = φθείρω, καταστρέφω· 2) ἐξοδεύω (Τουρκ. χ̌αρd-σ̈ὀj) 3) σκοτόνω κοινῶς χαλνῶ· 4) διαφθείρω (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — πρίσ̈ βεργjιρέσε = φθείρω, διακορεύω παρθένον.

πρίσ̈εμ: παθ. = φθείρομαι, καταστρέφομαι· 2) ἐξοδεύομαι· 3) σκοτόνομαι· 4) διαφθείρομαι (ἠθικῶς καὶ θρησκευτικῶς). — ου πρισ̈ κόχ̌α = χάλασεν ὁ καιρός. — ουπρίσ̈νε ἀσετε = ἐξωδεύθησαν τὰ χρήματα. — οὐπρίσ̈νε αρεμίκjτε = κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον οἱ ἐχθροί. — ουπρίσ̈ dιάλjι = διεφθάρη ὁ υἱός. — μός πῖ βε̃νε σέ τε πρίσ̈ = μὴ πίνεις κρασὶ διότι σὲ χαλνᾷ.

πρίσ̈ε̱σ-ι : πληθ. πρ.σ̈ε̱σιτε̱ = καταστροφεύς, 2) ἐξοδευτής, ἄσωτος, 3) διαφθορεύς (ἠθικῶς)· πρισ̈ε̱σε-jα θηλ. πληθ. πρίσ̈ε̱σετε̱.

πρίσ̈ε̱jε-jα = χαλασμός, καταστροφή.

πρίερ : πε̱ρίερ (τ) πρῖρ (γ. συνηρ.) = ἐκκλίνω τινά· 2) πρίερ (ἑλληνο-Ἀλβανικὸν) = κθέj.— κάλjι πρόρι ἀνε̱νε̱.

πρῖρεμ (γ) πε̱ρῖρεμ (τ. Περμέτ.) πῖρεμ (Τυραν. Κροῦjα) ρ. οὐδ. = ἐκκλίνω· 2) (τσ̈αμ. Ἑλληνο-Ἀλβανικόν) = κθέχεμ πρίρου μbε̱ τε̱ dιάθε̱τε̱· ου προύαρ (τ) καὶ ου προύερ, ουπροῦρ (γ. συνηρ.) καὶ ουπρόρα-ε ουπροῦρ (Τυραν. Κροῦjα) μετοχ. πρέρρε̱.

πρῖσ-ι πληθ. πρῖσιτε̱ = ὁ προάγων ὁ ὁδηγῶν.

πρῖσε-jα (γ) πληθ. πρίσετε̱ = ἡ προάγουσα, ἡ ὁδηγοῦσα· ἰδ. πρῖj (γ).

πρίσ̈ ρ. ἐνερ. *πρίσ̈εμ* παθ. = φθείρω, φθείρομαι.

πρίτε̱-α (γ) πληθ. πρίτατε̱ [πρέσ-έτ-έτ = περιμένω] πρίτε̱-α = ουσ̈έ-jα πληθ. ουσ̈έτε̱ = πρέσε̱-α = ἐνέδρα, καρτέρι· μικρὸν καλύβιον κατασκευασμένον ἀπὸ κλωνάρια ὅπου κάθηται κεκρυμμένος ὁ κυνηγὸς παραμονεύων τὴν θήραν.

πρῖτεμ : παθ. τοῦ ρ. πρέσ = κόπτω (διὰ μαχαίρας) καὶ θε̱ρεμ (Σ) ἀόρ. ου πρέβα-ε-ουπρέ.

πρῖτεμ παθ. τοῦ ρημ. πρέσ = δέχομαι, ὑποδέχομαι· ἀόρ. ουπρίτα-ε ου πρίτ.—νά-' ε μίρε̱.—πρίτου μίρε̱ (ἀπόκρισις).

πριτέσε̱-α (Σ) = ἴδ. πουρτέσε̱-α.—πριτίμ-ι = ἴδ. πουρτίμ-ι.

πριτούεσ-ι (bogdan) ἀντὶ πουρτούεσ-ι = ὀκνηρός.

πριτόj : (Σ) = ἴδ. πουρτόj πε̱ρτόj.

(ι-ε) *πριτούεσ̈ιμ,* πριτοῦσ̈ιμ (Σ) = ἴδ. ι-ε-πουρτούεσ̈ιμ-πουρτοῦσ̈ιμ.

πρίφτ-ι : πληθ. πρίφτε̱νιτε̱ (γ) πρίφτε̱ριτε̱ (τ) = [πρεσβύτερος] ἱερεύς, παπᾶς.

πριφτε̱νέσ̈ε̱-α (γ) πριφτε̱ρέσ̈ε̱-α (τ) πληθ. α-τε̱ = ἱέρεια, παπαδιά·

πριφτε̱νῖ-α (γ) πριφτε̱ρῖ-α (τ) = ἱερωσύνη. πληθ. ἱ-τε̱.

πριφτε̱νίσ̈τ (γ) πριφτε̱ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = ἱερατικῶς.

πριφτε̱νόj (γ) πριφτε̱ρόj (τ) ρ. οὐδ. = ἱερατεύω.

πρῖχεμ (τ. Σ) πρίφεμ (γ), μbρίχεμ (Περμέτ.) μπρίχεμ (budi) παθ. (τοῦ πρέχ = ἀκονίζω) ἀκονίζομαι, προετοιμάζομαι (ἐλπίζων νὰ ἀπολαύσω τι). — πρίφεμ τε̱ χύπι μbε̱ κάμbε̱ = προετοιμάζομαι (ἐλπίζων) νὰ λάβω βαθμόν.— μος ου πρίφ = μὴ ἐλπίζεις (μὴ προετοιμά-

ζεσαι ὅτι θὰ τὸ ἀπολαύσῃς).— πρίφ δᾶμbετε (σε κε̄ με ε νγρᾶνε)! = ἀκόνισον τοὺς ὀδόντας σου (διὰ νὰ τὸ φάγῃς)! σκωπτικῶς.

πρίjε-jα [ἀντὶ περ-ίjε-α] = νjε χενdέκ. — περίjε νjε βένdι κjε ἐσ̈τε ι ρρεπῖτε περ τε πρίτουρε ούjετε.

(με-τε-ι) *πρίχου:* (Περμέτ.) = με-τε-ι-έρδι μbάρε. ἴδ. πρῖj (γ), ἢ με-τε-ι βάτε μbάρε.

πρόβε-α [Λατ. probus] = πεῖρα, δοκιμή. 2) ἀπόδειξις. — προβόj καὶ ὅπροβόj [Λατ. probo] = πειρῶμαι, δοκιμάζω, ἀποδείκνυμι.

προβόχεμ-όνεμ, σπροβόχεμ-όνεμ παθ. τοῦ προηγ.

προbοτῖ-νι (Σ) πληθ. προbοτίνjτε (Σλ. λέξις) = ἀδελφοποιητός. ἴδ. βελάμ-ι.

προδόν: (bogdan) τριτοπρόσωπον ρ. [Ἰταλικὰ giova (viovare)].

πρόξεμ-ι (Σ) = ἴδ. λjιβάθ-δι.

πρόθ-δι (τ) [Ἑλλην. πρόοδος, Λατ. produco, ere] = ἔσοδον, εἰσόδημα, προϊόν. (Τουρκ. μακσούλj).

(ι-ε) *πρόδετσ̈ιμ* (Βεράτ.) = ὁ φέρων εἰσόδημα, ὁ ἔχων εἰσόδημα.

πρόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετάβ. (συντασ. μετὰ γεν.) = φροντίζω, προλαμβάνω. — Ζο̄τι πρόφτε ! = ὁ Θεὸς νὰ φροντίσῃ. — πρόjι πούνεσ̈ε σ'ἄτε = φρόντισον διὰ τὴν ὑπόθεσίν σου· ι πρόj ατῖ = φροντίζω περὶ αὐτοῦ. — προ ο Ζο̄τ ! = φρόντισον Κύριε (= γιὰ τὸν Θεὸν κοιν.).

πρόμε-α ? ? ? ἴδ. πιροῦ-νι (γ).

πρόνε-α (bogdan) = ἰδιοκτησία, ἀγροκήπιον (Τουρκ. τσ̈ιφλίκ)· 2) πρόνε-α (bogdan) = εἰσόδημα· πληθ. πρόνετε (bogdan) = ἰδιοκτησίαι, γαῖαι, ἀγρόκηποι. — 3) πρόνετε (bogdan) = εἰσοδήματα. — πρέj πρόνεσ̈ιτ = ἐκ τῶν εἰσοδημάτων (bogdan). — πρόνετε.

πρόνετε (budi) ? ? ? (= ἀποποιοῦμαι, ἴσως κατὰ λάθος ἀντὶ πράνετε = ἀποχωρίζομαι)· ἴδ. πρᾶj, πρανόj [περ-άνε-α].

πρόνj (budi) ρ. ἐνεργ. = ὑπερασπίζομαί τινα· ἴδ. πουρόνj (τ)· μτχ. προῦεμ (budi) καὶ προυέjτουνε. — τούε προυέjτουνε Σίντενε Κίσ̈ε (budi) = ὑπερασπιζόμενος τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν.

πρόνεμ: (budi) παθ. ὑπὸ ἄλλου ὑπερασπίζομαι. — ἴδ. πουρόνεμ (τ).

πρόνjε-α (Βεράτ.-Περμέτ.) πρόνjε-jα (τ), πρόνε-α (bogdan) = εἰσόδημα (Τουρκ. μακσούλj) (ἐκ τοῦ ρημ. προύνj (Περμέτ.) = φέρω εἰσόδημα ὅπερ ρημ. εἶνε σχεδὸν ἄχρηστον) [ἴδ. bίε = φέρω· [ἀόρ. προῦνα-ε-ι (γ), μτχ. προῦμ (γ) προῦρε (τ)].

πρόπε̱-α : = πράπε̱.

πορτοκάλj-ι, πορτοκάλjε-jα : πληθ. πορτοκάλjετε̱ = τὸ πορτοκάλλιον.

προφέτε̱-α (Σ) προφίτ-ι (τ. γ.) [Ἑλλην. προφήτης] = ὁ προφήτης.

πρόφκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. πλόφκε̱-α (Βεράτ.) πληθ. πρόφκατε̱.

προυζΐσ (γ), σ̈προυζΐσ (γ), πε̱ρπούσ̈ (γ. Μαλjεσία) = πε̱ρζίεj προύσ̈ιν' ε ζιάρριτ· 2) σ̈γουρίσ ρ. — πε̱ρπούσ̈ ζjάρρμινε̱ με σ̈κουλόjε̱.

προύνj : (Περμέτ.) (ρ. ἀμετάβ.) = φέρω εἰσόδημα (τὴν σήμερον σχεδὸν ἄχρηστον, ἀντ' αὐτοῦ μεταχειρίζονται τὸ bίε = φέρω).

προύνj : (budi-bogdan) ρ. ἴδ. πε̱ρούνj ρ. = ταπεινόνω

προῦνjεμ : (budi) ἴδ. πε̱ροῦνjεμ = ταπεινόνομαι.

(ι-ε) *προύνjε̱τε̱-ι-α* (budi-bogdan) = ἴδ. ι-ε πε̱ρούνjε̱τε̱-ι-α· καὶ ι-ε πε̱ρβοῦτε̱-ι-α (budi) [πε̱ρ-βε̄ ρ.] = ταπεινὸς-ή· τὸ οὐδ. ι-τε̱.

προύνjε̱τε̱-ιτε̱ (budi-bogdan) τε̱ πε̱ρβοῦτε̱-ιτε̱ (bogdan) = ταπεινότης.

προύσ̈-ι ἀρσ. καὶ προύσ̈τε̱ οὐδ. = κοιν. ἡ ἀνθρακιὰ (ὄν. περιληπ. πληθ. λείπει).

προυτέκε̱-α (bogdan) πληθ. α-τε̱· ἴδ. πουρτέκε̱-α = βέργα.

ποσέ = ἴδ. πε̱ρσέ.

πσόj-όνj, με̱σόj (γ) μπσόj-όνj = διδάσκω· 2) συνηθίζω τινά.

πσόνεμ-όχ̈εμ, μπσόνεμ-όχ̈εμ, με̱σόχ̈έμ (γ) = διδάσκομαι, συνηθίζω.

πσε̱λjινόκ-ου (Βεράτ.) = ἴδ. σ̈ελjινόκ-ου (Βεράτ.).

πσ̈ερε̱τῖj (τ) [Ἑλλ. πτέρω, πτάρνυμαι] καὶ τεσ̈τῖj-ῖν-ῖν (Τυραν), τεσ̈τινjῖν-ῖν = φταρνίζομαι. — πσ̈ερτίνj-ίj (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̈ε̱ρτίνj = ἀναστενάζω· ἴδ. (Ἐλβασ.) σ̈αμτῖj.

πσ̈ερτίμε̱-α (τ. Βεράτ. Περμέτ.) μπσ̈ερε̱τίμε̱-α = ἴδ. σ̈αμτῖνε̱-α = ἀναστεναγμὸς (Ἐλβασ.).

πσ̈έσε̱-α : πληθ. α-τε̱ = ἴδ. φσ̈έσε̱-α.

πσ̈ετίμ-ι (Σ) (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. σ̈πε̱τίμ-ι = γλύτωμα.

πσ̈έχ̈ ρ. = ἴδ. φσ̈έχ̈ ρ. — πσ̈έχ̈ουρα = ἴδ. φσ̈έχ̈ουρα = κρύφα.

πσ̈εχε̱σίρε̱-α = ἴδ, φσ̈εχ̈ε̱σίρε̱-α (τ).

πσ̈ῖj = ἴδ. φσ̈ῖj.

πσ̈ίκ ρ. = ἴδ. φσ̈ίκ.

πσ̈ίκε̱-α = ἴδ. φσ̈ίκε̱-α. — πσ̈ίκε̱ζε̱-α = φσ̈ίκε̱ζε̱-α.

πσ̈ῖκεμ = ἴδ. φσ̈ῖκεμ παθ.

πσ̈ίκjε̱-α = ἴδ. πλούσ̈κε̱-α, φλούσκε̱-α (Βεράτ.) = bουσλjίκjε-jα (Καβ.) = πέμφυξ, πομφόλυξ.

πσ̈ίχ̑εμ παθ. τοῦ πσ̈ij = σαρόνω, πσ̈ίχ̑εμ παθ. τοῦ πσ̈εχ̑ = φσ̈έχ̑. — *Σημείωσις :* ὁσάκις μετὰ τὸ πσ̈ ἀκολουθεῖ φωνῆεν τότε τὸ π τρέπεται εἰς φ· ὡς πσ̈ij καὶ φσ̈ij, πσ̈έσε̱ καὶ φσέσε̱ πσ̈έχ̑ καὶ φσ̈έχ̑, πσ̈ίκ καὶ φσ̈ίκ, πσ̈ίκε̱ κ.τ.λ. Ἂν ὅμως ἀκολουθῇ σύμφωνον τότε τὸ π δὲν τρέπεται εἰς φ· π. χ. πσ̈τέσ-έτ-έτ, πσ̈τίελ, πσ̈τῦj, πσ̈τύμε̱-α, πσ̈τυμ, κ.τ.λ.

πσ̈τέσ-έτ-έτ (γ. τ.) = ἐρείδω, ἀκουμβῶ τι· καὶ μπσ̈τέσ-έτ-έτ, με̱σ̈τεσ-έτ-έτ (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π· ἀόρ. πσ̈τέτα-ε-ι· μετοχ. πσ̈τέτε̱, πε̱σ̈τέτουνε̱ (γ) πσ̈τέτουρε̱ (τ) παθ. — πσ̈τέτεμ, μπσ̈τέτεμ, με̱σ̈τέτεμ (γ).

πσ̈τίελ (γ. τ budi) μπσ̈τίελ, με̱σ̈τίελ, με̱στῖλ (σ̈υνηρ.) = τυλίσσω κοινῶς τυλίζω, κουλουριάζω. — ἀόρ. πσ̈τόλα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τιέλε̱, πσ̈τιέλουνε̱ (γ) πσ̈τιέλουρε̱ (τ).

πσ̈τιέλε̱-α, μπσ̈τιέλε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱-α (γ) = ἀνεμοστρόβιλος, συστροφὴ ἀνέμου 2) ὑδάτων συστροφή· ἴδ. σ̈άκουλ-ι, πορδα-σ̈άκουλ-ι. — πσ̈τιέλε̱ζε̱-α, μπσ̈τιέλε̱ζε̱-α, με̱σ̈τιέλε̱ζε̱-α πληθ. α-τε̱. — λέγεται δεισιδαιμονικῶς καὶ ἐρ'ε λjίγε̱, χ̑άjε ουjκ-ου ἐξορκισμὸς τοῦ ἀνεμοστροβίλου. — χ̑άjε ουjκ ε πσ̈ίκα κούκj, [(θιμjάμε̱, ε bοζούρε̱ (? ? ? = εἶδος χόρτου)]. — λέγοντες ταῦτα πτύουσι τρὶς ἐπὶ τοῦ κόλπου αὐτῶν.

πσ̈τῖλεμ (γ. τ.) μπσ̈τῖλεμ, με̱σ̈τῖλεμ (γ) = παθ. τυλίσσομαι.

πσ̈τῦj-ῦνj (τ), μπσ̈τῦj-ῦνj, με̱σ̈τῦj [Ἑλλην. πτύω, Λατ. spuo-ere] = πτύω· ἀόρ. πσ̈τύνα-ε-ι (γ) μετοχ. πσ̈τύεμ (γ) καὶ πσ̈τῦμ (συνηρ.).

πσ̈τύμ (τ. Καβ. Σ.) [τυμ-ι] μπσ̈τυμ, με̱σ̈τύμ (γ) = θυμιάω θυμιατίζω, 2) καπνίζω· ἀόρ. πσ̈τύμα-ε-ι, μετοχ. πσ̈τύμ (γ) τε̱ πσ̈τύμ-ιτε̱ (γ) οὐδ. = κάπνισμα, θυμίαμα.

πσ̈τύμε̱-α. μπσ̈τύμε̱-α με̱σ̈τύμε̱-α (γ) = πτύσμα, φτύσιμον.

πσ̈τύμεμ, μπσ̈τῦνεμ, με̱σ̈τῦχ̑εμ, πσ̈τῦχ̑εμ (Σ) = πτύομαι, φτύνομαι.

πυβέσ-έτ-έτ καὶ *πῦσ-ῦτ-ῦτ* = ἐρωτῶ, ἀντίθ. πε̱ργjέγjεμ.

πύκε̱-α (Βεράτ.) πύλjκε̱-α (Τυραν.), πύκλjε̱-α (Περμέτ.) πύκνε̱-α πληθ. α-τε̱ = σφῆνα = νjε̱ τσ̈όκε̱ dρουjε κjε̱ βε̱νε̱ νdε̱ πλjάσε̱τ πε̱ρ με τσ̈άμ dρουνε̱ = σφῆνα.

πῦλ-ι (γ. τ) πούλε̱-α (Τυραν.) [συγκρ. φύλλον] = δάσος, λόγγος.

πῦσ-ῦτ-ῦτ (συνηρ.) ἴδ. πύεσ-ετ-ετ.

πῦτεμ : παθ. = ἐρωτῶμαι.

Ρ

(καθαρὸν ἢ ψιλόν).

ϱάδε̨-α (τ) = ρριέσ̈τε̨-α (γ).
ϱαδίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = συχνάζω. ἴδ. ρεσ̈περόj (γ). 2) ἀραδιάζω ἴδ. ρ̣ριεσ̈τόj (γ), ρ̣ρεσ̈τόj (Σ).
ϱαδίτεμ (τ) παθ. = ἴδ. ρ̣ριεσ̈τόχ̆εμ (γ) ορεσ̈τόχ̆εμ (Σ).
ϱαδου̃α-όϊ (Περμέτ.) = τὰ πεζούλια τῶν πετρώδων ὀρέων, πληθ. ραδόνjτε̨· καὶ ραΐσ̈τε-jα: πληθ. ραΐσ̈τετε̨.
ϱα̃μ: (budi) μτχ. ἴδ. ρα̃νε̨ (γ) μτχ. τοῦ bίε.
ϱα̃μας: (γ) ἐπίρ̣. = πεφτὰ [ἴδ. bίε = πίπτω μτχ. ρα̃μ].
ϱάμε-jα = χαλκὸς (Τουρκ. bακε̨ρ) πληθ. ράμετε̨.
ϱάμτε̨ (ι-ε-τε̨) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.
ϱαμτούαϱ-όϱι (τ) ραμτούερ-όρι καὶ ραμτου̃ρ̣-όρι (γ) = χαλκεύς. — ραμτόρε-jα πληθ. ραμτόρε̨τε̨ ἀρσ. ραμτόρετε̨ θηλ.
ϱα̃νdε̨ (γ) ρένdε̨ (τ) ἐπιρ. = βαρέως, ἀντίθ. λjέχ̆ε̨τε̨. — με̨ βιὲν ρα̃νdε̨ καὶ με̨ βιὲν ρένdε̨ = μοῦ κακοφαίνεται.
ϱα̃νdε, (γ) ρένdε̨ (τ) (ι-ε-τε̨) ἐπίθ. = βαρὺς-εῖα-ύ, ἀντίθ. λjε̃χ̆τε̨.
(τε̨) *ϱα̃νdε̨τε̨,* τε̨ ρένdε̨τε̨ οὐδ. = ἡ βαρύτης. — τε̨ ρ̣α̃νdε̨τ' ε δε̃ουτ' = ἴδ. μα̃νθ-ι.
ϱα̃νd-εμ (budi) ἀόρ. ρα̃νdα-ε-ι, μτχ. ρα̃νdουνε̨. ἴδ. ρ̣ανdόj-όχ̆εμ.
ϱανdόj (γ) ρ̣ε̨νdόj (τ) = βαρύνω τινὰ καὶ εἶμαι βαρύς.
ϱανdόχ̆εμ (γ) ρ̣ε̨νdόνεμ, = βαρύνομαι, γίνομαι βαρύς. — με̨-τε̨-ι ρανdόχ̆ετε̨ = με̨-τε̨-ι βιὲν ρα̃νdε̨ (γ) μ' οὐρανdούα = μ' έρδι ρα̃νdε̨.
ϱα̃νε̨ (γ) ρε̃νε̨ (τ) ρ̣α̃μ (budi) μτχ. τοῦ bίε.
ϱα̃νε̨-α (γ) ρ̣έρε̨-α (τ) [Λατ. arena] = ἄμμος. πληθ. λείπει.
ϱαπετίμε̨-α: πληθ. ραπετίματε̨ (Ἰταλ. il strepito).
ϱασόj (Dibρα) (Τουρκ. τουρσ̈ί).
ϱε̃ = ἴδ. ορε̃. — βε̃-ρε̃ (γ) καὶ βε̨-ρε̃ (τ) = παρατηρῶ. — ε πάσ̈ε̨ πο σ' ε βου̃να ρε̃ = τὸν εἶδα ἀλλὰ δὲν τὸν παρετήρησα. — ε πάσ̈ε̨ πο νουκ' ε βου̃ρα ρε̃ (τ).
ϱε̃-jα: πληθ. ρε̃τε̨ (Σ. bogdan) = νέφος, σύννεφον, πληθ. ρε̃τε, καὶ ρα̃τε̨ ('Αργυρ.) (παράβ. Ἑλλην. ρέ-ω).

(ε) *ρε̱-ja:* πληθ. τε̱ ρᾶτε̱ ἐπίθ. ἴδ. ι-ρῖ-ου ἐπιθ. = νέος-α. ἀντιθ. ε-διέτε̱ρε̱-α. 2) νέα εἴδησις·—τὄ'τε̱ ρᾶ κε̱μι;=τί νέα ἔχομεν; α κε̱μι vdovjε̱ τε̱ ρε̱;=ἔχομεν κανὲν νέον; — ίμε-ρε̱, jοτ-ρε̱, ε-ρε̱jα=ἡ νύμφη μου, ἡ νύμφη σου, ἡ νύμφη (αὐτοῦ ἢ αὐτῆς) (οὕτως ὀνομάζει ἡ πενθερὰ τὴν τοῦ υἱοῦ σύζυγον).

ρέγjεμ: παθ. τοῦ ρημ. ρέκj = ἐργάζομαι.

ρεγjε̱νί-α (budi-bogdan Σ), περε̱νdῖ-α (6 udi) πληθ. ρεγjε̱νίτε̱=ἡ βασιλεία. ἄρθτε̱ περε̱νdῖα jότε=ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· — ἴδ. μbε̱ρετε̱νί.

ρέζμ-ι (bogdan) = κληρονομία.

ρεζμε̱τάρ-ι ἀρσ. ρεζμε̱τάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. ρεζμετάρε̱τε̱ ἀρσ. ρεζμετάρετε̱ θηλ.

ρε̱κόνj (τ) = ἴδ. νεκόj (γ)· βέτε πε̱ρτε̱ ρε̱κούαρε̱=ὑπάγω πρὸς παρηγορίαν (ἐπὶ ἀποθανόντος). — παθ. ρε̱κόνεμ = ἴδ. νε̱κόχ̌εμ.

ρε̱κίμ-ι (τ) = ἴδ. νε̱κίμ-ι (γ) πληθ. ρε̱κίμετε̱.

ρέκj: ρ. = ἐργάζομαι· μετχ. ρέγjε̱ καὶ ρέγjουνε̱ (γ), ρέγjουρε̱ (τ) ἀόρ. ρέγjα-ε-ι. — ρέκj λjε̱κούρατε̱=κατεργάζομαι τὰ δέρματα.

ρέμbε (bogdan) καὶ ρέμbjε. — γjάρπε̱ν ρέμbε = ὄφις χαλκοῦς. — dύερ ρέμbjε = θύραι μετάλλιναι.

ρέμε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρέματε̱=τὸ ρεῦμα τοῦ μύλου αὖλαξ ὕδατος бῖ οῦjι κjε̱ ὄκὸν vdε̱ μουλῖτ τε̱ dρῖθιτ. — ἴδ. ρρύμε̱-α.

ρε̱μίτσ-ίτσ-ίτσ: ρ. σκαλίζω.

ρε̱μόj (γ), ρε̱μόνj (budι), ρε̱μίχ̌ (Σ) καὶ ρε̱μίχι· — ἴδ. γε̱ρμόj καὶ μιχ̌.-ρε̱μόχ̌εμ-όνεμ, ρε̱μίχ̌εμ. ρ. = ἴδ. γε̱ρμόχ̌εμ, μίχ̌εμ.

(ι-ε-τε̱) *ρέμτε̱-ι-α-τε̱* (bogdan) = χαλκοῦς-ῆ-οῦν.

ρένd-ι (bogdan), ρένdε̱-α (γ.) = ἴδ. βράπ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

ρένd-ι (bogdan) = ἐποχή, καιρός· vdε̱ ρένd τε̱ Ἰουλjιάνιτ (bogdan) = vdε̱ κόχ̌ετ τε̱ Ἰουλjιάνιτ [ὀρθότερον ρέντ-dι πληθ. ρένdετε̱].

ρένdε̱-α (Σ) = φορά, ἀράδα· κε̱τε̱ ρένdε̱ = αὐτὴν τὴν φοράν.

ρένdε-jα: πληθ. ρένdετε̱ = ὁ τρίφτης. — καὶ ρένε̱ζε̱-α (Τυραν.) ἀντὶ ρένdε̱ζε̱-α: πληθ. ρένε̱ζατε̱.

ρε̱νdε̱ (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρᾶνdε̱ (γ) ἐπίρ.

ρε̱νdε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπίθ. = ρᾶνdε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) ἐπίθ.

ρενdόj-όνεμ (τ) = ἴδ. ρανdόj-όχ̌εμ (γ) = βαρύνομαι.

ϱενdόj (γ) ρ. = σπεύδω, ἐπισπεύδω, ταχύνω· ἁπλοελλην. ἀφεντεύω· [αρένdα = τρέχα ἁπλοελλην.]. — πε̣ρσε̄ ρενdόν αὄτοῦ ; (γ) = διατί τρέχεις ἔτσι ; = πε̣ρσε̄ έτσε̣ν με ρένdε̣ αὄτού ; ἴδ. βραπόνj (τ) καὶ βραπε̣τόνj, φε̣γόj (Τυραν.).

ϱε̣νdόμ, ρε̣νdόμθι (γ. τ.), σε̣ bάὄκου καὶ σε̣ bάὄκουτ (Σ)· ἐπίρ. = ὁραδιακῶς, ἰδ. ρένd-ι, ρένdε̣-α = φορά, ἀράδα, σειρά.

ϱε̣νdὄάκ-ου ? ? ? πληθ. ρενdὄάκε̣τε̣ ἀρσ. ⟨σπασμένος⟩.

ϱε̄νε̣ (τ) μτχ. ἴδ. ρᾶνε̣ (γ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ϱενεγόj : (budi) ρ. = ἀρνοῦμαι. — ἰδ. μοχ̇όj.

ϱε̣πάϱα : (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. πε̣ρπάρα.

ϱε̣πάϱαζι (Ἀργυρόκαστρον) = ἴδ. πε̣ρπάραζι.

ϱέπε̣-α (τ) = ἴδ. ρρίκε̣-α (γ) καὶ ρρίλjκε̣-α (Τυραν.).

ϱε̣πιέτε̣ (τ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρεπίτε̣ (γ) πε̣ρρπῖτε̣ (γ).

(ι-ε-τε̣) *ϱε̣πιέτε̣* (τ) = ἴδ. ι-ε-τε̣ ρρε̣πίτε̣ (γ) ι-ε-τε̣ πε̣ρρπῖτε̣ (γ).

(ι) *ϱε̣πιέτε̣μ-ι* (Βεράτ.) (ε) ρε̣πιέτε̣με-jα (Βεράτ.) θηλ. = ἀνωφερής. — (ι-ε-τε̣) πε̣ρπιέτε̣ (Ἀργυρόκαστρον).

ϱε̣πόὄ, πε̣ρπόὄ ἐπίρ. = κάτωθεν, ἀπὸ κάτω.

ϱε̄ϱε̣ (τ) μτχ. ἴδ. ρε̣νε̣ (τ) μτχ. τοῦ bίε = πίπτω.

ϱέϱε̣-α (τ) = ἴδ. ρᾶνε̣-α (γ) [πληθ. ρέρε̣τε̣ ἄχρηστος] = ἄμμος.

ϱέσε̣-α (γ) [ρούαj] ἀφηρ. = φύλαξις, προφύλαξις, ἐπαγρύπνησις. — ρέσε̣-α : πληθ. ρέσατε̣ [ἰδ. ρούαj] ι θόνε̣ ατῖ βένdιτ νdε̣ λjούμτ κjε̣ ρούαjνε̣ νάτε̣νε̣ πε̣ρ τε̣ ζε̣νε̣ πέὄκουνε̣ κουρ ρρίχ̇ετε̣.

ϱεὄπεϱόj : ρ. οὐδ. = συχνάζω.

ϱέὄτ (γ. budi) ρ. = ἀποσύρω, παραμερῶ τινά. — ρέὄτ κjέντε̣ (γ) = διώχνω, σταματῶ τοὺς σκύλους ὅταν ὁρμῶσιν κατά τινος, ἴδ. πουρόνj κjέντε̣ (τ)· ἀόρ. ρέὄτα-ε-ι· μτχ. ρέὄτε̣ καὶ ρεὄτουνε̣ (γ).

ϱέὄτεμ = παραμερῶ, ἀποσύρομαι· 2) ρέὄτεμ (Τοσκ.) = σ' πε̣ζᾶj (γ) [ἐκ τοῦ χ̇έὄτ γίνεται ρέὄτ τροπῇ τοῦ χ̇ εἰς ρ· ὡς χ̇ῦj (γ) καὶ ρῦj (τ)] [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. resto = παύω, σταματῶ].

ϱέτ-dι καὶ *ϱέντ-dι* (Μαλjεσία ε Σκόdρε̣σε̣) = τάξις καὶ σειρά (λέξις Σλαυϊκή) μὲ ρέτ = μὲ τὴν ἀράδα, κατὰ σειράν· 2) διαδοχικῶς (Τουρκ. νοbέτ· ἰδ. με κούρε̣, με κούραζε̣.

(ι) *ϱῖ-ου* πληθ. (τε̣) ρῖτε̣ = νέος· ἀντίθ. (ι) βιέτε̣ρε̣-ι. (ε) ρε̣-jα θηλ. πληθ. (τε̣) ράτε̣ = νέα· ἀντίθ. (ε) βιέτε̣ρε̣-α.

(τε̱) *ρῖ-τε̱:* οὐδ. = ἡ νεότης· μbε̱ τε̱ ριτ' τ 'ίμ = εἰς τὴν νεότητά μου.— ε ὄκόβα τε̱ ρίτε̱ τ'ιμ vdε̱ δε̄ τε̱ χ̄ούκjε̱ = ἐπέρασα τὴν νεότητά μου εἰς τὴν ξενιτειάν.

ρίγε̱-α πληθ. ρίγατε̱ (τ. bogdan) [Λατ. rex-gis] = βασιλεύς.

ρίζε̱-α πληθ. ρίζατε̱ (γ) = μανδήλιον ἄσπρον· 2) ρίζ' ε bέρραβετ με διάμε̱ κjε̱ κᾰ πλjᾰvdε̱σι πε̱ρκjάρκ.

ρίκ, ρίκ, ρίκ: θόνε̱ κουρ vdιέλε̱vε̱ ρόσατε̱.

ρικᾰ-νι (Σ) πληθ. ρικάνjτε̱ = ροσακ-ου = ἀρσ. πάπια.

ρίκε̱-α: πληθ. ρίκατε̱ = ρόσε̱-α = ἡ πάπια κοινῶς. — ρίκε̱-α πληθ. ρίκατε̱ (γ) καὶ πούλjε̱ dε̄τι = ἡ κοῦρκα.

ριέλ-ι: πληθ. ριέλε-τε̱ ('Αργυρ.) = κjουμε̱ὄτούαρ-όρι (εἶδος χόρτου).

ριέπ: ρ. = γδέρνω. — ἀόρ. ρόπα-ε-ι μτχ. ριέπε̱ καὶ ριέπουνε̱ (γ) ριέπουρε̱ (τ).

ριέπε̱σ-ι: ἀρσ. = γδάρτης· πληθ. ριέπε̱σιτε̱.

ριέπε̱σε-ja θηλ. πληθ. ριέπε̱σετε̱.

ριέπε̱τε̱ε ἐπίρ. = γδαρμένως.

ριέπε̱τε̱ (ι-ε-τε̱) ἐπιθ. = γδαρμένος-η-ον.

ρίμτε̱ (ι-ε τε̱) = πράσινος-η-ον ἴδ. (ι-ε-τε̱) γjέλjbε̱ρε̱-ι-α.

ρίπεμ: παθ. τοῦ ριέπ = γδέρνομαι.

ρίσ-ζι = ἴδ. ορίσ-ζι = ἡ ὄρυζα.

ρίσκ-ου ('Ελβασ.) = ἡ τύχη, ἴδ. φατ-ι κοινῶς (τὸ καλορίζικον).

ρίὄτας (γ) ρίὄταζε̱ (γ), ρίὄτασι (γ) ρίσταζι (γ) = νεωστί, ἔναγχος· κᾰ άρδουνε̱ ριὄτας = ἦλθεν νεωστί.

ρίὄτε-ja: πληθ. ρίὄτετε̱ = τραγανὰ (ζυμαρικὰ) ξηρὰ φύλλα ἐκ ζυμαρικῶν.

ρῖτε̱ (ι-ε-τε̱) (Σ) ἐπίθ. = ὑγρός-ά-όν.

ροbε̱νί-α (γ) ροbε̱ρῖ-α (τ) = αἰχμαλωσία, σκλαβιά πληθ. ροbε̱νίτε̱ (γ) ροbε̱ρίτε̱ (τ).

ροbε̱νίὄτ (γ) ροbερίὄτ (τ) ἐπιρ. = κατὰ τρόπον αἰχμαλώτων.

ροbε̱ρέὄε̱-α, ρubίνjε̱-α (τ) = ἡ αἰχμάλωτος, σκλάβα δούλη, πληθ. ροbε̱-ρέσατε̱, ροbίνjατε̱ [Σερβικὰ ροbίνjα = δούλη].

ρογjε̄-ja ? ? ? πληθ. ρογjέτε̱. — ρᾰ vjε̱ ρογjε̄ dε̱ μαλjτ. — κόκjε ρογjε̄.

ρόδε-ja, ρούδε-jα ('Αργυρ. τ. γ.) εἶδος φυτοῦ φυομένου εἰς τὰ χωράφια, ὅπερ προσκολλᾶται εἰς τοὺς διαβαίνοντας. — μ' ουbε̄ ρόδε̱ = ἐκόλλησεν ἀπ' ὀπίσω μου.

ρόε (budi) ἴδ. ορε̄, ρε̄ [βε̄ ορε̄, βε̄ ρε̄ = παρατηρῶ].

ρόjε̱-α (γ) πληθ. ρόjατε̱ καὶ ροjῑ-α πληθ. ροjίτε̱ = τὸ λαδερὸν κοιν. καὶ ρογjέ. — ἴδ. κάνdρε̱-α (Τυραν.).

ρόϊκε̱-α (τ) = bλjέτα κjε̱ ίκε̱ν πληθ. ρόϊκατε̱.

ροΐτ: (τ) ρ. = φεύγω (ἐπὶ μελισσῶν κατ' εὐφημισμὸν) ροΐτι μίζ' ε bλjετε̱σε̱ = dόλjι μίζ' ε bλjέτε̱σε̱. — ροΐτι bλjέτα πρέj σγjόϊτ = dόλι α ουτσ̈ούα bλjέτα πρέj σγjόϊτ = ίκου bλέτα πλjάκε̱. — (κατ' εὐφημισμὸν) μος ροΐτε; = μὴ ἐσάλεψεν ὁ νοῦς σου; (μος τε̱ ίκνε̱ μέντε̱;)

(ι-ε) *ρόϊτουρε̱* (Περμέτ.) κθίσ α μοῦρ ι ρόϊτουρε̱ = τοῖχος ἑτοιμόρροπος.

ρόκ-ου (bogdan) ['Ιταλ. la determinazione].

ρομάν-ι (Περμέτ.) = ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι πληθ. ρομάνετε̱.

ρόνjε̱-α (γ. bogdan) [ἴδ. ρουάνj] ὄνομα περιληπτικὸν = φυλακή, φρουρὰ = οἱ φύλακες, (πληθ. λείπει).

ρόνjε̱σ-ι (γ. bogdan) πληθ. ρόνjε̱σιτε̱ = φύλαξ. — ἴδ. ρούαjτε̱σ-ι.

ρόπ-bι = αἰχμάλωτος, σκλάβος.

ρόσε̱-α πληθ. ρόσατε̱ (γ. τ) πάπια (ἥμερη) ροσ' ε έγρε̱ = ἀγριόπαπια καὶ ροτσάκ-ου = ἴδ. ροσάκ-ου, πληθ. ροτσάκε̱τε̱.

ρουανj (τ) ['Ελλην. ρύω] ρούενj (budi) ροῦj (συνηρ.) = φυλάττω, προφυλάττω. — ρούαj-να Ζο̃τ = ρούεj-να Ζο̃τ = ρούj-να Ζο̃τ = Θεὸς φυλάξαι. — τε̱ ρούαjτε̱ Ζο̃τι, τε̱ ρούεjτε̱ Ζο̃τι, τε̱ ρούjτε̱ Ζο̃τι = ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ. — ρούενjε̱με̱ (budi) = ρούεjμε̱ (γ) = φυλάττομεν.

ροῦχεμ: παθ. = φυλάττομαι, προφυλάττομαι.

ρούαjτε̱σ-ι ἀρσ. = ὁ φύλαξ, ρούαjτε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρούαjτε̱σιτε̱ ἀρσ. ρούαjτε̱σετε̱ θηλ. = φύλαξ. καὶ

ρούεjτε̱σ-ι ἀρσ. ρούεjτε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρούεjτε̱σιτε̱ ἀρσ. ρούεjτε̱σετε̱ θηλικὸν = φύλαξ.

ρούjτε̱σ-ι ἀρσ. ρούjτε̱σε̱-jα θηλ. πληθ. ρούjτε̱σιτε̱-ετε̱ = φύλαξ.

ρόνjε̱σ-ι (Σ. bogdan) θηλ. ρόνjε̱σε-jα πληθ. ρόνjε̱σιτε̱ ἀρσ. ρόνjε̱σετε̱ θηλ. = φύλαξ.

ρουνγάλε̱-α ???

ρούdο-ουα ('Αργυρ.) = dασ̈ ρούτ = κριὸς μὲ μαλλί. ροῦdο (γ).

ρούτ-dι (γ) = κατσαρομάλλης = λjεσ̈-ρούτ = λjεσ̈ ι λjε̱μούετε̱.

ρουσ̈γjέρ-ι ('Ελβασ.) = ραγδαία βροχή.

ρούσ̈γjερ: ἐπίρ. = ρᾶ νjε̱ σ̈ι ρούσ̈γjερ = ἔβρεξε ραγδαίως.

ροῦj ('Αργυρ.) = ἴδ. χῦj (γ) = εἰσέρχομαι.

Ρρ

(ὑγρὸν ἢ τραχύ).

ρρᾶ-νι (Τυραν.) = λjᾶνγου ι ρρᾶσκεσε κjε ὅτίενε vdε τ' ἄμbελjιτ (vdε κjούμεὅτιτ) περμε ζᾶνε diάθε (πληθ. ρρᾶνjτε ἄχρηστος).

ρρᾶ-τε πληθ. τοῦ ρρε̄-jα καὶ ρρᾶ-jα (Ἀργυρ.)=ἡ ἔλμινς κοιν. λεβίθα. ἴδ. ρρέχι· πληθ. ρρένχενjτε (Περμέτ.).

ρρᾶζε-α (γ. bogdan), ρράdσε-α (Σ(ρρεζε-α (τ) πληθ. ρράζατε, ρράdσατε, ρρεζατε = ἡ ρίζα (κυρίως τοῦ βουνοῦ) ρράζε μάλjι καὶ ρρεζε μάλjι = ριζοβουνιά, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους. — ρρᾶζ' ε μάλjιτ καὶ ρρεζ' ε μάλjιτ = ἡ ρίζα τοῦ βουνοῦ.

ρράjζε-α πληθ. ρράjζατε (Σ) = σκώληξ. καὶ κρύμπ-bι· ὀνομάζουσιν οἱ Σκοδριᾶνοι μόνον τὸν μεταξοσκώληκα· ἴδ. ρρᾶ-jα — (Ἀργυρόκαστρον).

ρράκjε-jα (γ. τ.) πληθ. ρράκjετε=τὰ εὐτελῆ ἔπιπλα ἢ γενικῶς ἅπαντα τὰ ἔπιπλα· [ἑλλην. ῥάκ-ος] ἴδ. τέὅατε (Σ) καὶ πλjάτὅακτε (τ).

ρράλε [Λατ. rarus] ἐπίρ. = σπανίως 2) ἀραιὰ (ἁπλοελλην.) παροιμ. ρράλ' ε περμᾶλ. ἀντιθ. 1) ὅπεὅ. 2) déndoup καὶ déndouνε (γ).

ρράλε (ι-ε-τε) ἐπιθ.=σπάνιος -α -ον—ἀραιὸς -α -όν. τε ρράλετε οὐδ.=ἡ σπανιότης, ἡ ἀραιότης.

ρραλλόνj-όj ρ. ἐνερ.=ἀραιῶ, ἀραιόνω· ἀντιθ. ὅπεὅόj, dᾶντ (γ) dέντ (τ)

ρραλόνεμ-όχεμ παθ. ἀραιόνομαι.

ρρᾶνjε-α (γ) πληθ. ρρᾶνjατε, ρρενjε-α (τ.) = ἡ ρίζα τοῦ δένδρου. — ρρᾶνj'ε dρουνιτ (γ) ρρενj'ε dρουριτ (τ)=ἡ ρίζα τοῦ δένδρου.—ζᾶ ρρᾶνjε ζε ρρενjε (τ) = ριζόνω, πιάνω ρίζα. 2) ρρᾶνjε-α = καταγωγὴ ρρᾶνj'ε ατῖ νjερίου=ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. -νγα ε κα ρράνjενε;= πόθεν κατάγεται;

ρράπ-ι πληθ. ρράπατε καὶ ρρέπετε (Ἀργυρ.)=πλάτανος.

ρραπίὅτε -α=βεντ με ὅοῦμε ρράπα.—πληθ. ρραπίὅτατε.

ρρασbούα (Dίbρα)??? [= ἐργαλειό, αβλιμέντ.].

ρράσε -α πληθ. ρράσατε (ἑλλην. λαας-λᾶς]=πλὰξ -κός.

ρρασκαπίτεμ ρ. οὐδ. = ὑπεργηράσκω.

ρρᾶσκε̱ -α (τυραρ.)=ρράνε̱ -α πληθ. ρρᾶνατε̱ ρρᾶνε̱ dιᾶθι = πητιὰ κοιν. δι' ἧς πήζουσι τὸν τυρόν.

ρράσκε̱σε̱ -α (Τυραν.) πληθ. ρράσκε̱σατε̱ ὑποκορ τοῦ ρρᾶσκε̱ = μούλε̱ζ'ε θᾶτε̱ πρέj κjένγjι τε̱ κε̱ρφῖτε̱ πε̱ρ με ζᾶνε̱ dιάθε̱, κοιν. πητιὰ καὶ σ̈κjίλjτσε̱ -α (Σ) πληθ. σ̈κjίλjτσατε̱.

ρρασ̈κjέλj-ι (Σ)=vjι φάρε̱ σφούρκου κjι μbε̱λjέδιvε̱ bᾶρ.

ρράσ̈ (Σ) = ρράφσ̈ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈ = ρράφσ̈ ἐπίρ. ἴδ. ρραφσ̈όj-όχ̱εμ.

ρράσ̈τε̱ -α, ρράσ̈τ-ι (Καβ.) ρρέσ̈τε̱-α (γ), ρρέσ̈τε̱vε̱-α (γ) πληθ. ρρέσ̈τε̱-νατε̱. = κόκκαλον, ὀστοῦν. — ἴδ. άσ̈τε̱-α, έσ̈τε̱-α

ρράφσ̈-ι (Jακόβα) ἴδ. φούσ̈ε̱-α = πεδιάς.

ρράφσ̈ ἐπίρ. = τουρκ. dύστε̱.

ρράφ (γ) ἴδ. ρράχ [σύγκρινον ἑλλην. ραπ-ίζω, ράβ-δος]

ρράφσ̈, καὶ ρρούε (Σ) ἐπίρ.=ἰσοχειλὲς (ἐπὶ γεννημάτων)=μbουσ̈-ε ρράφσ̈ καὶ μbουσ̈-ε ρρούε (Σ)=γέμισον αὐτὸ ἰσοχειλές. ἴδ. μbούσ̈ πε̱ρ bούζε̱ (ἐπὶ ὑγρῶν).

ρραφσ̈ε̱τίνε̱-α (bogdan) = ἐπίπεδον πληθ. ρραφσ̈ε̱τίνατε̱.

ρραφσ̈όνj-όj = μbούσ̈ ρράφσ̈ (ἐπὶ γεννημάτων καὶ ὀσπρίων), παθ. ρραφ-σ̈όνεμ-όχ̱εμ = μbούσ̈εμ ρράφσ̈.

ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα (γ) θηλ. καὶ ρράχ̱ε̱σ-ι πληθ. ρράχ̱ε̱σιτε̱ ὀνομάζονται ἐκεῖνα τὰ ψάρια τὰ ὁποῖα βατεύονται, ατά πέσ̈κj κjε̱ ρρίχ̱ενε̱ = τὰ ψάρια ἐν καιρῷ τῆς βατεύσεως.—πληθ. ρράφε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράφε̱σετε̱ θηλ.

ρράχ̱ (γ. τ.) (Σ) ρράφ (γ) ρ. ἐνεργ. = δέρνω· τσjαπ ι ρράχ̱ουρε̱ καὶ τσjαπ ι dρέδουρε̱ (τ) = τράγος εὐνουχισμένος 2) ρραχ̱ Σταμbόλινε̱, Μισίρινε̱ κ.τ.λ. ἐμπορεύομαι μὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν, μὲ τὴν Αἴγυπτον κ.τ.λ.

ρράχ̱-ου: πληθ. ρράχ̱ετε̱ = ἴδ. κjιλjίσμε̱-α· τσέλj ρράχ̱ = ἀνοίγω κύλισμα· κουρ πρέσε̱νε̱ vdονjέ πύλε̱ α vdονjέ ζαbέλj, α vdονjε̱ βέντ djέρρ, α νί σ̈κούλjε̱νε̱ ρρε̱vjατε̱ ε κε̱ρτσ̈ούνjτε̱, πραμε̱ ε πουνόjε̱ν'ε bέ-jε̱νε̱ αρε̱ α βέσ̈τε̱.

ρράχ̱τσε̱-α (Σ) = πουρτέκα ε πούσ̈κε̱σε̱ πληθ. ρράχ̱τσατε̱.

ρράχ̱ε̱σ-ι ἀρσ. ρράχ̱ε̱σετε̱ θηλ. καὶ ρράφε̱σ-ι (γ) ἀρσ. ρράφε̱σε-jα θηλ. πληθ. ρραχ̱ε̱σιτε̱ ἀρσ. ρράχ̱ε̱σετε̱ θηλ. = αὔ, αjό κjε̱ ρρέχ̱.

ρρε̄-ja ('Ελϐασ.) ρρᾶ-jα ('Αργυρ.), ρρέχε (Περμέτ.) πληθ. ρρέχενjτε̱ καὶ boubάσ̈ιτε̱ πληθ. (Σ) = ἡ ἔλμινς-θος κοινῶς λεϐίθα.

ρρεbέσ̈-ι = καταστροφή· (Περμέτ.).

ρρεγόσ̈τε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρογός-ζι (τ) = ψάθα· [ἑλλην. ρίψ.].

ρρέγουλ-ι πληθ. ρρέγουjτε̱ (Σ) = τάξις.

ρρεγjάκ-ου (Περμέτ.) ἀρσ. ρρεγjάκε-jα θηλ. = (ι-ε) πίτσε̱ρρε̱-ι-α πληθ. ρρεγjάκε̱τε̱ ἀρσ. ρρεγjάκετε̱ θηλ. ἴδ. ρ. ρρέγjόνj-όj-όνεμ-όχεμ.

ρρε̱γjέj (Τυραν.) = ἀκτινοϐολῶ· λjε̱σ̈όj ρρέζε.—ρρε̱γjέν = ἀκτινοϐολεῖ.

ρρεγjε̱νῖ-α (Σ. budi) = τὸ βασίλειον πληθ. ρρεγjε̱νίτε̱· ἴδ. μbε̱ρετε̱νῖ-α, περε̱νdῖ-α (budi).

ρρεγjε̱νόj : ρ. = βασιλεύω.— ἴδ. μbε̱ρετε̱νόj.

ρρεγjόνj-όj (γ. τ.) = σμικρύνω. ἐλαττόνω, ἀφαιρῶ· ἴδ. πιτσε̱ρρόj-όχεμ.

ρρε̱γjόνεμ-όχεμ : παθ. σμικρύνομαι, ἐλαττόνομαι, ἀφαιροῦμαι·—σα τε ρρίτετε̱ ρρε̱γjόνετε̱ = ἀντὶ νὰ μεγαλώσῃ σμικρύνεται.

ρρέδε̱-α (Σ) = ἴδ. ρριέδε̱-α πληθ. ρρέδατε̱.

ρρεδόj-όνεμ ('Αργυρ.) = ἴδ. ρρεθόj-όχεμ.

ρρεζε̄-ja (budi Τοσκ. πληθ. ρρεζε̄τε̱ [Λατ. radus] = ἀκτὶς (ἡλίου) καὶ ρρέζε-jα (γ. bogdan) πληθ. ρρέζετε̱· ρρέζετ' ε dίελιτ = αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου· λjε̱σ̈όν ρρέζε ἀκτινοϐολεῖ.

ρρε̱ζίκ-ου : πληθ. ρρε̱ζίκjετε̱ = κίνδυνος [γραικ· τὸ ρίζικο = ἡ τύχη].

(ι) *ρρε̱ζίκσ̈ιμ-ι* ἀρσ. ε ρρε̱ζίκσ̈ιμε-jα θηλ. ἐπικίνδυνος.

ρρε̱ζμίμ-ι (Δυρράχιον) = τεινεσμὸς πληθ. ρρε̱ζμίμετε̱.

ρρε̱ζόνj (budi-bogdan Τοσκ.) ρρε̱dσ̈όj (γ) = κρημνίζω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων [ἐκ τοῦ ρρέζε̱-α (τ) ρράζε̱-α(γ)] ρρε̱ζόνεμ, ρρε̱dσ̈όχεμ(γ) παθ. με̱ ρρε̱dσόϊ κάλjι, γομάρι μούσ̈κα κ.τ.λ. = ου ρρε̱dσουέσ̈ πρέj κάλjιτ, πρέj γομάριτ, πρέj μούσ̈κε̱σ̈ε̱ = ἐκρημνίσθην ἀπὸ τὸ ἄλογο, γομάρι, μουλάρι· ουρρε̱dσουέ κάλjι = ἐκρημνίσθη ὁ ἵππος.—ουρε̱dσουέ μοῦρι = ἐκρημνίσθη ὁ τοῖχος.

ρρέθ-ι καὶ ρρεθ-δι ('Αργυρ.) πληθ. ρράθε̱τε̱ = τὸ στεφάνι, ὁ κρίκος, περιφέρεια· χῦνι (γ) χῦρι (τ) vdε̱ ρρέθ τε̱ σ̈όκε̱ϐετ = εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινωνίαν.

ρρέθ : ἐπιρ. = τριγύρω, πέριξ, ὁλόγυρα.—καὶ ρρότουλε̱, τόρρε̱ (bαρbατσ̈) κjαρκ, ρρεθ ε ρρότουλε̱, ρρεθ πε̱ρ κjαρκ, πε̱ρκjαρκ. κjαρκ πε̱ρκjαρκ. ρρεθ σ̈τε̱πίσε̱ = ρρότουλε̱ σ̈τε̱πίσε̱ = πε̱ρ κjαρκ σ̈τε̱πίσε̱ = πέριξ τῆς οἰ-

κίας. — βίνj ρρότουλε = βίνj ρρεθ. ε ρρότουλε, = βινj περκjάρκ = βίνj = κjαρκ περκjάρκ = τριγυρίζω.

ρρέθας: ἐπιρ. = κυκλικῶς, κυκλοτερῶς.

ρρεθόνj-όj ρ. ἐνεργ. = περικυκλόνω, 2) θέτω στεφάνια εἰς τὰ βαένια· παθ. ροεθόνεμ-όχεμ = περικυκλόνομαι.

ρρεθ-πρέσ: ρ. ἐνεργ. = περιτέμνω, πρέσ λjάφὂενε (Τουρκιστὶ bᾶj συνέτ) παθ. ρρεθ πρίτεμ = περιτέμνομαι. — ι ρρεθ-πρε̄μ-ι (γ) ι ρρεθ-πρέρε-ι (τ) = περιτετμημένος. — ἀντιθ. ι παρρεθ-πρε̄μ-ι (γ), ι παρρεθ-πρέρε-ι (τ) = ἀπερίτμητος.

ρρεθ-πρέσεjε-jα: πληθ. ρρεθ-πρέσεjετε = περιτομή.

ρρε̄j (γ) γενjένj καὶ γενjέj (τ) = ψεύδομαι. — θεμ ρρε̄να 2) ρ. ἐνεργ. = ἀπατῶ, ἐξαπατῶ τινά παθ. ρε̄χεμ (γ) γενjέχεμ (τ).

ρρέκ: (γ) ρ. ἐνεργ. = κάμνω τινα νὰ κουρασθῇ, τὸν κουράζω· ε ρρέκα τέπερ' ατέ νjερὶ νγjερσᾶ τ'ι jα ἀπ = τὸν ἐκούρασα πολὺ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ἕως νὰ τοῦ τὸ δώσω. — παθ. ρρέκεμ = κουράζομαι.

ρρεκάjε (Καβ.) ἐπιρ. = ποσὶ ρρεκε̄, ποταμηδόν, κρουνηδόν.

ρρεκε̄-jα: πληθ. ρρεκε̄τε = ρύαξ-ακος. — ρᾶ ὂϊ ρρεκε̄ = ἔπεσε ραγδαία βροχή.

ρρέκεμ: (γ. τ.) = πίκjεμ τέπερε (ἐπὶ ὀπωρικῶν) ουρρέκνε φίκjτε.

ρρέκj-γjι (budi) = ἴδ. ρίγε-α.

ρρεκjέθεμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. ἀνατριχιάζω· καὶ τερκjέθεμ (Καβ.) κjέθεμ (Σ), νγjέθεμ (Βεράτ. Περμέτ.) μ' ου ρρεκjέθ μίὂτε = μ' ου τερκjέθ μίὂτε = μ' ουνγjέθ μίὂτε

ρρεκjέθετε (πληθ. ὁ ἐνικ. ἄχρηστος) = ἡ ἀνατριχίασις.

ρρεμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. — ρρεμάλε-jα θηλ. = ἴδ. ρρε̄νεσ-ι (γ) ε-jα θηλ.

ρρέμεσ-ι (τ) ρρέμεσε-jα = ἴδ. ρρένεσ-ι-ε-jα πληθ. ρρέμεσιτε ἀρσ. ρρεμεσετε θηλ.

(ι) *ρρέμ-ι* ἀρσ. ε ρρέμε-jα θηλ. = ἐπιθ. = ψευδής· ψεύστης· προφίτ ι ρρεμ = ψευδοπροφήτης· πληθ. τε ρρέμιτε ἀρσ. τε ρρέμετε θηλ.

ρρέμε-jα (τ) = ἴδ. ρρε̄νε-α (γ)· πληθ. ρρέμετε.

ρρέμbατε πληθ. (bogdan) = τὰ κουπιὰ ['Ιταλ. remi].

ρρεμbέj [Λατ. rapio rapto] = ἁρπάζω, Περσιστὶ ρουbάjα = ἁρπάζω· ρ. ἐνεργ. = ἁρπάζω, ὑφαιροῦμαί τι.

ρρεμbέχεμ παθ, ἁρπάζομαι· 2) ἀφαρπάζομαι. — μος ου ρρεμbέ αὂτού =

μὴ ἀφαρπάζεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. — bούκα ου ρρεμbύε πρέj ζjάρριτ. — λjακνόρι ου ρρεμbύε πρεj ζjάρριτ.

ρρεμbέσε-α: πληθ. ρρεμbέσατε καὶ ρρεμbίμ-ι = ἁρπαγή, 2) ὁρμὴ τοῦ ρεύματος, πληθ. ρρεμbίμετε [=ἁρπαγή, rapidus=ὁρμητικός, βίαιος].

ρρεμbούλε-α (τ), ρρεμbούjε-α (Βεράτ.) πληθ. ρρεμbούλατε καὶ ρρεμbούjατε = ἁρπαγὴ (ἐπὶ πραγμάτων) ἴδ. πλjάτσ̈κε-α = λάφυρον.

(ι-ε) *ρρεμbύεσ̈ιμ* (γ) καὶ ρρεμbύσ̈ιμ (συνηρ.) = ἁρπακτικὸς-ή. — νjερῖ ι ρρεμbύεσ̈ιμ = ἄνθρωπος ὅστις ἀφαρπάζεται. — ούjε ι ρρεμbύεσ̈ιμ = κλεμμένον νερὸν (μαγικῶς) διὰ ἰατρικόν.

ρρεμbjέρε-α (Τοσκ.) ??? ⟨ἁρπαγή, λεηλασία⟩.

ρρέμπ-bι (γ) [καὶ ρρέμ-ι κακῶς] πληθ. ρρέμbατε = κλῶνος, κλωνάρι, ['Ιταλ. ramo] καὶ ρρέμπ-bι (τ), dέγε-α πληθ. dέγατε καὶ ρρέμπ-bι (τ) πληθ. ρρέμbατε = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ = ρρέμπ' ι λjοῦμιτ. — έρδι λjοῦμι ρρέμbα ρρέμbα = ἐπλημμύρησαν τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ. — φυτύρ' ε ατῖ κjε̃ ρρέμbα, ρρέμbα = τὸ πρόσωπόν του ἦτο (θωριαῖς, θωριαῖς) ὡς τὰ ρεύματα τοῦ ποταμοῦ.

ρρέμπθ-ι καὶ *ρρέμbθ-ι* (budi) [κακῶς ἀντὶ ρρέμπθ-ι] = κλωναράκι, ἴδ. ρρύμ-ι (γ), ρρύμε-α (Καϐ.) καὶ bίσκ-ου. — νjε ρρέμπθ ουλῖνι = ἕνα κλωναράκι ἐλαίας.

ρρενdσάκ-ου (Περμέτ.) ρρενdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρενdσάκετε ἀρσ. ρρενdσάκετε θηλ. ἴδ. ρρεdσάκ-ου-ε-jα = σπασμένος (ἐπὶ ἀνθρώπου).

ρρενdσόνεμ (Περμέτ.) = ἴδ. ρρεdσόνεμ (Περμέτ.).

(ι-ε) *ρρενdσούαρε* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε-ρρεdσούαρε.

ρρε̃νε-α (γ. bogdan) ρρέμε-jα (τ) πληθ. ρρε̃νατε = ψεῦδος, 2) (bogdan) πλαστόν.

ρρε̃νεσ-ι (γ) ἀρσ. ρρε̃νεσε-jα θηλ. = ψεύστης, ψεύτρια. πληθ. ρρένεσιτε ἀρσ. ρρένεσετε θηλ. — καὶ ρρενατσάκ-ου (γ) ἀρσ. ρρενατσάκε-jα θηλ. πλ. ἀρσ. ρρενατσάκετε, θηλ. ρρενατσάκετε καὶ ρρεντσάκ-ου ἀρσ. ρρεντσάκε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρρεντσάκετε θηλ. ρρεντσάκετε, καὶ γενjεσ̈τάρ-ι (τ) ἀρσ. γενjεσ̈τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. γενjεσ̈τάρετε, θηλ. γενjεσ̈τάρετε. — καὶ ρρεμάλ-ι (Περμέτ.) ἀρσ. ρρεμάλε-jα θηλ. καὶ ρρέμεσ-ι (τ) ἀρσ. ρρέμεσε-jα θηλ. πληθ. ρρέμεσιτε ἀρσ. ρρέμεσετε θηλ. = ψεύστης, ψεύστρια· καὶ ρρένκ-γου (γ) ρρένκ-γου (τ) πληθ. ρρένγjετε (γ) ρρένγjετε.

ρρ̱νόj (budi-bogdan) (Σ) ρ. ἐνερ. = καταστρέφω, ἀφανίζω. 2) κρημνίζω. ἴδ. ρρ̱ζόνj-ρρ̱dσόj ['Ιταλ. ruinare] ρρ̱νόχ̇εμ παθ.

ρρ̱νόj (Σ. bogdan) ἢ ρρνόj = ἴδ. ρρόνj ἢ ρρόj = ζῶ.

ρρ̱νίμ-ι (Σ. budi-bogdan) πληθ. ρρ̱νίμετ̱ = καταστροφή, 2) γκρέμισμα, κρημνός.

(τε) *ρρενούεμετ̱*: πληθ. = τ̱ ρρ̱dσ̈ούεμετ̱, 2) ἐρείπια, καὶ γ̱ρμάδ̱-α (τ) πληθ. γ̱ρμάδατ̱.

ρρ̱νjόσ (τ) ρ. ??? ρρ̱νjόσεμ (τ), σ̱̈νdέτι ίμ ουρρενjόσ = ριζόνω.

ρρέπ̱τ̱ (γ. Σκόdρα) ἐπίρ. = ἴδ. ρρέφ̱τ̱ (Βεράτ.) ἐπιρ.

(ι-ε) *ρρέπ̱τ̱* (Σ. γ) [Λατ. rapidus] ἴδ. ι-ε ρρέφ̱τ̱.

ρρεπ̱τόχ̇εμ (Σ. γ) [Λατ rapio-ere] = ἴδ. ρρεφ̱τόνεμ (Βεράτ.).

ρ̱πιέτ̱ (τ), ρρ̱πίρ̱ (Βεράτ.), ρρ̱πῖτ̱ (γ), π̱ρρ̱πίτ̱ (γ) = ἀνωφερῶς, κρημνωδῶς. — ρ̱πιέτ̱ μάλjιτ.

(ι-ε) *ρ̱πιέτ̱* (τ) ρρ̱πίρ̱ (Βεράτ.), ρρ̱πίτ̱ (γ) π̱ρρ̱πίτ̱ (γ) ἐπίθ. = κρημνώδης, ἀνωφερής, κατωφερής. — βέντ' ι ρρ̱πίτ̱ (γ) ἢ βένd' ι π̱ρρ̱πίτ̱ (γ) = τόπος κατωφερὴς ἢ ἀνωφερής. — μάλj' ι ρ̱πιέτ̱ (τ) = ὄρος ἀνωφερές, κατωφερές, κρημνῶδες.

ρρ̱πίν̱ α (γ) ρρίπ̱-α (τ) = ἀνωφέρεια, κατωφέρεια, κρημνός, πληθ. ρρ̱πίνατ̱ (γ) ρρίπατ̱ (τ).

ρρ̱σόκ-ου (Περμέτ.) = λωρὶς ὑφάσματος. καὶ ρρ̱τσόκε-jα (Βεράτ.) = ρρύπα ρόbεσ̈, π̱λjχ̇ούρασ̈. — ρρίσκ̱-α ('Ελβασ. Τυραν.) καὶ ρρίτσκ̱-α πληθ. ρρ̱σόκετ̱, ρρ̱τσόκετ̱ ρρίσκατ̱ ρρίτσκατ̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νjῑ ρρίσκ̱ π̱λjχ̇ούρ̱ = λωρὶς ὑφάσματος. — νjῑ ρρίσκ̱ δε̄ου = λωρὶς γῆς.

ρρ̱σ̈άj̱-α (Σ) = ἴδ. νεπ̱ρκ̱-α (τ) πληθ. ρρ̱σ̈άjατ̱.

ρρ̱σ̈ᾶν̱ (Σ) ἐπίρ. = ἴδ. ρρ̱σ̈κjᾶν̱ (budi-bogdan) ἐπίρ.

ρρέσ̈ḏ-α (Περμέτ.) πληθ. ρρέσ̈dατ̱ καὶ ρρέσ̈τ̱-τ̱ (γ) πληθ. = τὰ σκουλαρίκια τῆς γίδας τὰ ὁποῖα κρέμανται ὑπὸ τὸν λαιμόν. — ρρέσ̈τετ' ε δίσ̱ = τ̱ dύ βάθ̱τ' ε δίσ̱ κj̱ ι κᾶ νḏν̱ νόφουλατ.

ρρ̱σ̈έκ-ου (Σ), ρρ̱σ̈ίκj-ι (Σ) πληθ. ρρ̱σ̈ίκjετ̱ καὶ κατσίκj-ι πληθ. κατσίκjατ̱ [ἴδ. κοιν. τὸ κατσίκι ἐξ οὗ γίνονται οἱ ἀσκοί] = ἀσκὸς κοιν. τὸ ἀσκί.

ρρ̱σ̈ίν̱-α (Μιρ̱dίτα) = ἡ ρητίνη κοιν. ρετσίνα [dῡλ' ι βγj̱̄νιτ (γ) = dῡλ' ι βγj̱̄ριτ (τ)] καὶ ρρ̱σ̈ῑ-νι (Σ) ερ̱σ̈ίρ̱-α (τ. Περμέτ.) σ̈ίρ̱-α (Περμέτ.)

σ̈ι-νι (Τυραν.) καὶ αρσ̈ὶν-ι, σ̈ίνjε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρε̱σ̈ίνατε̱, ρρε̱σ̈ίνj-τε̱, ερε̱σ̈ίρατε̱, σ̈ίρατε̱, σ̈ίνj-τε̱, σ̈ίνjατε̱.

ρρε̱σ̈ίζε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρε̱σ̈κjίτε̱-α· πληθ. ρρε̱σ̈ίζατε̱. — βέντ ρρε̱σ̈ίζε̱ = τόπος ὀλισθηρός.

(ι) *ρρε̱̄σ̈ιμ-ι* (budi) ἀρσ. (ε) ρρε̱̄σ̈ιμε-jα θηλ. = ψευδής, ψεύτικος, πλαστὸς-ή· γjούχ̱ε̱ ε ρρε̱̄σ̈ίμε̱ (budi) = ψευδὴς γλῶσσα, πλαστὴ γλῶσσα.

ρρέσ̈κ ρ. ἐνεργ. = ζαρόνω, αὐχμῶ.

ρρέσ̈κεμ ρ. = οὐδ. = ζαρόνομαι.

ρρέσ̈κε̱τε̱ : ἐπίρ. = ζαρωμένως. — ι-ε-τε̱ ρρέσ̈κε̱τε̱ ἐπίθ. = ζαρωμένος-η, αὐχμηρὸς-ά, ξηρὸς-ά. — φίκου α̈σ̈τ' ι ρρέσ̈κε̱τε̱ σε̱ πιέκουνι = φίκου α̈σ̈τε̱ φόρτ ι πιέκε̱τε̱.

ρρέσ̈κ-ου (Ἐλβασ.) = ἕξις· με̱ jέτι ρρέσ̈κ dουχ̱άνι = μοῦ ἔγινεν ἕξις ὁ καπνός.

ρρε̱σ̈κάνjε̱ (budi-bogdan) ρρε̱σ̈κάνjας (Κροῦjα-Τυραν.) = ἐπίρ. χ̱ἶκεμ-ρρε̱σ̈κάνjε̱ = ἕρπω· ἴδ. σβάρε̱ (γ).

ρρε̱σ̈κjάσ-έτ-έτ (Σ) ρ. = ὀλισθαίνω, κοιν. γλιστρῶ· καὶ ρρε̱σ̈κjέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.), ἀόρ. ρρε̱σ̈κjίτα-ε-ι, μτχ. ρρε̱σ̈κjίτουνε̱ καὶ σ̈κέσ-έτ-έτ (Ἐλβ.) ἀόρ. σ̈κjίτα-ε-τι, μτχ. σ̈κjίτουνε̱. — καὶ σ̈κάσ-ετ-ετ (τ) σ̈κάσμε̱ — σ̈κίτνι — σκάσε̱νε̱ = ὀλισθαίνω.

ρρε̱σ̈κjίτε̱-α (Ἐλβασ.) = τόπος ὀλισθηρός· πληθ. ρρε̱σκjίτατε̱ καὶ σ̈κjί-τε̱-α, πληθ. σ̈κjίτατε̱, σ̈κίτε̱-α (τ) πληθ. σ̈κίτατε̱.

ρρέσ̈τε̱-α (Σκόdρα-Τυραν.) = ἴδ. ρριέσ̈τε̱-α.

ρρεσ̈τόj-όχ̱εμ (Σκ.-Τυραν.) = ρριεσ̈τόj-όχ̱εμ.

ρρέστε̱-τε̱ (γ) πληθ. = ἴδ. ρρέσdε̱-α (Περμέτ.).

ρρέσ̈τε̱-α (γ) = ἴδ. έσ̈τε̱-α. — ρρέσ̈τε̱νε̱-α = ἴδ. έσ̈τε̱νε̱-α.

ρρέτε̱-α [Λατ. rete] ρριέτε̱-α (bogdan) = δίκτυον.

ρρέτσκε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. λjέτσκε̱-α· πληθ. ρρέτσκατε̱.

ρρε̱τσκόσ (Περμέτ.) = ἴδ. λjετσκόσ ρῆμα.

ρρε̱τσκόj : ρ. = ἐκθέτω τινὰ εἰς κίνδυνον.

ρρε̱τσκόχ̱εμ, ρρε̱dσγόj-όχ̱εμ (Σ), ρρισ̈κόj-όχ̱εμ, ρρισγόj-όχ̱εμ ρημ. = κινδυνεύω.

ρρε̱τσκίμ-ι πληθ. ρρε̱τσκίμετε̱, ρρε̱dσγίμ-ι (Σ), ρρισκίμ-ι (Σ), ρρισγίμ-ι (Σ) πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱, ρρισ̈κίμετε̱, ρρισγίμετε̱ = κίνδυνος.

ρρε̱τσόκ-ου = ἡ κοιλία τῶν πτηνῶν· καὶ πλjᾶνdε̱σ-ι (Σκόdρα) = ἡ κοιλία τῶν τετραπόδων· πληθ. πλjᾶνdε̱σατε̱.
ρρε̱τσ̈-κύθ-ι (Κροῦjα) πληθ. ρρε̱τσ-κύθε̱-τε̱=ἴδ. λjέκjετε̱ (Ἐλβασ.).
ρρε̱dσγόj-όχ̆εμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχ̆εμ.
ρρε̱dσγίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι· πληθ. ρρε̱dσγίμετε̱.
ρρε̱dσάκ-ου (Περμέτ.) ἀρσ. ρρε̱dσάκε-jα θηλ = ἴδ. ι-ε ρρε̱dσούκρε̱ (Περμέτ.). — καὶ ρρενdσάκ-ου ἀρσ. ρρένdσάκε-jα θηλ. πληθ. ρρε̱νdσάκε̱τε̱ ἀρσ. — ρρε̱νdσάκετε̱ θηλ.
ρρε̱dσόνεμ καὶ ρρε̱νdσόνεμ = ἴδ. dε̱κόχ̆εμ.
(ι-ε) *ρρε̱dσούαρε̱* καὶ ι-ε ρρε̱νdσούκρε̱=ἴδ. ι-ε dεκούεμ (γ)· ἴδ. ρρεdσάκ-ου, ρρενdσάκ-ου.
ρρε̱dσίκ-ου (Καϐ.) = ἴδ. ρρε̱ζίκ-ου πληθ. ρρε̱dσίκε̱τε̱ καὶ ρρεdσίκετε̱.
(ι-ε) *ρρεdσίκσ̈ιμ* (Καϐ.)=ἴδ. ι-ε-ρρεζίκσ̈ιμ.
ρρε̱dσόj-όχ̆εμ (γ) ἴδ. ρρε̱ζόνj-όνεμ.
ρρε̱φάνε̱-α (Σ)=ἴδ. βέγjε̱-α.
ρρε̱φέ-jα (Σ) πληθ ρρε̱φέτε̱=ἴδ. ρρουφέ-jα.
ρρε̱φέj [Λατ. refero]=ὁμολογῶ. — ρρε̱φέχ̆εμ=ὁμολογοῦμαι ὑπό τινος. 2) (γ. budi, Σ) ρ. οὐδ. =ἐξομολογοῦμαι (εἰς πνευματικὸν)=ρρε̱φέj φάjετε̱ (πρίφτιτ α νούνιτ).
ρρε̱φίμ-ι=ὁμολογία. 2) ἐξομολόγησις.
ρρε̱φύεσ-ι πληθ. ρρε̱φύεσιτε̱=ἐξομολογητής, πνευματικός· ἴδ. καὶ νούν-ι.
ρρε̱φέσ̈κ-ου (Τυρ.) νjι φάρε̱ bᾶρι γjέμα γjέμα με λjούλjε τε̱ bάρδα, εἰς τὸ ὁποῖον προτιμῶσι νὰ κάθηνται τὰ καρδερίνια ὅθεν ὀνομάζονται καὶ ζὸκ ρρε̱φέσ̈κου (Τυραν.).
ρρεφε̱τόνεμ (Βεράτ) ρρεφκε̱τόνεμ (Περμὲτ) ρ. οὐδ. ἐρεθίζομαι, γίνομαι ὀξύθυμος, ἐξαγριόνομαι.
(ι-ε-) *ρρέφε̱τε̱* (Βερὰτ) ι-ε- ρρέφκε̱τε̱ (Περμὲτ)=δριμύς, σφοδρός, ὀξύθυμος (ἐπὶ ἐμψύχων) καὶ ραγδαῖος, ὁρμητικὸς (ἐπὶ ἀψύχων). λjούμ' ι ρρέφκε̱τε̱=ποταμὸς ὁρμητικός. — σ̈ῖου ι ρρέφκε̱τε̱=βροχὴ ραγδαία [Λατ. rapidus].
ρρέφε̱τε̱ (Βερατ.), ρρέφκε̱τε̱ (Περμέτ), ρρέπε̱τε̱ (γ)=ἐπιρ. ραγδαίως.
ρρεχ̆ε̃ (Περμὲτ) πληθ. ρρε̱χένj=ἴδ. ρρε̃-jα.
ρρῖ ἢ *ρρῖj*: ρ. οὐδ. κάθημαι. ἀόρ. νdένjα-ε-ι μτχ. νdένjουνε̱ (γ), νdένjουρε̱ (τ). — ρρῖ μbε̱ δε̃ (τ)=κάθημαι χαμαὶ καὶ ρρῖ πε̱ρ δε̃ (γ) ρρῖ νdε̱

bύθg=κάθημαι (καθιστά), ρρί μbg κgμbg (τ)=κάθημαι ὀρθῶς (ἐπὶ τῶν ποδῶν), ρρί μbg γjούνj = κάθημαι εἰς τὰ γόνατα.—ρρί κέμbg κρύκj (γ)=κάθημαι μὲ τοὺς πόδας σταυρωτά. — ι ρρί κούνdρg λjί-γjgσg=ἀνθίσταμαι εἰς τὸν νόμον. ρρί ούρτg=κάθημαι φρόνιμα. — ρρί díελι (budi)=δύει ὁ ἥλιος. ἴδ. περgνdὸν díελι [ἴδ. ἑλλ. νέ-ω (τὸ ν εἰς ρ)].

ρρίγg-α ? ? ?

ρριέδg-α, ρρέδg-α: πληθ. ρριεδάτg, ρρέδατg (Σ) [ὡς τὸ δέτg ἀντὶ διέτg] καὶ ρριέδgjε-jα πληθ. ρριέδgjετg, ρρύμ-ι ('Ελβασ.) πληθ. ρρύματg ρρύμg-α (Καβ.) πληθ ρρύματg = τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. ἴδ. ρ. ρριέθ.

ρριέσ̈τg-α (γ. bogdan, 'Ελασ.) πληθ. ρριέσ̈τατg καὶ ρρέσ̈τg-α (Σ) Τυ-ραν.) ράδg-α (τ)=στίχος, γραμμή ἀράδα.—vdένjvg με ρέσ̈τg =ἐκά-θισαν εἰς γραμμήν, ἀράδα. — κgvdόβα κάτρg πέσg ρριέσ̈τα=ἀνέ-γνωσα τέσσαρας πέντε στίχους. — ἴδ ρρουβί-α ('Ελβασ)=γραμμή.

ρριεσ̈τὸj (γ) ρρεσ̈τὸj (Σ. Τυραν.), ραδίτ (τ)=παρατάσσω, ἀραδιάζω· ρριεσ̈τόχ̌εμ (γ) ρρεσ̈τόχ̌εμ (Σ. Τυρ.) ραδίτεμ (τ)=κοινῶς ἀραδιά-ζομαι.

ρρῖ ('Ελβασ. Καβ.) ρ. ἐνερ.=φθάνω (ἐπὶ ὕψους ἀλλὰ δὲν φαίνεται τό-σον ἀκριβῶς ἡ διάκρισις αὐτή) π. χ. ε ρρῖνι déγgv ε dρoῦνιτ καὶ ρ. ἀμεταβ =φθάνω ἐπὶ ἀποστάσεως. π. χ. ε μbgρρίνι πρεj ούδgσg= ἔφθασεν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας.—αρρίj ('Αργυρ.), χ̌αρρίj (Περμέτ), μbgρρίj ('Ελβ. Καβ.) μός ε ρρίφτg!=νὰ μὴ φθάσῃ (νὰ τὸ κάμῃ)! φρά-σις (ἐπὶ ἀρᾶς).

ρρίκg-α (γ) ρρίλjκg-α (Τυραν.), ρέπg α (τ) πληθ. ρρίκατg, ρρίλjκατg = τὸ ραπάνι, ραπανάκι.

ρρίκjgνg-α (γ) πληθ. ρρίκjgνατg = κρότων, τὸ τσιμποῦρι. — καὶ ρρίκ-jgρg-α (τ) πληθ. ρρίκjgρατg. κgπούσ̈g-α (Βεράτ. τ.) πληθ. κgπούσ̈ατg.

ρρίλjκg-α (Τυραν.) = ἴδ ρρίκg-α (γ) πληθ. ρρίλjκατg.

ρρίπg-α (τ) = ἴδ. ρρgπίνg-α (γ) πληθ. ρρίπατg.

ρρίσγg-α (Περμέτ.) = ἡ πελεκούδα τῆς πέτρας· πληθ. ρρίσγατg.

ρρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρρίτ-ίτ-ίτ (τ) = αὐξάνω, ἀναστκίνω (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ φυτῶν)· ρρίσ djέμ=ἀνατρέφω τέκνα· ουρρῖτ diάλjι ε ουbε̃ ι μαθ= ἐμεγάλωσε τὸ παιδί· ουρρίτ dρoῦνι ι φίκουτ (γ), ουρρίτ dρoῦρι ι φίκουτ (τ) = ἐμεγάλωσεν ἡ συκέα.

ρρίσκε̱-α ('Ελβασ.) (Τυραν.) πληθ. ρρίσκατε̱ = ἴδ. ρρε̱σόκ-ου καὶ ρρίτσκε̱-α ('Ελβασ.-Τυραν.) πληθ. ρρίτσκατε̱.

ρριϊγόj-όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχ̱εμ.

ρσιϊγίμ-ι πληθ. ρριϊγίμετε̱ = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι (Σ).

ρριϊκόj-όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκόj-όχ̱εμ.

ρρισκίμ-ι (Σ) = ἴδ. ρρε̱τσκίμ-ι πληθ. ρριϊκίμετε̱.

ρρίτ-ίτ-ίτ (τ) = ἴδ. ρρισ-ίτ-ίτ (γ).

ρρίτεμ : = μεγαλόνω.

ρρίφεμ (γ) ρρίχ̱εμ· παθ. τοῦ ρ. ρραφ (γ) ρραχ̱.—πέϊκjιτε̱ ἢ πίσκjιτε̱ ρρίχ̱ενε̱ ἢ ρρίφενε̱ (γ) = οἱ ἰχθῦς συνουσιάζονται.

ρρνόj (Σ) ἢ ρρε̱νόj (Σ) = ἴδ. ρροj = ζῶ.

ρρόbε̱-α (τ) πληθ. ρρόbατε̱ (τ), ρρόbε-jα πληθ. ρρόbετε̱ (γ) πέτκ-ου (γ) πληθ. πέτκατε̱ = ἔνδυμα, φόρεμα, στολή.

ρρογόσ-ζι (τ) πληθ. ρρογόζατε̱ = ρίψ-πός, ψάθα.

ρρογjε̱-jα (τ) = πήλινον μικρὸν ἀγγεῖον· 2) κεραυνός· ρᾶ νjε̱ ρρογjε̱ νdε̱ μάλj ('Αργυρ.). — ἴδ. βετε̱τίμε̱-α ρρουφε̱-jα. — πληθ. ρρογjε̱τε̱.

ρρόδε-jα (τ) ρρουδε̱-jα (γ) πληθ. ρρόδετε̱ ρρουδέτε̱ = σποροειδεῖς ἄκανθαι εἰς τοὺς ἀγροὺς αἵτινες προσκολλῶνται εἰς τὰ φορέματα τῶν διαβατῶν.

ρρόj, ρρε̱νόj, (Σ. bogdan), ρρνόj = ζῶ, βιῶ, διάγω τὸν βίον· ἀντιθ. βdέσ ρ. ἀόρ. ρρόβα-ε-ι μετοχ. ρρούεμ (γ) καὶ ρρουμ, ρροῦαρε̱ (τ) ἀντίθ. dεσ (Σ). — ρρόφϊνε̱ πε̱ρ jέτε̱ = νὰ ζήσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα. — τε̱ γjάτε̱ν' ε μότιτ (Τυραν.) = εἰς ἔτη πολλά· τε̱ ρρούεμιτ καὶ (συνηρ.) τε̱ ρροῦμιτ (γ), τε̱ ρρούαρι-τε̱ (τ) = τὸ ζῆν, ἡ ζωή, ὁ βίος, τὸ διάγειν τὸν βίον· ρροj γjᾶλ = ζῶ, διάγω. — σ' γjᾶλ νdε̱ δε̱τ = δὲν δύναμαι (ἀδυνατῶ) νὰ ζήσω εἰς τὸν κόσμον ζωντανός.

ρροκ ἢ *ρρόκι* ρ. ἐνεργ. = πιάνω· ἅπτομαι (κυρίως διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ ἀψύχων καὶ ἀκινήτων). — ροκ πε̱ρ dόρε = χειραγωγῶ ρροκ νdε̱ κjάφε̱τ = ἀγκαλιάζω· ρροκ νjε̱ γοῦρ· ἴδ. καὶ κάπ, ζᾶ (γ) καὶ ζε̱ (τ) (ἐπὶ ἐμψύχων καὶ κινητῶν).

ρρόκεμ παθ. = ἴδ. κάπεμ, ζῖχ̱εμ (γ).

ρροκόλ (Σ) ἐπιφ. ἴδ. ρροτουλίμ (Σ) ἐπίρ.

ρροκουλίμε̱-α (Σ) = ἴδ. ρρουκουλίμε̱-α πληθ. ρροκουλίματε̱.

ρροκουλέj-έχ̱εμ (Σ) ἴδ. ρρουκουλέj-έχ̱εμ.

Ρϱόμεσ-ι νjε φσάτ ι Βεράτιτ περτέj ούρεσε Χασάν-bέουτ.—Ρρόμεσι ι κjέλjbουρε ¼ όρε νγα Ρρόμεσι κjούχετε έδε Σελενίτσε, (ή άρχαία Άπολλωνία), αΰ βέντ κjίτ τυμ ε άβουλε τε νγρόχετε.

ϱϱόνjεσ-ι πληθ. ρρόνjεσιτε (Έλβασ.), ρρού-ι (Τ) = ξυράφιον· ΐδ. τό ρῆμα ρρούανj.

ϱϱobίτεμ ρ. ούδ. (τ) ρρobίτεμ νγα πλεκjερία = φύσκεμ, ρρούδεμ, με βάρενε μίστεpατε νγα πλεκjερία.

ϱϱοσπόνjε-α (Σπάτι) πληθ. ρροσπόνjατε = σγαdā-νι (Τυραν.).

ϱϱότε-α πληθ. ρρότατε [Λατ. rota] τροχός, κοινῶς ή ρόδα.

ϱϱοτοβίλjε-jα καί *τοϱϱοβίλjε-jα* : πληθ. ρροτοβίλjετε, τορροβίλεjτε = ή ρόδα, ό τροχός.

ϱϱοτουλάϱ-ι (bogdan) άρσ. ρροτουλάρε-jα θηλ. πληθ. ρροτουλάρετε άρσ. ρροτουλάρετε θηλ. = στρογγύλος-η.

ϱϱότουλε-α [Λατ. rotula = τροχίσκος] πληθ. ρρότουλατε = σπόνδυλος, σφονδύλι.

ϱϱότουλε έπιρ. = ΐδ. ρρεθ. έπιρ.

ϱϱοτουλούαϱ-όϱι (τ) πληθ. ρροτουλόρετε = κυκλικός· ρροτουλούερ-όρι (γ) καί ρροτουλούρ-όρι συνηρ. ρροτουλόρε-jα θηλ, = κυκλική· πληθ. ρροτουλόρετε. ρροτουλέεσ-ι πληθ. ρροτουλέεσιτε. ρροτουλέσε-α πληθ. ρροτουλέσατε.

ϱϱοτουλίμθ (γ) έπιρ. ρροτουλίμ (Σ), ρροκόλ (Σ) = μέ άρδουνε περ κjαρκ ποσί ρρότουλε.

ϱϱοτουλόνj-όj [Λατ. roto, are] τριγυρίζω τινά, σίελ περκjάρκ. ρροτουλόννεμ-όχεμ παθ.

ϱϱότσκε-α (γ.τ.) πληθ. ρρότσκατε = dόμκε-α (Περμέτ.) πληθ. dόμκατε, dσόμκε-α (Περμέτ.) πληθ. dσόμκατε, dσούμκε-α (Περμέτ.).

ϱϱού-ι (Σ) ΐδ. ρρόνjεσ-ι.

ϱϱούανj-άj (τ) ρ. ένερ. = ξυρίζω καί (γ) ρρούεj καί ρρούj (συνηρ.) άόρ. ρρόβα-ε-ι, μτχ. ρρούαρε (τ), ρρούεμ (γ) καί ρρούμ (συνηρ.).

ϱϱουβā-νι (Έλβασ.), ρρουφā-νι (γ), ρρουφάνε-jα (Τυραν.), φρē-ρι (Περμέτ.) φρēρεζε-α (Βεράτ.), ρρύπτσε-α (Κρούjα), καπτσί-α (Τυραν.) = κουρ ι χā κόκjετε βέσιτ, ΐδ. βέσι ι ρρούσιτ. ρρούσι μbετ ρρουβāνι.— πληθ. ρρουβάνjτε, ρρουφάνjτε, ρρουφάνετε φρένjετε, φρέρεζατε, ρρύπτσατε, καπσίτε.

ρρουβῖ-α ('Ελβασ.) = ἴδ. βῖ-α καὶ ρρουβιέσ̈κουλε̱-α ('Ελβασ.) πλ. ρρου βιέσ̈κουλατε̱.

ρρούγε̱-α πληθ. ρρούγατε̱ = ἀγυιὰ (κυρίως πόλεως) (Τουρκ. σοκάκ).

ρρουγε̱τάρ-ι (γ) ἀρσ. ρρουγε̱τάρε-jα θηλ. πληθ. ρρουγε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. ρρουγε̱τάρετε̱ θηλ. = ἴδ. ουδε̱τάρ-ι-ἄρε-jα.

ρρούδε̱-α πληθ. ρρούδατε̱ = ζαρωματιά, ρυτίς.

ρρουδέ-jα (γ) πληθ. ρρουδέτε̱ = ρρόδε-jα πληθ. ρρόδετε̱, ὅ ἴδε.

ρροῦδεμ: ρ. οὐδ. = κοιν. ζαρόνω, συστέλλομαι, συμμαζεύομαι. 2) ἐπισωρεύομαι, καὶ μbε̱ρροῦδεμ (Καβ.)— ουρρούθ γjε̱νdε̱jα = ἐπεσωρεύθη ὁ λαός, ἐσυνάχθη ὁ λαός.

ρρούδε̱τε̱, μbε̱ρρούδε̱τε̱ (Καβ.) ἐπιρ. = σωρηδόν.

(ι-ε-τε̱) *ρρούδε̱τε̱*, ι-ε-τε̱ μbε̱ρρούδε̱τε̱ (Καβ.) ἐπίθ. σωρευμένος.

ρρούε: ἐπίρ. ἴδ. ρράφσ̈.

ρρούεj καὶ (συνηρ.) ρρούj = ἴδ. ρρούανj (τ).

ρρούθ, μbε̱ρρούθ (Καβ.) = συμμαζεύω, συστέλλω. — ρρούθ bούζε̱τε̱ = συστέλλω τὰ χείλη.

ρρούκ (Τυραν.), ρρουκουλίμθι ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.) ἐπίρ. = περιστροφάδην. — χ̈ούδ-ε ρούκ μόλε̱νε̱ (Τυραν.) = χ̈ίδ-ε ρρουκουλίμθι μόλε̱νε̱ ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.).

ρρουκουλέj ('Ελβασ. Καβ. Βεράτ.) ρ. ἐνερ. = κυλίω, περιστρέφω, κοιν. κυλῶ. καὶ ρροκουλέj (Σ), τσ̈όj ρροκόλ (Σ), ρρουκουλόj ('Αργυρ.) ρρουκουλίσ (τ) παθ. ρρουκουλέχ̈εμ, ρροκουλέχ̈εμ ρρουκουλόνεμ, ρροκουλίσεμ.

ρρουκουλίμε̱-α, ρροκουλίμε̱-α πληθ. ρρουκουλίματε̱, ρροκουλίματε̱ = κατρακύλισμα, κυλίνδησις.

ρρύλj-ι (Τυραν.) πληθ. ρρύλjατε̱ = ὁ κάλαμος τοῦ λάρυγγος.

ρρύλjε̱-α (τ), γρόσ̈ε̱-τε̱ (τ. πληθ. μόνον), θιέρρε̱-α (τ) = ἡ φακή.

ρρούμ-ι ('Ελβασ.-Τυραν.) πληθ. ρρούματε̱ = καλίου ι μίσε̱ριτ κjε̱ ἐσ̈τ' ι σ̈κόκjουρε̱.

ρρουμbουλάκ-ου ἀρσ. πληθ. ρρουμbουλάκε̱τε̱ = στρογγύλος.

ρρουμbουλάκε-jα θηλ. πληθ. ρρουμbουλάκετε̱ = στρογγύλη. (ι-ε-τε̱) ρρουμbλάκε̱τε̱ ἐπίθ. = στρογγύλος-η-ον.

ρρουμbουλάκ: ἐπίρ. στρογγυλά.

ρρούμbουλε̱-α πληθ. ρρούμbουλατε̱ ['Ελλην. ρόμβος] = στρογγύλη.

ρρουμbουλόνj-όj ρ. ἐν. = κάμνω τι στρογγύλον· ρρουμbουλόνεμ-όχεμ παθ.

ρρούσ-ι: πληθ. ρρούστε = κοιν. σταφύλι [Διό(νυσ)-ος] = ὁ διδάξας τὴν ἀμπελουργίαν· τροπῇ τοῦ ν εἰς ρ.

ρρούσκουλ-ι (Ἐλβασ.-Τυραν.) εἶδος ἀγκαθίου· πληθ. ρρούσκουjτε.

ρρούσνjᾶθι (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = σβάρνα. — ε τχιέκ ρρούσνjᾶθι = τὸν σύρω σβάρνα.

ρρουφᾶ-νι (γ) = ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρουφάνjτε.

ρρουφέ-jα (γ. budi) πληθ. ρρουφέτε = κεραυνός, ἀστροπελέκι. — ρᾶ ρρουφέjα = ἔπεσεν ὁ κεραυνός.

ρροῦχεμ = ξυρίζομαι· παθ. τοῦ ρροῦανj (τ), ρροῦεj (γ) ρροῦj.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρριέδε-α (Σ) πληθ. ρρύματε.

ρρύμε-α (Καβ.) πληθ. ρρύματε = ρεῦμα.

ρρύμ-ι (γ) = ἴδ. ρρέμπ-bι καὶ ρρεμπ-bι (τ) πληθ. ρρύματε.

ρρύμε-α (Καβ.) ρέμε-α (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύματε καὶ ρρέματε = τὸ εἰς τὸν μύλον ρεον ὕδωρ ἔτι δὲ καὶ ἡ αὖλαξ τοῦ ὕδατος.

ρρύπ-ι πληθ. ρρύπατε = τὸ λωρὶ (λουρί)· ρρύπατ' ε jοπίνγεσε = τὰ λουρία τοῦ τσαρουχιοῦ καὶ obόρβατ' ε jοπίνγεσε (Κροῦjα), dρέθτσατ'ε jοπίνγεσε (Σ. Μαλεσία ε Σίπερμτε).

(ι ε) *ρρυπεστjσεμ* (Τυραν.) = σκληρὸν πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν τρώγεται εὔκολα.

ρρύπτσε-α (Κροῦjα) ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.) πληθ. ρρύπτσατε.

Σ

σ' ἀρνητικὸν σίγμα. σ' jάμ = οὐκ εἰμί, σ' κᾶμ δὲν ἔχω, σ' χα δὲν τρώγω κ.τ.λ.

σᾶ ἀναφ. = ὅσος-η-ον ὅσοι-ὅσαι-ὅσα. καὶ μετ' ἐπιτάσεως γjίθε σᾶ.— σᾶ τε dούκσ = ὅσον ἢ ὅσα θέλεις. — σᾶ τε dόνι = ὅσον ἢ ὅσα θέλετε.— σᾶ περ κετὲ πούνε jάμ ι ζότι = ὅσον δι' αὐτὴν τὴν δουλειὰ εἶμαι ἱκανός.

σακού: = ἕως ὅπου, ἕως ὅτου (κοιν. ἐκεῖ ὅπου).— σᾶ κούτε bέτσ κτὲ πούνε ας πο bὲν κετὲ = ἐκεῖ ποῦ θὰ κάμεις αὐτὴ τὴ δουλειά, κάμε τούτη.

σᾶ ἢ ποσᾶ = ἐν ὅσῳ, ἅμα, μόλις. — σᾶ dρεκόβα ὄκοϊ vjg̨ ὄρg̨ = ἐν ὅσῳ ἐγευμάτισα παρῆλθε μία ὥρα. — ποσᾶ ἐρδα ούνg̨ αὔ ίκου = ἅμα ἦλθον ἐγὼ αὐτὸς ἀνεχώρησεν. — σαdό : = ὅσος κἄν, ὅση καὶ ἄν, ὅσον καὶ ἄν. — ὅσοι καὶ ἄν, ὅσαι καὶ ἄν, ὅσα καὶ ἄν. — σαdὸ τ' ι θούκϋ σ' τg̨ dg̨γjόν = ὅσα καὶ ἂν τοῦ εἴπῃς δὲν σὲ ἀκούει. — σαdομός : ὅσον καὶ ἂν δὲν εἶναι, τοὐλάχιστον. — σαdομὸς vjg̨ πακίτσg̨ πούνg̨ πό να ε bέν = ὅσον κἂν τίποτε, μίαν μικρὰν ἐργασίαν μᾶς τὴν κάμνει.

σᾶ ; ἐπίρ. ἐρωτ. = πόσος-η-ον ; πόσοι-αι-α ; (ἀναφέρεται εἰς τὸ κάκjg̨) σᾶ βg̨λjέν ; = πόσον ἀξίζει ; κάκjg̨ = τόσον ἢ τόσα. — σᾶ ι μάθ ; σα ε μάδε ; σᾶ τg̨ μάθ ; πηλίκος-η-ον (ἀναφέρεται εἰς τὸ σᾶ) σᾶ vjg̨ ρράπ = ἴσος μὲ ἕνα πλάτανον. — σακάκjg̨-χ̆έρg̨ ἢ σᾶ κάκjg̨-χ̆έραϋ = παρευθύς, ἐν τῷ ἅμα, ἀμέσως, 'ς τὴν στιγμήν.

σabε̄-jα (Ἐλβασ.) = σφενδόνη. καὶ χ̆obε̄-jα (τ) πληθ. σαβέτg̨ χ̆obέτg̨. — χ̆εθ χ̆obε̄ = σφενδονίζω. — ἴδ. bάχ̆ε-jα.

σάjvaj (bogden) ἀντὶ τg̨ σαj = αὐτῆς.

σαλbῑ-α (Βεράτ.) [Ἰταλ. salvia] κοινῶς ἀλιφασκιά πληθ. σαλbίτg̨· καὶ ϋg̨ρbέλjg̨ α (Σ) πληθ. ϋg̨ρbέλjατg̨, σουρbέλjg̨-α πληθ. ατg̨. bεdουνίτσg̨-α πληθ. bεdουνίτσατg̨ (Περμέτ.), σφάγg̨ α (Περμέτ.).

σαμάρ-ι = τὸ σαμάρι πληθ. σαμάρg̨τg̨.

σαμαρόσ-σεμ : ρ. ἐνεργ. = βg̨ σαμὰρ = σαμαρόνω.

σᾶνg̨-α (γεγ.) = ξηρόχορτον· (κjg̨ χ̆άνg̨ bαγετία) ἴδ. bᾶρ ι θάτg̨ = σανός.

σανdερϒjίj-α (bogdan) πληθ. σανdg̨ργjίjτg̨ = τέχνη.

σαποῦ-νι (Σ), σαπούν-ι (γ) σαποῦ-όϊ (γ) = τὸ σαποῦνι.

σαπουνίσ-εμ : ρ. ἐνεργ. = σαπουνίζω-ομαι.

σβαρ (γ. τ.), σβαρόj (γ), σβαρίσ ἢ σβαρίτ (τ), σβαρκ (Περμέτ.) ἀντίθ. τοῦ βᾶρ = κρεμῶ, ὅθεν σβαρ = ξεκρεμῶ παθ. σβάρεμ, σβαρόχ̆εμ, σβαρίτεμ, σβάργεμ = ξεκρεμοῦμαι.

σβάρg̨ (γ) ἢ σβαρϋ : ἐπιρ. ε χ̆όκjι σβάρg̨ καὶ τσβάρg̨ ((Βεράτ.) σβάρνα (τ) σκαπουλjάρg̨ (Ἐλβασ.), ρρg̨ϋάνg̨ (Σ) ρρg̨ϋκjανκσ-ι (Τυραν. Κροῦjα) ἴδ. όϋ ε bράν.

σβρανίσ (τ) = ἴδ. bρανίσ ρ.

σβέρκ-ου (τ) = ἴδ. ϋῑ-νι (γ).

σβέρθ-δεμ (Σ) ἴδ. βέρθ-δεμ.

σβεὄ, σdεὄ (Σ) (bogpan) ἀντιθ. τοῦ βεὄ ρ. τὸ παθ. σδίὄεμ., σdίὄεμ. (Σ) dδίὄεμ. (bogdan).

σβετg̱νόj-όχ̱εμ (Ἐλδασ.) = ἴδ. σδετg̱νόνj (Περμέτ,)· καὶ ι σδετg̱νούεμι ! = τίτλος ἀπονεμόμενος εἰς τὸν διάδολον· καὶ ι πα πιέσι, ι πα ούδι κ.τ.λ.

σβουγουλόν (Καδ.) ρ. τριτοπρόσωπον = σbαρθ dρίτα· πο σδουγουλόjg̱νg̱ μάλjετg̱ (Καδ.) = πο αγόν, πο σbαρθ dρίτα.

σbαβίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = διασκεδάζω, περιπατῶ· καὶ σbαδίτεμ (τ) τὸ αὐτό.

σbαϑ = ἐκδάλλω τὰ παπούτσια ἢ ταῖς κάλτσαις· καὶ σdάθ. — ἀντιθ. μbαθ. — σbαθ κg̱πούτσg̱τg̱ = ἐκδάλλω τὰ παπούτσια σbαθ bρέκg̱τg̱, σbαθ τὄαράπετg̱ = ἐκδάλλω τὰ ἐσώδρακα, ταῖς κάλτσαις.

σbάϑεμ, σdάθεμ (Σ) ἀντιθ. τοῦ μbαθεμ.

σbάϑουνg̱ καὶ σbάθουρg̱ μτχ. = ξεπόλυτος, χωρὶς παπούτσια χωρὶς κάλτσαις. 2) ξεδράκωτος· χωρὶς ἐσώδρακα.

σbαϱδουλόχ̱ετg̱ (Καδ.) = ἴδ. τσbαρδg̱λόνετg̱ (Βεράτ.).

σbαϱδούλjευ (γ.). ρ. κοιν. ξεθωριάζω.

(ι-ε-τg̱) *σbαδούλg̱τg̱* ἐπίθ. = ξεθωριασμένος-η-ον, ξεδαμμένος.

σbαϱϑ ρ. ἐνεργ. = λευκαίνω, ἀσπρίζω· ἀντιθ. vdσ̄j.

σbάϱδεμ ρ. οὐδ. = ἀσπρίζω bg̱νεμ bάρδg̱ ἀντιθ. vdσ̄ίχ̱εμ. — μ'-τ' jουσbαρθτg̱ φάκjεjα = ἀξιότιμος. — πελjχ̱ούρ' ε σbάρθμε.

σβαϱνὶσ = ἴδ. bρανὶσ ρ.

σbε̄j (γ) καὶ σbg̱j (τ) ρ. μεταδ. — ἴδ. σbε̄χ̱εμ.

σbε̄χ̱εμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. = bάχ̱εμ ι βέρδg̱ ποσὶ ι βdέκουνι κουρ ι ἴκg̱ν γjάκου. — ι ουσbε̄ φπάκjεjα = ι ου bε̄ ποσὶ dῦλ' ι βέρδg̱.

(ι-ε-) σbε̄τg̱ (γ. τ.) = με φάκjε τg̱ σbε̄τg̱.

σbε̄τε ἐπίρ. = κίτρινα.

σbg̱λjέϑ ρ. ἐνερ. ἀντιθ. μbg̱λjέθ.

σbg̱λjίδεμ παθ. ἀντιθ. μbg̱λjίδεμ.

σbg̱ϱδούκjεμ ρ. οὐδ. = μg̱-τg̱-ι dέλj bόjα = ξεθωριάζω· τὸ ρῆμα σbάρδεμ = ἀσπρίζω = bάχεμ κρεjτ bγρδg̱.

(ι-ε-) *σbg̱ϱδούλjg̱τg̱* ἴδ. ι-ε- σbαρδούλjg̱τg̱.

σbg̱ϱϑέj ρ. ενερ. = ξεκαρφόνω. 2) ξεθηλυκόνω· — μbg̱ρθέj ἀντίθ.

σbg̱ϱϑέχ̱εμ παθ. ἀντιθ. μbg̱ρθέχ̱εμ.

σbόκϑ-ι (γ. τ.) ὁ ἰχώρ. — (ἡ εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν βρεφῶν γινομένη πιτυρίδα) κοιν· πιτουρίδα.

σboj (τ) ἴδε dẹbój.
σbόνεμ=ἴδ. dẹbόνεμ, βdόνεμ.
σbοράκ-ου=εἶδος πτηνοῦ [εκ τοῦ bόρẹ-α καὶ σbόρẹ-α].
σbουκουρόj=καλλωπίζω· bᾶj τẹ bούκουρẹ.
σbουκουρόχεμ-όνεμ=εὐτρεπίζομαι, γίνομαι, ὡραῖος.
σbουλjὸj=ἀποκαλύπτω, κοιν. ξεσκεπάζω· ἀντιθ. μbουλjój.
σbουλjόχεμ-νεμ παθ. ἀντιθ. μbουλjόχεμ.
σbουλjέσẹ-α: πληθ. σbουλέσατẹ=ἀποκάλυψις ἀντιθ. μbουλέσẹ-α.
σbουσ-ούτ-ούτ: ρ. ἐνερ.=μαλακόνω, 2) ἡμερεύω. ἀντιθ. ἐγẹρσój.—τὸ παθ. σbοῦτεμ οὐδετέρως· ἀντιθ. εγẹρσόχεμ.
σbρένj (τ)=ξεζευγόνω ἀντιθ. μbρένj.
σbρέσ-έτ-έτ ρ. οὐδ. καταβαίνω 2) καταβιβάζω καὶ σdρὺπ καὶ σdρύπ' (γ) [εκ τοῦ σd-ριπ, ἀντὶ σd-χίπ τροπῇ τοῦ χ εἰς ρ ὡς χυj καὶ ρυj], καὶ σdρὶπ καὶ σdρίπι, σdẹρμὸj καὶ dẹρμój ('Αργυρ.), σdẹρμόνj (τ) ἀντιθ. χίπι·=ἀναβαίνω·-ὅθεν σdẹρμόνj=καταβαίνω βιαίως, ἢ καταβαίνω ἐξ ὕψους.— ι σbρεσ κᾶλjιτ=ι ούλjεμ κᾶλjιτ=καταβαίνω ἀπὸ τὸν ἵππον.—σbρὲσ πάγẹνẹ=καταβιβάζω τὸν μισθόν.—νjερῖ ι σbρίτουνẹ=πεπαυμένος ἀπὸ τὴν θέσιν.
(τẹ) *σbρίτουνẹ-ιτẹ*, τẹ σdρύπουνẹ-ιτẹ, τẹ σdẹρρμούκρẹ-ιτẹ καὶ τẹ dερρμούαρẹ-ιτẹ ('Αργυρ.)=ἡ κατάβασις.
σbροῦj ('Ελβασ.) ρ. ἐνερ.=σbουσ-ούτ-ούτ, σκjάκj ρ. ε σbροῦνα σẹ ρράφẹμι=ε σκjάκjα σẹ ρράφẹμι=ε σbοῦτα σẹ ρράφẹμι.
σbρυθ-δεμ (Κόρτσα) καὶ τσbρυθ-δεμ(Κόρτ.)κοιν.παραψήνω(ἐπὶ ὀπωρικῶν).
(ι-ε-τẹ) *σbρύδουρẹ* καὶ ι-ε-τẹ bρύδουρẹ=παραψημένον, πάροπτον — σ' jάνẹ τẹ τσbρύδουρẹ dάρδετẹ, μόλẹτẹ κ.τ.λ. καὶ ι-ε-τẹ νούλjκẹτẹ (Τυρ.) ι-ε-τẹ τσbρύδẹτẹ=πάροπτον, παραψημένον.
σbυθ. ρ. ἐνερ.=ὀπισθοδρομῶ τινα.
σbύθεμ=ὀπισθοδρομῶ, ὑποχωρῶ.
σbύλ (Καβ.) ρ. ἐνερ. ἴδ. τσ̈ελj=ἀνοίγω· ἀντιθ. μbύλ· ρ.
σγαdᾶ-νι (Τυραν.) πληθ. σγαdᾶνj τẹ=ατὸ γρόπατẹ κjẹ jάνẹ bρέκτ τẹ λjούμιτ, νγρᾶνẹ πρέj ούjιτ.
σγάκjεμ (Σ)=ἴδ. σγαφουλόχεμ.
σγαλjίτι ('Ελβασ.) τριτοπρ. ρημ.=τσ̈έλjι κόχα· κουρ bίε σ̈ι, πραμᾶ πẹρdάχενẹ ρε̃τẹ εδέ τσ̈ελj κόχα, θόνẹ σγαλjίτι.

σγάουρε-ja=κοίλωμα (ἐπὶ ὀρέων καὶ δένδρων) πληθ. σγάουρετε̱.

σγάρbουλε̱-α (Περμέτ.)=vjε̱ dροῦ κjε̱ ἐσ̈τε̱ γρε̱vε̱ ζε̱με̱ρα πε̱ρbρένdα σὶ ρράπι κ.τ.λ.

σγαφουλόj· ρ. ἐνερ. σγαφουλόj κραχ̈ανόριvε̱, (σγαφουλόχ̈εμ· ρ. οὐδ.).

σγάχ̈εμ καὶ τσγάχ̈εμ (Περμέτ)=χαυνόνομαι με̱ κε̱πούτετ φουκjῖα· — ἀόρ. ουσγάjα καὶ ουτσγάjτα· μετχ. σγάjτουρε̱ καὶ τσγάjτουρε̱· ι-ε-τε̱ σγάjτουρε̱=κεχαυνωμένος-η-ον.

σγε̱ρbόνjε̱-α (Τοσκ. Βερατ-Φρᾶσ̈ερι) πληθ. σγε̱bόνjατε̱ καὶ γούφε̱-α (Ἀργυρ.) ἡ κουφάλα.—σγε̱ρbόνj' dροῦριτ=ἡ κουφάλα τοῦ δένδρου.

σγε̱ρδῖj (γ) ρ. ἐνερ.—σγε̱ρδῖj δᾶμbε̱τε̱.

σγε̱ρδῖχεμ (γ. τ.) ρ. οὐδ. — ουσγε̱ρδίνε̱ φίκjτε̱ πρέj σ̈ίουτ.

σγε̱ρρόπεμ: ρ. μ' ουσγε̱ρρόπ bάρκου σε̱ πανγρᾶνι=bάρκου μ' ουbᾶ γρόπε̱ πρέj τε̱ παγρᾶνι.

σγίθ ἢ *γίθ*: ρ. ἐνερ. =λύω· 2) καταλύω (ἐπὶ νηστείας)· 3) ἐξηγῶ. — σγίδεμ ἢ γίδεμ: παθ.

σγρίπ-ι (γ) ἄκρα· μὸς ρρῖ vdε̱ σγρίπτ=μὴ κάθησαι 'ς τὴν ἄκραν. — vdε̱ γρίπτ τε̱ σκᾶμbιτ=εἰς τὴν ἄκραν τοῦ βράχου ἴδ. κάντ-dι, σκανj-ι.

σγjᾶj: ρ. ἐνεργ.=χαυνόνω τινά.—σγjᾶχ̈εμ=χαυνόνομαι.

σγjᾶj (γ)=bᾶj τε̱ γjᾶvε̱ καὶ σγjε̱'j (τ) ἢ τσγjε̱'j (τ), σγjανόj, σγερόj =φαρδύνω, πλατύνω. — παθ. σγjανόχ̈εμ, σγερόνεμ.=φαρδύνομαι.

σγjάσ-άτ-άτ=μακρύνω=bᾶj τε̱ γjάτε̱ καὶ σγjατόj=μακρύνω.

σγjάτεμ καὶ *σγjατόχ̈εμ*=bᾶχ̈εμ ι γjάτε̱=μακρύνομαι· ρρίτεμ ε bᾶχ̈εμ ι γjάτε̱.

σγέbε-ja (γ. τ.) σγεbε̄-jα (budi) πληθ. σγέbετε̱ καὶ σγεbέτε̱=ἡ λέπρα, ἡ ψώρα (ἐπὶ ἀνθρώπων) καὶ σ̈τρόκε̱-α, πληθ. σ̈τρόκατε̱ (ἐπὶ ζώων) ἴδ. καὶ τένjε̱-α (διὰ τὴν σημ. τοῦ budi).

σγεbόσ ρ. ἐνερ. =ψωριάζω τινα.—σγεbόσεμ=ψωριάζω (ἐγώ).

σγέδε̱-α πληθ. σγέδατε̱ σγέδε-jα πληθ. σγέδετε̱, λjάβρε̱-α (Σ) (ἴδ. ρ. λjαβρόj) πληθ. λjάβρατε̱=ζυγός.

σγέθ. ρ. = ἐκλέγω· 2) ξεχωρίζω τὰ γράμματα, συλλαβίζω· ὅθεν καὶ ἀναγινώσκω. — σγίδεμ παθ. τοῦ σγjέθ.

σγέρbε-ja (budl) καὶ σγερbε̄-jα (budi) πληθ. σγέρbετε̱ καὶ σγερbέτε̱=βότρυς ἴδ. τένjε̱-α.

σγέσ̈. ρ. = λύω τὴν ζώνην, ξεζώνω· ἀντιθ. νγέσ̈=ζώνω.

σγίσ̈εμ· ξεζώνομαι ἀντιθ. τοῦ νγjίσ̈εμ.

σγjόνj (Περμέτ.)=ἴδ. σκjόνj (Βεράτ.).

σγjόνjε̱-α (Βεράτ.) πληθ. σγjόνjατε̱=παρωνυχὶς καὶ κjένεζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. κjένε̱ζατε̱.

σγjοῦα-όϊ (τ) πληθ. σγjόνjτε̱, σγοῦε-οϊ (γ) καὶ σγjοῦε-νι (Σ) σγjοῦ-όϊ (γ. συνηρ.) = ἡ κυψέλη κοιν. κουβέλι.

σγjύρε̱-α πληθ. σγύρατε̱=ἡ λάβα, ἡ σκωρία ἡ ἐκ τοῦ πεπυρακτομένου σιδήρου προερχομένη.

σdάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ. bogdan) ρ. ἐνερ. = δίδω θάρρος, δίδω ἐλευθερίαν ἐκβάλλω τὸν φόβον, τὴν συστολήν τινος· ἀόρ. σdάτα-ε-ι, μετχ. σdατε̱ καὶ σdάτουνε̱·—μος ε σdάτ dιάλjε̱νε̱ σε bᾶν dᾶμ.— ζοτε̱νία σ' dούχ̈ετε̱ με ε σdάτουνε̱ σ̈ερbετόρινε̱ σε ι χ̈ίπε̱ν νdε̱ κjάφε̱τ· ἴδ. άπ σῦ ε φάκjε.

σdε̱ρβέκ-ου (Κροῦjα) (διεφθαρμένη λέξις ἀντὶ σβερκ-ου ἴδ. καὶ λjουγου ι κjάφεσε̱ (Σ).

σdεργjάχ̈εμ (Ἐλβασ.)=τεντόνομαι παρὰ τὸ σύνηθες, ἀσυστόλως (ἐν ὥρᾳ μὴ ἀπαιτουμένῃ), ἄλλοῦ ἐξαπλόνω τὴν χεῖρα καὶ ἄλλοῦ τὸν πόδα ἀπρεπῶς· σ̈ίχ σι σdε̱ργᾶχ̈ετ αὖ djάλjε̱ πε̱ρπᾶ πλjεκjσ̈, πε̱ρπάρα τε̱ με̱δένjσ̈=ἰδὲ πῶς τεντόνεται αὐτὸ τὸ παιδί· (ἀσυστόλως, ἀπρεπῶς) πρὸ τῶν γερόντων.

σdρε̱μόj (τ.) ρ. οὐδ. = καταβαίνω βιαίως.

σdε̱ρρίτ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = ἴδ. τσ̈θουρ. ρ. σdε̱ρρίτεμ ἴδ. τσ̈θοῦρεμ.

σdράμε̱-α (γ) = ἡ ἐπὶ τῆς ράχεως πληγὴ τῶν φορτηγῶν ζῴων ἕνεκα τοῦ σαγμαρίου, πληθ.: σdράματε̱.

σdρίπ καὶ σdρίπι (γ) (bndi - bogdan), dρῦπ καὶ σdρύπι (γ) dρῦπ καὶ dρύπι (γ.)—ἴδ. σbρέσ ρ.

σdρούκ-γου καὶ ὑποκορ. σdρούκθ-ι = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ροκανίζουσι τὰς σανίδας· πληθ. σdρούγjετε̱.

σdρουγόj-όχ̈εμ = ροκανίζω-ομαι.

σε σύνδεσμος εἰδικὸς (μετὰ ρημάτων)=ὅτι· 2) αἰτιολογ. = διότι.— σε δᾶ= ὅτι ἔδωκεν. (συγκριτικῶς μετὰ ὀνομάτων καὶ ἀντων.)=παρά, ἀπό, με̱ ι bούκουρ σε νjερίου = ὡραιότερος ἀπὸ ἄνθρωπον σε ι bάρδε̱, σε τε̱ bάρδινε̱ = παρὰ ὁ λευκός, παρὰ τὸν λευκόν.— σε ούνε̱ = παρὰ

ἐγώ. σε τύ=παρὰ σύ, σὲ αὔ=παρὰ αὐτὸς κ.τ.τ.—3=τὸ ὅ,τι (ἀναφορικὸν) μος dεγjό σε τὂ' θόνε bότα=μὴ ἀκούεις τὸ τί λέγει ὁ κόσμος.—σε σι = τὸ τί=τὸ πῶς.—σ' dι σε σὶ do τε bεχετε=δὲν γνωρίζω τὸ πῶς θὰ γίνῃ, σ' dι σε κjύσ do τε bέχετε, σ' dί σε σί do τε θέμ = δὲν γνωρίζω τὸ τὶ νὰ εἴπω.— 4) κjε =ὡς· θόνε σε βιέν μbερέτι (γ)=θόνε κjε βιέν μdερέτι· κεὄτοῦ σε θἕ=κεὄτοῦ κjε θἕ (τ). — σε τὂ = τό τί· νούκε dί σε τὂ' ι θάὂε=δὲν ξεύρω τὸ τὶ τοῦ εἶπα· α dί σε τὂ' τε bέjὂ ;=ξεύρεις τὸ τὶ νὰ κάμῃς; β'.) πόσον.—σε τὂ'ὂκρούχν μίρε=πόσον γράφει καλά· γ'.)=κἄτι.—σε τὂ' do τε τε θέμ =κἄτι τι θά σε είπῶ· σε τὂ' να κjενεκα (γ. τ.)=εἶδες τὸ τὶ εἶναι ;

σεj=ἐν ὅσῳ· σεj τε ρρόjὂ, τε πουνόὂ=ἐν ὅσῳ ζῇς νὰ ἐργασθῇς. —σεj jέτα=εἰς τὸν αἰῶνα ἐν ὅσῳ ὑπάρχει ζωή.

γjιθε σέj (γ. bogdan)=ὁλοτελῶς, ἀκριβῶς, ἐντελῶς, ὁλοκλήρως.

(ι-ε) *σέjτρε* (Περμέτ.)=ἐκ τίνος εἴδους· ε σέjτρε εὂτε κεjό ρρόbε; ἐκ τίνος εἴδους εἶναι τοῦτο τὸ φόρεμα; (δηλ. μάλλινο, ἢ βαμβακερό ;)

σελjίj-α (bogdan)=θρόνος· πληθ. σελjίjτε.

σεμούνdε-α : πληθ. σεμούνdατε=εἶδος ἐντόμου διὰ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει πρόληψις ὅτι ἂν σε ἐγγίζῃ θέλεις ἀρρωστήσει.

σεμούνdε-α καὶ *λjενγjύρε-α* ('Ελβασ.)=ἀσθένεια 2) ἰδίως ὁ τῦφος· πληθ. λjενγjύρατε.

(ι-ε) *σεμούνdε-ι-α* (bogdan)=ἄρρωστος· ἀντιθ. (ι-ε) ὂενdόὂε καὶ (ι-ε) σεμούνε-ι-α (γ) σεμούρε-ι-α (τ), σεμούτε-ι-α (Σ).

σεμούνj ἢ *σεμοῦj* (γ) σεμοῦρ (τ) ρ. ἐνεργ.=ἀρρωστῶ τινά· ἀντίθ. ὂενdοὂ, ὂερόj ἀόρ. σεμούνα-ε-ι (γ) σεμούρα-ε-ι (τ) μετοχ. σεμούνε (γ) σεμούρε (τ) με σεμοῦνι ποῦνα (γ), με σεμοῦρι ποῦνα (τ)=μὲ ἀρρώστησεν ἡ ἐργασία· παθ. σεμοῦχεμ (γ) σεμοῦρεμ (τ) ἀντίθ. ὂενdόὂεμ (γ) ὂερόνεμ (τ).

σέντ-dι πληθ. σένdετε (ἀρχαία λέξις ἐπὶ ἀψύχων=πρᾶγμα)· ὡς νjέ γjε σέντ=κἄτι τι.—γjίθε τὂ' φάρε γjᾶjε=κάθε εἶδος πράγματος· έjα τε τ' άπ νjε σένdι ἢ νjε γjε σένdι=ἔλα νὰ σοῦ δώσω ἓν κάτι τι πρᾶγμα. —τσά σένdε=κἄτι πράγματα (κάμποσα) μερικὰ πράγματα νjε σέντ κjε σ' τε βιέν μός ε κεροό.— τὂ' do σέντ=κάθε πρᾶγμα.—ασνdονjέ σεντ ἢ ασνdονjέ γjέ σεντ=οὐδὲν πρᾶγμα.

σενdούκ-ου πληθ. σενdούκετε [ἑλλην, σάνδυξ-κος] (bogdan) αρκε-α (Τουρκ. σενdοῦκι ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ).

σεπάτε-α (τ) πληθ. σεπάτατε = ἀξίνη. ἴδ. σοπάτε-α (γ).

σεπσέ: συνδ. αἰτιολ. = ἐπειδή, διότι. — περ σέ σ' ε bερε ατὲ πούνε; διατί δὲν ἔκαμες αὐτὴ τὴν δουλειά; — σεπσὲ σ' πάτö νγε = διότι δὲν ηὐκαίρησα· ἢ σεπσὲ dεγjoβα σε ε κιö bέρε τιάτερε = ἐπειδὴ ἤκουσα ὅτι τὴν εἶχε κάμει ἄλλος.

σέρε-α = ἡ πίσσα (Τουρκ. ζίφτ) 2) Ἅδης, κόλασις.

σέσ-ετ-έτ (γ) ρ. = κοσκινίζω μὲ τὴν σήταν· ἴδ. σιτόσ.

σέτεμ καὶ *σίτεμ* (γ) παθ. τοῦ προηγ.

σέτε-α (γ) ἴδ. σίτε-α (τ) [ἴσως ἐκ τοῦ Λατ. seta = μήρυγξ = τραχεῖα θρίξ, γουρουνότριχα] πληθ. σέτατε.

σεμbόν (Περμέτ.) τριτοπροσ. ρ. καὶ μbελjσόν (Βεράτ.) = με-τε-ι κεσέν (ἀπὸ κρυολόγημα).

Σερbῖ-α = ἡ Σερβία. — Σερbίöτ = Σερβιστί. — Σερbίöτε-jα = ἡ Σερβικὴ (γλῶσσα). — Σέρπ-bι = ὁ Σέρβος. — Σέρπκε-α = ἡ Σέρβα πληθ. Σέρπκατε.

σέρε-α = σειρά, ἀράδα (τ).

σερρίκ-ου: ι θόνε ατὶ öερίτιτ κjε λjίδινε γράτε φέσιν' ε βόγελjε vdε μάjετ τε κρέσε.

σί: ἐπίρ. χρόνου = ἀφοῦ. — σίτε βέτö ατιὲ = ἀφοῦ ὑπάγεις ἐκεῖ. — ἴδ. πασσί, μbασσί.

σί: ἐρωτ. ἐπίρ. = πῶς; τί; σι jέ; = πῶς εἶσαι; σι έöτε; = πῶς εἶναι; — σί: ἐπίρ. ἀναφορ. = ὡς καθώς. — σι νjερὶ = ὡς ἄνθρωπος. — σι αΰ = ὡς αὐτός. — καὶ ποσί. — bãν σί τε θότε = κάμε καθὼς σὲ λέγει. bεν σί τε dούκö = κάμε καθὼς θέλεις.

σικούουρ καὶ ποσικούουρ (budi) = ὡς καθώς. — σικούνdρεσε καὶ ποσικούνdρεσε (budi), σικούνdρε = καθώς. — σικούρ = δῆθεν, κοινῶς σανμάτι, σικούρσε, σικουρσέ· πασε νjε ᾶνdερρε σικούρ (ἢ σικουρσὲ) με βράνε = εἶδον ἐν ὄνειρον σανμάτι μὲ ἐσκότωσαν. — περσὲ κjᾶ" κεöτού σι κούρ σε τε βράνε; = διατί κλαίεις οὕτως ὡσὰν νὰ σὲ ἐσκότωσαν; — σικούρ με κjενε = σανμάτι νὰ εἶναι. — σικούρ βερτέτ = ὡς δῆθεν ἀληθῶς. — σιdὸ = ὅπως δήποτε, ὅπως καὶ ἄν. — σιdὸ με κjενε πού να = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. — σιdὸ τε θότε σ' κάμ περτε dεγjούαρε = ὅπως καὶ ἂν εἴπῃ δὲν θὰ ἀκούσω.

σιβιέτ = ἴδ. σιμbιέτ.— ι-σιbιέμ-ι ἀρσ. ε-σιbιέμε-jα (τ) θηλ. ἴδ. ι-ε-σιμbιέτσ̈ε̱μ-ι-με-jα = ἐφέτος, ἐφετεινός.

σιγουρῖ-α : πληθ. σιγουρίτε̱ = ἀσφάλεια.

σιγουρόj : ρ. = ἀσφαλίζω, ἐξασφαλίζω. παθ. σιγουρόχ̄εμ-όνεμ.

σῖλ (γ. συνηρ.) = ἴδ. σίελ.

σῖλ-ι : πληθ. σίλετε̱, σίλε̱-α = πρόγευμα.

(ι-ε) *σίλι-α* πληθ. τε̱ σίjε̱τε̱ ἀρσ. τε̱ σίjατε̱ θηλ. (bogdan) = ὅστις, ἥτις, οἵτινες, αἵτινες.— τε̱ σίλε̱τε̱ (οὐδ.) = τὸ ὁποῖον.— καὶ ι τσίλjι πληθ. τε̱ τσίλjε̱τε̱, ε-τσίλjα τε̱ τσίλjατε̱, οὐδ. τε̱ τσίλjε̱τε̱.

σίελ (γ. τ) καὶ (συνηρ.) σῖλ = στέλλω. 2) ρίπτω. — σίελ μὲ γούρε̱ = πετροβολῶ. — σίελ χ̄έλινε̱ = τριγυρίζω τὸ σουβλί. — σίελ βάλενε̱ = σύρω τὸν χορόν. ἀόρ. σο̄λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̱. παθ. σῖλεμ.— σῖλεμ ανdέj ε κε̱τέj = περιφέρομαι, τριγυρίζω, κινοῦμαι.— ἴδ. λjούεj, λjούαj.

σίελ καὶ (γ. συνηρ.) σῖλ. ρ. ένερ. = ἀργοπορῶ τινά. ἀόρ. σο̄λα-ε-ι, μτχ. σιέλε̱.— σῖλεμ = μένω, ἀργοπορῶ.— ἴδ. με̱νόj (τ) κjε̄λ (Ἐλb.) μος ουσίλε̱ = μὴ ἀργῇς.

σιμβιέτ (γ) σιμbιέτ (Σ. Κροῦjα) σιbιέτ (τ) = ἐφέτος, αὐτὴν τὴν χρονιάν, ἀντίθ. βιέτ = πέρυσι.

(ι) *σιμβιέτσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ ι-σιμbιέτσ̈ε̱μ-ι = ἐφετεινός. ἀντίθ. ι-βιέτσ̈ιμ.

(ε) *σιμβιέτσ̈ιμε-jα* (γ) ἢ ε-σιμbιέτσ̈ε̱με-jα = ἐφετεινή. — ι σιμbιέτσ̈ιμ-ι (Σ. Κροῦjα) ἢ ι σ̈ιμbιέτσ̈ε̱μ-ι. — ε σιμbιέτσ̈ιμε-jα (Σ. Κροῦjα) ἢ ε σ̈ιμbιέτσ̈ιμε-jα καὶ ι σιbιέμ-ι (τ) ε σιbιέμε-jα = φετεινός-ή.

σιvjε̱vjέ (τ) σινjινjί (γ) ἐπίρ. = ἐξ ἴσου, παρόμοια.

σίσε̱-α πληθ. σίσατε̱ = κοινῶς βυζί.— ι ἀπ σίσε̱ φόσ̈νjε̱σε̱ = βυζαίνω τὸ (παιδὶ) βρέφος.— πῖ σίσε̱ φόσ̈νjε̱jα = τὸ βρέφος βυζαίνει.

σίτ-σίτ-σίτ (Σ) = ἴδ. σέτ-σέτ-σέτ. = ἴδ. σ̈όσ̈ ρ.

σῖτεμ (Σ) ἴδ. σέτεμ, ἴδ. σ̈όσ̈εμ.

σίτε̱-α (Σ. τ) σέτε̱-α (γ) πληθ. σίτατε̱, σέτατε̱ = ἴδ. σ̈όσ̈ε̱-α = ἡ σήτα.

σι-τσίλjι, σι τσίλjα, σι τσιλjιdό, σι τσιλjαdό, ι τσιλjιdό (bogdan) ε τσίλjαdό, σι ι τσίλjι (Μάτια) σι ε τσίλjα (Μάτια), ι σιτσίλι ε σιτσίλjα, ι σι τσιλjιdό ε σι τσιλjαdό = ἕκαστος, ἑκάστη· ἴδ. γjίθε̱ σε-τσίλjι, γjίθε̱ σε-τσίλjα, γjίθε̱ κούσ̈ ἢ γjίθε̱ κούσ̈ι.

σίπε̱ρε̱ [Λατ. super, supera, supra] σίπρε̱ [Ἑλλην. ὑπέρ], σίπρι σίπραζι = ἄνωθεν, ἐπάνωθεν, ὕπερθεν· ἴδ. πε̱ρσίπε̱ρε̱, πε̱ρσίπρε̱.

(ι) *σίπερμ-ι*, ε σίπερμε-jα = ὁ ἄνω, ἡ ἄνω· ἐπίθ. πληθ. τε σίπερμιτε ἀρσ., τε σίπερμετε θηλ. ἴδ. ι έπερε-ι, ε έπερε-α (γ). — ἀντίθ. ι-ε πόσ̈τρε-ι-α.

σjάπ-ι (bogdan) πληθ. σjέπετε· ἴδ. σκjάπ-ι πληθ. σκjέπετε· ἴδ. τσjάπ-ι (τ).

σιέλε: ἐπίρ. = ἀργά. — τσ̈' κόχε έρδε ; τί καιρὸν ἦλθες ;— dιέθινε σιέλε = χθὲς ἀργά.

σjέτουλε-α (Βεράτ.) ('Αργυρ. budi) ἴδ. σκjέτουλε-α· πληθ. σjέτουλατε.

σκjάνj-ι (γ. bogdan) πληθ. σκάνjετε = ἡ ἄκρα.

σκάνθαρ-ι = σκάνθαρος, κοινῶς μαμοῦνι.

σκαρτσ̈ί-ου ('Ελβασ.) πληθ. σκαρτσ̈ίτε = ἄσωτος, μοσχομάγγας.

σκαφουλjάρεσ̈-ι (Τυραν.) = ἴδ. σ̈καπουλjάρεσ̈ ('Ελβασ.).

(ι) *σκενdέεjμ-ι* (budi) ['Ιταλ. ebrioso]. - ε σκενdέεjμε-jα θηλ.

σκερφῦλ-ι ('Ελβασ.) πληθ. σκερφέjετε καὶ τσκερφῦλ-ι = γουρρμάζι κjε έσ̈τε νγjίτουρε με μουσ̈κερίτ' ε bάρδα.

σκίλjε-jα (Μέση 'Αλβανία) πληθ. σκίλjετε = ἴδ. δέλπενε-α [σκύλ-ος].

σκιφτέρ-ι ('Αργυρ. Τυραν.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκιφτέρετε.

σκλαβῖ-α (πληθ. λείπει) = ἡ σκλαβιά· ἴδ. ρobενῖ-α.

σκλαβόσ-εμ = σκλαβόνω-ομαι.

σκλάπε-α = ἴδ. κλάπε-α, κjάπε-α· πληθ. σκλάπατε.

σκλάφ-βι πληθ. σκλέφτε (τ) καὶ σκλάβετε = σκλάβος· ἴδ. ρόπ-bι.

σκλέπε-α (Βεράτ.) = ἴδ. τσ̈κλέπε-α, γελjέπε-α· πληθ. σκλjέπετε.

σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) ἴδ. σκjιφτέρ-ι πληθ. σκλjιφτέρετε.

σκολjῖ-α (τ) σκόλjε-α (γ), σ̈κόλε-α (Σ) = τὸ σχολεῖον· πληθ. σκολjίτε σκόλjατε, σ̈κόλατε.

σκjίμε-α = στολισμός· πληθ. σκjίματε.

σκjιματάρ-ι = ὁ ἀγαπῶν τὸν στολισμόν, ὁ κομψευόμενος· τὸ θηλ. σκjιματάρε-jα, πληθ. τκjιματάρετε ἀρσ. σκjιματάρετε θηλ.

σκjιφτέρ-ι ('Ελβασ.-Βεράτ.) = ἱέραξ κοινῶς ξιφτέρι, γεράκι καὶ σκιφτέρ-ι ('Αργυρ.-Τυραν.) σκλjιφτέρ-ι (Περμέτ.) [Λατ. ac-cipiter] καὶ σκυφτέρ-ι (Σ).

σκjάκj ρ. ἐνεργ. = κάμνω μόλα = νjε γjε κjε έσ̈τε ε σ̈τεργούτε ε σbούσ ε bᾶj τε bούτε. — ἀντίθ. τοῦ σκjάκj εἶνε τὸ αρδάνκ ρ.

σκjάκjεμ παθ. ἀντίθ. αρδάνγεμ = κάμνω μαλακόν.

(ι-ε-τ̤ε) *σκjάκjε̤τε̤* ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̤ αρδάνγε̤τε̤.

σκjάπ-ι (γ. τ.) πληθ. σκjέπε̤τε̤ = bουτούκ ἢ σκjάπ μοτάκ ι παdρέδε̤.

σκjέπ-ι (Σ. Καβ. Βεράτ.) = ράμφος, σκjούπ-ι ('Ελβασ.), κjέπ-ι ('Αργυρ.) τσ̈ούκ-ου (Περμέτ.).

σ̈κjέπ-ι: πληθ. σ̈κjέπατε̤. — σ̈κjέπ' ι ρρόbε̤σε̤ = ἡ ἄκρη τοῦ ἐνδύματος.

σκjεπάρ-ι καὶ *τέσκε̤-α* (γ. Μαλjεσία) = σκέπαρνος, τὸ σκεπάρνι.

σκjεπτόρε-jα (Σ) ἡ μπεκάτσα. — ἴδ. σ̈κπτόρε-jα.

σκέρbουλ-ι ? ? ?

σκjέτουλε̤-α (γ) σιέτουλε̤-α (Βεράτ.) πληθ. σκjέτουλατε̤ = ἡ μασχάλη ['Ιταλ. scatula = θήκη].

σκjόλ-ι (Σ) = νεροχύτης.

σκjότε̤-α (γ. τ.) πληθ. σκjότατε̤ = έρε̤ με σ̈ι, κουρ φρῦν έρε̤ ε bίε σ̈ι (κjε̤ σ̈τίε σ̈ίνε̤ νdε̤πε̤ρ πενdσ̈έρετ, ε dύερτ).

σκότε̤-α ('Ελβασ.) πληθ. σκότατε̤ = γενεά, φυλή, γένος· μὸς ουνγjάλτε̤ κε̤jό σκότε̤! χ̈ούμπτε̤ κε̤jό σκότε̤! πρεj τσ̈' φάρε̤ σκότε̤ ἄσ̈τ' αὖ;

σκοπέτσ-ι (γ. τ.) πληθ. σκοπέτσε̤τε̤ = σκjάπ ι dρέδουρε̤.

σκουλῖ-α ἴδ. τσ̈κούλj πληθ. σκουλίτε̤.

σκουνdῖλ-ι (γ) σκουνdῖ-νι (bogdan) = τὸ κράσπεδον.

σκjόνj (Βεράτ) σγjόνj (Περμέτ) ρ. ἐνερ. = ἐξυπνῶ τινα ἴδ. κjοj ('Ελβ.)

σκjόνεμ (Βεράτ.) σγjόνεμ (Περμέτ) ρ. οὐδ. ἐξυπνῶ ἴδ. κjόχεμ ('Ελβ.)

σκούτε̤-α (Τσ̈ερμενίκα) πληθ. σκούτατε̤ [Λατ. suctum] καὶ

σκουτίνε̤-α Dibρα πληθ. σκουτίνατε̤ = ποδιὰ ἴδ. πε̤ρπάρε-jα [Βουλγαριστὶ σκούτινα). - σκουτίνε̤-α (Περμέτ) = κωλόπανον.

σκουνdῖ-νι: τὸ κράσπεδον καὶ σκουνdῖλ-ι. — με πρέκουνε̤ σκάνjνε̤ ε σκουνdίνιτ· (bogdan) = ἅπτεσθαι τῆς ἄκρας τοῦ κρασπέδου.

σκούτε̤-α (Σ) = (Τουρκ. bουdσ̈άκ).

σκουτέρ-ι (τ) = ἀρχιποιμὴν = ι ζότι δένετ ε ι στάνιτ ι τσίλjι βε̤ bαρί μbι ατό, ε νγρέχ̈ στάν. — πληθ. σκουτέρε̤τε̤.

Σκουτέρ-ι = μάλjι ι Σκουτέριτ νdε̤ Κε̤ραbε̤νίτ τε Ελjbασάνιτ ε τε̤ Τιράνε̤σε̤. — Αὐτὸ τὸ ὄρος γέμει ἀπολελιθωμένων ζῴων.

σκjόκε̤-α ('Ελβασ.) = σκjούκε̤-α (Τυραν.), κjόκε̤-α (Βεράτ.), κλούκε̤-α. — κλότσ̈κε̤-α (Βεράτ.) πληθ. σκjόκατε̤, σκjούκατε̤, κjόκατε̤, κλούκατε̤, κλότσ̈κατε̤ = ἡ κλῶσσα.

σκjούκε̤-α (Τυρ.) ἴδ. σκjόκε̤-α πληθ. σκούκατε̤.

σκjούπ-ι ('Ελβασ.) = ἴδ. σκjέπ-ι: σκjούπατε̱

σκjούφουρε̱-ι ('Ελβασ.) = ἴδ. σούλφουρ-ι (Σ. Κροῦjα).

(ι-ε-) *σκjούφουρτε̱*: ἐπιθ. = ι-ε- σούρφουλτε̱ (Σ. Κροῦjα).

σκύρε-jα (Μυζεκjέjα), σκυρε̱-jα ('Αργυρ.) = πήλινον πιάτον βαθουλό.

σκύτ-ι (Σ) = ἀσπίς.

σμαδόj—όχ̱εμ (Σ) = ἴδ. μαδόj—όχ̱εμ.

σμίρρ-ι (γ), σμίρρε̱-α (γ) σμιρ-ι (budi), ζελjī-α ('Ελβασ.) πληθ. ζ̱ε̱λjίτε̱ = φθόνος. ζηλοτυπία, κοιν. ζούλια. — κᾶμ σμίρρ = ἔχω φθόνον, φθονῶ.

σμίρρ-κέκj-ι = ζηλότυπος, ζηλόφθονος, φθονερός· πληθ. σμιρρκέκjε̱τε̱.— τὸ θηλ. σμιρρ-κέκjε-jα πληθ. σμιρρκέκjετε̱.

σοβάλj-ι ('Ελβασ.) = εἶδος ὄφεως μεγάλου, ὅστις τύπτει τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς οὐρᾶς.— ἴδ. καστρίκj-ι (Βεράτ.).

σοβάϊκε̱-α (τ) πληθ. σοβάϊκατε̱ = κερκὶς ἴδ. dρούκ-γου.

σόd (bogdan—Τύραν) ἐπιρ. = ἴδ. σότ [Λατ. hodie].

σοdάσ-ίτ-ίτ (bogdan, Μιρε̱dίτα) ρ. ἐνερ. mirare, με ι νγούλjε̱ σύτε̱ ἀόρ. σοdίτα-ε-ι· μετχ. σοdίτουνε̱.

σόjτ (γ. Μαλεσία) = ἴδ. σότ.

σογορίj-α (bogdan) = ἀγέλη (Τουρκ. συρὶ) πληθ. σογορίjτε̱.. — σογορίj νjέρε̱ζε̱ῦ = ἀγέλαι ἀνθρώπων. Τουρκ. συρὶ).

σόγjε-jα (bogdan) πληθ. σόγjετε̱ = πύργος 2) φυλακὴ (Τουρκ. καρακόλ) ἴδ. ρόνjε̱-α.

σογjερίj-α bogdan) κοιν. μάνδρα 'Ιταλ. mandra.

σογjετάρ-ι (bogdan) = φύλαξ πληθ. σογjετάρε̱τε̱.

σοκε̱λάσ ('Αργυρ.) σοκε̱λίj (Βεράτ.) = κραυγάζω, φωνάζω μὲ μεγάλην φωνήν, θε̱ρρέσ με φουκjī.

σοκε̱λίμε̱-α ('Αργυρ. Βεράτ.) πληθ. σοκε̱λίματε̱ = κραυγή.

σοκε̱λίμε̱-α, σοκουλίμε̱-α (budi) = βρυγμός, τρόμος 2) σοκε̱λίμε̱-α (Σικελο-'Αλβανικὸν) = σεισμός· dρίθμε̱-ε σοκε̱λίμε̱ = τρόμος καὶ βρυγμός· πληθ. σοκε̱λίματε̱ σοκουλόνj (budi) σοκε̱λόνj: ρ. dρίδεμ, σείω, κλονίζομαι.— τρέμω.

σομάρ-ι ('Ελβασ.) ἴδ. σαμᾶρ-ι πληθ. σομάρε̱τε̱.

σόνε̱τε̱ (budi). σόντε, σούντε (Σ) = ταύτην τὴν νύκτα, ἀπόψε.—ἀντιθ. μbρᾶμα (γ).

σόπ-ι, σοπάτε̱ (γ) πληθ. σοπάτατε̱ καὶ σε̱πάτε̱-α (τ) πληθ. σεπάτατε̱ = ἀξίνη, πέλεκυς, λjάτε̱ (Περμέτ.) καὶ λjατόρε-jα (γ) μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε σε̱πάτα [ἴδ. λjατόj] καὶ τσακόρε-jα (Τυραν.) [= κοιν. τσεκοῦρι] καὶ ναγάτσε-jα μᾶ ε βόγε̱λjε̱ σε λjατόρεjα.

σορολάσ-άτ-άτ (Τυραν.), σουρουλάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ.) = σίελ πε̱ρκjάρκ [Τουρκ. συρέρε̱μ = τριγυρίζω] ἴδ. σουρέλj, σουρουλάσ χέλιν' ε μίσιτ = γυρίζω τὴν σοῦβλα.

σορολάτεμ (Τυραν.) σουρουλάτεμ (Ἐλβασ.) παθ. σῖλεμ πε̱ρ κjάρκ.

σοράκ-ου ἀρσ. σοράκε-jα θηλ. πληθ. σοράκε̱τε̱ ἀρσ. σοράκετε̱ θηλ. ὅμοιος, ὁμοία τῇ κωρώνῃ (τῇ καλjακούδᾳ)· χλευαστικόν.

σόρρε̱-α: πληθ. σόρρατε̱ = ἡ καλjακοῦδα· ἡ κωρώνη.

σος (τ) = μος = μήπως. — σος σ' κίσ̈τε = μὸς σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε· σος σε σ' κίσ̈τε = μήπως δὲν εἶχε.

σόσ σόσ σόσ (τ) ρ. = σώζω ἴδ. σπε̱τόj, ἴδ. χ̱αρρίνj· 2) σημ. φθάνω· 3) τελειόνω ἴδ. μbαρόj (budi) σόσε̱νj σόσε̱ν σόσε̱ν. — παθ. σόσεμ.

σότ, σοd, (Τυραν. bogdan, budi) σόjτ (γ. Μαλjε̱σία = σήμερον. — σότ ε πε̱ρπάρα (γ) = ἀπὸ σήμερον καὶ ἐμπρός. — σότ πε̱ρσότ = διὰ σήμερον. — σι σότ = τὴν αὐτὴν ἡμέραν (σὰν σήμερα). — σι σότ τέτε̱ dίτε̱ = πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν. — σι σότ νjε̱ jάβε̱ = πρὸ μιᾶς ἑβδομάδος. — σι σότ νjε̱ μούαj. — σι σότ νjε̱ βίτ = πρὸ ἑνὸς ἔτους. — σότ μbε̱ σότ ἢ σότ με σότ = τὴν παροῦσαν ἡμέραν, ἐποχήν. — σότ ε τούτjε = σότ ε μbασκε̱νdάj (γ) = εἰς τὸ ἑξῆς. — τε̱ βίτσ̈ σότ τέτε̱ dίτε̱ = νὰ ἔλθῃς μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας. — τε̱ βίνjτσ̈ σότ νjε̱ jάβε̱, σότ νjε̱ μούαj = νὰ ἔλθῃς μετὰ μίαν ἑβδομάδα, μετὰ ἕνα μῆνα.

(ι) *σότμ-ι* (τ) ἐπίθ. = σημερινός. ε-σότμε-jα (τ) = σημερινή. — ι σόρμ-ι (τ) ε-σόρμε-jα, ι σότσ̈ιμ-ι (γ) ε σότσ̈ιμε-jα.

σουκαλjέν-ι (Dίβρα) ??? = σούλjτσ-ι καὶ κρουκαλjέν-ι (Dibρα) ???

σούνκ-γου (Καβ.) πληθ. σούνκjτε̱ ἴδ. δρῖ-α.

σούκατε̱ (budi) πληθ. μόνον = bρέγjετ' ε μάλjιτ.

σούκουλε̱-ι (Τυραν.) πληθ. σούκουjτε̱ = ράκος· ἴδ. λjέτσκε̱-α.

σοῦλjεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = ὁρμῶ· ἴδ. τοῦρρεμ. — ουσούλj κjένι, εδέ ε καφσ̈όϊ = ὥρμησεν ὁ σκύλος καὶ τὸν ἐδάγκασεν.

σούμbουλε̱-α πληθ. σούμbουλατε̱ = κομβίον σφαιροειδές.

σούντε (Σ) = ἴδ. σόντε.

σούπ-ι: πληθ. σούπετε = ὁ ὦμος.

σουρbόj (τ) ἴδ. σούρπ. ρ. σουρbόνεμ = ἴδ. σοῦρbεμ παθ.

σουρbέλjε-α (Ἐλβασ.), σφόγε-α (Περμέτ.) καὶ bedουνίτσε-α (Περμέτ.) πληθ. σουρbέλjατε, bedουνίτσατε = ἀλιφασκιά, ἐλελίφασκος.

(ι ε) *σούμbουλε-ι-α* καὶ *σούρbουλε-τε* (Ἐλβασ.) = νερουλός, ροφητὸς βε̃ ε σούρbουλετε = βε̃ ρρούφκε (Περμέτ.) = αὐγὸν νερουλόν. — καὶ ρρούφκε-α πληθ. ρρούφκατε (Περμέτ.).

σούρπ καὶ *σούρbι* (γ) σουbόj (τ) = ροφῶ.

σοῦρbεμ (γ) σουρbόνεμ (τ) παθ. τοῦ προηγ.

σουρουλάσ-άτ-άτ (Ἐλβασ.) = ἴδ. σορολάσ-άτ-άτ (Τυραν.).

σουρουλάτεμ (Ἐλβασ.) = σορολάτεμ (Τυραν.).

σούρφουλε-ι (Σ-Κροῦjα) καὶ ὂκjουφούρ-ι (Ἐλβασ.) [Λατ. sulfur-is] = θεῖον κοινῶς θειάφι.

(ι) *σούρφουλτε-ι-α* (Σ-Κροῦjα) καὶ ι ὂκjούφουρτε-ι-α = πρέj σούρφουλι.

σουρρίκ-ου (Κροῦjα) = κοτέτσι, καὶ κjυμέσ-ζι = ατύ κου φλjένε πούλjατε.

σουρρίλj-ι = κάνουλα τοῦ νεροῦ.

σουρρίλj (Τυραν.) καὶ σουρρούγjατε (Ἐλβασ.) ἐπίρ. = μακρουλῶς.

σούτε-α πληθ. σούτατε = ἡ ἔλαφος (θηλυκὴ) ἴδ. dρε̃-νι.

σπάκ-γου (Σ), σπάνγε-α (Ἐλβασ.) πληθ. σπάνγατε = σπάγγος.

σπελjκjῖ-νι (Ἐλβασ.) ἴδ. πεκjῖ-ρι (Περμέτ.) = τὸ κράσπεδον· καὶ σπενγῖ-α (Καβ. Τυραν. Κροῦjα) πληθ. σπενγίτε. πικjῖ-α πληθ. πικjίτε, πεκjῖ-ρι (Περμέτ.) πληθ. πεκjίνjτε.

σπερdρέθ (γ) ρ. ἐνεργ. = ἴδ. περdρέθ, ὂdρέθ (Σ).

σπέτσε-α: πληθ. σπέτσατε = πιπεριά· 2) κόκκινο πιπέρι.

σπίdε-α (Περμέτ.) = κούρβε-α ἢ μᾶλλον ἡ ἔχουσα ἰδιώματα μοιχαλίδος.

σπίθ-ι (Τυραν.) = ὑδρωπικιά.

σπίκθ-ι ἴδ. πίπεθ-ι, γουσ̃ακούκj-ι.

σπίνjε-α (τ) ἴδ. ὂπίνε-α = ἡ ράχη πληθ. σπίνjατε.

σπιλjᾶρ-ι (Τυρ.) πληθ. σπιλάρετε = εἶδος δικτύου· σπίλjτσατε (Σ) = ἴδ. ὂτjέκεζατε.

σπινάκj-ι = τὸ σπανάκιον· πληθ. λείπει.

σπίτσε-α: πληθ. σπίτσα-ε = μικρὸν σουβλί.

σποβίσ ('Αλβανο-Σικελικὸν) ρ. ἴδ. νγόρθ, τσόφ. — μẹ σποβίσι καλjι = ἐψόφησεν ὁ ἵππος μου.

σποὐτετ' (ε jοπίνγẹσẹ) (Σκοdρα Μαλjεσία ε πόστẹμẹ) ἴδ. ρρύπατ' ε jοπίνγẹσẹ.

στάβẹ-α (τ) ['Ιταλ. stiva] κοινῶς ἡ στίβα ἴδ. τούρρẹ-α νjẹ στάβẹ dρoῦ = νjẹ τούρρẹ dρoῦ· πληθ, τούρρατẹ.

στάν-ι: πληθ. στάνετẹ κοινῶς μανδρί.

στάπ-ι πληθ. στάπετẹ = ράβδος.

στέλjẹ-α πληθ. στέλjατẹ = ἡ φωλεὰ τῶν θηρίων.

στέπ-ι = ἡ ἄκρα.

στέπεμ: ρ. οὐδ. (γ) = κẹθέχẹμ νjẹ τσ̈απẹ πράπα (τẹ σ̈κόjẹ τιέτẹρι).

στẹρβίνẹ-α (Σ) πληθ. στẹρβίνατẹ = ἴδ. νγορδẹσίνẹ-α = ψοφίμι· καὶ κẹρμẹ-α πληθ. κέρματẹ (τ) = πτῶμα, ψοφίμι.

στẹρβίτ (Μυζεκjέjα) [στερ-βίτ-ι] ρ. ἐνεργ. = ἐκπαιδεύω, γυμνάζω τινὰ (κυρίως ἐπὶ ζώων, ὅταν γίνωνται ἑνὸς ἔτους τὰ γυμνάζουσιν ὡς τὰ ἄλογα (μᾶζẹτẹ) εἰς τὸ περιπατεῖν, τοὺς μόσχους εἰς τὸ ἄροτρον, τοὺς σκύλους εἰς τὸ κυνῆγι κ.τ.λ. τὰ παιδία εἰς τὸ γυμνάσιον παντὸς εἴδους γυμνασίου, ἐν γένει γυμνάζω ἐκπαιδεύω). — στẹρβίτ μέζινẹ = γυμνάζω τὸ ἀλογάκι· μέζ' ι στẹρβίτουρẹ = γυμνασμένον ἀλογάκι· ἀντιθ. μẹζ' ι πα στẹρβίτουρẹ = ἀγύμναστον ἀλογάκι.

στερβίτεμ: παθ. = γυμνάζομαι, ἐκπαιδεύομαι.

στẹργjόσ̈-ι = ι άτι γjύσ̈ιτ = πρόπαππος πληθ. σ̈τẹργjύσ̈ατẹ.

στẹργjύσ̈ε-jα = ε έμα ε γjύσ̈εσẹ πληθ. σ̈τẹργjύσ̈ετẹ. — φράσ. — γjύσ̈ στẹργjύσ̈ι ε κάτρẹγjύσ̈ι = πάππων πρὸς πάππων.

στẹρκjόκ-ου (γ) ἀρσ. πληθ. στẹρκjόκẹτẹ, θηλ. στẹρκjόκẹ-α = κωρώνη.

στẹρdίτεμ (Ρέκ' ε έπẹρẹ) ρ. = συναπαντῶ (ἀπροσδοκήτως) καὶ χ̑ασ (Σ). ουστẹρdίτνẹ (Dίbρα) = χ̑ασνẹ = ουπẹρπόκjνẹ μb'ούδẹ (παπρίτουρẹ). — ἴδ. πίκjεμ = ἐπὶ ταυτοῦ συναντῶ τινα.

στẹπμbέσẹ-α = ἐγγόνη = bίλjα σẹ μbέσẹσẹ πληθ στẹρμbέσατẹ.

στẹρδᾶμπ-bι (γ) = κουρ dέλj νdονjẹ δᾶμπ ισ̈τρέμbερ jάσ̈τẹ ρριέσ̈τẹσẹ καὶ στẹρδẹμπ-bι (τ).

στẹρκούνγουλ-ϊ = εἶδος ἀσθενείας πληθ. σλẹρκούνγουjτẹ.

στẹρνίπ-ι = ἔγγονος (ιbῖρι τẹ νίπιτ) πληθ. στẹρνίπẹνιτẹ (γ).

στẹρπίκ (Σ) ρ. = ραντίζω [στẹρ-πίκẹ-α] στẹρκίσ-ίτ-ίτ ('Ελβ). σπẹρκάτ

έτ-έτ (Περμέτ), πισκάτ-έτ-έτ (Βεράτ.) [στερκατ] καὶ στερκόj (Καβ.).

στερπίκεμ (Σ) παθ. ραντίζομαι, στερκίτεμ, σπερκάτεμ [στερκάτεμ] τσερκόχεμ (Καβ.) σπικάτεμ.

στερπίκε-α (Σ) στερκίτε-α (Ἐλβασ.) = ράντισμα πληθ. στερπίκατε, στερκίτατε.

στερφλjόκ (γ) ρ. ἐνερ. = πριῶ φλjοκετε νγατετρόj φλόκετε (ἐπὶ τριχοειδῶν πραγμάτων).

στερφύτσ-ι (Ἐλ βασ.) πληθ. στερφύτσατε = σύριγξ. τερφύτσ-ι (Κοβ.) πληθ. τερφύτσατε.— κελjτσατεσε-α (Περμέτ.) πληθ. κελjτσατεσατε = στερφύτσ κjε κελjτσέτ· στερτσκε-α (Περμέτ.) = στερφυτ με ούjε. πληθ. στερτσκατε· φιλjάσκε-α (Κροjια) πληθ. φιλjάσκατε.

στjέγουλε-α ??? πληθ. στjέγουλατε ???

στόλj-ι (γ. Μαλjεσία) ξύλινον σκαμνὶ μὲ τρεῖς πόδας.

στολjί-α = στολισμὸς πληθ. στολjίτε.

στολjίσ: ρ. ἐνερ στολίζω· στολjίσεμ=στολίζομαι.

στοπάν-ι (τ) πληθ. στοπάνετε = τυροκόμος. αὔ κjε τούντ κjούμεσ̈τινε ε bεν γjάλjπε ε dιᾶθε, ε γjίζε, ε ου έπ bούκε bαρίβετ, ε κjένβετ ἴδ. bάdῶο-jα (περμὲτ) τσ̈ακμάσ̈-ι (Τυρχν.)

στράλ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. στράλετε, κοιν. στουρνάρι = γοῦρ σ̈κρέπεσ-ι (γ).

στρανίτσε-α (Περμέτ.) = ρράσατ ε βάρριτ, περμbῖ τε βdέκουρινε vdενε δε̃τ. 2) γοῦρ με κρύκj κjε βίχετε μbε κέμbε περμbῖ βάρρτ. πληθ. στρανίτσατε.

στράτσε-α (Σ) = ἴδ. τράστε-α (τ) πληθ. στράτσατε καὶ στράjτσε-α πληθ. στράjτσατε.

στρε̃χε-jα (Σ) = τσ̈' ᾶσ̈τε περjᾶσ̈τα σ̈τεπίσε, πληθ. στρέχετε. ἐνῷ πουλjάσ-ζι (Σ) = τσ̈' κᾶ ζε̃ στεπία περμbρένdα (Τουρκ. τσ̈ατί).

στρε̃χε-jα (γ) = ἡ στέγη, vdενε στρέχετ τε στεπίσε = ὑπὸ τὴν στέγην τῆς οἰκίας.

στρόκε-α = λέπρα, ψώρα (ἐπὶ ζώων) ἴδ. σγέbε-jα, πληθ. στρόκατε.

στρομbουλᾶρ-ι = στύλ ε λjᾶμεσε κjι λjίδινε κάλjινε κουρ σ̈τ̃jενε πληθ. στρομbουλάρετε. — ἴδ. στρουμbουλᾶρ-ι.

στροῦκεμ (Σ) ρ. οὐδ. = συστέλλομαι, κοιν. μαζόνομαι (ζόγου κουρ μbερδίφ ρρούτετε ε περμβλjίδετε τρούπινε. — ἀορ. ουστρούκα-ε-ουστρούκ, μτχ. στρούκουνε.

στρουμbουλᾶρ-ι καὶ *στρομbουλᾶρ-ι* = ξύλον εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνίου· πληθ. στρουμbουλάρετε.

στρουμbούλε-ι (Βεράτ) = τοποθεσία, στρούμbουjτε πληθ.

σῦ! (Τυραν.) ἐπιφ. θαυμαστ. ἴστε νjε σκjάπ ι μαθ σῦ! = σα νjεγομάρ. — ἴστε ι γjάτε σῦ! = σα νjε κjιπαρίς = ἦτο μακρὺς ἴσια μὲ ἕνα κυπαρίσσιον.

συ-bάρδε-ι-α ἐπιθ. γαλανομάτης -τα.

σῦ-δῖ-α αὖ κjε κᾶ σύτε ποσὶ δῖ.

σῦζετε: πληθ. = τὰ ὀμματοῦαλια κοινῶς.

σῦ-ζῖ-ου πληθ. συζέστε = μαυρομάτης. σῦ-ζέζε-α θηλ.

σῦθ-ι (Ἐλbασ.) πληθ. σῦθετε = θηλιὰ ἴδ. λjάκθ-ι καὶ κατ' ἀναγραμματισμὸν θῦσε-α (Τυραν.).

σῦθ-ι (γ) (ἐπὶ δένδρων) πληθ. σῦθετε· ὅταν ἀνοίξωσι τὰ δένδρα, πρῶτον κάμνουσιν ἕνα σπορί, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐβγαίνει τὸφύλλον, τὸ ὁποῖον τότε ὀνομάζεται κράνd-ι, ἀφοῦ δὲ αὐξήσῃ τὸ κράνd λέγεται γjέθε-jα ἢ φλjέτε-α.

συ-κjενεζε-α πληθ. συ-κjενεζατε = κυνώπης.

συ-κjοῦτε-ι: ἀρσ. συ-κjοῦτε-α θηλ. = εὐφυής. [ἴδ. κjουεj καὶ κjουj (γ)].

σύλ-ι ἀρσ. σύλε-jα θηλ. (Τυραν.) = παραβλώψ. - ἴδ. ι-ε-βᾶνγετε-ι-α· πληθ. σύλετε θηλ.

συλjάρ-ι σῦλjαρε-jα ἐπιθ. = αὖ α αjό κjε ι κᾶ σύτε τε λjαρε καὶ συλjαρόσ̈-ι, συλjαρόσ̈ε-jα θηλ. πληθ. συλjαρασ̈ετε θηλ.

συλjτῖ-νι (Σπατ.) πληθ. σῦλjτίνjτε = πένj λjέσ̈ι τε dρέδε.

σῦ-νι (γ) σῦ-ρι (τ) σῦ-ου (Ἐλbασ) πληθ. σῦτε = ὀφθαλμός· σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε (τε dάλj περπάρα) φράσις (ἐπὶ αἰσχύνης) με κjίσ̈ σῦ ε φάκjε (budi) = με τσ̈ σῦ ε φάκjε (τε dοῦκεμ).—νγόκλj σῦτε = ἀτενίζω. —νγοῦλj σῦτε νdε κjίελ = ἀτενίζω πρὸς τὸν οὐρανόν. —νdερ σῦ (γ. τ.) ἐπιρ. = ἐνώπιον, παρρησίᾳ· dρίτ' ε σῦνιτ (γ) dρίτ' ε σῦριτ (τ) = ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ· ε κᾶ σῦνε περτε ίκουνε (γ) = ε κᾶ σύνε περ τε ίκουρε (τ) = σκοπεύει νὰ ἀναχωρήσῃ. —ι bίε νdερ σῦ (γ. τ.) = τὸν προσβάλλω. —μαρρ νjε σῦ γjούμε = κοιμῶμαι ὀλίγην ὥραν. — ι μbέτι νdε σῦτ = τοῦ ἔμεινε ςτὸ μάτι = τοῦ ἔκαμα ἐντύπωσιν. — ι bαj με σῦ = νεύω, τοῦ κάμνω νεῦμα· ε μάρρ μbε σῦ (γ) ε μαρρ μbε σῦ (τ), ε μάρρ σῦσ̈ (γ) σῦσ̈ (τ) = βασκαίνω αὐτόν. — κάμ σῦ ε φάκjε = ἔχω παρρησίαν. ἀντιθ. σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε.

συνερῖ-α ('Αργυρ.) πληθ. συνερίτε̱ (ἑλλην. ἔρις -ιδος) γραικ. συνέρια. — κἄ συνερῖ με τὄ'do νjερῖ = dαλj πε̱ρπάρα = συνερίζεται. — βἔ συνερῖ = συνερίζομαι.

σῢ-σάκσ-ι (Σ) (Τουρκ. λέξις) = ἀλλοίθωρος ἴδ. βανγόσ-ι.

σύτσ: ('Ελβασ.) κἄμ σύτσ = κἄμ φρίκε̱ (Τουρκιστὶ σὖbεχ̌ = βεσbεσὲ)

συ-χ̌απε̱τε̱-ι ἄρσ. σῦ-χ̌απε̱τε̱-α θηλ. καὶ συ-χ̌απουρε̱-ι-α (τ) = ἀνοικτομάτης.

σφούρκ-ου πληθ. σφυύρκjτε̱ καὶ τε̱ρφούρκ-ου (Σ) = διχάλα· 2) σφούρκ-ου (Τουρκιστὶ ἀκρὲπ) πληθ. σφούρκjτε̱ = σκορπιός.

σφουνγάρ-ι ('Αργυρ.) σπούζε̱-α (Σ) πληθ. σφουνγάρε̱τε = ὁ σπόγγος.

σφύνε̱-α (τ) ἡ σφῆνα ἴδ. πύκλjε̱-α καὶ πύλjκε̱-α.

σφυνόσ (τ.) ρ. = βε̱ πύλκε̱νε̱.

σφυτύρῖj ('Ελβασ.) [φυτύρε̱-α] ρ. = φρυάσσω, μουρμουρίζω, γογγύζω καὶ μουρμουρόj (Σ) —χῦνε̱ dέλj ε σφυτυρῖν.

σφυτυρίμ-ι πληθ σφυτυρίμετε̱ = φρύαγμα, γογγυσμός.

Σ̈

σ̈αbάν-ι ("Υδρα) = νjε̱ τσόπε̱ λjιτᾶρι κjε̱ ε βε̱νε̱ πε̱ρπόσ̈ θέσιτ πε̱ρ τε̱ πεσ̈ούαρε̱.

σ̈αγέρτ-ι (Σ) = μαθητὴς (Τουρκ. τσ̈ιράκ).

σ̈ὰ (Περμ.-Φρασ̈ᾶρι) πάσ̈α (Σ) = μόριον ὀμοστικόν. — σ̈α Ζόνε̱ = πε̱ρ Ζότινε̱· πάσ̈α Ζότινε̱ (Σ). — σ̈α djέμτε̱ = μὰ τὰ παιδιά. — Μοj Dουdούλjε σ̈α bαbάνε̱. (τ' ετ-ατ = εἰς τὸ κεφάλι τοῦ πατρός σου). Με̱ do bούρρινε̱ α jαράνε̱; (= τὸν ἐραστήν).

σ̈ᾶj ρ. = ὑβρίζω, ὀνειδίζω· ἀόρ. σ̈ᾶβα-ε-ου μτχ. σ̈ᾶμ. (γ) σ̈ᾶρε̱ (τ). — σ̈ᾶj (Σ) ἀντὶ φσ̈ᾶj κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈· παρὰ Σκοδριάνοις σ̈ᾶχ̌εμ παθ.

σ̈αjάκ-ου = μάλλινον ροῦχον λευκόν· σ̈αjὰκ ι θόνε̱ κοὺρ ᾶσ̈τε̱ με κάτε̱ρε̱ λjικj, εδὲ σ̈εγούνε̱ ι θόνε̱ κουρ ᾶσ̈τε̱ με du λjικj. — σ̈αjάκου ι σ̈κάλjουνε̱ = κατειργασμένον μάλλινον ροῦχον.

σ̈αjτίμ-ι ('Αργυρ.)??? πληθ. σαjτίμετε̱. — τε̱ ράφτε̱ σ̈αjτίμι ! = (ὡς νὰ εἴπῃ τε̱ ράφτε̱ πίκα!) — τε̱ σ̈άjτουαρε̱ ???

σάκε-α (Σ) = σκύλα. ἴδε κjένε-jα.

σακλαbάν ι (Σ) πληθ. σακλαbάνετε = φλύαρος, πολυλογᾶς—ατί κjε σ'ι πουσὸν γόjα.

σάκουλ-ι πληθ. σάκουjτε [ἐκ τοῦ σακκοῦλα εἶναι ἀρχαία Ἑβραϊκὴ λέξις] ι θόνε λjικούρεσε κjι βενε dιάθινε μbρένdα.—djαθ σάκουλι= τυρὶ τουλουμίσιο.—σακούλε-ι = λjικούρε περ με βοῦμ μbρένdα τε λjύνε, ι dιάθε, ι σάλjτσε, ε κjούμεσ̈τ, ε δᾶλετε [Λατ. saccus= σάκκος καὶ sacculus = σακκίον].

σάκουλε-ι (Τυραν.) = ἀνεμοστρόβιλος· ἐρ' ε φόρτε· καὶ σακουλίνε-α (Κροῦjα) πληθ. σάκουjτε, σακουλίνατε. — πορδασάκουλ-ι πληθ. πορδασάκουjτε (Ἐλβασ.).

σαλjαβρίκ-ου (τ.) ??? πληθ. σαλjαβρίκετε.

σάλjε-α πληθ. σαλjετε = τὰ σκέλη. — ε κοdίτι πλjοῦμbι vdε σάλjετ τε dιάθετ — ι σκόϊ πλjοῦμb vdεπερ σάλjετ. 2) τὸ ἐφίππειον κοιν. ἡ σέλλα [Λατ. sella] σάλj' ε κάλjιτ = ἡ σέλλα τοῦ ἵππου.

σάλjε-γjάτε-ι ἄρσεν. σάλjε-γjάτα—ἐπίθ. = αὐ α ἀjὸ κjε κᾶ σάλjετε τε γjάτα.

σάλjε-στρεμbερε-ι-α = αὐ α αjό κjε κᾶ σάλjετε τε στρεμbετα.

σάλjε-σκούρτενε-ι-α = αὐ -α αjο κjεκᾶ σάλjετε τε σκούρτενα· καὶ σάjεσκούρτερε-ι-α (τ) αὐ α αjό κjε κᾶ σάλjετε τε σκούρτερα.

σάλjκjῖ- (λjὰπ) = ἴδ. σελjκjῖ-νι.

σαλjόj ρ. ἐνερ. = σελλόνω τὸ ἄλογον. — παθ. σάλjόχεμ-όνεμ (τ).

σάλτσε-α (πληθ. ἄχρηστος σάλτσατε) (γ. τ.) [Λάτ. salsus] = κόσ ι σελῖτε, κόσ με κρίπε. καὶ στάλjπε (Περμέτ.) ολjέρ-ι (Ἀργυρ.).

σαμῖ-α πληθ. σαμίτε = μανδῆλι.

σαμτὶj (Ελβασ.) φσᾶj (γ) σᾶj (Σκόdρα κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ). ποστρετῖνj (Περμέτ.) = ἀναστενάζω.

σαμτίνε-α πληθ. σαμτίνατε, (Ἐλβασ.) πσερτίμε-α (Περμέτ.) φσανετίμε-α (budi) πληθ. φσανετίματε = ἀναστεναγμός.

σᾶνε-α (Σ) = κάσ̈τ'ε μίσεριτ.

σαπακότ-ι πληθ. σαπακότετε (γ.) = ἠλίθιος ἴδ. τορολάκ-ου.

σαπερτόνj (Περμετ) ρ. ἐνερ. = νγούλj τε τερε vdε bάλjτετ.—ουσαπερτούα vdε bάλjτετ = κατεχώσθη εἰς τὴν λάσπην.

ὄαπε̣τόϱε-ja καὶ σκjεπτόρε-jα πληθ. ὄαπε̣τόρετε̣ σκjεπτόρετε̣ = κοινῶς ἡ μπεκάτσα.

ὄαπῖ-ου (τ) ἴδ. ξαπῖ-νι (γ).

ὄαϱαμανdούκ ('Ελβασ.) ρ̣. ἐνεργ. = καταμαδίζω. — ὄαραμανdοῦκεμ παθ.

ὄάϱϱε̣-α πληθ. ὄάρ̣ρ̣ατε̣ = πρίων, πριόνιον.

ὄάϱκ-γου [ἴδ. σάρξ-κὸς] = μῖὄι ι ατύρε πέμε̣βετ με νjε̣ bε̣ρ̣θάμε̣, σι ἀρ̣ρ̣α, πιέὄκε̣ζα, bαjάμεjα κ.τ.λ.

ὄάϱκε̣-α (Περμέτ.) = ἐπανωφόριον· ἴδ. φλοκάτε̣-α.

ὄαϱκjῖ νι (Σ) = ἴδ. ὄελjκjῖ-νι. — πληθ. ὄαρκjίνjτε̣.

ὄαϱϱόj : ρ. ἐνεργ. = πρίω, διαπρίω, πριονίζω.

ὄαϱϱόj ἢ *ὄε̣ϱϱόj* καὶ ὄαρ̣ρ̣όνεμ παθ. σι ὄαρ̣ρ̣όϊ κυj νjερῖ = πῶς ἀπωλέσθη αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. — ὄε̣ρ̣ρ̣όβα πε̣ρτε̣ νγρᾶνε̣ = νγόρδα πε̣ρτε̣ νγρᾶνε̣ ('Ελβασ.) = ἀπέθανα τῆς πείνης.

ὄαϱτέσε̣-α (γ. τ.) πληθ. ὄαρτέσατε̣ = μbόλιασμα· 2) δένδρον ἐμβολιασμένον.

ὄαϱτόj : ρ. ἐνεργ. = ἐνοφθαλμίζω (δένδρα) μπολιάζω· τὸ παθ. — ὄαρτόχ̌εμ (γ) ὄαρτόνεμ (τ).

ὄάτ-ι (τ) πληθ. ὄάτατε̣ καὶ ὄάτε̣-α = κjε̣ πρέσινε̣ δε̃νε̣.

ὄατε̣ϱῖ-α, ὄατέρε̣-α (bogdan) πληθ ὄατε̣ρίτε̣ ['Ιταλ. peggio, lipaggi].

ὄατῖ-νι (Jάκοβα) πληθ. ὄατίνjτε̣ = ὁ χήν· ἴδ. πατόκ-ου.

ὄατόj ? ? ? ρ.

ὄατόϱϱ-ι ἢ *ὄατόϱ-ι* πληθ. ε̣τε̣ = σκηνή· ἴδ. τένdε̣-α.

ὄάχ̌ (τ) ? ? ? — μbέτεμ ὄάχ̌. — μεdέτ ο dερβεναγὰ τε̣ μbένε̣ τρίματε̣ ὄάχ. — ὄάχ̌ djέμ. — ὄάχ̌ Μίτρο, ὄαχ̌ bαbαϊ.

ὄάχ̌εμ παθ. τοῦ ὄαj.

ὄαχ̌ε̣ϱάκ-ου ἀρσ. — ὄαχ̌εράκε-jα θηλ. = ὑβριστὴς πληθ. ὄαχ̌εράκε̣τε̣ ἀρσ. ὄαχ̌εράκετε̣ θηλ.

ὄγάbε̣-α (τ), ὄγαbόνjε̣-α (τ) πληθ. ὄγάbατε̣, ὄγαbόνjατε̣ = ἴδ. ὄκάbε̣ ὄκαbόνjε̣.

ὄγε̣ϱϱύσ-ύτ-ύτ (Τυραν.) ρ̣. ἐνερ. καὶ ὄγουρίσ-ίτ-ίτ, καὶ γε̣ρβίὄτ (Περμ.), ποπουρίὄ-ίὄ ίὄ (Σ). — πούλjα ὄγε̣ρ̣ρύτ με κᾶμbε̣ = πούλjα ὄγουρίτ με κᾶμbε̣ = πούλjα γε̣ρβίὄτ με κέμbε̣ = πούλjα ποπουρίὄ με κᾶμbε̣. — μτχ. ποπουρίὄουνε̣.

ὄγε̣ϱϱῦχ̌εμ, ὄγε̣ρ̣ρέχ̌εμ, ὄκρῦχ̌εμ (Περμ.) ὄκρῦχ̌εμ (Σ) ὄγῦχεμ ('Ελβασ.) =

πίπτω κατὰ γῆς καὶ λεφόνομαι μὲ τὸ χῶμα. ἴδ. ζῦχεμ (Τυραν.).
ὄγεροῦj, ὄγερρέj, ὄκρῦj (Περμ.) ὄγρυj (Ἐλβασ.) ὄκρῦj (Σ) =ἴδ. ζῦj.
(ι) *ὄdεϱβιέλjεϱε-ι* (Σ) ἐπιθ. =ἐπιτήδειος ἐπιδέξιος καὶ θηλ. ε-ὄdεϱβέλ-jεϱε-α.
ὄdιέϱγουνε (Σ). ἄὄτε ὄτιέργουνε (Σ) = ικᾶ ρᾶνε μούλα.
ὄε: ἴδ. ὄέν (κατ' ἀποβολὴν τοῦ ν πρὸ τοῦ μ.) ι ὄε- Μίτρι = ὁ ἅγιος Δημήτριος, ι ὄε-Μεχίλι, ε ὄε-Μερία.
ὄέγε-α: πληθ. ὄέγετε = τὸ ρόδον ἢ ροιά.
ὄεγούνε-α (γ.τ.) ὄεγοῦν-ι (Σ) = μάλλινον, φόρεμα, πανὶ μάλλινον· ὄεγοῦν-ι θόνε κουρ αὄτε με du λjικj ἐδὲ ὄαjάκ ι θόνε κουρ ἀὄτε με κάτρε λjικj.
ὄεγέϱτ-ι (Σ) = ἴδ. ὄαγέρτ-ι.
ὄεγjέτε-α (τ) πληθ. ὄεγjέτατε [Λατ. sagitta] = βέλος, σαΐτα.
ὄεγjέτουλε-α (τ) πληθ. ὄεγjίτουλατε [Λατ. sagittula] 2) εἶδος ὄφεως ἰοβόλου ἔχοντος τὴν ἰδιότητα τοῦ ρίπτεσθαι ὡς βέλος· καὶ σιγjέτε-α, πληθ. ὄιγjέτατε, ὄιγjέτουλε-α πληθ. ὄιγjέτουλατε ἴδ. bέρ-ι, bερόνjε-α (Ἐλβασ. Βεράτ.).
ὄεγjετᾶϱ-ι (τ) [Λατ. sagittarius] καὶ ὄιγjετάρ-ι (γ) πληθ. ὄεγjετάρετε, ὄιγjετάρετε = τοξευτής, τοξότης, ὁ ρίπτων βέλη.
ὄεγjετόj (τ) ὄιγjετόj (γ) [Λατ. sagitto] = τοξεύω, ρίπτω βέλη ἀπὸ τόξου, σαΐτεύω· παθ. ὄεγjετόνεμ (τ) ὄιγjετόχεμ (γ).
ὄεj (γ) ὄεχεμ (γ) = ἴδ. ὄενj (τ).
(τε) *ὄεjούμετε* (Τυραν.) = τε δίμτουνατε (Σ). — ι κίὄινε ρᾶνε τε ὄεjούμετε (Τυραν.) = ι κίὄινε ρᾶν τε δίμτουνατε (Σ) = εἶναι πλευριτωμένος.
ὄέκουλε-ι (budi Σ) [Λατ. seculum = αἰών, ὁ κόσμος παρὰ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς] ἴδ. bότε-α πληθ. ὄέκουjτε.
ὄέκjε-jα (γ) = μικρὴ μαστέλλα εἰς τὴν ὁποίαν τρώγουν γάλα οἱ ποιμένες καὶ ὄέκjεζε-α (τ) πληθ. ὄέκjετε. — ἄνε περ με βοῦμ μbρένdα bυλjμέτ, ἄὄτε μᾶ ε βόγελjε σε βέdρα.
ὄεκϱοῦεμ (bogdan) μτχ. = consacrato Ἰταλ.
ὄελjbόj-όχεμ (Σ) = ἴδ. ὄπετόj [Λατ. salvo] = σῴζω, λυτρόνω, ῥύομαι.
ὄελjbίμ-ι (Σ) ὄελjbέσε-α: πληθ. ὄελjbίμετε, ὄελbέσατε = ἴδ. ὄπετίμ-ι, ὄπετέσε-α.

σ̈ε̱λboύεσ-ι (bogdan) σ̈ε̱λjboύσ-ι (Σ. συνηρ.) = σωτήρ. πληθ. σ̈ε̱λj-boύεσιτε̱ σ̈ε̱λjboύσιτε̱.

(ι) *σ̈ε̱λjboύεμ-ι*, ε σ̈ε̱λjboύεμε-jα (Σ) ρηματικὸν ἐπίθ. τοῦ σ̈ε̱λjbόj dίτ' ε Σε̱λjboύεμιτ = ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος.

σ̈ελjέκ-ου (τ) = ἴδ. dσ̈ελjέκ-ου πληθ. σ̈ελjέκε̱τε̱.

σ̈ε̱λῐj (γ) [Λατ. sal, salis Ἑλλην. ὁ ἅλς, sallo καὶ salio-ire] = ἁλίζω, ἁλατίζω.—σ̈ε̱λῐχ̱εμ. παθ. = ἁλατίζομαι.

(ι-ε) *σ̈ε̱λῖτε̱-ι-α* τε̱ σ̈ε̱λῖτε̱ οὐδ. = ἁλμυρὸς-ὰ-όν, ἁλιστὸς-ὴ-όν.

(ι-ε-τε̱) *σ̈ε̱λίσ̈ιμ-ι-ε-jα*, τε̱ σ̈ε̱λίσ̈ιμ-ιτε̱ = ἴδ. ι-ε̱-τε̱ νγjέλjbε̱τε̱ (Τυραν.).

σ̈ε̱λίνε̱-α (γ Σ.) = σ̈ε̱λίρε̱-α (τ) σαλαμοῦρα κοινῶς (πληθ. ἄχρηστος).

σ̈ε̱λῐj (γ) = ρ. ἐνερ. βε̱ vdε̱ σ̈ελίνε̱, ε bᾶj τε̱ κρύπουνε̱.—σ̈ε̱λῐχ̱εμ (γ) παθ.

σ̈ε̱λjινόκ-ου (Βεράτ.) πσ̈ελjινόκ-ου = μελισσόχορτον.

σ̈έλjκ-γου = ἰτέα· πληθ. σ̈έλjγjιτε, σ̈έλjκjετε̱.

σ̈ε̱λjκjῖ-νι (γ) πληθ. σ̈ελjκjίντε̱ = τὸ καρπούζιον καὶ σ̈αλjκjῖ-ρι (Λjάπ), σ̈ερκjῖ-νι (Σ), σαρκjῖ-νι (Σ) πληθ. σ̈αλjκjίνjτε̱ σ̈ερκjίντε̱, σ̈αρκjίνjτε̱.

σ̈ελjκjίσ̈τε̱-α (γ) = βένdι κjε̱ ᾶσ̈τε̱ μbιέλε̱ σ̈ελjκjίνj· πληθ. σ̈ελjκjίσ̈τατε̱.

σ̈ε̱μ: ἴδ. σ̈εν (τροπῇ τοῦ ν εἰς μ πρὸ τοῦ Μ) σ̈ε̱μ-Μίτρι, σ̈ε̱μ-Μιχίλι = ὁ Ἅγιος Δημήτριος, ὁ Ἅγιος Μιχαήλ. — σ̈ε̱μ-Μερία = ἡ Ἁγία Μαρία, σ̈ε̱μ Μάρκου = ὁ Ἅγιος Μᾶρκος κ.τ.λ.

σ̈ε̱μbε̱λε̱-α (Περμέτ.) = ὁμοίωμα, ὁμοιότης. — ἴδ. σ̈ε̱μbε̱λέσε̱-α τάσ̈τι έρδι μbε̱ σ̈ε̱μbε̱λε̱ = τόρα ὁπωσοῦν ὁμοιάζει, δηλ. εἶνε ἐπιτυχημένον.

σε̱μbε̱λέj ρ. ἐνερ. = ὁμοιάζω (συντ. μετὰ γενικῆς) με̱ σ̈ε̱μbε̱λὲν μούα. (τε̱) *σ̈ε̱μbε̱λέν* τῦj ι σ̈ε̱μbε̱λὲν ἀτῖ = μοῦ-σοῦ-τοῦ ὁμοιάζει. — djιάλjι ι σ̈ε̱μbε̱λέν τ' ἑτ, σ' ᾶμε̱σε̱ = τὸ παιδίον ὁμοιάζει τὸν πατέρα, τὴν μητέρα.

σ̈ε̱μbε̱λε̱τόρε-jα (budi) καὶ σ̈εμbε̱λτόρε̱-α (bogdan Σ) = ὁμοίωσις παρομοίωσις, εἰκὼν 2) παράδειγμα.

σ̈ε̱μbε̱λίμ-ι, σ̈ε̱μbε̱λέσε̱-α [Λατ. similis, Ἑλλην ὅμ-οιος] πληθ. σ̈ε̱μ-bε̱λίμετε̱, σ̈ε̱μbε̱λέσατε̱ = ὁμοίωσις, παρομοίωσις.

σ̈ε̱μbόσ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.— σ̈εμbόσα κε̱μbε̱νε = βράβα πάκε̱ζε̱ κέμbε̱νε̱ τὸ ἀφηρ. οὐσιαστ. = σ̈ε̱μbίμ-ι πληθ. σ̈ε̱μbίμετε̱ = τε̱ σ̈ε̱μbόσουρε̱.

σ̈ε̱με̱νjέj (budi) = ὁμοιάζω 2) σημαίνω, ἐννοῶ, οὐδ. — σ̈ε̱με̱νjέχ̱εμ : παθ. ἴδ. σ̈ε̱μbε̱λέj-έχ̱εμ.

σ̈έμε̱ρε̱-α = ἡ δευτέρα σύζυγος ἢ δευτέρα γυνὴ ζώσης τῆς πρώτης, (κατὰ τὴν πολυγαμίαν τῶν ὀθωμανῶν) πληθ. σ̈έμε̱ρατε̱.

σ̈ε̤μόj (γ) ρ. οὐδ. = μάρρ φρύμε̤ σ̈πέσ̈ πρέj σε̤ λjόδουριτ. καὶ σ̈ουμόνj (Βεράτ.) γουλjτσ̈όνj (τ).

σ̈έμπ (γ. τ) ρ. = βουλιάζω, κρημνίζω, (ἐπὶ ἀψύχων) ἴδ. ρρε̤ζόj.

σ̈έμbεμ (γ. τ) παθ. — ούσ̈εμπ μοῦρι = ἐβούλιαξεν ὁ τοῖχος. καὶ σ̈ουμπόj, ἀντίθ. σbουκουρόj.

σ̈ε̤μτόνεμ (τ) παθ. σ̈εμτόχ̤εμ (γ), ἀντίθ. σbουκουρόνεμ.

(ι-ε-τε̤) *σ̈ε̤μτούαρε̤* = ἄσχημος. καὶ ι-ε-τε̤ σ̈ε̤μτούετε̤ (γ). — ι-ε-τε̤ σ̈ε̤μτούτε̤ (γ. συνηρ.) = ἄσχημος.

σ̈ε̤ν (γ. τ.) *σ̈ιν* (γ) σ̈ε̤μ (πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς μ ὡς σ̈ε̤μ-Μίτρι, σ̈ε̤μ-Μάρκου σ̈ε̤μ-Με̤ρία ἀπαντῶσιν μόνον ἐν συνθέσει, ὡς σ̈ε̤ν Γjέργjι, καὶ ι σ̈ε̤ν Γjέργjι (budi-bogdan) = ὁ Ἅγιος Γεώργιος· σ̈ε̤ν-Πιέτρι καὶ ι σ̈ε̤ν Πιέτρι = ὁ Ἅγιος Πέτρος, σ̈ε̤ν Γjόνι καὶ ι σ̈ε̤ν-Γjόνι κ.τ.λ.

Σε̤νβέντ-dι = τὰ ἅγια τῶν ἁγίων τοῦ Ναοῦ.

σ̈ε̤νdέτ-ι [Λατ. sanus-sanitas] = ὑγεία πληθ. σ̈ε̤νdέτνατε̤ ἀντὶ σ̈ε̤νέτ προσλήψει τοῦ εὐφωνικοῦ d συνήθως παρ' Ἀλβανοῖς]. — σ̈ε̤νdέτ ! = ὑγεία σου ! σ̈ε̤νdέτ πάτσ̈ (ἀποκρ.) = ὑγείαν νἄχῃς. — με σ̈ε̤νdέτ = μὲ τῆς ὑγείας σου ἢ μὲ ὑγείαν. — φάλj με σ̈ε̤νdέτ = προσκυνήματα, ἀσπασμούς. — ι φάλjεμ με σ̈ε̤νdέτ = τὸν προσκυνῶ, τὸν ἀσπάζομαι.

σ̈ε̤νdόσ̈ : (budi γ.) [Λατ. sano-are] = ἐνδυναμόνω, ὑγιάζω ἰατρεύω τινά. — σ̈ε̤νdόσ̈εμ παθ. ἐνδυναμόνομαι, ἰατρεύομαι.

σ̈ε̤νdόσ̈ε̤ = ἐπιρ. = ὑγιῶς 2) σῴως, ἀβλαβῶς. — (ι-ε) σ̈ε̤νdόσ̈ε̤-ι-α : ἐπιθ. = ὑγιής, γερός, 2) σῷος, ἀβλαβής.

σ̈ε̤νdρίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβάσ. Κροῦjα) σ̈ετίσ (Σ) = ὑπάγω εἰς περίπατον, περιπατῶ, τριγυρίζω (Τουρκ. γjεσdίσ). — γjίθε̤ bότε̤νε̤ με σ̈ε̤νdρίτουνε̤ νούκ' ε γjέν κε̤τε̤. — πο dαλj με σ̈ε̤νdρίτουνε̤ = πο dαλj με πᾶμ με σῦ. — πο σ̈ε̤νdρίσινε̤ αλjιπσάνε̤νε̤, κρύκjινε̤ = (ὅταν τριγυρίζουν τὸ λείψανον ἁγίου τινὸς ἢ τὸν σταυρὸν εἰς τὰς λιτανείας).

σ̈ε̤νdρίσ-ίτ-ίτ (Σ) = ἴδ. νdρίσ-ίτ-ίτ.

σ̈ε̤νdρίτεμ (Σ) = ἴδ. νdρίτεμ.

σ̈ενdριτάτ-ι (budi-bogdan) ἴδ. σ̈ινdριτάτ ι (γ).

(ι) *σ̈ε̤νdρίτσ̈ε̤μ-ι* (Σ) ἀρσ. ε σ̈ενdρίτσ̈ε̤με-jα θηλ. = ἴδ. (ι-ε) νdρίτσ̈ε̤μ-ι-α ἐπιθ.

σ̈ε̤νίκ-ου : πληθ. σ̈ενίκε̤τε̤ [Ἑλλην. χοῖνιξ-κος] = μέτρον χωρητικότητος = 100 ὀκάδες (ἐπὶ γεννημάτων) 4 κοιλά.

Σ̱ενdρε̱̄-ου : ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας 2) ὁ Δεκέμβριος μήν.

σ̈ε̱νόj [Ἑλλην. σῆμα, Λατ. signo-are, Ἀραβ. νισ̈άν]· ρ. ἐνεργ. = σημειῶ, σημαίνω, σημαδεύω, 2) σκοπῶ κατασκοπεύω· σ̈ε̱νόχ̱εμ παθ. = σημειοῦμαι. σημαδεύομαι, σκοποῦμαι, κατασκοπεύομαι.

(ι) *σ̈ε̱νούεσ̈ιμ-ι* ἢ ι σ̈ε̱νούεσ̈ε̱μ-ι (γ) = ἐπίσημος.

(ε) *σ̈ε̱νούεσ̈ιμε-jα* ἢ (ε) σ̈ε̱νούεσ̈εμε-jα καὶ (γ. συνηρ.) (ι) σ̈ε̱νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σε̱νοῦσε̱μ-ι, (ε) σ̈ε̱νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) συνούσ̈ε̱με-jα· (ι-ε) σ̈ε̱νούεμ καὶ (ι-ε) σ̈ε̱νούμ (γ) (ι-ε) σ̈ε̱νούαρε̱ (τ) = σημειωμένος.

σ̈ένj-ι (bogdau Σ) πληθ. σ̈ένjετε̱ [Λατ. signum ἑλλην. σῆμα].

σ̈ένjε̱-α (γ) πληθ. σ̈ένjατε̱ καὶ σ̈ε̱νjε̱-α (τ) καὶ σ̈ίνj-ι (budi) = σημεῖον 2) σκοπὸς (= σημεῖον πρὸς ὃ σκοπεύει τις).

σ̈ένjε̱ζε̱-α καὶ *σ̈ε̱νjε̱ζε̱-α :* πληθ. — ζατε̱ = ἀστερισμός.

σ̈ε̱̄νj (τ) σ̈ε̱̄j (γ) ρ. ἐνεργ. σ̈ε̱̄χ̱εμ παθ. dίελι σ̈ε̱̄ν (τ) πέμε̱τε̱ καὶ dίελι σ̈ε̱̄ν πέμε̱τε̱ (γ). — ουσ̈ε̱̄νε̱ πέμε̱τε̱.

σ̈ε̱νjε̱τάρ-ι-ε-jα (Ἀργυρ.) = ὁ ἀκτινοβολῶν-οῦσα· πληθ. σ̈ενjετάρε̱τε̱.

σ̈ε̱νjόj : (Ἀργυρ.) ρ = ἀκτινοβολῶ.

σ̈έντ-ι (γ) σ̈ε̱ντ-ι (τ), σ̈ιντ-ι (budi, Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈εντόρε̱τε̱, σ̈ε̱ντόρε̱τε̱ σ̈έντε̱νιτε̱ καὶ σ̈ίντε̱νιτε̱ = ἅγιος ἱερός· [Λατ. sanctus].

σ̈ε̱ντε̱νέσ̈ε̱-α (γ) πληθ. σ̈ε̱ντε̱νέσατε̱ = ἁγία, ἱερά· καὶ σ̈ενjτε̱ρέσ̈ε̱-α πληθ. ατε̱, σ̈ιντε̱νέσ̈ε̱-α (Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̱νέσ̈ατε̱, σ̈ιντε-jα (budi) πληθ. σ̈ίντετε̱ = ἁγία.

σ̈ε̱ντε̱νῑ-α (γ) σ̈ε̱ντε̱νῑ-α (Καβ.), σ̈ενjτε̱ρῑ-α (τ) πληθ. ἄχρηστος ἡ ἁγιότης, ἁγιωσύνη. — σ̈ε̱νjτε̱νία jότε = ἡ Ὑμετέρα Ἁγιότης (πρὸς πρόσωπον ἱερωμένον).

(ι) *σ̈ε̱νjτε̱νούεσ̈ιμ-ι* (γ) ἢ (ι) *σ̈ε̱νjτε̱νοῦσ̈ε̱μ-ι* = ἅγιος, ἱερός· καὶ (συνηρ. (ι) σ̈εντε̱νοῦσ̈ιμ-ι ἢ (ι) σενjτενοῦσ̈ε̱μ-ι, τὸ θηλ. (ε) σ̈ενjτενούεσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈ενjτε̱νούεσ̈ε̱με-jα καὶ (συνηρ.) (ε) σ̈εντε̱νούσ̈ιμε-jα ἢ (ε) σ̈εντε̱νούσ̈ε̱με-jα. — (ι) σ̈ενjτε̱νοῦσ̈ιμ καὶ (ι) σ̈εντενοῦσ̈εμ (ε) σενjτε̱νούσ̈ιμε-jα καὶ (ε) σ̈ενjτενουσ̈ε̱με-jα καὶ (ι) σ̈ε̱νjτε̱ρούαρσ̈ιμ-ι (ε) σ̈ε̱νjτερούαρσ̈ιμε-jα (τ).

(ι-ε) *σ̈ε̱νjτενούεμ-ι-με-jα* (γ) καὶ ι-ε-σ̈ε̱ντενούμ-ι-ε-jα (γ. συνηρ.) καὶ ι-ε-σ̈ε̱νjτε̱ρούαρε̱-ι-α (τ) = ἡγιασμένος-η.

σ̈ε̱νjτενόj (γ) σ̈ε̱νjτε̱ρόj (τ) = ἁγιάζω. — σ̈ενjτε̱νόχ̱εμ (γ) σ̈ε̱ντερόνεμ (τ) = ἁγιάζομαι.

ϭ̱νϳτενίμ-ι (γ) ϭ̱νϳτϱ̱ίμ-ι (τ) = ἁγιασμός, πληθ. ετϱ̱. — ϭ̱νϳτενόρε-ϳα (γ) ϭ̱νϳτερόρε-ϳα = τὸ ἁγιαστήριον, πληθ. ετϱ̱.

ϭ̱πούλϱ̱-α (Dibρα) = ῥάπισμα (μὲ τὴν παλάμην), ἴδ. ϭουπλϳάκϱ̱-α. — ι ράϭϱ̱ νϳϱ̱ ϭ̱πούλϳϱ̱ = τὸν ἐρράπισα. πληθ. ϭ̱πούλϳατϱ̱.

ϭερbέλ/ϱ̱-α (Σ) ἴδ. σουρbέλϳϱ̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ϭ̱ρbέλϳατϱ̱.

ϭ̱ρbέϳ (budi, bogdan γ. τ) ρ. ἐνερ. = ὑπηρετῶ [Ἑλλην. θεραπεύω Λατ. servio-ire] παθ. ϭ̱ρbέχ̱εμ.

ϭ̱ρbέσϱ̱-α πληθ. ϭ̱ρbέσατϱ̱ (budi-bogdan γ. τ) = ὑπηρεσία, ἐργασία, διακονία, λειτουργία.

ϭ̱ρbϱ̱τύρϱ̱-α (budi) = δουλεία, κοινῶς σκλαβιά. πληθ. ϭ̱ρbϱ̱τύρϱ̱τϱ̱ (γ. τ) ἀρσενικῶς.

ϭ̱ρbϱ̱τούαρ-όρι (τ) [Ἑλλην. θεράπων, Λατ. servus] = ὑπηρέτης, διάκονος, θεράπων, λειτουργός, οἰκέτης. καὶ ϭ̱ρbϱ̱τοῦρ-όρι (γ) ϭερbϱ̱τούρ-όρι (συνηρ.).

ϭ̱ρbετόρε-ϳα θηλ. πληθ. ϭ̱ρbϱ̱τόρετϱ̱ = ὑπηρέτρια.

ϭερεγϳύερ-ι (bogdan) = ὑποκριτής.

ϭερρεγϳίϳ-α (budi) = τέχνη, τέχνασμα πληθ. ϭερρέγϳίϳτϱ̱.

ϭ̱ρρέγουλϱ̱-α (Σ), ϭιλϳοῦρ-ι (Καβ. Κροῦϳα) κουνdαλϳί-α (Ἀργυρ.) κοζέλϳ-ι (Περμέτ.) (Τουρκ. σανdϭάκ). λϳόϳμϱ̱ ϭ̱ρρέγουλϱ̱ (Σ) [ἴδ. ϭκούνd].

ϭερίμ-ι: πληθ. ϭ̱ρίμετϱ̱ = ἡ ἰατρεία, θεραπεία.

ϭ̱ρόνϳ ἢ *ϭ̱ρόϳ* (τ) [ἐκ τοῦ Λατ sanus, σάος = ὑγιής], νγϳᾶλ καὶ ϭ̱νdόσ (γ) ἀντίθ. σϱ̱μοῦϳ (γ), παθ. ϭ̱ρόνεμ (τ) = ἰατρεύομαι, νγϳᾶλεμ (γ) ϭ̱νdόσεμ (γ).

ϭερρόϳ ἢ *ϭαρρόϳ* (γ): ἐν τῇ φράσει ϭ̱ρρόϳ πϱ̱ρ τϱ̱ νγρᾶνϱ̱ = ἀποθνήσκω τῆς πείνης. — ουϭ̱ρρόβα πϱ̱ρτϱ̱ νγρᾶνϱ̱ = νγόρδα πϱ̱ρτϱ̱ νγρᾶνϱ̱.

ϭ̱ρμένdε-ϳα (γ) πληθ. ϭ̱ρμένdετϱ̱ = ϭκάρπϱ̱-α πληθ. ϭκάρπατϱ̱ (Βεράτ.) [Ἑλλην. κάρφ-ος] = φρύγανον.

ϭέρπ-ι ? ? ?

ϭέσ-ετ-έτ ρ. ἐνεργ. = πωλῶ ἄντιθ. bλϳέϳ ἀόρ. ϭίτα-ε-ι μετοχ. ϭίτουνϱ̱ (γ) ϭίτουρϱ̱ (τ).

ϭέσιϱ̱-α (bogdan) = διαβήτης.

ϭεϭ, ρραφϭ (γ) ἐπίρ. = ἐπιπέδως· καὶ ρραϭ (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ ϭ συνήθως παρὰ Σκοδριάνοις].

σεσ-ι = τὸ ἐπίπεδον μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς πληθ. σέσετε.

σεσ καὶ *σεσόj* ρραφσόj (γ), ρρασόj (Σ) = κάμνω ἐπίπεδον. — σεσόχεμ-όνεμ, (τ) ρραφσόχεμ (γ) ρρασόχεμ (Σ) παθ.

σέτεj ('Αργυρ.) πτερνίζομαι· ἴδ. τσεστῖj ('Ελβασ.) τεστῖj (Τυραν.) τέσεμ (Σ) εσετίj (Βεράτ.).

(ε) *σετούνε-α* πληθ. τε σετούνατε [Λατ. saturnus = Κρόνος] ['Ελλην. Σάτυρος] = Σάββατον.

σεφρέj (τ. καὶ γ.) ρ. οὐδ. ἀνασαίνω, ἀναπνέω, πέρνω τὴν ἀναπνοήν μου. — ρρῖ ε σεφρέ = κάθησαι νὰ πάρης τὴν ἀναπνοήν σου. — 2) κοινῶς ξέθυμαίνω, ἐκβάλλω τὸ ἄχτι μου ἴδ. [σ-φρῦj] σεφρῆj (budi) ρ. = ὑποφέρω (Λατ. suffero) ἴδ, βούαj.

σῖν-ι (Τύραν.) καὶ αρσίν-ι = ἴδ. ρρεσίνε-α.

σῖ-ου πλ-θ. σίνατε (γ) σίρατε (τ) = βροχή. — ρῆμα. — bιε σῖ = βρέχει, bίντε σῖ = ἔβρεχε, ρὰ σῖ = ἔβρεξε κὰ ρᾶνε σῖ = ἔχει βρέξει, κίστε ρᾶνε σι = εἶχε βρέξει.

σίbε-α (γ. τ.) μόνον ἐν τῇ φράσει σίbα! ὅταν πτερνίζεταί τις ἀντὶ νὰ τοῦ εἴπωσι σενdέτ.

σιγjέτε-α (γ) = ἴδ. σεγjέτε-α πληθ σεγjέτατε.

σιγjέτουλε-α (γ) = ἴδ. σεγjέτουλε-α πληθ. σεγjέτουλατε

σιγjετάρ-ι-ε-jα = ἴδ. σεγjετάρ-ι: πληθ. σιγjετάρετε.

σιγjετόj-όχεμ = ἴδ. σεγjετόj-όνεμ (τ .

σιγουλόj: (budi) = dρίδεμ (οὐδ.) σείω. — γjίθε δέου σιγουλόῖ = ἅπασα ἡ γῆ ἐσείσθη.

σῖj (γ) σῖj (τ) ἁλωνίζω: ἀόρ σῖνα-ε-ι (γ) μετοχ. σῖμε (γ) σῖρε (τ).

σίjε-α (γ. τ.) (bogdan) = νοστιμάδα, γεῦσις, ἡδύτης· κεjό γjέλε κὰ σίjε = τοῦτο τὸ φαγητὸν ἔχει νοστιμάδα (πληθ. σίjατε ἄχρηστος).

(ι) *σίjεσιμ-ι*, (ε) *σίjεσιμε-jα* = νόστιμος, εὔχυμος, ἡδύς.

σιjόνj (τ) καὶ σιjόj: ρ. = νοστιμίζω.

σιjόχετε τριτοπρος. = με-τε-ι-να-ου-ου σιjόχετε = νοστιμεύομαι-σαι-ται, νοστιμευόμεθα-σθε-νται.

σίνjε-α ('Ελβασ.) ἴδ. ρρεσίνε-α (πληθ. σίνjατε ἄχρηστος) σικόj ρ. ἐνεργ. = παρατηρῶ, σικjόj (Σ) κοινῶς κυττάζω, σικόχεμ, σικjόχεμ (Σ) καὶ βεστρόj-όνεμ (τ) = παρατηρῶ, βεσγόj, βεσγόχεμ καὶ βεσγόνεμ (γ. τ.) = παρατηρῶ μετὰ προσοχῆς, ἐξετάζω, παραμονεύω· καὶ βε ρε (γ) =

παρατηρῶ, βε̄ ορε̄ (γ) βε̄ ρε̄ (τ)· παθ. *βῖχεμ ρε̄* (γ) βῖχεμ ορε̄ (γ), βῖχεμ ρε̄ (τ).

σ̈ιν (γ) = ἴδ. σε̱ν.

σ̈ινdριτάτ-ι (γ) σ̈ε̱νdριτάτ-ι (budi-bogdan) ['Ιτάλ. San-trinita = ἡ Ἁγία Τριάς] ἡ Μεταμόρφωσις.

σ̈ινdε̱νόj-όχεμ (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νόj-όχεμ (γ).

σ̈ίνjετε̱: πληθ. (budi) = ἴδ. σ̈ένjε̱τε̱ = τὰ σημεῖα.

σ̈ινj-ι (budi) = ἴδ σ̈ένjε̱-α = σημεῖον.

σ̈ιντε̱νῖj-α (budi) = ἴδ. σ̈ενjτε̱νῖ-α (πληθ. σ̈ενjτενίτε̱ ἄχρηστος).

σ̈ιντ-ι (budi Τυραν. Καβ.) πληθ. σ̈ιντε̱νατε̱ = ἴδ. σ̈ένjτ-ι.

σ̈ίντε-jα (budi) = ἴδ. σ̈ενjε̱νε̱νέσε̱-α πληθ. σ̈ιντετε̱.

σ̈ιντε̱νέσε̱-α (Καβ.) πληθ. σιντε̱νέσατε̱.

(ι-ε) *σ̈ιντε̱νοῦσιμ-ι-ε-jα* (Καβ.) = ἴδ. (ι-ε) σ̈εντενοῦσ̈ιμ-ι-ε-jα.

σ̈ίρε̱-α (Περμέτ.) = ἴδ. ερε̱σίρε̱-α (Περμέτ.).

σ̈ίσ̈ε-α (Σ) πληθ. σ̈ίσ̈ατε̱ = φσισε̱-α (κατ' ἀποβολὴν τοῦ φ πρὸ τοῦ σ̈) ἴδ. φσ̈έσε̱-α.

σ̈ίτεμ: παθ. τοῦ σ̈έσ ρ. = πωλῶ-οῦμαι.

σ̈ίτε̱-α (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκε̱-α.

σ̈ιτόχεμ (Σ) = ἴδ. σ̈ουπλjάκεμ.

σ̈ῖχεμ (γ) σ̈ῖχεμ (τ) παθ. τοῦ σ̈ῖj (γ. τ).

σ̈ῖχεμ (τ) σ̈ίφεμ (γ) παθ. τοῦ σ̈όφ ἢ σ̈όχ.

σ̈κάbε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjίπε-jα πληθ. σ̈κάbατε̱.

σ̈καbόνjε̱-α (τ) = ἴδ. σ̈κjιπόνjε̱-α: πληθ. σ̈καbόνjατε̱.

σ̈καδίσ-ίτ ίτ καὶ σ̈καδίτ-ίτ-ίτ [ἴδ. κάδε̱-α] = κλαδεύω.

σ̈καδίτεμ παθ. τοῦ προηγ.

σ̈κάθ-δι (τ) = ἰσχάς, ξηρὸν σῦκον.

σ̈κάθεμ: ρ. οὐδ. [ἴσως ἐκ τοῦ ἐν-κάθ-ομαι ξε-κάθ-ομαι] ἀντίθετον νγάθεμ.

σ̈κάθε̱τε̱: ἐπίρ. ἀντίθ. νγάθε̱τε̱.

(ι-ε-τε̱) *σ̈κάθε̱τε̱*: ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̱-νγάθε̱τε̱.

σ̈κάκ-ου (γ. budi-bogdan) σ̈κάκ-γου (budi) καὶ σ̈κjάκ-ου (Σ) = ἀφορμή, πρόφασις· πληθ. σ̈κάκjετε̱, σ̈κάγjετε̱.

σ̈κάλε̱-α [Λατ. scala] = βαθμὶς-ίδος, σκαλοπάτι. 2) βαθμός, ἀξίωμα. 3) κλεισοῦρα, ἔνθεν δύναταί τις νὰ διαβῇ τὸ ὄρος ἢ τὸ βουνόν. —

σ̈κάλ' ε μάλjιτ, σ̈κάλ' ε Τούjανιτ, σ̈κάλ' ε Πρίσ̈κε̣σε̣. — σ̈κάλε̣τε̣ πληθ. = ἀναβάθρα, κλίμαξ.

σ̈κάλε̣-α (Τυραν.) ἴδ. τσ̈αλάτε̣-α πληθ. σ̈κάλε̣τε̣.

σ̈καλόj-όνj ρ. = γίνομαι ἔξω φρενῶν. — λjούαj μέντσ̈ καὶ νdε̣ρκρέχ̈εμ (Βεράτ.) 2) (γ. τ) = ἐκπίπτω τοῦ βαθμοῦ, τοῦ πλούτου.

σ̈καλμόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = ξεκαρφόνω. ἀντίθ. νγαλμόνj-όj. — σ̈καλε̣μόνεμ-όχ̈εμ παθ.

σ̈κάλj (τ) [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ σ̈ουπλjάκ (γ) ρ. = σκιοπατῶ τινα (κούρ τε̣ σ̈κέλj χιέjα) καὶ σ̈ιτόj (Σ).

σ̈κάλjεμ (τ), σ̈ουπλjάκεμ (γ), σ̈ιτόχ̈εμ (Σ) παθ = σκιοπατοῦμαι, σ̈κέλjεμ νγα χ̈ίεjα. — ἀντίθ. νγάλjεμ.

σ̈κάλjε̣τε̣ ἐπίρ. ἀντίθ. νγάλjε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *σ̈κάλjε̣τε̣*: ἐπίθ. ἀντίθ. ι-ε-τε̣ νγάλjε̣τε̣.

(ι-ε-τε̣) *σ̈κάλjουνε̣* (Σ. Τυραν.) = σ̈αjάκ ι πουνούαρε̣ (κατειργασμένος).

σ̈κε̄μπ-bι (γ) σ̈κε̄μπ-bι (τ) πληθ. σ̈κέμbετε̣ (γ) σ̈κεμbένjτε̣ (τ) = βράχος, 2) (γ. bogdan) = θρόνος, κοινῶς σκαμνί.

σ̈κάνdουλε̣-ι πληθ. σ̈κάνdουjτε̣ = σκάνδαλον.

σ̈καπε̣ρdᾶj (γ) ρ. ἐνερ. = διασκορπίζω ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

σ̈καπε̣ρdάχ̈εμ (γ) παθ. ἴδ. σ̈πε̣ρdᾶj-άχ̈εμ.

σ̈καπε̣ρdσένj-ένεμ (Βεράτ.) = ἴδ. καπε̣ρdσένj-ένεμ = ὑπερπηδῶ.

σ̈καπουλjάρε̣σ-ι (Ἐλβασ.) = ὠμοπλάτη· καὶ σ̈καφουλjάρε̣σ-ι (Τυραν.) ε χ̈όκjα πρέj σ̈καπουλjάρε̣σ̈ (Ἐλβασ.) = ε χ̈όκjα πε̣ρ σ̈καφουλjάρε̣σ̈ (Τυραν.) = τὸν ἔσυρα σβάρνα, (ἀπὸ τὰς ὠμοπλάτας).

σ̈κάρδε̣-α (Περμέτ.) ι θόνε̣ ασαj dρούτε̣ κjε̣ ι λjίθνjε̣νε̣ κjένιτ, κjε̣ τε̣ μος αφρόνετε̣ ε τε̣ χ̈άjε̣ ατὲ κjε̣ ε χ̈ένj πε̣ρ dόρε.

σ̈κάρε̣-α (τ) μτχ. τοῦ σ̈κάσ = γλυστρῶ, ὀλισθαίνω.

σ̈καρε̣ζένεμ-έχ̈εμ (Βεράτ.) (ἐπὶ τετραπόδων κυλιομένων) = ρρουκουλέχ̈εμ νdε̣ πε̣ρ πλjούχ̈ουριτ (ὡς ὁ ὄνος, ὁ ἵππος κ.τ.λ.).

σ̈κάρθι [ἴδ. σ̈κάσ ρ.] κῖθι [ἴδ. κῖj]. — ε-πρέου πε̣ρ σε̣ σ̈κάρθι = ε πρέου πε̣ρ σε̣ κῖθι = τὸ ἔκοψε πλαγίως.

σ̈καρκόνj-όj-όνεμ-όχ̈εμ = ξεφορτόνω όνομαι, ἀντίθ. νγαρκόνj.

σ̈κάρπε̣-α (Βεράτ. Περμέτ.) πληθ. σ̈κάρπατε̣, κάρθε̣λjε̣-α (Περμέτ.) πληθ. κάρθε̣λjατε̣, κάρθε̣jε̣-α πληθ. κάρθε̣jατε̣ (Περμέτ.) καρθι-α (Ἐλβασ.) πληθ. καρθίτε̣, λjε̣μίσ̈τε-jα (Ἐλβασ. Περμέτ.), κράνdε-

jα ['Ελλην. κάρφος, καρφίς-ίδος = στεγνὸν ξύλον ἢ χόρτον]. — dροῦ τȩ χόλα ε τȩ θάτα πȩρτȩ νdέζουρȩ ζjάρρινȩ = σκουπίδια, μικρὰ ξυλαράκια.

ὂκαρραβίτεμ (Σ) = ἴδ. ξαρραβίτεμ.

ὂκάσ-έτ-έτ (τ. Βεράτ.) ρ. οὐδ. γλιστρῶ ἴδ. ὂκjέσ-έτ-έτ, ρρȩὂκjέσ-έτ-έτ.

ὂκατȩρρόνj (γ) ὂκατȩρρένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεμπερδεύω· ἀντίθ. νγατȩρρόj.

ὂκατȩρρόχεμ (γ) ὂκατȩρρένεμ (Περμέτ.) = ξεμπερδεύομαι· ἀντίθ. νγατȩρρόχεμ.

ὂκέλj [Λατ. caleo = πατῶ] καὶ ὂκελμόνj (Περμέτ.) = πατῶ μὲ τὸν πόδα· 2) καταπατῶ. — ὂκέλj boύκȩνȩ ε πȩρμbύσȩ κούπȩνȩ (ἐπὶ ἀγνωμοσύνης)· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν) γjέλjι ὂκέλj πούλjȩνȩ. — ζόκjτȩ νdίκjενȩ = βατεύονται. — ἴδ. νdίκjεμ (ἐπὶ ζώων) κjij (ἐπὶ ἀνθρώπων)· ἴδ. ὂκάλjεμ, ὂκέλjεμ παθ. = πατοῦμαι· 2) καταπατοῦμαι· 3) συνουσιάζομαι (ἐπὶ πτηνῶν). — ἴδ. νdίκjεμ, ἴδ. ὂκάλjεμ.

ὂκȩμbένj-έj (τ) ρ. ἐνεργ. = ἀνταλλάσσω τι (δίδω τοῦτο τὸ πρᾶγμα καὶ λαμβάνω ἄλλο ἀντ' αὐτοῦ)· καὶ κȩμbέj, κȩμbένj (τ)· ὂκȩμbέj μόλȩ με dάρδα = ἀνταλλάσσω μῆλα μὲ ἀπίδια. — ὂκȩμbένεμ, κȩμbένεμ παθ.

ὂκȩμbέσȩ-α (τ) πληθ. ὂκεμbέσατȩ = ἀντάλλαγμα, λύτρον, ἀντίτιμον.

ὂκȩλjέκjενj-εj (γ. τ.) ρ. = γυαλίζω· 2) λουστράρω.

ὂκȩλjεκjέχεμ-ένεμ παθ. [ἴδ. κjέλκjȩ-α = γυαλί].

ὂκȩλjκjέσȩ-α καὶ *ὂκȩλjκjίμ-ι* = γυάλισμα· πληθ. σατȩ-μετȩ.

ὂκȩλjκjύετȩ καὶ (συνῃρ.) ὂκȩλjκjύ-ȩ ἐπίρ. = γυαλιστερά.

(ι-ε-τȩ) *ὂκȩλjκjύετȩ* καὶ (συνῃρ.) ὂκȩλjκjύτȩ ἐπίθ. = γυαλιστερός.

ὂκέμπ-bι (τ) = ἴδ. ὂκάμπ-bι (γ) πληθ. ὂκȩμbένjτȩ.

ὂκȩνdέj ('Αργυρ.) = ἴδ. ὂκȩνdίσ-ίτ-ίτ.

ὂκȩνdίσ-ίτ-ίτ (γ) ὂκȩνdίτ-ίτ-ίτ (τ. Βεράτ. Περμέτ.) = σπινθηροβολῶ, στίλβω.

ὂκȩνdίλjȩ-α, ὂκȩνdίjȩ-α Λατ scindilla] = σπινθήρ, ζώπυρον, κοιν. σπίθα· ἴδ. dσίdσȩ-α. — πληθ. ὂκȩνdίλjατȩ καὶ ὂκȩνdίjατȩ.

ὂκέπ (ὀρθότερον ὂκρέπ) τριτοπρόσ. ρῆμα = παρομοιάζει, (ὀλίγον τι ὁμοιάζει)· μȩ ὂκέπ μούα = μοῦ ὁμοιάζει, τȩ ὂκέπ τῦ = σοῦ ὁμοιάζει, ι ὂκέπ ατῖ = τοῦ ὁμοιάζει. — ι ὂκέπ τ' έτ = ὁμοιάζει τῷ πατρί, ι ὂκέπ σ' έμȩσȩ = ὁμοιάζει τῇ μητρί· 2) jα ὂκέπι τȩ κjάμιτ, γάζιτ = εὐθὺς

ἤρχισε νὰ κλαίῃ, νὰ γελᾷ (ὀρθότερον: jα σ̈κρ̣έπι τε̨ κjάμιτ, γάζιτ).

σ̈κέπ-εμ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπ-εμ = ξηλόνω.

σ̈κέπε̨τε̨ (Σ) = ἴδ. σ̈κjέπε̨τε̨ = ξηλωμένον.

(ι-ε-τε̨) *σ̈κέπε̨τε̨*: ἐπίθ. = ι-ε-τε̨ σ̈κjέπε̨τε̨ = ξηλωμένος.

(ι-ε-τε̨) *σ̈κέπε̨τε̨* (Σ) ἐπίθ. = ι-ε-τε̨ σ̈κjέπε̨τε̨ (bogdan) = κουτσὸς-ὴ-όν.

σ̈κέπετε̨ ('Ελβασ), σ̈κρ̣έπετε̨ (Βερ̣άτ), τέκετε̨ ('Ελβασ.-Βερ̣άτ.) με̨-τε̨-ι σ̈κέπετε̨ = με̨-τε̨-ι τέκετε̨ = κοιν. μοῦ βουλήθηκε.

σ̈κεπε̨τῖj (γ) ἴδ. σ̈κρ̣επε̨τῖj (γ).

σ̈κεπε̨τίμε̨-α (budi) σ̈κεπε̨τίνε̨-α (γ) = ἴδ. σ̈κρ̣επε̨τίνε̨-α (γ) πληθ. σ̈κεπε̨τίματε̨, σ̈κεπε̨τίνατε̨.

σ̈κεπόj (Σ) ἴδ. σ̈κjεπόj (bogdan) = κουτσαίνω.

σ̈κε̨ρ̣bύθεμ (Τυρ̣αν.) = ἴδ. σ̈πε̨ρ̣bύθεμ ('Ελβασ.).

σ̈κε̨ρ̣δέj: ρ̣. = ἐκπορνεύω, καταισχύνω, καταπορνεύω τινά· ἴδ. κjῖj.— μτχ. σ̈κε̨ρ̣δύερ̣ε̨ (τ) σ̈κε̨ρ̣δύεμ (γ) καὶ σ̈κε̨ρ̣δύμ (συνηρ̣.) κε̨jό γροῦα έσ̈τε̨ σ̈κε̨ρ̣δύερ̣ε̨=αὕτη ἡ γυνὴ εἶναι καταγαμημένη· σ̈κε̨ρ̣δέχ̈εμ παθ.— κjίχ̈ετ' ε σ̈κε̨ρ̣δέχ̈ετε̨.

σ̈κε̨ρ̣δέτσ-ι (γ) = ἴδ. μουτῖ-νι = τινὰρ̣ κjε̨ ρ̣ράχ̈ε̨νε̨ κjούμε̨σ̈τινε̨.

σ̈κε̨ρ̣ρ̣όχ̈εμ (γ) = σ̈κουρ̣ρ̣όχ̈εμ.

σ̈κε̨ρ̣ρ̣ύχ̈εμ (Σ) = ἴδ. σ̈γε̨ρ̣ρ̣ύχ̈εμ (Περ̣μέτ.).

σ̈κέσ (γ) = ἴδ. σ̈κούεσ-ι (γ).

σ̈κέτσ: ρ̣. = ξεσκαλόνω· ἀντίθ. νγέτσ.

σ̈κε̨φ (Χειμάρ̣α [ἴδ. σκάφ-ος]) ἐν τῇ φράσει: βε̨λέζε̨ρ̣ τε̨ dάλjε̨ νγα νjε̨ σ̈κε̨φ = πρ̣έj νjε̨ bάρ̣κου.

σ̈κῖρ̣-εμ (Σ) (Τυρ̣αν.) = ἴδ. σ̈κjῖρ̣-εμ (γ. συνηρ̣.).

σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) = ξεκολλῶ τι, ἀντίθ. νγjίσ-ίτ. — παθ. σ̈κίτεμ.

σ̈κίτε̨-α πληθ. σ̈κίτατε̨ (τ) [σ̈κάσ-έτ-έτ] = ἴδ. σ̈κjίτε̨-α ('Ελβασ.).

Σκjᾶ-ου = Σκύθης, Σλαῦος, Βούλγαρος, πληθ. Σκjέτε̨.

σ̈κρ̣άρ̣-ι (Σ) πληθ. σ̈κjάρ̣ατε̨, σ̈κάρ̣θ-ι, σ̈κέρ̣θ-ι (Σ) = σκίουρος· (εἶδος ζῴου οὗτινος τὸ δέρμα εἶναι πολύτιμον) πληθ. σ̈κjάρ̣δετε̨.

σ̈κjέκε̨σε̨-α (γ) πληθ. σκjέκε̨σατε̨ = σ̈κjέκε̨σ' ε bόστιτ, σ̈κjέκε̨σατ' ε bόστιτ.— σ̈κjέκε̨σ' ε σ̈εγjέτε̨σε̨.

σ̈κjέλjμ-ι πληθ. σ̈κjέλjματε̨ = κλωτσιὰ κοιν. καὶ σ̈κjέλjπ-bι (Τυρ̣αν. 'Αλβανοσικελικὸν) πληθ. σ̈κjέλjbετε̨.

ὂκjελjbόj (Τυραν.) ὂκjελjμόνj-όj (Περμέτ.-'Ελβασ.) = ὂτίε με ὂκjέλjμε = κλωτσῶ.

ὂκέμ-ι (Κρουῦjα) = τὸ ἀνώφλιον· πράκ-ου = τὸ κατώφλιον. — ὂκjέμι ι dέρε̱σε̱ = τὸ ἀνώφλιον τῆς θύρας. — πράκου ι dέρε̱σε̱ = τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

ὂκjέτε̱: πληθ. τοῦ Σκjᾰ-οῦ.

ὂκjέμε-ja πληθ. ὂκjέμετε̱. — ὂκjέμε̱ζε̱-α πληθ. ὂκjέμεζατε̱: παροιμ. τὂ' ι bε̱ν δία ὂκjέμε̱ζε̱σε, jα bε̱ν ὂκέμε̱ζα λjε̱κούρε̱σε̱ (ἐπὶ ἀντεκδικήσεως).

Σκjενῑ-α (γ) ὄνομ. περιληπτ. καὶ Σκερῑ-α = οἱ Σκύθαι, οἱ Σλαῦοι, οἱ Βούλγαροι.

Σκjενίὂτ (γ) ὂκjερίὂτ (τ) ἐπίρ. = Σκυθιστί, Σλαυιστί, Βουλγαριστί.

Σκjενίὂτε-ja (γ) Σκjερίὂτε-jα (τ) = ἡ Σκυθική, Βουλγαρικὴ (γλῶσσα).

ὂκjεπάρ-ι = ἴδ. ὂκεπάρ-ι πληθ. ὂκεπάρε̱τε̱.

ὂκjέπ ρ. ἐνεργ. = κοιν. ξηλόνω, ξερράφτω· ἀντίθ. κjέπ. — παθ. ὂκjέπεμ.

ὂκjέπε̱τε̱ καὶ *ὂκjεπίνjτε̱* πληθ. τοῦ ὂκόπ [Ἑλλην. σκῆπ-τρον].

ὂκjέπε̱τε̱ : ἐπίρ. = ξηλωμένον. — ι-ε ὂκjέπε̱τε̱ ἐπίθ. = ξηλωμένος-η.

(ι-ε) *ὂκjέπε̱τε̱* (bogdan) = χωλὸς-ή, κουτσὸς ή· ἴδ. τὂάλj-ι.

ὂκjεπόj (bogdan) ρ. = κουτσαίνω. — ἴδ. τὂαλjόj.

ὂκεjπόj (Σ) ρ. ἐνεργ. = γυρίζω τὸν λόγον, μεταβάλλω τὸν πρῶτον λόγον. — μός ὂκjεπό φιάλjε̱νε̱ κjε̱ με̱ θε̄ πε̱ρπάρα = μὴ ἀναιρεῖς τὸν λόγον τὸν ὁποῖον μοῦ εἶπες πρότερον.

ὂκjερθ-ι = ἴδ. ὂκjάρθ-ι.

ὂκjέρρε̱-α: πληθ. ὂκjέρρατε̱ [ἰδ. ὂκjιέρ] = σχίσμα, σχισμή.

ὂκjέρρατε̱ ἢ *ὂτjέρρατε̱* πληθ. τοῦ κjενκj-γι = τὰ ἀρνιά.

ὂκjερρῑ-α (τ) = ἴδ. Σκενῑ-α (γ).

ὂκjερίὂτ (τ) = ἴδ. Σκjενίὂτ (γ)

ὂκjερίὂτε-ja (τ) = ἴδ. Σκjενίὂτε-jα (γ).

ὂκjέσ-έτ-έτ (γ) = ἴδ. ὂκάσ-έτ-έτ (τ) καὶ ρρε̱ὂκjέσ-έτ-έτ (γ. 'Ελβασ.).

ὂκjέρ (γ) καὶ (συνηρ.) ὂκjίρ, τὂjιέρ ἢ τὂjίερ (τ) τὂίρ (Καβ.) = σχίζω, ξεσχίζω. — ὂκjίερ ρρόbετε̱ (γ) ξεσχίζω τὰ φορέματα, τὂjίερ ρρόbατε̱ (τ). — ἀόρ. ὂκjόρα-ε-ι (γ) τὂjόρα-ε-ι (τ) μετοχ. ὂκjέρρε̱ (γ), τὂjέρρε̱ (τ). — με̱ τὂjόρι μάτὂεjα (τ) = με̱ γε̱ρρίτσι μάτὂεjα (γ) = μ' ἐγρατσούνισεν ἡ γάτα.

σκjιλjτσε̱-α (Σ) ἴδ. ρράσκε̱σε̱-α: πληθ. σκjίλjτσατε̱.

(ι-ε) *σκjίμε̱τε̱-ι-α* (Ἐλβασ.) (ἄγνωστος ἡ σημασία) λέξις ἀπηρχαιωμένη· ἐν τῇ φράσει (ι) σκjίμε̱τι! (ε) σκjίμε̱τα! (ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ὀθωμ. λέξιν ζάβαλι!).

Σκjίνκε̱-α πληθ. Σκjίνκατε̱· θηλ. τοῦ Σκjᾶ-ου.

Σκjίπ ἐπίρ. = Ἀλβανιστί, Ἀλβανικά.

σκjίπε-jα πληθ. σκjίπε-τε̱, σκjιπόνjε̱-α πληθ. σκjιπόνjατε̱· σκάbε̱-α: πληθ. σκάbατε̱ (τ) σκαbόνjε̱-α πληθ. σκαbόνjατε̱.— σγάbε̱-α πληθ. σγάbατε̱ (τ), σγαbονjε̱-α πληθ. σγαbόνjατε̱ πετρίτ-ίτι πληθ. πετρίτε̱τε̱ = ὁ ἀετός.

Σκjιπε̱νῖ-α (γ) Σκjιπε̱ρῖ-α (τ) = ἡ Ἀλβανία.

Σκjιπε̱τάρ-ι-ε-jα πληθ. ἀρσ. ε̱τε̱ θηλ. ετε̱ = ὁ Ἀλβανός, ἡ Ἀλβανίς.

Σκjιπε̱νίστ (γ) Σκjιπε̱ρίστ (τ) = κατὰ τρόπον, ἔθιμον τῶν Ἀλβανῶν.

σκjιπε̱νόj (γ) σκjιπε̱ρόj (τ) = εξαλβανίζω.—παθ. σκjιπε̱νόχε̱μ (γ) όνεμ (τ).

σκjιπόj-όνj: ρ. = ἐννοῶ, καταλαμβάνω α σκjιπόν σε τσ' τε̱ θέμ. = ἐννοεῖς τὶ σοῦ λέγω; σκjιπόνj ατέ γjούχε̱ πο σ' μούντ τ' ε φλjασ = ἐννοῶ αὐτὴν τὴν γλῶσσαν ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ τὴν ὁμιλήσω.

σκjῖρ (γ. συνηρ.) τσjῖρ (Καβ.) ἴδ. σκjίερ, ἴδ. τσjίερ.

σκjιράκε-jα (Μυζεκjέjα) πληθ. σκjιράκετε̱ = ὄρνις-ιθος· (λέγεται πρὸς διάκρισιν τῆς κούρκας)· πούλjε̱ σκjιράκε = ὄρνις. — πούλjε̱ dέτι = κοῦρκα.

σκjίρε̱ζε̱-α (Βεράτ.) = θε̱λέζ' ε φούσε̱σε̱: πληθ. σκjίρε̱ζατε̱.

σκjίρεμ (γ) παθ. τοῦ σκjίερ· τσίρεμ παθ. τοῦ τσjίερ.

σκjίσε̱-α (budi-bogdan Σ) [Λατ. scio-ire = οἶδα, γινώσκω] = νόησις, αἴσθησις.

σκjίτε̱-α (Ἐλβασ.) = ὀλισθηρὸς τόπος· ἴδ. ρ. σκjέσ-έτ-έτ. — καὶ σκίτε̱-α (τ) πληθ. σκjίτατε̱ (Ἐλβασ.) σκίτατε̱ (τ).

σκjίτε̱σ-ι = ὀλισθηρός· πληθ. σκjίτε̱σιτε̱.

σκjόπε̱-α [Λατ. scopa = βοτάνη τις, ἡ σάρος, τὸ χηνοπόδιον] εἶδος χαμοδένδρου. — πληθ. σκjόπε̱τε̱.

σκjούανj-αj (τ) σκjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) σκjοῦj = διακρίνω, ξεχωρίζω· παθ. σκjοῦχεμ.

(τε̱) *σκjούαρε̱-τε̱* (τ) τε̱ σκjούεμιτε̱ (γ) τε̱ σκjοῦμιτ = διάκρισις.

σκjούφουρε̱-ι = ἴδ. σκjούφουρε̱-ι.

σ̈κjύεj [Ἑλλην. σκαλ-ω-σκαλίζω] σ̈κjῦj (γ) σ̈κλjύεj καὶ σ̈κλjύj (Τυραν.) = ἐκκόπτω, σχίζω. — σ̈κjύεj dέγε̣νε̣ νγα λjίσι = σχίζω τὸν κλάδον ἀπὸ τοῦ δένδρου.

(τε̣) *σ̈κjύερε̣-ιτε̣* (τ) οὐδ., τε̣ σ̈κλjύεμ-ιτε̣ καὶ τε̣ σ̈κλjύμιτε̣, τε̣ σκjύεμ-ιτε̣ (γ) καὶ τε̣ σ̈κjύμ-ιτε̣ (συνηρ.) = τὸ σχίσιμον.

Σκjύπ (Σ) = ἴδ. Σκjίπ.

σ̈κjύπε-jα = ἰδ. σ̈κjίπε-jα = ἀετός· πληθ. σ̈κjύπετε̣.

Σκjύπε-jα (Σ) = ἴδ. Σκjίπε-jα.

Σκjυπε̣νι-α = ἴδ. Σκjιπε̣νῖ-α.

Σκjυπε̣νίσ̈τ (Σ) = ἴδ. Σκjιπε̣νίσ̈τ.

Σκjυπε̣τάρ-ι = ἴδ. Σκjιπε̣τάρ-ι πληθ. Σκjυπε̣τάρετε̣.

σ̈κjύρε̣jε-jα (Περμέτ.) = πjιάτ' ε bάλjτε̣ ε φαρφουρίτε̣.

σ̈κjῦχ̈εμ, σ̈κλjύχεμ παθ. τοῦ σ̈κjύεj, σ̈κλjύεj.

σ̈κλjάσ-έτ-έτ (Σ) = σ̈κέλj ρ.

σ̈κλjέσε̣-α (Τυραν.) = σχίσμα, τὸ σχισμένον, πληθ. σ̈κλjέσατε̣.

σ̈κλjύεj καὶ *σ̈κλjύj* (συνηρ.) = ἴδ. σ̈κjύεj καὶ σ̈κjύj.

σ̈κλύχ̈εμ παθ. ἴδ. σ̈κjύχ̈εμ.

σ̈κόζε̣-α: εἶδος ἀκάρπου δένδρου, πληθ. σ̈κόζατε̣. — σ̈κόζ' ε έγρε̣, σ̈κόζ' ε bούτε̣.

σ̈κόνj-όj ρ. οὐδ. γεγικῶς=βέτε=ὑπάγω, πηγαίνω· 2) διέρχομαι, περνῶ, κοιν. διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον. — σ̈κόj ούδε̣σε̣ = διέρχομαι διὰ τῆς ὁδοῦ, διαβαίνω εἰς τὸν δρόμον, κοιν. περνῶ εἰς τὸν δρόμον. 3) διαπερῶ, ρ. ἐνερ. σ̈κόj φίjε̣νε̣ γjυλjπάνε̣σε̣, ι σ̈κόϊ πλjούμbι μεσ-πε̣ρ-μές = τὸν διεπέρασε τὸ μολύβι, πέρα-πέρα, ἀνάμεσα. 4) διάγω = ε σ̈κόβα jέτε̣νε̣ vdε δε̃ τε̣ χ̈ούαj. — σ̈κόj dίτε̣νε̣, σκόj νάτε̣νε̣. 5) ἐξέχω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω, ἴδ. καπε̣ρdσέj! κύ jα σ̈κόν ατῖ (ε καπε̣ρdσὲν ατὲ) vdε̣ dιτουρὶ = τὸν ὑπερτερεῖ εἰς τὴν μάθησιν, σοφίαν. 6) παρέρχομαι.— παροιμ. σ̈κόϊ βάπα με γούσ̈τινε̣ = παρῆλθεν ὁ καύσων σὺν τῷ Αὐγούστῳ. — σ̈κόϊ κόχ̈α = παρῆλθεν ὁ καιρός. — σ̈κόϊ dίτα, νάτα = παρῆλθεν ἡ ἡμέρα, ἡ νύξ. — σ̈κόϊ σι κjένι vdε̣ ρρούσ̈τ = παρῆλθεν (ἐχάθη) ὡς ὁ σκύλος εἰς τὰ σταφύλια (παροιμ.) (δηλ. ἐχάθη φονευθεὶς ὁ σκύλος ὑπὸ τοῦ ἀμπελοφύλακος). — σ̈κόj vdε̣ πε̣ρ dούαρ = μεταχειρίζομαι. — σ̈κόjε̣νε̣ μίρε̣ σ̈όκj με σ̈όκj = διάγουσι καλῶς μεταξύ των. — σ̈κόβα jέτε̣ τε̣ κέκjε = διήγαγον κακὴν ζωήν.

σ̈κόκj = bένj κόκjε, κόκjε. — σ̈κόκj πάρετ̤ε = κάμνω λιανώματα τὰ χρήματα, κάμνω ψιλά. — σ̈κόκj μίσ̤ερινε̤. — σ̈κόκj bάρκουνε̤ ε φίκjβετ θάτε̤, ἀντίθ. π̤ερκόκj.

σ̈κόκjεμ παθ. = bένεμ κόκjε, κόκjε, ἀντίθ. π̤ερκόκjεμ. — ι-ε-τε̤ σ̈κόκjε̤τε̤ ἐπίθ. — τε̤ σ̈κόκjουνατε̤ (γ) τε̤ σ̈κόκjουρατε̤ (τ) = τὰ λιανὰ χρήματα.

σ̈κόλε̤-α = ἴδ. σ̈κολῖ-α πληθ. σ̈κόλατε̤ = σχολεῖον.

σ̈κόπ-ι πληθ. σ̈κjέπε̤τε̤ [Ἑλλην. σκῆπτρον] = ῥάβδος, βακτηρία.

σ̈κοπί-νι πληθ. σ̈κοπίνjτε̤ = ξυλάκιον.

σ̈κόρθ ρ. ἐνερ. = ξεφουσκόνω [κόρδε̤-α] ἀντίθ. νγόρθ. — σ̈κόρδεμ παθ. ἀντίθ. νγόρδεμ.

σ̈κόρδετε̤: τριτοπρόσ. = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — με̤-τε̤-ι σ̈κόρδετε̤ = ξεφουσκόνει, ἐκπίπτει. — μ' ουσ̈κόρθ κάρι = ξεφούσκωσεν ἡ ψωλή μου. ἀντίθ. μ' ουνγόρθ κάρι = ἐφούσκωσεν ἡ ψωλή μου.

σ̈κόρδε̤τε̤: ἐπίρ. ἀντίθ. νγόρδε̤τε̤.

(ι-ε-τε̤) *σ̈κόρδε̤τε̤* ἐπίθ. = ξεφουσκωμένος-η-ον, ἀντίθ. ι-ε-τε̤ νγόρδετε̤

σ̈κόστρε̤-α ???

σ̈κούαρε̤jε-jα πληθ. σ̈κούαρε̤jετε̤ = ἡ διάβασις, κοινῶς πέρασις. 2) ἐξόδευσις, 3) συναναστροφή. — καὶ τε̤ σ̈κούεμιτε̤ (γ) τε̤ σ̈κοῦμιτε̤.

σ̈κούεσ-ι (Σ) πληθ. σ̈κούεσιτε̤ [ἴδ. σ̈κόj = ὑπάγω] καὶ σ̈κοῦσ-ι πληθ. σ̈κούσιτε̤ = προξενητής, θηλ. σ̈κούσε̤-α = προξενίτρια.

(ι-ε) *σ̈κούεσ̈ιμ-ι* (γ) καὶ ι-ε-σ̈κούσ̈ιμ (συνηρ.) = κοινωνικός. 2) ὑποφερτός. — νjερῖου ι σ̈κούσ̈ιμ = κοινωνικὸς ἄνθρωπος. — jέτ' ε πασ̈κούεσ̈ιμε = ἀνυπόφορος ζωή.

σ̈κουλόjε̤-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. σ̈κουλόjατε̤ = γjύμε̤σε̤ μάσ̈ε π̤ερ με νγρίτουνε̤ τσ̈ερέπιν' ε bούκε̤σε̤, ε κε̤ρτσούνjτ' ε ζjάρ̤ρμιτ.

σ̈κουjdέσεμ ρ. = ἴδ. τσ̈κουjdέσεμ (τ).

σ̈κούλj ρ. = ἐκριζόνω, ξεριζόνω. ἀντίθ. νγούλ.

σ̈κούλjεμ παθ. ἀντίθ. νγοῦλjεμ.

σ̈κούλj ἐπίρ. ούjε̤τε̤ ᾶσ̈τε̤ σ̈κούλj = τὸ νερὸν εἶνε ζεματιστό, θερμότατον. — ούjε̤ σ̈κούλj = ζεματιστὸ νερό, θερμότατον. — ε π̤ερβε̤λjόβα με ούjε̤ σ̈κούλj = τὸ ἐζεμάτησα μὲ ζεματιστὸ νερό.

σ̈κούλj-ι (Σ) = ἕνα μάτσο μετάξης (Τουρκ. τσ̈ιλjέ) νjε̤ σ̈κούλj μενdάφσ̈ι = ἕνα μάτσο μετάξης.

Σκουμbῖ-νι (γ) Σκουμbῖ-ρι (τ) = ποταμὸς τοῦ Ἐλβασανίου.

σκούμε-α (γ. Βεράτ.) [Λατ. spuma] πλήθ. λείπει καὶ σκούμbε-α (Περμέτ.) ἀφρός· (συγγενὲς τῇ λέξει ταύτῃ δοκεῖ τὸ κῦμα).

σκουμεζόνj-όj (γ. Βεράτ.) σκουμόj (τ) = ἀφρίζω [Λατ. spumo].

σκούντ [ἴδ. Γραικ. σκουντῶ, κουνῶ] ρ. = τινάζω, ξετινάζω, κλονίζω, σκούντ ρρόbατε = τινάζω τὰ φορέματα σκούντ ουλίνjτε = τινάζω τὴς ἐληαῖς, σκούντ μάνινε = τινάζω τὴν συκαμινιά.

σκουνdελίμε-α : πλήθ. σκουνdελίματε [Ἀλβανο-σικελικὸν] = σεισμὸς ἴδ. τερμέτ-ι.

σκούνdεμ παθ. τοῦ σκούντ.

σκούνdεσ-ι πλήθ. σκούνdεσιτε = ὁ τινάζων (ταῖς ἐληαῖς).

σκούρρε-jα (Τυραν.) πλήθ. σκούρρετε καὶ dούσνεζε-α πλήθ. dουσνεζατε (Περμέτ.) = χαμόδενδρον πυκνόκλαδον 2) (Κροῦjα) πῦλ ι ίμετε = μικρὸν δάσος ἀπὸ πυκνόκλαδα.

σκουρρόχεμ (γ) ν. = ἐξαντλοῦμαι στειρεύω (ἐπὶ ὑγρῶν)· κουρ dέρδετε γjίθε σα σ' κουλὸν μᾶ ας νjε πίκε (ἐπὶ ὑγρῶν) κυρίως καὶ μεταφορικῶς παντὶ πράγματι).

σκούρτ-ι Φεβρουάριος μήν, φροῦερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) φροῦρ-όρι, φροῦαρόρι (τ).

σκούρτ ἐπιρ. = βραχέως, συντόμως, κοντῶς 2) σχεδόν, τέλος πάντων· σκούρτ με θᾶνε = βραχέως εἰπεῖν, τέλος πάντων.

σκούρτε-α : πλήθ. σκούρτατε = ὀρτύκιον καὶ ὑποκοριστ. σκούρτεζε-α πλήθ. σκούρτεζατε.

σκούρτεζε-α = ὁ λαχνὸς ὁ κλῆρος· δτίεμε σκούρτεζενε κουjτ τ' ι bιέρε = βάλλομεν λαχνὸν τίνος νὰ πέσῃ.

(ι-ε) *σκούρτενε* (γ) σκούρτερε-ια (τ) = κοντός, βραχύς, σύντομος.

σκουρτόνj-όj ρ. = συντέμνω, βραχύνω, κονταίνω —σκουρτόνεμ-όχεμ παθ.

σκοῦσ-ι : ἴδ. σκούεσ-ι πλήθ. σκούσιτε

σκούσε-α (Σ) μεσίτρια πλήθ. σκούσατε.

σκουσῖ-α (Σ) προξενιά, μεσιτεία· ἴδ. λjαμεσῖ-α· πλήθ. σκουσίτε.

σκράπ-ι πλήθ. σκράπατε καὶ σκράπjε-α πλήθ. σκράπjατε [ἀρχαία Σλαυϊκὴ λέξις σκραπίj = σκορπιὸς = ἰδ. σφοῦρκ-ου.

σκράκτσκε-α (Dιbρα) σκρέχεσε (Μυζεκjέjα) [σκρέχ ρ.] πλήθ. σκρατσκατε, σκρέχεσατε ἴδ. bετίμε-α.

σκρέπ-ι (γ) πλήθ. σκρέπατε, κρέπ-ι (Μιρεdίτα), ρρενίμ-ι (Σ) γρεμίνε-α

(Βερ̣άτ. Περ̣μέτ. πληθ. γρ̣εμίνατε̣ = κρ̣ημνός, βράχος· σ̈κρ̣έπατ' ε μαλjιτ = οἱ βρ̣άχοι τῶν βουνῶν.

σ̈κρ̣έπ (γ. τ.) τσακτίζω 2) ἀκτινοβολῶ· σ̈κρ̣επε̣ρ̣όνj (Περ̣μέτ.) σ̈κρέπι dίελι vdε̣ μάjατ' ε μάλjιτ = ἀκτινοβόλησεν ὁ ἥλιος εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους. — ρ. ἐνεργ. = σ̈κρέπ χ̇ουν' ε ζjάρ̣ριτ (γ) = τσινγρίσ ζjάρ̣ρε̣ (τ). — σ̈κρ̣έπ πίσ̈ε̣νε̣ σ̈κρ̣έπ γούρ̣ινε̣ με χ̇ουνόρ̣ινε̣. — σ̈κρ̣έπι ε̣ν ε̣ν (bogdan) = dίελι σ̈κρ̣έπε̣ν (bogdan) = ὁ ἥλιος ἀκτινοβολεῖ.

σ̈κρ̣έπ (Σ), σ̈κρ̣επε̣τῖj (Ἐλβασ.) σ̈κεπε̣τῖj (γ), βετόν (Σ) τρ̣ιτοπροσ. βετε̣τίτ (τ), βετε̣τίτ-ίτ-ί·, (τ) = ἀστράπτει. — σ̈κρ̣έπι μότι (Μαλjε̣σία ε Σκόdρ̣ε̣σε̣) = ἤστραψε· πο σ̈κρέπ μότι = ἀστράπτει dίκου σ̈κρέπι μότι = dίκου ρ̣ᾶ ρ̣ρουφε̄· ἴδ. κόκρ' ε μότιτ.

σ̈κρ̣έπε̣σ-ι : γουρ̣ σ̈κρ̣έπε̣σ = τσακμακόπετρα, πληθ. σ̈κρ̣έπε̣σιτε̣.

σ̈κρ̣επε̣τίμε̣-α (γ) = ἀστραπὴ πληθ. σ̈κρ̣επε̣τίματε̣, σ̈κεπε̣τίμε̣-α (budi) πληθ. σ̈κεπε̣τίματε̣, σ̈κεπε̣τίνε̣-α (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈κεπε̣τίνατε̣, βετίμε̣-α (Σ), πληθ. βετίματε̣, βετε̣τίμε̣-α (τ) πληθ. βετε̣τίματε̣ (τε̣) σ̈κρ̣έπουνατε̣ (γ) (τε̣) σ̈κρ̣επουρ̣ατε̣ (τ) = τσακμακόπετρα.

σ̈κρ̣έτ : ἐπιρ̣. = ἐρήμως· (ι-ε) σ̈κρέτε̣ ἐπιθ. = ὁ, ἡ ἔρημος.

σ̈κρ̣ετόνj-όj, σ̈κρ̣ετε̣τόνj = ἐρημόνω. — σ̈κρ̣ετόχ̇εμ όνεμ σ̈κρ̣ετε̣τόνεμ παθ. = γίνομαι ἔρημος.

σ̈κρ̣ετῖ-α (Σ) πληθ. σ̈κρ̣ετίτε̣ = ἡ ἔρημος, ἡ ἐρημ̣ιά. καὶ (budi-bogdan). — σ̈κρ̣ετε̣τίj-α : πληθ. σ̈κρ̣ετε̣τίjτε̣, σ̈κρ̣ετίνε̣-α (Τυρ̣αν.) πλ. σ̈κρ̣ετίνατε̣ σ̈κρ̣ετε̣τίρ̣ε̣-α (τ) πληθ. σ̈κρ̣ετε̣τίρ̣ατε̣

σ̈κρ̣έχ (Σ. τ) ρ̣. ἀντίθ. νγρέχ-σ̈κρ̣έφ (γ) ἀντίθ. νγρέφ (γ).

σ̈κρ̣έχ̇ετε̣ (Σ. τ) σ̈κρ̣έφε̣τε̣ (γ) ἐπίρ̣. — ἀντίθ. νγρέχ̇ε̣τε̣, νγρέφε̣τε̣. — ι-ε-σ̈κρ̣έχ̇ετε̣ (Σ. τ) ι-ε-σ̈κρ̣έφε̣τε̣ (γ) ἀντίθ. ι-ε-νγρέχ̇ε̣τε̣, νγρέφε̣τε̣.

σ̈κρ̣έχε̣σε̣-α (Μυζεκjεjα) σ̈κρ̣άτσ̈κε̣-α (Dibρ̣α) ἴδ. bετίμε̣-α πλ. σ̈κρ̣έχ̇ε̣σατε̣, σ̈κρ̣άτσ̈κατε̣.

σ̈κρ̣ῖj (γ) σ̈κρ̣ῖj (τ) ρ̣. = ἀναλύω (ἐπὶ ὑγρῶν) ἀντίθ. νγρ̣ῖj (γ) νγρ̣ῖj (τ), παθ. λείπει. — σ̈κρ̣ῖνι ούjε̣τε̣ = ἔλυωσε τὸ νερό, σ̈κρ̣ῖνι βόjτε̣ = ἔλυωσε τὸ λάδι : τὸ τρέσ-έτ-έτ (ἐπὶ μετάλλων) τρέσ άρ̣ινε̣ αγjένdινε̣, πλjούμbινε̣ κ.τ.λ.

σ̈κρ̣ῖτε̣ (γ) σ̈κρ̣ῖτε̣ (τ) ἀντίθ. νγρ̣ῖτε̣. — ι-ε-σ̈κρ̣ῖτε̣ (γ) ι-ε-σ̈κρ̣ῖτε̣ (τ), ἀντίθ. ι-ε-νγρ̣ῖτε̣ (γ) νγρ̣ῖτε̣ (τ). — σ̈κρ̣ῖχ̇εμ, σ̈κρ̣ίφεμ : παθ. τοῦ σ̈κρέχ, σ̈κρ̣έφ. — σ̈κρ̣ῖj (Σκόdρ̣α) ἴδ. τρέσ-έτ-έτ = ἀναλύω.

σκρῖχεμ: παθ. ἴδ. τρέτεμ.
σκρόνjε-α: πληθ. σκρόνjατε = γραφή, γράμμα.— Σενjτέjα Σκρόνjε (γ) Σκρόνj' ε Σενjτερούκρε (τ) = ἡ Ἁγία Γραφή. — σκρόνjατ' ε αλφαβίτεσε = τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβίτου.
σκρόνjε-bάρδε-ι-α = εὐτυχής, καλότυχος.
σκρόνjε-ζι-ου: πληθ. σκρόνjεζέστε = δυστυχής, κακομοίρης.— σκρόνjεζέζε-α θηλ. πληθ. σκρόνjεζέζατε.
σκρόνjεσ-ι πληθ. σκρόνjεσιτε = γραμματεύς.
σκρονjετούαρ-όρι (τ) = σκρονjετούερ-όρι (γ) καὶ (συνηρ.) σκρονjετούρ-όρι = ὁ γραμματικός, ὁ συντάττων Γραμματικήν.
σκρονjετόρε-jα = ἡ Γραμματική.— Σκρονjετόρεjα ε Σκjίπεσε = ἡ Γραμματικὴ τῆς Ἀλβανικῆς.
σκρούανj (τ) σκρούεj (γ) σκροῦj (γ. συνηρ.) [Λατ. scribo] ρ. = γράφω, παθ. σκροῦχεμ = γράφομαι.
σκρουαbόνj-όj (γ. τ.) ρ. ἐνερ. = καψαλίζω, σκρουμbεζόνj-όj. — σκρουμbόνεμ-όχεμ, σκρουμbεζόνεμ-όχεμ παθ. — πίκjε μίρε κάφενε μὸς ε σκρουμbό = ψῆσε καλὰ τὸν καφὲν μὴ τὸν καψαλίσῃς.
σκροῦμπ-bι (γ. τ.) πληθ. σκρούμbατε ἄχρηστος = καψάλισμα, τσικνάδα.
σκρύθ (γ) ρ. = κάμνω ἀφρᾶτο.— ἴδ. κρυθ. ρ. σκρύδεμ παθ.
σκρύδετε: ἐπιρ.
(ι-ε) *σκρύδετε* = ἀφρᾶτος-η. — φτόϊ ι σκρύδετε.
σκρῦχεμ (περμέτ) ἴδ. σγερρῦχεμ.
σκjύεj (Σ) καὶ συνηρ.) σκjύj. ἴδ. σκjῦεj καὶ σκjῦj.
σλjόj: (ἀναγραμματισμὸς ἀντὶ λjεσόj) (Τυραν.) = πίελ = τίκτω.
σόj-σόκj ονομ. γεν. σόj-σόκjιτ, αἰτ. σοj-σόκjινε, ἀντὶ σόκjι σόκjιτ, σόκjι σόκjινε. — σ' dούανε σοj-σόκjινε = σ' dούανε σόκjι σόκjινε = δὲν ἀγαποῦν ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — φόλjνε σοκj με σοκj, = συνωμίλησαν ἀναμεταξύ των. — ι θᾶ σόκjι-σόκjιτε = εἶπεν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. — μος ουbεν σοκj ι ατῖ = μὴ γίνεσαι ὅμοιός του.
σόjτε (Τόσκμ.) πληθ. τὰ τσαρούχια. ἴδ. σπίνγαντε [Λατ. solea = σανδάλιον] ἴδ. σούαλ-ι, σόλε-α.
σόκ-ου: πληθ. σόκετε [Λατ. socius] = σύντροφος, συνεταῖρος.
σόκε-α (Jακόβα) = ἴδ. bρέσ-ζι = ζωνάριον.
σόκj-ι = ὅμοιος πληθ. ? ? ? — σόκjι ιμ-σόκjι υτ, σόκjι ατῖ = ὅμοιός μου,

ὅμοιός σου, ὅμοιός του. — έμ-ὅοκj (γ)=ίμ-ὅόκj (τ)=ὁ σύζυγός μου. — ύτ ὅόκj=ὁ σύζυγός σου, ι ὅόκjι=ὁ σύζυγος αὐτῆς· ὅόκjε-jα: πληθ· ὅόκjετε̱=συντρόφισσα, ὁμοία. έμε-ὅόκjε (γ) ίμε-ὅόκjε (τ)=ἡ σύζυγός μου. — jοτ ὅόκjε = ἡ σύζυγός σου. — ε ὅόκjεjα=ἡ σύζυγος αὐτοῦ. — ὅόκjεjα ίμε=ἡ ὁμοία μου, ὅόκjεjα jότε=ἡ ὁμοία σου, ὅόκjεjα ε ασᾶj=ἡ ὁμοία της. — ὅόκjετ' ε ατύρε κτλ. ἀλλὰ καὶ ἡ σύντροφός μου, ἡ σύντροφός σου, ἡ σύντροφος αὐτῆς.

ὅοκjε̱νί-α (γ) ὅοκjε̱ρί-α (τ) = συντροφία, κοινωνία, έταιρία. πληθ. ὅοκ-jε̱νίτε̱, ὅοκjε̱ρίτε̱.

ὅοκjε̱νίὅτ (γ) ὅοκjε̱ρίὅτ (τ) = συντροφικά.

ὅοκjε̱νόνj (budi) [Λατ. socio] ρ. = συναναστρέφομαι, συμμετέχω, κοινωνῶ, συγκοινωνῶ, μάρρ πιέσε̱ παθ. ὅοκjε̱νόχεμ-ὅοκjερόνεμ. — μος ὅόκjε̱νό με νjέρς τε̱ κε̱κjίj = μὴ συναναστρέφεσαι μὲ κακοὺς ἀνθρώπους.

ὅόλε̱-α [Λατ. solum] πληθ. ὅόλε̱τε̱ = πέλμα, κοινῶς ἡ πατοῦνα, (τοῦ ποδὸς καὶ τοῦ ὑποδήματος), 2) ἡ σιόλα κοινῶς. — ὅόλ' ε κέμbε̱σε̱ = τὸ πέλμα τοῦ ποδός. — ὅόλ' ε κε̱πούτσε̱σε̱ = κοιν. ἡ σιόλα. — 1) κόφὅα ε κᾶμbε̱σε̱ = ὁ μηρός. — 2) γjοῦνι ι κᾶμbε̱σε̱ = τὸ γόνυ. — 3) πούλjπα ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ κρέας τῆς κνήμης. — 4) κε̱ρσία ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ ὀστοῦν τῆς κνήμης. — 5) νύελι ι κᾶμbε̱σε̱ = ὁ ἀστράγαλος. — 6) τρίνα ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ ὑπὲρ τοὺς δακτύλους μέρος τοῦ ποδός. — 7) θέμbρα ε κᾶμbε̱σε̱ = ἡ πτέρνα τοῦ ποδός. — 8) πούτρα ε κᾶμbε̱σε̱ = ὁ πους ἀπὸ τοῦ ἀστραγάλου καὶ κάτω. — 9) λjέκjετ' ε κᾶμbε̱σε̱ = ἡ ὄπισθεν τοῦ γόνατος κλείδωσις τὸ κοίλωμα. — 10) κᾶμbα (γ) καὶ κέμbα (τ) = τὸ ὑπὲρ τὸ γόνυ μέρος (ὅθεν ἄρχεται ὁ μηρός). — 11) ὅόλα ε κᾶμbε̱σε̱ = τὸ πέλμα τοῦ ποδός, (εἶνε μέρη ποδός)

ὅόρτε̱-α [Λατ. sors-sortis], ὅόρτε-jα, ὅόρτ-ι = λαχνός, κλῆρος. — ὅτίεμε̱ ὅόρτε̱ κούjτ τ' ι biέρε̱ = βάλλομεν κλῆρον τίνος πέσῃ. — πλ. ὅόρτατε̱, ὅόρτετε̱. 2) (Τυραν.) = μερίς, μερίδιον. ἴδ. πιέσε̱-α. 3) μάντευμα, χρησμός.

ὅορτε̱τάρ-ι (budi-bogdan) πληθ. ὅορτε̱τάρε̱τε̱ = συμμέτοχος. 2) μάντις, ἴδ. ὅκουρτέζε̱-α (Τουρκ. φαλdὅί).

ὅορτε̱τάρε-jα θηλ. = ἡ συμμέτοχος, ἡ μάντις, ἴδ. πιεσε̱τάρ-ι πιεσε̱-τάρε-jα.

σόσ̈ε-α (γ. τ) πληθ. σόσ̈κτε καὶ σόσ̈ε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. σόσ̈ετε = κόσκινον.

σόσ̈ καὶ σόσ̈ι ρ. = κοσκινίζω (μὲ σόσ̈ε) παθ. σόσ̈εμ.

σοτάν-ι (Jάκοβα) ἴδ. ροσάκ-ου = ὁ πάπος (ἀρσ. πάπια) πληθ. σοτάνετε. — σότε-α (Jακόβα) ρόσε-α = ἡ πάπια πληθ. σότατε.

σόχ̈ (γ. τ) σόφ (γ) ρ. = βλέπω (ἁπλῶς).

σούαj (τ) καὶ σούκνj, σούεj (γ) καὶ (συνηρ.) σοῦj (γ) φίκ (γ) πορρίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. = σβύνω, ἐξαλείφω, (Τουρκ. ρεσίτ) ουσ̈όφσ̈ ε μος μbέτσ! = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ ὑπάρξῃς. — τε σ̈όφτε Ζōτι = νὰ σὲ καταστρέψῃ ὁ Θεός. — τ' ουσ̈όφτε φάρα! = νὰ χαθῇ ἡ γενεά σου. — με σ̈όϊ 'πίσ̈νε = μὲ ἔσβυσε (μὲ κατέστρεψεν).

σοῦαλ-ι πληθ. σούαjτε = κοιν. ἡ σιόλα.

σούατε (τ), σούετε (γ) καὶ (γ. συνηρ.) σοῦτε = σβυστά, ἐπιρ.

(ι-ε) *σούατε-ι-α* (τ) καὶ ι-ε-σούαρε-ι-α, σούετε-ι-α (γ) καὶ σούτε-ι-α (συνηρ.) = σβυσμένος-η, δυστυχής.

σούκ: ἐπίρ. — ε μπσ̈τόλα σούκ

σούκ-ου ουσιαστ. ???

σουκόνj (budi-Κόρτσ̈α) ἴδ. σικόj = παρατηρῶ, κυττάζω.

σουκόνεμ παθ = ἴδ. σικόνεμ-όχ̈εμ.

σούλj: ἐπίρ. = λοξά. — γαφόρρεjα ετσ̈εν σούλj = ὁ κάβουρας περιπατεῖ λοξά. — ι ρρῖ σούλj κάλjιτ = χ̈ίπουνε κάλjιτ μbε vj' άνε ποσὶ γράτε, άρα γjίνdετε σούλj ούδεσε = λοξὰ εἰς τὸν δρόμον.

σούλj-ι (Σ. Τυραν.) πληθ. σούλjετε = κοινῶς ὁ σύρτης τῆς θύρας, μοχλός.

σούλjτσ-ι (Ἐλβασ.) πληθ. σούλτσ̈ατε, σούλj' ι dέρεσε, σούλjτσ̈' ι dέρεσε = ὁ μοχλὸς τῆς θύρας. — καὶ λόσ-ζι (Βεράτ.), ρομάν-ι (Περμ.), μανdάλε-α (Καβ.) ἴδ. χ̈ανdάρ-ι. — λόζ' ι dέρεσε = ρομάν' ι dέρεσε.

σουλᾶ-νι (γ) σουλε̃-ρι (τ) [Λατ. sol-is = ἥλι-ος] κοινῶς τὸ προσήλιον (μέρος ὑπήνεμον). — vjε βέντ αjε ε ζε̃ dίελι, ἀντίθ. χ̈ιεσίνε-α (γ) χ̈ιεσίρε-α (τ). — (vdε βέρε ρρῖνε vdενε χ̈ίε, ε vdε dίμερε vdε σουλε̃). πληθ. σουλάνjτε ἄχρηστος.

σουλᾶj (γ), σουλέj (τ) = θερμαίνω τινὰ διὰ τοῦ ἡλίου, προσηλιάζω· με σουλᾶνι (γ) με σουλέρι (τ) dίελι = μὲ ἐθέρμανεν ὁ ἥλιος.

σουλᾶχ̈εμ (γ) ρ. = προσηλιάζομαι, θερμαίνομαι εἰς τὸν ἥλιον. — σουλε̃ρεμ (Τοσ̈κ. Περμέτ).

σ̈ουλjόνj-όj : ρ. ἐνεργ. = κάμνω λοξόν, στραβόνω ε σ̈ουλjόβα dρο͂υνε̣ = εσ̈τρε̣μbε̣ρόβα dρούνε̣, ε κθέβα μbε̣ νj' άνε̣. — σ̈ουλjόνεμ-όχ̈εμ παθ.

σ̈ουλjόνj (Περμέτ.) ρ. = κόπτω τὰ δένδρα καὶ πίπτουσι κατὰ γῆς· bένj ρράχ̈.

σ̈ούμε̣ ἐπιρ. [Λατ. ἐπιρ. summe] = πολὺ ἀντιθ. πάκ. — μᾶ σ̈ουμε̣ (γ) με̣ σ̈ούμε̣ (τ) = περισσότερον. — σ̈ουμ' ε πε̣ρ λjούμε̣ παροιμ. (ἐννοεῖται τὸ περισσόν).

(ι-ε) *σ̈ούμε̣-ι-α* πληθ. τε̣ σ̈ούμε̣τε̣ ἀρσ. τε̣ σ̈ούματε̣ θηλ. = ὁ πολύς, ἡ πολλή, οἱ πολλοί. αἱ πολλαὶ (τε̣) σ̈ούμε̣τε̣ οὐδ. = τὸ πολύ. — καὶ (ι) σ̈ούμε̣τε̣-ι, (ε) σ̈ούμε̣τε̣-α ἀντιθ. (ι) πακ-ου, (ε) πάκε̣-α· (τε̣ σ̈ούμε̣τε̣ = οὐδ. = τὸ πολύ· ἴδ. σ̈ουμίτσε̣-α παροιμ. (ι) σ̈ούμι σι λjούμι, ι πάκου σι γjάκου.

σ̈ουμίτσε̣-α : πληθ. σ̈ουμίτσατε̣ (bogdan γ.) = πληθυσμός, ἀφθονία· ἀντιθ. πακίτσε̣-α.

σ̈ουμόνj-όj ρ. ἐνεργ. = πληθύνω, πολλαπλασιάζω. — σ̈ουμόχ̈εμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. πακε̣σόj-όνεμ.

σ̈ουμόνj (Βεράτ.) ἴδ. σ̈ε̣μόj (γ).

σ̈ουμτῖ-α (γ) σ̈ουμτίμ-ι : πληθ. σουμτίτε̣, σ̈ουμτίμετε̣ = ἀσχημοσύνη ἀντιθ. bουκουρῖ-α

σ̈ουμτόνj-όj (γ) ρ. ἐνεργ. ἀσχημίζω ἀντιθ. σbουκουρόj.

σ̈ουμτόχ̈εμ-όνεμ παθ. ἀσχημίζομαι ἀντιθ. σbουκουρόχ̈εμ.

σ̈ουμτούετε̣ (γ) ἐπιρ. = ἄσχημα, ἀντιθ. bούκουρε̣· καὶ (συνῃρ.) σ̈ουμτρο͂υτε̣ (γ) σ̈ουμτούαρε̣ καὶ σ̈ε̣μτούαρε̣ (τ).

(ι-ε) *σ̈ουμτούετε̣* (γ) ἐπιθ. = ἄσχημος, ἀντιθ. (ι-ε) bούκουρε̣ καὶ (ι-ε) *σ̈ουμτούτε̣* (συνῃρ.) (ι-ε) *σ̈ουμτούαρε̣* καὶ (ι-ε) *σ̈ε̣μτούαρε̣* (τ).

σ̈ουπλjάκε̣-α : πληθ. σ̈ουπλjάκατε̣ καὶ σ̈ε̣πούλε̣-α (Dίbρα) = μπάτσος, σπάλιαρος· ι ρᾶ νjε̣ σ̈ουπλjάκε̣ = τοῦ ἔδωκε μιὰ σπαλjόρα. — πληθ. σ̈ε̣πούλατε̣ ἴδ. παραβέσ̈ε-jα.

σ̈ουπλjάκε̣-α καὶ *σ̈ιτε̣-α* (Σ) = τὸ ἐκ στοιχείου λάβωμα : μούερ (μο͂υρ) σ̈ουπλjάκε̣ = ἐλαβώθη ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ουπλjάκεμ, σ̈ιτόχ̈εμ· παθ. = κοινῶς λαβόνομαι ἀπὸ στοιχειό· μάρρ σ̈ουπλjάκε̣ πρεj χ̈ίεσε̣. ἄσ̈τε̣ σ̈ουπλάκουνε̣ = εἶναι λαβωμένος ἀπὸ στοιχειό.

σ̈ούρ-ι (τ) ἴδ. ζουρ-ι πληθ. σ̈ούρε̣τε̣.

σ̈ούρδέσε̣-α πληθ. σ̈ουρδέσατε̣ ι θόνε̣ ατί λjάνγουτ κjε̣ κουλὸν νγα πλάγα.

σουρδίμ-ι: πληθ. σουρδίμετε̱=κωφότης.

σουρδόj-όνj, σε̱ρδόj-όνj (τ) [Λατ. surdesco-ere] = κωφῶ, κοινῶς κουφαίνω τινά· με̱ σουρδόι βέσε̱τε̱ τουκ' ε κουβε̱ντούαρε̱ (τ) παθ. σουρδό χεμ-όνεμ, σε̱ρδόνεμ.

σούρθ-δι (γ. pogdan) [Λατ. surdus] = κωφός, κοινῶς κουφὸς πληθ. σούρδατε̱, σουρδε̱νιτε̱ (bogdan) σουρδε̱-α πληθ. σούρδατε̱=κωφή.

σούρρε̱-α: (πληθ. ἄχρηστος) = τὸ οὖρον κοινῶς κάτουρον. —bᾶj σούρρε̱νε̱ (γ) béj σούρρε̱νε̱ (τ) = πε̱ρμίερ (περμὶρ) = κατουρῶ.

σούρρε̱-ζένε̱-ι (τ) [σούρρε̱-α-ζε̱νε̱ μετοχ. τοῦ ζε̱ = πιάνω].

σουσάλε̱-α πληθ. σουσάλατε̱ ('Αργυρ.) = κατσαρρούμ μίσε̱ρι σι τ' ισκό κjε̱νε̱ κόκjετε̱· σουσάλε̱-α???

σουσάβε̱-α ('Ελβασ.) = διασκορπισμός, κατασκορπισμός· (ι) δάσε̱ σουσάβε̱νε̱ = τὰ διεσκόρπισα (ι) σπε̱ρdάβα μb' ατ' άνε̱ ε μbε̱ κε̱τ' άνε̱.

σουσάσ-άτ-άτ (γ) σουσατ-άτ-άτ (τ), σουσουλάσ-ατ-ατ (γ) ρ. ἐνεργ. σουσάτεμ (γ. τ) σουσουλάτεμ (γ) = ξανααμωραίνομαι, ζαλίζομαι, χαbίτεμ κουσ πλjάκετε̱ σουσάτετε̱ = ὅστις γηράσκει ξαναμωραίνεται. (ι-ε) σουσάτουνε̱ (γ) (ι-ε-τε̱) σουσάτουρε̱ (τ) = (ι-ε-τε̱) χαbίτουνε̱ (γ).

σουσάχε̱-α???

σουσουλάσ-άτ-άτ (γ) σουσουλάτεμ (γ) ἴδ. σουσάτ-ατ-ατ-εμ.

σουσούνjε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. σουσούνjατε̱ = βδέλλα.

σουσούνjε̱ζε̱-α (γ. Σ.) πληθ. σουσούνjε̱ζατε̱, σουσόνjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. σουσόνjε̱ζατε̱, πιαβέτσε̱-α (τ) πληθ. πιαβέτσατε̱.

σούφρε̱-α πληθ. σούφρατε̱ κοινῶς ἡ βέργα (με̱ ε βόγε̱λjε̱ σε πουρτέκα· καὶ θούπρε̱-α (Σ) πληθ. θούπρατε̱. —σούφρ' ε πούσκε̱σε̱ = θούπρ' ε πούσκε̱σε̱ (Σ) = ἡ βέργα τοῦ τουφεκιοῦ.

σοῦχεμ παθ. τοῦ σούανj, σούεj καὶ (συνηρ.) σοῦj (γ), φίκεμ, ποῤῥίτεμ.

σπᾶ-νι (Τυραν.) ι θόνε̱ ατῖ βρούγουτ κjε̱ ζε̱ γjύμι πε̱ρμbρένdα νdε̱ φουντ πρéj ούjιτ, πρεj σε̱ ζίμιτ ούjιτ. — πληθ. σπάνjιτε̱.

σπαbέσεμ, dάλj παbέσε̱, θύεj bέσε̱νε̱, bαχεμ ι παbέσε̱ = παραβαίνω τὴν συνθήκην. μ' ουπαbέσνε̱ μίκjτε̱ = με̱ dούαλε̱ τε̱ παbέσε̱ μίκjτε̱, πρίσνε̱ bέσε̱νε̱.

σπαγούανj-αj (τ), σπαγούéj (γ), σπαγοῦj (συνηρ.), ξεπληρόνω, ἀνταποδίδω, ἀνταμείβω. — σπαγοῦχεμ παθ.

σπαγίμ-ι, σπαγέσε̱-α = ξεπληρωμή, ἀνταπόδοσις, ἀνταμοιβὴ πληθ.

ὅπαγίμετε̱, ὅπαγέσατε̱. — ἁπ ὅπαγίμ = ἀνταποδίδω. — μάρρ ὅπαγίμ = ἐκδικοῦμαι.

ὅπαγεσε̱τάρ-ι = αὐ κjε̱ ὅπαγούκν = ὁ ἀνταποδότης, ὁ ἀνταποδίδων. ὅπαγεσε̱τάρε-jα. θηλ. ὅπαγιμτάρ-ι, ὅπαγιμτάρε-jα θηλ. πληθ. ὅπαγεσε̱τάρε̱τε̱, καὶ ὅπαγεσε̱τάρετε̱, θηλ. ὅπαγιμτάρε̱τε̱, ἀρσ., ὅπαγιμτάρετε̱ θηλ.

ὅπἄλ [σ-πἄλ] νdσίερ φιάλjε̱νε̱ ὅέὅιτ = ξεμυστηριεύω τι. — καὶ ὅπε̱ρ-φjαλjόj (Σ) [ὅπερράλε̱-α] παθ. σπάλεμ. ὅπερραλόχ̱εμ.

ὅπάλε̱σ-ι πληθ. ὅπάλε̱σιτε̱ = αὐ κjε̱ ὅπἄλ. — ὅπε̱ρράλε̱σ-ι (Σ) πληθ. ὅπε̱ρράλε̱σιτε̱.

ὅπάρε̱ (γ) ὅπάρθινε̱ (γ) = επιρ. = ἴδ. πάρε̱ (τ) πάρθινε̱ (τ).

ὅπάρρ ι = εἶδος ἀγρίου δένδρου. λjίτ. ὅπαρρ = νjε̱ φάρε̱ λjίσι.

ὅπάτε̱-α: πληθ. ὅπάτατε̱ [Ἑλλην. σπάθη] = ἴδ. κόρδε̱-α = ξίφος.

ὅπάτουλε̱ α [Λατ. spatula, spathula (σπάθη)] = ὠμοπλάτη κοιν. κουτάλα. πληθ. ὅπάτουλατε̱.

ὅπἔζε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. ὅπέζετε̱ = ἴδ. ὅπέσ-ζι.

ὅπέjτ: ἐπίρ. = γρήγορα 2) (τοσκικῶς) = ἐνωτὶς ἴδ. χ̱έρετ. ι-ε-τε̱ ὅπέjτε̱-ι-α = ταχὺς, γρήγορος.

ὅπεjτόνj-όj [Ἑλλην. σπεύδω] = ταχύνω, ἐπιταχύνω σπεύδω, τρέχω μετὰ σπουδῆς.

ὅπέλε̱-α (γ. bogdan) πληθ. ὅπέλατε̱ = σπήλαιον.

ὅπενγόj-όχ̱εμ ἀντίθ. πενγόνj-όj-πενγόχ̱εμ-όνεμ.

ὅπενγούαρε̱ (τ) ἐπιρ. = ἀνεμποδίστως, ἐλεύθερα. ἀντιθ. πενγούαρε̱. ι-ε-τε̱ ὅπενγούαρε̱ (τ) ἐπιθ.

ὅπενd-ι (ὀρθότερον σπεντ-dι) πληθ. ὅπένdετε̱ = πτηνὸν [ἴδ. πενdε̱-α], ὅπἔσ-ζι (Μηρεdίτα), ὅπἔζε̱-α πληθ. ὅπέζατε̱ (Ἐλβασ.) ὅπἔσε̱-α (Καβ.) σπέσε̱-α (τ) πληθ. ὅπέσατε̱.

ὅπένdρε̱-α: πληθ. ὅπένdρατε̱ (Περμέτ) εἶδος χόρτου κοιν. τὸ βοῦζο.

ὅπε̱νέj (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρέj, σπε̱νεσόj (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρεσόj.

ὅπε̱νέσε̱-α (Σ) = ἴδ. ὅπε̱ρέσε̱-α (πληθ. ὅπε̱νέσατε̱ ἄχρηστος).

ὅπε̱νέτκε̱-α (γ) ὅπε̱ρέτκε̱-α (τ) [Ἑλλην. σπλὴν] κοινῶς ἡ σπλῆνα πληθ. ὅπε̱νέτκατε̱, ὅπε̱ρέτκατε̱.

ὅπε̱ρβίελj (Σ) ἴδ. πε̱ρβέὅ ρ.

ὅπε̱ρβίλjε̱μ (Σ) ἴδ. πε̱ρβίὅεμ.

σπερbλjέj-έχεμ = ἐξαγοράζω, λυτρόνω, ἐξαγοράζομαι—λυτρόνομαι.

σπερbλjέσε-α, σπερbλjίμ-ι: πληθ. σπερbλέσατε, σπερbλίμετε = ἐξαγορά, λύτρωσις.

σπερbλjεσετάρ-ι ἀρσ. σπερbλεσετάρε-jα θηλ. = λυτρωτής. καὶ σπερbλjίμτάρ-ι ἀρσ. σπερbλjιμτάρε-jα θηλ. — πληθ. σπερbλjιμτάρετε θηλ. καὶ σπερbλεσετάρετε ἀρσ. σπερbλjεσετάρετε θηλ. — ἔτι δὲ σπερbλjύεσ-ι (γ) πληθ. σπερbλjύεσιτε ἀρσ. καὶ σπερbλjύσ-ι (γ. συνηρ.) πληθ. σπερbλjύσιτε — σπερbλjέσ-ι (γ. hudi) πληθ. σπερbλjέσιτε ἀρσ.

σπερbύθ: ('Ελβασ.) ἴδ. περbύθ.-σπερbύθεμ = ἴδ. περbύθεμ. καὶ σκερbύθεμ (Τυραν.).

σπεργετί-α, (Τυραν.) σπερκετί-α πουτσκετί-α (Κρούjα) ούρθ-ι ('Ελβασ.) = λειχήν, ἕρπης. πληθ. σπεργετίτε, σπερκετίτε, πουτσκετίντε.

σπερdάj-άχεμ (Σ) ἴδ. περdάj-άχεμ.

σπερdρέθ (Σ) = ἴδ. περdρέθ. — σπερdρίδεμ = ἴδ περdρίδεμ.

σπερdρέθ ρ. ἐνερ. = ξεκλώθω, χαλνῶ τὸ κλωσμένον· ἀντίθ. περdρέθ = κλώθω, παθ. σπερdρίδεμ ἀντίθ. περdρίδεμ.

σπερέj (γ. bogdan) [Λατ. spero-are] σπερεσόj = ἐλπίζω, προσδοκῶ. — σπερέj μbε Ζότινε = ἐλπίζω εἰς τὸν Θεόν.

σπερέσε-α [Λατ. spes-i] = ἐλπίς, προσδοκία (πληθ. σπερέσατε ἄχρηστος).

σπερκόκj = διασκορπίζω ἕνα σπυρὶ ἐδῶ καὶ ἕνα ἐκεῖ, παθητ. σπερκόκjεμ.

σπερκενdίτ-εμ παθ. = σπερdάj (γ) σπερdάj (τ) σπερdάχεμ (γ).

σπερλjᾶj (Σ) = ξεπλύνω, τσπερλᾶj (Περμέτ.) σπελᾶj (τ) σπλᾶj (γ), σπερλjᾶχεμ τσπερλjάχεμ, σπερλjάχεμ, σπλᾶχεμ (γ).

(ε) *σπερνγούλjεμε-jα* (γ) καὶ οὐδ. τε σπερνγούλjουνιτε = μετοικεσία.

σπερνdερόνj-όj = ἀτιμάζω τινά. — σπερνdερόχεμ-νεμ παθ.

σπερφάκj (γ) τσφάκj (τ), τφάκj (Περμέτ.) ρ. ἐνερ. = νdσίερ περφάκjε, φανερόνω, παρουσιάζω, ἀποκαλύπτω τινά.

σπερφάκjεμ παθ. καὶ μέσον, τσφάκjεμ, τφάκjεμ = φανερόνομαι, παρουσιάζομαι, ἀποκαλύπτομαι.

σπέσ-ζι (Μιρεdίτα) καὶ σπέζε-α ('Ελβασ.) = ἴδ. σπένd-ι. — σπέσε-α ἴδ. σπέζε-α ('Ελβασ.).

σπέσ ἐπίρ. = συνεχῶς, συχνάκις, θαμά· κοινῶς συχνά, πυκνῶς. — γjᾶν σπέσ = συμβαίνει συχνά. — ρράλε ἀντίθ. ι-ε-τε σπέσε-ι-α-τε ἐπίθ. = συχνός-ή-όν, πυκνός-ή-όν, ἀντίθ. ι-ε-τε ρράλε-ι-α-τε.

σπεσόνj ρ. ἐνερ. καὶ οὐδ. = συχνάζω, θαμίζω, πυκνῶ τι. — πο σπεσό-jενε γjέλjατε = (κουρ σπεσόjενε γjέλjατε) κουρ κενdόjενε σπεσ γjέλ-jατε μbε τε γεδίμ (τ). — σίνατε σπεσόjενε vdε βιέστε = αἱ βροχαὶ θαμίζουσι τὸ φθινόπωρον, ἀντίθ. ρραλόνj-όj.

σπετόνj-όj ρ. ἐνερ. = σώζω τινά, 2) οὐδ. = γλυτόνω. — σπετόβα νγα γόj' ε ούjκουτ. — με σπετόϊ νjε πόρδε· παροιμ. με σπετόϊ ζόγου νγα dόρα (ἐπὶ ἀνικανότητος).

σπετίμ-ι = σωτηρία· πληθ. σπετίμετε καὶ σπετέσε-α πληθ. σπετέσατε.

σπετεσετάρ-ι = ἐλευθερωτής· πληθ. σπετεσετάρετε. — σπετεσετάρε-jα θηλ. πληθ. σπετεσετάρετε· καὶ σπετιμτάρ-ι ἀρσ. σπετιμτάρε-jα θηλ. πληθ. σπετιμτάρετε ἀρσ. σπετιμτάρετε θηλ.

σπίε (τ. bogdan) dεργόνj-όj, τσόνj-όj (γ) [Λατ. expedio] ρ. ἐνερ. = στέλλω, πέμπω (δι' ἄλλου) καὶ ἁπλοελλην. τὸ πηγαίνω (ἐγὼ ὁ ἴδιος = σπίε) μτχ. σπούουμ (bogdan) ε σπούου vdε στεπιτ (bogdan) = τὸ ἐπῆγεν εἰς τὸ σπίτι· τὸ σπίε δὲν ἔχει παθ. φωνήν.

σπῖj : ρ. = ξεμουδιάζω· σπῖχεμ οὐδ. = ξεμουδιάζω. — ἀντίθ. πῖj-πῖχεμ.

σπίνε-α (γ) [Λατ. spina] = ράχις· πληθ. σπίνατε. — μίκου με κθέου σπίνενε = μ' ἐγκατέλειψεν ὁ φίλος. — σπίν' ε στεπίσε = τὸ ὄπισθεν τῆς οἰκίας. — ἀντίθ. φάκjε ε στεπίσε = τὸ ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας. — ἴδ. σπίνjε-α, κουρρίσ-ζι.

σπίρτ-ι (γ. τ.) πληθ. σπιρτ καὶ σπιρτετε [Λατ. spiritus] = ψυχή. 2) ἄτομον, πρόσωπον. πληθ. σπίρτενιτε (budi-bogd.) ἴδ. βέτε. — ἴσινε με τέπερ σε νjεζέτ σπίρτ = ἴσινε με τέπερ σε νjεζέτ βέτε. — δὰ σπίρτινε = ἐξεψύχησεν.

σπίρρε-α (γ) [Λατ. spiro-are = πνέω] = ἆσθμα.

σπίφ (γ) σπῖχ (τ. γ. Μαλjεσία) = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω τι (ἐπὶ κακοῦ) Τουρκ. bᾶj ιdσάτ᾽, μηχανεύομαί τι τὸ ὁποῖον ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε 2) συκοφαντῶ, δημιουργῶ ἀνυπάρκτους λόγους διά τινα. τσπίκ με μεντ (τ) σπίφ με μεντ (γ) = μηχανεύομαι. — σπίφεμ — σπῖχεμ ρ. οὐδ. ἐφευρίσκομαι, ἐξέρχομαι εἰς τὸ μέσον αὐτομάτως νγα ουσπίφ κυj νjερῖ = νγα dόλj κυj νjερῖ; πόθεν ἐφανερώθη.

σ̈πίφε̱-α (γ) πληθ. σ̈πίφατε̱, σ̈πίχ̱ε̱-α (τ. γ. Μαλjεσία - budi) πληθ. σ̈πίχ̱ατε̱ = συκοφαντία, πλαστὸς λόγος.

σ̈πίφε̱σ-ι (γ), σ̈πίχ̱ε̱σ-ι (τ. γ. Μαλjεσία) = αὔ κjε̱ σ̈πίφ = συκοφάντης μηχανορράφος· πληθ. σ̈πίχ̱ε̱σιτε̱.

σ̈πόνj-όνεμ (Περμ.) = dε̱κόj-όχ̱εμ.

σ̈πόϱϱ (γ. budi) ρ. ἐνερ. ἀποπέμπω, ἀποδιώκω, ἀπομακρύνω. κοιν. ξεκουμπίζω [ἴδ. Ἑλλην. πόρρω] σ̈πόρρεμ = ξεκουμπίζομαι. σ̈πόρρου νγα σῦτ' εμὶ = φύγε ἀπ' τὰ μάτια μου! σ̈πόρρου πρεj κε̱νdέj = ξεκουμπίσου ἀπ' ἐδῶ.

σ̈πόϱτε̱-α πληθ. σ̈πόρτατε̱ [Λατ. sporta, Ἑλλην. σπυρὶς] καὶ κατσ̈ίλjε-jα πληθ. κατσ̈ίλjετε̱ (ὀρθῶς κασ̈ίλjε-jα) [Ἑλλην. κάλαθος] κάλαθος κοιν. καλάθι.

σ̈πούζε̱-α (Σ) σφογγάριον.

σ̈πούζε̱-α (γ. τ.) (πληθ. ἄχρηστος) [Ἑλλην. σποδὸς] ἡ χόβολη (ζεστὴ στάχτη καὶ προύσ̈-ι (γ. τ.) = θε̱νγjίj' τε̱ νdέζουρε̱.

σ̈πούϱε̱-α (γ) κοιν. σποριά.

σ̈πούτε̱-α (Σ) καὶ πούτρε̱-α (Βεράτ) πληθ. πούτρατε̱ = πάνdσ̈ε̱-α (τὸ πόδι τῶν τετραπόδων ζώων).

σ̈πϱίσεμ ρ. οὐδ. = τραβῶ τά μαλλιά, τὰ φορέματα, θρηνολογῶν.

σ̈πϱοβόj-όχ̱εμ = ἴδ. προβόj-όχ̱εμ.

σ̈πϱόχ̱ε̱-α (τετράγλωσσον) δράκων.

σ̈πϱουζίσ-ίτ-ίτ (γ) ρ. ἐνερ. = πε̱ρζίεj προύσ̈ινε̱ καὶ σ̈πουζίσ-ίτ-ίτ (γ) = πε̱ρζίεj σ̈πούζε̱νε̱.

σ̈τάγε̱-α (γ. bogdu) = πουρτέκ' ε γjάτε̱ κjε̱ σ̈κούνdινε̱ ουλίνjτε̱, άρρε̱τε̱ κ.τ.λ.

σ̈τάζε̱-α, (γ) σ̈τάσε̱-α (budi bogdau) πληθ. σ̈τάζε̱τε̱, σ̈τάσε̱τε̱ = ζῷον.

σ̈τάλjπε̱-α (Περμέτ) = ἴδ. σ̈άλjτσε̱-α.

σ̈ταμbε̱-α (γ bogdau) πληθ. σ̈ταμbατε̱, σ̈τε̱bε̱-α (τ) πλ. — ατε̱ σ̈τάμνε̱-α, (Περμέτ.), κοντρόβε-jα (Τυραν.) πληθ. ετε̱ κόκμε̱-jα = κουτρόβε τενεκjέjε α τοῦνdσ̈ι α καλάjι πληθ. κόκμετε̱.

σ̈τεμbάϱ-ι (τ) κεραμεύς, κουτροβεdσί-ου (γ) ἢ κουτροβαdσί (γ) (μὲ κατάληξιν ὀθωμαν). κοκμεdσί-ου = κεραμεύς.

σ̈τάνκ (γ) ρ. = ξεπαγιάζω, ἀναστηλόνομαι πσέ σ̈ταν γ ασ̈τού; ἀόρ. σ̈τάνγα-ε-ου, μετοχ. σ̈τανγε̱· ἴδ. σ̈τάνκ-γου.

στάνγεμ : παθ. = ἀναμερῶ.

στάνκ-γου (Τυραν.) πληθ. στάνγjετε. — στάνγου ι σιγjίτεσε (Τυραν.) = ι θόνε ατϊj θούμbιτ χέκουριτ κjε ε νγούλjινε νdε μάjε τε σιγjέτεσε· ἐν τῇ φράσει ἄστε νγρίμ ε ἄστε bᾶμε στάνκ = (ὅταν τις ξεπαγιάζῃ ἐξ αἰφνιδίου φόβου).

στάρε-α εἶδος χόρτου [Ἰταλ. stramonio]. — παροιμ. κjόφτε στάρε εδέ περσέσι, σε νέβε bούζα σ' να κjεσι. — (λέγεται ὅταν ἡ τράπεζα τῶν προσκεκλημένων γίνεται ἐπὶ ζημίᾳ μᾶλλον τῶν προσκεκλημένων). — ὡσαύτως ἐπὶ τῶν ἀώρων ὀπωρικῶν τὰ ὁποῖα δὲν τρώγονται π. χ. κjένκεκα στάρε dάρδα, φτόϊ = σ' ουχάνγρεκα κ.τ.λ.

στράτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. στράσιμε στρίτνι στράσινε ἀόρ. στέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν) στράσινε κjέπετε, πουρρίνjετε λjάκνατε (ἐπὶ λαχανικῶν).

στᾶσε-α (budi-bogdan) ἴδ. στᾶζε-α (γ).

στάτ-ι (γ. τ.) [Λατ. ρ. sto] πληθ. στάτνατε = ἀνάστημα, φυή, τὸ μῆκος, τὸ μέγεθος τοῦ σώματος· λjεσόj στάτ = bᾶχεμ στατ γjάτε.

στατ-γjάτε-ι-α ἐπιθ. = μεγάλου ἀναστήματος ἀντιθ. στατ-σκούρτενε-ι-α (γ) στατ- σκούρτερε-ι-α = βραχύσωμος.

στάτε = ἑπτά. — στάτε α = τὸ ἑπτά. — (ι-ε) στάτε-ι-α = ἕβδομος-η.

στατε-δίετε καὶ *στατε-δῖτε* = ἑβδομήκοντα.

στατε-μbεδίετε καὶ *στάτε-μbεδῖτε* = δέκα ἑπτά.

στατε μεζάj (Περμέτ.) ἐπιρ. = ἑπταπλῶς.

στατε-μεζόνj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = κάμνω ἑπταπλοῦν.

(ι-ε) *στάτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπιθ. = ἑπταπλοῦς-ῆ.

στατεσε ἐπιρ. = ἑπ-αχῶς.

στατεσ-ι = τὸ ἑπτάριον.

στέκ-ου καὶ *στέκ-γου* (τ) πληθ. στέκjετε, στέγjετε κοινῶς ἡ αbασιά· στέκου ι κόπεστιτ (γ) = στέγου ι κόφστιτ (τ).

στέκγου (Dibρα) πληθ. στέγjετε = ἐμπόρευμα 2) ἀγορὰ ἴδ. τρέκ-γου.

στεκτάρ-ι (γ. Μαλjεσία budi) = ὁ ξενιτευμένος (Τουρκ. κουρbετσί).

στεκτάρε-jα = θηλ. πληθ. ἀρσ. στεκτάρετε, θηλ. στεκτάρετε.

στεκτάρε-jα = ὅταν ὁ πόνος δὲν στέκεται εἰς ἓν μέρος τοῦ σώματος, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος τοῦ σώματος (ἐπὶ ρευματισμοῦ ἢ πλευρίτιδος).

στεκταρ-ι (Dibρα) = πραγματευτής, μικρέμπορος πληθ. στεκτάρετε, ξέ-

νος = (ι άρδουρ πρej vjε τιέτερε δε̄ου)· θηλ. ὄτεκτάρε-jα πληθ. ὄτεκτάρετε.

ὄτεκτόνj (budi) ρ. οὐδ. = ταξειδεύω· ξενιτεύομαι, ὑπάγω εἰς τὰ ξένα (Τουρκ. bᾶj κουρbέτ) ὄκοj vdε δε̄ τε χούαjε.

ὄτελίσ (γ. 'Ελβασ.) ἐκτυλίσσω κοινῶς ξετυλίζω. — τὄ-τελῖj (τ) τὄ-τίελ καὶ τὄ-τιέλ (τ), ὄτιλεζόνj (Βερ.) [ἴδ. ἑλλην. τυλίσσω] φτιλjόj (Καβ. Τυραν. Κροῦjα), φτιλζόj (Τυραν.) ὄτελίσ πελjχούρενε. — τὄτῖλεμ (τ) στιλεζόνεμ (Βεράτ.). φτιλόχεμ (Καβ. Τυρ. Κροῦjα) φτιλζόχεμ (Τυρ.) [ἴδ. 'Ελλην. τίλλω].

ὄτελούνγε-α = ξεφτιλισμένον μαλλὶ ἀλλ' ὄχι καὶ κλωσμένον· λjεσ̈ ι φτιλjζοῦμ πο jo εδὲ ι τιέρρε. — vjε ὄτελούνγε λjέσ̈ι = πόκος μαλλίου· πληθ. ὄτελούνγατε.

ὄτεμάνκ-γου (γ. bogdan-budi) ὄτεμένκ (=) ρ. = ἀποσύρω· ὄτεμᾶνγεμ, (τ) = ἀποσύρομαι, ἀναμερίζομαι.

(ι-ε) *ὄτεμᾶνγετε* (budi) ὄτεμᾶνjτε (bogdan) = ἀριστερός-ά· dop'ε ὄτεμᾶνγετε = ἀριστερὰ χείρ.

ὄτένκ-γου ἀρσ. πληθ. ὄτένκjτε ('Αργυρ.) = ἴδ. βανγόσ-ι ἢ ὄτένγε-α ('Αργυρ.). πληθ. ὄτένγατε ι ε στένγjετε-ι-α = ι-ε βένγερε-ι-α. — ἴδ. βανγόσ̈ε-jα.

ὄτέπε-α ? ? ?

ὄτεπᾶ-νι ('Ελβασ.) πληθ. ὄτεπάνjτε = στοπάν-ι = τυροκόμος.

ὄτεπῖ-α πληθ. ὄτεπίτε [Λατ. hospitium] = οἶκος, οἰκία, ὀσπίτιον κοινῶς σπίτι.

ὄτεπῖ-περδέτσκε-jα ('Ελβασ.) = κατώγειον (= ὄτεπῖ περ μbε δε̄τ πα τσαρδάκ). — ὄτεπῖ-περδέσε-α (Τυραν.), ὄτεπῖ jερεβί (Τουρκ. jέρ = τόπος). — ὄτεπῖ-κρεβέτ = ὄτεπῖ με du-τρῖ ὄκαλα περ μbε δε̄τ. — ὄτεπῖ ε νάλjτε (γ) ἢ ὄτεπῖ ε νγρίτεμε (γ) = ὄτεπῖ με τσαρδάκ = ἀνώγειον. — ὄτεπῖj' ε συνάζεζε = (Τουρκ. καφάσ ζάρφ) ὄτεπῖ ε θύεμε (γ. Μαλjεσῖα) = ὄτεπῖ ε βιέδε ἢ ε ὄκέλjε πρέj κουσάρεσ̈ (δηλ. ἄσυλον βεβιασμένον) α πρέj αρεμίκσ̈.

ὄτεπιάκεσ-ι, ὄτεπιάκ-ου (Σ) ἀρσ. ὄτεπιάκε-jα θηλ. πληθ. ὄτεπιάκετε ἀρσ. ὄτεπιάκετε θηλ. = οἰκιακός, οἰκογενειάρχης· καὶ ὄτεπιάκεσ-ι (Βεράτ.) πληθ. ὄτεπιάκεσιτε, ὄτεπιάκεσε-jα πληθ. ὄτεπιάκεσετε, ὄτεπιάρ ι πληθ. ὄτεπιάρετε θηλ. ὄτεπιάρε-jα πληθ. ὄτεπιάρετε.

ὅτεπίμ-ι (ἀναγραμματισμὸς) = ἴδ. ὅπετίμ-ι.
ὅτεπόϳ ρ. = ἴδ. ὅπετόϳ.
ὅτεπόϳ, *ὅτεροπόϳ* ('Αργυρ.) ? ? ? ⟨στειρεύω ἐπὶ ὑγρῶν⟩.
ὅτερ ('Ελβασ.) ὅτερόϳ (Τυραν.) καὶ ὅτερπόϳ, ὅτρόφ (Καβ.) μέϳ (Κροῦϳα) ὅτρόνϳ (Περμέτ.) (κατὰ συγκοπὴν ὅτερόνϳ) ρ. = στειρεύω — ὅτερ-πούνε δέντε (Τυραν.) = ὅτρόφνε δέντε = κοὺρ νούκε κάνε τ'ἄμbελϳε.— ὅτέρι λϳούμι, ὅτερόϊ λϳοῦμι κ.τ.λ. — ὅτέρι κρόϊ = ὅτερπόϊ κρόϊ = ὅτρόφι κρόϊ, μένι κρόϊ = ὅτρόϊ κρόϊ = ἐστείρεψεν ἡ βρύσις. — (παθ. φωνὴ λείπει).
ὅτεργάτε-α = ραγδαία βροχὴ = ὅϊ με ἔρε τε μάδε — κᾶ κϳένε ὅτεργάτ'ε μάδε = ἔβρεξε ραγδαία βροχή. — τρῖ dίτε πάρα, τρῖ dίτε μbράπα, να βιὲν Ζόνϳα (= ἡ Παναγία). με ὅτεργάτα· (ἐννοεῖται ὅτι περὶ τὰς 15 Αὐγούστου, ὅ ἐστι τῆς Παναγίας, πάντοτε συμβαίνουσι ραγδαῖαι βροχαί.
ὅτεργόνϳ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. = ὅτερνγόχεμ μbε τε dάλϳετ ϳάὅτε (ἕνεκα δυσκοιλιότητος) ἴδ. ρρεζμίμ-ι.
ὅτέρπε-α : πληθ. ὅτέρπατε (γ. τ. bogdan) ['Ελλην. στέριφος] = στεῖρα, dέλϳε, δῖ, λϳόπε κϳε νούκε πιέλ. ἀντίθ. πελέ-ϳα.— dέλϳε ὅτέρπε, δῖ ὅτέρπε, λϳόπε ὅτέρπε κ.τ.λ. (ἔτι καὶ ἐπὶ γυναικῶν) αϳὸ [illegible]γροῦα ἐὅτε ὅτέρπε.
ὅτέρπατε (Περμέτ.) = ἴδ. δεμίζατε.
ὅτερπῖ-νι (γ) πληθ. ὅτερπίνϳτε = ἑρπετὸν (ἐν γένει ἅπαντα τὰ ἑρπετά, ὡς ὄφις, σαύρα κ.τ.λ. καὶ ὅτερπῖ-ρι (τ).
ὅτέρτὅ-ι (γ. τ) ἀρσ. ὅτέρτὅε-α θηλ. = παληογέρων, παληόγρηα, ὑπέργηρος λίαν γηραλέος-α, (ἐπὶ κακῆς σημασίας) ὡς εἰπεῖν ὅτρίκ-γου ἀρσ. ὅτρίγε-α θηλ).
ὅτέρτσκε α (Περμέτ.) πληθ. ὅτέρτσκατε = ὅτερφύτσ με ούϳε.
ὅτεροπόϳ ('Αργυρ.) ἴδ. ὅτεπόϳ ('Αργυρ.).
ὅτερρενῖ-α (bogdan) στείρωσις, 'Ιταλ. sterilila καὶ μεταφορικῶς ἀγονία, ἀκαρπία. πληθ. ἄχρηστος
ὅτερρῖ-α (γ. Μαλϳεσία) ὄνομα περιληπτικὸν = ἀρνία καὶ κατσίκια ἀνακατωμένα.
ὅτέσε-α [ὅτόνϳ] ('Ελβασ. γ) = πρόσθεσις, αὔξησις, πληθυσμός. πληθ. ὅτέσατε, 2) ὅτέσα ε bαγετίβετ = ὁ πληθυσμὸς τῶν κτηνῶν, ὡς

προβάτων, αἰγῶν, βοῶν κ.τ.λ. ἀπ dέλjετꞓ, α δίτꞓ, α λjόπꞓτꞓ με ὅτέσꞓ, do με θένꞓ ατὸ σ̈αjέρρα α ατὰ κέτσ̈ α ατὰ βίτσ̈α κjꞓ τꞓ πιέλꞓνꞓ πꞓλε̃τꞓ τ' ι μάρρꞓ ι ζότι δένετ.

σ̈τίε: ρ. ἐνερ. σ̈τῖ (συνηρ.) (γ) = ρίπτω, κοιν. ρίχνω. — σ̈τίε σ̈ΰτꞓ = ἀτενίζω. — σ̈τίε σ̈όρτꞓ = μαντεύω, σ̈τίε πούσ̈κꞓ = πυροβολῶ, σ̈τίε κάλα πꞓρ ατὲ = τὸν συκοφαντῶ. — σ̈τίε νdꞓρ μέντ = βε̃ νdꞓρ μέντ. — σ̈τίε φρίκꞓ = φοβερίζω, ἐμπνέω φόβον. - σ̈τίε νdꞓ δε̃τ = θάπτω. — σ̈τίου μb' ατέ, πο νούκ' ε κοdίτι πλjούμbι = ἐπυροβόλησεν ἐναντίον του ἀλλὰ δὲν τὸν ἐπέτυχε τὸ μολύβι. — σ̈τίε σ̈ούρδατꞓ = κάμνω τὸν κωφόν. — σ̈τίε = ἀποβάλλω (ἐπὶ ἐγκύου γυναικός). — Ζότι ι σ̈τίν ένγjουλιν' ε μίρꞓ (γ) = ὁ Κύριος τὸν ἐνέπνευσεν εἰς τὸ καλόν. ἀόρ. σ̈τῖβα-ε-ου, μτχ. σ̈τῖμ (γ) σ̈τίρꞓ (τ).

σ̈τιέλε-ja (Ἐλβασ.) = κοιν. τὸ ἀνέμι. πληθ. σ̈τιέλετꞓ καὶ γjερατόρε-jα (Καβ.) πληθ. γjερατόρετꞓ, ἐλjεμίνε-jα (Τυραν.) πληθ. ἐλjεμίνετꞓ, ανεμί-α (Σ) πληθ. ανεμῖτꞓ. — σ̈τιέλε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. σ̈τιέλετꞓ = τὸ μάτι τοῦ νεροῦ, ὅταν γυρίζῃ τὸ νερὸ σχηματίζει ἕνα μάτι εἰς τὴν μέσην.

(ι) *σ̈τίμ-ι* (bogdan), ε-σ̈τίμε-jα = ὑποκεκρυμμένος-η, βαλμένος-η.

(τꞓ) *σ̈τίμετꞓ* = τὸ ρίπτειν.

σ̈τῖρεμ (γ. τ) σ̈τῖχεμ (Σ) παθ. τοῦ σ̈τίε. — σ̈τῖρεμ σι ι μάρρꞓ = ὑποκρίνομαι τὸν τρελλόν. — σ̈τίρετꞓ, τριτοπρόσωπον = ὀρέγομαι. — μꞓ-τꞓ-ι σ̈τίρετꞓ πꞓρ μίσ̈, πꞓρ πέσ̈α, πꞓρ κjούμꞓσ̈τ κ.τ.λ. να-ου-ου σ̈τίρετꞓ πꞓρ μίσ̈, πꞓρ πέσκ, πꞓρ κjούμꞓσ̈τ.

σ̈τίεσ-ι = αὐ κjꞓ σ̈τίε σ̈όρτꞓ πληθ. σ̈τίεσιτꞓ (Τουρκ. φαλdσ̈ί).

σ̈τίεσꞓ-α θηλ. (Περμέτ.) (Τουρκ. φαλdσ̈όρε) = αὐὸ κjꞓ σ̈τίε σ̈όρτꞓ.

σ̈τίζꞓ-α (γ) [ἴδ. Ἑλλην. στίζω = κεντῶ] πληθ. σ̈τίζατꞓ (γ).

σ̈τίjꞓ-α πληθ. σ̈τίjατꞓ = λόγχη.

σ̈τίjꞓζꞓ-α (Περμέτ.) ὑποκορ. [ἴδ. σ̈τίε, σ̈τῖ].

σ̈τῖζꞓ-α: πληθ. σ̈τίζατꞓ (γ) = καλτσοβελόνη, [ὡς τὸ ἑλληνικὸν βέλος καὶ ἁπλοελλην. βελόνι].

σ̈τίjζꞓ-κέκj-ι (Τυραν.) = συκοφάντης. — αὐ κjꞓ σ̈τίε κέκj με φιάλjꞓ πꞓρ τιέτερινꞓ. — σ̈τίjζꞓ-κέκjε-jα θηλ.

σ̈τίj (Περμέτ.), σ̈τῖρ (Βεράτ.) = σ̈τύρ (γ).

σ̈τιλꞓζόνj-όνεμ (Βεράτ.) = ἴδ. σ̈τꞓλίσ-εμ (Ἐλβασ.).

στjέκεζάτ' ε bατίνεσε (Τυραν.) = σπίλjτσατ' ε bάτιτ (Σ) = σκjεπίνjτε κjε νγρέχενε bετίμενε.

στjέρρατε (γ. τ. budi) = ἴδ. σκjέρρατε.

στῦj (γ) ρ. ἐνερ. σπρώχνω, παρακινῶ, στῦj (τ) ἀόρ. στύνα-ε-ι (γ) στύρα-ε-ι (τ) μεχ. στῦμ (γ) στύρε (τ) παθ. στῦχεμ (γ) στῦχεμ (τ) = σπρώχνομαι, παρακινοῦμαι. — κουσ̈ τε στύρι τε bενjτσ̈ κετε πούνε; τὶς σὲ παρεκίνησε νὰ κάμῃς τοῦτο;

στύλε-α πληθ. στύλατε = στῦλος. [Ἑλλην. στῦλος].

στυπα-σ̈κρόνjε-α = τυπογραφία. πληθ. στυπασ̈κρόνjατε.

στυπα-σ̈κρόνjεσ-ι = τυπογράφος πληθ. στυπα-σ̈κρόνjεσιτε

στυπ ἢ *στύπι,* = κοπανίζω, τσαλαπατῶ, καταπλακόνω. — στυπέj (Ἀργυρ.) ???

στύπεμ: παθ. = [ἴδ. Ἑλλην. τυπῶ, ἴδ. περτύπ].

στύπεσ-ι = τὸ γουδοχέρι πληθ. στύπεσιτε.

στυπέτσ-ι = τὸ γουδὶ κοιν.

στῦρ (γ) = διαβαίνω τὸν ποταμὸν, στῖρ (bεράτ.), στῖj (Περμέτ.) ὡς στῦρ λjούμενε = στιρ λjούμενε, στῖj λjούμενε = διαβαίνω τὸν ποταμόν.

στύρετε (γ), στίρετε (Βεράτ.), στίχετε (Περπέτ.). — παθ. νούκε στύρετε λjούμι vdε dίμενε = νούκε στίρετε λjοῦμι vdε dίμερε = νούκε στίχετε λjοῦμι vdε dίμερε = δὲν εἶναι διαβατὸς ὁ ποταμὸς τὸν χειμῶνα.

στόνj-όj στόνεμ ρ. ἐνερ. = αὐγατίζω, προσθέτω. πάθ. στόχεμ-όνεμ.

στόκ-γου: πληθ. στόγjετε: κοιν. κουφοξυλιά.

στούπε-α [Ἑλλην. στύππη εἴτε στύπη] = τὸ χονδρὸν κλῶσμα φλοιοῦ στελέχους λίνου ἢ κανάβεως, τὰ συντετριμμένα τοῦ ξυλοειδοῦς μέρους αὐτῶν 2) τὸ εἰς τὰ σταμνία καὶ ταῖς ποτίλιαις τιθέμενον στούπωμα πληθ. στούπατε· καὶ στουπῖ-α πληθ. στουπίτε.

στουπόj-όχεμ (γ. Σ. Τυραν.) ρ. = στουπόνω-ομαι.

στούφ-ι: πληθ. στούφατε = εἶδος μαλακόπετρας.

στούφ-ι ι κράχιτ καὶ τσπούθι ι κράχιτ (Jάκοβα) = ἡ ὠμοπλάτη.

στράζε-α (budi) ἴδ. ρόνjε-α [Σλαυϊκὴ λέξις] πληθ. στράζατε.

στραζειάρ-ι (budi) ἴδ. ρόνjεσ-ι [Βουλγ. στρατάρ-ι = φύλαξ] τὸ θηλ.

στραζετάρε-jα ἴδ. ρόνjεσε-jα πληθ. στραζετάρετε ἀρσ. — ρετε θηλ.

σ̈τρ̣άτ-ι πλ.ηθ. σ̈τρέτετε̣ = στρῶμα] καὶ ποιητικῶς κλίνη = κράββατος, κοινῶς κρεββάτι, κλίνη· 2) κοίτη· 3) τὸ ἀνδρόγυνον· 4) ἡ μήτρα· σ̈τράτι ι bάρκουτ· 5) τὸ ἀκολοῦθι ὅπερ ἐξέρχεται μετὰ τὴν γέννησιν.

σ̈τρ̣άτ-έτ-έτ (Σ) πληθ. σ̈τράσιμε̣ σ̈τρίτνι σ̈τράσ̈ινε̣.—κjέπε̣τε̣, πουρ̣ρ̣ίνjτε̣, λjάκνατε̣, bαρίσ̈τατε̣ κ.τ.λ. (ἐπὶ λαχανικῶν). — ἀόρ. σ̈τέρα-ε-ι (ἐπὶ φαγητῶν).

σ̈τρ̣εμbε̣νόj (γ) ρ. σ̈τρεμbε̣ρ̣όνj (τ), σ̈τρεμbόj ('Αργυρ.) = στραβόνω, ἀντιθ. dρεjτόνj-όj.—παθ. σ̈τρ̣εμbε̣νόχ̆εμ (γ) σ̈τρε̣μbε̣ρ̣όνεμ (τ) σ̈τρέμbόνεμ ('Αργυρ.).

σ̈τρ̣έμbε̣τε̣ (γ) σ̈τρέμbε̣ρ̣ε̣ (τ) = ἐπιρ. = στραβά· (ι-ε-τε̣) σ̈τρέμbε̣τε̣ (γ. budi) [Λατ. strabus, 'Ελλην. στραβὸς] (ι-ε-τε̣) σ̈τρέμbε̣ρ̣ε̣ (τ)· ἀντιθ. (ι-ε-τε̣) dρέjτε̣.

σ̈τρ̣ε̣νγόj-όνj [Λατ. stringo-ere 'Ελλην. στράγγω] ρ. ἐνεργ. = θλίβω, σφίγγω, πιέζω, στενοχωρῶ, 2) ἀναγκάζω, βιάζω [ἴδ. σ̈τρίνjτ, σ̈τρέντ] ἀντιθ. λjιρόj-χ̆εμ.

σ̈τρ̣ε̣νγέσε̣-α, σ̈τρ̣ε̣νγίμ-ι, σ̈τρε̣νγάτε̣ α πληθ. σ̈τρε̣νγέσατε̣, σ̈τρε̣νγίμετε̣. σ̈τρ̣ε̣νγάτατε̣ = πίεσις, σφιγμός, στενοχωρία· 2) ἀνάγκη, βία· 3) αὐστηρότης· κάμ σ̈τρε̣νγίμ = στενοχωροῦμαι.

(ι-ε-τε̣) *σ̈τρ̣ε̣νγούετε̣* (γ) σ̈τρ̣ε̣νγοῦτε̣ (γ. συνηρ.) σ̈τρε̣νγούαρ̣ε̣ (τ) = σφικτός-ή-όν, συνεσφιγμένος-νη-ον, στενόχωρος 2) ἀναγκασμένος, βεβιασμένος· 3) αὐστηρός· ἀντιθ. (ι-ε) λjίρ̣ε̣.

(ι-ε) *σ̈τρ̣ε̣νγούεσ̈ιμ* (γ) καὶ (ι-ε) *σ̈τρ̣ε̣νγοῦσ̈ιμ* (γ. συνηρ.) = σφικτός-ή-όν, φειδωλός-ή-όν.

σ̈τρ̣ε̣νγούετε̣ (γ) σ̈τρε̣νγοῦτε̣ (συνηρ.) σ̈τρε̣νγούαρ̣ε̣ (τ) ἐπιρ. σφιχτά, στενόχωρα, 2) αὐστηρῶς, 3) ἀναγκαστικῶς· ἀντιθ. λjίρ̣ε̣.

σ̈τρ̣ε̣νγούεσ-ι (γ) = αὐ κjε̣ σ̈τρε̣νγόν πληθ. σ̈τρε̣νγούσιτε̣, στρε̣νγεσε̣τάρ-ι σ̈τρε̣νγεσε̣τάρε-jα, σ̈τρε̣νγιμτάρ̣-ι-ε-jα πληθ. σ̈τρε̣νγεσ̈ε̣τάρ̣ε̣τε̣ ἀρσ. σ̈τρε̣νγεσε̣τάρετε̣, σ̈τρε̣νγιμτάρ̣ε̣τε̣ ἀρσ. σ̈τρε̣νγιμτάρετε̣ θηλ.

σ̈τρ̣ένjτ (γ) σ̈τρέjτ (τ), σ̈τρίνjτ (Τυραν. Καβ. budi), σ̈τρῖτ (Καβ.) ἐπιρ. = ἀκριβῶς, ἀκριβά. — ἀντιθ. λjίρ̣ε̣.

(ι-ε-τε̣) *σ̈τρ̣ένjτε̣* (γ), σ̈τρέjτε̣ (τ), σ̈τρίντε̣ (Τυρ. Καβ. budi) = ἐπιθ. = ἀκριβής-ές.

σ̈τρ̣ε̣νjτόνj-όνj (γ. 'Ελβασ. — Καβ.) ρ. ἐνεργ. = σ̈τρεjτόj (τ. Περμέτ.) σ̈τρ̣ε̣ντσόj ('Αργυρ.) σ̈τριντόj (Τυραν.) = ἀκριβαίνω τι ἀντιθ. λjιρόj.

ϭτρ̨ενjτόχεμ-όνεμ παθ. ἀντιθ. λjιρόνεμ-όχεμ. — ϭτρ̨εντσόνεμ ('Αργυρ.), ϭτρ̨ιντόχεμ (Τυρ.).

ϭτρέπ-bι ('Ελβασ.) πληθ. ϭτρέbατ̨ε = κρύμbατ̨ε κj̨ε ζ̨ε dιαθι.

ϭτρ̨έτ̨ε ἴδ. ϭκρέτ̨ε = ἔρημος.

ϭτρίγjεμ (Τυραν.) ἴδ. ϭτρύκjεμ.

ϭτρ̨ῖj (γ. τ.) ρ. ἐνεργ. ἁπλόνω, ἐξαπλόνω, ϭτρ̨ῖj κ̨εμbε̨τ̨ε, dούκρτ̨ε = ἐξαπλόνω τὰ πόδια, τὰ χέρια. — ἀόρ. ϭτρῖνα-ε-ι (γ) ϭτρίτα-ε-ι (τ) παθ. ϭτρῖχεμ (γ) ϭτρῖχεμ (τ).

ϭτριγᾶ-νι (Σ) ἴδ. ϭτρίκ-γου πληθ. ϭτρίνγανjτ̨ε.— ϭτρίκ-γου ἀρσ. πληθ. ϭτρκjτ̨ε = ὑπέργηρος.

ϭτρίγ̨ε-α θηλ. ['Ελλ. στρίγξ-γος] εἶδος κόρακος = νυκτοκόραξ ὑποτιθέμενος ὀλέθριος εἰς τὰ βρέφη, 2) οἱ ὑπεργηράσκοντες οἵτινες κατὰ τὴν δημώδη ἰδέαν μεταμορφοῦνται εἰς στρίγλαν. κοινῶς στρίγλος, στρίγλα.

ϭτρο-έρ̨ε-α (Μυζεκjεjα) = τόπος μὴ ἐκτεθειμένος εἰς τὸν ἀέρα. (ἀδιάφορον ἂν εἶνε ἥλιος ἢ σκιά).

ϭτρόνj-όj [Λατ. sterno - 'Ελλην. στορέννυμι, στρώννυμι] παθ. ϭτρόνεμ-όχεμ = στρώνω. 2) ὑποτάσσω. — ϭτροj δ̨ε̃ν̨ε = ὑποτάσσω τὴν γῆν. — ϭτρόj τρουβέζ̨εν̨ε = στρώνω τὸ τραπέζι, ἀντιθ. ρρισ ἢ ρριτ (τ) τρουβέζ̨εν̨ε = σηκόνω τὸ τραπέζι.

ϭτροόκουλ̨ε-α (Σ) πληθ. ϭτροόκουλατ̨ε, ϭτρόφκ̨ε-α (γ) = φωλεὰ τῶν θηρίων. πληθ. ϭτρόφκατ̨ε, ϭτρόφκουλ̨ε-α (Βεράτ.) = ε κάπα bίϭ̨εν̨ε νd̨ε ϭτρόφκ̨ετ. — ϭτροφάκ-ου ('Αργυρ.). — dίτεν' ε ϭ̨εν-Βασίλjιτ κ̨ετσὲν dίτα σά dρε̃ρι νγα ϭτροφάκου. — πληθ. ϭτρόκουλατ̨ε, ϭτροφάκ̨ετ̨ε.

ϭτροφ-εμ (Καβ.) ἴδ. ϭτε̃ρ-εμ.

ϭτροῦκεμ (Περμέτ.) = καμπουριάζω, ζαρόνω.

ϭτρούνγ̨ε-α (γ. τ.) = ατιέ τεκ βέν̨ε δ̨εντ̨ε π̨ερτ̨ε μbιέλj̨ε πληθ. ϭτρουνγατ̨ε.

ϭτρυθ. ρ. = στραγγίζω — ἀντιθ. νdρύθ.

ϭτρύδεμ παθ. ἀντιθ. νdρύδεμ.

ϭτρύκjεμ (γ) ϭτρυνγjεμ (Πυραν.), ϭτρύδεμ (Περμέτ.) ϭτρίγjεμ (Τυραν.) ϭτρῖχεμ (Σ) = τανίζομαι, τανιοῦμαι, ξηροτανιοῦμαι, ἀντιθ. νdρύκjεμ.

ϭυτ: ἐπίρ. = ἀκρωτηριασμένως.

σ̈ύτ-ι, ἀρσ. σ̈ύτę-α θηλ. πᾶν ἀκρωτηριασμένον πρᾶγμα κοιν. ὁ σ̈οῦτος ἡ σ̈οῦτα. — dέλjε σ̈ύτę=dέλjε πα bίνj. — δῖ σ̈ύτę = δῖ πᾶ bρῖνj. — dασ̈. σ̈ύτ = dασ̈ πα bρῖνj. — σ̈τᾶμbę σ̈ύτę = σ̈τᾶμbę κjι ι ουκᾶ θύεμ κjάφα α βέγjα.

σ̈υτόνj-όj-όνεμ-όχ̈εμ = ἀκρωτηριάζω-ζομαι.

σ̈φρῦj (γ. τ.) = νdσίερ φρύμęνę = ξεφουσκόνω τι. — σ̈φρῦj τσαλjίκουνę = ξεφουσκόνω τὸν ἀσκόν. — σ̈φρῦj χ̈ούνdęτę = νdσίερ κjύρρατę πρέj χ̈ούνdęσ̈. — ἀντίθ. φρῦj (γ) φρῦj (τ) = φουσκόνω. παθ. σ̈φρῦχ̈εμ (γ) σ̈φρῦχ̈εμ (τ) = ξεφουσκόνω, ξεθυμόνω, ἀντίθ. φρῦχεμ (γ) φρῦχεμ (τ).

Τ

τά (γ. τ) ἀρσ. πληθ. τοῦ τę (τ) καὶ τἕ (γ) καὶ τᾶ (bogdan) = αὐτοί. — μbę τὰ = εἰς αὐτούς, μbι τὰ = ἐπ' αὐτούς.

τᾶ ἀντων. ἴδ. κęτᾶ (bogdan), ατὰ (bogdan). ἴδ. τέ (τ) τἕ (γ).

ταγάρ-ι καὶ *ταγγάρ-ι* (Σ) πληθ. ταγάρęτę, ταγγάρęτę = μαγκάλι.

ταΐρę-α (γ) = κjέjα ε bούκęσę κjι βἕνę bούκęτę νdę φούρρę, καὶ τανούρ-ι (γ) [ὀρθότερον τανουρ-όρι] πληθ. τανόρęτę.

τακόj (Σ) ρ. μεταβ. [Ἰταλ. tocare] = ἴδ. χ̈άσ, πίκjεμ.

τακσέσ-ζι (Ἀργυρ.) πληθ. τακσέζęτę. — μę βιὲν τακσέσ = μę βιὲν τę βęσ̈τέρę (Ἐλβασ.).

τᾶλ (γ. τ) = διασκεδάζω τινά. — τᾶλεμ = διασκεδάζω, χορατεύω. — τᾶλεμ με φόσ̈νjęνę.

ταλαγάν-ι (τ) = ἡ κάπα καὶ ταλαγάνε-jα πληθ. ταλαγάνετę.

ταλάσ-ζι [Ἑλλην. ὁ σάλος, Λατ. salum] = τὸ σάλευμα τῆς θαλάσσης, (ἐκ τοῦ θάλασσα). — bᾶν ταλὰς = κάμνει θάλασσαν.

τάλę-α (Jάκοβα-Πριζρένι) = καλάμι ι μίσęριτ = ρρούμ-ι.

τάλjęτę (Ἐλβασ.) πληθ. = Ἀλφαβητάριον (βιβλίον).

τάλjęρ-ι: πληθ. τάλjęρετę = ἴδ. τινάρ-ι.

ταλjούρε-jα = κοιν. πιάτον. πληθ. ταλjούρετę, καὶ ταουλjάρε-jα (γ) πληθ. ταουλjάρετę.

τᾶμę-α (Τυραν.) = πηγὴ (ὅπου βρύει τὸ ὕδωρ) ἴδ. γούρρę-α, κοιν. ἡ

μάνα τοῦ νεροῦ. πληθ. τᾶμετε. — μbε τᾶμετ' τ' ούjιτ = εἰς τὴν μάνα τοῦ νεροῦ.

τανγᾶρ-ι (Σ) = ἴδ. ταγᾶρ-ι πληθ. τανγάρετε.

τᾶνγε-α (γ), ἐν τῇ φράσει: ε κᾶμ τᾶνγε = κοιν. τὸ ἔχω ἄχτι. — μεμbέτι τᾶνγε (ἐπὶ ἀποτυχίας, παράπονον). ι μbέτι τᾶνγε = ι μbέτι πίκ.

τ' ᾶνd (γ) ἀρσ ἀντων. = σοῦ. τέντ (τ) ἀρσ., τᾶνdε (γ) θηλ. τένdε (τ) = σοῦ τ' ἀτ (γ. τ) τάτε ('Ελβασ.) = τᾶνdε = σός.

τᾶνdι (γ) ἀρσ. = ὁ σός, ὁ ἰδικός σου. — τένdι (τ) τάνdεjα (γ) θηλ. τένdεjα (τ) = ἡ σή, ἡ ἰδική σου.

τ' άνε = τ' άτνε, τ' άτινε: αἰτ. = τὸν πατέρα του. — ι ᾶτι = ὁ πατήρ του. ('Ελβασ. τε jάτινε, ἐσφαλμένως).

τ' άνε (γ) τ' ένε (τ) ἀντων. ἴδ. έμι (γ) ίμι (τ).

(ι-ε) *τᾶνε-ι-α* (γ) τε τᾶνετε (γ) = ὁλόκληρος. καὶ ι-ε-τε τέρε-ι-α-τε (τ).

τανί ('Αργυρ.) = ἴδ. ταχ̌ί.

τανούρ-ι (ὀρθότερον τανοῦρ-όρι) πληθ. τανόρετε. ἴδ. ταίρε-α.

ταουλjάρε-jα (γ) ἴδ. ταλjοῦρε-jα, πληθ. ταουλjάρετε.

ταράτσε-α (τ) ['Ιταλ. tarazza] πληθ. ταράτσατε.

τάρε-α ??? ἴδ. νdάρα.

τάρε-jα: ἴδ. dάρε-jα, πληθ τάρετε.

[ταρθόρεσ-ι] = παραβλώψ, ἀλλοίθωρος.

ταρκάτσε-jα ('Ελβασ.) = ταρκάτσε λjεκούρε κjε βένε bούκε bρέντα bαρίτε, πληθ. ταρκάτσετε. — καὶ ταρκαdσίκε-jα (Περμέτ.) (μὲ κατάληξιν Τουρκ. dσίκ.) πληθ. ταρκαdσίκετε.

ταρταρόσ (γ) ρ. = ἴδ. θαρτόj.

ταρτίσ: (τ) ρ. — μτχ. ταρτίσουρε ἴδ. τάρε-α.

τάρρ-τάρρ-τάρρ (Περμέτ.) ἴδ. τχ̌άρρ (Βεράτ.).

τάσ-ι ['Ιταλ. tazza] = ἔνε περ τε πίρε ούjε.

τάσ̈ (Σ) [συγκρ. 'Ελλην. τάχ-ος, ταχύ, θᾶσσ-ον] ἐπιρ. = νῦν, ἤδη. — τσ̈ί (Κόρτσα) = κοιν τόρα, τασ̈τί (Τυραν.-Κροῦjα-Περμέτ.) ἴδ. νjιμένdι (τ), νdασ̈τὶ ('Ελβ.-Βερ.) ἴδ. νjιμέ ('Ελβ.-Τυρ.-Κροῦjα).

ταχ̌ί (γ. Μαλjεσία), τανὶ ('Αργυρ.) (ἀντὶ ταχ̌ί κατὰ τροπὴν τοῦ χ εἰς ν ὡς χ̌ῦρα καὶ ρῦρα (τ) (= εἰσῆλθον) ἀντὶ χ̌ύνα (γ), καὶ νάνι ('Υδρα-Σπέτσαι) ['Ελλην. νῦν, Σλαβ. νίνε].

τάσκε-α (Περμέτ.) = χάλκινον πιάτον. πληθ. τάσκατε.

τ' άτ ἴδ. τ' ἄν (γ) τ' έντ (τ) ἀντωνυμ. θηλ. τ' άτε = ἴδ. τᾶνdε (γ) τένdε (τ).

τ' άτ οὐδ. = ἴδ. τ' ἄτ οὐδ.

τάτε-α [Λατ. tata] τέτε-α (Κροῦjα) = ὁ πατὴρ (κατὰ τὴν γλῶσσαν τῶν παιδίων).

ταπιέτε, τατεπιέτε (Βεράτ.) = ἴδ. τετπόστε ἐπίρ. = πρὸς τὰ κάτω.— ἀντίθ. περπιέτε

ταπιέτε-α = κατήφορος.

(ι) *τατεπιέτεμ-ι* (Βεράτ.) ἐπιθ. = κατήφορος πληθ. τε τατεπιέτεμιτε· ἀρσ. ε τατεπιέτεμε-jα (Βεράτ.) θηλ. πληθ. τε τατεπιέτεμετε.

τε μόριον τελικόν, τιθέμενον πρὸ τῆς Ὑποτακτικῆς=ἵνα νά, διὰ νά, τε πουνόj τε πουνόjσ̈, τε πουνόjε = νὰ ἐργασθῶ-ῇς-ῇ· ἔτι πρὸ τῆς μτχ. ὡς: περ τε bέρε (τ)=περ με bᾶμ (γ)=διὰ τὸ ποιεῖν, διὰ νὰ κάμω-ῃς-ῃ, διὰ νὰ κάμωμεν-ητε-ωσιν.

τε ἀντων. = σοῦ. σέ. — τε κερκόj τε κερκόν = σε ζητῶ, σε ζητεῖ. — τε κερκόϊμε, τε κερκόjενε = σε ζητοῦμεν, σε ζητοῦσιν. — ἀντων. γεν. ἀρσ. καὶ θηλ.

τε̃ (τ) καὶ *ατέ* ἐπὶ μακράν δείξεως, καὶ *κετέ* (τ) ἐπὶ πλησίον. — τε̃ (γ) ατε̃ (γ) ἐπὶ μακρὰν δείξεως· τᾶ (bogdan) ατά (ἐπὶ μακρὰν) κετὰ (bogdan) ἐπὶ πλησίον· = τοῦτον, ταύτην, τούτους, ταύτας· πληθ. τά καὶ ατά (ἀρσ.) ἐπὶ μακρὰν κειμένων, κετὰ ἐπὶ πλησίον· ἁπλῶς μbε τά = εἰς αὐτοὺς τὸ θηλ. ατό, κετό ; μbε τό = εἰς αὐτούς.

τε : ἄρθρον ἐπιθετικόν ἢ προτακτικὸν (ἴδ. Γραμματικὴν Χριστοφορίδου σελ. 24).

τε (τ. Σ.) πρόθεσις συντασσομένη μετὰ τὸ ὄνομ. = πρός· vdε (τ), του (Σ) κε (γ. Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα, budi) : γjερ τέ dέρα = ἕως τὴν θύραν· γjερ τε Γjέργjι = ὑπάγω ἕως τὸν Γεώργιον, μέχρι τοῦ Γεωργίου· βετε τε ιμ-άτε = ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα μου· τε ὄτεπία = εἰς τὴν οἰκίαν. — τε ούνε = πρὸς ἐμέ· τε τί = πρὸς σέ· τε αΰ = πρὸς αὐτόν· τε νὰ ἤ τε νέbε = πρὸς ἡμᾶς, τε jού πρὸς ὑμᾶς, τε ατά = πρὸς αὐτούς· τε νjέρεζιτε = πρὸς τοὺς ἀνθρώπους.

τεβλjίκ-γου : πληθ. τεbλjίγjετε (Ἀργυρ.) ἴδ. κουλjᾶρι ι σγjέδετε.

τεζοῦρ-όρι = θησαυρὸς πληθ. τεζόρετε ἴδ. θεσάρ-ι.

τε̄j, πε̨ρτέj [Ἑλλην. τῆλε] ἐπιρ. = πέραν, μακρὰν (μετὰ γεν.) καπε̨τόβα τε̄j ε πε̨ρτε̄ μάλjιτ, λjοῦμιτ, γάρδιτ κ.τ.λ. = διέβην πέραν τοῦ βουνοῦ, τοῦ ποταμοῦ τοῦ φράκτου. — τε̄j μέjε = μακρὰν ἀπὸ μέ, τε̄j ατῖ = μακρὰν ἀπ' αὐτὸν τε̄jε πε̨ρτέj = πέρα καὶ πέρα. — μᾶ τε̄j (γ) με̨ τε̄j (τ) = πάρα πέρα· βάτε πάκε̨ζε̨ με̄ τε̄j = ἐπῆγεν ὀλίγον παρ' ἐκεῖ. — τε̄j μb' ατ' άνε̨ = πέρα εἰς τὸ ἄλλο μέρος. — ἴδ. ατε̄j, κε̨τε̄j, ἀνdε̄j (γ) κε̨νdέj (γ).

(ι) *τέjμ-ι* ἐπιθ. ε *τε̄jμε-jα* = ὁ πέραν ἡ πέραν· πληθ. τε̨ τέjμιτε̨ ἀρσ. τε̨ τέjμετε̨ θηλ.

τεκ (τ. Σ) μόριον (τιθέμενον πρὸ τῶν ρημ.) = ὅπου κοινῶς νά· τεκ έσ̈τε̨ = νά ὅπου εἶναι. — νdεκ (τ), τουκ (Σ), κοῦ (γ) κε̨ (γ)· να τεκ έρδι ένγjε̨λι ι Ζο̄τιτ = ἰδοὺ ἦλθεν ἄγγελος Κυρίου. — να τεκ άρθτσ̈ = ἰδοὺ ὅπου ἦλθον. — τέκ τε̨ βέτσ̈ τι dότε̨ βέτε εδέ ούνε̨ (τ) = ὅπου ὑπάγεις σύ θὰ ὑπάγω καὶ ἐγώ. — καὶ ατιέ κου τε̨ βετσ̈ τί, dότε̨ βέτε εδέ ούνε̨ (γ) = εκεῖ ὅπου ὑπάγεις σὺ θὰ ὑπάγω κἀγώ. — τέκ σ' κά πούλjα μος bέν χ̄ιο̈· παροιμ. — τέκ dέλj τυμ' ε τεκ λjεν κjέν.

τέjε̨-α (Σ) ἴδ. τένjε̨-α (γ), κοπίτσε̨-α (τ) πληθ. τε̄jατε̨.

τέκετε̨ (γ. τ. Ἐλβασ.) τριτοπρόσωπον ρῆμα ἴδ. σ̈κρέπετε̨ (Βεράτ.) με̨-τε̨-ι τέκετε̨ = μοῦ-σοῦ-τοῦ βουλήθηκε κοινῶς μ'ουτέκ πε̨ρ ατέ γjέλε̨ = μοῦ βουλήθηκε δι' αὐτὸ τὸ φαγητόν· κε̨σ̈τού μ' ουτέκ τα bένj = ἔτσι μοῦ βουλήθηκε νὰ τὸ κάμω.

τεμέλj-ι (Σ. bogdan) ἴδ. θεμέλj-ι (γ), θεμελjῖ-α (τ).

τεμόν-ι, τιμοῦ-νι (Σ) πληθ. τιμούνjτε̨ = πηδάλιον.

τέμπουλε̨ ι = ναὸς πληθ. τέμπουλατε̨ [Λατ. templum].

τεμτόνj (budi) ἴδ. τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. — τεμτόχ̄εμ (budi) ἴδ. τενdόχ̄εμ παθ. (Σ. bogdan).

τεμτίμ-ι (budi) = ἴδ. τενdίμ-ι πληθ. τεμτίμε̨τε̨.

τένd [Λατ. tendo, Ἑλλην. τεν-jο τείνω = ἐντείνω, ἐκτείνω· παθ. τένdεμ = ἐντείνομαι, ἐκτείνομαι. καὶ τένdε̨-α πληθ. τένdατε̨ = σκηνὴ ἴδ. σ̈ατόρρ-ι (bogdan).

τενdελjίνε̨-α, τρενdελjίνε̨-α (Ἀργυρ.) = εἶδος ἀγρίου εὐόσμου χόρτου μὲ τρία φύλλα κίτρινα, συνήθως αἱ γυναῖκες τὸ συνάζουσι καὶ τὸ θέτουσιν εἰς τὰ κιβώτια. — πληθ. τενdελjίνατε̨ τρενdελjίνατε̨.

τένdι (τ) ἴδ. τάνdι (γ). — τε̨νdεjα (τ) ἴδ. τάνdεjα (γ).

τενdόj (Σ. bogdan) ρ. ἐνεργ. = πειράζω (ἐκκλησιαστικὴ λέξις) με̧ τενdόν dρέκjι = με πειράζει ὁ διάβολος· (ὁ πειράζων τοὺς ἀνθρώπους)· τενdόχ̧εμ παθ. = πειράζομαι.

τενdίμ-ι = πε̧ιρασμὸς πληθ. τενdίμετε̧.

τ' ένε̧ (τ) ἴδ. τᾶνε̧ (γ) ἀντων. τ' έντ (τ) ἴδ. τᾶνd (γ) ἀντων. ἀρσ. τε̧νdε (τ) ἴδ. τᾶνdε (γ) θηλ.

τενjάσ (τ) ρ. — κε̧jό κjάρτε̧ με̧ τενjάσ (τ) παθ. τενjάσεμ μτχ. τενjάσουρε̧.

τένjε̧-α (γ), *τε̃jε̧-α* (Σ) πληθ. τένjατε̧, τέjατε̧ = κρύμbι κjε̧ bρε̃ν α γρῖν πέτκατε̧, ἡ κουτσουπίδα. ἴδ. κοπίτσε̧-α.

τέπε̧-α (πληθ.) ἄχρηστος) = εἶδος δημητριακοῦ σπόρου.

τέπε̧ρε̧ [Ἑλλην. περιττὸν, Ἰταλ. tropo (ἀναγραμματισμὸς)] ἐπίρ. = περιττόν· μᾶ τέπε̧ρε̧ (γ) καὶ με̧ τέπε̧ρε̧ (τ) = περισσότερον. ἀντιθ. με̃τε̧ (Ἐλβασ.) μᾶνγοτε̧ (Σ).

(ι-ε-τε̧) *τέπε̧ρε̧-ι-α* ἐπιθ. = περιττὸς-ὴ-ὸν ἀντιθ. ι-ε-τε̧με̃τε̧ (Ἐλβασ.) ι-ε-τε̧ μᾶνγουτε̧ (Σ).

τεπε̧ρίτσε̧-α (bogdan-γ.) πληθ. τεπε̧ρίτσατε̧ = περίσσευμα, ὑπόλοιπον, κατάλοιπον.

τεπε̧ρόνj ἢ *τεπε̧ρόj*, τεπρόν-όj ρ. ἀμεταβ. = περισσεύω.

τεπόρε-jα = νjε̧ ἀρε̧ κjε̧ κᾶ κjε̧νε̧ μbιέλε̧ τέπε̧.

τεπόο̃τε̧-(Σ) τετπόο̃τε̧, τερπόο̃τε̧ (Τυρ. — Κρoῦjα-Καβ), τερπόο̃ (Τυρἀν.), τατε̧πιέτε̧ (Βεράτ), πjετε̧πόο̃τε̧ (bogdan) = ἐπιρ. = πρὸς τὰ κάτω, κάτωθεν.

τε̃ρ: ρ. ἐνερ. ἡλιάζω. — τερ ρρόbατε̧ νdε̧ dίελ, νdε̧ ζjάρρ.

τέρεμ παθ. = ἡλιάζομαι. — νdένj ρρόbατε̧ νdε̧ dίελ τε̧ τέρενε̧ = ἁπλόνω τὰ ροῦχα εἰς τὸν ἥλιον νὰ στεγνώσουν.

τε̃ρ-ι (Καβ.) = ταῦρος. — μουζάτ τε̃ρ = μουζάτ ι παdρέδουρε̧ μουζέτε̧ν τε̃ρ = μουζέτε̧ρ τε̧ παdρέδουρε̧.

τε̧ρβίτ (τ), τε̧ρβίτι (τ), παρβιέτ (γ) = προπέρυσι.

τε̧ρbόνj-όj ρ. ἐνερ. = λυσσάζω τινά. τε̧ρbόνεμ = λυσσῶ (ἐγὼ)

(ι-ε-τε̧) *τε̧ρbούαρε̧* (τ) ι-ε-τε̧ τε̧ρbούετε̧ (γ) καὶ τε̧ρbοῦτε̧ (γ. συνηρ.) ἐπιθ. = λυσσασμένος-η-ον, λυσσαλέος.

τε̧ρbούαρε̧ (τ) τε̧ρbούετε̧ (γ), τε̧ρbούτε̧ (συνηρ.) = ἐπίρ. λυσσωδῶς.

τε̧ρbίμ-ι: ἀφηρ. ἡ λύσσα. πληθ. τε̧ρbίμετε̧.

(ι-ε-τε̨) *τε̨ρε̨* (τ) ἴδ. ι-ε-τε-τᾶνε̨ (γ) ἐπίθ.

τερεζῖ-α (dogdan-γ. τ.) πληθ. τερεζῖτε̨ = ἡ ζυγαριὰ κοιν.

τερθόρε-ja (Μιρεdίτα, Πούκα, Jακόβα) = ι θόνε̨ ατί βένdιτ κjε̨ ᾶὅτε̨ ρρεθ ε ρρότουλε̨ πε̨ρκjάρκ = περιοχή. 2) Ἐπαρχία. πληθ. τερθόρετε̨.

τε̨ρθόρι: (Περμέτ.) ἐπίρ. = ὁριζοντίως, εὐθύ. — ε̨ὅτε̨ τε̨ρθόρι (Περμέτ). = έὅτε̨ dρέjτε̨.

(ι) *τε̨ρθόρὅιμ* ι-ε τε̨ρθόρὅιμε-jα (Περμέτ.) ἐπίθ. = εὐθὺς-εῖα. οὐδ' ε τε̨ρθόρὅιμε = εὐθεῖα ὁδός. — βάλε ε τερθόρὅιμε = χορὸς ἴσιος.

τε̨ρθούερ-όρι καὶ (συνηρ.) τε̨ρθοῦρ. (Μιρε̨dίτα, Πούκα, Jακόβα) ἐπίρ. = dρέjτε̨ πε̨ρκjάρκ.

τε̨ρκούζε̨-α (γ. τ.) πληθ. — ατε̨ = τριχιὰ (κυρίως ἀπὸ μαλλὶ καὶ λjιτὰρ ἀπὸ λινόν).

τε̨ρκjέθεμ (Καβ.) = ἴδ. ρρε̨κjέθεμ.

τε̨ρμᾶ (Τυρ.) ἴδ. τε̨ρμιέτε̨, τε̨ρμάλj (Κροῦjα) τε̨ρμάλjεj (Τυρ.)

τε̨ρμέτ-ι [Λατ. terrae-motus] = σεισμὸς γῆς· τερμέκ-ου (Σ-Κροῦjα), τε̨ρμένκ-γου (Καβ.), ρᾶ τε̨ρμέτ = ἔγεινε σεισμός.

τε̨ρνdίσ-ίτ-ίτ. (Βεράτ.) ρ. = σείω, κουνῶ ἴδ. τούντ.

τε̨ρνdίτεμ: παθ. ουτε̨ρνdίτ δῆου = ουτούντ δῆου = ἐσείσθη ἡ γῆ. ἴδ. τοῦνdεμ.

τε̨ρπιέτε̨: ἴδ. πε̨ρπιέτε̨ ἐπίρ.

τε̨ρπλjότε-jα (Σ. Κροῦjα-Dίβρα) πληθ. τε̨ρπλjότετε̨ = πτυάριον (κυρίως ξύλινον, Τουρκιστὶ κjυρέκ) ἴδ. λjοπάτε̨-α.

τε̨ρὅάνε̨-α (γ) [τε̨ρ-ὅάνε̨-α], τε̨ρὅέρε̨-α (τ) = βρίζα (εἶδος κριθῆς).

τε̨ρὅανόρε-jα (γ) νjε̨ άρε̨ κjε̨ κᾶ κjένε̨ μbιέλε̨ τε̨ρὅέρε̨· πληθ. τε̨ρὅανόρετε̨.

τε̨ρφύτσ-ι (Καβ.) ἴδ. ὅτε̨ρφύτσ-ι: πληθ. τε̨ρφύτσατε̨.

τε̨ρχ̌έκ, τε̨ρχ̌ιέκ (Τυραν.) ἀόρ. τε̨ρχ̌όκjα, μτχ. τε̨ρχ̌έκε̨, παθ τε̨ρχ̌ίκjεμ (Τυραν.) ἴδ. τχ̌έκ - τχ̌ίκjεμ.

τε̨ρχ̌οῦ (Τυραν.) ἴδ. τετχ̌οῦ (Ἐλβασ. Τυραν. Κροῦjα).

τέρρ [Λατ. tardo, are], τερρόj (Σ), τερρετίσ (Σ) ρ. ἐνεργ. ἴδ. έρρ = σκοτίζω, αμαυρόω· παθ. τέρρεμ ἴδ. έρρερ τερρόχ̌εμ (Σ) τερρετίσεμ (Σ) = σκοτεινιάζω, ἀμαυροῦμαι ζοφοῦμαι.

τερρε̨σίνε̨-α (γ) πληθ. τερρε̨σίνατε̨· ἴδ. ερρεσίνε̨-α (γ) = σκότος, ζόφος, ἀμαύρωσις.

τέρρετε (γ) ἐπίρ. ἴδ. έρρετε ἐπίρ. = σκοτεινά.
(ι-ε-τε) *τέρρετε* (γ) ἴδ. ι-ε-τε έρρετε ἐπίθ. = σκοτεινὸς-ὴ-όν, ζοφώδης, ἀμαυρός.
τεστίjρ (bogdan - Ἐλβασ.). — ἀπ τεστίjρ = δίδω ἄδειαν.
τέσ̈ε-α (Σ) πληθ. τέσ̈ατε· ἴδ. πλjάτσ̈κε-α (τ), ρράκjε-jα (γ).
τέσ̈εμ (Σ), τεσ̈τῖj (Τυραν.), εσ̈ετῖj (Περμέτ.) = πτερνίζομαι.
τεσ̈τίνε-α (Τυραν.) πληθ τεσ̈τίνατε = πτέρνισμα· με ἐρδι τεσ̈τίνε = μὲ ἦλθε νὰ πτερνισθῶ.
τέτε = ὀκτώ, τέτε-α = τὸ ὀκτώ.
τέτε-α (Κρούjα) = ἴδ. τάτε-α.
(ι-ε) *τέτε-ι-α* = ὄγδοος-η.
τέτε-διέτε (τ) καὶ τέτε-δῖετε (τ) = ὀγδοήκοντα· τέτε-δῖτε, τέτε-μbε-δίετε, τέτε-μbε-διέτε (τ) καὶ τέτε μbε-δῖτε (γ. συνηρ.) = δέκα ὀκτώ.
τετε-μεζάj (Περμέτ.) ἐπίρ. ὀκταπλῶς.
τετεμεζόνj-όνεμ ρ. = ὀκταπλασιάζω-ζομαι = κάμνω ὀκταπλοῦν.
(ι-ε) *τέτεμεστε* (Περμέτ.) ἐπίθ. = ὀκταπλοῦς-ῆ.
τέτεσ̈: ἐπίρ. = ὀκταπλῶς.
τέτεσ̈-ι = τὸ ὀκτάριον.
τετπόσ̈τε = ἴδ. τεπόσ̈τε ἐπίρ.
τετχοῦ (Ἐλβασ. Τυραν. Κρούjα) ἐπίρ. τερχοῦ (Τυραν.), τχοῦ (Βεράτ.), τεχοῦ (τ)· αφρόου τετχοῦ (Ἐλβασ.) = πλησίασον πρὸς τὰ ἐδῶ. — αβίτου τερχοῦ (Τυραν.) κjάσου τχοῦ (Βεράτ.).
τί, τίνε (γ. Μαλjεσία) = σὺ ἀντων. β΄. προσώπου. — ι-τι ἢ ι-τῖj, ε-τῖ ἢ ε-τῖj : κτητικὴ ἀντωνυμ. = ἑαυτοῦ-ῆς [ἴδ. Γραμ. σελ. 64]· ἴδ. καὶ ι-βέτ, ε-βέτ (γ).
τιάτερε-ι ἢ *τιάτρε-ι* (τ) ἀρσ. πληθ. τε-τιέρετε, τιέτερε-α ἢ τιάτρε-α, πληθ. τε-τιέρατε, τιέτερε-ι-α (γ. τ.) ἢ τιέτρε-ι-α, τιέτρε κύj (γ) = ἄλλου τινός. — jάτερε-ι-α [Ἑλλην. ἕτερος, θάτερος] = ἄλλος-η.
τιάτραζι (τ) τιέτραζι (γ. τ.) ἐπίρ. = ἀλλέως, διαφορετικά· (ἴδ. νdρύσ̈ε Σλαυϊκ.).
τιέγουλε-α (γ) πληθ. τιέγουλατε [Λατ. tegula] = κεραμὶς - ίδος.
τιεγουλάρ-ι: πληθ. τιεγουλάρε ε· τιεγουλάρε-jα θηλ. πληθ. ετε.
τίερρ ἢ *τίερ* ἢ *τῖρ* (συνηρ.) ρ. = γνέθω· ἀόρ. τόρα-ε-ι μετοχ. τιέρρε· παθ. τῖρεμ. — ι-ε-τε τιέρρε = μτχ. ἐπίθετον.

(ι) *τίλε̱-ι-ε* τίλε̱-α· τε̱ τίλε̱τε̱ τε̱ τίλατε̱ [Λατ. talis] = τοιοῦτος - τοιαύτη, τοιοῦτοι - τοιαῦται ἴδ. ι-ε-τε̱ ατίλε̱-ι-α. — ι-ε-τε̱ κε̱-τίλε̱-ι-α.

(ι) *τίναj* (bogdan) ε τῖναj· ἴδ. ι-ε τί ἢ ι-ε τῖj.

τινάρ-ι πληθ. τινάρε̱τε̱ καὶ σέκjε-jα (Σ), πληθ. σέκjετε̱ = ληνὸς μικρὸς περιέχων ἕως 50 ὀκάδας· ἴδ. τάλjε̱ρ-ι.

τίνε̱ = ἴδ. τι = ἀντωνυμ. δευτέρου προσώπου.

τίνε̱-α (γ) τίρε̱-α (τ) πληθ. τίνατε̱, τίρατε̱ = ληνὸς 500 ὀκ.

(ι-ε-τε̱) *τίνε̱* (Σ) ἐπίθ. = ὑγρὸς-ὰ-όν.

(ι-ε-τε̱) *τίνε̱* (Περμέτ.) = ούjε̱ τούρbουλε̱, bάλjτα κjε̱ bίε vdε̱vε̱ ούjε̱τ· [Βουλγ. τίνjα = ούjε̱ τίνε̱ = θολὸν ὕδωρ].

τίνε̱ζε̱ (γ) τίνε̱σ (γ) [Σλαυϊκὴ λέξις] ἐπιρ. = κρυφίως. ἴδ. φσέχουρε̱ (τ) καὶ τινε̱ζάρ-ι τινε̱ζάρε-jα [Σλαυϊκ. ρίζα] ἴδ. φσεχεράκ-ου (τ) τσέφας (γ), φσεχεράκε-jα (τ) πληθ. τινε̱ζάρε̱τε̱ ἀρσ. τινε̱ζάρετε̱ θηλ.

Τινε̱ζο̃τ γεν. — αἰτ. Τινε̱ζο̃νε̱ (γ. τ. budi-bogdan) = τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τὸν Κύριον ἡμῶν.

τίνχ̄: ἴδ. τσοράπε-jα, τσουράπε-jα.

τιπάρ-ι πληθ. τιπάρετε̱ [τύπ-ος] = χαρακτηριστικά.

τιρ = ἴδ. τίερ ρ.— τίρεμ. παθ. τοῦ τίερ ρ.

τίρκ-ου πληθ. τίρκjτε̱ [ἴδ. τίερ, τίρεμ] = περικνημὶς-ῖδος, σκέπασμα τῆς κνήμης (Τουρκ. τοζλούκ).

τμέρι (τ) τμέρι-α (bogdan) = φόβος, τρόμος, ἔκπληξις. — φρίκ' ε τμέρ = φόβος καὶ τρόμος. — τμέρια ε dρόεjα ε Τινε̱ζο̃τ (bogdan) = ὁ φόβος καὶ τὸ σέβας πρὸς τὸν Θεὸν [Λατ. timor-oris = φόβος].

τμερίμ-ι = ἔκπληξις, θαυμασμός. πληθ. τμερίμετε̱

τμερόνεμ-όχεμ (γ) = ἐξίσταμαι, ἐκπλήττομαι.

τμερόνj-όj ρ. = ἐκπλήττω, κοιν. ξιππάζω τινά

(ι) *τμερούεσιμ-ι* (budi-bogdan) = θαυμαστός, τρομερός. — ε-τμερούεσιμε-jα θηλ. ι-ε-τμερούσιμ-ι-ε-jα (συνηρ.).

τό: πληθ. τοῦ τε̱ (τ) τε̃ (γ) τᾶ (bogdan).

τοjτjέ (Τυραν.) ἴδ. τοτjὲ (Τυραν.).

τόκ (Ἐλβασ.) τόκ, τόκ, ρ. ἐνερ. ἀόρ. τόκα, μτχ. τόκε̱ καὶ τόκουνε̱ = λειανίζω τὸ κρέας ἐπὶ τῆς σανίδος διὰ κεφτέδες.

τόκ: (τ. Βεράτ.) ἐπίρ. = σωρηδόν, ἅπαντες ὁμοῦ. — σκόjμε̱-τοκ τε̱

γjίθε̱ = ὑπάγομεν ὅλοι μαζί.— σ̈κόjενε̱ τόγjε, τόγjε = ὑπάγουσιν σωρηδὸν (Τουρκ. τόπ).

τόκ-γου (τ) πληθ. τόγjετε̱ = σωρός.

τοκᾶ-jα (Βεράτ.) ἴδ. φόλε̱-α (Περμέτ.).

τόκε̱-α (γ) = ἤπειρος, στερεά. 2) γῆ, χῶμα πληθ. τόκατε̱.

τόκε̱-α (τ) = τὸ σήμαντρον πληθ. τόκατε̱.

τοκόj (γ) = tocare Ἰταλ. = ι πιέκ (με γjίσ̈ι) = ἅπτομαι.

τοκόν ρ. τριτοπρόσωπον = ἀνήκει. — με̱-τε̱-ι τοκόν = μοῦ-σοῦ τοῦ ἀνήκει. toca a me, a te, a lui.

Τομόρρ-ι τὸ Τόμαρον ὄρος. — ἡ γενικὴ ἰδέα κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀρχαίων ἐστὶν ὅτι τὸ μαντεῖον τῆς Δωδώνης ἦν επὶ τοῦ Τομάρου ὄρους, θεωρεῖται δὲ τὸ Τόμαρον ὄρος ὡς ἱερὸν, καὶ κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ τῶν Πελασγῶν (Πλjακ), τουτέστι τῶν ἀρχαίων Σκιπε̱τάρων, ὅθεν κατ' ἔτος τρέχουσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄρους πρὸς ἐπίσκεψιν χάριν εὐλαβείας. Ὀνομάζουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις τὸ Τόμαρον, μάλjι ι Τε̱-μίριτ = τὸ ὄρος τοῦ Ἱεροῦ (= χ̱ίε = ὁ Θεὸς) ὅθεν καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦ μαντείου τῆς Δωδώνης ὠνομάζοντο Τομοῦροι.

Τομορίτσε̱-α ἐπαρχία τις παρὰ τοὺς πρόποδας τοῦ Τομάρυυ ὄρους.

Τομορριτσάρ-ι ἀρσ. Τομοριτσάρε-jα = ὁ-ἡ κάτοικος τῆς Τομορίτσης.

τομοῦα όϊ ??? πληθ. τομόνjτε̱.

τόνα, τόνε̱ ἀντων. ἴδ. έμε-jα (γ) ίμε-jα (τ).

τορίσ̈τε̱-α (Jακόβα, Ἰπέκ, Πιζρένd) ἴδ. βάθε̱-α. πληθ. τορίσ̈τατε̱.

τόρ-κου: πληθ. τόρκjετε̱ [Λατ. torqueo-ere] = στροφεῖον.

τορολάκ-ου πληθ. τορολάκε̱τε̱, τορολάκε-jα πληθ. τορολάκετε̱ [ἴδ. τορρο-ουα (Κόρτσ̈α)] = ἠλίθιος βλάξ. — (Τουρκ. λέξις).

τορολjέτσ-ι εἶδος ἀκρίδος μικρᾶς πληθ. τορολjέτσατε̱ = ἴδ. bούρκθ-ι, καρκαλjέτσ-ι.

τορολjίσ-ίτ-ίτ (Ἐλβασ.) ρ. ἐνερ. = χαϊδεύω τὰ μικρὰ παιδία.

τορολjίτεμ: (Ἐλβασ.) = χαϊδεύομαι.

τοροφίσ (τ) ρ. ἐνερ. = νανανίζω. τοροφίσ. djάλjενε̱ = νανανίζω τὸ βρέφος, τὸ παιδίον — τοροφίσεμ (τ) παθ.

τορολjίσεμ (Βεράτ.) ρ. οὐδ. = κοροϊδεύω (Τουρκ. μαjτάπ edέρε̱μ).

τορούα-όϊ (Περμέτ.) = ἴχνος, ἴδ. βάσ̈dε̱-α πληθ. τορόνjτε̱.

τόρτε̱-α πληθ. τόρτατε̱ = νjε̱ ε ρρουμbουλάκε̱τε̱. — τόρτατ' ε bύθε̱σε̱ =

τὰ κωλομέρια 2) (Αὐλῶνα) = κανίστρατ' ε μουλῖριτ βάjιτ.

τόρτετε̣ (bogdan) = τὰ σχοινιὰ, λjιτάρε̣τε̣.

τορρατσίλjε-jα = τροχὸς πληθ. τορρατσίλετε̣.

τόρρε̣ (οἱ ἐν Ἑλλάδι Ἀλβανοὶ) ἐπιρ. ἴδ. ρρεθ ε ρρότουλε̣, πε̣ρκjάρκ.

τόρρο-ου ἢ *τόρρο-jα* (Κόρτσα) = ἡλίθιος, βλάξ, ἀγαθὸς (δηλ. ἁπλοῦς).

τορροβίλjε-jα : ἴδ. ρροτοβίλjε-jα. πληθ. τορροβίλjετε̣.

Τόσκε̣-α = Τόσκε̣τε̣ = Τόσκας.

Τοσκε̣νῖ-α (γ) Τοσκε̣ρῖ-α (τ) = ἡ Τοσκαρία.

Τοσκε̣νίσ̈τ (γ) Τοσκε̣ρίστ (τ) = Τοσκιστί.

Τοσκε̣νίσ̈τε-jα, (γ) Τοσκε̣ρίσ̈τε-jα = ἡ Τοσκικὴ διάλεκτος.

τοτjέ, τοjτjέ (Τυραν.) ἐπιρ. = ἴδ. τουτjέ.

τότο-ουα (Ἀργυρ.) τότο-jα (Τσαμ.) = παπᾶς ἱερεύς [ἴσως ἐκ τοῦ Τσαμικοῦ τάτο-jα = πατήρ]. — τότο-Γjέργjι = ὁ παπα-Γεώργης, τότο-Jάνι = ὁ παπα-Γιάννης.

τοτσ̈-ι = (φιάλj, ε σ̈πίφε̣) ὡς νὰ εἴπῃ ἠλίθιος· ἐπὶ καταφρονήσεως καὶ τοτσ̈-ι (γ) dοτσ̈-ι (Βεράτ.) πληθ. τότσ̈ατε̣, dότσ̈ατε̣.

του (Σ) ἴδ. τε̣ (τ), κε̣ (γ).

τοῦν-ι (γ) πληθ. τούνjτε̣ καὶ κjύτε̣-α (γ) = κρύε̣τ' ε σοπάτε̣σε̣, λjατόρεσε̣, σ̈ατιτ κτλ. μος ι bιέρε̣ με τε̣ πρέφε̣τιτε̣, πό bιέρ-ι μbε̣ τοῦτ α μbε̣ κjῦτ τε̣ σοπάτε̣σε̣.

τούbε̣-α (Σ) = ἓν μέρος τῶν προβάτων (μερικὸν) ἓν μέρος ἀγέλης καὶ τούφε̣-α (Σ) = ποίμνη, ἀγέλη (γενικῶς).

τούκ (Σ) = ἴδ. τέκ (τ).

τούκε (τ) τουε (Σ) τύε (Ἐλβασ.) μόριον τιθέμενον πρὸ τοῦ γερουνδίου· τούκε φόλjε̣ (τ), τούε φόλjε̣ (Σ), τύε φόλjε̣ (Ἐλβάσ.) = ὁμιλῶντας.

τούλε̣-α πληθ. τούλατε̣ = ἡ τοῦβλα κοινῶς.

τούλj-ι = ψιξ-χός, κοινῶς ψαχνὸ (πληθ. ἄχρηστος) ι-ε-τε̣ τούλjτε̣ ἐπιθ. ἀπὸ ψίχα.

τουλjίτεμ (Βεράτ.), πουλjίτεμ (τ), κουκουλόνεμ (τ) ρ. οὐδ.

τουμbάκ-ου : πληθ. τουμbάκε̣τε̣ = εἶδος μετάλλου.

(ι-ε-τε̣) *τουμbάκτε̣* : ἐπιθ = πρέj τουμbάκου.

τούνd (γ), τούντ (τ) πε̣ρκούνd (Σ) ρ. = κουνῶ ἴδ. λjε̣κούνd ρ. τουνd djέπενε̣ = πε̣ρκούνd djέπενε̣ = κουνῶ τὴν κούνια· τούντ κjούμε̣σ̈τινε̣ (τ) = κτυπῶ τὸ γάλα (διὰ βούτυρον). — φράσις : ουτούντ δέου = ἐσείσθη ἡ

γῆ. — τουνd μάνινε̱=κουνῶ τὴν συκομορέαν· παθ. τοῦνdεμ, πε̱ρκούνdεμ.

τούνdε̱σ-ι (γ) πληθ. τούνdε̱σιτε̱ = ἴδ. dubέκ-ου.

τουνdε̱λόj (γ) ρ. ἐνεργ. = τουντ φόρτ, τούντ με φουκjῖ = κουνῶ δυνατά. τουνdε̱λόχεμ (γ) παθ.

τουπλjῖ-νι (γ)??? πληθ. τουπλjίντε̱.

τούρbουλε̱ ἐπιρ. [Λατ. turba, Ἑλλην. τύρϐη] = θολερῶς.

(ι-ε-τε̱) *τούρbουλε̱* ἐπιθ. = θολός-ή-όν.

τουρbουλίμ-ι: ἀφηρ. πληθ. τουρbουλίμετε̱ = θόλωσις.

τουρbούλόνj-όj ρ. [Λατ. turbo-are] θολόνω, συγχέω. — τουρbουλόνεμόχεμ παθ.

τουρbουλίνε̱-α (γ) πληθ. τουρbουλίνατε̱ = θολότης, 2) θαλασσοστρόϐιλος.

τουρῖ-νι (γ) τουρῖ-ρι (τ) καὶ τουρῖου (τ) πληθ. τουρίνjτε̱ = ρύγχος κοινῶς μοῦτρον, μούρη (ἐπὶ ζώων) καὶ φάκjε-jα (ἐπὶ ἀνθρώπων. — τουρῖ bέρρι, τουρρῖ γομᾶρι, τουρῖ κjένι, τουρῖ ούjκου)

τουρjέλjε̱-α ἴδ. τρουjέλjε̱-α πληθ. τουρjέλjατε̱.

Τούρκ-ου: πληθ. Τούρκjιτε̱ = Τοῦρκος 2) Μωαμεθανός.

Τούρκε̱-α πληθ. Τούρκατε̱ = Τούρκισσα Μωαμεθανή. — Τουρκέσ̈ε̱-α: πληθ Τουρκέσ̈ατε̱.

Τουρκjε̱νῖ-α (γ) Τουρκjερῖ-α (τ) ὄνομα περιληπτικὸν = Τοῦρκοι 2) οἱ Μωαμεθανοί.

Τουρκjῖ-α = ἡ Τουρκία

Τουρκjίσ̈τ = ἐπιρ. = Τουρκιστί.

Τουρκjίσ̈τε-jα = ἡ Τουρκικὴ γλῶσσα.

τούρμε̱-α (τ), τρούμε̱-α (γ) [Λατ. turma] κοινῶς κοπάδι = ἀγέλη, 2) σωρός· πληθ. τούρματε, τρούματε̱.

τούρπ-ι, τούρπε-jα [Ἑλλην. τάρϐος, Λατ. turpis] = αἶσχος, αἰσχύνη, αἰδώς, ἐντροπὴ ὄνειδος. — κᾶμ τουρπ = συστέλλομαι. — πληθ. ἄχρηστος· φράσεις: πατσ̈ τούρπ ε φάκjεν' ε ζέζε! = αἰσχύνη εἰς σέ!

(ι-ε) *τούρπσ̈ιμ-ι-ε-jα* = ἐντροπαλὸς-ή. — ἀντίθ. ι-ε πατούρπσ̈ιμ-ι-ε-jα.

τουρπε̱νόj (γ) τουρπε̱ρόj (γ)=ἐντροπιάζω τινά, καταισχύνω, ἀτιμάζω. — ἴδ. μαρρόj (γ). — παθ. τουρπε̱νόχεμ.

τουρπερόνεμ (τ) = καταισχύνομαι, ἀτιμάζομαι· ἴδ. μαρρόχεμ (γ).

τουρπε̱νῖ-α (γ) τουρπε̱ρῖ-α (τ) = καταισχύνη, 2) ἀτιμία = ἴδ. μαρρῖ-α·

πληθ. τουρπενίτε (γ) τουρπερίτε (τ). — ι-ε τουρπερούαρε = κατησχυμμένος.

τούρρε-α πληθ. τούρρατε = κοιν. ὁ στρόμπος.

τούρρε-α ('Αργυρ.) πληθ. τούρρατε ἴδ. τούρτουλε-ι· καὶ τοῦρρο-ουα ('Αργυρ.) (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τουρρ-τούρρ).

τοῦρρεμ (γ), σούλjεμ (τ) = χίδεμ = ὁρμῶ.

τούρτουλε-ι: πληθ. τούρτουjτε [Λατ. turtur-is] = ἡ τρυγών.

τουρφουλόj (Σ) τσφυτυρῖj (τ), χινγελῖj (γ) ρ. = χρεμετίζω. — κάλjι τουρφουλὸν = κοὺρ φρῦν με χούνdε, κάλjι χινγελῖν = κοὺρ θερρέτ με ζᾶ.

τουτjέ ('Ελβασ. Κροῦjα) τούτjε (Βεράτ.) = πέραν, πρὸς τὰ ἐκεῖ. — τούτjε μάλjιτ, λjούμιτ = πέραν τοῦ ὄρους, τοῦ ποταμοῦ. - ίκ τούτjε = φεύγα ἐκεῖ πέρα· ἀντίθ. τετχοῦ (γ) τχοῦ (τ) = πρὸς τὰ ἐδῶ. — τούτjε μέjε = πέραν ἀπὸ ἐμέ, μακρὰν ἀπὸ ἐμέ. — τούτjε ε τετχοῦ ('Ελβασ.) = ἔνθεν κἀκεῖθεν. — τούτjε μb' άτ' άνε = πέραν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

τουτουλjάτεμ: ρ. οὐδ. καθησυχάζω, καταπραΰνω, ἀπαυδῶ, κατευνάζω· ου τουτουλjάτ φόσνjα νγα τε κjάρετε = καθησύχασε τὸ βρέφος ἀπὸ τὸ κλαίειν. — ου τουτουλjάτ ι σεμοῦρι νγα τε δέμbουρατε = καθησύχασεν ὁ ἄρρωστος ἀπὸ τοὺς πόνους.

τούφε-α: πληθ. τούφατε: κοιν. μάτσο, δέμα. — νjῖ τούφε λjούλjε = ἕνα δέμα λουλούδια.

τούφε-α (Σ) ἡ φοῦντα τοῦ φεσιοῦ· πληθ. τούφατε, τούφεζε-α (Τυραν.). τούφεσε-α (Καβ.) πληθ. τούφεσατε, πούπε-α ('Ελβ.) πληθ. πούπατε. τούφε-α (γ. τ.) πληθ. τούφατε ['Ελλην. σ-τίφ-ος] = ἀγέλη, ποίμνη (γενικῶς). — καὶ κοπέ-jα (τ) = ποίμνιον, κοιν. κοπάδι· πληθ. κοπέτε. — τούbε-α (Σ) = ἓν μέρος τῆς ἀγέλης καὶ τούφε-α (Σ) = ὅλον τὸ ποίμνιον· (καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων). — νjε τούφε νjέρες = στῖφος ἀνδρῶν.

τρᾶ-νι (Κροῦjα-'Ελβ.) τρᾶ-ου (Τυρ.) πληθ. τρένετε καὶ τρέρετε = δοκός.

τραζόνj-όj-ζόνεμ-όχεμ ['Ελλην. ταράσσω, 'Ιταλ. travazare] ἴδ. περζίεj - περζίχεμ ρ.

τραμεζόj (γ) = ἀνακατόνω, 2) ἐξεγείρω τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν. — τραμεζόχεμ (γ) παθ. ἴδ. περζίεj - περζῖχεμ.

τραζίμ-ι (γ), τραμεζίμ-ι (γ), τραμεζῖ-α (γ) = ἀνακάτωσις, 2) ἐξέγερσις, εἰς ἐπανάστασιν· πληθ. τραζίμετε, τραμεζίμετε, τραμεζίτε.

τραθτόνj-όj (γ. τ. budi) [Λατ. trado-ere] ρ. ἐνεργ. = παραδίδω, ἐπιβουλεύομαι, τραθτόνεμ-όχεμ παθ.

τραθτίμ-ι = προδοσία, ἐπιβουλή· πληθ. τραθτίμετε.

τραθτούαρ-όρι (τ) [Λατ. traditor] = προδότης· τραθτούερ-όρι (γ. budi) καὶ (συνῃρ.) τραθτοῦρ-όρι. — θηλ. τραθτόρε-jα πληθ. τραθτόρετε ἀρσ. τραθτόρετε θηλ.

τραΐσ-τραΐτεν-τραΐτ (Dίβρα) ρ. = σιωπῶ.

τράjστε-α (Περμέτ.) πληθ. τράjστατε. — ἴδ. τράστε-α.

τραjτόνj (budi-bogdan) ρ. ἐνεργ. = κτίζω.

τραjτόχεμ (budi-bogdan) παθ. = κτίζομαι.

τραjτίμ-ι (budi-bogdan) = κτίριον, κτίσις· πληθ. τραjτίμετε.

τραjτίj-α (bogdan) = κτίριον, οἰκοδομή· πληθ. τραjτίjτε.

τραjτόνj (Βεράτ.) ἴδ. τρεjτόνj (Βεράτ.), τραjτόνεμ = ἴδ. τρεjτόνεμ.

τρακουλῖj (Ἔλβασ.) τρακουλόj (Κροῦjα), τρανγουλόj (Σ), τροκουλῖj (τ) ρ. ἐνεργ. = κρούω τὴν θύραν.

τρακουλίμε-α (Ἔλβασ.) πληθ. τρακουλίματε = τὸ κρούσιμο τῆς θύρας.

τραμάκ-ου (Πιζρένd - Jακόβα) = ἴδ. κουρτούκ-ου (Μάτια) = καλῖου bάσκε με μίσερινε.

τραμεζόj-όχεμ (γ) ἴδ. τραζόνj-όνεμ.

τραμεζίμ καὶ *τραμεζῖ-α* (γ) = ἴδ. τραζίμ-ι· πληθ. τραμεζίμετε. — καὶ τραμεζίτε.

τράνγουλε-ι (γ) πληθ. τράνγουjτε (ἴσως ἐκ τοῦ τ' ἀγγοῦρι γραικ.) καὶ πιέπεν-ι (γ. Μαλjεσία) πληθ. πιέπενατε = ἴδ. καστραβέτσ-ι = σικυός.

τρανγουλόj (Σ) ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα).

τρανταφίλj-ι πληθ. τρανταφίλjατε, τρανdαφίλj-ι (Σ) καὶ τρανdαφίλjε-jα (Σ) πληθ. τρανdαφίλjατε-τρανdαφίλjετε.

τράπ-ι: πληθ. τρέπετε. — 1) ὕψωμα γῆς, 2) νjε φάρε λjούνdρ' ε μάδε περ τε κετσύερε λjούμινε.

τράστε-α (τ) = (σακκοῦλα, κυρίως ἀπὸ μαλλί), κοιν. τορβᾶς. — καὶ τράjστε-α (Περμέτ.), τράσε-jα (Ἔλβασ.) πληθ. τράσετε, στράτσε-α (Σ) πληθ. στράτσατε, στράjτσε-α πληθ. στράjτσατε. ἴδ. τόρbε-α [οἱ Βλάχοι ὀνομάζουσιν αὐτὸ τράjστα].

τράσ̈ε̣ [Ἑλλην. θρασ-ὺς] ἐπίρ. = τραχέως, παχέως, κοιν. χονδρά. ἀντίθετον χ̊όλε̣.

(ι-ε-τε̣) *τράσ̈ε̣-ι-α* ἐπίθ. = τραχὺς-εῖα-ύ, παχὺς-εῖα-ύ, χονδρὸς-ὰ-όν. ἀντίθ. ι-ε-τε̣ χ̊όλε̣-ι-α.

τράσ̈: ρ. = παχύνω, χονδραίνω. ἀντίθ. χ̊ολόj. — τράσ̈εμ παθ. = παχύνομαι, χονδραίνω, γίνομαι παχύς, χονδρός.

τρασ̈αλjούκj-ι-κjε-jα ὁ, ἡ σωματώδης, (Τουρκ. σ̈ισ̈μάν).

τρασ̈ε̣γόνj (τ) τρασ̈ιγόj (γ) = κληρονομῶ τινα. — τρασ̈ε̣γόνεμ (τ) τρασ̈ιγόχ̊εμ (γ). — ου τρασ̈ε̣γόφσ̈ινε̣! (εὐχὴ ἐπὶ νεονύμφων) δηλαδὴ νὰ τεκνοποιήσωσι καὶ νὰ κληρονομηθῶσιν.

τρασ̈ε̣γίμ-ι (τ) τρασ̈ιγίμ-ι (γ) = κληρονομία, καὶ τρασ̈ε̣γέσε̣ πληθ. τρασ̈ε̣γίμετε̣, τρασ̈ιγίμετε̣ καὶ τρασ̈ε̣γέσατε̣.

τρασ̈ε̣γιμτάρ-ι (τ) ἀρσ. τρασ̈ε̣γιμτάρε-jα θηλ. = κληρονόμος. πληθ. τρασ̈εγιμτάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ε̣γιμτάρετε̣ θηλ. — τρασ̈ιγιμτὰρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ιγμτάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ιγμτάρετε̣ θηλ. καὶ τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρ-ι ἀρσ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρε-jα θηλ. πληθ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρε̣τε̣ ἀρσ. τρασ̈ε̣γεσ̈ε̣τάρετε̣ θηλ. καὶ τρασ̈ιγεσ̈ε̣τάρ-ι (γ) ἀρσ. τρασ̈ιγεσ̈ε̣τάρε-jα θηλ. πληθ. ἀρσ. ρε̣τε̣, θηλ. ρετε̣.

τρακαdσ̈ίκε-jα (Περμέτ.) καὶ ταρκαdσ̈ίκε-jα (μὲ κατάληξ. dσ̈ίκ Τουρ.) ἴδ. ταρκάτσε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. τρακαdσ̈ίκετε̣ καὶ ταρκαdσ̈ίκετε̣.

τρέ: ἀρσ. = τρεῖς. — τρὲ bούρρα ε τρῖ γρᾶ = τρεῖς ἄνδρες καὶ τρεῖς γυναῖκες. — τρὲ bίj ε τρῖ bίλjα = τρεῖς υἱοὶ καὶ τρεῖς θυγατέρες.

τρέβε̣-α (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, εὑρίσκεται μόνον εἰς τὰς φράσεις: σ' λjάσ̈ε̣ βέντ ε τρέβε̣ πα κε̣ρκούαρε̣ = δὲν ἄφησα τόπον χωρὶς νὰ ζητήσω. — σ' κᾶ τρέβε̣ = δὲν ἔχει ἡσυχίαν (δηλ. τόπον ἡσυχίας).

τρεβόj (γ) ρ. ἀπηρχαιωμένον. εἰς τὰς φράσεις: σ' να τρεβόν γjᾶj' ε γjᾶλε̣ = δὲν μᾶς ἀπομένουσι (εἰς τὸν τόπον) τὰ κτήνη, (δηλ. ψοφοῦσιν). — σ' ι τρεβόjε̣νε̣ djέλjμτε̣ = δὲν τοῦ ἀπομνίσκουσιν (εἰς τὸν τόπον) τὰ τέκνα (δηλ. ἀποθνήσκουσιν).

τρε̣γόj (τ), τε̣ργόj (τ) ??? τρεγόνj (Περμέτ.) ρ. = διηγοῦμαι, ἱστορῶ.

τρεγjετόj (γ. bogdan) ρ. ἀμετ. = ἐμπορεύομαι, [ἴδ. τρέκ-γου].

τρεγjετῖ-α (γ. bogdan) = ἐμπόριον, ἐμπόρευμα, πραγματεῖαι.

τρεγjετάρ-ι-ε-jα: πληθ. άρε̣τε̣ ἀρσ. άρετε̣ θηλ. ⟨ἔμπορος⟩.

τρέκ-γου: πληθ. τρέγjετε̱ = ἀγορά, (Τουρκ. παζάρ) = τὸ μέρος ἔνθα πωλοῦσι καὶ ἀγοράζουσιν. (Βουλγ. τέργε̱ = ἀγορά).

τρεγjύσ̈-ι: ἴδ. στε̱ργjύσ̈-ι πληθ. τρεγjύσ̈ατε̱, θηλ. τρεγjύσ̈ε-jα πληθ. τρεγjύσ̈ετε̱.

τρεδάκ-ου (ἀντὶ dρεδάκ-ου) = εὐνουχισμένος. — dάσ̈, σκjάπ τρεδάκ = dάσ̈, σκjάπ ι dρέδουρε̱, πληθ. τρεδάκε̱τε̱.

τρέθ (γ) τρέδεμ παθ. = εὐνουχιάζω-ζομαι. — dρέθ (τ) dρίδεμ (τ).

τρεjτόνj (Βεράτ.) ἢ τραjτόνj (Βεράτ.), dικτόj (γ) = διακρίνω, ξεχωρίζω, ἐξιχνιάζω. — πε̱ρ τσ̈dο πούνε̱ κjε̱ bένετε̱ φσ̈έχ̱ουρε̱, α πε̱ρ τσ̈' dο φιάλjε̱ κjε̱ φλjίτετε̱ φσ̈έχ̱ουρε̱. — ε τρεjτόβα νγα κέμbε̱τε̱ (= νγὰ τε̱ έτσουριτε̱) νγα φιάλjε̱τε̱, σε έσ̈τε̱ κουσάρ = τὸν διέκρινα ἐκ τοῦ περιπατεῖν καὶ ἐκ τῶν λόγων ὅτι εἶνε ληστής. — τρεjτόνεμ, τραjτόνεμ (Βεράτ.), dικτόχ̱εμ (γ) παθ.

τρεκτόj (γ. Μαλjεσία) ρ. = ἀγοράζω καὶ πωλῶ.

τρε-μbε-δίε̱τε̱ ἢ τρε-μbε-διέτε̱ καὶ (συνηρ) τρε-μbε̱-δίτε̱ = δεκατρεῖς.

τρε̱μbελjάκ-ου (τ) ἀρσ., τρε̱μbελjάκε-jα (τ) θηλ. = δειλὸς-δειλή, φοβιτσάρης. πληθ. τρε̱μbελjάκε̱τε̱ ἀρσ., τρε̱μbελjάκετε̱, θηλ. — καὶ τερμbε̱ράκ-ου (τ) ἀρσ. τρε̱μbε̱ρακεjα θηλ. πληθ. ἀρσ. τρε̱μbε̱ράκε̱τε̱, θηλ. τρε̱μbε̱ράκετε̱. — τρέμε̱σ-ι-έ-jα (γ) πληθ. τρέμε̱σιτε̱ ἀρσ. τρέμε̱σετε̱ θηλ.

τρεμε̱ζόνj (Περπέτ.) ρ. ἐνερ. = τριπλασιάζω, κάμνω τριπλοῦν. — παθ. τρεμνε̱ζόνεμ (Περμέτ.).

τρεμε̱ζάj (Περπέτ.) ἐπίρ. = τριπλῶς.

τρεμέκ-ου (Σ. bogdan) ἴδ. τε̱ρπέτ-ι.

(ι-ε) *τρέμε̱στε̱* (Περμέτ.) ἐπίθ. = τριπλοῦς-ῆ.

τρέμπ (γ. bogdan) [Ἑλλην. τρέμ-ω, Λατ. tremo] καὶ τρε̱μπ (τ) ρ. ἐνερ. φοβῶ τρομάζω τινά. — τρέμbεμ (γ) τρε̱μbεμ = φοβοῦμαι, τρέμω, τρομάζω. ἴδ. φρίκεμ (γ).

τρενdελjίνε̱-α (Ἀργυρ.) ἴδ. τενdελίνε̱-α πληθ. τρενdελίνατε̱.

τρενόχ̱εμ (Jακόβα) ρ. πρίσ̈εμ με̱ντσ̈. — ασ̈τε̱ τρενούεμ = έσ̈τε̱ πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

(ι-ε) *τρέντε̱* (Jακόβα) = ι-ε πρίσ̈ουρε̱ μέντσ̈. — νjέρι ι τρέντε̱ = νjερίου ι πρίσ̈ουρε̱ με̱ντσ̈.

τρέσ-έτ-έτ: ρ, ἀναλύω (ἐπὶ μετάλλων) καὶ σ̈κρῖj. (ἐπὶ παγωμένων).

παθ. τρέτεμ. — τρέσ ἄρ, αργjέντ, πλjουμπ. κ.τ.λ. ι βdέκουρι τρέτετε.

τρέσ-έτ-έτ τρέτεμ. παθ. (Σκόdρα) = χουμπ-χουμbάσ-έτ-έτ χάνω — χάνομαι.

τρεστίλjε-α: πληθ. τρεσρίλjατε, dερστίλjε-α (Περπέτ.) πληθ. dερστίλjατε, βαλανίτσε-α (Τυραν.) πληθ. βαλανίτσατε = κοινῶς νεροτριβιό.

τρέσ̈-ι τριὰς, τὸ τριάριον. πληθ. τρέσ̈ατε.

(ι-ε) *τρέτε-ι α* = τρίτος, τρίτη.

τρῖ: θηλ. - τρεῖς. τρῖ γρᾶ = τρεῖς γυναῖκες.

τρίζε-α: ὑποκοριστικὸν τοῦ τρῖ.

τρῖ-α τὸ τρία.

τρι-δίετε (τ) τριδιέτε (τ) καὶ (συνηρ. γ.) τριδῖτε = τριάκοντα.

τρίμ πληθ. τρίματε = ἀνδρεῖος, γενναῖος. 2) οἱ στρατιῶται. 3) (Σκόdρα) = ἀνὴρ ἀντίθ. ι λjικ γου. — τριμενέσ̈ε-α (γ) τριμερέσ̈ε-α. (τ) = ἀνδρεία, γενναία, ἀντίθ. ε λjίγε πληθ. τριμενέσ̈ατε (γ) τριμερέσ̈ατε (τ).

τριμενῖ-α (γ), τριμερῖ-α (τ) = γενναιότης, ἀνδρεία, παληκαριά. 2) (bogdan) = ἡ ἡλικία τοῦ ἀνδρός. 3) (bogdan) ὄνομα περιληπτικὸν = οἱ ἄνδρες (ἴδ. τρίμ-ι).

τριμενίσ̈τ (γ) τριμερίσ̈τ (τ) ἐπίρ. = ἀνδρείως, γενναίως.

τριμενόχεμ (γ) ρ. οὐδ. = ἀνδρίζομαι. — ἴδ. μbούρρεμ (τ).

τριμόσ̈-ι-ε-jα (τ) πληθ. τριμόσ̈ετε ἀρσ.-τριμόσ̈ετε θηλ. καὶ τριμσ̈όρ-ι (τ) ἀρσ. τριμσ̈όρε-jα (τ) θηλ. πληθ. τριμσ̈όρερε ἀρσ. τριμσ̈όρετε θηλ.

τρινγελῖj (γ), τρινγελῖj (τ), τρινγελόj (Σ) ρ. = κουδουνίζω (ἐπὶ μετάλλων,) κρούω τὴν θύραν. — καὶ τρανγουλῖj (Τυραν.).

τρινγελίμε-α (γ. τ.) κουδούνισμα πληθ. τρινγελίματε.

τρινγελόj κατλόj (Σ) = ποσᾶ τε ζε γjούμι, ποσᾶ τε μέρρ γjοῦμι. — σᾶ με τρινγελόῖ γjούμι = σᾶ με κατλόῖ γjούμι (Σ).

τρίνε-α (γ) πληθ. τρίνατε, τρίρε-α (τ) πληθ. τρίρατε, λjέσε-α (Βεράτ-Ἐλβασ.) πληθ. λjέσατε. — τριν' ε dόρρεσε, τριν' ε κᾶμbεσε.

τριστόj: (γ. τ. budi), τρισ̈τόj (Σ), dρίδεμ (Περμέτ.) = τρέμω ἐξ αἰφνιδίου φόβου, ἐξαφνίζω, τρομάζω, λαχταρῶ

τριστίμ-ι, τρισ̈τίμ-ι (Σ) = τρόμος, λαχτάρα πληθ. τριστίμετε

τρίσ̈ε ἐπίρ. τριπλῶς.

τρόκ (γ) ρ. ἐνερ. = κρούω τὴν θύραν, τροκελῖj (γ) ἴδ. τρακουλῖj (Ἐλβ.)

τρονγελῖj (γ) = ἴδ. τρακουλόj (Κροῦjα), τρουγελἰj (τ) ἴδ. τρανγουλόj (Σ), τρονγελίτ (Ἀργυρ.) = ἴδ. τροκουλίj (τ).

τρόκε-α πληθ. τρόκατε ??? ἴδ. κουμbόρε-α.

τρόκε-α (γ) πληθ. τρόκατε τρόκατε (τὸ ἔδαφος τῆς γῆς ἔξω εἰς τὸν κάμπον ἢ εἰς τὰ βουνὰ) μος ρρῖ vdε τρόκετ = μὴ κάθησαι κατὰ γῆς· (εἰς τὰ χώματα)· bάχεμ τρόκε = λερόνομαι (γίνομαι ὅλο χώματα)· σ̈κούνdου σε jέ τρόκε = τινάξου ὅτι εἶσαι λερωμένος (ἀπὸ χώματα) [τό δε τροῦαλ-ι καὶ τρούελ-ι (γ) = τὸ ἔδαφος τῶν κτιρίων.

τροκελίμε-α (γ) πληθ. τροκελίματε = κροῦσμα τῆς θύρας· ἴδ. τρακουλίμε-α (Ἐλβασ.).

τροκόj (γ) bενj τρόκε (τ) = καταστρέφω, ἀφανίζω, ἐρημόνω· μουρτάjα τροκόῖ κατούνdινε = ἡ πανώλης κατερήμαξε τὸ χωρίον.

τρονdίτ: ρ. κατασείω, κουνῶ· λjεκούνd, τούνd· παθ. τρονdίτεμ (Περμέτ.) μετοχ. τρονdίτουρε.

τρόφτε-α πληθ. τφόφτατε: κοινῶς πέστροφα (εἶδος ἰχθύος).

τροχάλε-α (Περμέτ.) [τροχ-ὸς] = βέντ ι γερρύερε νγα ούjετε.—ούjετε ε bέρι δε̄νε τροχάλε.

τροῦ-νι (γ) (ὄνομα περίληπτικὸν (ὁ πληθ. λείπει) καὶ τροῦ-ρι (τ) = ὁ ἐγκέφαλος· τροῦτε οὐδ. (γ. τ.) ἴδ. πάλjτσε-α (μυελός).

τροῦαλ-τρο̄λι (τ) τροῦλ-τρόλι (γ) καὶ (συνηρ.) τροῦλ-όλι (budi-bogdan) τρόλι ι σ̈τεπίσε = τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας· ἴδ. τρόκε-α.

τρούανj καὶ *τροῦαj* (τ) τροῦενj καὶ τροῦεj (γ) (συνηρ.) τροῦj (συντ. μετὰ γεν.) = εὔχομαι (ἐπὶ καλοῦ)· 2) ἀφιερόνω· κάμνω τάξιμον jα τρούενj Ζо̄τιτ = τὸ ἀφιερόνω εἰς τὸν Θεόν· jα τροῦενj ε jα ποροσίτ Τινε-ζо̄τ (budi) = τοῦ τὰ ἀφιερόνω καὶ τοῦ τὰ συσταίνω τοῦ Θεοῦ.—vdρούενj (budi)· 3) εὔχομαι (ἐπὶ κακοῦ) δηλ. καταρῶμαι, βλασφημῶ, ἴδ. νεμ.—τε μάρρτε dιάλι σ̈πίρτινε = νὰ σὲ πάρῃ ὁ διάβολος τὴν ψυχήν.—τε χ̈άνγρετε dιάλι = νά σὲ φάγῃ ὁ διάβολος.—τε βράφσ̈ινε = νὰ σε σκοτώσουν. — ουσ̈όφσ̈ = νὰ χαθῇς. —ουσ̈όφσ̈ ε μος μbέτσ̈ = νὰ χαθῇς καὶ νὰ μὴ μείνῃς.—τε πλjάτσ̈ινε σῦτε = νὰ σκάσουν τὰ μάτια σου.—ουχ̈άπτε δε̄ου ετε περπίφτε! = νὰ ἀνοιχθῇ ἡ γῆ καὶ νὰ σὲ καταπίῃ· τε ράφτε πίκα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ἡ ἀποπληξία.—τε ράφτε ρρουφέjα = νὰ σὲ κτυπήσῃ ὁ κεραυνός.—τε βράφτε Ζо̄τι = νὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ Θεός.—βραφσ̈ βέτεχ̈ενε = νὰ σκοτώσῃς τὸν ἑαυτόν σου. — τε χ̈ανγρετ' ούjκου =

νὰ σὲ φάγῃ ὁ λύκος. — τ̧ε βιέρρσ̈ινε̧ = νὰ σὲ κρεμάσουν. — τ' ουμbύλτε̧ dέρα με φέρρα ε με dρίζα! = νὰ κλεισθῇ ἡ θύρα σου μὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους κ.τ.λ.

τρού̈χεμ (γ. τ. budi-bogdan) νdρού̈χεμ (budi) (συντασ. μετὰ γενικῆς) = εὔχομαι, δέομαι, λjούτεμ· 2) ἀφιερόνομαι ι τρού̈χεμ Τινε̧ζότ = ι λjούτεμ Τινε̧ζότ = εὔχομαι, δεομαι τῷ Κυρίῳ. — τε̧ τρούεμ-ιτε̧ (γ) καὶ (συνηρ.) τε̧ τρούμιτε̧ καὶ τε̧ τρούαρε̧τε̧ (τ), τε̧ ντρούεμ-ιτε̧ (budi) = εὐχή, ἀφιέρωμα, κατάρα, βλασφημία.

τρουβέζε̧-α (γ. bogdan) πληθ. τρουβέζατε̧ = τράπεζα καὶ τρουέζε̧-α (γ. Μαλjεσία, bogdan) πληθ. τρουέζατε̧ καὶ τρυέζε̧-α (bogdan).

τρουβεζᾶρ-ι (γ), τρουεζᾶρ-ι (γ) πληθ. τρουβεζάρετε̧, τρουεζάρετε̧ = τραπεζίτης (Τουρκ. σαρράφ).

τρούbουλε̧ ἐπιρ. = ἴδ. τούρbουλε̧.

(ι-ε-τε̧) *τρούbουλε̧* = ἴδ. (ι-ε-τε̧) τούρbουλε̧.

τρουbουλόνj-όj ἴδ. τουρbουλόνj-όj.

τρουbουλίμ-ι ἴδ. τουρbουλίμ-ι πληθ. τρουbουλίμετε̧· τρουbουλίνε̧ (γ) τρουbουλίρε̧-α (τ) = ἴδ. τουρbουλίνε̧-α, τουρbουλίρε̧-α.

τρουέλjε̧-α καὶ *τουρέλjε̧-α* = ἡ ἀρίδα· πληθ. τρουέλjατε̧, τουρέλjατε̧.

τρουλάκ-ου (τ) τουρλάκ-ου (τ) τρουλάκε-jα (τ) θηλ. τουρλάκε-jα (τ) ἴδ. τορολάκ-ου. — πληθ. τρουλάκε̧τε̧, τουρλάκε̧τε̧, θηλ. τρουλάκετε̧ τουρλάκετε̧.

τρουμbέτε̧-α: πληθ. τρουμbέτατε̧ = σάλπιγξ.

τρούμε̧ α (γ) πληθ. τρούματε̧ = ἀγέλη, σωρὸς ἴδ. τούρμε̧-α.

τρούμε̧ (γ) ἐπιρ. = ἀγεληδόν, σωρηδόν.

τρούνκ-γου: πληθ. τρούνγjετε̧ [κορμός] = κορμὸς δένδρου ἀφοῦ κόψῃς τοὺς κλώνους καὶ τὴν ρίζαν.

τρούπ-ι: πληθ. τρούπνατε̧ = σῶμα. — ἴδ. κούρμ-ι κόρπ-ι (Σ).

τρουπε̧νίσ̈τ (γ) τρουπε̧ρίσ̈τ (τ) ἐπιρ. = σωματικῶς.

τρυέζε̧-α (budi-bogdan) πληθ. τρυέζατε̧ = ἴδ. τρουέζε̧-α = τράπεζα.

τρύστε̧-α (Ἐλβασ.) = συνάθροισις, τράπεζα πληθ. τρύστατε̧.

τῦ, τῦj (γ. τ) γεν. τοῦ τί = σύ.

τύε (Ἐλβασ.) = ἴδ. τούε (Σ) τούκε (τ).

τύμ-ι [Ἕλλην. θῦμ-α, Λατ. fumus, Σλαυϊκ. dυμ, Τουρκ. dουμάν, Ἀραβ. dουχάν] = καπνὸς (πληθ. ἄχρηστος).

τυμόνj-όj-όνεμ-όχεμ = θυμιάζω-ζομαι.

τυμίσ (Σ) τυμόσ (γ), τυμνάσ ('Αργυρ.), τυμjάσ ('Αργυρ.) ρ. = καπνίζω. ἴδ. μπöτύμ. — ρ. παθ. τυμίσεμ, τυμόσεμ, τυμνάσεμ, τυμjάσεμ = καπνίζομαι. — ου τυμόσ öτεπïα = ἡ οἰκία ἔγινε μαύρη ἀπὸ τὸν καπνὸν ἢ ἐγέμισεν ἀπὸ καπνόν. — ἴδ. μπöύμεμ.

τυμτόρε-jα πληθ. τυμτόρετε = θυμιατήριον, κοιν. θυμιατόν.

τ' ύνε: ἀντων. = ἡμῶν, ἴδ. τ' ένε, τäνε, τöνε πληθ. τοῦ έμι (γ), ίμι (τ).

τύτ (γ) ἐπίρ. χέöτ (γ. Περμέτ.) τύτ! = χέöτ = σίγησον! τὸ τύτ (μετ' αὐστηρότητος) χέöτ = σιωπὴ (= μὴ ὁμιλῇς).

τύτε-α (γ. τ) = σωλήν, (τὸ ἔσωθεν μέρος τοῦ λαιμοῦ).

τφάκj (Περμέτ.) = ἴδ. τöφάκj (τ). — τφάκjεμ = ἴδ. τöφάκjεμ (τ).

τφιλόj (budi) = ἀναπτύσσω, ἐκτυλίσσω, ἐπεξηγῶ. παθητ. τφιλόχεμ (budi).

τφουνdόνj-όνεμ = καταβυθίζω-ζομαι, καταποντίζω-ζομαι. — ἴδ. φουνdόj-φουνdόχεμ.

τχάρρ-τχάρρ-τχάρρ (Βεράτ.) = βλαστολογῶ, βοτανίζω, βοτανολογῶ, ἐξάγων τὰ ἄχρηστα καὶ βλαβερὰ χόρτα. — τχάρρεμ παθ. κουρ ρραλόjενε βέöτινε α κόπεöτινε, dό με θένε, öκούλjενε τε öπέöκτε ε λjäνε τε ρράλατε. — ἀόρ. τχάρρα-ε-ι, μτχ. τχάρρε καὶ τχάρρουρε. — τε τχάρρετε οὐδ. = τὸ βλαστολογεῖν, ἡ βλαστολογία.

τχέκ (γ. τ), τχιέκ (γ. τ.), τερχέκ (Τυραν.) τερχιέκ (Τυραν.) = ἕλκω, σύρω, κοιν. τραβῶ. ἀόρ. τχόκjα, μτχ. τχιέκε, τχέκουνε (γ) τχέκουρε (τ), προστ. τχίκj-τχίκjνι, παθητ. τχίκεμ (γ. τ) τερχίκjεμ (Τυραν.) — τχιέκ κάλjινε περ καπίστρε = τραβῶ τὸ ἄλογον ἀπ' τὸ καπίστρι. — τχιέκ djάλjενε περ dόρε = σέρνω τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ χέρι, τχιέκ ούδενε = ὁδηγῶ. — ι τχιέκ ούδενε = τὸν ὁδηγῶ, τὴν ὁδηγῶ. — ε τχιέκ = τὸν τραβῶ, τὴν τραβῶ. — τχιέκ βάλενε = σύρω τὸν χορόν. — κjïτε τχιέκενε κjέρρετε = οἱ βόες σύρουσι τὴν ἅμαξαν. — τχιόκjι öούμε βέτα πράπα = ἔσυρε πολλοὺς ἀνθρώπους κατόπιν αὐτοῦ, φράσις. — τχίκj-ε-μος κεπούτ = τράβα το καὶ μὴ τὸ κόπτῃς. — öτερπίνjτε τχίκjενε bάρκαζι = τὰ ἑρπετὰ ἕρπουσιν (σύρονται μὲ τὴν κοιλίαν). — τχίκjεμ ε περτχïμ = κατατρέχομαι, τχίκjεμ νdε περ γόjε, = δυσφημοῦμαι, κατηγοροῦμαι. — τε-τχιέκετε ἢ τε τιεκούνιτε (γ), τε-τχέκjουριτε (τ) = ἕλξις.

τχόλ (γ) ρ. = λεπτύνω (φύλλα πλακοῦντος), κοιν. ἀνοίγω φύλλα τῆς πίττας.— τχόλ πέτα λjακgνόρι, τχόλεμ παθ. ἀόρ. τχόλα-ε-ι, μτχ. τχόλg, τχόλεμ παθ.

τχολόj, τχολόχεμ (Ἐλβασ.) ἴδ. χολόνj-χολόνεμ-όχεμ.

(τg) *τχόλg-τg* (Ἐλβασ.) = λιποθυμία. ἴδ. ρημ. τχόλ.— τg φίκgτg (Τυρ.) καὶ τg φίκουνιτg ἴδ. ρ. φίκ. καὶ τg πάκουνg-ιτg (Σκόdρα). — μg ρᾶ τg τχόλgτg = ἐλιποθύμησα. — μg-τg-ι bίε τg τχόλgτg = λιποθυμῶ-εῖς-εῖ.— μg-τg-ι ι bίε τg φίκουνιτg = μg-τg-ι bίε τg πάκουνιτg (Σ) = λιποθυμῶ.

Τσ

τσᾶ (Περμέτ.) = μόριον θαυμαστικόν, ἴδ. dὂg! (γ). — τσά (τ) dίσα (Τυραν.) = τινές, μερικοί-μερικαί-μερικά. — τσὰ καλjούαρg ε τσὰ κέμbg = τινὲς καβάλα, τινὲς πεζῆ.— μbg τσάζg (τ) ἐπιρ. χρόνου = ὑστερώτερον, εδέ πάκ χέρg.

τσαγάδε-jα (Περμέτ.) = τσαγάdε-jα (Ἀργυρ.) πληθ. ε-τg.

τσακόρρε-jα (Τυραν. γ. Μαλjεσία) πληθ. τσακόρρετg = τσακοῦρι (μᾶ ε βόγgλjg σg λjατόρεjα).

τσάκj (Περμέτ.), ζοῦρι τσάκj = ἔπιασε τόπον, ἕδραν σταθεράν, ζοῦρι βέντ.— έτσg ε ζέρg τσάκj = πήγαινε εἰς τὴν θέσιν σου, (ὅταν παίζωσι τὰ παιδιά). — σ' κᾶ τσάκj = δὲν ἔχει τόπον, ἕδραν, (εἶναι ἄμοιρος τοῦ παιγνιδίου).

τσαλjίκ-ου πληθ. σταλjίκgτg (Κρουjα-Καβ.) ἴδ. κατσίκj-ι.

τσαλjίνg-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσαλίνατg = πουσ' ε βόγgλjg (Τουρκιστὶ πάνdὂg).

τσάπg-α (Τυραν.) κοιν. τὸ τσαπὶ (εἶδος ἐργαλείου) πληθ. τσάπατg.

τσαπόj: ρ. = τσαπίζω, ἴδ. πραὂίτ-ίτ-ίτ. — τσαπόχεμ. ἴδ. πραὂίτεμ.

τσάρbg-α (Ἀργυρ.) τσέργα, τσεργjάνj κjg λjίδgνg φόὂνjgνg.

τσβάρ-εμ (Βεράτ) = ἴδ. σβαρ-εμ.

τσβάρg (Βεράτ) = ἴδ. σβάρg.

τσβαρίτ-εμ (τ) = ἴδ. σβαρίτ-εμ.

τσβάρνα ἴδ. σβάρνα

τσβαρνίσ (τ) = ἴδ. σβαρνίσ (τ).
τσβερθ (τ) ἴδ. σβέρθ (τ) τσβέρδεμ = ἴδ. σβέρδεμ.
τσβέρκ-ου ἴδ. σβέρκ-ου
τσβερίτεμ (τ) ρ. = βαρύνομαι. — μ' ουτσβερίτ αὔ νjερῑ (τ) = μ' ου μȩρζίτ αὔ νjερῑ (γ) = τὸν ἐβαρέθηκα.
τσβέϋ ἴδ. σβέϋ.
τσβετȩτόνj (Περμέτ. ρ. ἐνερ. κεραυνοβολῶ 2) (τ) κολοβόνω. τσβετόνεμ (τ) παθ. — μȩ τσβετȩτόϊ = μ' ἐκεραυνοβόλησεν. ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν φράσιν, ο ι τσβετȩτούαρȩ = ὦ κεραυνοβολημένε.
τσβιέρθ (τ) = πρέσ κjούμȩστινȩ (ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ζώων) ε τσβόρδα dλjάλjȩνȩ = ι πρέβα κjούμȩστινȩ djάλjιτ. — τσβίρδεμ (τ) παθ.
τσβόλj-ι πληθ. τσβόλjετȩ = βῶλαξ, κοιν. σβῶλος. βῶλος.
τσβορδίτεμ (Περμέτ.) ρ. οὐδ. μποχτιάζω (ἐπὶ φαγητῶν ἕνεκα τῆς πολλῆς χρήσεως).
τσbαβίτεμ: ἴδ. σbαβίτεμ.
τσbάθ-εμ ἴδ. σbαθ-εμ.
τσbαρδȩλόνετȩ (Βεράτ.-Περμέτ.) σbαρδȩλόχετȩ (Καβ.) = τριτοπροσ. ρῆμα = διαφάσκει, διαυγάζει, κοινῶς ξημερόνει, χαράζει. — ου σbαρδουλούα = σbάρδι dίτα. — τσbαρδούλjεμ = ἴδ. σbαρδούλjεμ ι-ε-τȩ-τσbάρδουλjȩτȩ = ἴδ. ι-ε-τȩ σbάρδουλjȩτȩ.
τσbαρθ ἴδ. σbάρθ. — τσbάρδεμ - ἴδ. σbάρδεμ.
τσbαρνίσ ἴδ. σbαρνίσ.
τσbȩ̄j (τ) ἴδ. σbȩ̄j (τ) σbȩ̄j (γ).
τσbέχεμ (τ) ἴδ. σbȩ̄χεμ (τ) σbȩ̄χεμ (γ).
(ι-ε-τȩ) *τσbȩ̄τȩ* (bogdan) = ἴδ. ι-ε-τε-σbȩ̄τȩ.
τσbέκθ-ι (Βεράτ.) ἀπαντᾶται μόνον ἐν τῇ φράσει: τσbέκθι τȩ ζȩντȩ, ε τȩ χένγρȩτȩ.
τσbȩλjέθ ἴδ. σbȩλjέθ. — τσbελjίδεμ = ἴδ. σbελjίδεμ.
τσbένj (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. κολακεύω τινὰ διὰ νὰ ἐκμυστηριευθῇ. τσbένεμ: παθ.
τσbερδούκjεμ: ἴδ. σbερδούκjεμ.
(ι-ε-τȩ) *τσbερδούλjȩτȩ* ἴδ. ι--ε-τȩ σbαρδούλjȩτȩ.
τσbȩρθένj καὶ τσbȩρθέj = ἴδ. σbȩρθέj. — τσbερθέχεμ = ἴδ. σbȩρθέχεμ.
τσbερθύτȩ ἐπιρ. = ἴδ. σbȩρθύτȩ.

(ι-ε-τȩ) *τσbȩρθῦτȩ* ἴδ. ι-ε-τȩ σbȩρθύτȩ.
τσbόj ('Αργυρ.) = ἴδ. σbόνεμ.
τσbόκθ=ἴδ. σbόκθ.
τσbοράκ-ου ἴδ. σbοράκ-ου πληθ. τσbοράκȩτȩ.
τσbόρȩ-α ('Αργυρ. χειμάρα) ἴδ. bόρȩ-α, dȩbόρȩ-α, βdόρȩ α πληθ. λείπει.
τσbράζεμ. ἴδ. σbράζεμ.
τσbράζȩτȩ ἴδ. σbράζȩτȩ.
τσbαρσ ρ. ἴδ. σbράσ.
τσbρένj (τ) ἴδ. σbρένj (τ).
τσbρέσ (ρ)= ἴδ. σbρέσ ρ.
τσbύθ-εμ ἴδ. σbύθ-εμ.
τσbουκουρόj ἴδ. σbουκουρόj-τσbουκουρόνεμ. — ἴδ. σbουκουρόνεμ.
τσbουλjόj ἴδ. σbουλjόj.
τσbουλjόνεμ ἴδ. σbουλjόνεμ.
τσbουλjέσȩ-α ἴδ. σbουλjέσȩ-α : πληθ. τσbουλjέσατȩ.
τσbροῦj (γ) ἀπηρχαιωμένη λέξις, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν φράσιν ε τσbοῦνι σȩ ρράφȩμι = ε σbοῦτι σȩ ρράφȩμι, ε σκjάκjι σȩ ρράφȩμι.
τσbούνjȩ-α (γ) πληθ. τσbούνjατȩ.
τσbουσ ἴδ. σbουσ ρ. τσbούτεμ ἴδ. σbούτεμ.
τσbρύθ-δεμ (Κόρτσα) ἴδ. σbρύθ-δεμ (Κόρτσα).
(ι-ε-τȩ) *τσbρύδουρȩ* (Κορτσα) ἴδ. (ι-ε-τȩ) σbρύδουρȩ (Κόρτσα).
(ι-ε-τȩ) *τσbρύδȩτȩ* (Κορτσα) ἴδ. (ι-ετȩ) σbρύδȩτȩ (Κόρτσα).
τσγέζεμ (τ) ⟨ξεζώνομαι⟩.
τσγȩρbόνjȩ-α (Βεράτ.) ἴδ. σγȩρbόνjȩ-α πληθ. τσγȩρbόνjατȩ.
τσγȩρδῖj-ῖχ̧εμ = ἴδ. σγȩρδῖj-ῖχ̧εμ τσγερδίτεμ (Περμέτ.)
τσγȩρρόπεμ ἴδ. σγȩρρόπεμ.
τσγίδεμ ἴδ. σγίδεμ. — τσγίθ ἴδ. σγίθ ρ.
τσγjάj (Περμέτ) = ἴδ. σγjᾶj τσγjάχ̧εμ ἴδ. σγjάχ̧εμ.
τσγjε͂j = ἴδ. σγjε͂j.
τσγjερόj = ἴδ. σγjερόj. — τσγjερόνεμ ἴδ. σγjερόνεμ (τ).
τσγjέbε-jα ἴδ. σγjέbε-jα πληθ. τσγjέbετȩ.
τσγjεbόσ-εμ ἴδ. σγjεbόσ-εμ.
τσγjέδȩ-α ἴδ. σγjέδȩ-α πληθ. τσγjέδατȩ.
τσγjέθ-τσγjίδεμ = σγjεθ σγjίδεμ.

τσγjόνjε̣-α πληθ. τσγjόνjατε̣ <παρωνυχίς>.
τσ̈γjόνj (Περμέτ) = ἴδ. σγjόνj (Περμέτ.) ρ. τσγjόνεμ = ἴδ. σγjόνεμ.
τσγjούα-όϊ ἴδ. σγjούα-όϊ πληθ. τσγjόνjτε̣.
τσγύρε̣-α = ἴδ. σγύρε̣-α πληθ. τσγύρατε̣.
τσdε̣ρρίτ-εμ = σdε̣ρρίτ-εμ (Περμέτ).
τσdε̣ρρμόj ἴδ. σdε̣ρμόj.
τσdρουγόj = σdρουγόj τσdρουγόνεμ = σdρουγόνεμ.
τσdρούκ-γου, τσdρουκθ-ι = ἴδ. σdρούκ-γου, σdρουκθ-ι.
τσέκ : (Τυραν.) ἐπιρ. = ριχὰ (ἐπὶ ὕδατος).
τσέκε̣-α = ἡ στερεά, ἡ ξηρὰ [Ἰταλ. secco = θάτε̣] πληθ. τσέκατε̣ καὶ ρε̣τσόκ-ου (Σ) νdσίερ μbε̣ τσέκε̣τ λjούνdρε̣νε̣ = ναυαγῶ.
τσέν-ι (τ) πληθ. τσένετε̣ [Ἰταλ. segno] = ἐσ̈τε̣ νjερῖ με τσέν = σημειωμένος ἄνθρωπος· ἔχει σωματικὸν ἐλάττωμα (Τουρκ. σακάτ).
τσενίτ-ίτ-ίτ : (Περμέτ.) ἀόρ. τσενίτα-ε-ι μετοχ. τσενίτουρε̣ ἴδ. τσ̈ε̣μόj παθ. τσενίτεμ ἴδ. τσ̈ε̣μόχ̈εμ.
τσέργε̣-α : κοινῶς ἡ τσέργα (τῶν Γύφτων) πληθ. τσέργατε̣.
τσέρκ (Καβ.) ρ. ἐνεργ. = κjιλόj (Ἐλβασ.), κοdίτ (τ) = ἐπιτυγχάνω εἰς τὸ κτύπημα· ἀόρ. τσέρκα-ε-ου μετοχ. τσέρκε̣ καὶ τσέρκουνε̣.
τσε̣ρκόj (Καβ.) ἴδ. στε̣ρπίκ (Σ) στε̣ρκόχ̈εμ = ἴδ. σ̈τε̣ρπίκεμ.
τσέρλjε-jα (Ἐλβασ.) τσε̣ρίλjε-jα πληθ. τσε̣ρίλjετε̣, τσιρράjε̣-α πληθ. τσιρράjατε̣ = εἶδος πτηνοῦ.
τσέρμε̣-α (Βεράτ.) τσε̣ρμε̣ζε̣-α (Βεράτ. Περμέτ.) με̣ ζ̈ε̣ τσε̣ρμα ἢ τσε̣ρμε̣ζα = μὲ πιάνονται τὰ νεῦρα τοῦ ποδός· 2) κρυολόγημα.
τσέρμε̣-α καὶ *τσίρμε̣-α* πληθ. ατε̣ = πε̣ρδε̣-ου ρευματισμός· τσε̣ρμε-jα = βεσ̈νίκ κjε̣ πιέκε̣νε̣ bούκε̣νε̣· πληθ. τσε̣ρμετε̣.
τσερμίτ (Περμέτ). — τσερμίτ δέμbε̣τε̣.
τσθοῦρ-εμ (Καβ.) ἴδ. τσ̈θοῦρ-εμ.
τσιγαρίσ-ίσ-ίσ : ρημ. = τσιγαρίζω· παθ. τσιγαρίσεμ· μτχ. τσιγαρίσουρε̣.
τσιέγουλε̣-α πληθ. τσιέγουλατε̣ ἴδ. τιέγουλε̣-α.
τσίjα πληθ. τσίjατε̣ ἴδ. τσίλjα, τσίλjατε̣.
τσjάπ-ι (ν) ἴδ. σjάπ-ι, σκjάπ-ι [Βλαχικὰ τσάπα].
τσjέπε̣τε̣ πληθ. τοῦ τσjάπ-ι.
τσjέτουλε̣-α = ἴδ. σιέτουλε̣-α, σκjέτουλε̣-α : πληθ. τσιέτουλατε̣.
τσjουνίσ-εμ (τ) ρ.

τσίκε̣-α (τ) καὶ τσίκε̣ζε̣-α (τ) ἴδ. τσ̈ίκε̣, τσ̈ίκε̣ζε̣ (γ) = ὀλίγον [ἐκ τοῦ γραικ. ψίχα = ὀλίγον καθὼς τσόφ, = ψοφῶ].

τσίλε̣-α (γ) ἴδ. σίλε̣-α (γ) *τσίλι* ἴδ. τσίλjι.

(ι-ε) *τσίλε̣-ι-α* = ἴδ. (ι-ε) τσιλjε̣-ι-α (Σ).

τσίλjι ἀρσ. ἐρωτημ. ἀντων. = ποῖος; τίς; πληθ. τσίλjε̣τε̣ = ποῖοι; τίνες; ἴδ. κούσ̈.

τσίλjα ἐρωτ. ἀντων. γεν. θηλ. = ποία; πληθ. τσίλjατε̣ = ποῖαι.

τσιλjιdό (ὀνομ.), τσιλjιτdὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἕκαστος. — τσιλjαdὸ (ὀνομαστικὴ) τσίλjε̣σε̣dὸ (γεν.) κ.τ.λ. ἑκάστη. καὶ κατ' ἐπίτασιν γjίθε̣-τσίλjι ἢ γjίθε̣-σε-τσίλjι καὶ σι ι τσίλjι (Μάτια) ἀρσ. γjίθε̣ τσίλjα ἢ γjίθε̣ σε τσίλjα καὶ σι ε τσίλjα θηλ. (Μάτια) = πασδήποτε, πᾶσαδήποτε, ἕκαστοςδήποτε, ἑκαστηδήποτε. — ι τσίj-τσίλjι (budi) = ἕκαστος, ἴδ. κουσ̈dό, γjίθε̣ κούσ̈, γjίθε̣-σε-κούσ̈. — ι τσίλjι, ε τσίλjα πληθ. τε̣ τσίλjε̣τε̣, τε̣ τσίλjατε̣ = ὁ ὁποῖος-ἡ ὁποία, οἱ ὁποῖοι, αἱ ὁποῖαι.

τσιμbόj: (Τυραν.) ρ. οὐδ. = τσούζω (ἴδ. γραικ. τζιμπῶ).

τσιμbόν: τριτοπρόσ. ρ. με̣-τε̣-ι τσιμbὸν = με-σε-τὸν τσούζει. — με̣ τσιμbὸν λjούνγα = μὲ τσούζει ὁ βύζουνας. — με̣ τσιμbὸν πλjάγα = μὲ τσούζει ἡ πληγή.

τσιμόj (Τυραν.) ρ. = θουμbόj με μάjε̣τ' τε̣ γίσ̈τιτ, = βιάζω, παρακινῶ τινὰ διὰ νὰ τὸ κάμῃ (κεντῶν αὐτὸν διὰ τῆς ἄκρας τοῦ δακτύλου). καὶ τσιμbίσ (τ) ἴδ. πιτσκόj = κοιν. τσιμπῶ. — τσιμbίσεμ παθητ. (Ἀργυρ.) = πιτσκόχ̣εμ.

τσιμόσε̣-α (Τυραν. Καβ.) κοιν. ἡ φάσκα, κjε̣ λjίδινε̣ φόσ̈νjε̣νε̣.

τσίμπ-bι πληθ. τσίμbετε̣ = τὸ τσίμπημα. τε̣ πιτσκούαρε̣.

τσινγε̣ρίμ-ι (Περμέτ.) τσινγε̣ρίμε̣-α ἴδ. ατσαρῖ-α, πληθ. τσιγε̣ρίμετε̣, τσινγε̣ρίματε̣.

τσίνγθι: ἐπίρ. (Ἐλβασ.).

τσίνγουλj-ι (γ) πληθυντ. τσίνγουjτε̣, τσίνγε̣λj-ι (γ), τσίνγε̣λjε̣-α (τ. Κροῦjα) πληθ. τσίνγε̣λjατε̣, τσίνγε̣-α (Καβ.) πλ. τσίνγατε̣ (Τουρκ. τσ̈ουλjίκ) = τσίνγουλjι. — ἐνῷ πιέκ-ου καὶ dσ̈ομάκ-ου = τσομάκ-ου. τσίνγουλjα πιέκθι (Καβ.) ἐπίρ. = λjόjα (λjόdρα) κjε̣ λjόσνjε̣νε̣ με τσίνγουλjε̣ ε με πιέκ. — λjοῦμε̣ τσίνγουλjα πιέκθι = με τσέρκουνε̣ πιέκουνε̣ με τσίνγουλjινε̣ = με ι κjιλοῦμ, με ι κοdίτε̣.

τσινγρίσ-ίσ-ίσ: (τ) ρ. ἐνερ. = ὄκρέπ ζjάρρινε. — περάνε ζjάρριτ ρρῖ; τσινγρίσ-ε (= ὄκρέπ-ε), περάνε γρούασε ρρῖ; τσιμbίσ-ε (= πι-τσκό-jε).

τσινdσαμῖ-ου πληθ. τσινdσαμῖτε, εἶδος μικροσκοπικοῦ πτηνοῦ.

τσινdσούρρε-α (Ἀργυρ.) πληθ. τσινdσούρρατε [γραικ. τσίντσιρας], ἴδ. γjινκάλε-α.

τσίνκερε (Λjάπ) ??? τσίνκθ-ι (τ) τσίκνε-α (τ) πληθ. τσίκνατε = ξηρὸν ψῦχος, ἴδ. τσινγερίμ-ι, ατσαρῖ-α, φράκj-ι.

τσιντσῖρ-ι ??? ἴδ. τορολjέτσ-ι.

τὄίντὄερρ-ι (Περμέτ.) [Ἀπλοελλην. τσίντσιρας] = ἴδ. γjνκάλε-α.

τσίπ μbι τσίπ (Ἐλβασ. Καβ.) ἐπίρ. τόπου = τὸ ἓν ἐπάνω 'ς τὸ ἄλλο. ἴδ. πίνγο (Περμέτ.).

τσίπε-α (κοιν. ἡ τσίπα) ἴδ. μάζε-α (Σ) βεμέσε-α

τσίπερε ἴδ. σίπερε — τσίπρε, ἴδ. σίπρε.

τσίπραζι (τ) ἴδ. σίπραζι.

(ι-ε) *τσίπερμ-ι-ε-jα* ἴδ. ι-ε-σίπερμ-ι-ε-jα.

τσίρι ἀρσ. ἴδ. τσίλjι. — τσίρα ἴδ. τσίλjα θηλ.

τσιρρίσ (τ) ρ. ἐνερ. = ἴδ. θουμbόj, παροιμ. κούὄ τσιρρίσ γομάρρε ι dε γjὸν πόρδετε.

τσjάπ-ι (Βερατ.) πληθ. τσjέπετε (ἀντὶ σκjάπ-ι πληθ. σκjέπετε, τροπῇ τοῦ κj εἰς j) ἴδ. σκjάπ-ι (γ).

τσιρράjε-α ἴδ. τσερρίλjε-jα, τσέλjε-jα πληθ. τσιρράjατε.

τσμίρ-ι ἴδ. σμίρ-ι.

τσμίρρ-ι ἴδ. σμίρρ-ι.

τσοκελίμε-α (budi) ἴδ. σοκελίμε-α πληθ. τσοκελίματε.

τσοκουλίμε-α (budi) ἴδ. σοκουλίμε-α πληθ. τσοκουλίματε.

τσοκουλόνj (budi) ἴδ. σοκουλόνj-όj.

τσοκελόνj (budi) ἴδ. σοκελόνj-όj.

τσόπε-α πληθ. τσόπατε [Ἰταλ. pezzo] = κομμάτι, ἴδ. πιέσε-α.

τσοπεζόj (τ), τσοπεσόνj (Πεσπέτ.) τσοπετόνj (Βεράτ.-Σκόdρα) κοιν. κομματιάζω. – τσοπεζόχεμ, τσοπετόνεμ, τσοπετόνεμ παθ. καὶ τσο-πετόχεμ.

τσόχε-α κοιν. ἡ τσόχα, τὸ ροῦχον.

τσόφ (γ. bogdan-τοσκ.) ρ. = ψοφῶ (ἐπὶ ζώων) ἴδ. νγόρθ. ρ.

τσούλ-ι (γ) (Μαλjεσία-Μάτια) ἴδ. τῶούν-ι πληθ. τσόλjατε̱.
τσούλjε-jα (γ) πληθ. τσούλjετε̱ = ράκος.
τσούλjε̱-α (γ) ???.
τσούνγε̱-α (γ) ἴδ. κε̱ρτσοῦ-νι (γ) πληθ. τσοῦνγατε̱. — τσοῦνκ-γου (γ) κε̱ρτσέπ-ι (Βεράτ) = κολοβὸς πληθ. τσούνγjετε̱. κjε̱ν-bιῶτ-τῶούνκ-γου = κjε̱ν κjε̱ σ' κᾶ bίῶτ, κjε̱ jα κᾶνε̱ πρε̱̄μ bίῶτινε̱.
τσούπ (Σ) ἐπίρ. κοιν. μονό (Τουρκ. τέκ). — πάρε̱ α τσούπ = ζυγὸ ἢ μονὸ (Τουρκ. τῶίφτ α τέκ) ἀντίθ. πάρε̱ α πάλjε̱-α.
τσούπ-ι, τσούπθ-ι (Jακόβα) πληθ. τσούπατε̱ = οἱ ὦμοι [ἴδ. σκjουπ-ι]. τσούπθι ι κράχτ (Jακόβα) = ὁ ὦμος.
τσούπε-jα (Σκοdρα Τυρ.-Καβ.) μονὴ πιστόλλα. = τοπάνdῶε̱ ε βόγε̱λjε̱ ε βέτε̱με ἴδ. dούνγε̱-α.
τσουρρίλj-ι (Τυραν) ἴδ. σουρρίλj-ι.
τσούτσε̱-α (γ) πληθ. τσούτσατε̱ = κοράσιον. ἴδ. τσίκε̱-α.
τσκε̱ρφίτ-ίτ-ίτ (Περμέτ.) ρ. ἀόρ. σκε̱ρφίτα-ε-ι μτχ. σκε̱ρφίτουρε̱. παθ. τσκε̱ρφίτεμ = χ̊άπεμ τέπε̱ρε̱, φόρτ. τσκε̱ρφίτενε̱ λjούλjετε̱ = χ̊άπενε̱ φορτ. (ὡς τὸ τριαντάφυλλον). (τὸ γαρούφαλον κ.τ.λ.) ου τσκε̱ρφίτνε̱ λjάκρατε̱ = ου χ̊άπνε̱ λjάκρατε̱ φόρτ. ι ου τσκε̱ρφίτνε̱ ῶῦτε̱ = ι ου χ̊άπνε̱ φορτ σῦτε̱.
τσκερφῦλ-ι (Ἐλβασ.) = γουρμάζι κjι ᾶῶτε̱ νγjίτουνε̱ μουῶκε̱νίτ' ε bάρδα.
τσπε̱dρέδθ ἴδ. σπε̱ρdρέθ. ρ. τσπε̱ρdρίθεμ = σπε̱ρdρίδεμ.
τσποδίσεμ (τ) ρ. ἴδ. ῶκάσ. ρ. ῶκέσ. ρ.
τσπόκε̱σ-ι (Ἀργυρ.) πληθ. τσπόκε̱σιτε̱ = στε̱ρφύτσ ι θάτε̱ (πα ούjε̱)
τσπόρδε̱σ-ι πληθ. σπόρδε̱σιτε̱ (Ἀργυρ.) ζόρρα ε πλjάνdε̱σιτ κjε̱ ε̱ῶτε̱ νγjίτουρε̱ τε γουρμάζι καὶ ζορρ' ε κούκjε (Ἐλβασ.).
τσφιλjίτεμ (Βεράτ.) ρ. βασανίζομαι, βούαj, χ̊εκj κέκj. μουνdόνεμ τέπε̱ρε̱. — μτχ. τσφιλjίτουρε̱.
τσύσ-τσύσ-τσύσ (Ἐλβασ.) ρ. = πειράζω, ἀορ. τσύτα. μτχ. τσύτουνε̱. — παθ. (τσύτεμ. ἴδ. νγάσ (Σ) γε̱τσίτ (Περμέτ.).
τσφίνε̱-α (τ) ἴδ. σφίνε̱α, σύλjκε̱-α, πύκλjε̱-α πληθ. τσφίνατε̱.
τσφινόσ ἴδ. σφυνόσ ρ. (τ).
τσφούρκ-ου ἴδ. σφούρκ-ου πληθ. τσφούρκjτε̱.
ᵗσφράτ-ι (Βεράτ.) [Ἑλλην. φράττω] = ὁ φράκτης τὸν ὁποῖον κάμνουσι εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ γυρίσωσι τὸ νερόν.

τσφύνε̱-α ἴδ. παλάτσκε̱-α πληθ. σφύνατε̱.
τσφύτε̱σ-ι ('Αργυρ.) πληθ. τσφύτε̱σιτε̱=στερφύτε̱σ ι νγjόμε̱ με ούjε̱
τσφυτυρῖj ἴδ. σφυτυρῖj.
τσυφυρίμ-ι ἴδ. σφυτυρίμ ι πληθ. τσφυτυρίμετε̱.

Τσ̈

τσ̈άj καὶ τσ̈άνj ρ. ἐνερ. = κάμνω δύο κομμάτια τσ̈άj dρoῦ = σχίζω ξύλα. τσ̈άj κρύετε̱=ζαλίζομαι, σκοτίζομαι. παθ. τσ̈άχεμ.
τσ̈ακάλ-ι πληθ. τσ̈ακάjτε̱: ὁ θὼς κοιν. τσάκαλος. — [Τουρκ. τσ̈ακάλ].
τσ̈ακμάκ-ου πληθ. τσακμάκε̱τε̱ = ἴδ. κατσίδε-jα (τ).
τσ̈ακμάσ̈-ι (Τυραν.) = ἴδ. στοπάν-ι
τσ̈άλj-ι-ε-jα χωλὸς-ή. κουτσὸς-ή. τσ̈αλjαμάν-ι-ε-jα. πληθ. τσ̈αλjαμάνε̱τε̱ ἀρσ. τσ̈αλjαμάνετε̱. — τσ̈αλjόκ-ου-ε-jα πληθ. ε̱τε̱ ἀρσ. — ετε̱ θηλ. καὶ ι-ε-σ̈κέπε̱τε̱-ι-α (bogdan Σ).
τσ̈αλjόj σ̈κεπόj (Σ) = κουτσαίνω. — παθ. τσ̈αλjόχεμ καὶ σ̈κεπόχεμ (Σ).
τσ̈αλάτε̱ α (γ) πληθ. τσ̈αλάτατε̱ = σ̈κάλε̱-α (Τυραν.) πληθ. σ̈κάλε̱τε̱.
τσ̈αλατόj (γ) ρ. ἐνεργ. = bᾶj με τσ̈αλάτα. — παθ. τσ̈αλατόχεμ (γ).
τσ̈άμε-jα: πληθ. τσ̈άμετε̱ = εἶδος πτηνοῦ.
Τσ̈άμ-ι: πληθ. Τσ̈άμε̱τε̱ = ὁ Τσάμης.
Τσ̈αμε̱νῖ-α (γ) Τσ̈αμε̱ρῖ-α (τ) = ἡ Τσαμουρία.
τσ̈αμε̱νίσ̈τ (γ) τσαμε̱ρίσ̈τ (τ) = τσαμιστί.
τσ̈αμε̱νίσ̈τε-jα (γ), τσ̈αμε̱ρίστε-jα (τ) = ἡ τσαμικὴ (διάλεκτος).
τσ̈άπε̱-α (γ) πληθ. τσ̈άπατε̱, καπσ̈άτε̱-α πληθ. καπσ̈άτατε̱· καὶ καφσ̈άτε̱-α πληθ. καφσ̈άτατε̱ = κοιν. βοῦκα· ἴδ. ρ. πε̱ρτσ̈άπεμ, καπσ̈όj, καφσ̈όj. — νjῖ τσ̈άπε̱ boύκε̱ = μία βοῦκα ψωμί, μία χαψιὰ ψωμί.
τσ̈άπ (τ. 'Ελβασ.) ρ. = βηματίζω. — τσ̈άπ κᾶμbε̱νε̱ = ἀνοίγω τὸν πόδα, διὰ νὰ περιπατῶ, νὰ κάμω βῆμα. — τσ̈άπ = ὕπαγε!
τσ̈απάρ-ι ('Αργυρ.) = σ̈ερίτ ἀρι α αργjένdι.
τσ̈άπθι ἐπίρ. = μὲ τὸ βῆμα.
τσ̈άπ-ι (τ) πληθ. τσ̈άπετε̱ = βῆμα κοιν. δρασκελιά.
τσ̈άπε̱-α ('Ελβασ.) πληθ. τσ̈άπατε̱· dῡ, τρῖ τσ̈άπα = δύο, τρία βήματα·

χ̌άπε̱-α (γ. Τυραν.) [χ̌άπ ρ.] ἴδ. πούπε̱-α ἴδ. ὄάλjε̱-α. — τὄάπε̱-α καὶ χ̌άπε̱-α = βῆμα, κοιν. δρασκελιά. Κούρ έτσε̱ν νjερίου νγρε̃ κέμbε̱ν' ε dιάθε̱τε̱ εδέ ε χ̌άπ ε ὄκέλj μdι δε̃τ, παστάj νγρε̃ κέμbε̱ν' ε με̱νγjε̱ρε̱ ε ὄκέλj πε̱ρμbῑ κε̱μbεν' ε dιάθε̱τε̱, dο με θένε̱ με̱ τουτjέ νγά κε̱μb' ε dιάθε̱τε̱, εδέ τούκε τὄάπουρε̱ πο κε̱ὄτοὺ έτὄε̱ν γjίθε̱ νjέ. — ἴδ. πούπε̱-α.

τὄαπε̱λόj ('Αργυρ.), τὄαπλόνj (Περμέτ.) = διχοτομῶ, ξεσχίζω (ἐπὶ πραγμάτων συνεχῶν) ε ζε̃ πρέj τὄάπαὄ κε̱μbε̱δετ εδέ ε νdᾶj dῦ τσόπαὄ. — τὄαπλόνj dέγε̱νε̱ = ἴδ. ὄκjύεj.

τὄαπόκ-ου (τ) = σκέλος· πληθ. ὄάλjε̱τε̱ = τὰ σκέλη.

τὄαπούν-ι (Τουρκ. ???) = νjε̱ φάρε̱ τε̱ έτσουνιτε̱ κᾶλjιτ.

τὄαπραὄίτ-ίτ-ίτ ('Ελβασ.) ρ. ἐνεργ. = ἐμπερδεύω τὰ βήματα. — μὸς τὄαπραὄίτ κᾶμbε̱τ' αὄτοῦ = μὴ περιπατῆς στραβὰ ἐδῶ κ' ἐκεῖ καὶ ἐμπερδεύεις τὰ βήματά σου. — ἐν ᾧ ἁπλῶς πραὄίτ-ίτ-ίτ (γ) τὄαπόj (Τυραν.). — πε̱ρμίχ̌ (Σ) ρ. = σκάπτω ἐκ δευτέρου· παθ. πραὄίτεμ, τὄαπόχ̌εμ, πε̱ρμίχ̌εμ.

τὄαρρανίκ-ου (γ) πληθ. τὄαρρανίκε̱τε̱ [ἴσως Σλαυϊκ. λέξις] ἴδ. θάρκ-ου.

τὄάρτ (Σ) (budi) = πρίὄ (γ. τ.) κοιν. χαλνῶ — 2) (Σ) = ἐξοδεύω. — παθ. τὄάρτεμ.

τὄάρτε̱σ-ι (Σ) πληθ. τὄάρτε̱σιτε̱ = αὐ κjε̱ τὄάρτ.

τὄάρτε̱σε-jα θηλ. πληθ. τὄάρτε̱σετε̱ = αjό κjε̱ τὄάρτ.

τὄάρτε̱-α (Περμέτ.) πληθ. τὄάρτατε̱ = παραλάλημα, παραλήρημα. — τὄάρτε̱-α (Σ. κόdρα) πληθ. τὄάρτατε̱ = κjάρτε̱-α [κατὰ τὴν ὀρεινὴν προφορὰν -ὸ κjα προφέρουσιν τὄα (= cia), τὸ κjε, τὄε (= cie), τὸ κjε̱, τὄε̱ (= cie̱), τὸ κjο, τὄο (= cio), τὸ κjοῦ, τὄοῦ (= ciu), τὸ κjυ, τὄυ (= ciou)· ἐπίσης τὸ γjα, γjε, γjε̱, γjι, γjο, γjου, γjυ = dὄα, dσε, dὄε̱, dὄι, dὄο, dσοῦ, dὄυ = (gia, gie, gie̱, gii, gio, giu, giou) κατὰ τὴν 'Ιταλ. προφοράν].

τὄαρτόνj (Βεράτ.) = ὄκαλόj (γ) ρ. οὐδ. = πρίὄεμ με̱ντὄ, λjούανj με̱ντὄ

τὄαρτόj (Σ) ἴδ. κjαρτόj, τὄερτόj (Σ) = ἴδ. κjε̱ρτόj. — τὄαρτόχ̌εμ (Σ), τὄε̱ρτόχ̌εμ (Σ) = ἴδ. κjαρτόχ̌εμ, κjε̱ρτόχ̌εμ. — τὄορτόj (τ) = ἴδ. κjε̱ρτόj (τ), τὄορτόνεμ (τ) = ἴδ. κjε̱ρτόνεμ.

τὄάσ ἢ *τὄάστ* (τ) ἐπίρ. χρόνου = ἀμέσως, εἰς τὴν στιγμήν. — τὄάσ (Σ), ατε̱ τὄάσ, κε̱τε̱ τὄάσ (γ), νdε̱ τὄάστ (bogdan). — πε̱ρ όρε̱ ε πε̱ρ

τσ̈άσ (γ) = κάθε ὥραν καὶ στιγμήν· ατε̣ τσ̈άσ, κε̣τε̣ τσ̈άσ = αὐτὴν τὴν στιγμήν, ταύτην τὴν στιγμήν· ἴδ. πε̣ρνjε̣χ̈έρε̣.

τσ̈άτσ̈κε̣-α πληθ. τσ̈άτσ̈κατε̣ = ἴδ. κάφκε̣-α.

τσ̈άφκε̣-α (γ. Ἐλβασ.) πληθ. τσ̈άφκατε̣ = ὁ γλάρος, λευκὸν πτηνὸν θαλάσσιον.

τσ̈αρρουβῖ-α: πληθ. τσ̈αρρουβίτε̣ (Ἐλβασ.) = ἀσυμφωνίαι, ἐμπερδεύματα (πεποιημένη λέξις)· νούκ' ε bᾶνα κε̣τε̣ πούνε̣ σε doύλjε̣ν σ̈ούμε̣ τσ̈αρραβῖ = δὲν ἠδυνήθην νὰ κάμω τοῦτο, διότι συνέβησαν πολλὰ ἐμπερδεύματα· πολλαὶ ἀσυμφωνίαι

τσ̈βάτ-άτ-άτ (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. = σπαράττω (τὸ κρέας), σ̈κε̣πούτ ἀόρ. τσ̈βάτα, μετοχ. τσ̈βάτουρε̣ παθ. τσ̈βάτεμ (Βεράτ.).

τσ̈βόσ̈κ (Περμέτ.) ρ. ἐνεργ. = ξεφλουδίζω, ἐκβάλλω τὴν φλοῦδα (τῶν ξύλων) ἀόρ. τσ̈βόσ̈κα, μετοχ. τσ̈βόσ̈κουρε̣ παθ. τσ̈βόσ̈κεμ.

τσ̈γjίτ (τ) [ἀντικανονικὸν ἀντὶ σ̈κjίτ] ἴδ. σ̈κίσ-ιτ-ιτ (γ).

τσ̈dοκούσ̈ (γ. τ.) ἕκαστος, ἑκάστη κοινῶς κάθε ἕνας, κάθε μία.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. budi) τσ̈' κὰ (Σ) ἐπιρ. ἀναφ. = ὅ,τι, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον. — τσ̈' πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (τ) = ὅ,τι γεννᾷ ἡ γάτα κυνηγᾷ ποντικούς· καὶ κjισ̈ πίελ μάτσεjα γjούαν μῖj (γ) καὶ τσ̈' κὰ πίελ μίτσα γjουεν μῖj (Σ). — τσ̈' τε̣ bέjσ̈ γjε̃ν (τ) = ὅτι κάμνεις, εὑρίσκεις· = κjισ̈ τε̣ bᾶjσ̈ γjε̃ν (γ) τσ̈' κα τε̣ bᾶjσ̈ γjε̃ν (Σ). — τσ̈' τε̣ doύασ̈ (τ), κjισ̈ τε̣ doύεσ̈ (γ) τσ̈ κὰ τε̣ doύεσ̈ (Σ) = ὅ,τι θέλεις.

τσ̈' (γ. τ.) κjισ̈ (γ. hudi) τσ̈' κά (Σ) ἐρωτηματικόν μόριον· = τί; τσ̈' do; = τσ̈' κὰ dov (Σ) = τί θέλεις. — τσ̈' bέν; κjισ̈ bᾶν; τσ̈' κα bᾶν; = τὶ κάμνεις; νγα τσ̈' άνε̣ jέ; = ἀπὸ τί μέρος εἶσαι; τσ̈' φάρε̣ νjερίου ίσ̈τε = τί λογῆς ἄνθρωπος ἦτο; τσ̈' φάρε̣ γjε̃jε; = ποίου εἴδους; τὶ λογῆς;

τσ̈' dοκούσ̈ (γ) = ὅστις δήποτε, ἥτις δήποτε, ὅποιος δήποτε, ὁποία δήποτε· τσ̈' dοκουσ̈ με κjένε̣ = ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶναι.

τσ̈ε̣ (γ) *κjε̣* (τ) *κjι* (γ) = ἀπό. — τσ̈ε̣ μότι = κjε̣ μότι = κjι μότι = πρὸ χρόνου. — τσ̈ε̣ ατε̣χ̈έρε dέρι τασ̈τί (γ) = ἀπὸ τότε ἕως τόρα· κjε̣ ατε̣χ̈έρε γjερ τασ̈τί (τ), κjι ατε̣χ̈έρε νγjερ νdασ̈τί (γ)· κjε̣ τανί ε πας κε̣τάj (τ) = ἀπὸ τόρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. — τσ̈ε̣κούρε̣ (γ) ἢ τσ̈ε̣κούρε̣ σέ (γ) (bogdan = ἀφ' ὅτου. — κjε̣ κούρε̣ (τ) ἢ κjε̣ κούρε̣ σε (τ), κjι κούρε̣ (γ) ἢ κjι κούρε̣ σε (γ)· κjε̣ κούρ σε έρδε τύ = ἀφ' ὅτου ἦλθες σύ.

τσ̈εκού, τσ̈οκού (Βεράτ. Περμέτ.) = ἴδ. dικού.

τσ̈εκούσ̈ (Βεράτ.) τσ̈οκούσ (Περμέτ.) = ἴδ. dικούσ̈.

τσ̈έλj ('Αργυρ.) ρ. ἐνεργ. = ἀνάπτω τὴν φωτιάν· ἐνῷ τσ̈έλj (γ) τσ̈ίλj (Σ), ντσ̈ελj (budi) ρ. = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδὶ καὶ χ̌άπ = ἀνοίγω ἁπλῶς μὴ κλειδωμένην, χωρὶς κλειδί. — τσ̈έλjινε̱ λjούλjετε̱ = ἀνθίζουσι τὰ λουλούδια. — σα̈ τσ̈έλj ε μbῦλ σῦτε̱ = ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. — 2) φιλοξενῶ· α τσ̈έλj αΰ νjερῖ ; = δέχεται ξένους (φιλοξενεῖ) αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; — ἀντιθ vdροῦj = κλειδόνω· τοῦ δε ῥήματος χ̌απ ἀντιθ. εἶνε τὸ μbύλ ρ. τσ̈έλjεμ, τσ̈ίλjεμ παθ. τοῦ τσ̈έλj.

τσ̈έλjε̱τε̱ : ἐπιρ. = ἀνοικτά· ἀντιθ. vdρῦτε̱ ντσ̈έλjε̱ (budi) (ι-ε-τε̱) τσ̈έλjε̱τε̱ (γ) = ἀνοικτός-ή-όν 2) ἀνεπτυγμένος-η-ον· ἀντιθ. (ι-ε-τε̱) μbύλε̱τε̱-ι-α ἢ (ι-ε-τε̱) vdρῦτε̱.

τσ̈έλjσ-ι (γ) τσ̈ίλjσ-ι (Σ), χ̌άπε̱σ ι (τ) = πληθ. τσ̈έλjατε̱, τσ̈ίλjσατε̱ = κοινῶς κλειδί.

τσ̈έμ ('Ελβασ.) dικτόj (Τυραν.) τραjτόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. ἀόρ. τσ̈έμα-ε-ι μετοχ. τσ̈εμ παθ. τσ̈εμεμ ('Ελβασ.) = ἐξερευνῶ ἀνακαλύπτω, ξεσκεπάζω τούκ' ε κε̱ρκούαρε̱.

τσ̈ε̱μόνj (τ bogdan) τσ̈ιμόj (γ) τσ̈ενίτ-ίτ-ίτ· (Περμέτ.) = ρ. ἐκτιμῶ, διορίζω, τὴν τιμήν, τὴν ἀξίαν πράγματός τινος.

(ι-ε-τε̱) *τσ̈ε̱μούεμ* (bogdan) = πολύτιμος. — γοῦρ' ι πα̈ τσ̈ε̱μούαρε̱ = ἀδάμας (λίθος ἀνεκτίμητος, λίθος πολύτιμος). — ε τσ̈ε̱μόνj σα̈ βε̱λjέν = ἐκτιμῶ πόσον ἀξίζει. — τσ̈ε̱μόνεμ (τ) τσ̈ε̱μόχ̌εμ (bogdan) τσ̈ιμόχ̌εμ (γ) παθ.

τσ̈ε̱μίμ-ι (τ. bogdan). τσ̈ιμίμ-ι (γ) πληθ. τσ̈ε̱μίμετε̱, τσ̈ιμίμετε̱ = ἐκτίμησις.

τσ̈ε̱μένdεμ : (γ) ρ. οὐδ. = πρίσ̈εμ μέντσ̈ = γίνομαι ἔξω φρενῶν· (ι-ε) τσ̈ε̱ μένdουνε̱ (γ) = ὁ ἔξω φρενῶν, μανιακός.

τσ̈ενόj ('Ιακόβα) ρ. ἐνεργ. ???

τσ̈επέ-jα ('Αργυρ.) πληθ. τσ̈επέτε̱, τσ̈ίπε-jα ['Ιταλο-'Αλβανικὸν] τσ̈επέκε-jα (τ) = νjέ τσόπε̱ φλjόκ κjε̱ λjε̱νε̱ vdε̱ μάjε̱τ τε̱ κρέσε̱· κjιρόσιτ κουρ ι bίjε̱νε̱ dυ τρῖ κjίμε λjέσ̈, ε λjε̱ τε̱ τέρε̱ κόκε̱νε̱ τσ̈επέκε = (παροιμία ἐπὶ ὑπερηφανίας τῶν πλουτούτων πτωχῶν) πληθ. τσ̈επέκετε̱.

τσ̈ε̱πε̱ρόκ-ου (τ) = σπιθαμὴ πληθ. τσ̈ε̱πε̱ρόκε̱τε̱ καὶ (Περμέτ.) τσε̱πρόκ-

ου. bε̤ρdσίκ-ου (γ) du πε̤λε̤λbε̤ ε νjε̤ τσε̤πε̤ρόκ (τ)=du πε̤λε̤λb' ε νjε̤ bε̤ρdσίκ (γ) πληθ. bε̤ρdσίκε̤τε̤.

τσέρδε-ja πληθ. τσέρδετε̤=ἡ φωλεὰ τῶν πτηνῶν ἴδ. φουρρίκ-ου (Περμέτ.) γράdε̤-α (γ. Μαλjεσία).

τσεστῖj ('Ελβασ.) τεστῖj (Τυραν.) (ὀρθότερον), τέσε̤μ (Σ) σετῖj ('Αργ.) εσε̤τῖj (Περμέτ.)=πτερνίζομαι ἀόρ. τσεστῖνα-ε-ι μτχ. τσεστῖμ.

τσεστίνε̤-α ('Ελβασ.) ἴδ. τεστινε̤-α (Τυραν.) πληθ. τσεστίνατε̤.

τσέτε̤-α ('Ελβασ.)=εἶδος παιγνιδίου τὸ ὁποῖον παίζουσι τὰ παιδία. τε̤ λjάσε̤ τσέτε̤νε̤! κουρ λjούjε̤νε̤ djέμτε̤ νjᾶνι μbὰ dόρε̤νε̤ χάπε̤τε̤ ε τιέτε̤ρι ι bίε με πε̤λ·με̤ dόρεσ' ατῖ ε ι θότε̤: Τε̤ λjάσε̤ τσέτε̤νε̤ τε̤ μόρα jέτε̤νε̤, ε νdε ίκε̤ν με ρένdε̤: ατε̤χέρε αὖ τσούνι τούρρετε̤ με ρένdε̤ τα ζᾶjε̤ ατε̤ ε τι bιέρε̤ με dόρε̤ σπίνε̤σ' ατῖ νdε̤ ε ζᾶντε̤: ενdέ νdε̤ ι ρᾶντε̤ ι λjᾶου τσέτε̤νε̤, νdε̤ μὸς πο dότα νdιέκjε̤ γjιθε̤νjε̤.

τσέτε̤-α (τ)=γένος. 2) σωρὸς, ὁμὰς, τούφε̤-α νjε̤ τσέτε̤ ουλίνjσ (τ)= νjῖ τούφε̤ dρουνj ουλίνjσ. (γ). — 3) (τ. γ.)=κόμμα (Τουρκ. ταράφ).

τσέτκε̤-α (Περμέτ.)=οἱ κόμποι τῶν ὑφασμάτων πληθ. τσέτκατε̤.

τσέτκε̤-α (Dίbρα) πληθ. τσετκατε̤=ἴδ. dσούφκε̤-α.

τσετίνε̤-α ??? πληθ. τσετίνατε̤.

τσέφ (γ) ἴδ. φσέχ̌ (τ), πσέχ̌ (τ), μπσεχ̌ (τ), ντσεχ̌ (dogdan) καὶ ντσεφ (bogdan). μπτσέφ (γ) ἢ μπσεφ (γ) ἀόρ. τσέφα, μπτσέφα, μπbέφα, με̤τσέφα, με̤σεφα. μτχ. τσέφε̤ μπτσέφε̤, μπσέφε̤, με̤τσέφε̤, με̤σέφε̤.

τσέφε̤τε̤ (γ) ἐπιρ.=κρυφίως. ἴδ. φσέχουρα (τ), πσέχουρα (τ), μπσέχουρα (τ). ἔτι δὲ μπτσέφε̤τε̤ (γ), μπσέφε̤τε (γ), καὶ τσέφας (γ) μποσέφας (γ), μπσέφας (γ), μετσέφας (γ), με̤σέφας. — ι-ε-τε̤ τσέφε̤τε̤ (γ), μπτσέφε̤τε̤, μπσέφετε̤ (γ), με̤τσέφετε̤ (γ), με̤τσέφε̤τε̤ (γ) ἐπίθ.=κρυπτὸς-ὴ-όν. — ντσέφαζε̤ ἐπίρ.=ἴδ. τσέφας.

τσέφκε̤-α (γ) ??? πληθ. (τσέφκατε̤).

τσθοῦρ: ρ. ἐνερ. (γ. τ.)=ξεπλέκω, ἐκφράττω. — τσθοῦρ τσαράπινε̤=ξεπλέκω τὴν κάλτσα. — τσθοῦρ γάρδινε̤=ἐκφράττω τὸν φράκτην. — παθ. τσθοῦρεμ.

τσίκε̤-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. τσίκατε̤ ἴδ. τσούτσε̤-α, τσούπε̤-α (τ).

τσίκε̤-α (τ) ἴδ. dσίdσε̤-α. — τσίκε̤ βέρρε̤ <φανός, φάρος>.

τσίκε̤-α (γ) πληθ. τσίκατε̤ ἴδ. γjέρbε̤-α ('Ελβασ.) πίκε̤-α (τ) τσικε̤-α

πληθ. τσίκατε=κομματάκι κοιν. — ε bᾶνα τσίκα τσίκα=τὸ ἔκαμα κομματάκια, κομματάκια. νjε τσίκε (τ. γ.)=ὀλίγον, μιὰ στάλα, μιὰ ψίχα. νjε τσίκεζε ὑποκορ. [ἴσως ἐκ τοῦ ψίχα καθὼς τσοφ =ψοφῶ] νjῖ πίκε (Σ) νjῖ πίκεζε (Σ. ὑποκορ.) νjῖ γρίμεζε (Σ) ἴδ. πάκ, πάκεζε, πάκ γjε, πάκεζε γjε.

τσικερρῖ-α (γ) πληθ. τσικερρίτε=μικρὰ πράγματα, πλjάτσακτ, τε βόγελjα.

τσικὸν (γ. budi) ρ. τριτοπροσ. ἴδ. πικὸν (τ), γjερbόν ('Ελβασ.).

τσίλj (Σ) ρ. ἴδ. τσέλj=ἀνοίγω. τσῖλjεμ παθ. τοῦ τσέλj. — τσέλjεμ νdερ βέτεχε (Σ) ἴδ. dεκόχεμ (γ).

(ι-ε) *τσίλjουνε* (Σ) ἴδ. ι-ε dεκούμ (γ).

τσιλjιμῖ-ου (τ) πληθ. τσιλjιμίτε=καλjαμά-νι (γ) πληθ. καλjαμάνjτε= μικρὰ παιδία.

τσιμbόσκε-α (Βεράτ.) κοιν. φάσκα πληθ. τσιμbόσκατε

τσίμερρε-α (Σ) πληθ. τσίμερρατε = κοριὸς [ἴδ. γραικ. τσιμποῦρι] καὶ τσίμκε-α (Τυραν.) πληθ. τσίμκατε=ρρίκjενε-α.

τσίμκε-α (Καβ. Κροῦjα) πληθ. τσίμκατε=τζιτζιφιὰ (=ὁ καρπὸς καὶ τὸ δένδρον) (Τουρκ. χιdέ) καὶ (κατ' ἀναγραμματισμὸν) κίμτσε-α πληθ. κίμτσατε.

τσιμόj (γ) ἴδ. τσεμόj (τ) τσιμόχεμ (γ)=ἴδ. τσεμόνεμ (τ).

τσιμίμ-ι (γ) ἴδ. τσεμίμ-ι (τ).—ι-ε-τσιμούεσιμ-ι-ε-τσιμοῦσιμ (γ. συνηρ.) ι-ε-τσεμούαρσιμ (τ)=πολύτιμος.

τσίπε-α (Περμέτ.) πληθ. τσίπατε.— δῖ τσίπε=δῖ με βέσε τε βέγjελjε.

τσίπ-ι (Περμέτ.) = γωνία (Τουρκιστὶ boudσάκ), σ' λjάσε τσίπ' ε ἀνε πα κερκούαρε.

τσίφεμ (γ) ἴδ. φσίχεμ (τ) πσίχεμ (τ) μπσίχεμ (τ).

τσjίερ (γ) τσjῖρ (Καβ.) ἢ τσιέρ ρ.=ξεσχίζω, ἴδ. σκjίερ (γ). — με τσόρι μάτσεjα (τ)=με σκjόρι μάτσεjα (γ). τσῖρεμ=σκjῖρεμ (γ).

τσκαδίσ-ίτ-ίτ (γ)=ἴδ. σκαδίσ-ίτ-ίτ (γ).

τσκαδίτεμ (γ)=ἴδ. σκαδίτεμ (γ).

τσκάθεμ ἴδ. σκάθεμ.

(ι-ε-τε) *τσκάθετε* ἴδ. ι-ε-τε σκάθετε.

τσκάθετε ἐπίρ.=ἴδ. σκάθετε.

τσκᾶλjεμ=ἴδ. σκάλjεμ.

τσ̈κάλjε̣τε̣ ἐπίρ̣. = ἴδ. σ̈κάλjε̣τε̣.
(ι-ε-τε̣) *τσ̈κάλjε̣τε̣* ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κάλjε̣τε̣.
τσ̈καλjίτ (Περμέτ.) [σκαλίζω] = χαϊδεύω, ἴδ. πε̣ρ̣κε̣δέλj ρ̣. ἴδ. πε̣ρ̣γε̣-
ζόνj ρ.— τσ̈καλjίτεμ = ἴδ. σ̈καλjίτεμ ρ̣.
τσ̈καλjιτα̃ρ̣-ι-ε-jα (Περμέτ.) = χαϊδευμένος-η.
τσ̈καλμόj ἴδ. σ̈καλμόj.— τσ̈καλμόχ̃εμ ἴδ. σ̈καλμόχ̃εμ.
τσ̈καλόj ἴδ. σ̈καλόj.
τσ̈καρ̣ζέχ̃εμ ἴδ. σ̈καρ̣ζέχ̃εμ.
τσ̈καρ̣κόj ἴδ. σ̈καρ̣κόj, τσ̈καρ̣κόχ̃εμ ἴδ. σ̈καρ̣κόχ̃εμ.
τσ̈κατε̣ρ̣ρ̣όj ἴδ. σ̈κατε̣ρ̣ρ̣όj, τσ̈κατε̣ρ̣ρ̣όχ̃εμ ἴδ. σ̈κατε̣ρ̣ρ̣όχ̃εμ.
τσ̈κε̣λjκjέj ἴδ. σ̈κε̣λjκjε̃j, τσ̈κε̣λjκjέχ̃εμ = σ̈κε̣λjκjέχ̃εμ.
τσ̈κε̣λjκjέσε̣-α πληθ. τσ̈κε̣λjκjέσατε̣ ἴδ. σ̈κε̣λjκjέσε̣-α.
τσ̈κε̣λjκjίμ-ι πληθ. τσ̈κε̣λjκjίεμετε̣ ἴδ. σ̈κε̣λjκjίμ-ι.
(ι-ε-τε̣) *τσ̈κε̣λκjύετε̣* (γ) ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κε̣λjκjύετε̣ (γ), καὶ (συνῃρ̣.) ι-ε-τε̣
τσ̈κε̣λjκjῦτε̣ ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κε̣λjκjῦτε̣ (γ).
τσ̈κε̣λjκjύετε̣ (γ) ἐπίρ̣. = ἴδ. σ̈κε̣λjκjῦτε̣ (γ).
τσ̈κε̣λjκjύτε̣ (γ) ἐπίρ̣. = ἴδ. σ̈κε̣λjκjύτε̣ (γ).
τσ̈κε̣μbέj (τ) ἴδ. σ̈κε̣μbέj (τ), τσ̈κε̣μbέχ̃εμ ἴδ. σ̈κε̣μbέχ̃εμ (τ).
τσ̈κε̣μbέσε̣-α (τ) ἴδ. σ̈κε̣μbέσε̣-α πληθ. τσ̈κε̣μbέσατε̣.
τσ̈κε̣ρ̣φίτεμ (Περμέτ.) ρ.— τσ̈κε̣ρ̣φίτενε̣ λjούλjετε̣ = χ̃άπενε̣, φόρτ λjού-
λjετε̣ (ὡς τὸ τριαντάφυλλον, τὸ γαρύφαλον κ.τ.λ.)
τσ̈κέπ ἴδ. ρ. σ̈κέπ.
τσ̈κέτσ ἴδ. σ̈κέσ ρ.
τσ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) τσ̈κίτ-ίτ-ίτ (τ) ἴδ. σ̈κίσ-ίτ-ίτ (γ) σ̈κίτ (τ).
τσ̈κίτεμ ἴδ. σ̈κίτεμ.
τσ̈κίτε̣σ-ι-ε-jα ἴδ. σ̈κίτε̣σ-ι-ε-jα, πληθ. τσ̈κίτε̣σιτε̣, σετε̣ θηλ.
τσ̈κλjέπε̣-α (Περμέτ.) ἴδ. γε̣λjέπε̣-α (γ) πληθ. τσ̈κλjέπετε̣.
τσ̈κλjέπε̣ζε̣-α (Περμέτ.) ὑποκορ. πληθ. τσ̈κλjέπε̣ζατε̣ καὶ σ̈κλjέπε̣-α
πληθ. σκλjέπετε̣.
τσ̈κόκj ἴδ. σ̈κόκj, τσ̈κόκjεμ ἴδ. σ̈κόκjεμ.
τσ̈κόκjε̣τε̣ ἐπίρ. = ἴδ. σ̈κόκjε̣τε̣.
(ι-ε-τε̣) *τσ̈κόκjε̣τε̣* ἴδ. ι-ε-τε̣ σ̈κόκjουρ̣ε̣-ι-α.
τσ̈κόρ̣θ ἴδ. σ̈κόρ̣θ ρ. τσ̈κόοδεμ ἴδ. σ̈κόρ̣δεμ.
τσ̈κόρ̣δε̣τε̣ ἐπίρ̣. = ἴδ. σ̈κόρ̣δε̣τε̣·

(ι-ε-τε) *τσκόρδετε* = ἴδ. ι-ε-τε σκόρδετε.
τσκουjdέσεμ (τ) ρ. = dαλj νγα κουjdέσι, σ' κᾶμ κουjdέσ με.
τσκούλj ἴδ. σκούλj ρ.— τσκοῦλjεμ ἴδ. σκοῦλjεμ ρ.
τσκουρρόj ἴδ. σκουρρόj, τσκουρρόχεμ ἴδ. σκουρρόχεμ.
τσκουρρίμ-ι ἴδ. σκουρρίμ-ι πληθ. τσκουρρίμετε.
τσκρεφετόνj-όνεμ (Περμέτ.) = ἀπαλύνω, μαλακύνω, ἀντίθ. νγουρετόνj.
(ι-ε) *τσκουσελούεμ-ι-ε-ja* = ἀπαρηγόρητος. πληθ. τε-τσκουσελούεμ [ἐκ τοῦ ῥήματ. τσκουσελόνεμ ἀντίθ. νγουσελόνεμ = παρηγοροῦμαι].
τσκουσελίμ-ι (budi) ἀντίθ. νγουσελίμ-ι πληθ. ετε.
τσκρέχ ἴδ. σκρέχ ρ. τσκρῖχεμ = ἴδ. σκρίχεμ παθ.
τσκρῖj ἴδ. σκρῖj.
τσκjέπ: ἴδ. σκjέπ ρ. τσκjέπεμ ἴδ. σκjέπεμ.
τσκjούαj (τ) ἴδ. σκjούαj (τ), τσκjούεj (γ) = σκjούεj (γ) καὶ (συνηρ.) τσκjῦj ἴδ. σκjῦj (γ). — παθ. τσκjοῦχεμ = ἴδ. σκjοῦχεμ.
τσκjύεj καὶ *τσκjῦj* = ἴδ. σκjύεj καὶ σκjῦj (γ).— τσκjῦχεμ = σκjῦχεμ.
(ι-ε) *τσλjίρετε-ι-α* (Περμέτ.) = ἴδ. ι-ε λjίρετε-ι-α, ι-ε λjίbερτε-ι-α.
τσμενjενίj-α (bogdan) = ἀτιμία. π. χ. τσμενjενίj ε δουνίj (bogdan).
τσμόνj (budi) ρ. = ἀτιμάζω. — τσμόνεμ παθ. — Κρίστι πε τῦ κρυκjεσούεμ, με τε μάδε τσμενjενίj, κᾶμb' ε dούερ dεπερτούεμ, α jου φάλj ο νjερῖ (bogdan).
τσόνj (τ) καὶ *τσόj* (γ), ντσόνj (bubi) = σηκόνω, νγρε (ἐπὶ ζώων καὶ ἀνθρώπων) ε τσόβα βένdιτ = ε νγρίτα βένdιτ = τὸν ἐσήκωσα ἀπὸ τὸν τόπον. — τσόβα λjέπουρινε νγα στρόφκου. – τσόνεμ (τ) τσόχεμ (γ) ντσόχεμ (budi) παθ. 2) τσόj (γ) ρ. ἐνερ. = στέλλω, κοιν. στέλνω, πέμπω. — ἴδ. σπίε (τ) = τὸ πηγαίνω (ἀμέσως) καὶ dεργόj = τὸ στέλλω (ἐμμέσως). 3) τσόj (γ) ρ. = ἐγείρω ἐκ τοῦ ὕπνου. — τσόχεμ = ἐγείρομαι, ἐξυπνῶ. — τσόj ρροκόλ (Σ) = ρρουκουλέj. — τσόχεμ ρροκόλ = ρρουκουλέχεμ.
τσόκ: (γ. Μαλjεσία) ἐπίρ. – φόλj τσόκ = φόλj σκούρτ.
τσόκ-ου (τ) πληθ. τσόκετε = σφυρὶ κοινῶς.
τσοκάνε-ja (Ἀργυρ.) πληθ. — νετε = κουμbόνα δένσ τε βόγελjα.
τσόκε-α πληθ. — τσόκατε (γ), τσέκ-ου (Σ) ρρετσόκ-ου (Σ) με-τε-ι-να-ου-ου bίε με τσόκε = μπστέσ μάjεν' ε γίστιτ μέσεμ πας γίστιτ μαθ, εδὲ ε σκρεχ περνjιχέρε ε ι bίε τιέτεριτ.

τσοκού (Περμέτ.) ἴδ. dικού.

τσοκούσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dικούσ̈ τσ̈οτσίλjι (Περμέτ.) ἀρσ. τσ̈οτσίλjα θηλ. ἀντων. ἀνκφ. = κά̈ποιος, κά̈ποια. — τσ̈ότσ̈ (Περμέτ.) ἴδ. dίτσ̈.

τσ̈ομάγε̤-ja (γ) πληθ. τσ̈ομάγε̤τε̤ = ἡ ποιμενικὴ ράβδος.

τσ̈ότε̤ α (Τυραν.) ἴδ. γρίφσ̈ε̤-α πληθ. τσ̈ότατε̤.

τσ̈ουdī-α (τ) τσ̈ούdε̤-α (γ) με̤ρεκουλῖ-α (Σ) [Λατ. miraculum] πληθ. με̤ρεκουλῖτε̤ = θαῦμα.

τσ̈ουdίσ-ίτ-ίτ (γ) καὶ τσ̈ουdίτ-ίτ-ίτ (τ) = κάμνω τι νὰ θαυμάσῃ. - τσ̈ουdίτεμ, με̤ρεκουλόχεμ = θαυμάζω.

(ι-ε) *τσ̈ουdίτσ̈ιμ-ι* = θαυμαστὸς-ή.

τσ̈ουκάσ-άτ-άτ (Βεράτ.) ἴδ. κjούκ ρ. (Ἐλβασ.) καὶ τσ̈ουκίτ (Βερ.-Περμ.).

τσ̈ούκε̤-α (Περμέτ.) πληθ. τσ̈ούκατε̤ = bρέγjετ' ε μαλjιτ ἴδ. σούκε̤-α πληθ. σούκατε̤.

τσ̈ούκε̤ α (Περμέτ.) ἴδ. σκjουπ-ι = ράμφος πληθ. — ατε̤.

τσ̈ούκε̤-α τὰ αἰδοῖα τοῦ μικροῦ παιδίου πληθ. τσ̈ούκατε̤.

τσ̈ουκλjε̤τάρ-ι (Περμέτ.) εἶδος πτηνοῦ πληθ. — άρε̤τε̤

τσ̈ούμε̤-α ???

τσ̈ούν-ι πληθ. τσ̈ούνατε̤ καὶ τσ̈ούλ-ι (γ. Μαλjεσία) παιδὶ ἕως 14ων ἐτῶν. = υἱός, Ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ τσ̈ένdο = τέκνον] ἴδ. dιαλjόσ̈-ι = νεανίσκος. dιάλjε̤-ι = παληκάρι.

τσ̈ουνγουρίσ (τ) ρ. ἐνερ. = πε̤ρπιέκ.

τσ̈ούπε̤-α (τ) πληθ. τσ̈ούπατε̤, τσ̈ούπεjα, πληθ. τσ̈ούπετε̤ ἴδ. τσ̈ουτσε̤-α, γότσε̤-α, βάσ̈ε̤-α [Βουλγ. τσ̈ούπα].

τσ̈ουπίτ (Βεράτ.) τσ̈ουπίτεμ παθ. = κjούκ-εμ νγα πάκ (ἐπὶ πτηνῶν).

τσ̈ούρκ-γου (γ) τσ̈ούρκε̤-α (Βεράτ) ι θόνε̤ ατῖ ούjιτ κjε̤ dέρδετε̤ πρέj βε̤ρε̤τε̤ κρόϊτ πληθ. τσ̈ούργεjτε̤.

τσ̈ουργόj (γ) ρ. = κρόϊ τσ̈ουργὸν = ἡ βρύσις τρέχει.

τσ̈ούρκε̤-α πληθ. τσ̈ούρκατε̤ = ἴδ. πούλjε̤ dέτι, ρίκε̤-α·

τσ̈ουρρε̤-α πληθ. τσ̈ούρρατε̤ = εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ. bίντε σ̈ίου τσ̈ούρα (Βεράτ) = ἔβρεχε ραγδαίως (μεταφορ).

τσ̈ούτρε̤-α πληθ. τσούτρατε̤ = ἡ τσότρα (τοῦ κρασιοῦ).

τσ̈ούφκε̤-α πληθ. τσ̈ούφκατε̤ ἴδ. dσ̈ούφκε̤-α·

τσ̈παbέσεμ ἴδ. σ̈παbέσεμ.

τσ̈παγοῦαj-οῦχεj (τ) = ἴδ. σ̈παγοῦαj-οῦχεμ (τ).

τöπαγοῦεϳ-οῦχ̧εμ (γ)=ἴδ. öπαγοῦεϳ-οῦχ̧εμ (γ).
τöπαγοῦϳ-οῦχ̧εμ (γ. συνήρ.)=ἴδ. öπαγοῦϳ-οῦχ̧εμ (γ).
τöπαγέσε̱-α: ἴδ. öπαγέσε̱-α πληθ. τöπαγέσατε̱.
τöπαγίμ-ι πληθ. τöπαγίμετε̱=ἴδ. öπαγίμ-ι.
τöπαγεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα ἴδ. öπαγεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα πληθ. τöπαγεσε̱τάρε̱τε̱ ἀρσ. öπαγεσε̱τάρετε̱ θηλ. — καὶ τöπαγιμτάρ-ι-ε-ϳα. ἴδ. öπαγιμτάρ-ι-εϳα πληθ. τöπαγιμτάρε̱τε ἀρσ. τöπαγιμτάρετε̱ θηλ.
τöπᾶλ-εμ ἴδ. öπᾶλ-εμ.
τöπάλε̱σ-ι-ε-ϳα ἴδ. öπάλε̱-ι ε-ϳα: πληθ. τöπάλε̱σιτε ἀρσ. — σετε̱ θηλ.
τöπάρε̱, *τöπάρθινε̱*=ἴδ. öπάρε̱, τöπάρθινε̱.
τöπέϳτ ἴδ. öπέϳτ.
(ι-ε-τε̱) *τöπέϳτε̱* ἴδ. ι-ε-τε̱ öπέϳτε̱.
τöπεϳτόϳ ἴδ. öπεϳτόϳ.
τöπενγόϳ ἴδ. öπενγόϳ-τöπενγόχ̧εμ=ἴδ. öπενγόχ̧εμ.
τöπενγούαρε̱ ἴδ. öπενγούαρε̱.
τöπε̱ρβελϳέϳ-έχεμ. ἴδ. öπερbε̱λϳε̄ϳ-εχ̧εμ.
τöπε̄ρβε̱λϳε̄σ-ι (budi) ἴδ. öπε̱ρbλϳέσ-ι πληθ τöπε̱ρbλϳέσιτε̱.
τöπε̱ρbλέσε̱-α τöπε̱ρbλίμ-ι ἴδ. öπερbλϳέσε̱-α, öπερbλϳίμ-ι.
τöε̱ρbλϳεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα=ἴδ. öπε̱ρbλϳεσε̱τάρ-ι-ε-ϳα καὶ
τöπε̱ρbλϳιμτάρ-ι-ε-ϳα ἴδ. öπε̱ρbλϳιμτάρ-ι-ε-ϳα.
τöπε̱ρbύθεμ ἴδ. öπε̱ρbύθεμ.
τöπε̱ρdᾶϳ-άχ̧εμ ἴδ. öπε̱ρdαϳ-άχ̧εμ.
τöπε̱ρdρέθ ἴδ. öπερdρέθ-τöπε̱ρdρίδεμ=öπε̱ρdρίδεμ.
τöπε̱ρθένϳ (budi)=ἴδ. öbε̱ρθέϳ.
τöπε̱ρκάσ-έτ-έτ (Περμέτ.)=ἀπ ούϳε̱ με bούζε̱ (καθὼς ποτίζουσι τὰ φύλλα τοῦ καπνοῦ). ἴδ. πε̱ρσκάτ.
τöπε̱ρλϳᾶϳ ἴδ. öπε̱ρλϳᾶϳ, ἴδ. öπλϳᾶϳ (τ), ἴδ. öπλϳαϳ (γ).
τöπε̱ρνdερόϳ-όχ̧εμ=öπε̱ρνdερόϳ-όχ̧εμ.
τöπῖϳ-ίχ̧εμ (τ) ἴδ. öπῖϳ-ίχ̧εμ.
τöπίκ-εμ (τ) ἴδ. τöπίφ. (τ. γ.). — τöπίκ με με̱ντ=τöπιφ με με̱ντ.
τöπίφ-εμ (τ. γ. bogdan) τöπίχ̧ (τ)=ἴδ. öπίφ-εμ.
τöπίφε̱-α, τöπίχ̧ε̱-α (budi) ἴδ. öπίφε̱-α, öπίχ̧ε̱-α.
τöπίφε̱σ-ι ἀρσ. τöπίφε̱σε-ϳα θηλ. ἴδ. öπίφε̱σ-ι-ε-ϳα. πληθ. τöπίφε̱σιτε̱ ἀρσ. τöπίφε̱σετε̱ θηλ.

τϭπλjăj-άχ̄εμ=ἴδ. ϭπλjăj-άχ̄εμ.
τϭπόj όχ̄εμ=ἴδ. ϭπόj-όχ̄εμ.
τϭπρίσ-εμ (budi bogdan-(Σ)=διαφθείρω, (θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς) ουτϭπρίϭ dιăλj=διεφθάρη τὸ παιδίον.—ι-ε τϭπρίϭουνε̱-ι-α=διεφθαρμένος-η τε̱-τϭπρίϭουνε̱ιτε̱=οὐδ.=ἡ διαφθορά.
τϭτε̱λῑj (τ) ἴδ. τϭτε̱λίσ. (γ) τϭτίελ (τ) καὶ τϭτιέλ (τ) (bogdan).
τϭτίλεμ (τ) παθ. τοῦ τϭτίελ, ϭτιλε̱ζόνj-όνεμ (Βεράτ).
τϭόj-όχεμ ἴδ. ϭτόj-όχ̄εμ.
τϭτρῖνj (bndi)=ἴδ. ϭτρινj.
τϭύτσε̱-α (Τυραν). τϭυτϭ-ι (Κροῦjα) πληθ. τϭυτϭατε̱ ἴδ. λjε̱φύτε̱ (Ἐλβασ. Βεράτ) τϭεπ-ι (Σ).
τϭφάκj-έμ (τ) ἴδ. ϭπε̱ρφάκj-εμ.
τϭφάκjε̱τε̱ (τ) ἐπίρ=φανερῶς, φάκjεζα (τ), φάκjε (γ. Σ.) μbαλαφάκjε (Σ) [μ-băλ-ι καὶ φάκjε-jα], νdε̱ρσῦ (τ. γ.).
τϭφόκ (Περμέτ.) ρ. ἐνερ.=ξεφλουδίζω τὰ καλαμπόκια.— τϭφόκεμ παθ.
τϭφόκε̱σ-ι-ε-jα: πληθ.-σιτε̱ ἀρσ.-σετε̱ θηλ.=αῦ α αjό κjε̱ τϭφόκ.
τϭφουλjκjῑ-α (τ) πληθ. τϭφουλjκjίτε̱ ἴδ. νόφουλε̱-α καὶ φουλjκjῑ-α (Τυραν.) πληθ. φουλjκjίτε̱.
τϭφρῦj (τ)=ἴδ. ϭφρῦj (τ) τϭφρῦχ̄εμ=ἴδ. ϭφρῦχ̄εμ.

Υ

ύjε̱ζε̱-α (γ) πληθ. ύjε̱ζατε̱.
ῡλ-ι: πληθ. ῡjετε̱ καὶ ῡjτε̱=ἄστρον· ἀστήρ. — ῡjτε̱ (budi)· καὶ ουβῖλ-ι (Ἰακόβα), χ̄υλ-ι (Σ).—ῡλ' ι dρίτε̱σε̱=ὁ Αὐγερινός, ἡ Ἀφροδίτη.—ῡλ' ι μbρăμε̱jεσε̱ (bogdan)=ὁ ἑσπερινὸς ἀστήρ· πληθ. χ̄ῡλjτε̱.—ῡλ' ι με̱νγjέσιτ=ὁ αὐγερινός· φράσις: κă ῡλ αῦ νjερῖ=ἔχει χάριν σεμνότητα, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. — ῡλ με bίϭτ=κομίτης.
ῡλ-díε, ῡλ-*día*=ἀστρονομία, ἀστρολογία.
ῡλ-dίτουνε̱-ι (γ) ῡλ-dίτουρε̱-α (τ)=ἀστρονόμος, ἀστρολόγος.
υλj-bέρ-ι (Ἐλβασ.) [ῡλ-ι καὶ bε̄ρ-ι]=ἡ ἴρις, τὸ οὐράνιον τόξον καὶ ῡλjε̱bε̄ρ-ι (Βεράτ.) πληθ. λείπει.—κουλjουbέρ-ι (χειμ.), λjυλjυbε̄ρ-ι (Βεράτ.), βόj' ε ούφουλε̱ (Σ).

υνdύρε-α (γ) λjύρε-α (τ) = τὸ ἐκ τοῦ κρέατος ἐξερχόμενον πάχος· πληθ. λείπει.—γjέλε με υνdύρε (γ), γjέλjε πα υνdύρε (γ) γjέλjε πα λjύρε (τ).

ύτ: ἀντωνυμία = σοῦ· νjερίου ύτ = ὁ ἄνθρωπός σου· djάλjι ūτ = τὸ τέκνον σου. — Ὀνομ. υτ-άτε = ὁ πατήρ σου, γεν. τ' ύτ-έτ = τοῦ πατρός σου· αἰτ. τ' έτ-άτε = τὸν πατέρα σου, ἀφαιρ. τ' υτ-έτ (πληθ. λείπει).

ύτι ἀρσ. ύτε θηλ. καὶ jύτε = ὁ σός ἡ σή ὁ ἰδικός σου ἡ ἰδική σου. — γόjα jότε θᾶ = γόjα jύτε θᾶ = σύ αὐτός εἶπας.

ūτ-βελᾶ = ὁ ἀδελφός σου.

ūτ-βιέχερρ = ὁ πενθερός σου (πληθ. λείπει).

ūτ-bῖρ = ὁ υἱός σου.

ūτ-γjῦσ̆ = ὁ πάππος σου.

ūτ-δᾶνdερρ (γ), ūτ-δένdερρ (τ) ὁ γαμβρός σου.

ūτ-θιέσ̆τρε = ὁ πρόγονός σου.

ūτ-ζōτ = ὁ κύριός σου.

ūτ-κουνάτ = ὁ ἀνδράδελφός σου, ὁ γυναικάδελφός σου.

ūτ-κουσ̆ερῖ (γ) ūτ-κουσ̆ερῖ (ν) ὁ ἐξάδελφός σου.

ύτ-νίπ = ὁ ἀνεψιός σου.

ūτ-άτε = ὁ πατήρ σου.

ūτ-οῦνκj = ὁ θεῖός σου.

ūτ-νjέρκ = ὁ μητρυιός σου.

ūτ-σ̆όκj = ὁ σύζυγός σου.

Φ

φάβε-α [Λατ. faba] (πληθ. ἄχρηστος) = κύαμος, κοιν. κουκίον ξεφλουδισμένον.

φάj-ι (γ. τ) πληθ. φάjετε ἴδ. φάλj-ι (Τσ̆αμ.).

φᾶj (γ) ρ. ἐνερ. = φουσκόνω, 2) χορταίνω τινά, ἴδ. νγjῖνj. — φράσις: φᾶν-ε τροῦτε μένdεjενε = κουπετό.

φάχεμ ρ. οὐδ. = φουσκόνω. 2) χορταίνω. ἴδ. νγῖχεμ, σ' ι φάχετε τροῦτε = δὲν γεμίζει τὸ κεφάλι του.

φαjκόj (τ) ἴδ. φερκόj.

φαρκόρε-jα ἴδ. φαλjκόρε-jα πληθ. φαρκόρετε̱.

φαλjέτε̱-α (Σ) = τσαράτσ-ι (Τυραν.).

φαjτούαρ-όρι (τ) φαjτοῦερ-όρι (γ) καὶ φαjτοῦρ-όρι.

φαjτόρε-jα θηλ. = ἴδ. φαλτούαρ-όρι, φαλτόρε-jα.

φάκjε-jα πληθ. φάκjετε̱ [Λατ. facies, Ἑλλην. φάσις] = πρόσωπον, ὄψις καὶ σ̈πίνα = τὸ ὄπισθεν μέρος.— ι θάσ̈ε̱ νdε̱ φάκjετ = τοῦ τὸ εἶπα κατὰ πρόσωπον. — 2) σελὶς-ίδος. 3) εἶδος ἰχθύος κοινῶς = γλῶσσα. — καὶ σ̈όjεζε̱-α. 4) γενεὰ (30 ἔτη μία γενεά). — φάκjε μέjε-τέjε-ατῖ ἐπιρ. = ἔμπροσθέν μου-σου-αὐτοῦ. — σ' κᾶμ σῦ ε φάκjε τε̱ dάλj περπάρα bότε̱σε̱ = αἰσχύνομαι νὰ παρουσιασθῶ ἔμπροσθεν τοῦ κόσμου.— άπ φάκjε = δίδω πρόσωπον, ἐνθαρρύνω.— μάρρ φάκjε = λαμβάνω θάρρος.— πε̱ρ φάκjετ τε̱ Μάδιτ (Μάτια) = μὰ τὸν Θεὸν (ὅρκος). — φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈ = παρρησίᾳ τῶν ἀνθρώπων. — πάτσ̈ φάκjεν' ε ζέζε̱! νjερῖ με dῦ φάκjε = διπρόσωπος ἄνθρωπος.— πάτσ̈ φάκjεν' ε bάρδε̱.— dάλjτσ̈ φάκjε bάρδε̱! dάλjτσ̈ φάκjε ζῖ.— dοῦλj με φάκjε τε̱ bάρδε. — dοῦλ με φάκjε τε̱ ζέζε̱! — ι σbάρθτε̱ φάκjεjα.— ι ουνdσῖφτε̱ φάκjεjα.— dῦ φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈, τρῖ φάκjε νjέρε̱ζε̱σ̈ = δύο γενεαί, τρεῖς γενεαί, (30 ἔτη μία γενεά). — φάκjε-bάρδε̱-ι-α: πληθ. φάκjε bάρδε̱τε̱, = ἀσπροπρόσωπος κοιν. — εὐφημισμένος-η περικλεὴς χειροκροτούμενος. — φάκjε-ζῖ-ου πληθ. φάκjε ζέστε̱ = κατησχυμμένος, ἐντροπιασμένος, ἀναίσχυντος, ἀδιάντροπος. θηλ. φάκjε-ζέζε̱-α πληθ. φάκjε-ζέζατε̱.

φάκjε-jα: ἐπίρ. = παρρησίᾳ.

φάκjεκούκj-ι-ε-jα: πληθ. φάκjε-κούκjε̱τε̱, φάκjε κούκjετε̱. καὶ

φάκjε-σ̈έγε̱-α : πληθ. φάκjε-σ̈έγε̱τε̱.

φάκjε̱-βέρδε̱-α πληθ φάκjεβέρδε̱τε̱, φάκjε-βέρδατε̱ = κιτρινοπρόσωπος.

φαλακά-jα καὶ φελjάκ-ου (Σ) = μάστιξ.

φάλj-ι (Τσ̈αμ.) φάj-ι: πληθ. φάλjετε̱, φάjετε̱· κρίμ-ι = ἁμάρτημα, σφάλμα, ἁμαρτία.— ἴδ. φελjε̱j.

φᾶλj ρ. καὶ νφάλj (budi) = χαρίζω, 2) συγχωρῶ.— φᾶλj με σ̈ε̱νdέτ = χαιρετίσματα. — φᾶλjεμ παθ. καὶ νφάλjεμ (budi) = δέομαι, προσκυνῶ, 2) προσεύχομαι.— ι φάλjεμ Ζότιτ. — γε̱ζούασ̈! (Περμέτ.) γε̱ζούασ̈ι (πληθ.) φάλjεμι = χαῖρε, ἀπόκρ.— φάλjεμι νdέρσε̱ = εὐχα-

ριστῶ.— φάλjεμι ζότ = προσκυνῶ κύριε.— ου φάλj dιέλι, ρᾶ dίελι νdε dε̄τ = περενdόϊ dιέλι.

φάλjκούα-όϊ (τ), φαλκούε-όϊ καὶ (συνηρ.) φαλjκοῦ-όϊ = εἶδος ἱέρακος, κοινῶς ἀδελφομίλια·—(φέμεν' ε μάσ̈κουλε)· πληθ. φαλjκούjτε καὶ φάjκουjτε.

φαλjκόρε-jα, φαjκόρε-jα, λjαράσ̈-ι [ἴδ. λjάρε-α] πληθ. φαλjκόρετε, φαjκόρετε.—σε bάσ̈κου περ λjέπουj.

φαλjτούαρ-όρι, (τσ̈αμ) φαjτούαρ-όρι (τ), φαjτούερ-όρι (γ) καὶ φαjτοῦρ-όρι πληθ. φαλjτόρετε = ἁμαρτωλός.

φαλjτόρε-jα, φαjτόρε-jα: πληθ. φαλjτόρετε φαjτόρετε = ἁμαρτωλή.

φάμουλ-ι: πληθ. φάμουjτε ἴδ. νούν-ι ἢ φιjάν-ι.

φαμουλῖ-α: πληθ. φαμουλῖτε = ἐπαρχία, ἐνορία, ἐφημερία· (τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων).

φανίτετε = (τ) ρ. τριτοπρόσωπον με-τε-ι φανίτετε [φαίνομαι-φανῶ] μ' ου φανίτ ιμ' ἀτε = μοῦ παρουσιάσθη ὁ πατὴρ κατὰ φαντάσίαν ἢ εἶδον τὸ φάσμα αὐτοῦ (= μ' ουdούκ = εἶδον ὀπτασίαν.—ι ουφανίτ Κρίσ̈τι, σ̈ε-Μερία, σ̈εντι. — ι ουφανίτ αὔ κjε κα βράρε.—(θόνε) κουρ βdέσ νjερῖ ι φανίτετ ενγελι.—τε φανίτουριτε = ἡ ὀπτασία.

φανταζίj-α (budi) = φαντασία.

φαραστούα όϊ (τ) ἴδ. μεσ̈ε-α, μλjατοῦρ-όρι· πληθ. φαραστόνjτε

φάρα: πληθ. φάρατε = σπόρος· 2) εἶδος κοινῶς τι λογῆς· 3) φυλή, γένος.—μbόλα φάρενε νdε δε̄τ.—τσ̈' φάρε γjε̄jε εσ̈τ' αjό; νγα φάρα ε Αβραάμιτ = ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἀβραάμ.—dυμbεδίετε φάρατ' ε Ἰσραΐλιτ = αἱ δώδεκα φυλαὶ τοῦ Ἰσραήλ.—τσ̈' φάρε γjέjε = τί πρᾶγμα; τσ̈' φάρε jε τι; τί (πρᾶγμα) εἶσαι σύ; τσ̈' φάρε θε̄; = τί εἴπατε; αὔ φάρε, κυj φάρε, ατέ φάρε, κετέ φάρε.—βdίκj αὔ φάρε τρίμι = ἀπέθανεν ἕνας τέτοιος γενναῖος.

φάρε φάρετ (Σ) ἐπιρ. = καθόλου, ὁλοτελῶς, κοινῶς σπειρί, οὔτε σπειρί· ἴδ. ας πακ (Σ) ας τσ̈ίκε.

φάρεγjᾶjε (γ), φαρεγjᾶjετ (Σ), φαρεγjεjε (Σ) = τίποτε.

φαρκάρ-ι (Κροῦjα) κοβάτσ̈-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) = σιδηρουργὸς πληθ. φαρκάρετε, κοβάτσ̈ετε.

φάρκε-α (Κροῦjα) = ἡ ἑστία τοῦ σιδηρουργοῦ· φάρκε-α (Βεράτ.) = τε φαρκούαρετε = ἡ πρᾶξις τοῦ ρ. φαρκόνj.

φαρκόνj (Βεράτ.) ρ. ἐνεργ. =μbε̱ρθένj με γόσ̈dε̱ πατκόjτ' ε κάλjιτ περσε̱ρῖ κουρ jάνε̱ νγρένε̱ γόσ̈dετ ε πατκόϊτ κάλjιτ.
φαρμάκ-ου (bndi) (Τουρκ. ζεχέρ)=δηλητήριον ἴδ. χέλjε̱μ-ι.
φαρμακόνj-όχεμ = φαρμακόνω-ομαι (Τουρκ. ζεχερλjεdίσ).
φαρόνj (budi γ.)=φαρόj, σ' λjᾶ φάρε̱ τε̱ γjάλε̱, ι χούμπ φάρε̱νε̱=καταστρέφω. φαρόχεμ : παθ. καταστρέφομαι.
φαρόσ-εμ: ρ. ουδενίζω, ἐξοντόνω, (κουρ νούκε̱, μbετ φάρε μᾶ) ου φαρόσνε̱=ουχούμbι φάρα, σ' μbέτνε̱ μᾶ. —(Μάτια, στίχος)

Φάρ' ε φίσ ου φαρόφσ̈ινε̱
γjέλj' ε πούλjε̱ μος κε̱νdόφσ̈ινε̱.

φαρσουλjάτε̱-α (Καβ. καὶ Δυρράχιον), φαρσ̈ουλάτε̱ (Σ) ἴδ. φατσουλjέτε̱-α, σ̈αμῖ-α καὶ (Σ) μαφέστι (Περμέτ.)=μανδήλιον· πληθ. φαρσουλjάτατε̱, φαρσ̈ουλάτατε̱, σ̈αμίτε̱ βένε̱ γράτε̱ vdε̱ κρύετε̱ ε λjισ̈όχετε̱ dέρι vdε̱ρ κᾶμbε̱ πληθ. σ̈αμίτε̱.
[φάσ̈κε̱] κοινῶς φασκιά.
[φασ̈κόj] κοινῶς φασκιόνω.
[φασ̈νjε̱-α] ἴδ. φοσ̈ί.
φασ̈ούλε̱ μjάλjτετ (Σ)=χοj μjάλjτι (Ἐλβασ.)=κηρήθρα.
φάτ-ι [Λατ. fatum]=τύχη, μοῖρα, (πληθ. ἄχρηστος φάτετε̱) σ' κᾶ φάτ=δὲν ἔχει τύχην. ι ουθύε φάτι=(κουρ. πρίσ̈ετε̱ vdovε̱ τσ̈ούτσε̱ μᾶ σ' ε μέρρ νjερί).—κᾶμ φᾶτ σα τε̱ σ̈οφ νjε̱ χέρε̱=μόλις νὰ σὲ ἴδω μίαν φοράν. τε̱ πάτ φάτ ε τε̱ ρᾶ ν' dόρε̱ ε σ' ε πρετ=εἶχες τύχην καὶ σὲ ἔπεσεν εἰς τὸ χέρι καὶ δὲν τὸ δέχεσαι;
φάτ-bάρδε̱-ι-α: πληθ.—δε̱τε̱-δατε̱=ὁ, ἡ εὐτυχής, εὐδαίμων, καλότυχος.
φατ-ζῖ-ου-ζέ-ζε̱-α πληθ. φατζέστε̱ ἀρσ. φατζέζατε̱ θηλ. καὶ φατα-ζῖ-ου φατα-ζέζε̱-α.
φατ-κέκj-ι-ε-jα καὶ φατα-κέκj-ι-ε-jα=δυστυχὴς κακοδαίμων. πληθ. φατακέκjτε̱ ἀρσ. φατακέκjετε̱ θηλ.
φατα-μίρε̱-ι καὶ φατ-μίρε̱-ι πληθ. φατα-(φατ)μίρε̱τε̱ φατα-μίρε̱-α καὶ φατ-μίρε̱-α πληθ. φατα(φατ)μίρατε̱=εὐτυχὴς εὐδαίμων 2) στοιχειό.
φατί-α: πληθ. φατῖτε̱. =(ἡ μία τῶν τριῶν γυναικῶν), φάσμα ὅπερ τὴν

τρίτην ἡμέραν ἀναφαίνεται εἰς τὸ λίκνον τοῦ βρέφους, καὶ προμηνύει τὸ μέλλον καὶ τὴν τύχην του.

φατσουλ/έτ̰ε-α, φαρδ̈ουλάτ̰ε-α (Σ) πληθ. φατσουλjέτατ̰ε, φαρδ̈ουλάτατ̰ε = μαφέσ-ι (Περμέτ).

φ̰εγόj φουγόj [Λατ. fugio] ['Ελλην. φεύγω] ρ. = τρέχω δρομαίως ἴδ. βραπόj = έτσι με βράπ, έτσι με ρένd̰ε.

φ̰εdίγ̰ε-α (γ. budi) = κόπος [Λατ. fatigo] πόνος, κάμματος, βάρος, 2) ('Ελβασ.) ἄσ̈τ̰ε με φ̰ετίγ̰ε = εἶναι ἔγκυος.

φ̰ε̄-ja [Λατ. fides. 'Ιταλ. fide] = πίστις, θρησκεία, πληθ. φέτ̰ε ἴδ. bέσ̰ε-α.

φέ/ε̰ζ̰ετ' ε χ̰ούνd̰εσ̰ε (γ) = τὰ ρουθούνια.

φ̰ejέϊj ἴδ. φ̰ελjέιj (Τσ̈αμ).

φ̰ejόj (Σ) ρ. = ἀρραβωνίζω, μbουλjόj ('Ελβασ.) ἀρραβωνίζω, 2) φυλάττω. βελjόνj (Περπέτ.) = δι' ἄλλην φορὰν κρύβω.

φ̰εκjίνj̰ε-α [Λατ. vicinus] = γείτων. πληθ. φ̰εκjίνj̰ετ̰ε.

φ̰εκjινόj (;) ρ. οὐδ. = γειτονεύω, φ̰ερκjιρόνj (τ).

φ̰ελᾶζ̰ε-α (γ), φ̰ελάdσ̰ε-α (Σ) πληθ.-ατ̰ε ἴδ. θ̰ελ̰εζ̰ε-α.

φελjάκ-ου (Σ) ἴδ. φαλακά-jα

φέλj̰ε-α (γ) ἴδ. θέλj̰ε-α πληθ. φέλjατ̰ε

φέλ̰ε (γ) = ἴδ. θέλ̰ε (τ) ἐπίρ.

(ι-ε) *φέλ̰ε* (γ) = ἴδ ι-ε-θέλ̰ε (τ). αὔ κ̰ερκὸν τ̰ε γjέj̰ε τ̰ε φέλατ' ε δ̰ε̄ουτ = αὐτὸς ἐρευνᾷ νὰ εὕρῃ τὰ βάθη τῆς γῆς.

φελ̰εσίν̰ε-α: πληθ. φελ̰εσίνατ̰ε ἴδ. θελ̰εσίν̰ε-α (Σ)

φελόj ἴδ. θελόj.

φ̰ελjέj φ̰εjέj [Λατ. fallio, 'Ελλην. σφάλλω] ρ. = ἁμαρτάνω, πταίω, σφάλλω, κριματίζω ἀορ. φ̰ελjέβα καὶ φελέβα μτχ. φ̰ελjύερ̰ε καὶ φ̰εjύερ̰ε (τ) φ̰ελjύεμ καὶ φ̰εjύεμ, φ̰εjῦμ (συνηρ.).

φ̰ελjῑ-α ('Ελβασ.) πληθ. φ̰ελjίτ̰ε, bουκ̰ε-βάλj̰ε-α, φ̰ελjῑ νι (Τυραν). πληθ. bουκ̰ε βάλjατ̰ε, φ̰ελjινjτ̰ε (Τυραν.) [bοκ̰ε καὶ bαλj α βαj-ι ἔλαιον] = bούκ̰ε τ̰ε γρύν̰ε πα bρου̃μ νγέσ̈ουν̰ε με βοj κj̰ε bᾶj̰εν̰ε βίτ π̰ερβίτ ατ̰ε dίτ̰ε κj̰ε κᾶ λjεμ̰ε dιᾶλjι.

φ̰ελίκj-εμ (τ) = ἴδ. φουλικj-εμ, ἴδ. τουρπ̰ενοj-όχ̰εμ καὶ (τ) = νd̰ρακ, λερόνω. 2) (γ) ἐντροπιάζω, φ̰ελίκjεμ = νd̰ράγεμ, λερόνομαι, 2) (γ) ἐντροπιάζομαι.

[φελίμ-ι] λέπρα.

φgλίμ-ι ἴδ. θgλίμ-ι = ἐρ' εχόλg = αὔρα, θgλίμ-ι = καὶ καταιγίς.

φgλίτσ-ι (τ) πληθ. φgλίτσετg. κjg ρράχετg κjούμgστι.

φgλjκjίνjg-α (τ) ἴδ. τσφουλjκjι πληθ. φgλjκjίνjατg. — φgλjκjίνjg-α (bogdan) = ὁ ἀγών.

φελόj = ἴδ. θελόj.

φέμgνg-α (γ) φέμgρg-α (τ) [Λατ. femina] = θῆλυς, θηλυκός: πληθ. φέμgνατg, φέμgρατg.

φεμgρούαρ-όρι, πληθ. φεμgρόρgτg (τ), φεμgνούερ-όρι (γ) πληθ. φεμgνόρετg καὶ φεμgνούρ-όρι = θηλ. φεμgνόρε-jα (γ) φεμgρόρε-jα (τ) πληθ. ετg.

φgμίλjg-α (Τσαμ.), φεμίjg-α [Λατ. familia] = οἰκογένεια πληθ. φεμίλjgτg, φgμίjgτg.

φgμούαρ-όρι πληθ. φgμόρgτg = θηλυδρίας.

φένdg-α πόρδg κjg σ' κα̈ νdίχετg ζgρι πληθ. φένdgτg.

φένd (γ) φέντ (τ) ρ. ἀμεταβ. = bgνj φένdg, πιέρθ πα νdίερg ζgνg.

φgνdύελ-ι (τ) πληθ. φgνdύεjτg, φετέρρε-jα (Βεράτ.) = τσαρουχοσοῦβλι, τσαγγαροσοῦβλι. πληθ. φετέρρετg.

φgνέγουλg-α (Σ) = ἴδ. θgνέγουλg-α.

φενέρ-ι φανός, φανάρι.

φενέστρg-α (budi) ('Ιταλ. finestra) = ἴδ. παραθύρ-ι

φέρρ-ι (γ) = Ἅδης ['Ιταλ. inferno].

φερlgλόj Τυραν. Καβ.) dρίδεμ [Λατ. frigeo, Ἑλλην. φρίσσω, φρίττω] ρ. = φρίττω, τρέμω, ἴδ. dριθτόνj, dρίδεμ.

φgργέσg-α (γ) πληθ. φgργέσατg κοιν. τηγάνισμα.

φgργόj (γ) φρgγόj (γ) [Λατ. frigo, Ἑλλην. φρύγω) = τηγανίζω ἴδ. πgρζίσ.

φέρρg-α πληθ. φέρρατg = βάτος. — μάνα φέρρg = βατόμουρα. — κυj νjερι μ' ουbα̈ φέρρg = σ' μg dάχετg.

φέρρg-α (Βεράτ.) = εἶδος παιγνιδίου (νjg φίλ σκούαρg νdg νjg ρροτουβίλjε κjg πgρdρίδετg) πληθ. φέρρατg, φουρφουλίδg-α.

φgρκάτ-άτ-άτ (Περμέτ.) = κατατρώγω. (ἐπὶ φαγητῶν) ε φgρκόυτι γjέλgνg = τὸ κατέφαγε τὸ φαγί.

φgρκόj φρεκόj [Λατ. frigo] ρ. = τρίβω, ψήχω παθ. φερκόνεμ (τ), φρεκόνεμ (τ), φgρκόχεμ (γ) φρεκόχεμ = τρίβομαι, ψήχομαι. — ουφgρκούα ρρόbα = ουχα̈νγgρ ρρόbα = ἐτρίφθη τὸ φόρεμα.

φε̱ρλjίκ-ου (Σ.) ὅταν ψήνεται ὁλόκληρον ζῷον εἰς τὸ σουβλὶ ἢ εἰς τὸν φοῦρνον λέγεται φε̱ρλjίκ, ὅταν δὲ ἓν κομμάτιον κρέατος, λέγεται ι πιέκουνε̱. — jα bᾶνα φε̱ρλjίκ Σε̱νκόλιτ, Σε̱νγjέργjιτ κ.τ.λ. (ἂν ἐννοῇ καὶ θυσίαν; ???)

φερμάνζε̱-α (Καβάjα), φερμάτσε̱-α (Σ) = ἄβρυνα κοιν. βατόμουρα, ἴδ. μάνα φέρρε, πληθ. φερμάνεζατε̱ (Καβ.), φερμάτσατε̱ (Σ).

φερρόκ-ου (Βεράτ.) νjε̱ ὅτέσε̱ κjε̱ βιέν ε ρρουμbουλάκε̱τε̱ ε πε̱ρμbλjέδουρε̱, ε φόρτε̱, ε ὅε̱νdόσε̱, (λέγεται ἐπὶ ζῴων, ὡς ἵππων, ὄνων κτλ.)

φε̱ρὅε̱λέj (τ) ἴδ. φε̱ὅελῖj (γ), φε̱ρσε̱λῖj (Κροῦjα) ἴδ. φε̱ὅε̱λῖj (γ).

φε̱ρὅε̱λίμε̱-α (τ) ἴδ φε̱ὅε̱λίμε̱-α (γ) πληθ. φε̱ρὅε̱λίματε̱.

φε̱ρτύμε̱-α (Βεράτ.) [ἴδ. φύρτ] = ὁρμή, βρούλε̱-ι (γ), ὅτύτι dέρε̱νε̱ με φερτύμε̱ = ἄμπωξε τὴν θύραν μὲ ὁρμήν.— μάρρ φε̱ρτύμε̱ τε̱ χ̑ίδεμ = μάρρ βρούλε̱ τε̱ χ̑ίδεμ (γ)

φε̱ρτέλjε-jα (Περμέτ.) = νjε̱ τσόπε̱ πρέj ρρόbε̱σε̱ γρίσουρε̱, πληθ. φε̱ρτέλjετε̱.

φε̱ρτελjόσ ἢ *φε̱ρτελjόνj* (Περμέτ.) = γρίσ ρόbε̱νε̱ τσόπα-τσόπα. — φερφουλόj (bogdan).

φε̱ὅε̱λῖj (γ) [Λατ. fistula = σῦριγξ] ἴδ. βεὅελῖj, φε̱ρὅε̱λῖj (Κροῦjα), φε̱ρὅελέj (τ), φρασουλῖj (γ), φρουὅουλῖj (Καβ.) = συρίζω, σφυρίζω.

φε̱ὅε̱λίμε̱-α (γ) ἴδ. βε̱ὅε̱λίμε̱-α, φε̱ρὅελίμε̱-α (τ) πληθ. φε̱ὅε̱λίματε̱ (γ) φε̱ρὅε̱λίματε̱ (τ), φραὅουλίμε̱-α (γ) πληθ. φραὅουλίματε̱, φρουὅουλίμε̱-α πληθ. φρουὅουλίματε̱

(ι) *φε̱ὅτίρε̱* (bogdan), ε-φεὅτίρε̱ = ὁ-ἡ δύσκολος — τε̱-φε̱ὅτίρε̱τε̱ οὐδ. = ἡ δυσκολία.— πούνε̱ τε̱ φεὅτίρα = δύσκολα πράγματα.

φε̱ὅτίj (budi) ἐπίρ. = δυσκόλως, δύσκολα. — ἄὅτε̱ φε̱ὅτίj = εἶναι δύσκολον.— ἀντίθ. oudób = εὔκολον — με̱-τε̱-ι ἄὅτε̱ φε̱ὅτῖj (budi) = μοῦσοῦ-τοῦ εἶναι δύσκολον. = δυσκολεύομαι-σαι-ται. — τε̱ τσίλjιτ ασνdovjε̄ κάφὅε̱ σ' ι ἄὅτε̱ φε̱ὅτίj πε̱ρ τε̱ bᾶαμ (budi) = εἰς τὸν ὁποῖον οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι δύσκολον νὰ τὸ κάμῃ.

(ι-ε) *φέὅιμ-ι-ε-jα* (budi) = εὐσεβής.

φέὅιμ (budi) ἐπίρ. = εὐσεβῶς.

φέὅτε̱-α (Σ) (γ) = ἑορτή, πληθ. φέσστατε̱ καὶ κρέμτε-jα (τ) πληθ. τε̱ κρέμτετε̱.

φεὅτόj (γ) κρεμτόνj (τ), μbᾶj τε̱ κρέμτε (τ) = ἑορτάζω.

φετ (τ) = τάχιστα, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῷ ἅμα. — έjα φετ! έτσε με φετ! bένε με φετ! χίκj με φετ! τὰ bέντö με φετ.

φετγόχεμ (bogdan) ρ. οὐδ. [Ἰταλ. fatigare] = ἴδ. μουνdόχεμ = κοπιάζω.

φετέρε-ja (Καβ.) πληθ. φετέρετε. φετέρε-jα (Τυραν.) πληθ. φετέρετε = τὸ τηγάνι ποῦ τηγανίζουν. καὶ φερτέρε-jα (Σ), φουρτέρε-jα (Σ), φουλτέρε-jα πληθ. ετε.

φιάλjε-α πληθ. φιάλjετε = λόγος, λέξις, ἴδ. λjενγjιράτε-α ουχάπ φιάλjα = ι dούλj φιάλjα = διεδόθη ὁ λόγος. — κjύö ε λjäτε φιάλjενε = πῶς ἀπεφασίσατε; — φιάλjε περ φιάλjε = κατὰ λέξιν. — jὰμ με νjε φιάλjε με ατὲ = συμφωνῶ. — μbäj ἢ ρούαj φιάλjενε = διατηρῶ τὸν λόγον. — bένj φιάλjε = συνομιλῶ. — φιάλjε ε βιέτερε = παροιμία. — πα φιάλjε = χωρὶς ἄλλο (Τουρκ. μουτλάκ). — κύj βέντ έöτε με φιάλjε = τοῦτο τὸ μέρος εἶνε φιλονικούμενον. — äöτε πα φιάλjε = ἀδιαφιλονίκητον. — με dούλνε φιάλjε = ἀμφισβήτησις. — νdσίερ φιάλjε ἢ χάπ φιάλjε = διαδίδω τὸν λόγον. — άπ φιάλjε = ἀπολογοῦμαι, ἀπαντῶ. — ασνjερï σ' μούντ τ' ι άπι φιάλjε ατὶ = οὐδεὶς δύναται νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ. — λjä φιάλjε = παραγγέλλω. — λjὰ φιάλjε με γόjε ἢ νjε φιάλjε γόjε = ἄφησε παραγγελίαν προφορικῶς. — λjὰ φιάλjε τε öκρούαρε = ἄφησε παραγγελίαν γραπτῶς. — jὰμ με νjï φιάλjε = συμφωνῶ, εἶμαι σύμφωνος. — ι κεπούσ φιάλjενε = τὸν διακόπτω. — μὸς με κεπούτ φιάλjενε = μὴ μὲ διακόπτεις. — φιάλj' ε ρändε = λόγος, βαρύς, προσβλητικός. — με φόλjι φιάλjε τε ράνdα = μὲ προσέβαλε. — ι öκόν φιάλjα = εἰσακούεται. — νούκ' ι öκόν φιάλjα = δὲν εἰσακούεται.

φjαλjόρε-ja = Λεξικόν· πληθ. φιαλjόρετε.

φιαλjετούαρ-όρι (τ) πληθ. φιαλjετόρετε. — τὸ θηλ. φιαλjετόρε-jα: πληθ. φιαλjετόρετε.

φιαλjετόïj (τ) = λογομαχῶ.

φιαλjόχεμ (γ) συνερίζομαι, κάμνω λογοτριβήν.

φιjάν-ι (γ), κούμε-jα (Περμέτ.) [Λατ. filius = υἱὸς] = ἀναδεκτός, βαπτιστικός· πληθ. φιjάνετε, κούμετε· ἴδ. φάμουλ.

φίjε-ja (Ἐλβασ.) ἴδ. φίλ-ι πληθ. φίjετε.

φιέρρε-α (γ) ἴδ. θίερρε-α (τ).

φίερ (τ). φῖρ-ι (γ) (πληθ. ἄχρηστος) = ἡ φτέρι, ἡ πτέρις.

φιέρẹ-α (γ) θιέρẹ-α (τ) = ἡ φακή.

φιερίσtẹ-α καὶ *φιρίσtẹ-α* (συνηρ.) = βẹντ κjι bῖν φίερ.

φίκ (Τυραν.) φτίκ (Κρούjα) ρ. = σούαj, πορρίσ ρ. ἃ ἴδ. — ἀόρ. φίκα-ε-ου, μτχ φίκουνẹ. — παθ φῖκεμ (Τυραν.) ρ. οὐδ. = σβύνω· 2) λιποθυμῶ. (τẹ) *φίκουνιτẹ* (Τυρπν.) = ἡ λιποθυμία.

φίκ-ου: πληθ. φίκjτẹ = [Λατ. ficus) = σῦκον· 2) συκῆ. — φίκ bουφ = φίκου ι πα πιέκẹ. — πληθ. φίκjτẹ bούφα = φίκj τẹ πα πιέκẹ.

φικάτεμ (Τυραν.) = jαμ τέρẹ πάκẹζẹ, νούκẹ jάμ τέρẹ φάρε (ἐπὶ ἐν δυμάτων κ.τ.λ.).

φjούγι-φjούγẹν-φjούγẹν (Τετόβα, Πιζρένdι), φjούγιμ-φjοῦκνι-φjούγινẹ ρ. ἐνεργ. = ρίπτω· ἴδ. χ̇έθ (Τετόβα), ἀόρ. φjοῦγα-ε-ι, μτχ. φjούγουνẹ· (Πιζρένdι) ἐπὶ γεννημάτων = χ̇εθ γρούνινẹ, έλjbινẹ.

φίλ-ι = νῆμα, ράμμα, κλωστή. — καὶ φίjε-jα (Ἐλβασ.) πληθ. φίjτẹ καὶ φίjετẹ. — ἴδ. πẽ-νι (γ)· ε νdᾶν φίλινẹ κάτρẹσ̈ = ἀκριβῶς. — dύ φίjσ̈ (bogdan) [ἐκ τοῦ φίλ-ι = νῆμα]=dύ φίλσ̈ (Σ) = dύ φίjεσ̈ (Ἐλβασ.) = διπλῶς. — με νjẹ φίλ = ἁπλοῦν· σούμẹ φίjσ̈ (bogdan) = πολλαπλασίως. — τρέ φίjσ̈ (τ) τρε φίλσ̈ (Σ), τρέ φίλεσ̈ = τριπλᾶ. — κάτρẹ φίjσ̈, κάτρẹ φίλσ̈, κάτρẹ φίjεσ̈ = τετραπλῶς· ἴδ. νjẹμẹζάj-dυμẹζάj-τρεμẹζάj-κατρẹμẹζάj. — μόρα dύ φίj ἢ dύ φίλ πλjάτσ̈κα = ἔλαβον διπλᾶ λάφυρα, dύ φίjε πλjάτσ̈κα (Ἐλβασ.) τρῖ, κάτρẹ φίj ἢ φίλ ἢ φίjẹ κ.τ.λ. — πληθ. φίλ-τẹ καὶ φίjτẹ. — σ̈πẹτόβα νγα φίλι = μόλις ἐγλύτωσα. — ζᾶ φῖλ (γ. budi) = φιλόϊj = ἀρχίζω καὶ ζẽ φῖλ (τ). — ζᾶ φῖλ ε σόσ (bogdan) = φιλόϊj ε μbαρόj σ' τẹ ζẹ φῖλ (τ), σ' ε ζẹ φῖλ (τ). — νdẹ φίj (= νdẹ φῖλ) τẹ μόρτεσẹ = εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ θανάτου.

φιλόϊj (Σ. Τυραν.) = μνηστεύω, ἀρραβωνίζω· φιλόχ̇εμ παθ. ἴδ. μbουλjόj.

φῖλ: ἐπίρ. = κατάμονος· φίλθι (Περμέτ.) jαμ φῖλ, ἢ jαμ φίλθι = εἶμαι κατάμονος.

φιλικάτ (γ), φιλθιμονακάτ (Περμέτ) [ἐκ τοῦ φίλθι καὶ μοναχά]· φίλθι ε bẹρα κẹτẹ πούνẹ = μοναχὸς τὸ ἔκαμα τοῦτο. — φῖλθι χ̇ᾶ, φίλθι πῖ, φίλθι ρρῖ (Περμ.) μοναχὸς τρώγω, μοναχὸς πίνω, μοναχὸς κάθημαι.

φιλjικάτ-ι (γ) φιλjεκάτ (Σ) φιλjεκάτ βέτẹμẹ (Σ)· φjέτ φιλικάτ νdẹ σ̈τẹπῖ (γ) ἢ βέτẹμẹ φιλjικάτι = ἐκοιμήθη μοναχὸς εἰς τὴν οἰκίαν. — μίρẹ

φίλι (bogdan) = propriamente. μίρε φίλε (bogdan) = τὸ ὀγρηγορώτερον.

φιλόj (γ) ρ. = ἀρχίζω· ζᾶ φῖλ (γ) ζᾶ φίλε (budi) νίσ ἢ νίσι (τ)· ἀντίθ. μbαρόj.

φιλjίκε-jα ἴδ. θιλjέ-jα πληθ. φιλjίκετε.

φίνjε-α: πληθ. φίνjατε = τὸ ἀπὸ τῆς στάχτης ἀποστάζον ὕδωρ = ἀλυσίβα.

φινάκ-ου-ε-jα (Βεράτ.) [ἐκ τοῦ fino καὶ καταλήξ. νακ] ἴδ. dινάκ ου-ε-jα.

φίσ-ι = φύσις· 2) συγγένεια πληθ. φίσνατε καὶ φίσρατε (τ) καὶ νατύρε-α (Σ).

(ι) *φίσεμ-ι-ε-jα* = φυσικὸς 2) εὐγενής

φῖρ-ι (γ) συνηρ. ἴδ. φίερ-ι (πληθ. ἄχρηστος).

φίρε-α (πληθ. ἄχρηστος)· bέν φίρε = κjὸ κjι μενγόν μbας τε πεσ̈νούεμιτ.

φιρίσ̈τε-α πληθ. φιρίσ̈τατε ἴδ. φιερίσ̈τε-α.

φιρόσ [φίρε-α] ρ. παθ. φιρόσεμ = κάμνει φίρα.

φίσ̈ (Σ) νjι φίσ̈, dυ φίσ̈, τρε φίσ̈ = ἁπλοῦς, διπλοῦς, τριπλοῦς κτλ.

φίσ̈κ-ου (Dibρα) ἴδ. θίκε-α.

φίσ̈κ (τ) ἴδ. βύσ̈κ (γ), φίσ̈κεμ ἴδ. βύσ̈κεμ (γ).

(ι-ε) *φίσ̈κετε* (τ) φίσ̈κουρε (τ) = (ι-ε) βύσ̈κετε (γ).

φισνίκ-ου: πληθ. φισνίκετε (Σκοdρα-bogdan) = εὐγενὴς (Τουρκ. σοjλjῖ) φισνίκε-jα πληθ. φισνίκετε = ἴδ. (ι-ε) φίσμ-ι-ε-jα.

φίσ̈κε-α (Τυραν.) πληθ. φίσ̈κατε = εἶδος ἐργαλείου ἐκ ξύλου μὲ τὸ ὁποῖον ἀνακατόνουσι τὸ ρύζι ὅταν τὸ κοπανίζουν εἰς τὸ γουδὶ τὸ μεγάλο, διὰ νὰ τὸ ξεφλουδίσουν.

φισ̈νjάρ-ι (Ἐλβασ.) = κουνάβι = εἶδος ζῴου πληθ. φισ̈νjάρετε.

φίτσε-jα = πάροπτον (ἐπὶ ὀπωρικῶν) κοινῶς παραψημένον· πληθ. φίτσετε.

φιτίλj-ι = θρυαλλὶς κοινῶς φυτίλιον πληθ. φιτίλjατε.

φιτίμ-ι: κέρδος πληθ. φιτίμετε.

φιτόj φιτόνj = κερδίζω, ἀποκτῶ, ἀντιθ. dαμόj ι φιτόβα τρῖ λjόdρα = τὸν ἐκέρδησα τρία παιγνίδια. — φιτόχεμ (γ) φιτόνεμ (τ) παθ.

φιτόρε-α (budi) = ἴδ. φυτύρε-α = ὄψις, μορφὴ (ἐπὶ ἐμψύχων ἐκ τοῦ pitura καὶ φάκjε = ἐπὶ ἐμψύχων καὶ ἀψύχων).

φκjόλε-α (γ) πληθ. φκjόλετε = λῖν' ι ρράχουνε ε ι κρέχουνε ι νdρέκjουρε περ τε τιέρρε.

φλjάκεμ : ρ. = φλογίζω-ζομαι, καταφλέγω-γομαι.
φλjάκ : επιρ. = κατ' εὐθεῖαν.
φλjάκε-α (πληθ. ἄχρηστος) = φλόξ, κοινῶς φλόγα.
(ι-ε) *φλjάκετε* = φλογερός-ά.
φλjακαρέσ-ι (Σ), σουπλjάκε-α πληθ. σουπλjάκατε· ι ρασε νjί φλjακαρέσ (Σ) = σουπλjάκε-α πληθ. σουπλjάκατε· ι ράσε νjί φλjακαρέσ (Σ) ι ρασε νjε σουπλjάκε.
φλjάμε-α (Τυραν.) πληθ. φλjάμετε = ἀρρώστεια τῶν τετραπόδων ζώων καὶ πτηνῶν· ρρούφε-α (γ) πληθ. ρρούφατε, ρρούφκε-α πληθ. ρρούφκατε (Περμέτ.) = καταρροή 2) νερουλὸν αὐγόν.
φλjαυόσεμ (Σ) = εἶμαι συναχωμένος = ἔχω καταρροήν· με ζε ρρούφα ἢ κάμμ ρρούφενε (γ). — τε ρράχτε φλjάμα (γ) = τε σίε φλjάμετε (γ).
φλάμbουρε φλάμουρε (γ. Μαλjεσία) ἴδ. πρε-jα κοινῶς τὸ φλάμπουρο.
φλάμουρε-α, φλάμουρ-ι (budi) = ἡ σημαία (Τουρκ. baϊράκ ἢ σανdσακ) ι ράνε φλάμουρε = ι ρανε πρε = μ' ὅλον τὸ τάγμα τῆς σημαίας.
φλjάσ = ρ. ὁμιλῶ. — φλjάσ κεκj περ ατέ = τὸν κατηγορῶ. — με φλjετ boῦρρι = μὲ μαλλόνει ὁ ἄνδρας. — μα φόλjι = μοῦ τὸ ἔταξεν.
φλjε̄ (γ) φλjε̄ (τ) ρ. = κοιμοῦμαι ἀόρ. φλjέτα καὶ φjέτα· μτχ. φλjέτουνε καὶ φjέτουνε. — φλε̄ ἀντιθ. jάμ κjούτε καὶ jαμ τσούτε (Σ). — με μέρρ γjοῦμι ἀντιθ. κjόχεμ καὶ τσόχεμ (Σ) — βε̄ μbε γjούμε ἀντιθ. κjύj καὶ τσój (Σ) 2) φλε̄ = ἀποθνήσκω. — Εδὲ ποσᾶ θᾶ κετέ φjέτι (Πραξ. τῶν Ἀποστόλων Κεφ. Ζ. 60) = «Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐκοιμήθη.
φλjέγε-α (Σ) = νjι φλjέγε πίσε (Σ) = νjι φίjε πίσε (Ἐλβασ.) (βέτσε κετού νdεγjόχετε κιjο φjαλjε).
φλέγε-α (Τυραν) = κανάτ' ι dέρεσε, = φλέγουρατε ε dέρεσε φλjέτετε = αἱ πτέρυγες, τὰ φύλλα τῆς θύρας· 2) φλjέγουρατ' ε χούνdεσε = φέjετ ε χούνdεσε = τὰ ρουθούνια.
φλjέγουρε: ἐπίρ = bίγε· ε τσάβα φλjέγουρε = bίγε.
φλjέρεdöί-ου ???.
φλjέτεζε-α τὸ πτερὸν τῆς σαΐτας.
φλjέτε-α (γ) = πτέρυξ καὶ (τ) = φύλλον. — ἀντιθ. γjέθε-jα πληθ. φλjέτετε = τὰ φύλλα 2) τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου.
φλjίτεμ παθ. τοῦ φλjάσ. — φλjίτετε σέ do τε bενετε κεσтоὺ = ᾄδεται ὅτι οὕτω μέλλει γενέσθαι.

φλjόκ-ου πλήθ. φλjόκετε = αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς, ἡ κόμη.
φλjιόκ-γου (τ) πλήθ. φλjόγjετε ??? ⟨νιφάς, πόκος⟩.
φλjοκάτε-α [φλjοκε-α] = ἴδ. dööκε-α.
φλjορῖ-νι (γ) φλjορῖου (τ) πλήθ. φλjορίνjτε = νόμισμα χρυσοῦν, χρυσὸς κοιν. μάλαμα ἴδ. άρ-ι.
φλjούτουρε-α: πλήθ. φλjούτουρατε [κατ' ἀναγραμματισμὸν πτερωτά] κοιν. πεταλοῦδα, ψυχοῦλα.
φλjουτουράκ-ου: πλήθ. φλjουτουράκετε=αὐ κjε φλjουτουρόν.
φλjουτουράκε-jα: πλήθ. φλjουτουράκετε=αjό κjε φλjουτουρόν.
φλjουτουρίμθι ('Ελβασ. Βεράτ.) φλjουρίμιθι = πεταχτά, 'ς τὰ πεταχτά. φλjουτουρίμ (Σ) μbε φλjούρε (Τυραν.). — βράβα ζόγουνε μbε φλjούρε=ἐνῷ ἐπετοῦσε.
φλjουτουρίμ-ι ἀφηρ. πλήθ. φλjουτουρίμετε, φλjουρίμ-ι πλήθ. φλjουρίμετε=τὸ πετᾶν τὸ πάταγμα.
φλjουτουρόνj φλjουρόνj (budi) ρ. οὐδ. = πετῶ. φλετερόj [φλjέτε-α].
φλjόκε-γjάτε-ι-ε-jα: πλήθ. τετε ἀρσ. τατε θηλ. = μακρομάλλης.
φλjοκε-ζῖ-ου φλjοκε-ζέζε-α: πλήθ. ζέστε ἀρσ. ζέζατε θηλ.=μαυρομάλλης.
φλjόκε-σκούρτενε-ι-α: πλήθ. νιτε ἀρσ. τενατε θηλ. = κοντομάλλης.
φλούτσκε-α: φλjούτσκατε (Βεράτ-Περμέτ.) ἴδ. πλούτσκε-α ('Αργυρ.) bouöλjίκjε-jα (Καβ.) = φυσαλὶς-ίδος πόμφυξ.
φλjυτυρῖj. ρ. = φρυάσσω. — ἴδ. σφυτυρῖj ('Ελβασ.).
φλjυτυρίμ-ι=φρυαγμὸς (Τυραν).
φόρbλjε-α ('Ελβασ.) = σκουπίδια ἀπὸ φλοῦδες ψιλαῖς (ὡς μήλων, ἀπιδίων, κυδωνίων κτλ. —) μὸς bᾶν φόρbλjα περδε̃=μὴ κάμνῃς σκουπίδια κατὰ γῆς. — πλήθ. φόρbλjατε.
φόλε-α (Περμέτ), τοκά-jα (Βεράτ), πούλε-α [Τουρκ. πουλά] = πούλε μὲ γρέπ α πα γρέπ.
φόρε-α (τ) = με φόρε
φόρλjε-α πλήθ. φόρλjατε = εἶδος τυροῦ.
φόρμε-α [Λατ. forma] = μορφή, σχῆμα, εἶδος. 2) χόανον, τύπος (Τουρκ. καλούπ) [forma = μορφὴ = ἀναγραμματισμός].
φόρμελjε-α (γ) πλήθ. φόρμελjατε. — ἴδ. θερῖ.
φορμένεμ: = μορφόνομαι.
φόöνjε-α: πλήθ. φόöνjετε = βρέφος, νήπιον.

φόρτ: ἐπίρ. [Λατ. forte, Ἑλλην. σ-φόδρα] = δυνατὰ, ἰσχυρῶς 2) σφόδρα, λίαν.

(ι-ε) *φόρτε̱-ι* [Λατ. fortis] = δυνατὸς, ἰσχυρὸς ἀντιθ. ι-ε-bούτε̱-ι. ούθουλ' ε φόρτε̱.

φόρτσε̱-α: πληθ. φόρτσατε̱ = δύναμις, ρώμη, ἰσχύς. — φορτσάτ-ι (πληθ. ἄχρ.), φορτσάdε̱-α (γ) πληθ. φορτσάdατε̱ ἴδ. φουκjῖ-α. μᾶ φόρτ (γ) με̱ φόρτ (τ) = μάλιστα, κατ' ἐξοχήν. — πε̱ρχέρε̱ με κ' ἀνdα με γjούτουνε̱, πο μᾶ φόρτ dίμενιτ = πάντοτε ἀγαπῶ νὰ κυνηγήσω, ἀλλὰ μάλιστα ἐν καιρῷ χειμῶνος.

φορτσόj-όνj-όχε̱μ-όνεμ (γ. τ.) = ἐνδυναμόνω-νομαι. μάρρ φουκjῖ φόρτεμ (budi) = σκληραίνομαι.

φύρbε̱-α (γ) πληθ. φύρbατε̱ = κουφιοκάρυδον. — ἀρρε̱ φύρbε̱ = ἀρρε̱ παθελjπ. — φύτσε̱-α (Ἐλβασ.) πληθ. φύτσατε̱ κοιν. κουφιοκάρυδον.

φραγjόνj-όνεμ. (Περμετ.) = ξηροψήνω-νομαι (κοιν. φρύγανα) ἰδ. θέκ-εμ.

φράκj-ι (γ) = θατε̱σίνjε̱, κόχε̱ κjι bᾶχετε̱ πρέj έρε̱σε̱ φτόχε̱τε̱. — πληθ. ἄχρηστος φράκjνατε̱, ἰδ. ατσαρῖ-α, σινγε̱ρρίμ-ι.

φρανγj-α (γ) ἴδ. μαdσγάλε̱-α ἢ μασγάλε̱-α πληθ. φρανγjῖτε̱.

φρανγjούζε̱-α κοιν. φαγοῦσα, πληθ. φρανγjούζατε̱

φράσ̈ε̱ν (γ) φράσ̈ε̱ρ (τ) = φράξος κοιν. εἶδος δένδρου. — πληθ. φράσ̈ε̱νατε̱, φράσ̈ε̱ρατε̱ (τ).

φρασ̈ούλε-jα πληθ. φρασούλετε̱, φρασόλε-jα πληθ. φρασόλετε̱. — γρόσε̱-α (γ) πληθ. γρόσε̱τε̱ = φασούλια, φασόλια.

φρασ̈ουλῖj (γ) ἰδ. φε̱ρσ̈ε̱λέj (τ).

φρασ̈ουλίμε̱-α ἴδ. φε̱ρσ̈ε̱λίμε̱-α πληθ. φρασ̈ουλίματε̱.

φρῦj (γ) φρῦj (τ) [φρύμε̱-α] ρ. ἐνερ. = πνέω, φυσῶ, ριπίζω. [Λατ. flo, Ἑλλην. φλάω, φλέω, φλύω, πνέω]. — φρῦν έρα = πνέει ὁ ἄνεμος. — φρῦj κjούρρατε̱ = φυσῶ τὰς μύξας. — φρῦj γjέλε̱σ̈ε̱ ε̱ φτόφετε̱. — φρῦj τσαλjίκουνε̱ = φουσκόνω τὸ ἀσκί. — ι φρῦj φῦλιτ = παίζω τὸν αὐλόν. — ἀόρ. φρῦνα-ε-ι (γ) φρύjτα-ε-ι (τ) μτχ. φρῦμε̱ (γ) φρύρε̱ (τ), καὶ φρύjτουρε̱ (τ) ἀντίθ. τσ̈φρῦιj. — παθ. φρῦχεμ (γ) φρῦνεμ (τ).

φρύμε̱-α: πληθ. φρύματε̱ = πνεῦμα, πνοή, ἀναπνοή. — μάρρ φρύμε̱ = ἀναπνέω. — μ' ουζοῦ φρύμα = ἐπιάσθηκεν ἡ ἀναπνοή μου.

φρύμε̱-α (Jακόβα) έρε̱-α = ἄνεμος. — φρύμ' ε γjάλε̱ = ψυχὴ ζῶσα. — ποσὶ bαγε̱τὶ με φρύμε̱ = ψυχικός, ζωϊκός. — Φρύμ' ε Σε̱νjτε̱ρούαρε̱

(τ) = Σπῖρτι Σένjτ (γ) = τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. — φρύμ' ε κέκjε ἢ φρύμ' ε λjίγε = τὸ κακὸν πνεῦμα, τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα, τὸ δαιμόνιον. — δᾶ φρύμεν' ε παντάjμε = ἔδωκε τὴν τελευταίαν ἀναπνοήν, ἀπέθανεν.

φροῦθ-ι (γ) φροῦθ-ι (τ) (πληθ. ἄχρηστος) κοιν. ὀστρακιά.

φρούσκουλε-α (τ) πληθ. φρούσκουλατε φραγγέλιον, μάστιξ. καὶ σούφρε-α (Ἐλβασ.) = ῥάβδος, πληθ. σούφρατε, θούπρε α (Σ) πληθ. θούπρατε, βίσκουλε-α (Σ) πληθ. βίσκουλατε.

φουσκουλόνj (τ) = φραγγελῶ, μαστίζω. — βισκουλόj (Σ) = ῥαβδίζω.

φρουσουλῖj (Καβ.) ἴδ. βεσελῖj (γ).

φρουσουλίμε-α (Καβ.) ἴδ. βεσελίμε-α (γ) πληθ. φρουσουλίματε.

φράτ-ι (γ) πληθ. φρέτενετε=μοναχὸς τῶν Καθολικῶν, καλόγηρος Δυτικός.

φρε̄-νι (γ) φρε̄-ρι (τ) [Λατ. frenum] πληθ. φρένjτε καὶ φρένjτε = χαλινός. 2) φρε̄-ρι (Περμέτ.) ἴδ. ρρουβᾶ-νι (Ἐλβασ.).

φρέρεζε-α (Βεράτ.) πληθ. φρέρεζατε = ρρουβᾶνι ι ρρούσιτ σι τ' ι χάσ κόκjετε.

φρε̄θ-ι (γ) φρε̄θ-ι (τ) = εἶδος ἀσθενείας εἰς τὰς ῥῖνας τῶν ἵππων, ἐνίοτε καὶ τῶν νηπίων.

φρικατσάκ-ου-ε-jα: πληθ. κετε ἀρσ. κετε θηλ. = φρικατσάρ-ι-ε-jα = δειλός, φοβιτσάρης. καὶ φρίκεσ-ι πληθ. φρίκεσιτε, φρίγεσ-ι (Σ).

φρίκε-α πληθ. φρίκατε = φόβος. καὶ φρύκε-α (Τυραν.) καμ φρίκε = φοβοῦμαι. — ι σ̈τιε φρίκενε = τὸν φοβερίζω. — jάνε φρίκε = εἶναι φόβοι πολέμων. — ἆστε φρίκε = ὑπάρχει φόβος.

(ι) *φρίκεσιμ-ι*, ε-φρίκεσιμε-jα = φοβερὸς-ά.

φρικόj (Ἀργυρ.) = φοβερίζω, φρικόνj (budi) = φοβερίζω τινά. — φρικετσόj (γ), φρικεσόνj (Βεράτ.-Περμέτ.) φρικόj (Σ) καὶ φριγόj (Σ) φρικσόj (Τυραν.) παθ. φρικόνεμ = φοβοῦμαι κ.τ.λ.

φρύjτ-ι (bogdan) ἴδ. πέμε-α.

φρυμούαρ-όρι (τ) φρυμούερ-όρι (συνηρ.) φρυμοῦρ-όρι = πνευματικός. — φρυμόρε-jα = πνευματική, καὶ φρυμάκ-ου φρυμάκε-jα = πνευματικός-ή, πληθ. ετε.

φρούερ-φρόρι (γ) καὶ φροῦρ-όρι (γ. συνηρ.) ἴδ. σ̈κούρτ-ι = Φεβρουάριος μήν, καὶ (τ) φροῦαρ-όρι.

φρουjτόνj (budi) = καρποφορῶ.

φσ̈ανε̣τίμ-ι (budi) = πληθ. φσ̈ανε̣τίμετε̣ = σ̈αμτῖνε̣-α = στεναγμός. —
φσ̈α̃j (budi-bogdan) = σ̈αμτῖj ('Ελβασ.) ἀόρ. φσ̈άνα-ε-ι μτχ. φσάαμ (bndi-bogdau)-τε̣-σ̈φα̃μι-τε̣ (budi) = ἀναστεναγμός.
φσ̈άτ-ι (τ) πληθ. φσ̈άτε̣ρατε̣ = χωρίον. πτσ̈ατ-ι (τ) πληθ. πσ̈άτε̣ρατε̣.— κατούντ-dι (γ) πληθ. κατούνdετε̣.
φσ̈ατάρ-ι (τ) = χωρικὸς 2) χωριανὸς, πατριώτης. πληθ. φσ̈ατάρετε̣ πσ̈ατάρ-ι (τ) πληθ. πσ̈ατάρε̣τε̣, θηλ. φσ̈ατάρε-jα, πσ̈ατάρε-jα. πληθ. φσ̈ατάρετε̣, πσ̈ατάρετε̣, κατουνdάρ-ι-ε-jα πληθ. κατουνdάρε̣τε̣ ἀρσ. κατουνdάρετε̣ θηλ.
φσ̈έφε̣-α (γ) = ἡ σκούπα, πσ̈έσε̣-α (τ), μπσ̈έσε̣-α (τ) καὶ με̣σ̈έσε̣-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π. πρὸ τοῦ σ̈. πληθ. ατε̣.
φσ̈έχ̌ (τ) ρ. ἐνερ. παθ. φσ̈ίχ̌εμ. πσ̈εχ̌ (τ) παθ. πσ̈ίχ̌εμ. μπσ̈έχ παθ. μπσ̈ίχ̌εμ, με̣τσ̈έφ (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ πρὸ τοῦ σ̈) τσ̈έφ (γ) τσ̈ίφεμ παθ. — νσ̈έφ (bogdan) = κρύπτω.
φσ̈εχ̌αράκ-ου: πληθ. φσ̈εχ̌αράκε̣τε̣ = κρυπτὸς ἄνθρωπος. —καὶ πσ̈εχ̌αράκ-ου, φσ̈εχ̌ράκ-ου, φσ̈ιχ̌εράκ-ου, μπσ̈εχ̌αράκ-ου, πσ̈εχ̌εράκ-ου. — ἴδ. τινε̣ζάρ-ι (γ).
φσ̈εχ̌ε̣σίρε̣-α (τ) πσ̈εχ̌ε̣σίρε̣-α (τ), μπσ̈εχ̌ε̣σίρε̣-α, με̣σ̈εφε̣σίνε̣-α (γ) ἀφηρ. — πληθ. — ατε̣ = κρυψάνα.
(ι-ε) *φσ̈έχ̌ε̣τε̣* (τ), πσ̈έχ̌ε̣τε̣ (τ), μπσ̈έχ̌ε̣τε̣ (τ), με̣τσέφε̣τε̣ (γ): = κρυπτός-ή.
φσ̈έχουρα (τ) ἐπίρ. πσ̈έχ̌ουρα καὶ πσ̈έχ̌ουραζι, μπσ̈έχ̌ουρα καὶ μπσ̈έχ̌ουραζι (τ) τσ̈έφας (γ) ἐπίρ. = κρύβδην. καὶ με̣τσ̈έφε̣τε̣, (γ) με̣σ̈έφε̣τε̣ (γ).
φσ̈ίj (τ. bogdan) παθ. φσ̈ίχ̌εμ = σπουπίζω-ζομαι. — πσ̈ίj (τ) πσ̈ίχ̌εμ (τ), μπσ̈ίj (τ) μπσ̈ίχεμ, με̣σ̈ίj (γ) (κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ τοῦ σ̈) με̣σ̈ίχ̌εμ τε̣-φσ̈ίρατε̣ = τὰ σκουπίδια.
φσ̈ίκε̣-α (τ) πσ̈ίκε̣-α (τ), μπσ̈ίκε̣-α (τ), με̣σ̈ίκε̣-α (γ) = γοῦσκα.
φσ̈ίκε̣-κάρτε̣, πσ̈ίκε̣-κάρτε̣, μπσ̈ίκε̣-κάρτε̣, με̣σ̈ίκε̣-κάρτε̣ εἶδος θάμνου ἔχοντος φούσκας κροτούσας.
φσ̈ίκε̣ζε̣-α (τ) ὑποκορ. πληθ. φσ̈ίκε̣ζατε̣, πσ̈ίκε̣ζε̣-α (τ) μπσ̈ίκε̣ζε̣-α (τ) με̣σ̈ίκε̣ζε̣-α (γ) κατ' ἀποβολὴν τοῦ π πρὸ σ̈.
φσ̈ικ (τ), ρ. ἐνερ. πσ̈ίκ (τ), μπσ̈ίκ (τ), με̣σ̈ίκ (γ) παθ. φσ̈ίκεμ (τ), πσ̈ίκεμ (τ), μπσ̈ίκεμ, με̣σ̈ίκεμ (γ) = τούκε ράχουρε̣ εbε̣νj τ' ι φσ̈ίκετε̣ (τ' ι bε̣νετε̣ φσ̈ίκα, φσ̈ίκα μίσ̈ι).

φσΐχεu (τ) πσΐχεμ (τ), μgτσΐφεμ, τσΐφεμ (γ)=κρύπτομαι. καὶ τσΐφεμ (γ) μgτσΐφεμ (γ). — καὶ παθ. τοῦ φσΐj=σκουπίζω.

φτέσεσ-ι (γ)=αὐ κjg φτόνj=θgρρέτ πgρ dάσμg) [ἐκ τοῦ φτέσg-α=πρόσκλησις. ἀπηρχαιωμένη λέξις] πληθ. φτέσgσιτg.

φτόνj-φτόνεμ παθ.=θgρρέσ πgρ dάσμg (Σ) [Ἰταλ. invitare] παροιμ.— κουσ̈ βέτε παφτούαρg, ε γjgν πα σ̈τρούαρg. — ἴδ. γρίσ̈, γgρσ̈έσ ρ. — Περμέτ.)=φτόνj με dασ̈ α με κουλjάτσ̈ (=προσκαλῶ εἰς τὸν γάμον μὲ ἔξοδα) καὶ γριῶ ἢ γgρσ̈έσ (Περμέτ.)=προσκαλῶ μὲ λόγον (=ἄνευ ἐξόδων).

φτίκ (Κροῦjα)= ἴδ. φίκ. ρ. φτίκεμ=ἴδ. φίκεμ ρ.

φτιλζόj-όνεμ (Βεράτ), φτιλόj (γ) (Τυραν. Καβ. Κροῦjα) φτιλόνj (budi) ρ. ἐνερ.=σ̈τελίσ. 2) ἐπεξηγῶ (budi) φτιλόχεμ (γ)=σ̈τgλίζεμ ρ.

φτόφ (γ) φτόχ (τ)=κρυόνω τι. — φτόφεμ-φτόχεμ=κρυόνω.

φτόφερg (γ) φτόχετg (τ)=ἐπίρ.=ψυχρῶς.

(ι-ε) *φτόχgτg-ι-α* φτόφgτg-ι-α: ἐπίθ. τὸ οὐδ. τg φτόχgτg-ιτg, τg φτόφgτg-ιτg. — σότ ἄσ̈τg φτόφgτg=σήμερον εἶναι κρῦον. — σότ bᾶν τg φτόφgτg=σήμερον κάμει κρῦον.

φτοχgσίρg-α (τ), φτοφgσίνg-α (γ)=κρυάδα. πληθ. — ατg. βενd' ι φτόφgτg=κjι νούκg σ̈εφ dίελ. ἴδ. χιεσίνg-α.

φτοῦα-όϊ πληθ. φτόνjτg,=κυδῶνι. 2) κυδωνιά, φτοῦε-όϊ (γ) φτούε-όνι (Σ) φτοῦ-όϊ (γ. συνηρ).

φτούε-ja (γ)=χρονιάρικη γίδα. — φτοῦjα (γ. συνηρ.), φουτjάκε-jα (Ἐλβασ.) φτούjgζg-α. — ὑποκορ.

φύελ-ι (τ), φῦλ-ι (γ. συνηρ.) φέλ-ι (Σ) πληθ. φύεjτg, φύjετg (τ) ι bίε φύελιτ = παίζω τὸν αὐλόν.— ι ράσ̈g φύελιτ = ἔπαιξα τὸν αὐλόν.

φυελούαρ-όρι (τ) φυελούερ-όρι (γ), φυλοῦρ-όρι (συνηρ.) πληθ. φυελόρgτg καὶ φυλόρgτg=αὐλητής. — φυελόρε-jα πληθ, φυελόρετg θηλ.

φύερ-ι (τ) ἴδ. φῖρ.

φύτ-ι πληθ. φύνατg, φύτνετg = bῖρα ε κjάφεσg κjι σ̈κόν τg νγρᾶνgτg πgρμbρένdα ἴδ. γρύκg-α, τύτg-α· 2) ὁ λαιμός. — ε κάπα πgρ φύτι= τὸν ἔπιασα ἀπὸ τὸν λαιμόν· μg νγgτσι νjῖ ἑσ̈τgνg vdg φύτ.

φυτόρg-α, φετύρg α = μορφή, ὄψις,— ι ουπρίσ̈ φυτύρα νγα φρίκα· κᾶ φυτύρg τg βέρdg=ἔχει ὠχρὰν ὄψιν. — τρῖ φυτύρgσ̈ νjί Περgνdi.

φούγg-α=συκοφάγος, πτηνόν, πληθ. φούγατg.

φουκjῑ-α = δύναμις, ἰσχύς πληθ. φουκjίτε̣. — σ' κᾶμ φουκjῑ = ἀδυνατῶ. — μ'ουπρε̄ φουκjῑα ἢ μ'ουπρένε̣ φουκjίτε̣ = ἐξηντλήθησαν αἱ δυνάμεις μου ἴδ. μ' ουπρένε̣ κράχ̄ατε̣ = ἀπηύδησα.

(ι-ε) *φουκjίσ̈ιμ-ι-ε-ja* = δυνατός-ή, ἰσχυρός-ά· καὶ (ι-ε) φουκjίτσ̈ιμ-ι-ε-jα θηλ.

φουλίκj-φε̣λίκj (γ. τ.) = ἐντροπιάζω, λερόνω. — φουλίκεμ = ἐντροπιάζομαι, λερόνομαι.

φουλjέτε̣-α (Σ) (τὸ δένδρον) = τσαράτσ-ι (Τυραν.) καὶ καλjιbóbε̣ α (Σ) (ὁ καρπὸς) πληθ. καλjíbobατε̣.

(ι-ε) *φουλίκε̣τε̣* (γ. Ἐλβασ.) (ι-ε) φε̣λίκε̣τε̣ (τ) ἐπιθ. = ἐντροπιασμενος 2) λερωμένος (τ. Σ.).

φουλjκῖνι (Σ) πληθ. φουλjκjίνjτε̣ = σιαγὼν καὶ (Σ. Κροῦjα) (Τυραν.) φουλjκjίνjε̣-α πληθ. φουλjκjίνjατε̣ = νόφουλε̣·α: πληθ. ατε̣.

φουλίμ-ι: πληθ. — ίμετε̣ (ἄχρηστος) = φύσημα (ἀνέμου) τοῦ ρήματος *φουλόν* = φυσᾷ (ἄνεμος).

φούντ-dι (πληθ. φούνdετε̣ ἄχρηστος) [Ἑλλην. ποντ-ος, Λατ. fundus] = πυθμήν, βάθος, πάτος, τὸ κάτω μέρος. — νdε̣ φουντ ἢ με̣ νdε̣ φουντ = εἰς τὸ τέλος.

φουνdόσ (τ) ρ. = ρίπτω τινά εἰς τὸ βάθος, φουντόj (Σ) φουνdόσεμ (τ) παθ. φουνdόχ̄εμ (Σ).

φουνdε̣ρρῖ-α πληθ. φουνdε̣ρρίτε̣ = τὰ ὅσα ἀπομένουσιν εἰς τὸν πάτον· κονῶς τὰ ἀπομεινάρια.

φούρκ-ου, σφούρκ-ου (Σ) κοινῶς δικοῦλι, διχάλα = γεωργικὸν ἐργαλεῖον δι' οὗ συνάζουσι τὸν χόρτον· πλ. φούρκjετε̣, σφούρκjετε̣, τε̣ρφούρκjετε̣.

φούρκε̣-α [Λατ. furca] = ἡ ἠλακάτη κοινῶς ἡ ρόκα (κjε̣ τιέρρε̣νε̣) πληθ. φούρκατε̣.

φουρκάτσε-ja (Βερατ.) [ἴδ. φούρκ-ου] = ἴδ. νγαρκάτσε-jα.

φούρρε̣-α, φούρρ-ι [Λατ. furnus] πληθ. φούρρε̣τε̣ = κλίβανος, κοινῶς φοῦρνος [φουρκουλjίτσε̣-α] ἴδ. πρόκε̣.

φουρρί-ja [Ἰταλ. λέξις] = τουρκιστὶ αdσ̈αλjέ.

φουρρε̣βέκjε̣-α, φουρουβέκε̣-α (Περμέτ. Βεράτ.) πληθ. α-τε̣ ἴδ. κουκουβάjκε̣-α.

φουρρίκj-ι πληθ. φουρρίκjατε̣, φουρρίκ-ου (Σ. Τυραν. Περμέτ.) = φωλε̣ά πληθ. φουρίκjτε̣.

φουρράτσ-ι (γ) = μουλῖ κjῖ bλjούεν με χ̌ούρδȩ (=λάκκον ὕδατος).

φουρρόj (γ) = bλjούεj τράσ̈ȩ καὶ φȩρρόj (Κροῦjα) = λjιμόj = με λjίμȩ φȩρρόj χ̌έκουρινȩ. — φουρρόj = bλjούεj vdε μόκȩνετ.

φουρτούνȩ-α [Λατ. fortuna] = θύελλα, τρικυμία, θαλασσοταραχή· πληθ. φουρτούνατȩ ἴδ. θȩλίμ-ι.

φούσ-φουτ-φούτ (γ) καὶ φούτ-φούτ-φούτ (τ) = χώνω ρ. παθ. φοῦτεμ = χώνομαι.

φούσκȩ-α (γ) φούτσκȩ-α (τ) κουρ μπσ̈ίκετȩ λjικούρα = ἡ φοῦσκα.

φουστάν-ι: πληθ. φουστάνετȩ = ἡ φουστανέλα.

φουσ̈ά̈ϊ-α (Βεράτ.) [φσ̈ῦj] = χειρόμακτρον. (Ἰταλ. peceta).

φουσ̈ά̈ρ-ι-ε-jα (γ) = πεδινός-ή· ἀντίθ. μαλjȩσούαρ-όρι καὶ φουσ̈τάρ-ι-εjα, φουσ̈αράκ-ου-ε-jα, φουσ̈νjάκ-ου-ε-jα. — πληθ. φουσ̈άρȩτȩ ἀρσ. φουσ̈άρετȩ θηλ.

φούσ̈ȩ-α πληθ. φούσ̈ατȩ, ρραφσ̈-ι (Jακόβα) = πεδιάς.

φουσ̈νjά̈ρ-ι, φουσ̈νjέρ-ι πληθ. ἀρȩτȩ-έρȩτȩ = ἐργαλεῖον μὲ τὸ ὁποῖον ψαρεύουσιν.

φούσ-φούτ-φούτ = εἰσάγω, ἐμβάζω, βȩ μbρένdα, κȩλάσ σ̈τίε· ἀόρ. φούτα-ε-ι. μτχ. φούτȩ ἢ φούτοννȩ. παθ. φοῦτεμ· ἀντίθ. κȩρρέj, vdσίερ.

φουσ̈κjίνατȩ πληθ. (budi) ? ? ?

φούσκȩ-α καὶ φούτσκε-α, πούφκȩ-α (Τυραν.), φȩλούσκȩ-α (Τυραν.) = φούσκȩ-α (κοὺρ ρρίφετȩ με χ̌ίθȩθ), πληθ. φȩλούσκατȩ. ἴδ. φσ̈ίκȩ-α, πσ̈ίκȩ-α, μπσ̈ίκȩ-α, μȩσ̈ίκȩ-α.

φουσ̈άτȩ-α ἴδ. ουσ̈τερῖ-α = στρατός, στρατόπεδον.

φουφουβέjκȩ-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατȩ = γλαῦξ-κός. — ἢ φουφουβέjκȩ-α (Ἀργυρ.) πληθ. φουφουβέjκατȩ. — ἢ φουρουβέjκȩ-α (Βεράτ.) πληθ. φουρουβέjκατȩ, ἢ φουρρȩβέjκȩ-α (Περμέτ.) πληθ. φουρρȩβέjκατȩ, ἢ κουκουβάjκȩ-α πληθ. κουκουβάjκατȩ.

φυσεκόρε-jα (Σ) = κουλjέτȩ φυσ̈έκȩσ̈. — πληθ. φυσȩκόρετȩ.

Χ̌

χ̌ά̈: ρ. ἐνερ. = τρώγω, ἀόρ. χ̌άνγρα (γ), (τ) χ̌ένγρα, μτχ. νγράνȩ (γ) νγρένȩ (τ). ἀντίθ. βίελ. — μȩ χ̌ά̈ ζέμȩρα μb' ατȩ νjερῖ = ὑποπτεύω αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον. — ε χ̌ά̈ με τȩ μίρȩ.

χabίτεμ (γ)=χαίνω, χάσκω, εἶμαι ἐκστατικός· ἴδ. χουτόιj.
χάδε-ι=ὁ Ἅδης (πληθ. λείπει).
χάε-ja (Σ), χε-jα πληθ, χάετε=ζωοτροφία.
χάεσ-ι (Σ), χάμεσ-ι: πληθ. χάμεσιτε, χάϊστε=φαγᾶς.
χajγέρ-ι (Μυζεκjέjα) ἴδ. χαρμεσ̈ούαρ-όρι.
χajάτ-ι=βένdι κjε ᾶσ̈τε vdενε τσαρδάκουνε, αὐλὴ σκεπασμένη.
χαλακάσ-άτ-άτ (γ), σγαφουλόνj (Βεράτ.) ρ. = ξεγυμνόνω, ξεσκεπάζω. σ̈περdᾶj, σφαγουλόνj κραχαιόρινε = ξεσκεπάζω τὰ στήθη.— παθ. χαλακάτεμ, σφαγουλόνεμ.
χαλj-γρέπ-ι πληθ. χαλj-γρέπατε (γ. Μαλjεσία).
χάλjε-α πληθ. χάλjατε: χάλjε-πέσ̈κου=ψαροκόκκαλον.
χάλjε-ja πληθ. χάλjετε=ἀναγκαῖον, ἀπόπατος.
χαλjινόσ (᾿Ελβασ.) ρ. = καταφθείρω.— ε χαλjινόσι σεμούνdα = τὸν κατέφθειρεν ἡ ἀσθένεια, ὥστε δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας.— χαλjινόσεμ = καταφθείρομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, δὲν εἶναι πλέον ἐπιδεκτικὸς θεραπείας, διότι τὸν ἐσάπισεν ἡ ἀσθένεια.— ου-χαλjινόσ̈ πλjάγα ε νούκε σ̈ερόχετε μᾶ.
χαλjίκjε-ja (᾿Ελβασ.)=καταφθορά, παντελὴς ἀφανισμός, ἐρείπιον, ἐξολοθρευμός.— γερμάδε-α (τ) πληθ. γερμάδατε, τε ρρενούεμετε (Σ).
χαλjίτσ̈-ι πληθ. χαλjίτσ̈ετε=λιθαράκια ἴδ. γουρμάτσ-ι. — χαλjίτσ̈-ι = κοιν. χαλίκι, vjε γοῦρ-ι βόγελjε, ζοῦρ-ι, σ̈οῦρ-ι.
χάμουλ-ι (Τυραν.) καὶ ἄμουλ-ι=ἴδ. bουρίμ-ι πλ. χάμουjτε, ἄμουjτε.
χαμουλόρε-ja (γ)=τσ̈ dο ἄρε κjε ᾶσ̈τε μbιέλε τε λjάσ̈τε (dο με θένε, γροῦν, α έλjπ, α τερσ̈άνε, α τέπε, α θέκενε, α μέλj) μbασσὶ τε κόρρετε ι θόνε χαμουλόρε, α ἄρε χαμουλόρε με vjὶ φιάλjε (γενικῶς) vdε dάτσ̈ με ε σ̈κοῦμε βέτσ̈ (ἐπὶ τὸ μερικώτερον), πό κjε μbίελε γροῦν, ι θόνε γρουνόρε, πό κjε μbίελε τερσ̈ᾶνε, ι θόνε τερσ̈ανόρε, τεπόρε, θεκενόρε, μελjόρε, μισερόρε κ.τ.λ.
χαμελόj (᾿Ελβασ) ἴδ. αμελόιj-χαμελόχεμ=ἴδ. αμελόχεμ.
χαμουρίκ-ου ἴδ. ουρί.
χάμεσ-ι (γ) χάεσ-ι (Σ) vγρένεσ-ι (᾿Αργυρ.) = φαγᾶς. πληθ. χάμεσιτε, χάεσιτε, vγρένεσιτε.— vjερὶ χάμεσ ε βένε πίμεσ = vjέρι χάεσ ε πιανέτσ (Σ).
χανdάρ-ι (τ) [ἴδ. κοιν. κοντάρι] πληθ. χανdαρετε ἴδ. σ̈ούλjτσ-ι.

χ̇ᾶνε̤-α (γ) χ̇άνε̤ζε̤-α (γ), χ̇ε̤νε̤-α (τ), χ̇ενε̤ζε̤-α (τ) πληθ. — ατε̤ = σελήνη. χ̇ᾶν' ε ρ̣ε̄ = νέα σελήνη, ἡ νουμηνία. — χ̇ᾶνα πλjότ = πανσέληνος, πλήθουσα σελήνη. — χ̇ᾶναβdιέρρ̣ε̤ (γ)=φθίνουσα σελήνη δηλ. ἀπὸ τῆς πανσελήνου μέχρι τῆς ἐσχάτης φάσεως ουμbούσ̈ χ̇ᾶνα=ηὔξησεν ἡ σελήνη. — ουϐdοῦρ̣ χ̇ᾶνα=ἔφθινεν ἡ σελήνη.

χ̇ᾶνε̤ζε̤-α (Κρ̣οῦjα) ἴδ. άνε̤ζε̤-α=σφῆκα. πληθ. χ̇ᾶνε̤ζατε̤.

χ̇άνε μόριον χρόνου = πρὸ πολλοῦ. — χ̇άνε σᾶ κᾶ κjε̤ κᾶμ ἁρδε ούνε̤ κε̤τού = πρὸ πολλοῦ ἦλθον ἐδῶ.

χ̇ᾶνούερ̣-όρ̣ι (γ) χ̇ανοῦρ̣-όρ̣ι, χ̇ᾶνόρε-jα (γ), χ̇ε̤νούαρ̣-όρ̣ι (τ), χε̤νόρε-jα (τ) = σεληνιακὸς-ἡ = ὁ ἀνήκων εἰς τὴν σελήνην ἢ εἰς τὴν περίοδον τῆς σελήνης. 2) (γ) ἴδ. βάργε̤σ-ι.

χ̇άπ καὶ *χ̇άπι* (γ) = ἀνοίγω ἁπλῶς, τσέλj = ἀνοίγω μὲ τὸ κλειδί. ἀντίθ. τοῦ χ̇άπ τὸ μbύλ (ἁπλῶς), νdρ̣ῦj (= κλείω μὲ τὸ κλειδί). χ̇απ φιάλjε̤νε̤=διαδίδω τὸν λόγον. — χ̇απ νjε̤ κουϐε̤ντ = ἄρχομαι τῆς ὁμιλίας. — χ̇άπ. πε̤λjχ̇ούρ̣ε̤ = ἀνοίγω τὰ πανιὰ (διὰ νὰ ἀποπλεύσω) τε̤ χ̇άπτε̤ δε̄ου! — παθ. χ̇άπεμ, τσ̈ίλjεμ. ἀντιθ. μbύλεμ, νdρ̣ῦχ̇εμ. νjερίου ι χ̇άπε̤τε̤ = ἀνεπτυγμένος ἄνθρωπος. νjερίου ι μbύλε̤τε̤ = περιωρισμένος.

χ̇απασ̈άλjθι = 'Ελϐασ.) [χ̇απ-σ̈άλjε̤-α] ἐπίρ̣. καὶ χ̇απσ̈άλjθι, χ̇απασ̈άλjε̤ζι ἔτσι χ̇απασ̈άλjθι = έτσε̤ιj τούκε χ̇άπουρ̣ε̤ σ̈άλjε̤τε̤ ἴδ. χ̇άπε̤-α πληθ. χ̇άπατε̤, τσ̈άπε̤-α.

χ̇άπε̤-α = τσ̈άπε̤-α ὁ ἴδ. πληθ. χ̇άπατε̤.

χ̇άπε̤σ-ι (τ) = τὸ κλειδί.

(ι-ε) *χ̇άπε̤τε̤* = ἐπιθ. τὸ ἐπίρ̣. χ̇άπε̤τε̤ = ἀνοικτά.

χ̇απ-σ̈άλjε̤-α ('Ελϐασ.) πληθ. χ̇απ-σ̈άλjατε̤ = βῆμα, έτσε̤ du, τρῖ, χ̇απ - σ̈άλjε̤ = περιπάτησον δύο τρία βήματα. — [παρατηρητέον ὅτι εἶνε σύνθετον ρ̣ῆμα μετὰ οὐσιαστικοῦ] χ̇απόσ (τ) ρ. μτχ. χ̇απόσουρ̣ε̤.

χ̇άρ̣ρ̣ ('Αργ.) μτχ. χ̇άρρ̣ε̤ ἢ χ̇άρρ̣ουρ̣ε̤. — τχ̇άρρ (Βερατ. τ. Περμέτ.) χ̇έρρ (γ)=ρ̣ραλόj dέγατε̤ α bίματε̤.

χ̇αρ̣αbέλj-ι (γ) πληθ. χ̇αραbέλjατε̤ = κοιν. σπουργίτης.

χαρακοπῖ-α πληθ. χαρακοπῖτε̤ = ἀστεϊσμὸς αἰσχρός, αἰσχρολογία. — [χ̇αρακοπῖ-α] = διασκέδασις.

χ̇αρ̣ακοπίσεμ χ̇αραγόπεμ (Βερατ. 'Ελϐασ.) = κάμνω αἰσχροὺς ἀστεϊσμοὺς ἴδ. τάλεμ.

χ̇αρ̣ρ̣ακάτ-ι (Βεράτ.) ἴδ. αρρακάτ-ι

χαρρατίσ-εμ (Βερατ.) ἴδ αρρατίσ-εμ.

χαρράκj-ι (γ) χαρράκjε-jα=αὐ α αjό κjε χαρρόν.

χαρbούτ-ι (τ)=βάρβαρος, ἰδιώτης, ἀγενής. Οἱ Μουσουλμᾶνοι τῆς Ἀλβανίας διαιροῦσι τὸν λαὸν εἰς μπέϋδες, ἀγάδες καὶ χαρbούτας δηλ. ἁπλοῦς ἀνθρώπους μὴ ἔχοντας ὑψηλὴν καταγωγήν.

χάρδε-α (γ) χάρδεjε-jα (Βερατ.) πληθ. χάρδεjετε=εἶδος ἀσθενείας τοῦ λαιμοῦ (scarlatina). — χάρδεjε-jα (γ. bogdan) πληθ. χάρδεjετε, χάρδελjε-α πληθ. ατε.

χαρδίτσε-α πληθ. χαρδίτσατε, χαρδίτσκε-α πληθ. κτε. χαρδούτσε-α πληθ. —ατε καὶ χαρδούτσκε-α πληθ. ατε=ἡ σαύρα, τιμαμούθι, γουστερίτσα ἴδ. ζαπῖ-νι, σαπῖ-ου.

χαρδῖ-α τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου, πληθ. χαρδίτε.

χάρρε-α ἴδ. άρρε-α πληθ. χάρρατε.

χάρρεjε-jα (γ), μέτσκε-α (Περμέτ.)=εἶδος μικροῦ κώνωπος. ἴδ. μουσκόνjε-α: πληθ. χάρρεjετε (γ) μέτσκατε (Περμέτ.).

χαρζάνε-jα πληθ. χαρζάνετε=μικρὰ λαμπάς.

χαρρίνj (Περμέτ.) ἴδ. αρρῖj (Ἀργυρ.-Βεράτ)=φθάνω, προφθάνω.

χάρκ-ου (Λατ. arcum)=τόξον. πληθ. χάρκjετε.

χαρκετούαρ-όρι (τ), χαρκετούερ-όρι (γ), χαρκετούρ-όρι (γ.συνηρ.) χαρκτετόρε-jα=τοξότης.

χαρμεσούαρ-όρι (τ)=κάλj ι πκdρέδουρε κοιν. βαρβᾶτος καὶ χαρμεσούερ -όρι (γ), χαρμεσούρ-όρι (γ) χαjγερ-ι (Μυζεκjέjα).

χαρρόιj: ρ. ἐνερ.=ἐπιλανθάνομαι, λησμονῶ. παθ. χαρρόχεμ (γ), χαρρόνεμ (τ), dάλj ε πίκjεμ με σόκjετε κjι τε μος χαρρόχεμ.

χαρρίμ-ι πληθ. χαρρίμετε=λησμοσύνη.

χαρμούσ-ι (Ἀλβανο-Σικελικὸν)=κελjύσι ι κουνίχουτ.

χαρράκj-ι-ε-jα (Ἐλβ.) πληθ. χαρράκjετε ἀρσ. χαρράκjετε θηλ.=αὐ α αjό κjε χαρρόν, κjε σ' μbᾶ μέντ.

χαρούσε-α (Σ)=ἴδ. αρῖ-ου πληθ. χαρούσατε.

χάρτσ-ι dέρρ ι παdρέδουρε.

χάσ: (Σ)=ἀπαντῶ τινα καθ' ὁδὸν ἴδ. περπιέκ. συναντῶ.

χασdίσεμ (γ. τ.) καλj' ι χασdίσουρε.

χασμάκ-ου (τ) πληθ. χάσμάκετε.

χασάν-ι (Jακόβα)=φίλος, γνώριμος, ὡς λjοτσ-ι παρὰ Σκοδριάνοις.

χ̇άχ̇εμ: παθ. τοῦ χ̇ᾶ. 2) συνερίζομαι: παροιμ. χ̇άχ̇ενε̣ ποσὶ κjέντε̣=τρώγονται σὰν τὰ σκυλ̣ιὰ κοιν. — χ̇άχ̇ενε̣ ὄοκj με ὄοκj = συνερίζονται, λογοτριβοῦσιν.

χ̇ε̄-ja (γ) (πληθ. λείπει) χ̇άε-jα (Σ)=ζωγραφία. — ὄτίου χ̇ένε̣ πε̣ρ̣-νjε̣ μότ.

χ̇έjε̣-α ἴδ. χ̇ε̄λ-ι.

χ̇έδε̣jε-ja πληθ. χ̇έδε̣jετε̣ ('Ελβασ.)=τὰ πίτυρα τὰ ἐκ τοῦ κοσκινίσματος τοῦ ἀραβοσίτου ἐξερχόμενα [ἐκ τοῦ χ̇έθ. ρ.].

χ̇έθ (τ) ρ. =ρίπτω ἴδ. ὄτίε. χ̇ούδ (γ) καὶ χ̇ούδι (γ). ἀντιθ πρέσ-έτ-έτ =δέχομαι. χ̇έθ με γοῦρε̣=λιθοβολῶ. — χ̇εθ τέjε̣ ἢ χ̇εθ πόὄτε̣=ἀποβάλλω. — jα χ̇όδα φιάλjε̣τε̣ λjάρκ ε λjάρκ. — χ̇εθ με ὄκέλjμ καὶ ὄτίε με ὄκέλjμ=κλωτσῶ. — χ̇εθ (γ. τ)=ἀνεμίζω. ὡς χ̇έθ γρούνινε̣, ορίζινε̣ κτλ.

χ̇έκj-χ̇έκj-χ̇έκj χιέκ, χ̇jέκ, χέκj (γ) ρ. =ἀφαιρῶ, τραβῶ. 2) ξεψυχῶ εἶμαι εἰς ἀγωνίαν θανάτου. 3) πάσχω, ὑποφέρω. χ̇έκj κέκj = κακοπαθῶ ἴδ. βούαj. 4) χ̇εκ ἢ χ̇εκj (τ) dόρε̣=παραιτοῦμαι. — ἀόρ. χ̇όκjα (γ. τ.) — μτχ. χ̇έκjουνε̣ (γ), χ̇έκjουρε̣ (τ). ἴδ. χ̇ίκjεμ παθ. ἴδ. τχ̇έκ, τχ̇ίκεμ, τε̣ρχ̇έκ (Τυραν.) τε̣ρχ̇ίκεμ.

χ̇jέκε̣σ-ι (Σ) πληθ. χ̇jέκε̣σιτε̣ = αὐ κjε̣ μέρρ κε̣πούτσε̣ (δῶρον) με μbαρούεμ νjι πούνε̣ (ἐπὶ κακοῦ).

χ̇jεκε̣τσῖ-α (Σ) ἀφηρ. = ἡ πρᾶξις τοῦ χ̇jέκε̣σ-ι πληθ. χ̇jεκε̣σίτε̣.

χ̇έκjε̣σ-ι (τ) πληθ. χ̇έκjε̣σιτε̣ = ὁ ὑποφέρων.

χ̇έκουρ-ι=σίδηρος· πληθ. χ̇έκουρατε̣ [ἐξ οὗ τσεκοῦρι κοιν.]. χ̇έκουρι ι bάρκε̣σε̣ (Σ) = ἄγκυρα.

χ̇εκουρόσ (τ) χ̇εκουρίσ (τ) = σιδηρόνω· παθ. χ̇εκουρόσεμ, χ̇εκουρίσεμ.

χ̇έλjμ-ι = ἰός, κοιν. φαρμάκι [πληθ. ἄχρηστος].

χ̇ελjμόνj (γ. budi) ρ. = φαρμακόνω, 2) πικραίνω. — χ̇ελjμούεμ, μετχ. παθ. χ̇ελjμόχ̇εμ (γ. budi)=φαρμακόνομαι, πικραίνομαι, λυποῦμαι.

χ̇έλjμε̣ζε̣-α: πληθ. χ̇έλjμε̣ζατε̣ = ἴδ. λjέμε̣ζε̣-α.

χ̇ε̄λ-ι πληθ. χ̇έλjετε̣=σουβλί.

χ̇ελjκj ('Ιταλο-'Αλβανικὸν) ρ. ἐνεργ.=τραβῶ [ἕλκω] ἀόρ. χ̇όλjκjα = χ̇όκjα.

χ̇jε̄-ja (Τὄαμ.) πληθ. χ̇jέτε̣ ἴδ. χ̇ίε-jα = σκιά.

χ̇ε̣νγε̣λάσ (τ) ρ. οὐδ. = χρεμετίζω· χ̇ε̣νγε̣λῖj (τ) χ̇ινγε̣λῖj (γ).

χ̇έρρ: ἴδ. ρημ. χ̇άρρ.

χ̇έρρε̣σ-ι (γ) = αὔ κjε̣ χ̇έρρ· πληθ. χ̇έρρε̣σιτε̣.

χ̇έρε̣-α: ἴδ. κόχ̇ε̣-α (πληθ. ἄχρηστος) φράσ. κε̣σ̈τοὺ ε προῦ χ̇έρα = ἔτσι τὸ ἔφερεν ὁ καιρός.

χ̇έρε̣-α = φορά· ἴδ. bότε̣ (γ. Μαλjεσία). — κjε̄ νjε̣ χ̇έρε̣ μότι = ἦτανε ἕνα καιρό, κοιν. μιὰ φορά. — νjε̣ χ̇έρε̣ = ἅπαξ, dύ χ̇έρε̣ = δίς, τρῖ χ̇έρε̣ = τρὶς κ.τ.λ. — νjι χ̇έρε̣ ἢ νjιχ̇έρε̣ μότι = ποτέ, πάλαι· κοιν. μιὰ φορὰ κ' ἓν καιρό. — νjε̣ χ̇έρε̣ ἢ νjε̣ χ̇έρε̣ μότι (τ). — σ̈ούμε̣ χ̇έρε̣ = πολλάκις. — ασ̈νjε̣ χ̇έρε̣ καὶ ασνdονjε̣ χ̇έρε̣ = οὐδέποτε. — νdονjε̣ χ̇έρε̣ = κάποτε. — σᾶ χ̇έρε̣ = ποσάκις, πόσαις φοραῖς. — σᾶ χ̇έρε̣ τε̣ dούασ̈ = ὁσάκις θελήσῃς. — κάκjε̣ χ̇έρε̣ = τόσας φοράς. — νdε̣ νjε̣ κόχ̇ε̣ νjε̣ χ̇έρε̣ ίσ̈τε = ἦτανε μιὰ φορὰ κ' ἕνα καιρό. — τε̣ πάρε̣νε̣ χ̇έρε̣ ἢ χ̇έρε̣ν' ε πάρε̣ = τὴν πρώτην φοράν. — τε̣ dύτε̣νε̣ χ̇έρε̣ ἢ χ̇έρε̣νε̣ ε dύτε̣ = τὴν δευτέραν φοράν. — τε̣ παστάjμενε̣ χ̇έρε̣ ἢ χ̇έρε̣νε̣ ε παστάjμε = τὴν τελευταίαν φοράν. — εδὲ νjε̣ χ̇έρε̣ = ἔτι ἅπαξ. — εδὲ dῡ χ̇έρε̣ = ἔτι δίς. — κjε̣ χ̇έρε̣ν' ε πάρε̣ = ἐξ ἀρχῆς. — πε̣ρ χ̇έρε̣ ἢ πε̣ρ χ̇έρα, νγα χ̇έρε̣ (τ) = πάντοτε. — ατε̣ χ̇έρε̣ ἢ ατε̣ χ̇έρε̣ = τότε, αὐτὴν τὴν φοράν. — χ̇έρε̣ - χ̇έρε̣ ἢ χ̇έρε̣ πας χ̇έρε̣ = κάποτε. — σᾶ-κακjε̣-χ̇έρε̣ (τ) = σᾶ-κακjε̣-χ̇έρασ̈ (τ) = ἐν τῷ ἅμα, παρευθύς. — πε̣ρνjε̣ χ̇έρε̣ = ἀμέσως, εὐθύς, παρευθύς. — με νjε̣ χ̇έρε̣ = ἐκ μιᾶς, μονομιᾶς. — με dῡ χ̇έρε̣, με τρῖ χ̇έρε̣, με κάτρε̣ χ̇έρε̣ κ.τ.λ. — 2) με νjε̣ χ̇έρε̣ = πε̣ρνjε̣ χ̇έρε̣ = ἀμέσως. — χ̇έρε̣ - χ̇έρε̣ = χ̇έρε̣ - χ̇έρα = χ̇έρε̣ - χ̇έρι = νγα νjῑ χ̇έρε̣ = κᾱ νjῑ χ̇έρε̣ (Σ) = χ̇έρε̣ - χ̇έρε̣ (Σ) = κάποτε, ἐνίοτε. — νγα-χ̇έρε̣ (τ) = πε̣ρ-χ̇έρε̣ (γ). — χ̇έρε̣ τούκε κjεσ̈ουρε̣, χ̇έρε̣ τούκε κjάρε̣ = ὁτὲ μὲν γελῶν, ὁτὲ δὲ κλαίων. — νγα νjε̄ χ̇έρε̣ = ἀπὸ μίαν φοράν. — νγα dῡ χ̇έρε̣ = ἀπὸ δύο φοράς.

χ̇έρετ (γ) ἐπίρ. καὶ χ̇έριετ (ἀντὶ χ̇έρε̣jετ) = σ̈πέιτ (τ) = ἑωθινῶς, ὀρθρίως, πρόωρα. 2) πρότερον, κοιν. ἐνωρίς. — ἀντίθ. βόνε̣ = ἀργά. — χ̇έρετ νdε̣ νάτιετ (bogdan) = λίαν πρωΐ.

χ̇έρδε-ja πληθ. χ̇έρδετε̣ = τὰ ἀρχίδια καὶ κόκjετε̣, bόλjετε̣ (Σ) μbόλjετε̣, λjόκjετε̣, dσ̈αbόλjετε̣. — χ̇έρδε-γjέλjι = ὁ ἔχων τὰ ἀρχίδια ὡς τὰ τοῦ πετεινοῦ.

(ι-ε) *χ̇έρε̣σ̈ιμ-ι-ε-ja* ἐπίθ. = πρώιμος ἴδ. ι-ε λjάσ̈τε̣-ι-α, ἀντίθ. ι-ε-βόνε̣.

χέρεκέκjε-ja (γ. Μαλjεσία) = ἡ κουκουβάϊα (κατ' εὐφημισμὸν ὡς φέρουσα τὴν κακὴν ὥραν) σεπσὲ νdιέλ χ̌έρεν' ε κέκjε.— κουρ κενdὸν χ̌ερε-κέκjια γρᾶτ' ι θόνε: Χᾶνγρεӧ κρύετε τ' ἅτ! = νὰ φάγῃς τὸ κεφάλι σου! ἴδ. καὶ κουκουβάjε, κουκουβάjκε, κουκουβέjκε, κουκουμjάτσκε, φουρουβέjκε κ.τ.λ. φουρρεβέjκε-α.

χ̌έσ̈τεj-χ̌έσ̈τεν, χ̌έσ̈τεν (bogdan) ρ. οὐδ. = σιωπῶ· παθ. χ̌έσ̈τεμ ἀόρ. χ̌έσ̈τα-ε-ι = ἐσιώπησα μετχ. χ̌έσ̈τουνε· χ̌έσ̈τ! = σίγησον, σιωπή! ἴδ. πουσ̈ό! χ̌έσ̈τενι! (bogdan) ἴδ. τύτ! = μος φόλjε κεσ̈τού.—σιγήσατε, μός πεζᾶνι.

χ̌ϊ-νι (γ) χ̌ϊ-ρι (τ) = στάκτη· (πληθ ἄχρηστος). — τε bάφτε Ζὄτι χ̌ϊ ε κρούσπουλε! (κρούσπουλε??? ἀπαντᾶται μόνον εἰς αὐτὴν τὴν φράσιν) χ̌ι Μίλι (γ) χ̌ι Μίτρι (γ).

χ̌ϋj (Σ) ἴδ. χ̌ῦιj ρ. χ̌ϊρ-ι ἢ χ̌ίρε-ι = ἡ χάρις (ἡ θεία)· πα χ̌ίρε (γ) = ἀκουσίως καὶ με παχ̌ίρε (τ) = στανικῶς, διὰ τῆς βίας· ἴδ. περδούνε (γ).

χ̌ίρετε (Σ) = -ὰ φυλακτήρια (Τουρκ. νουσκά).

χ̌ίδεμ (τ) χ̌οῦδεμ (γ) παθ. τοῦ χ̌εθ (τ) χ̌ουθ (γ) χ̌ίδεμ περτέj λjούμιτ (τ) = ἐδῶθεν τοῦ ποταμοῦ.

χ̌ίδετε: ἐπιρ. ἴδ. ἴδετε.

(ι-ε-τε) *χ̌ίδετε* (τ) (ι-ε-τε) χ̌ίδουρε: ἴδ. (ι-ε) ἴδετε.

χ̌ιδερίμ-ι (τ) ἴδ. *ιδενίμ-ι* (γ).

χ̌ιδερόνj (τ) ἴδ. ιδενόιj (γ).

χ̌ιdίτσ̈-ι πληθ. χ̌ιdίτσετε. <ἐκθλιβίας, ἐκτομίας ἵππος>.

χ̌ίε-ja ἢ *χ̌ίjε-ja* (πληθ. λείπει) = σκιὰ κοινῶς ἴσκιος· καὶ χ̌jἔ-jα (Τσ̈αμ.) κουj dροῦ κᾶ χ̌ίε τε ρένdε. — πάστε χ̌ίεν' ε τϊ, νjε νjερῒ κεσ̈τού πεσ̈όϊ νjε χ̌ερε μότι (ε βράνε α πρένε κ.τ.λ.) ἐπὶ διηγήσεως· χ̌ίε-jα (τ) πληθ. χ̌ίετε καὶ χ̌υj-jι (bogdan) πληθ. χ̌ύjτε = θεὸς [ἴδ. Ἑλλην. ἱερ-ός] 2) τὰ φάσματα, αἱ σκιαὶ τὰ πνεύματα· κοινῶς στοιχειὰ 3) τὸ πρέπον· με κᾶ χ̌ίε = με πρέπει, τε κᾶ χ̌ίε = σε πρέπει, ι κᾶ χ̌ίε = τοῦ πρέπει.—να κᾶ χ̌ίε = μᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε = σᾶς πρέπει, ου κᾶ χ̌ίε ατύνε = τοὺς πρέπει.—ἀντίθ. σ'με κᾶ χ̌ίε = δὲν με πρέπει.— χ̌ίε = θεός, χ̌ίετε = οἱ θεοί· Ζὄτ-ι ὠνομάζετο ὁ Ζεὺς παρὰ τοῖς Πελασγοῖς (τοῖς Ἀλβανοῖς)· ἀφοῦ δὲ ἐνεκολπώθησαν τὸν χριστιανισμὸν καὶ ἀπέβαλον τοὺς πατρῴους θεοὺς (χ̌ίετε) ἡ λέξις χ̌ίε ἔλαβε κακὴν σημασίαν, σημαίνουσα τὰ δαιμόνια, τὰ στοιχειά· Περενdῖ-α [Λατ.

imberator = αὐτοκράτωρ, βασιλεὺς] εἶνε ὁ τίτλος τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ τῶν χριστιανῶν, τοῦ καὶ βασιλέως τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὅλων τῶν πιστευόντων εἰς αὐτόν.

χ̆ιενῖ-α (γ) χ̆ιερῖ-α (τ) χ̆υjνῖ-α (bogdan) = θεότης· (πληθ. λείπει). (ι-ε) *χ̆ιενούε̱ϭιμ-ι*, χ̆ιενοῦϭιμ-ι, χ̆υjνούεϭιμ-ι (γ. bogdan), χ̆ιερούαρϭιμ ἢ (ι-ε) χ̆ιερούαρε̱-ι-α (τ) = θεῖος θεία ἐπιθ. (ι-ε) χ̆ίεϭιμ (γ) εὔμορφος, εὔσχημος εὐπρεπής, κόσμιος.

χ̆ιεσίνε̱-α (γ) χ̆ιεσίρε̱-α (τ) = σκιερὸν μέρος· 2) βένd' ι φτόχ̆ε̱τε̱ κjε̱ νούκε̱ ϭεχ̆ díελ· πληθ. χ̆ιεσίνατε̱ (γ) χ̆ιεσίρατε̱ (τ).

χιερόρε-jα = τὸ ἱερὸν πληθ. χ̆ιερόρετε̱ (ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ).

χ̆ιεσόj (γ) χ̆ιεσόχ̆εμ = σκιάζω, μbουλjόj με χίε 2) εὐτρεπίζω, καλλωπίζω, εὐτρεπίζομαι, καλλωπίζομαι.

χ̆ῖθ-ι πληθ. χ̆ῖθνατε̱ (Κροῦjα), χ̆ῖθ-ι πληθ. χ̆ίθατε̱ (Σκοdρα), χ̆ῖθε̱σ-ι πληθ. χ̆ῖθε̱σ-ι πληθ. χ̆ῖθε̱σατε̱ (Ἐλβασ.), χ̆ίθε̱θ-ι (Περμέτ.) πληθ. χίθε̱θετε̱, χ̆ίθκε̱-α (Κόρτϭα) πληθ. χ̆ίθκατε̱, χ̆ίσε̱λ-ι (Τυραν.) = ἡ κνίδη, ἡ ἀκαλύφη κοινῶς τσουκνίδα.

χ̆εκουρίϭτε̱-α (ἢ χ̆ιεκουρίστε̱ πληθ. χ̆εκουρίϭτατε̱ = σιδηρικά· κάθε πρᾶγμα ἐκ σιδήρου· 2) ἐργαλεῖον.

χ̆ίκjεμ καθ. τοῦ χ̆έκj καὶ χ̆εκ (γ)· χ̆ίκjεμ νγα ούρδενι = παύομαι τῆς ἐξουσίας· χ̆ίκj μου κj φε̱σε̱ = ἔχε με παρῃτημένον.

χ̆ίμετε̱ πληθ. (Βεράτ.) = πίτυρα ψιλά· κρούνdετε̱ (Βεράτ.) = πίτυρα χονδρά· = με̱ τε̱ τράϭα σε χ̆ίμετε̱. — χ̆ίμετε̱ (Τυραν.) = ἁπλῶς πίτυρα· κρούνdετε̱ (Ἐλβάσ.) = ἁπλῶς πίτυρα.

χ̆ίjμ: (bogdan) μτχ. τοῦ ἐμβαίνω ἴδ. χ̆ῦμε̱, χ̆ύρε̱.

χ̆ίκε̱ρρε̱-α πληθ. χ̆ίκε̱ρρατε̱ (τ) = λεπτότατον ὑγρὸν ρευστὸν ε πάσκεκα λjε̱νε̱ κόπινε̱ χ̆ίκε̱ρρε̱. — ε πάσκεκα λjε̱νε̱ γjέλε̱νε̱ χ̆ίκε̱ρρε̱.

χ̆ινγε̱λάσ (τ) = χρεμετίζω. χ̆ε̱νγε̱λάσ (τ), χ̆ινγε̱λῖj (γ), χ̆ινγε̱λόj (Σ).

χ̆ίνγε̱-α (γ. Μαλjεσία) πληθ. χ̆ίνγατε̱ = κοινῶς τὸ σχοινί. — καὶ χ̆ίνκε̱-α (Περμέτ.) πληθ. χ̆ίνκατε̱. — χ̆ονῖ-α (Περμέτ.) πληθ. χ̆ονίτε̱, χ̆ον-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χ̆όνετε̱, λοκομίτσε̱-α (Σ) (Βουλγαρικὴ λέξις) πληθ. χ̆όνετε̱, λοκομίτσατε̱.

χ̆ίπ (τ. budi), χ̆ίπεj (τ), χ̆ίπε̱νj (Περμέτ.), χ̆ύπι(γ) = ἱππεύω, ἀναβαίνω. ι χ̆ίπι κάλjιτ-ι σbρέσ κάλjιτ = ξεκαβαλικεύω. — χ̆ίπι μbε̱

κε̱μbε̱ = ἔλαβον βαθμόν. [ἴδ. Ἑλλην. ἵππος] ἀντιθ. σbρέσ. ρῆμα καὶ σdρύπ (Σ) σdρίπ (γ).

χιϱ-ι (budi-γ.)=ἡ χάρις (ἐκκλησιαστικῶς) πληθ. χίρετε̱.

χίϱϱε̱-α ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλακτος (πληθ. λείπει).

χιϱϱόσ (Ἐλβασ.) χιρρόj (Σ). bαj χίρρε̱.

χιϱόνεμ: ρ. ἀποθ. = θωπεύω τινά.

χίσ̈ ἢ ισ̈! — θόνε̱ κουρ πε̱ζᾶνε̱ πούλjατε̱. κουρ ι vdιέλε̱νε̱ θόνε̱ πούλj! πούλj! πούλj!

χοbε̄-jα (τ. Βεράτ.) σ̈άbε-jα (Ἐλβασ), ζ̈αbε̄-jα (Τυραν.) (Τουρκ. σ̈απάν) πληθ. χobέτε̱, σ̈αbέτε̱, ζ̈αbέτε̱ = σφενδόνη.

χόjε-jα: πληθ. χόjετε̱. — χόjε̱-α χοj' ε μάλjιτ.

χόλε̱: ἐπιρ. ψιλὰ ἀντιθ. τράσ̈ε̱ καὶ χολίσ̈τ. (Σ) ἐπιρ. (ι-ε-τε̱) χόλε̱ = ἐπίθ. = ψιλός-ή-όν. — ἀσ̈τ' ι χόλε̱ = κα̈ μέντ τε̱ χόλε̱ = εἶνε ὀξύνους, ἀγχίνους.

χολε̱σίνε̱-α: πληθ. χολε̱σίνατε̱=ἡ ὀξύτης, ἡ ψιλότης. 2) χολε̱σίνατε̱ = τὰ ψιλὰ πράγματα.

χολόιj: ρ. ἐνερ. = κάμνω ψιλόν, λεπτύνω. ἴδ. τχολόιj παθ. χολόχεμ = νχολόχεμ.

χόν-ι (Ἀργυρ.) πληθ. χόνετε̱. — ουσ̈έχ vdε̱ χον τε̱ πε̱ρρσ̈ιτ (Ἀργ.) χέδε̱με̱ γούρε̱ vdε̱ χον (Ἀργυρ.) — ἴδ. γρε̱μίνε̱-α.

χόπ! χόπα! ἐπιρ. — χίδου πα τε̱ θούατσ̈ χοπ! (Ἀργ.) πα χέδουρε̱ μος θούατσ̈ χοπ (Ἀργυρ).

χόπα (Ἐλβασ.), μbε̱ χοπ (Τυραν.) νγρύκε̱ (Ἐλβασ.) [γρύκε̱-α] ἐπιρ. = ἀγκαλjά. — μέρρε̱-με̱ χόπα = πάρε με ἀγκαλjά! μάρρ μbε̱ χοπ = πέρνω ἀγκαλjὰ (Τυραν.). — μάρρ νγρύκε̱ (Ἐλβασ.) = πέρνω ἀγκαλιά. — vjε̱ χόπ βε̱ντ = ἕνα κομματι τόπον [Σπαρτιᾶται ἡ ὠβά].

χόϱε̱-α όρε̱-α (budi)=ἡ ὥρα (Τουρκ. σαχάτ). πε̱ργjίθε̱ χόρε̱ = κάθε ὥραν.

χόϱα: εἶδος χοροῦ. χόρα (Ἐλβασ.) χόρας (Σ) ἐπίρ. = κυκλοειδῶς, ἐν εἴδει χοροῦ ἴδ. πε̱ρκjάρκ. — βῖ χόρα (Ἐλβασ.) = βῖ χόραj (Σ) = βῖ πε̱ρκjάρκ.

χοϱονῖ-α (Κροῦjα) = καζάν ι βόγε̱λjε̱ πληθ. χορονίτε̱.

χοϱονῖ-α (Μιρε̱dίτα) = σε̱vῖ-α (Τουρκ.) πληθ. χορονίτε̱.

χοστέν-ι (Σλαυϊκὴ λέξις) πληθ. χοστένετε̱ = βούκεντρον καὶ ουστε̄-vι (γ). — ἴδ. θουμbάτσ-ι (Σ) στρουμβουλάρ-ι (Κροῦjα). — πληθ. χοστένjτε̱.

χόφ-βι (Σ) ἴδ. βρούλε̱-ε = ὁρμή.

χοφ ἢ *χ̇όβι* (γ) ρ.=πηδῶ. χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) κατσέιj (Σ), κε̣τσέιj (Σ), μαρρ χ̇όφ (Σ).

χ̇όφτ (Ἐλϐασ.), χ̇όφ (Σ), τσ̈ας (Σ), με νjε̣ χ̇όφτ=με νjε̣ χ̇όφ, με νjι τσ̈ας=με νjε̣ χέρε̣, μονομιᾶς.—[ἴδ. ατε̣ τσ̈ας, κε̣τε̣ τσ̈ας] με νjῑ χ̇όϐ =μὲ μίαν φορὰν ἴδ. bότ.—με dύ χ̇οφ=με dύ χ̇έρε̣, με τρε χ̇οϐ= μέ τρι χ̇έρε̣ κτλ.

χ̇οῦ: (bugdan) (πληθ. ἄχρηστος) ἴδ. οῦ-jα.

χ̇ουνῑj-α (bogdan) ἴδ. ουνῑ-α (γ) ουρῑ-α (τ) (πληθ. λείπει).

χ̇οῦ-νι (γ) χ̇οῦ-ρι (τ) = σκόλοψ-πος κοιν. παλοῦκι. — χ̇οῦν (Σ) = μέτρον σίτου, ἀραϐοσίτου κ.τ.λ. κοσ̈ίκj-ι (Σ) = $^1/_4$ τοῦ χ̇οῦ, τοῦ περιλαμϐάνοντος 100 ὀκάδ.— bαbούνε-jα (Σ) = $^1/_4$ τοῦ κοσ̈ίκj, καρρόκjε-jα = $^1/_4$ τοῦ bαbούνε-jα: πληθ. βαbούνετε̣, κορρίκjετε̣. ἴδ. σ̈ινίκ-ου.

χ̇οῦα (τ) χ̇ουᾶ (γ), χ̇ούαζα (bogdan) ἐπιρ. = δανεικά.— μάρρ χ̇οῦα = δανείζομαι.— άπ χ̇οῦα = δανείζω.— χ̇οῦα-δᾶνε̣σ-ι (γ) = χ̇ουα-δένε̣σ-ι (τ) = δανειστής.

χ̇ούαj (τ) χ̇ουάj (γ) = δανείζω εἴς τινα.— χ̇οῦχ̇εμ (τ), χ̇ουάχ̇εμ (γ).

(ι) *χ̇ούαj* (τ) ε-χ̇ουάjε̣-α (τ) θηλ. =ξένος-η, ἀλλότριος-α καὶ ι-χ̇ούεj-ι ἢ χ̇ουέjε̣-ι, ε-χ̇ουέjε-α (γ) καὶ ι χ̇οῦj-ι, ε χ̇οῦjε-α (συνηρ.) νdε̣ δε̄ τε̣ χ̇ούαj = εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.

χ̇οῦδεμ (Βεράτ.) ἴδ. χ̇όφ. ρῆμα.— χ̇οῦδεμ (γ) ρ. οὐδ. = χ̇ίδεμ (τ) = ρίπτομαι.— ου χ̇όδα μb' ατὲ = ἐρρίφθην κατ' αὐτοῦ.— χ̇ούδου.

χ̇ούδρε̣-α πληθ. χ̇ούδρατε̣, χ̇ούδε̣ρε̣-α, πληθ. χ̇ούδε̣ρατε̣. — χ̇ούdρε̣-α (Σ) πληθ. χ̇ούdρατε̣ = σκόρδον.

χουδε̣ρόιj (Ἐλϐασ.) ρ. = ρίπτω μὲ ὁρμήν.— χ̇ουδερόχ̇εμ = ρίπτομαι μὲ ὁρμήν.

χ̇ούθ (γ) χ̇έθ (τ) = ρίπτω.

χ̇ουλῖ-α (Σ. Τυραν.) [Βουλγαρικὴ λέξις] πληθ. χ̇ουλίτε̣ = ὄγμος, αὐλακιά, βία κjι bᾶχ̇ετε̣ νd' άρε̣ κούρ λjιϐρόjε̣νε̣, καὶ bράζατε̣ (Βεράτ.).

χ̇ουλόιj: dρούνε̣ ἢ κjουμέσ̈τινε̣. μτχ. χουλούαρε̣. ἴδ. χ̇όλε̣.

χ̇ουμbάσ-έτ-έτ (τ) ρ. ἐνερ. = χάνω καὶ χάνομαι.— καὶ χ̇ούμπ (Ἐλϐ.-Περμέτ.), χ̇ούπ (Σ). ἀόρ. χ̇ούμbα τρέσ-έτ-έτ (Σ), bᾶρ (Τσ̈αμ.), bῑρ (Σ) βdῑρ (γ) βdᾶρ (γ) παθ. τρέτεμ, bῑρεμ, βdίρεμ, βdᾶρεμ, χοῦμbεμ.

χουμbόj (bogdan) = βυθίζομαι εἰς τὸ νερόν. ἴδ. ζύτεμ καὶ κρέδεμ.

χουμbεʼλόj (γ) ρ. ἐνερ. = κάμνω τινὰ νὰ χαθῇ, καταστρέφω, ἀφανίζω.— do τε να χουυμbελόjε Ζōτι = θέλει νὰ μᾶς καταστρέψῃ ὁ Θεός.

χουνάζε-α ἴδ. ουνάζε-α πληθ. χουνάζατε.

χουνγjέ-ja (Τυραν.) πληθ. χουνγjέτε: ι βē χουνγjē κᾶλjιτ ι συθ καπίστρενε καλjιτ vdε τουρῑ = ι λjίθ με λjιτᾶρ τε dῡ νόφουλατε.

χουνdάκ-ου (γ) = ὁ μὴ ἔχων ρῖνα, πληθ. χουνdάκετε.

χουνdάκε-ja (γ) = ἡ μὴ ἔχουσα ρῖνα, πληθ. χουνdάκετε.

χούνdε α πληθ. χούνdετε = ρὶς-ρινός, κοινῶς μύτη. — ι χῡνα vdερ χούνdε (γ) = ἐπεμβαίνω.— ι χῡνι vdερ χούνdε = ἐπεμβαίνει.— ι ρᾶ χοῡνdα = προσεβλήθη.— κᾶ χούνdε.— ι κουλότ χούνdα νάλjτ (γ) = ὑψηλοφρονεῖ.— ι θέβα χούνdενε.

χουνdόχεμ (Ἐλβασ.) ρ. οὐδ. = πικραίνομαι, προσβάλλομαι.— με bίε χούνdα. ἴδ. ιδενόχεμ.

χούπ (Σ) [Σλαυϊκὰ χούπαμ = χάνω, Τουρκ. καΐπ] χούμπ (γ). χουμbάσ (τ) ἴδ. βdῑρ, βdᾶρ, bῑρ, dᾶρ.

(ι-ε) *χούνjετε* (τ) [χοῡ-νι] πρέj χούνjö.— ȫτεπῑ ε χούνjετε = ȫτεπῑ πρέj χούνjö.

χοῦπεμ (γ) — bούκ' ε χούπετε.

(ι-ε) *χούπετε* (τ) bούκε dζbόρ' ε χούπετε.

χούρδε-α πληθ. χούρδατε (Περμέτ.) = εἶδος τυροῦ εἰς κεφάλια.

χούρδε-α, λογάτσε-jα (Βεράτ.) = λάκκος πλήρης ὕδατος.

χούρδε-ja (τ. Βεράτ.) χούρδεζε-α, χούρθ-ι (γ) = ἴδ. ούρδε-jα, ούρθ-ι.

χούτ' ε bάρδε = εἶδος λευκοῦ ἱέρακος καὶ καλj' ι κjύκjεσε (Σπᾶτι) = πιστεύουσιν ὅτι, κjύκjετε ι χίπινε χούτεσε-bάρδε κουρ κθέχενε μb' ατὲ περάνε βέρε.— χούτε-α πληθ. χούτατε. — χουτί-νι πληθ. χουτίνjτε.

χουτόj-χουτόχεμ: ρ. = ζαλίζω-ζομαι, σκοτίζω-ζομαι.

(ι-ε) *χουτούαρε* (τ) ἴδ. χουτόj.

χουτάκj-ι = αῦ κjε χουτόχετε χουτάκjε-jα = αjό κjε χουτόνετε, πληθ. χουτάκjετε ἀρσ. χουτάκjετε θηλ.

χούχεμ παθ. τοῦ χοῡαj = δανείζομαι.

χύj-χύj-ι (bogdan) = Θεός, πληθ. χύjατε (bogdan) καὶ χύjτε (bogdan) ἴδ. χίε-jα.

χ̊ῡιj (γ), χ̊ῡνj (τ) χ̊ῑj (Σ) ρῡνj (τ) = εἰσέρχομαι, κοιν. ἐμβαίνω. ἀόρ. χ̊ῡνα-ε-ι (γ) χ̊ύρα-ε-ι (τ), μτχ. χ̊ῡμε̧ (γ) χ̊ύρε̧ (τ) καὶ ρύρε̧ (τ), ἀντίθ. τὸ ρημ. dάλj.

(ι-ε) *χ̊υjενούεσ̈ιμ* (bogdan) ἴδ. ι-ε-χ̊ιενούεσ̈ιμ (γ).

χ̊υj-dίτουνε̧-ι = θεολόγος.

χ̊υj-dίε, *χ̊υj-dία* = θεολογία.

χ̊υjνῑ-α (dogdan) = θεότης. ἴδ. χ̊ιενῑ-α (γ).

χ̊ῡλ-ι (Σ) ἴδ. ῡλ-ι.

χ̊ῡπι (γ) ἴδ. ρ. χ̊ίπ. ⟨ἵππος, ἀναβαίνω⟩.

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΣΛΑΥΙΚΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΤΗΝ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΑΛΒΑΝΙᾼ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΣΛΑΥΙΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΛΒΑΝΟΙΣ ΕΝ ΧΡΗΣΕΙ ΕΙΣΑΧΘΕΙΣΑΙ ΕΠΙ ΣΛΑΥΟΚΡΑΤΙΑΣ

ακόλε (Dibρα καὶ Σκόdρα) ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ όκολα καὶ όκαλα = κύκλος] ἴδ. ρρέθ, κjαρκ, ρρότουλε̣, τόρρε̣.

απέτ (Dibρα) ἐπιρ. [Σλαυϊκὰ οπέτ καί απέτ = πάλιν] ἴδ. πε̣ρσε̣ρί, πράπ.

[ᾶτ-ι καὶ άτε̣-α] [ἀρχ- Σλαυϊκὰ ότ καὶ άτ = πατήρ] ἴδ. τάτε̣-α.

ατσάρε̣ [Σλαυϊκὰ τσαdέ ρ. ἐνεργ. = θλίβω] ἴδ. ӛτρε̣νγούαρε̣.

βαdίσ: ρ. ἐνεργ. [Σλαυϊκὰ βόdα = ὕδωρ, ἐξ οὗ βάdα = τὸ αὐλάκιον, καὶ βαdίσ̈ = κάμνω αὐλάκια διὰ νὰ ποτίσω] ἴδ· ουjίσ, ουjίτ, ουjίτ.

βαλανίτσε̣-α (Σκοdρα) [Βουλγαρ βαλάβιτσα καὶ βαλjέβιτσα = νεροτριβεῖον, μὲ ρίζαν Σλαυϊκὴν ἐκ τοῦ βάλjαμ ρ. ἐνεργ, = τρίβω τὰ φορέματα είς τὴν βαλjαβίτσαν] ἴδ. dε̣ρστίλjε̣-α (Βουλγαρ.).

βέdρε̣-α (ποιμενικὴ λέξις) = ξύλινον ἀγγεῖον. [Σερβικὰ βέdρο, βέdρικα]· ἴδ. σ̈έκjε-jα.

[βάλjε̣-α] Σλαυικὰ βάλ = κῦμα· Ἰταλ. bollire = βε̣λjój ἢ μάρρ βάλjε̣ = βράζω.

[βάρκ-γου] = ἁρμαθιὰ Σλαυιστὶ βέρφ = ὁ σπάγος, καὶ βε̣ρβονίτσα (Σλαυϊκὰ) = ἁρμαθιά· ἴσως ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ βὰρ = κρεμῶ.

βε̣ρβίτ: (τ) = χ̃έθ με νdσιτίμ [Σλαυϊστὶ βε̣ρβέ ρ. = περιπατῶ, ὑπάγω ἴδ. χ̃έθ.

βε̣ρdάλε̣ (τ) ἐπιρ. [Σλαυιστὶ βε̣ρdάλjα = ἀνακατόνω μὲ τριγυρισμόν] ἴδ. κjέρθουλε̣ καὶ πε̣ρκjάρκ.

βέρτσε̣-α (γ) καὶ βέρσε̣-α (τ) [Σλαυιστὶ βε̣ρστ = ἡλικία] ἴδ. μόσ̈ε̣-α [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ vrusta = ἡλικία].

βερσνίκ-ου-κε-ja [Σλαυικὰ βερσνίκ = ὁμῆλιξ] ἴδ. μοσ̌ατάρ-ι, μοσ̌ατάρε-jα.

βεσ̌γόj, *βεγόj* (Σκόdρα) [Σλαυϊστὶ βίσγο = παρατήρησον αὐτόν], ἴδ. σ̌ικόj.

βεσγίμ-ι καὶ βεγίμ-ι (Σ) = παρατήρησις.

βεσ̌νίκ-ου, φεσ̌νίκ-ου [Σλαυϊκὰ βρεσ̌νικ] (κυρίως ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. ποvίτσε-α.

βικάσ (γ) ρ. [Σλαυϊκὰ βίκαμ = φωνάζω] ἴδ. γερθάσ, κλjίθ, θερράσ.

[βίτσ̌ ι] ἑλλην. βοῦς, Σλαυϊκὰ bίκ = μόσχος, καὶ bιτσέ = ὑποκορ. τὸ μοσχάριον.

βόζε-α καὶ *βόσγε-α* (Σκόdρα [Σλαυϊκὰ βόζε = βαέν-ι.

[βόλε-α] ἑλλην. βουλή, βωλά, Σλαυϊστὶ βόλ = θέλησις· καὶ [βόλτε-α] καὶ βουλνέσε-α (Σκόdρα Ἰταλ. volonta).

βοϊβόdε-α [Σλαυϊκὰ βοϊβόd = στρατηγὸς] ἴδ. κρύεουσ̌τετοῦαρ-όρι.

[βρανόj (γ) *βρερόj* (τ)*]* = νεφόω, σκεπάζω μὲ νέφη, ἀμαυρόω [Σλαυϊκὰ βράν = μαῦρος, ἑλλην. οὐραν-ός» βραν-ός, τροπῇ τοῦ ου εἰς β καθὼς οὖς = βεσ̌ ('Αλβανιστί).

bαλjόσ̌-ι-ε-ja [Σλαυϊκὰ bιάλο = λευκὸς] ἴδ. bαρδόσ̌-ι-ε-jα.

[*bάσ̌κε*] = ὁμοῦ [Σλαυϊκὰ bλjίσκε = πλησίον].

bεdά-ja [Σλαυικὰ bεdά = συμφορά, κίνδυνος].

bελjbίτσε-α = εἶδος ἰχθύος λευκοῦ εὑρισκομένου εἰς τὴν λίμνην τῆς Ὄχριδος· [Σλαυϊκὰ bιέλα-ρίb-τσα = ἀσπρόψαρον, καὶ κατὰ συγκοπὴν bελjbίτσα].

bερσ̌ί-α [Βουλγαρ. περσ̌τῖ καὶ περσ̌τῖνα = τὰ τσίπουρα τῶν σταφυλῶν καὶ ἐλαιῶν].

bίbε-α Ἰταλ. bibio, Βουλγ. bibi = τὰ μικρὰ τῆς κούρκας.

bασ̌τίνε-α [Σλαυϊστὶ bασ̌τίνα = κληρονομία, Βουλγ. ἀρχαῖα, bασ̌τά = πατὴρ καὶ bασ̌τίν = πατρικός].

bιγόρρ: [Βουλγ. bιγόρρ καὶ bεγόρ = λίθος σπογγώδης καὶ ἐλαφρός].

[*bιέσ̌κε-α* (Σκόdρα) = ὄρος, Ἰταλ. bosco, Σλαυϊκ. βίσ̌κα = ὄρος ὑψηλόν, καὶ πᾶν ὑψηλὸν μέρος.— Κατσιβέλικα βέσ̌ = δάσος. Ἀλλὰ τινὲς Κατσίβελοι μεταχειρίζονται τὴν λέξιν καὶ διὰ ὄρος ἢ βουνόν, ἴσως ἐπειδὴ τὰ δάση τῆς Ρούμελης εἶνε πολὺ πυκνά. — Περσ. bίσ̌ε = ξύλον τοῦ δάσους καὶ δάσος. ἴδ. Ἑλλην. βόσκ-ω.

[*bíγdεμ*] πείθομαι = δένω, ὑπακούω, Ἰταλ. bendare = δένω, καταπείθω. bed (Σλαυϊκὴ ῥίζα) καὶ μὲ τὴν πρόθεσιν ου = κατά, σχηματίζεται τὸ ῥῆμα οὐ-bed-άδαμ = καταπείθω.
[*bινjάκ-ου*] Ἰταλ. binnato, Σλαυϊστὶ bλjιζνέ, Βουλγαρ. bλjιζνjάκ καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ λ = bιζνjακ = δίδυμος.
bιδετῖ-α (budi) = συνομιλία.
bιδετόj (Σκόdρα) = συνομιλῶ [Σλαυϊκὰ beσédα = ὁμιλῶ] ἴδ. λjιγjεpόj. κουbεvdój.
bογάτ-ι bεγάτε-ι (bogdan), bουγάτ-ι, μbουγάτ-ι [Σλαυϊστὶ bογάτ = πλούσιος] ἴδ. ι πάσουρε.
bodέτσ-ι μbodέτσ-ι [Σλαυϊκὰ bότ = κέντρον καὶ bodά = κεντῶ, καὶ bodέτσ = βούκεντρον] ἴδ. θουμbάτσ-ι, οὖστε̃ν (Σ).
bόλjbε-α [Σλαυϊκὰ bόλj καὶ bόλκα = ἀρρωστία, πόνος, bολjέα = ἀρρωστῶ, πονῶ (ἄγνωστος ἡ ῥίζα).
[*bούαλ-ι*] Ἑλλην. βούβαλος, ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ bούιbολ καὶ Σλαυϊκὰ bίbολ.
[*bουλίτσε-α*] Σλαυϊκὰ bουϊbούλjιτσα καὶ bιbόλjιτσα (Σλαυϊστὶ) καὶ bιbόλjιτσα (Βουλγ.) = βουβάλα.
bούbε-α (Βουλγ.) = σκώληξ καὶ bουbουλjέτσκα (Βουγλ.) = ἔντομον, ζωΰφιον, [Σερβικὰ bούbιτσα].
bουbουζίνκε-α bουbουλjέτσκε-α Βουλγ. καὶ bούbιτσα Σερβ.] = ἔντομον, ζωΰφιον. (σύνθετος ἐκ τοῦ bούbε-α = ζωΰφιον, καὶ ἡ ζίνα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς).
bουbουρέκε-jα [Σλαυϊκὰ bουbρέκ = νεφρὸς] = ἴδ. βέσκε-jα. — [bούζε-α] [Ἑλλην. βυζίον] [καθωμιλουμένη Βουλγαρικὴ bούζα = χεῖλος] (ἴσως Ἀλβανικὴ λέξις) [Σλαυϊκὰ οὖστνι].
bουjάρ-ι [Σλαυϊκὰ bολjάρ ἢ bιjάρ, bουλjάρ ἢ bουjάτ = μεγιστάν, εὐπατρίδης, εὐγενής, πλούσιος] ἴδ. ζοτενῖ-α.
bojαρέσε-α θηλ. [Σλαυϊκὰ bojάρσα θηλ.] ἴδ. ζόνjε-α.
bούλε α (Σκόdρα) = Τούρκε-α [Βουλ. bούλα καὶ bούλιτσα = Τούρκισσα]
bούκλjε-α, *bούκλjεζε-α* [Βουλ. bούλτσιτσα = νυμφίτσα] ἴδ. bίστ-φούρκα -bούκουρε-α (Τυραν.) κατ' εὐφημισμόν.
[*bουλούνγε-α*] [Σλαυϊκὰ bοούκα, ταυτοσήμαντος λέξις].
bουμbάλε-α [Βουλγ. bρούμbαλ = μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

bouσ̈ουρdíσ [Βουλγ. πίσ̈ουρ = οὖρον].

boύτσ̈ε̱-α καὶ boύσ̈τρε̱-α [Βουγλ. bαούτσ̈α = ὑλακτῶ, γαυγίζω] ἴδ. κjένε-jα.

bρόβε̱-α [Βουλγ. bράβα = κλειδωνιὰ] ἴδ. dρῦ-νι.

[bρεκ-γου] [Ἑλλην. βράχος Σλαυϊκὰ bρεγ = ὄχθη] ἴδ. boύζε̱ dε̃τι, λjούμι κτλ.

bρενdεβέκε-τε̱ (Σκόdρα) [Βουλγ. bρενεβέτσι καὶ bερνεβέτσι].

bρίμε̱-α (γ) βρίμε̱-α (τ) [Βουλγαρ. bρίμκα = τρῦπα] (κυρίως ἐπὶ φορεμάτων οὐχὶ δὲ ἐπὶ τοίχου ἢ ξύλου) ἴδ. bίρε̱-α (Σ) καὶ βε̱ρε̱-α (Τσ̈αμ).

bρίσκ-ου [Σλαυϊκὰ bρίτβα καὶ Βουλγ. bρίτσ̈ = ξυράφια. Σλαυϊκὰ bρία καὶ Βουλγ bρίτσ̈α = ξυρίζω. — ἴδ. ρρόνjε̱σ-ι

bρούμbουλ-ι (τ) = κάνθαρος [Βουλγ. bρούμbαλ = μεγάλη ἀγρία σφῆκα].

γαλαbέρε-jα [Βουλγ. γολοπέρτσ̈ε = εἶδος ἀγρίου κρίνου, ἐκ τοῦ γόλο = γυμνὸν καὶ πέρτσ̈ε = φύλλον].

γαμούλjε-jα [Σλαυϊκὰ γομόλjα καὶ γομούλα = μᾶζα. ἀρχαῖα Σλαυικὰ γομίλα = λόφος, ὑψηλὸν μέρος καὶ Βουλγαρ. μογίλα (ἀναγραμματισμός), Ρωσ. μογjίλα = ὑψηλὸς τάφος]. ἴδ. πίρκ-γου (Βεράτ.), γρούμουλ-ι.

[γαράφε-jα] [Βουλγαρ. γαράφε̱], Ἰταλικὴ ἢ Γερμανικὴ λέξις = ὑάλινον ἀγγεῖον.

[γαρbούτ-ι] [Βουλγ. γουbάτ = βάρβαρος].

[γάρθ-δι] = φράκτης [Σλαυϊκὰ γραdε = φράττω, ὅθεν γράτ καὶ γάρτ = πόλις ὀχυρά]. = κῆπος, Ἰταλικὰ giardino = κῆπος.

γατῖ ἐπίρ. [Σλαυϊκὰ γοτόβ, Ρωσ. γατόβ = ἕτοιμος].

γε̱ζόφ-ι = κοιν. ἡ γοῦνα [Σλαυϊκὰ κε̱ζούφ καὶ κοζούφ], (ἐκ τοῦ κόζα = δέρμα).

γατούαj (τ), γατούεj (γ), γατούj (συνηρ.) = πλάττω = νγjέσ̈. 2) μαγειρεύω = bέj γjέλε̱ (τ). [Βουλγ. γότβε καὶ Βουλγ. ἐν Μακεδονίᾳ γότουjα = μαγειρεύω, γότβατσ̈ = μάγειρος]. bᾶj γjέλε̱.

γε̱λjέπετε̱ = αἱ τσίμπλαις (κοινῶς). Βουλγ. κjέλjπκjι = αἱ βλεφαρίδες.

γε̱ρβίσ̈τ καὶ γε̱ρδίσ̈τ καὶ γε̱ρρίτσ̈ ρ. = γρατσουνίζω, [Βουλγ. κε̱ρβὲ = αἱματόνω (ἐκ τοῦ κέρβ = αἷμα)].

γέρρτσ̈-ι, νγέρρτσ̈-ι (Σκόdρα), (ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ κέρτσ̈ = χαλκεύς, καὶ κε̱ρτσ̈ίμ = χαλκεύς).

[γερχέκ ἢ *γερχέσ* καὶ γερχάσ-έτ-έτ] = ρογχαλίζω, [Βουλγ. χερκάμ = ρουχαλίζω] πεποιημένη λέξις.

γjίλjτσατ' ε γjοῦνιτ [Σλαυϊκὰ γλjέλζατ = κέρτσατ' ε γjούνιτ].

Γόγε-α = Βλάχος [Βουλγ. γjέγα] = κερράbα ε bαρίουτ, (πιθανὸν γόγε νὰ εἶνε Βουλγαρικὴ λέξις, διότι οἱ Βλάχοι κυρίως μετέρχονται τὸν ποιμενικὸν βίον).

γογόλj-ι [Σλαυϊκὰ γογόλj· = εἶδος νεροπουλίου].

γομάρ-ι καὶ μαγjάρε = ὄνος, (ἐκ τοῦ Ἑλλην. γόμ-ος = φόρτωμα).

[γόπ-ι] [Βουλγ. γεσ καὶ Σερβ. γούσ = κῶλος] (ἰδ. ἁπλοελληνικὸν γοῦβα, γοβάτα = τρῦπα).

γόστε-α (γ) γοστί-α (τ) = συμπόσιον, (Βουλγ. gosti, Ἰταλ. gustare).

γορρίτσε-α (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυϊκοῦ γόρα = βουνόν, δάσος. διότι καὶ οἱ Βούλγαροι ὀνομάζουσιν αὐτα εἰς τὴν γλῶσσάν των, ἀπίδια τοῦ βουνοῦ).

γόσdε-α [ἀρχ. Σλαυικὰ γβόσdε καὶ Βουλγαρ. γβόσdeϊ καὶ γβόσdα, Σερβ. guozda] ἰδ. περόνε-α.

[γουλjτσίμ-ι] [Σλαυικὰ γορτσίτ = πικραίνω τινά, λυπῶ τινα].

γούσε-α (Βουλγ. γούσα = λαιμός, καὶ γουφάσ (Βουλγ.) = ατί κjε ι βάρετ γούσα ἢ γούσκα (ὑποκορ.) ἴδ. κjάφε-α, γρύκε-α

[γραdίνε-α] Βουλγ. γραdίνα ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης γραdὲ = φράττω, ὀχυρόνω (πρωτότυπος λέξις).

γρίζελε-α (Σκόdρα) [Δαλματία γρίζε = λjαράσκε-α] ἰδ. λjαράσκε-α = κωρώνη.

γράτσ-dι = φάτνη, ἀρχαῖα Σλαυικὰ grazdi = φάτνη.

γρόπε-α = λάκκος (Σλαυικὰ γρόπ = τάφος καὶ γροbὲ = ἐξορύττω χῶμα σκαμμένον = τάφος, λάκκος, (πρωτότυπος λέξις).

γρούστ-ι συγκρ. Ἑλλην. γρόνθος, Σερβ. grst.

γρόσε-α [Σλαυικὰ γρόχ καὶ γράχ = φακή, ἰδ. θιέρρ-ι. — [γρύκε-α] Ἑλλην. κόλπ-ος, Ἰταλ. golfo, Σλαυικὰ γόρλο καὶ γέρλο, (πρωτότυπος λέξις).

γjα-κούνdι, κουρκούνdι, ασ-κούνdι = πουθενά, Σλαυικὰ κούdου, οτ κούdου = πόθεν; ἀπὸ ποῦ; Σερβ. κουdά; = ποῦ; Βουλγαρ. κενdοὺ = ποῦ;

γjέλε-α = φαγητόν, [Σερβ. jέλο = φαγητόν, μὲ Σλαυικὴν ρίζαν ἐκ τοῦ

jέμ = τρώγω. — Κροᾶται éjo, Βουλγ. jédενι, καὶ Σλαῦοι jέστιε καὶ jάστιε].

γjόbε-α (ἀντὶ γλjόbε-α τροπῇ τοῦ λ εἰς j παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς) [Βουλγ. γλόbα = πρόστιμον]

γjούαj [Σλαυϊκὰ γόνjα = κυνηγῶ.

[γjύλjπάνε-α] (γ) γjυλjπερε-α (τ) (ἴσως παράγεται ἐκ τοῦ ν-γούλj, ő-κούλj καὶ πε̄νι (γ) πε̄-ρι (τ) = πανὶ [Σλαυϊκὰ ιγλὰ καὶ Βουλγ. γιλὰ = βελόνη]:

δάρτ-ι : ἰδ. dροῦ [Σλαυικὰ dραβό, Βουλ. dαρβό, Ρωσ. dρέβο = δένδρον, ξύλον].

dοραβῖ-α (τ) = λjεμόσ̈ενε-α (γ) καὶ λjεμόσ̈ερε-α (Μυζεκjέjα) = ἐλεημοσύνη].

dοραβίτ (τ) = νdάj λjεμόσ̈ενε [Σλαυϊκὰ dαροῦβαμ = ἐλεῶ, χαρίζω] ἴδ. δουράτε-α δουρετῖ-α, καὶ δουνετῖ-α (γ).

dέγε-α : (ἑλλην. δοκ-ός) Βουλγ. dρέγε καὶ dρέγα = κλωνάριον· μὲ Σλαυϊκὴν ρίζαν ἐκ τοῦ dεργά ἢ dερζά κατὰ τροπὴν τοῦ γ εἰς ζ συνήθως παρὰ Σλαύοις) = βαστῶ.

[dενέσε-α] = πνιγμὸς εἰς τὰ κλάϊματα (Σλαυϊκὰ dιχ̌άνιε = πνοή, ἀναπνοὴ καὶ Βουλγ. dεχνέσ̈ε = πνοή, ἀναστεναγμός).

dέρι καὶ *dέρ* (Σκόdρα) [Σλαυϊκὰ dουρού καὶ dορί = ἕως, μέχρι] ἴδ. γjέρ.

[dερμόj] [Βουλγαρ· dαρμόν, μοναδικὴ λέξις παρὰ Βολλγάροις σημαίνουσα κόσκινον μὲ μεγάλας τρύπας ἐκ τοῦ ὁποίου μόνον σκουπίδια δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν]· δὲν φαίνεται καθόλου νὰ ἔχῃ Σλαυϊκὴν ρίζαν, εἶναι συγγενὴς τοῦ θερμόj, ἑλλην. θρίμμα.

dεροτίλjε-α [Βουλγαρ. dέρστjα = λjάj σ̈αjάκουνε νdε, dερστίλjε, καὶ dερστίλjο (Βουλγαρ.) = τὸ μέρος ὅπου γίνεται ἡ πρᾶξις]· ἴδ. βαλανίτσ̈ε-α.

dίμεν-ι (γ) *dίμερ-ι* (τ) Σλαυϊκὰ ζίμεν = χειμών· ἴδ. ἑλλην. δρίμη καὶ δίμρη = τὸ σφοδρὸν ψῦχος (πρωτότυπος λέξις).

δομακjίν-ι [Σλαυϊκὰ dομακjίν = οἰκοδεσπότης (ἐκ τοῦ dόμα = οἶκος) ἴδ. ὅτεπιάρ-ι.

dούφ-ι (γ) τροπῇ τοῦ χ εἰς φ συνήθως παρὰ Γέγαις) φράσις : νdσίερ dούφινε = βγάζω τὸ άχτι, ξεθυμαίνω· [Βουλγ dούχ̌, Σλαυϊκὰ dέχ̌ = πνεῦμα, πνοή, ἀνάσα].

[dǫιμίσ] ρ. = κότεμ (Σ) Σλαυϊκὰ dρέμε = νυστάζω. Βουλγ. dρομίζγα = νυστάζω καὶ κότεμ Ἰταλ. dormire = κοιμῶμαι· (πρωτότυπος λέξις).

[dσᾶ (γ), dσε̄ (τ), vdσε̄ (τ)] Σλαυϊκὰ ζvjάjα = μανθάνω, ξεύρω 2) χωρῶ.

dοϱαβῖ-α (τ) = ἴδ. vdίχ̌με-α, dουράτσε-α = ἐλεημοσύνη.

dοϱαβίτ ρ. (Σλαβ.) = ἴδ. vdιχ̌, δουρόj = δίδω ἐλεημοσύνην.

ἐσ̈-ι (Περμέτ.) πληθ. ἐσ̈ετε καὶ ἐσ̈ερατε = σκαντσόχοιρος [Σλαυικὰ εζ̌ καὶ προφέρεται εσ̈] ἴδ. ιρίκj-ι.

ζαγοϱέν-ι (Περμέτ.) = βορέας ἄνεμος· ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν] ἴδ. μουρρᾶ-νι (γ) μουρρε̄-ρι (τ).

ζακόν-ι = συνήθεια, ἔθος, ἕξις [Σλαυικὰ ζακόν = νόμος].

ζάλ-ι (Σλαυικὰ ἴδ. ζ̌ουρ-ι.

ζαλίσ̈τε-α [Σλαυικὰ ζαρίσ̈τσ = στίβα ἄμμου καὶ πετρῶν προερχομένων ἀπὸ πλημμύραν ποταμοῦ καὶ ζαρίβαμ (Σλαυικὰ) ρ. ὅταν ὁ ποταμὸς πλημμυρῶν κάμνῃ στίβαν ἄμμου καὶ πετρῶν]· ἴδ. ζ̌ουρίστε-α καὶ ζ̌ουρίνε-α.

ζάμεϱε-α = δειλινὸν Σλαυιστὶ ζαμράκνα ρ. τριτοπρόσωπον = ἐβράδυασε· καὶ Ρωσ. ζάμερκ = ἑσπέρα].

[ζᾶ-νι (γ) *ζε̄-ϱι* (τ)*]* Σλαυικὰ ζοβά = φωνάζω τινά κράζω τινά, Ἑλλ. φθόγγος, Τουρκ. σέσ, σαντούρ (πρωτότυπος λέξις).

(ι) *ζῖ-ου ε-ζέζε-α* Σλαυικὰ ζ̌άρ; καὶ Βουλγ. ζ̌άρα Ρωσ. ζ̌αριά = ψήνω· Βουλγ. ζ̌αριά = ἀνακατόνω τὴν φωτιά.

ζ̌άbε-α Σκόdρα) [ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ ζαbνίκ = ταρακάτσε-jα].

ζ̌αbίσ-ιτ ιτ ρ. [Σλαυϊκ. ζ̌άbα = βάτραχος].

ζ̌έκ-γου [ζ̌εγ (Σλαυϊκὰ = βάπε-α. τὸ γ. εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως προφέρετε ὡς κ. παρὰ Σλαύοις) καὶ Βουλγ. ζ̌εγα = βάπα Σλαυϊστὶ ζ̌εγού = πυρόνω]. ἴδ. βάπε-α.

ζ̌ουζ̌ίνκε-α = μαῦρον ἔντομον ἴσον μὲ κάνθαρον. [Βουλγ. ζ̌ούζ̌ελ καὶ ζ̌ουζ̌ίκα ταὐτοσήμαντοι ἐκ τῆς Σλαυϊκῆς ρίζης ζ̌ούζ̌ = μαῦρον ὡς θενγjῖλ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ ενγjεν καὶ Βουλγ. βενγλjεν = κάρβουνον ἀναμμένον].

jαϱανῖ-α (Σκόdρα) = ἀστεϊσμὸς [ἀρχ. Σλαυικὰ jαρενία = κωμικος· (ἐκ τοῦ jάρε = ἐρίφιον ὅπερ ὅταν πηδᾷ προξενεῖ γέλωτα) ἴδ. γάτσ-ι (Σ) [εἰρωνεία = jαρανῖ].

jούγε-jα (Περμέτ.) = νότιος ἄνεμος [Σλαυικὰ jούγε = νότιος] ἴδ. ερε-σ̈ίου.

καbόj* ἢ *κουbόj γαbόj (Σ) = ἀπαντῶ, λανθάνω. [Βουλγ. καbόσβαμ

=ἀπατῶ καὶ Βουλγ. καbόσνjε=ἀπάτη. ἀλλὰ δὲν φαίνεται νὰ εἶνε Βουλγ. λέξις] Ἰταλ. gabbare=πιάνω εἰς τὴν παγίδα=ἀπατῶ. — gαbια Ἰταλ.=παγὶς ἴδ. γενjε̈].

[καλῖ-ου] Σλαυικὰ κλὰς=ἀστάχυς.

καπούσ̈ε-α [Βουλγ. καπούσ̈=ρρίκjενε-α] ἴδ. ρρίκjενε-α.

κᾶρ-ι [Βουλγ. κουρ, Σερβ. κούρατσ.=ψωλή].

καρκαλjέτσ-ι, καρτσαλjέτσ-ι, κατσαλjέτσ-ι (Σ) καὶ κακαλjέτσ-ι [Βουλγ. σκακαλjέτσ. με Σλαυικ. ρίζαν ἐκ τοῦ σκάκαμ=πηδῶ].

καρκαdσ̈οῦλ-ι Βουλγ. καρκατσ̈ο=καλικαντζαρος].

καστραβέτσ-ι ἢ καρσταβέτσ-ι [Βουλγ. κρασταβίτσα καὶ καρτσαβίτσα] [Σερβ. Korastavac] ἴδ. τράνγουλ-ι.

[κάσ̈τε-α] ἄχυρον. ['Αρχ. Σλαυικὰ κεσ̈τα=καλύβη κτισμένη ἀπὸ χορτάρι, ἐξ οὗ τὸ Βουλγ. κεσ̈τα=οἶκος. φαίνεται ὅτι δὲν ἔχει Σλαυικὴν ρίζαν].

καταλᾶν-ι (γ)=κύκλωψ, ἄγριος ἄνθρωπος [Βουλγαρ. ἐπίθετον ἀποδιδόμενον εἰς ἄνθρωπον ἀχόρταστον καὶ ἄγριον].

κατράφ-ι (Βερατ)=Τουρκ. jεπένγ [Βουλγαρ. καταράχ̈. ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. καταρράκτης].

κάτσ̈-ι ὑφαντής, ἱστουργός. Βουλγ. (Καρ=ὑφαντής).

κατσ̈ούλ-ι [Βουλγ. κατσ̈ουλj=λειρὶ] ἴδ. κατσ̈ιρούπε-α (Σ). κεκjύρ (Σκόdρα) [Βουλγ. κοκόρα, κjεκjέρα, τσ̈ιτσέρα=βλέπω, ἀνοίγω πολὺ τὰ ὀμμάτια].

κελjτσ̈άσ ρ, [Βουλγ. κελτσ̈αμ, ταυτοσημαν.].

κενάτε-α ἡ κανάτα τοῦ ποτοῦ. 2) τὰ φύλλα τῆς θύρας. [Βουλγ. κενάτα =μὲ τὰς αὐτὰς σημασίας].

κερbε-α [Σλαυικὰ κόρπ=βουτσὶ καὶ ἀρχαῖα Σλαυικὰ κοραbελj=πλοῖον] (Τουρκ. κουρbά).

κjερπίκ-ου καὶ κjεπάλε-α [Βουλγ. κλjεπάλο καὶ κλjεπάτσ̈:=τὰ καπάκια τῶν ὀφθαλμῶν, ἐνίοτε τὰ βλέφαρα, καὶ κλjέπκjι (Βουλγ.)=βλεφαρίδες].

κερράbε-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρήματος γράbε=ἁρπάζω].

κερρούσ-ούτ-ούτ ['Αρχαῖα Σλαυικὰ κρρούτ=δὲν κάμπτω] (Ἑλλην. κυρτ-ῶ).

κετού [Βούλγ. τούκα=εδώ] (=κτύ, κετού).

κεϱτσε̱λΐj (γ) καὶ νγε̱ρτσελΐj (γ) καὶ νγε̱ρτσε̱λόj [Βουλ. κε̱ρτσαμ καὶ σκε̱ρτσαμ = τρίζω. Σλαυιστὶ = σ̈κε̱ρζατ = τρίβω.

κίνd-ι [Βουλγ. γε̱να = διπλόνω. Σλαυιστὶ γνε̱ καὶ Βουλγ. γε̱ν = διπλωμένον].

κλjίτσ̈-ι καὶ κλjύτσ̈-ι [Ἑλλην. κλείς. Σλαυικά, Serb=κλjτσ̈ καὶ κλjυτσ̈=κλειδίον] ἴδ. τσ̈ελjσ-ι, χ̌άπε̱σ-ι.

κλοπάσ̈κε̱-α (ἀρχαῖα Σλαυικά: κλοπάτσ̈κα = πᾶν εἶδος μηχανῆς (ἐκ τοῦ κλόποτ = κρότος).

κόβε̱-α (ἁπλοελλην. = ὁ κουβᾶς· Σερβ. κούα).

κοβάτσ-ι [Σλαυικὰ κοβάτσ̈ = σιδηρουργός]· ἴδ. φαρκάρ-ι (Κροῦjα).

κόbε̱-α [Σλαυικὰ κοb = κακόν, ζημία· σήμερον δὲ σημαίνει ἐπιβουλήν· (Τουρκ. bελjα)].

κοκόσ̈-ι = ἀλέκτωρ [Σλαυικὰ κόκοσ̈ = ἡ κόττα]· ἴδ. γjέλj-ι, κε̱νdέσ-ι (Περμέτ.) καπόσ̈-ι (Βεράτ.) [Serb. bulg. = kokoς].

κολjανdίνε̱-α καὶ τὸ ρῆμα κολjανdίσ [Σλαυικὰ κόλjε dάjε = σαλεύω].

κολjένdϱε̱-α = ἡ Παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων· ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔτους· [Κόλjεdα (Σλαυικὰ) = ὁ πρῶτος Θεὸς τῶν Σλαύων].

κόπσα = ἡ κόπσα. Serb. Kopêa.

κονόπ-ι (Σκόdρα) [Σλαυικὰ κονόπ = σχοινίον· 2) εἶδος λιναρίου ἐξ οὗ γίνεται τὸ σχοινίον]· ἴδ. λjιτᾶρ-ι.

κοπάτσ̈-ι καὶ *κοπάτσ̈ε-jα* = κούτσουρον ἢ ρίζαι δένδρων, ἃς ἐκβάλλουσι σκάπτοντες· παράγεται ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρημ. κοπάjα καὶ Βουλγ. κόπαμ = σκάπτω] ἴδ. κε̱ρτσοῦ-νι (γ), κε̱ρτσοῦ-ρι (τ).

κόπε̱ϱ-ι [Σλαυικὰ κόπαρ = ἄνηθον].

κοπίλj-ι-ε-jα (Ἐλβασ.) = νόθος καὶ (τ) = δοῦλος [Σλαυικὰ = κοπίλjε, Τουρκ. κοπίλj. Γραικ. τὸ κοπέλι, ἡ κοπέλα·—δὲν φαίνεται νὰ εἶναι Σλαυικὴ λέξις].

κοϱίτε̱-α [Σλαυικὰ κορίτο = ἡ σκάφη] ἴδ. γοβάτε̱-α.

κόσ-ι = ξυνόγαλα [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ κβάς = ξυνόγαλα ἴσως ἐκ τῆς Σλαυικῆς ρίζης κjίσελο = ξυνόν].

κόσ ἢ *κοσίσ* [Σλαυικὰ κοσιά = θερίζω] ἴδ. κόρρ.

κόσκε̱-α (τ) καὶ κότσκε̱-α (τ) [Σλαυικὰ καὶ Σερβικὰ κόστε̱, Μαυροβούνιον κόστκε̱ = κόκκαλον]· ἴδ. ἐσ̈τε̱νε̱-α.

κόσ-ι [Σλαυικὰ κόσ = κοφίνιον] [Σερβ.-Βουλγ.] ἴδ. ἡ κοῦφα καὶ Γραικ. κοφίνιον.

κοτέτσ-ι [Βουλγ. κ̣ετετσ = γασdάρε-jα, μὲ Σλαυικὴν ρίζαν ἐκ τοῦ κούτ καὶ κ̣ετ = γωνία].

κοτσέκ-ου [Σλαυικὰ κοφτσέκ-ου κιβωτός· κοσέκ-ου ἐκ τοῦ κόσ-ι].

κόχ̣ε-α [Δαλματία κόχα = καιρός].

κουκουβάτσε̣-α, κουκουμάτσε-jα [Βουλγ. κουκουμjάφκα (ἐκ τοῦ κούκου καὶ μιάφκ = μιαουρισμός) καὶ κουκουμάτσκα (Βουλγ.)].

κουκουμάτσε-jα: εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ κού κου (ὡς ἐκ τῆς φωνῆς τῆς γλαυκός) καὶ μάτσε-jα = γαλῆ (ὡς ἐκ τῆς μορφῆς τῆς γλαυκός) ἴδ. χ̣ερ̣ε̣κέκjε-jα.

κουλjᾶρ̣-ι [Σλαυικὰ κόλο = κύκλος].

κουλjάτσ-ι [Σλαυικά, Σερβ. Βουλγ. κολjάτσ-ι = κουλοῦρι ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ κόλο = κύκλος.

κούμε-jα (Περ̣μέτ.) = φιjάν-ι [Σλαυικὰ κούμα = κουμπάρος. 2) ἀνάδοχος, δεξάμενος] ἴδ. φιjάν-ι.

κούμπτρε̣-ι: κουμπάρος [Σλαβ. κοὺμ = ἀνάδοχος· (καὶ ἡ κατάληξις μbάρ̣ο] ἴσως καὶ τὸ Ἀλβανικὸν κ̣ε̣μπ-μbαρ̣ε̣ = κούμπαρος.

κουρ̣bᾶρ̣-ι (Βουλγ. κουρ̣bὰρ = πόρνος].

κούρ̣bε̣-α [Βουλγ. καὶ Σερ̣β. κούρbα = πόρνη] ἴδ. Ἀλβαν. κᾶρ-ι καὶ Βουλγ. κούρ.

κ̣ε̣ρ̣άbε̣-α [ἴσως ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ ρημ. κρ̣άbε καὶ γράbε ἁρπάζω].

κουρ̣ρ̣ίσ-ζι ἴδ. κ̣ε̣ρ̣ρούσ.

κούτσ-ι, κούτ̣ε-α, κούτ [Βουλγ. καὶ Σερβ. κούτσε = σκυλάκιον καὶ κούτσκ̣ε-α [Βουλγ. Σερβ. κούτσκα = σκύλλα· ἴδ. κjένε-jα σακ̣ε-α (Σ).

κρ̣ᾶλj-ι [Σλαυικὰ κρᾶλj = βασιλεὺς] ἴδ. ρίγε̣, περενdούερ̣, μbε̣ρέτ.

[λjάϊκ̣ε-α] [Σλαυικὰ λjάσκα = θώπευμα].

λjακ̣ε̣μό/ ['Αρχαῖα Σλαυικά· λάκομ = πλεονέκτης. 2) λαίμαργος.

λάπ [Βουλγ. λάπαμ = γενικῶς δι' ὅλα τὰ ζῷα καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅταν τρώγωσιν ὡς ὁ σκύλος μὲ τὴν γλῶσσαν].

λjεβότσκ̣ε-α [Σλαυικὰ οbολότσκα = τὸ τσοῦφλι τοῦ αὐγοῦ].

(ι-ε) *λjέτ̣ε̣* [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λjέγκ καὶ λjέχ̣ετε̣ (τ) Βουλγ. λjένγ = ἐλαφρός].

[λjιαβάθ-ι] [λjιbάdα = λειβάδι].

(ι) *λjίκ-γου* ἀρσ. ε λjίγε̱-α θηλ. [Σλαυικὰ λjίχ̄ = κακός, πονηρός. 2) ἄρρωστος, Γραικ. λιγνός], ἴδ. ι-ε-κέκj-ι-ε-jα.
λός = ὅτροφάκ-ου, ἀρχαῖα Σλαυικὰ loze, Σερβ. loza.
λοκομίτσε̱-α (Σ) [Βουλγ. λακομίτσα = τὸ χωνί], ἴδ. χ̄ίνκε̱-α.
λόνdσε̱-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λόνιτσα = βάθος].
λjότὄκε̱-α (Περμέτ.) = ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ [Σλαυικὰ όκα = ὀφθαλμός, ότσκα (ὑποκορ. Σλαυικόν)] ἴδ. κακε̱ρδόκ-ου.
λjούγε̱-α [ἀρχαῖα Σλαυικὰ λέγα καὶ λούγα = τὸ κοχλιάριον].
λούπ [Βουλγ. λάπα = τρώγω μὲ λαιμαργίαν].
λούτσε̱-α καὶ *λόσ̈-ι*, λότσ̈-ι (Σκόdρα) (Σλαυικὰ λούξ̄α = βόρβορος).
ματσ̈άλj-ι [Σλαυικὰ μοτσ̈άτ καὶ μοτσ̈ίτι = κατουρῶ], 2) βρέχω τινά.
μίτσε̱-α (Σ) μάτσε-jα (τ) [Βουλ. μάτσ̈κα καὶ ματσ̈έ, ὑποκορ. = γαλῆ].
ματσ̈όκ-ου (γ) καὶ ματσ̈όρ-ι (γ) [Βουλγ. ματσ̈όκ = αἴλουρος, γάτος]. ἴδ. dάτσ-ι Σερβ. ματσ̈άκ].
μbίελj [ἀρχαῖα Σλαυικὰ με̱λζάjα = ἀμέλγω].
μbράσ καὶ σbράσ, καὶ ὄπράσ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ πράζο = κενός, ἄδειος, εὔκαιρος, κούφιος καὶ jάμ πράζε̱ν = εἶμαι ἄδειος, ἀδειάζω], (ἡ ρίζα τοῦ μbράσ εἶνε πράσ, ἔπαθε δὲ τὸ ρῆμα τὰς γραμματικὰς μεταβολὰς τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης, δηλ. ὅταν λέξις προσλαμβάνῃ μ πρὸ τοῦ π, τότε τὸ π τρέπεται γενικῶς εἰς b. σbράσ-ζεμ, ὄπράσ-ζεμ, ὄbράσ-ζεμ, μbράσ-ζεμ τὸ ἐπίθ. (ι-ε) ὄbράζζε̱τε̱ ὄbράζζε̱τε̱, μbράζζε̱τε̱, ὄbράζζε̱τε̱ τὸ ἐπίρ. ὄbράζζε̱τε̱, μbράζζε̱τε̱ κ.τ.λ.
μεμέτσ-ι καὶ νεμέτσ-ι [Σλαυικὰ νέμ καὶ νέμετσ = ἄλλος] ἴδ. ι-ε-παγόjε̱ (Σκόdρα).
μενγjέσ-ι [Σλαυικὰ dε̱νέσ, Βουλγ. γε̱νέσ καὶ με̱νέσ = σήμερον] ἴδ. νάτε̱-α (τ), νάdιε, νάdια (Σ).
με̱ρζίσ-ίτ-ίτ ρ. ἐνερ. (τ) = μισῶ καὶ (γ) = βαριοῦμαι, ἀποστρέφομαι.
με̱ρζίτεμ [Σλ. με̱ρζίτ = ἀποστρέφομαι], 2) εἶμαι ὀκνός.
(ι-ε) *μίρε̱* [Σλ. μίρε̱ = ἡσυχία, καλοσύνη, φρονιμάδα].
μιέγουλε̱-α καὶ μιέργουλε̱-α, καὶ νιέγουλε̱-α [Σλ. με̱γλὰ = ὁμίχλη]
μόκνε̱-α (γ) μόκρε̱-α (τ) [Σλαυικὰ μόκνα καὶ μέκνα = σύρομαι].
μολjίτσε̱-α [Σλαυικὰ μόλjιτσα καὶ μόλjιε = κουτσιπίδα ἴδ. τένjε̱-α
μουξ̈ίκ-ου (Ἀλβανο-ιταλικὸν) = ὀνάριον, γαϊδουράκι, σύγκρινον. Σερβ. μάζγα.

μούργε-α [Βουλγ. μούργα = μαυροδερός, ἴδ. ι-ε-ζέσκε.

μουρρᾶ-νι (γ) = ὁ βορρᾶς [Βουλγ. μαράνjα = ζεστὸς καιρός].

μούσκε-α [Σλαυικὰ μεσκὰ = μουλάρι, Σερβ. maska].

μbράμε-α (γ) μbρέμε-α (τ) (ἡ ρίζα κυρίως εἶνε πρέμε-α (τ)) [Σλ. μράκ = σκότος καὶ Βουλγ. μράκνα = ἐβράδυασεν].

νγρέχ καὶ ἀντίθ. σκρέχ (ἡ ρίζα κρέχ) [Βουλγ. κρέχβαμ=ζα-κρέχ=στήνω].

νdρύσε [Σερβ. dρύγτσε καὶ Βουλγαρ. dρούγjατσε, Σλ. dρούγjι καὶ dροῦζι = ἄλλως. — ἐκ τοῦ dροῦγο = ἄλλο καὶ τῆς καταλήξεως τσε ἢ jάτσε (σημαινούσης τρόπον) = διαφορετικὰ ἄλλως, ἀλλοιώτικα], ἴδ. τιέτραζι.

νdρύσκ-ου [Σλαυικὰ dρόσdιε = σκουριά, 2) τρύξ-γὸς= τὸ κατακάθισμα τοῦ κρασιοῦ εἰς τὰ βαένια.

νεβόλjε-α καὶ νεβόjε-α [Σλαυικὰ ἐκ τοῦ νε = ἄνευ καὶ βόλj = θέλησις, ἀνάγκη. 2) σκλαβιά].

νίσ [Σλ. να-τσίν = ἀρχίζω].

οbόρρ-ι = αὐλή, τόπος ὕπαιθρος ἐλεύθερος, ἐμπρὸς τῆς οἰκίας. [Σλ. οbόρρ = ὁ στάβλος τῶν ἵππων καὶ τῶν προβάτων]. ἴδ. αβλῖ-α.

ογίτσ-ι [Βουλγ. 1) = τὸ κριάρι τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὸν κύριόν του. 2) ὁ κριὸς ὅστις τὰ πρόβατα προάγει] οἱ Βούλγαροι παράγουσι τὴν λέξιν ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ βόdε = ἄγω καὶ βοdατσ καὶ βὸdιτσ = ὁδηγός).

οπάνγε-α (Σ) καὶ οπίνγε-α [Σερβ. οπάν-τσι, Βουλγ. οπίντσι = τσαρούχια ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ οπάβαμ = τεντόνω] ἴδ. σόλε-α.

ούdσε-α [ἀρχ. Σλ. ούζα = στενὸν] (ἀμφίβολος).

ούλjκ-ου καὶ *ούjκ-ου* [Σλαυϊκὰ βελκ, Σερβ. βούκ, Ἑλλην. λύκος, Λατ. lup-us.

ουλjίτσε-α [Βουλγ. ούλjιτσα = δρόμος στενός, μέρος στενὸν καὶ Ρωσ. ούλjιτσα = δρόμος πλατὺς] φράσις ιλjᾶσε βένd ε ουλjίτσε πακερκουμ.

ουνάζε-α δακτυλίδιον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ ουνάζα = διαπερῶ].

ουγάρ-ι [Βουλ. ούγαρ=ἀροτριωμένον χωράφιον ἢ μέρος γῆς]=ἴδ. μαζῖ-α.

ουσέ-jα [Σλαυικ. ούζ καὶ ουζίς = στενὸς] (Γραικ. χωστά). ἴδ. πρίτε-α.

ουστρῖ-α στρατόπεδον. [Σλαυι. στρόῖ=τάγμα στρατιωτῶν, καὶ Σλαυι. ουστρόjα καὶ ουστρόβαμ = παρατάττω].

παdίσ-ίτ-ίτ [Σλ. πάdαμ ἐνάγω, ἐγκαλῶ] ἴδ. κjάχεμ.

[*πασ* καὶ *παστάj*] [Βουλγ. πόσλjε καὶ ποσλάϊ = ἔπειτα, ὕστερον].

παστρόj [Σλ. bάστρα καὶ bίστρα = καθαρὸν ὕδωρ] ἴδ. κjερόj, κθιελόj.

πάτε-α θηλ. πατόκ-ου ἀρσ. [Βουλγ. πάτκα, πάτ, πατόκ = χῆνα καὶ πατάκ ἀρσ. Σερβ.] ἴδ. γουσάν-ι (Jακόβα).

πατεσ̈τίνε-α (Περμέτ.) πληθ. πατεσ̈τίνατε = bερσ̈ι-α [Βουλγ. πρασ̈τίνα = τσίπουρα] (ἴσως ἐκ τοῦ πατῶ).

πακτούα-όϊ καὶ πατκούε-όϊ [Βουλγ. ποτκόβα = πέταλον. ἐκ τοῦ ποτ= ὑπὸ καὶ κόβε (Βουλγαριστὶ) = καλλιγόνω].

πεζούλj-ι [Βουλγ. πεζούλj = μικρὸν ἁρμάριον, Γραικ. τὸ πεζοῦλι].

πελjτσασ καὶ περτσὰσ καὶ πλjάσ [Σλ. πρεσκα = σχάζω, Βουλγ. πρέσκασα = αὐτομάτως σπάει].

πενγόj-όχεμ [Σλ. πjά, Βουλγ. πένjα καὶ πενjα = σκουντῶ. = μάρρ μbε θούε, μίρρεμ μbε θούε (Σ)].

περζ̈ίσ-ίτ-ίτ [Σλαυϊκὰ περζ̈ίτ = τηγανίζω] ἴδ. φεργόj.

περκάσ καὶ *πρέκ:* [Σλ. πρι-κασάjα = πρι-κασ-άjα = ἅπτω, ομαι, ἐγγίζω -ομαι, ψηλαφῶ].

περρούα-όϊ (Βουλγ. Σερβ. πόρροϊ = χείμαρρος] ἴσως ἐκ τοῦ Ἑλλην. ρέω-ροή. — [Rumân. pereu = ρυάκιον].

περτσίελ-πρσίελ, [περτσῖλ καὶ περσῖλ] [Σλαυικὰ πρεσιλ-άjα = παραπέμπων] πιθανώτερον νὰ εἶναι Ἀλβαν. λέξις ἐκ τοῦ περ = περὶ καὶ σίελ = πέμπω).

πιαβέτσε-α [Σλαυικὰ πιαβέτσ = αβδέλα] ἴδ. ουσ̈ούνjε-α ἢ σ̈ουσ̈ούνjε-α.

πιανέτσ-ι [Σλαυικὰ πιάνιτσα, Βουλγ. πιανέτσ = μέθυσος].

πιέκ [Σλαυικὰ πέκα = ψήνω καὶ πεκ = ἡ κάψα (Σλ.) = ψήνω].

πίκε-α [Σλαυικὰ κάπια = στάζω καὶ Βουλγ. κάπκα = σταλαγματιά]. ἴδ. τσ̈ίκε-α, γjέρbε-α.

πίπεζε-α ὑποκορ. τοῦ πίπε-α), ζουμάρε-jα (Σκόdρα) Ἰταλ. pipa, Σλαυικὰ πισκάλj = πίπεζε καὶ πισκάjαμ (Σλαυικά).

πιρισ̈τούπ (Σκόdρα) [Σλαυικὰ περιστούπ = δίσεκτος] ἴδ. βισέκ.

πίτσ̈-ι [Βουλγ. πίτσ̈κα = μουνὶ] ἴδ. πίθ-δι.

πίτσ̈κε, νύε jα [Βουλγ. σπίτσα = κόμπος] (δὲν εἶναι Βουλγ. λέξις].

πλjάσ ἴδ. πελjτσάσ.

πλjάσ̈κε-α [Σλαυικὰ πλjέν καὶ πλjεατσ̈κα] = λάφυρον καὶ

πλjανιά ρ. = λαφυραγωγῶ [Σερβ. pljaçka].

πλjούρ-όρι [Σλ. πλούγ = ἄροτρον] (ἴσως ἡ πλώρη = πρῷρα).

πλjούχουνε-ι (γ), πλjούχουρε-ι (τ) Σλαυικὰ πράχ = κονιορτός, κόνις ἐξ οὗ Βουλγ. πραχόσβαμ ρ. = ἐξοδεύω, χαλνῶ καὶ Βουλγ. πρέσκαμ ἢ πρίσκαμ = σχίζω· 2) διασκορπίζω· ἴδ. προυσ̈-ι ἀναμμένη σκόνις, ἴδ. πλjέχε-jα ἴδ. πρίσ̈ (Ἰταλ. polvere).

πο: μόριον = ἤδη [Σλαυικὰ πο σημ. ἀρχὴν πράξεως].

πογάτσ̈ε-α καὶ πογάτσ̈ε-jα = εἶδος πίττας Σερβ. pogaîa.

πογανίκ-ου [Βουλγ. πογοβίτσα = πίττα ἀφιερωμένη εἰς τὸν Θεόν· ἴσως ἐκ τοῦ bόγαν = Κύριος καὶ μὲ κατάληξιν νικ].

πονίτσε-α (Περμέτ.) = βεσνίκ-ου (Βουλγαρ. ποdνίτσα = ἀπὸ σίδηρον) ἴδ. κακὶ-α (Σκόdρα).

ποροσίσ καὶ *ποροσίτ* [Βουλγ. πορέτσ̈αμ = παραγγέλλω] ἴδ. καὶ ουρδενόj (γ) ουρδερόj (τ).

ποτέρε-ja [Βουλγ. ποτέρε = ὀχλαγωγικός, διωγμὸς ἀτόμου = θόρυβος].

πότσ̈-ι ἀγγεῖον ξύλινον ἢ πήλινον ἢ ὑάλινον [Ρωσ. bοτσ̈ καὶ Βουλγ. bέτσ̈βα = βαρέλι] (Ἑλλην. ποτήριον).

πουγᾶj = μολύνω τινά [Σλ. πογάνι = ἄπιστος καὶ Βουλγ. = βρωμερὸς καὶ πουγανιά (Βουλγ.) = μολύνω] ἴδ. φουλίκj, vdῦj.

πουσ̈-ι [Σλαυικὰ ποχ = τὸ χνοῦδι].

πούσ̈κε-α [Βουλγ. πούσ̈κα = τυφέκι (ἐκ τοῦ πούκα = σχάζω Βουλ.) [καὶ Ρωσ. πούσ̈κα = πυροβόλον, κανόνι Σερβ. puska].

πουσ̈τόj = κυριεύω [Σλαυικὰ πούστ = ἔρημος καὶ ρ. οπουστάβαμ = ἐρημόω 2) κατακυριεύω] Λατ. potestas.

[*πρᾶ*] [ἀρχ. Σλ. πράτσ̈ε καὶ πρότσ̈ε = λοιπόν].

πράκ-ου [Σλαυικὰ πράκ = ἀνώφλιον καὶ κατώφλιον [Σερβ. prag].

πρασ̈μόj (Σκόdρα = φλjάσ κέκj περ τιέτερινε [Βουλγ. πρασ̈τέ = φωνάζω ὅταν μαλλόνω τινά· 2) σκάζω].

πρεγjίμ-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ τρεbίν καὶ Σλαυικὰ τρεβνίκ = πίττα].

πρεζιβόϊ-σ̈ϊ = δίκτυον [ἀρχαῖα Σλαυικὰ νέβοτ = δίκτυον].

πρεκουλjάτσ̈-ι (Περμέτ.) = σκορπίος· [Βουλγ. Σερβ. πρέκο = τρέχω ὡς τυφλὸς καὶ λjάτσ̈ = κατάληξις ἀποδιδομένη εἰς τὰ ζωΰφια].

πρῖρεμ καὶ *περβῖρεμ* (Σκόdρα) [Σλαυικὰ πρεβία = κλίνω ἐκ τοῦ πρε = παρὰ καὶ *βία* καὶ (Σλ.) = τράχηλος] (τὸ ρῆμα πεβῖρεμ εἶνε περ καὶ βᾶρ ἢ βίερ, περβιάρ, περβιέρ).

πσ̈ερετίj [Βουλγ. πρίχαμ = φτερνίζομαι] ἴδ. τέσ̈εμ, τεσ̈τῖj.

ραbιτίσ [Σλαυικὰ ρασbίβαμ = θραύω, 2) κατατροπόνω].

ρρεκε̄-jα ρρεκᾶ-jα (Σκόdρα) = ρύαξ [Σλαυικὰ ρέκα = ποτάμι].

ρενdόμ : ἐπιρ. = κοινῶς [Σλαυικὰ ρεdόμ καὶ ρενdόμ (ἐκ τοῦ ρετ = ἀράδα ὅλα κατὰ σειρὰν] ἴδ. σε bάσ̌κου.

ρέτ [Σλ. ρετ = ἀράδα, τάξις, κατὰ σειρὰν] με ρέτ καὶ με ρενd (Μαλjεσία) = μὲ τὴν ἀράδα ἴδ. κούρε, κούραjε.

ρίζε-α [Βουλγ. ριdά = μανδῆλι].

ροbίνjε-α (τ)= δούλη· Σερβ. robinja = Σερβ. = δούλη.

ρόπ-bι [Σλαυικὰ ροb = αἰχμάλωτος καὶ ραb = δοῦλος ἀργυρώνητος].

ρούd-ι [Σλαυικὰ ρουb = πρόβατον μαλλερόν· βέλνα ρουdαβα = μαλλὶ μαλλερόν· δηλ. πρώτης ποιότητος].

ρουνγάjε-α [Βουλγ. ρουτσ̌ί καὶ Ρωσ. ρρουτσ̌άι = τὸ νερὸν ὅπου τρέχει]·

ρράπ ι [Σερβ. γράπ = πλάτανος].

ρράσ̌τε-α [Σλαυικὰ χ̌ράσ̌τε καὶ χ̌ρούσ̌τε = κόκκαλον ὄχι τόσον σκληρόν· ἴδ. ἐσ̌τενε-α (γ) ἐσ̌τερε-α (τ).

ρράφσ̌ [Σλαυικὰ ράβνο = ἴσον καὶ ράβνια = ἐπίπεδον] ἴδ. σ̌έσ̌-ι.

ρρεjέσ̌τε καὶ *ρρέσ̌τε* (Σκόdρα) [Σλαυικὰ ρρέσ̌dαμ = ἀραδιάζω]· [ρρέσdε-α] = τὰ σκουλαρίκια τῆς αἰγὸς [Ἀρχαῖα Σλαυικὰ ουσ̌ερεάσ = σκουλαρίκια].

ρρετσ̌όκ-ου (Σκόdρα) [Βουλγ. ρρατσ̌ίτσα] = τὸ γουδοχέρι] ἴδ. τσ̌όκε-α.

ρρόγε-α [Σλαυικὰ ρρόκα] = μισθὸς ἴδ. πάγε-α.

ρρογετάρ-ι = μισθωτός.

ρρογόσ-ζι [Σλαυικὰ ρρογόσ = ψάθα].

ρρότσ̌κε-α | Σλαυικὰ ρρὸκ = κέρας καὶ Βουλγ. ρρότσ̌α = ὁ ἐξέχων].

ρρούφε-α, ρρούφκε-α (Περμ.) = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 2) καταρροή, συνάχι. — [Βουλγ. ρρούφκα καὶ ρρούχ̌κα = ἄπηκτον, νερουλὸν αὐγόν. 3) δε̄ ι πᾶ σ̌κέλjε) ἴδ. ι-ε σούρbουλε.

ρρουφε̄-α: κεραυνός, ἀστροπελέκι. ἴδ. φλjάμε-α (Σ). — οἱ Βουλγαρόφωνοι τῆς Μακεδονίας ρρόφια = κεραυνός, ἀστροπελέκι· ἴσως οὗτοι τὸ παρέλαβον ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς].

ρρύπ-ι [Βουλγ. ρρέπ = λουρί].

σαbε̄-jα = σφενδόνη [Σλαυικὰ σάbλjα καὶ Βουλγ. σάbjα = ρομφαία, σπαθί. Ἰταλ. sciabola] ἴδ. bάχ̌ε (Σ).

σάνε-α (γ) = ξηρόχορτος

σbράσ=ἴδ. μbράσ.

[*σγgρdj̄ῑ*] [Βουλγ. ρασ-γgρdαμ ἐκ τῆς προθ. ρρασ=ἀνὰ καὶ γαρdι (Σλ.) =στῆθος=ξεστηθόνω].

σέρg-α [Σλαυικὰ σέρα καὶ σιέρg=θειάφι. 2) κόλασις].

σῖελ καὶ *σῖλ* (γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυικὰ σιλ-άjα=πέμπω, στέλλω].

σίσg-α καὶ *τσίτσg-α* [Βουλ. καὶ Σερβ. τσίτσα καὶ Σερβ. σέστσα = βυζίον καὶ ρημ. (Σλ.) τgσάjου = βυζαίνω]· ἴδ. γjῑ-νι (γ) γjί-ρι (τ).

σίτg-α [Βουλγ. σίτο=κόσκινον δι' ἄλευρον].

σέσ-σέτ-σέτ [Βουλγ. σέα=κοσκινίζω. 2) σπείρω.

σκjόκg-α, κλότσö̈g-α, κλόκg-α (Σ) [Βουλγ. κλόπα=πούλjα κjg νγρόχ βε̄τg ἡ κλωσσῶσα ὄρνις καὶ Βουλγ. κβάτσ̈κα=σκjόκα με ζόκj].

σκουνdίλ-ι [Βουλγ. σκούτ=κράσπεδον] ἴδ. σπgλκjι-νι (γ).

σοdίσ-ίτ-ίτ [Σλαυικὰ σοdίτ=κρίνω].

σοκόλj-ι (Σ) [Σλαυικὰ σοκὸλ=εἶδος ἀετοῦ] ἴδ. σ̈κίπε-jα.—σκjιπόνjg-α.

σόπ-ι [Σλαυικὰ σόπ=σειρὰ ὑψηλή].

σορράκ-ου [Βουλγ. σοράκα=ἡ καρακάξα ἡ παρδαλή].

στάβg-α [Σλαυικὰ στάβε=στιβάζω].

στάν-ι [ἀρχαῖα Σλαυικὰ στάν = μέρος ὅπου μένει τις δι' ὀλίγον καιρόν, τὸ στρατόπεδον ὅταν εἶναι ἔξω, 2) κονεύω].

στάπ-ι πληθ. στάπετg = ράβδος.

σεgρκίσ καὶ σπgρκάτ καὶ στgρπίκ [ἀρχ. Σλαυικ. κραπίτ=ραντίζω].

στοπάν-ι (Περμέτ.) = τυροκόμος. αῦ κjg bgν dιαθ' ε γjάλjπg [Βουλγ. καὶ Βλαχ. στοπάν=οἰκοκύρης. 2) κάτοχος ἑνὸς πράγματος].

στρε̄χε-jα [Βουλγ. στρέχα=ταυτοσημ. Τουρκ. σατσ̈ακ].

στρᾶλ-ι πληθ. στρᾶλετg (Ἀργυρ.) = πυρίτης λίθος, στερνάρι. ἴδ. γουρσ̈κρέπgσ.

στρούκ-γου [Βουλγ. Σερβ. στρούγ=τὸ ροκάνι].

σ̈ᾶj [Ἑλλην. ἀνα-σαίνω. Σλ. dίσ̈αμι=ἀνασαίνω].

σ̈έκjε-jα (ἴσως ἐκ τοῦ σάκκος) [Σερβ. σ̈άκα=χοῦφτα].

σ̈ετίσ (Σ) [Σλαυικὰ σ̈έταμ=περιπατῶ (Τουρκ. γεσdίσ)].

σ̈ιάρ-ι (Σ)=φακὴ [Ρωσ. σ̈άρ=κάθε στρογγύλον πρᾶγμα] ἴδ. θιέρρ.

σ̈ῑ-νι, *σ̈ῑθ-ι* (Ἐλβασ. Καβ. Τυραν.) = τράχηλος [Βουλγ. σ̈ία, ἀρχαῖα Σλαυικὰ βία=σβέρκος, τράχηλος] ἴδ. λjούγου ι κjάφgσg (Σ).

σ̈κουνdίλ-ι ἴδ σκουνdίλ-ι.

ὅπράσ ἴδ. μbράσ.

ὅουλj [Βουλγ. ὅούλjε καὶ ὅουλjέτσ = λjεφύτ' ι ὅτρέμbετε.

ὅκράπ-ι = σκορπίος. ἴδ. σφούρκ-ου [ἀρχ. Σλαυικὰ ὅκαρπίj].

ὅούλjτὅ-ι [ἀρχ. Σλαυικὰ σούλιτσα = τὸ δόρυ τὸ κοντό].

ὅουπλjάκε-α [Σλαυικὰ πλjασνίτσα = ὅουπλjάκε καὶ Σλαυικ. πλjάσκαμ = ραπίζω, 2) χειροκροτῶ].

ὅουὅούνjε-α καὶ ουὅούνjε-α [ἴσως ἐκ τοῦ ἀρχαίου Σλαυικοῦ ὅεὅού ἢ σεσε = θίθ. (ὅουσούνια δὲν ὑπάρχει λέξις εἰς τὴν Σλαυικὴν ἀλλὰ δύναται νὰ γίνῃ οὐσιαστικόν)].

ὅυτ: [Βουλγ. ὅυτ = κάθε ζῷον χωρὶς κέρατα].

ὅπετόj Σλαυικὰ σπασάjα ρ. = γλυττόνω καὶ σώζω. ἀπαρ. σπασάτ = γλυττόνειν, σώζειν. Ἰταλ. scapare].

ὅτέκ-γου [Βουλγ. στρεγ = ταυτόσημ.].

ὅτρέγε-α [Βουλγ. στρίγλα (ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ στεργά = κjέθ,) = γυνὴ μὲ κομμένα μαλλιά, ἐπὶ ποινῇ μοιχείας].

ὅτρούνγε [Βουλγ. στρούγα 'ταυτόσημ.].

ταγάρ-ι [Βούλγ. ταγάρ = εἶδος μέτρου γεννημάτων ἀπὸ 10 ὀκάδες καὶ κάτω].

ταλάσ-ζι [Βουλγ. ταλασ = κύματα (ἐκ τοῦ θάλασσα)].

τέσκε-α (Μιρεdίτα) = σκjεπαρ-ι Βουλ. τέσλα, Σλαυικὰ τεσλάου = πελεκῶ].

τίνεζε-α [Σλαυϊκὰ ταΐν = κρυφός, μυστηριώδης]. ἴδ. φὅέχουραζι.

τόκ-γου [Ρωσ. ιτόγ = σωρὸς Σερβ. stog] ἴδ. ἴδ. πίρκ-ου.

τολομbάσ-ζι [καὶ Βουλγ. τολομbάσ (Τουρκ. τελjυμbεκ)] ξένη λέξις.

τσῦρρεμ [Βουλγ. β-τούρναμ = ὁρμῶ].

τούρε-α [Βουλγ. τούραμ = στιβόνω] ἴδ. ὅούλjεμ.

τραζόj [Σερβ. τραζαμ ρ. γυρεύω, ἀνακατόνω = κερκόj].

τράστε-α [Βουλγ. τραΐστα].

τρέβε-α [Σλαυικὰ τρεβὰ = χόρτος καὶ Σλαυικὰ τρέbε. καὶ ιστρέbεμ = ἐξολοθρεύω χωρὶς νὰ μένῃ τίποτε].

τρεστίλjε-α [ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ ρ. dρεστjά = πλύνω τὰ φορέματα κτυπῶντας αὐτὰ ἔξω εἰς μεγάλον νερόν].

τροῦαλ (τ), τροῦελ-ι (γ), τροῦλ-ι. [γ. συνηρ.) [ἀρχαῖα Σλαυϊκὰ τρούλ = θόλος].

τσέργε-α [Βουλγ. τσέργα = κjιλjίμ bᾶμε(bερε) vdε ὅτεπί.

τσέρλjε-jα: [Ἴσως ἐκ τῆς φωνῆς τσέρρ ! τσέρρ ! ἢ ἐκ τοῦ Σλαυικοῦ τσέρ-ρνο = μαῦρος].
τσ̈έτ̤ε (τ)= γένος [Σερβ. τσ̈έτα = οἰκογένεια.
τσ̈άπ-ι= βῆμα, τσ̈άπ̤ε-α, ἢ χ̌άπ̤ε-α.
τσ̈άκ = γjερ [Βουλγ. τσ̈άκ = ἕως μέχρι (ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου)].
τσ̈ατσκ̤ε-α [Σλαυικὰ τσ̈ατσ̈κα = ποτήριον· 2) τὸ κρανίον].
τσ̈άστ [Σλαυικὰ τσ̈άσ = ὥρα, χρόνος] 2) ἀμέσως ἴδ. π̤ερνj̤εχ̌έρ̤ε.
τσ̈έπ-ι [Βουλγ. τσ̈επ = κάνουλα].
τσ̈επιρόκ-ου (Περμέτ.) = b̤ερdσίκ-ου [Βουλγ. τσ̈ιπέρ = σπιθαμή].
τσ̈ερέπ-ι (Περμέτ.((Τουρκ. σατσ̈ [Βουλγ. τσ̈ερέπεjα ἀπὸ χῶμα κυρίως].
τσιλjιμῖ-α [Βουλγ. = οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας πρὸ πάντων τὰ παιδία].
τύμ-ι= καπνὸς Βουλγ. dymu Ἑλλην. θυμ-ός, Σερβ. dim, Τουρκ. dουμάν.
τρούπ [Σλαυικὰ τρούπ = πτῶμα 2) σῶμα] ἴδ. κούρμ-ι ἴδ. *κόρπ-ι*, ὅτάτ-ι.
τσουdῖ-α [Σλαυικὰ τσ̈ουdί = θαῦμα] ἴδ. μ̤ερεκουλῖ-α.
τσ̈ουκ-ου, τσούκ̤ε-α (Περμέτ.)=σκjουπ-ι = ράμφος καὶ ἡ ἄκρα τῶν βουνῶν, τῶν βράχων· 2) πᾶν τὸ ἐξέχον.
τσ̈ούκ̤ε-α = κᾶρι ι τσ̈ούναβεσ̈ βόγjιλj̤ε· [Βουλγ. τσ̈ούκ = σφυρὶ 2) πᾶν τὸ ἐξέχον τῶν ὀρέων καὶ βράχων· 3) τὸ ράμφος..
τσόκ̤ε (κουρ. ιbίε με τσ̈όκ̤ε τ̤ε γίσ̈τιτ.) [Βουλγ. τσ̈όκα, ταυτόσημ.].
τσ̈οκ-ου = σφυρὶ [Βουλγ. τσ̈ουκ = σφυρί].
τσουρρουβῖ-α [Σλαυιστὶ τσ̈ερουβία = μάγ̌α].
χάλjε-jα [Βουλγ. χ̌άλjε = τὸ ἀναγκαῖον].
χαρακοπῖ-α [Βούλγ. χ̌αρακόπ = νόστιμος ἄνθρωπος].
χ̌ορόκ-ου [Βουλγ. χ̌ορούκ καὶ ουρούκ = ἐπίθ. ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Τούρκους].
χ̌οστέν ι, χ̌ουστέν-ι (γ) [Σλαυικὰ χ̌οστέν = βούκεντρον]. ἴδ. θουμbάτσ̈-ι (Σ) στρουμbουλᾶρ-ι (Κρόjα).
χ̌όπ καὶ *χ̌όβι*= πηδῶ [Βουλγ. χ̌όπαμ = πηδῶ] ἴδ. κ̤ετσέj.
χ̌ουλῖ-α [Βουλγ. ούλjε = αὐλάκιον, κανάλι] ἴδ. bράζ̤ε-α.
χ̌ούπ καὶ *χ̌ουμπάσ* [Σλαυικὰ γούπε = χάνω, Ἑλλην. χάνω Τουρκ. καΐπ] ἴδ. bῖρ, βdῖρ, bᾶρ, βdᾶρ.

Τύποις Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ἐν Ἀθήναις.

KRISTOFORIDHI

LEXIKON
TIS
ALVANIKIS
GLOSSIS